29.

29.

32
371

234

El autor es Cristobal Garcia.
Guillen de Paz - Colegial de Sta. Cruz
J. Rivera

R. 209

Liber Decimus / Selecta Varioz doc

Sententiæ Senecæ / Auctorum sententiæ

332 fojas.

Etiam in malis bonum est, parendi necessitas.

Satis erat si maiores malis timeres.

Angustus animus est, quem terrena delectat.

A tua fœlicitate ad tuendam fœlicitatem opus est.

Acerbum est tunc vivere incipere cum desinendum est.

Afflicta est semper periculis virtus.

Argumentum est præcitiæ deformitas.

Ad nocendum vel infimi potentes sumus.

Argumentum est recti malis displicere.

Ad cognitionem immortalium nimis mortalis homo est.

Ars est simulata simplicitas.

Alienum est omne quidquid optando venit.

Aliquid grande invenit qui semper quærit minimum est.

Acerbissima crudelitas est quæ trahit penas.

Alter statim oblivisci debet dati alter accepti nunquam.

Amor amorem repellit timor timorem.

Ad maturitatem non pervenit nimia fecunditas.

Alteri vivas oportet si tibi vis vivere.

~~Aperta decent et simplicia bonitatem~~.

Ab altero expectes alteri quod feceris.

Amor animi arbitrio sumitur non deponitur.

Amys parentem si æquus est sin aliter feras.

Amici vitia si feras facis tua.

Absentem lædit cum ebrio qui litigat.

Adea.

BIBLIOTECA DE SANTA CRUZ VALLADOLID

Ad calamitatem quilibet Rumor valet.
Ad paenitendum properat cito qui judicat.
alliquando vincere fortiter facere est.
animo beneficia et injuriae constant.
beneficium dando accepit qui digno dedit
beneficium quod quibus libet datur nulli datur
Beatior est qui fortuna super vacua est
bis est gratum si quod opus est ultro offeras.
beneficium accipere libertatem vendere est.
bis est mori alterius arbitrio. mori.
qui dicit beneficia se dedisse petit.
bis vincit qui se in victoria vincit.
bene dormit qui non sentit quam male dormiat
bene cogitata si excidunt non accidunt
bonis nocet quisquis pepercerit malis
bona est pecunia si animus imperet.
bene mori est libenter mori. ~~calamitas~~
Calamitas virtutis occasio est.
Caussa dandi est semel dedisse.
Citius venit periculum cum contemnitur
Casta matrona parendo imperat viro.
debuissemus adversa velle si scivemus omnia
ex decreto dei esse.
Distrahit animum librorum multitudo.
Dum vita est grata mortis conditio optima est.
Divitiarum quod nescitur non amittitur.
Heredis fletus sub persona risus est.

Aequum.

Aequum seu iniquum Regis imperium ferendum est
Est et doloris ambitio.
Et deest. et super est miseris cogitatio.
fortes iuvat monere virtus: degeneres iubet.
furor fit lesa saepius pacientia. f.
facienda quae decent non quae licent.
facilis jactura se pulcri est.
fortuna quos beneficiis ornat ad duriores cassus
reservat. ---
finis alterius malis gradus est futuri.
formosa facies Muta commendatio est
fatetur facinus qui judicium fugit.
fidem qui perdit perdere ultra nihil potest.
fastidio est quidquid gratuitum.

G

gladiator in arena consilium capit.
gratior est in pulcro corpore virtus.
gloriari otio iners ambitio est.
gravior inimicus qui latet.
gubernatoris animum et artem declarant tempestates.
Sola temporis avaricia honesta est.

H.

habet hoc naturale blandicia etiam cum Rejiciuntur
placent. // honeste servit qui succumbit tempori.
homines vitam suam et amant et odio habent.

I

Injuste Neptunum acusat qui naufragium iterum facit.
ita

Ita Amicum habeas posse ut fieri inimicum putes.
Ignominiam virtutem afficit.
in extremis malis pereunt lacrimae.
id. servetur diligentius. quod nescias. quando deficiat.
~~id. servetur diligentius~~
in praetereunte vita perdit fortuna jus.
Ingratus est qui remotis arbitris gratias agit.
-/. In male ceptis honestior videtur pertinacia quam
Penitentia. // infirmi animi est. pati non posse. divitias
Iucundius est amicum facere quam habere.
In mores fortuna jus non habet.
Jactandi genus est. nimis ~~lugere~~. latere
in malis sperare bonum nisi ~~innocens~~ innocens non solet
ingratus est qui ~~[illegible]~~ beneficium reddit sine usura.

L

Leve est quidquid actum est. quod timetur gravius.
levis est dolor si ferri potest. brevis si non potest.
lacrimandum est non plorandum.
levis est dolor si nihil adjecerit opinio.

M

Misera mens credula est. ~~malum con~~
malum consilium consultori pessimum
Malum consilium est quod mutari non potest.
Multo speciosius dare quam accipere.
Miseros minima res foelices facit.
Medio cadit potentia cursu
Maxima illate ~~pene~~ pene injuriae est fecisse.
Multi sunt ingrati. sed plures facimus.
multo.

Multo gratius quod facili quam quod plena manu datur. // Misericordiæ genus est cito occidere.

Marcet sine aduersario uirtus.

Mala sanitas est quæ debetur morbo

Melius est fidem agere quam expectare.

Melior sequenda uita quam uulgi sed non contraria.

Multum sibi adjicit uirtus lacessita.

Molestum est semper uitam inquoare.

Multum in vita casus potest. quia uiuimus casu.

Magna pars est profectus velle proficere.

Malus est vocandus qui est sui caussa bonus.

Minus decipitur cui celerius negatur.

Magis deos miseri quam beati colunt.

N.

Nullus iratæ fœminæ dolus sat est.

Non turpe putandum quidquid misero fortuna jubet

non est à terra mollis ad astra uia.

Non confidendum nimium secundis.

Nunquam fortunæ terga danda.

Nihil habet fœlicitas fronti suæ simile.

Nullum inuenies ~~a~~exilium in quo non aliquis animi caussa moretur.

Nihil natura quod necessarium homini esset fecit operosum

~~fecit operosum~~. necessariis Rebus exilia sufficiunt.

Super uacuis nec Regna ~~t~~

Non sentiere mala sua non est hominis. non ferre

non

non est uiri.

Non singula uitia Ratio sed pariter omnia prosternit

Nemo libenter debet. qui non accepit.

Nulli fortunæ minus bene quam optime credendum est

Non durat nisi lenta fælicitas.

Nullum inuenies miserum qui non inueniat. in miseriore solatium.

Nulli contingit impune nasci.

nihil magis placet quam quod amissum est.

Nemo uitam accepisset. si daretur scientibus.

nullum grauius est suplicium publico odio.

Nulla dura uidetur curatio cuius salutaris uidetur effectus.

nihil minus quam iraci punientem decet.

Nemo prudens punit quia peccatum est. sed ne peccetur.

nihil opinionis caussa. omnia conscientia facito.

Non dedit beneficium qui in uitus profuit.

nusquam est qui ubique est.

Nunquam nimis discitur quod nunquam satis dicitur

Nunquam inuenietur si contenti fuerimus inuentis

Non refert. quam multos sed quam bonos libros legas.

Nulla seruitus turpior est quam uoluntaria.

Non potest dare aliqua in uniuersum pronunciari

Nihil petas quod negaturus est.

Nullus agenti dies longus est.

Nulla flendi major caussa est quam flere non posse

odi tanquam amatur, et ama tanquam osurus.
odia qui nimium timet Regnare nescit.
Omnis meror contumax est
Omnis uita suplicium est.
optimus finis Virtutis est, antequam Deficiat desinere
objurgationi blandi semper aliquid admisce.

P.

pars beneficij est quod petitur Velle negare.
pudor ubi abijt redire nescit.
preferre patriam liberis Regem decet.
pareat nobilitas fortunæ uiribus ubi æquus opprimitur marte
perdit gratiam quidquid sæpius contemplatur
perdit omnia mala qui non discit esse miser.
pauper inuistus satur est.
patria est ubicunque bene est.
principia sequens magnitudo obruit
parum dedit natura cum se dedit
petit aliquid super summum. qui petit propter
quid appetatur Virtus.
primus gradus diuitiarum est habere quod nece-
sse est. secundus quod sat est.
pulchra res est consumare uitam ante mortem
pauperis est numerare Pecus.
prius quam promittas delibera. et ubi promiseris facito.
proximum ad ignoscentiam tenet locum. uerecundia
peccati.
prope est ut libenter damnet qui cito facit.

perniciosior hostis est fugientibus.
pars est ingenij dolor

C.

qui nihil sperare potest, desperet nihil
qui timide rogat docet ~~negare~~. negare.
qui genus jactat suum aliena laudat.
quem fortem videris miserum negat.
Dulce est meminisse quod fuit durum pati.
qui vult Regnare languida regnet manu -
qui tarde dedit diu noluit.
qui Referre gratiam debet nunquam consequitur -
nisi praecesserit.
qui non vetat peccare cum possit jubet.
quod ante cedit tempus maxima supplicij pars est.
quod gravissimum natura fecit, commune fecit
quod legi satis est patrimonij ~~sui~~ est.
qui beneficij admonet repetit.
quidam amando occidunt.
qui grate beneficium accepit primam eius pensionem solvit.
quaedam ut scias non satis est didicisse.
qui nova accipere non vult, acceptis offenditur.
quod tibi deerit a te ipso mutuare.
quidam ante vivere desierunt quam inciperent.
qui peccare se nescit ~~corrigere~~ corrigi non vult.
quis sis interest, non quis habearis.

R.

Rara est in dominos justa licentia.
Rex est qui metuit nihil.
Rei honestæ precium in ipsa est.
Rejiciendi genus est proximus aliud in uicem mittere.
Rediculum est odio nocentis perdere innocentiam.

S.

Segnius bona quam mala sentimus
Satis eloquentiæ, sapientiæ parum.
Nunquam est sera ad bonos mores via.
Scelere absconditur. aliquando scelus.
Sæpe uocem intercludit dolor.
Sibi quisque debet quod nolente accipit.
Satis aduersum in uitem dantem gratus est qui eius
beneficio pepercit.
Secunda orbitas est, lachrimas amittere.
Solidior corporis pars est, quam frequens usus agitat,
Sanctius est prodesse malis propter bonos quam propter
malos bonis deesse.
Sine delectu morum quisquis civis est.
Si uis amari, ama.
Sæpius opinione quam re laboramus.
Stultum est quia aliquando futurus sis miser, esse iam
miserum.
Subsilire in coelum ex angulo licet.
Solitudinem quærit qui uult cum innocentibus uiuere.
Cura ueri simplex est. praui multiplex.
Turpius est frigide laudari quam acerbe uituperari.

Tarde uelle nolentis est.
Turpe dandi genus est inconsulta donatio.
Turpe est seni ex commentario sapere
Tacere qui nescit nec loquitur
Tam omnibus ignoscere quam nulli crudelitas est.

V.

Vtrumque timidi est uelle et non uelle mori.
Vbi turpis est medicina sanari pudet
Curæ leues loquuntur. ingentes stupent.
Credulus est timor
Cui cum paupertate bene conuenit, diues est.
Solent extrema mala securos facere.
quidquid ætatis retro est mors tenet.
Nihil æque sanitatem impedit quam remediorum
Crebra mutatio
Non conualescit planta quæ sæpe transfertur.
Nihil tam utile est quod in transitu prosit.
Post amicitiam credendum est ante amicitia judicandum.
Longum iter per precepta, breve et efficax per exempla.
Homines dum docent discunt –
ut caritas dando sic fit. Sapientia major.
Multis parasse diuitias non finis miseriarum fuit
sed mutatio.
Semel indici quam semper premi, satius est
Sapiens semper eat una uia, sed non uno gradu
Magnus est ille qui in diuitiis pauper est.
Sapiens non fugere debet a uita sed exire.

est etiam timidissimis oratio audax.
quibusdam remedia mostranda sunt, quibusdam inculcanda
bona conscientia turbam advocat, mala etiam in solitudine
sollicita est.
Miser ille est qui se tertem contemnit.
qui armis vincit, vitijs vincitur.
Multi etiam praesentibus absunt.
quod non dedit fortuna non eripit
Non quaerit aeger medicum eloquentem, sed sanantem.
Hoc solum tibi opus est, ut sis bonus, velle.
Singulos dies, singulas vitas puta.
Magnorum Virorum non minus ~~utilis~~ utiles est memoria, quam
praesentia,
Malus malo nocet prosunt inter se boni.
Majore tormento pecunia possidetur quam quaeritur.
qui nimis magna promittit, nimis dura praecipit.
Nulli affectuo satis fuit, quod optanti nimium
videbatur.
Nulli non majorem sui cupiditatem pecunia incussit
quaeris caussam? plus incipit habere posse qui plus habet.
Incertum et inaequale est quidquid ars tradit, aeque
venit quod natura distribuit.
Nullam habet salutis spem aeger, quam ad intemperantiam medicus hortat.
Parum interest utrum ab homine an a fortuna mutuum
sumpseris
Stude non ut plus alijs scias sed ut melius – //~
officium est imperare non regnum ~//~

Amplissimum vitæ spacium est ~~nullum~~
nullum intra se manere vitium.
Sceleris in scelere supplicium est.
quem putas perijsse præmissus est
Nihil infælicius eo cui nihil unquam euenit aduersi.
Non minus turpia sunt, principi multa supplicia
quam medico multa funera.
Sanabimur si modo, separemur. à cœtu
quam magnus mirantium, tam magnus inuidentium
Populus est.
Voluptas non est, virtutis merces, nec causa, sed accessio
Non amat diuitias sapiens, sed mauult
Non ille solus militat, qui in acie stat.
Temporis tantum honesta auaritia est,
Vita si scias uti longa est.
Magnanimus vindictam putat, vindicare potuisse
Mortem quod ultra est, vita est.

Finis

Plm.

. ditare regium est non ditescere.
. in nobis est, bene et male audire.
. Amicis utendum est usque ad aras.
. pessimus est imperator, qui sibi ipse non imperat.
. iratus à furioso, tempore solum distat.
. pœnas dat qui bonis male dicit.
. Satius est opitulari afflictis quam condolere.
. eque aspernatur pecunias, qui largitur et qui non admittit
. Amicos secundæ res parant, aduersæ probant.
. graue est tunc sentire qui non sint amici, quando amicis opus est.
. Non est ille bonus qui ne malis quidem acerbus est.
. per paucis contingit fœlices esse et sapere
. necessaria est omnibus aliena prudentia.
. ad salutem opus est, uel bonis amicis, uel acribus inimicis.
. nihil turpius conuitio, quod in autorem recidit
. Magis timeat princeps, ne quid mali faciat, quam nequid patiatur.
. non potest latere in potestate malitia.
. sapiens non est qui sibi non sapit
. fortitudo non eget ira.
. Reges deorum discipuli,
. Cupiditas quæ in auaritia est, sibi repugnat ne sacietur.
. impellat remum qui didicit.
. Veram amicitiam impedit plurium amicorum appetentia
- inconstantia fastidit amicos.

incommoda virtuti consueta non formidanda.
Rationi seruire libertas est.
difficultas initij patienter ferenda.

Titus. Liuius.

animi ocio et copia lasciuiunt.
assuetudo mali animos efferat.
Conditiones accipiant uicti non ferant
Concordes ciues nec Regem nec tirannum timent.
externus timor maximum in urbe concordiæ uinculum.
euentus stultorum est magister.
fœmina cum par esse ceperit superior efficitur
prosperæ et aduersæ res erudiunt rationem magis. quam fortunæ parere.
gloria interdum spreta, cumulatior redit.
maiestas non est sine uiribus tuta.
Maximæ cuique fortunæ minime credendum est.
Melior ac tutior certa pax, quam sperata uictoria
Metus semper malus interpres.
Multitudo aut seruit humiliter, aut superbe dominatur.
Nulla maior temporis iactura est.
principem qui uult omnia scire. necesse est multa ignoscere.
plus animi est propulsanti periculum, quam inferenti.
quo quis plus potest eo moderatius utatur imperio
Roma plus uenia, quam uictoria auxit imperium
Rebus inchoantibus consilio uti oportet, periclitantibus vero audacia,

· Semel proditori nulla danda est fides.
· Statuendus est fœlicitati modus
· Triumphus repudiatus omni triumpho est clarior.
· Tua cum defendis aliena oppugnas.
· Vana est sine viribus ira.
· Ultimæ miseriæ dant animum libere loquendi
· Superbiæ et crudelitati, si sero non tamen leves veniunt pœnæ.

Quintilianus:

· Celerius occidit festinata maturitas.
· Cum fortuna ruere dementia est.
· deficere potius quam desperare.
· deficiendum est viribus non animo.
· dum satis vitio putat quisque cavere in id ipsum
· incidit. quod virtuti bus caret.
· Excitatur laude emulatio
· Ex tempore dicere possis sed non velis
· Ex tempore dicere bonum si ars prævenerit.
· facinus est facile. Vel morti credere
· fortius dicere videntur indocti.
· fœlicius est palam odisse quem timeas.
· Habet suum impetum pietas.
· Hominem improbum non accusare satius est quam absolvere.
· in facinus otiosus ardor erumpit
· leve est miserias ferre. perferre gravius.
· lachrimas amat onagina voluptas.
· Lucri facit mortis atrocitatem. quisquis laudatus occiditur.
· Major plerumque lite quæstio est.

Mortem quisquis damnatis praestat indulget.
nemo unquam filios nimis dilexit
nulla periculosior ~~a vitia~~ via quam quae virtutem
imitatur.
nemo. malus qui non stultus
nunquam prodesse satis fuit
nunquam pudeat fateri, quod nescias.
nulla difficilior, quam silentijs virtus.
non habent incredibilia vocem.
nihil est delicatius exitu.
nihil gravius quam destituta spes torquent.
nihil est facilius, quam in quemlibet affectum moue=
re populum
nihil crudelius morte hominum quos populus occidit
nihil crudelius calamitate, quam gaudia reducunt.
non potest gratia persolui. uel malo patri.
nihil est Sceleratius, prudenti orbitate.
nescis an diligat cuius non habet experimentum=
nisi sola faelicitas
omnia faciliora facit ratio, ordo et modus.
opprimitur aliquando virtus audacia.
plus usus sine doctrina. quam doctrina sine usu ualet
Multa ideo uidentur uilia, quod pretium habeant.
pectus disertos facit.
potentes sequitur inuidia, humiles contemptus. turpes odium.
perpetua res est odisse sine causa.
parentibus liberi non praestant alimenta sed reddunt.

pessimus est qui amari fratrem suum sine sua charitate putat. 15
plura moribus quam uiribus vincimus.
prope est ab incestu timere ne fiat.
stultitiam simulare loco, prudentia est.
summorum facinorum, ipsa immanitas innocentia est
satis diuitiarum est nihil amplius uelle.
solatium est iram potius quam contemptum pati
sola quid faciendum necessitas suadet
conscientia mille testes.
minora facilius minores percipiunt
frons multis generibus peccat
praeceptor nec habeat uitia, nec ferat
quidquid ars consumauit, a natura initium duxit
aliquando exigit communis utilitas, ut falsa defendatur.
minores spes majorem bene factis gloriam pariunt.
odit iudex litigantis securitatem.
sunt plurima uera, sed parum credibilia.
ubi amici, ibi opes.
facile deficit affectus, qui descendit,
summa circa mouendos affectus, haec est: ut moueamur ipsi.
Risus non procul abest a derisu.
culpam deprehensam tueri, alteram culpa est.
pauper orator qui nullum uerbum aequo animo perdere potest.
uim rebus aliquando, ipsa uerborum humilitas affert.
prima uirtus est uitio carere.
pigri est ingenii contentum esse iis quae sunt ab aliis inuenta

qui agit ut prior sit, forsitan sinon transibit, aequabit
nec qui maxime imitandus solus est imitandus
cito scribendo non fit, ut bene scribatur bene scribendo fit ut cito,
omnis sui vitiosa iactatio est.
sonis homines ut aera tinnitu dignoscimus.
in quibusdam virtutes non habent gratiam, in quibusdam vitia ipsa delectant.
prius est parare bella quam gerere.

Plinius de naturali Historia.

externus alieno pene, non est hominis vice.
aliquando fugere opus summe virtutis est.
abunde fortuna illi indulget qui vere dici non potest infelix, cum felix mortalium nemo sit.
alius de alio iudicat dies, et supremus de omnibus.
imprudens est diligentia hominum, qui numerum dierum computant non pondus.
quando pluribus horis vigilamus, tanto pluribus vivimus
non est facile iudicare natura homini noverca sit an mater.
pudendum est omnia animalia, quae sint ipsis salutaria nosse praeter hominem.
Medicis solum licet impune homines occidere suos errores tegente terra.

Plinius iunior.

antiquiora beneficia subvertis, nisi posterioribus cumules.

Cui virtus aliqua contingit, omnes contingunt.

De eo quod destinaueris non sunt consulendi quibus con=
sultis obsequi debeas.

De nullo minus principe quaeruntur homines quam
de quo maxime licet.

Est quaedam dolendi voluptas in amici sinu deflere.

Felices quibus contigit aut scribere legenda aut
legere scribenda.

fidelissima principis custodia est ipsius ~~inno~~ innocentia.

faelicitatis est quantum velis posse, magnitudinis
quantum possis velle.

Habent hunc finem assiduae querellae, quod quaeri
pudet.

insectanda sunt vitia, non homines.

illi patientius reprehenduntur, qui maxime laudari me=
rentur.

Melior respublica est in qua princeps malus, quam in qua amici
principis mali;

Multo magis viva vox afficit.

Multum legendum est, sed non multa.

Multo deformius est amittere, quam non assequi laudem.

nihil aeque gratum est ~~adeptis~~ adipiscentibus quam concupiscentibus.

Necessitas dimidium Rationis est.

nihil largiatur princeps, dum nihil auferat.

omnes recusare honores ambitionis est, eligere vero pau=
cissimos moderationis

otiosum
Satius est ~~otium~~ esse, quam nihil agere.
Si dolori frenos remittas, nulla materia magna non est.
Testamenta hominum specula sunt morum.
Vera foelicitas est, foelicitate dignum uideri.
Silentio et tenebris, mire animus alitur.
Satis bonae sententiae precium est: bene iudicasse.

Salustius

Concordia res paruae crescunt: discordia maxima dilabuntur
grauissimi sunt morsus, irritatae necessitatis.
Mors aerumnarum requies, non cruciatus.
necessitas timidos etiam fortes facit.
prius quam facias consulto. ubi consulueris mature opus est facto
potior est periculosa libertas quieto seruitio.
Res paruas, magnum ingenium attingere nequit.
Suam quisque culpam ad negociatores fert
effugit mortem quisquis contemnit timidissimum quemque consequitur.
nemo parcit morituro, nec cuiquam moriturus.
Nihil tam firmum est, cui periculum non sit etiam ab inualido.
praecox gaudium fortunam irritat.
parua scintilla magnum excitat incendium
Quos uiceris amicos tibi esse, caue credas.
Strenuus metus est: uelocior tamen spes.
Ii optime miserias ferunt, qui abscondunt.

47

Majora sunt plerunque periculis præmia.

Lento gradu ad vindictam sui divina procedit ira

Vincitur in administratione magistratus, privata pietas.

difficilius te ipsum, quam hostem vinces.

egregium inceptum non exitu eventu æstimari debet

quos in visos injuria faciunt, gratiosos miseria reddunt.

brevissima ad gloriam via est, tales esse quales videri Volumus.

Si ex acervo malorum portionem æquam quisquis ferre cogatur propriam malit.

patientia quæri debet, quod gratia impetrare nequit. + Lucius Florus

antiquissimum omnium Deus maximum locus. Velocissimus mens, fortissimum necessitas, prudentissimum tempus.

Linguæ non est permittendum, præire animo.

præstat inter inimicos, quam inter amicos iudicare.

Duo sunt consilijs inimica, ira et festinatio.

ante quam domum quisquis exeat quid acturus sit pertractet; rursus cum redierit quid egerit recogitet

qui se clariores duxit affines, dominos habet

Reges habent aures in pedibus.

Si formosam duxeris habebis curam, si deformem pœnam

regium est male audire cum bene feceris

ea paranda viatica, quæ cum naufragio simul enatent

disciplina magis necessaria est mala dediscere.

Satius est pedibus quam lingua labi

Cum stulto non litigandum.

Virtutes sibi invicem sunt connexæ, ut qui unam habuerit omnes habeat

Sermo operis umbra

Cicero. ~~Tullio~~

· Imperito fortunato nihil intolerabilius.

· quo quisque est ingeniosior, hoc docet iracundius.

· parua sunt foris arma, nisi sit consilium domi

· caput est in omni procuratione negotij publici ut auari:
tia² tollatur vel minima suspitio.

· Speremus quod volumus, sed quod acciderit feramus

· Silent leges inter ama.

opus est & animo valere. et corpore possis.

docto et erudito homini cogitare est viuere.

Cibi condimentum est fames, potus vero sitis.

~~Sunt cuique [illegible]~~.

prima justitiæ pars est, ut nequis noceat nisi lacessitus
injuria deinde ut communibus pro communibus utatur
priuatis autem ut suis

Considerate agere plus est, qam considerare prudenter.

· ea est iucundissima amicitia quam morum simi:
litudo conjunxit.

· amicus certus in re incerta cernitur.

· me ipsum ames oportet, nō mea, si veri amici futuri sumus.

· Exilium ibi est, ubi virtuti non est locus.

· Multorum improbitate depressa virtus emergit et
innocentiæ defensio inter clusa respirat

· misera est senectus, quæ se oratione tantum defendit

· Tacere Noli ubi non oportet.

· plus in metuendo est mali, quam in eo ipso quod timetur.

habet praeteriti doloris secura recordatio delectationem.
Patrimonium beneficium est iis uitam dedisse quibus non ademerint.
nihil praecipue dolendum in eo quod accidit uniuersis.
leuis est consolatio ex miseriis aliorum
otij non minus quam negotij ratio habenda est.
Cuius uis hominis errare, nullius nisi insipientis perseuerare in errore.
optimus portus est penitentiae mutatio consilij.
auaritia senilis maxime est repudianda quid enim absurdius esse potest quam quo minus uiae restat eo plus uiatici quaerere.
qui male uolo sunt animo, deteriores sunt rogati.
malo emere quam rogare.
non domo dominus sed dominus domino honestanda est.
mallem obliuionis quam memoriae artem memini enim eorum quae nolo obliuisci autem non possum quae uolo.
~~non solum nobis natisumus ortus enim nostri~~ partim sibi uendicat patria partim amici.
qualis cuiusque affectus est talis est homo qualis autem homo talis eius oratio, orationi autem simillima sunt facta factis uita.
Certissima ad gloriam uia est, si tales simus quales haberi uelimus.
multis adest doctrina et deest oratio,
factum infectum fieri non potest.

Suetonius tranquillus

In neutram partem de nobis loquendum est.
Vitæ finis commodissimus repentinus est.
Sat celeriter fit quidquid satis bene fit.
Boni pastoris est tondere pecus non deglubere.
Discipulus est prioris posterior dies.
Arcum intensio frangit, animum remissio.
Malo inconsulto fœmina vincunt viros.
Fortuna cum blanditur captatum advenit.
Fortuna nimium cum fovet stultum facit.
Fortuna vitrea est cum splendet frangitur
Discordia fit charior concordia.
Difficilem aurem oportet habere ad crimina.
Dixeris male dicta cuncta cum ingratum hominem dixeris.
In nullum avarus bonus est in se pessimus.
Inopi pauca desunt avaritiæ omnia.
Miserrima ~~est esse~~ fortuna quæ inimico caret.
Cito ignominia fit superbi gloria
Cuiusvis doloris remedium est patientia
Animus vereri qui scit, scit tuto aggredi.
Honestus rumor alterum est patrimonium.

ARistoteles

Finis est optimum rei.
Fœlix non differt a misero per dimidium vitæ
Non ut sciamus quid sit virtus, perscrutemur
sed ut boni efficiamur.

principatus uirum ostendit

Consulta operari oportet uelociter, consulere autem tarde.

non oportet tantum uerum dicere, sed causam falsi assignare.

Verberans absque ira gerior est, verberante cum ira.

bene factores plus amant beneficio affecto[s], quam contra.

vir uituperatur ultimo uituperio, quando nihil facit nisi propter se ipsum.

Consilium mulieris est inualidum, pueri uero imperfectum.

homo solitarius aut angelus. aut bestia.

mulieres sunt media pars hominum. liberorum.

Locus optimus in bello est medius. quia fortes tenent locum medium inter audaces et timidos.

quod quis non credit non mouet eum ad timendum uel sperandum.

qui beneficia inuenit, compendes inuenit.

si est turpe non posse se defendere corpore, turpius erit non posse se defendere sermone.

Contraria iuxta seposita, magis elucescunt.

finis magis est eligendus, quam ea quæ sunt ad finem.

Oportet discentem credere.

Consuetudo est altera natura

illud est melius quod optimo propinquius est.

nullum uiolentum est perpetuum

natura nil facit frustra nec deficit in necessarijs nec abundat in superfluis

memoria magis ualet habes obtusus que ingenio.

Mors bonum sine tristitia est, nullo enim eius dolore contingente moriuntur.

omnis virtus unitas plus est, quam multiplicata

omnes homines natura scire desiderant.

absurdum est simul quaerere scientiam et modum sciendi.

generatio unius est corruptio alterius.

Saevissima est iustitia armata.

Unum opus optime fit ab uno.

Non est idem bonus vir, et bonus civis.

Nobilitas est virtus, et divitiae antiquae.

princeps bonos honoret, et ipse honores distribuat. supplicia autem per alios distribuat.

pater et filius simul non debent principem agere. nec minor et senior frater.

princeps nullum virum totius sui dominij debet facere custodem.

ars supplet defectum naturae

prius docet dominum expergiscit quam servum, et posterius ire cubitum.

Plato ~~divinus autor~~

Viro egeno verecundia non confert.

optimum bene valere. secundum formosum esse. tertium habere divitias. nulla fraude quaesitas.

partarum quam possessarum divitiarum amor maior.

res omnes vel natura, vel fortuna, vel arte fiunt.

amore captus in proprio corpore mortuus est, vivit in alieno.

nec Hercules quidem, contra duos.

AVLVS GELlius

admiratio silentium parit.

Captiosis interrogationibus, non respondendum.

invitum si retines exire incitas

Sic loquendo cum diis tanquam homines audiant sic cum hominibus tanquam audiant dij.

~~[illegible]~~

ab improbis irrideri laudari est.

Corporalis exercitatio, ad modicum utilis est.

negotium ex negotio seritur.

nemo ad bonam mentem certo animo contendit qui non pervenerit.

non carere libidine, sed vincere libidinem virtutis est.

quod summum est id omnibus appetendum, ut saltem mediocria assequantur.

gaudent boni in honestis, à quamplurimis superari

nihil iniustius indocta garrulitate.

odi remedia morbo graviora.

nunc satis est placuisse paucis. posteritatis æquiora sunt iudicia.

Solent seri partus, vel ~~[illegible]~~ ob hoc esse gratiores quod nihil preterea speratur.

foelicius cedunt audacia, quam moderata consilia.

vincitur videtur dare quisquis cunctatur.
Rex Iupiter omnibus idem.
optima quaeque dies miseris mortalibus aevi prima fugit.
parcere subiectis. et debellare superbos.
Tu ne cede malis sed contra audentior ito.
Vna salus victis, nullam sperare salutem.

Plautus. ~~[illegible]~~

qui per virtutem perijt, non pol interiit,
ad virtutem vna et ardua via est.
tardo amico nihil est iniquius.
nimia est miseria, pulchrum esse hominem nimis.
argentum accepi dotem, imperium vendidi.
dum=modo morata recte veniat dotata est satis.
ipsa quidem virtus sibi est, pulcherrima merces.
Divitiae grandes homini sunt, vivere parce.
et pace, et bello cunctis stat terminus aevi.
vitae velut rapide fugitiva quae, gaudia carpe.
non bene mendacii risus componitur ore. nec vere sollicitis.
ebria verba sonant.
Dulce mori miseris, sed mors optata recedit. at cum
tristis erit praecipitata ruit,
non datur ad musas currere lata via.
per varios casus artem experientia fecit. exemplo
monstrante viam.
Componitur orbis regis ad exemplum.
Quod natura negat. nemo donare potest.
O prodiga rerum, luxuries nunquam, parvo contenta paratur.

discite quam paruo liceat producere vitam, et quantum natura petat.
omnes humanos sanat medicina dolores. solus amor morbi non amat artificem.
Difficile est longam subito deponere amorem.
errat qui finem vesani quærit amoris. verus amor nullum novit habere modum.
Libertas iam nulli restat amanti: nullus erit liber si quis amare velit.
nulla diu fœmina pondus habet.
risu inepto, res, ineptior nulla est.
Sapientiæ pater usus est. mater autem memoria.
Nec solis viribus æquum. credere sæpe acri potior prudentia dextra
Nulla fides regni socijs omnisq. potestas
impatiens consortis erit.
principijs est uitus, maxima nolle suos.
in uiltos crevisse queror, tolluntur in altum.
ut lapsu graviore ruant.
non est (credere mihi). sapientis dicere uiuam.
mortem optare malum, timere peius.
Si fortuna iuvat caueto tolli,
si fortuna tonat caueto mergi.
nulli te facias nimis sodalem,
gaudebis minus, et minus dolebis.
Nauita de ventis, de tauris narrat arator,
enumerat miles vulnera, pastor oues.

fortuna nimis multis dat, satis nulli:
o faciles dare summa deos eademq; tueri difficiles
Semper eris pauper si pauper es. Aemiliane,
Dantur opes nullis nunc nisi diuitibus.
Da spacium tenuemque moram male cuncta ministrat.
impetus.
emitur sola virtute potestas.
Tolle moras semper, nocuit differre paratis.
Diuersos diuersa iuuant non omnibus annis,
omnia conueniunt res prius apta nocet.
esse quid hoc dicam, viuis quod fama negatur.
asperius nihil est humili, cum surgit in altum.

ex diuer. Aut. latinis

Audacia fit ex desperatione,
Cura curam trahit.
Dum metus languet, audacia crescit
esto alieno periculo cautior.
ficte refertur gratia, inuite danti
ira Dolorem, cum inferre vult patitur.
contra omnes sapere. desipere est.
Muliebre est vindicta laetari.
Male parta male dilabuntur.
Molestum ostium podagri pedes.
Non id dulce est quod sapit, sed quod sano sapit
neutri debetur quicquam. vbi par relatum est
pari.
nec quicquam sapit, qui sibi nihil sapit.

Nemo magistratu dignus est, qui libenter gerit magistratum.

nullus hostis vincit sæpius, quam qui fuit contemptui

nulla tanta humilitas, quæ dulcedinis gloriæ sit expers.

non est justus, qui justa facit, sed qui juste

nemo suum putet, quod est extra ipsum.

Homo non sibi, sed hominum vivi natus est.

ingens lucrum puta, cum mens accessione virtutis facta est melior.

bene imperat qui paruit aliquando

quod vendatum est, non putes beneficium, sed prædam.

Reddit beneficium, qui libenter debet.

in magnis voluisse sat est.

pugnantibus supremam pugnam inire credendum est, et vincentibus tam primam.

prudentius est timere, quam sperare.

peregrina in terris virtus, in cœlis civis.

qui ad opinionem vivit nunquam est dives, qui ad naturam nunquam est pauper.

semel dedit qui rogatur, qui non bis.

Vera nobilitas est, inanem contemnere gloriam.

Vim vi fas est depellere,

florent civitates quando aut philosophi imperant aut imperantes philosophantur.

Non est iteratum, quod factum esse nescitur.

malis promissis standum non est.

cui plura datum est cognoscere, eum majora sequuntur dubia.
implebem vim habent leges, impotentes muta.
Ut in mare flumina, sic in magnas aulas vitia defluunt.
Rex qui nulli fidit, inutilis est, nec minus qui omni[bus].
dignitatibus viri dandi, non viris dignitates.
bonis hoc maxime propositum est, ut malis displiceant.
precium famæ perdit conscientia, se publico prodans.
qui perferre nouit, uincit,
Hæc in fœlicitas, in fœlicitate est, quod nunquam tota perueniat, uel nunquā perpetua ~~[illegible]~~ subsistat.
non est sapiens qui non patiens
In maxima fortuna minima licentia est.

EX DIVER. AUT. GRÆCIS

Manus manum lauat, et digitus digitum
procella domestica est viris mulier.
Unus est seruus domus, herus.
quercu lapsa, unusquisque ligna incidit.
Vir infœlix, seruatur spe.
fortunato cuiuis terra patria.
Medicus garrulus, laboranti secundus morbus est.
magna res est parua in tempore data.
ne properes ditescere, ne cito pauper fias.
paucis iracundum accusa.

ex utroque jure.

Amititia præsumitur inter omnes non autem inimicitia
amicus internus potest accusare de iniuria illata amicæ suo. quia ipsius iniuria dicitur
absens dicitur qui tantum distat ut uerba loquentis non posit audire
absens causa reipublicæ restituitur ad omnia commoda que habuisset presens.
absens præsumitur scire etiam id de quo est publica fama.
absentia computatur a die preparationis ad iter arripiendum, non a die recessus.
Abstinens esse est etiam qui comedit.
accusator presumitur calumniari, statim quod non probat.
Accusatio non tenetur, si non constat de persona, quæ produxerit illam.
Accusatio est iustus metus fugæ
accusatio de crimine non consumato, fieri non potest.
accusatus uel in crimine deprehensus occidens seipsum. presumitur ex conscientia fecisse criminis.
accusatus non est reus nisi sit conuictus.
acquirere aliud est, quam non amittere.
actio non datur contra patrem.
actio iniuriarum competens filio, non potest remitti per filium.
quod non apparet præsumitur non esse.
quod a principio est male ordinatum, non potest ex se postea efficatiam sumere.
quod una uia prohibetur, non debet altera concedi.

quod fieri debet de proximo, habetur pro facto.
quod differtur, non aufertur.
quod meum est mihi legari non potest.
Ratio contra vim parum valet.
Ratio legis, est anima legis.
Ratio naturalis sufficit pro lege.
Reparatio est facilior, quam constructio.
Reprehensio fieri debet, post quam perscrutatio facta est.
Rex dicitur lex animata in regno suo.
Salutis propriæ non præsumitur, quis immemor.
Sapientia in homine longo raro reperitur.
Sensus pluribus intentus, est minor ad singula

Securitas commendatur nisi nimia.
Simile dicitur quod concordat, in multis licet in uno discrepet.
Vox unius, vox nullius.
actor sequitur forum rei.
actor universitatis non dicitur actor singulorum
adolescentia est ad malum prona, si est doli capax.
adversarij et inimici facile mentiuntur.
adultera semel semper, præsumitur adultera.
affinitas facit præsumi homicidium casuale.
affirmantibus magis creditur, quam negantibus.
afflicto non debet addi afflictio
alimenta qui negat dicitur necare.
alimentorum causa Dilationem non recipit.
ambiguitas sententiæ potest declarari per successorem.

amicus inimici mei est mihi suspectus.
animas prius quam lingvas oportet fieri eruditas.

amicus praesumitur ex consuetudine.
animus consideratur ut quis in extremum incidat.
antiquior praesumitur sapientior.
approbari debet ab omnibus, quod omnes tangit.
approbans personam non potest eam amplius reprobare.
approbatio dicitur a pari, confirmatio quae fit a superiori

arbiter in causa propria, quis esse non potest.
arbiter quietem desiderat, bestialis est.
arbiter non debet aliter judicare quam vellit ipse judicari
ars arte deluditur.
augmentum imitatur eius naturam cui accrescit.
auxilium legis frustra implorat qui committit in legem.
auxiliator potest condemnari, licet principalis absolvatur.

bene facere quis invitus non compellitur.
bene facere non sufficit nisi debito modo fiat.
caput si dolet caetera membra dolent.
casta praesumitur mulier, quae in praeteritum fuit casta.
casus fortuitus non est, cui diligentissimus providisset.

causa in principe praesumitur.
causa subtilis non debet committi grosso iudici
causam morbi ignorans, non potest curare medicum.

Cedens bonis remanet obligatus naturaliter tantum, quia civili obligatione liberatur.

C

Censum non soluere est usurpatio libertatis.

Certus non debet amplius certificari.

Certitudo dum modo habetur non curetur de modo.

Cognomina solent fieri quando ex nomine proprio redundat incertitudo.

Collegium totum est suspectum, quando caput est suspectum.

Colloquium secretum ad aures factum, facit praesumi mandatum si statim sequatur maleficium.

Commendandi se causa, non debet quis alteri detrahere.

Commode fit, quod sine difficultate fit.

Concedentis mens, in omnibus attendenda est.

Concessio facta ratione necessitatis, expirat cessante necessitate.

Concessio non valet de eo quod est prohibitum impetrari

Conditio cuius euentus nihil operatur, non debet expectari.

Conditio personarum semper inspicitur.

Conditio difficilis habetur pro impossibili.

Confederati debent se inuicem defendere, nisi in bello iusto

Confessio partis est plenissima probatio

Confessioni suspectae non est standum

Conjecturae declarant qualis fuerit animus.

Conjectura est semi plena probatio.

Consanguineus bonae religionis, et famae potest esse testis pro consanguineo.

con

Consanguinei testes habentur pro non idoneo
Consilium mutare in melius, non est turpe.
Constitutio non publicata non ligat absentes et infirmos tempore publicationis.

Contractum quidquid est, semper praesumitur.
Consuetudo est optima legum interpres.
Consuetudo quae sine peccato seruari non potest, non valet.
Consuetudo habet potestatem principis
Consuetudo facit contractum usurarium haberi pro non usurario.

Consultor perdit memoriam si sibi non soluatur debitam merces
Contemptus nascitur ex conuersatione aequali.
Continentia suaderi potest, imperari non potest.
Contumax habetur pro praesente
Conuersatio mala facit suspectum praesumi.
Conuersatio obligat ad mores.
Corruptum cum corrupto misceri potest.
Culpa non est facere, quod facit maior pars hominum.
Crudelitas non est punire malos cum auctoritate iuris.

Crudelis est qui negligit famam suam.
Cura et solicitudo aestimatur pretio
Damnum est commodi amissio.
Damnum qui certat euitare, potior est eo qui certat lucrum captare.

Defendere dominum famulus tenetur.

Delinquens in uno, factus est omnium reus.
Delictum non potest excusari praetextu ignorantiae.
Delinquens et consentiens pari poena puniuntur.

Delinquendi materia debet praecidi
Dicens aliud quam quod vult, non videtur dixisse.
Difficile est, quod sine licentia principis expediri non potest.
Dignitatem habens a principe dignior reputatur.
Dignus est quem princeps elegit.
Discipulus debet excusare sententiam magistri
Diuturnum tempus facit praesumi consensum.
Dies non praesumitur nisi probetur.
Levis dicitur qui de facile credit quod non potest probari.

Liber homo non recipit aestimationem.
Liberalis nemo existit in necessitatibus.
Libertas est nulli necessitati servire.
Libertatis privilegio renunciari non potest
Locupletior dicitur factus etiam qui non est factus pauperior.
Semel malus semper praesumitur malus, saltem in eodem genere mali.
Malum quod est minus, est eligendum.
Malos qui percutit non est crudelis. sed dei minister est
Mali tolerandi sunt pacis causa
Malum unum est causa multorum
Mendax in uno praesumitur mendax in alio.

meum firmum est quod a virtute mea habeo.

Mora saepe periculosa est.

Monitio praeceptum importat.

Motus primi non sunt in potestate nostra.

Mulierum genus praesumitur avarissimum.

multa simul prosunt, quae singula non iuvant.

Multi dicuntur pauci habito respectu ad plures

mutatio consilij sapiens est.

natura ad propiam rem facile vertitur.

necessitatis tempore omnia sunt communia.

nobiles pro maiore parte sunt superbi.

nobilis mitius punitur quam ignobilis

novum factum, novum consilium expetit.

obediens in gravibus, mitius punitur

opera de mane est melior quam de sero

par imparem non habet imperium.

paciencia non nocet ei, qui contradicere non potest

patriae mores servandi sunt, etiam ab incolis.

praesumitur quis habilis ad matrimonium contrahendum

praesumitur ex praeterita vita in praesenti

eligens praesumitur scire qualitates electi.

Aequitas inter mercatores servanda est non autem ordo et solennitas juris.

r.° error est sequi subtilitates iuris et aequitatem omittere.

Exemplis non est iudicandum sed legibus
Exempla inducuntur ad confirmationem
factum lege permittente, non est punibile.
fama probat semi plene.
fauorabilior debet esse iudex in absoluendo quam in condemnando.

fauores sunt ampliandi odia, vero restringenda.
fides non seruatur, frangenti fidem.
fidelis præsumitur is, qui eligitur ad officium.
iura humana variantur secundum temporis varietatem.
iura naturalia sunt inmutabilia.

Iuuenis dignior vel doctior præfertur seniori.
Iustus sæpe punitur pro iniusto.
Scire est per causam res cognoscere.
consuetudo exit in legem, et est altera alex.

S Hieronimus

medicus ubi cessat curare desperat.
nemo melius erogat, quam qui sibi nihil relinquit
non parum est scire quod nescias.
non habet inter lachrimas eloquentia ~~locus~~ locum
nunquam est sera conuersio.
non est probus consolator, quem proprij uincunt gemitus.
perfecta dilectio excludit timorem.
quid boni habet sanitas, langor ostendit,
Rusticum putatur omne quod nascitur.

Sus pitionem facit nimia dilygentia.

Si ingenue et libenter debeas, ex parte satis facere creditori est.

Sapiens nunquam solus,

Sapientia sola crescit in senibus

Scribendum tarde.

S. CYPrianus

accepta securitas negligentiam parit,

gaudium properat et non fert etiam moras

Coeco lumen surdo sermonem, sapientiam bruto offere. labor ineptus.

pacientia aduersis probatur.

S Agustinus.

amari non nisi nota possunt.

amicitia venenum suspitio

homo sine crimine potest esse, non autem sine peccato

Miserius est mentiendo fallere, quam metientibus credendo falli,

innocentem condemnare ~~peius~~ peius est, quam nocentem dimittere.

Laus mundi parum prodest, si conscientia criminis mordet.

Ratione cessante autoritati standum est

Secretum si tribus est manifestatum, omnibus est diuulgatū

quod non uidetur, plus amatur,

amicus animæ dimidium.

amicus uitæ medicamentum.

Solus est qui sine amico est.

animus humanus vult quidem latere se autem ut lateat aliquid non vult.

aurum ideo carum quia rarum.

inimicitiæ vitandæ cautissime ferendæ æquissime finiendæ citissime.

injuriam virum fortem probat

nemo insanabilior quam qui sibi sanus videtur.

intelligere superflua non noscet, nouit autem discere in vitiis et volens potest esse.

legentibus deus loquitur.

leges multa concedunt, quæ diuina providentia puniuntur.

ad malum pronitas ex ira dei est,

Risus gravitate sit mixtus

S. ambrosius

prolixior consolatio diutius afficit quem consolari vis.

animus autor culpæ, caro vero ministra.

justus vir murus est patriæ

latere criminosæ est conscientiæ

severitas dura non sit, nec remissa.

Solatium dolentis est doluisse.

dandus est iræ locus.

abest pertinax in familiari sermone contentio.

affectus pretium rebus imponit.

non esse superiorem in referendo, quam in conferendo beneficio, hoc est minorem esse.

prestat aliis quam sibi divitem esse.

Modus liberalitatis tenendus. ut quod bene facias quotidie facere possis,

qui liberalitatis modum servat, avarus nulli est largus omnibus.

nunquam iustus solus est qui cum deo semper est

non latebra sapienti spes impunitatis, sed innocentia est.

hoc est innocentem esse, ignorare quod nesciat.

Leges imperator ferat, quas primum ipse custodiat

sapiens nunquam minus solus, quam cum solus.

Sapiens ubique civis.

quo statu inferior eo virtute eminentior,

S. Bernardus.

otium parit fastidium, exercitium famem.

paupertatem aequo animo ferre virtus patientiae est

sponte appetere, sapientiae laus est.

inter bonos bonum esse salutem habet, inter malos vero: et laudem

Vigor justitiae semper fervidus sit, sed nunquam praeceps.

non irasci ubi irascendum est. nolle emendare peccatum est.

Mens amore occupata, sui juris non est,

in dubiis plus alieno quam propio credimus judicio.

Malum si comprimas tuum reputatur ad justitiam. si alienum ad gloriam.

ascendendum est ad deum, non irruendum.

adolescens verbosus, justitiae hostis.

bonus desinis esse. ~~[illegible]~~ ubi incipis nolle fieri melior.

emulationi discretio ~~[illegible]~~ necessaria est

exemplum operis est sermo vivus et efficax.
in via dei non progredi, regredi est.
Medius locus tutus est.
. mirabile sanctitatis genus est, ut non possis putari sanctus
nisi sceleratus appareas.
. miseria nulla verior, quam falsa letitia.
. Nobilem hospitem habet corpus, quem honorare debet.
. ~~Noli nimium justus esse~~, Noli nimium iustus esse.
. perfectus nullus est, qui perfectior esse non appetit
. Rara virtus est aliena non invidere, virtuti multo
rarior gaudere ad illam.
. Scandalum ! male scandalo resarcitur
. justus et sapiens potest quis esse nimium, sed bonus
ultra modum, non potest
. aut descendas, aut ascendas necesse est si attentas stare
ruas necesse est.
. taciturnitas contemptum sonare videtur.
. Non paupertas virtus reputatur, sed paupertatis amor
. dolor nimius non deliberat
. effugere persecutionem non est culpa fugientis sed persequentis.
. quis sibi nequam cui bonus ?
. sint multi necessarij unus tamen consiliarius
. non est uir fortis cui non crescit animus in ipsa rerum difficultate.
. non est sincerus amor qui suspitionis fecom recepit
. verus beneficus nil amplius praeter affectum requirit
. verus beneficij fructus est benevolentia.
. vexatio dat intellectum

turpe est falsitati aliquem posse ed ui veritate autem non posse reduci

Rerum raritas pretium facit

non potest bonus non esse qui bonis placet

non potest bonus non esse qui malis displicet

cum uirtus finem nescit

et studere perfectioni est esse perfectum & nolle proficere deficere est

cui uirtutes suas augere noli prodere

S. Chrisostomus

abstinens se a malis innocens est sed non iustus.

aduersitas not... non est ira dei sed admonitio

bonum non facere melius est quam propter homines facere

Calumniatores conuincere oportet interrogatores attendo care

diues non est qui multa possidet sed qui nullius indiget

ignorare bene satius est quam scire male

occultum non est quod conscientia teste committitur.

parua respicere ubi magna consequi non valeas, extremae dementiae est

pauper fit qui vult diues fieri

pauper non est qui nihil habet sed qui multa concupiscit

prospera temperanter aduersis

Solliciti esse vetamur laborare iubemur

superbia non est sine pusillanimitate

suspitio auferenda est non inferenda.

uirtus dum patitur vincit

S. Gregorius.

per abstinentiam non caro sed carnis uitia sunt extinguenda

Discretio in abstinentia servanda.

abstinentia nimia saepe vitium generat

abundantia superbiae nutrix est

adjuvare inbecillem bonitatis est ad iuvare ne possit remelationis [20]

adversa non deiciunt quem prospera non corrumpunt.

adversitas probatio virtutis est

tanta infelix avarus patitur quanta pati timet

bonarum mentis est ibi agnoscere culpam ubi culpa non est.

exempla plus movent quam verba

non omne quod feliciter bene succedit nec omne quod bene feliciter.

honores saepe mutant mores

iustus ex laude sua polluitur.

qui vult intelligere qualis est talis videri debet qualis non est. [?]

esca iustorum est conversio peccatorum.

Sublevatio est laboris visitatio collaborantis

fit miseris mors sine morte.

munera quae dantur, non respicit deus, sed a quo datur.

bona opera occultentur studio, sed necessitate publicentur.

pauperi datum non est donum, sed mutuum.

omnia relinquere possumus, etiam retinendo.

Securitas mater est neglegentiae.

quibus soboles deficit, sua potentia poena est.

tanto quis stultior, quanto magis conatur, sapiens videri.

Verecundia laudabilis est in malo, reprehensibilis in bono.

Victoria non minor est, hostes tolerare, quam hostes vincere.

Vivimus solum tempore quo innocenter et humiliter vivimus.

Deo trino et uni sit gloria.

Ouidius

nec uiolasse fidem tentantibus aequora prosunt, ~~perfidiae~~ 29

perfidiae poenas exigit ille locus.

Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas, ~~haec ego~~

Haec ego contentos auguror esse deos.

Discite iustitiam moniti, et non temnere diuos.

Si nunquam dederis spaciosum tempus in iram, ~~saepe simul~~

Saepe simultates ira morata facit.

heu quam difficile est, crimen non prodere uultu.

quod licet ingratum est, quod non licet acrius urget.

Mens aliud suadet, uideo meliora proboque // deteriora sequor.

optima fere prima, manibus rapiuntur auaris.

adde quod ingenuas didicisse fideliter artes, ~~emollit~~

emollit ans mores, nec sinit esse feros.

tunc bene fortis equus, reserato carcere currit, / ~~cum quos~~

cum quos praetereat quosue sequatur habet.

acer et ad palmas per se cursurus honores / ~~si tamen~~

si tamen hortaris fortius ibit equus.

otia si tollas periere cupidinis artes.

attenuant uigiles corpus miserabile curae.

~~dum~~ furor in cursu est currenti cede furori.

difficiles aditus impetus omnis habet.

non bene conueniunt nec in una sede morantur / ~~Maiestas~~

maiestas et amor.

finem qui quaeris amoris / cedit amor rebus res age, tutus eris.

diuitiis alitur luxuriosus amor.

an nescis longas regibus esse manus?
Regia crede mihi, res est succurrere lapsis.
sit piger ad pœnas princeps, ad premia velox. ~~cuique~~
cuique dolet quoties cogitur esse ferox.
fraude perit virtus.
Cui peccare licet, peccat minus ipsa potestas ~~semina~~
Semina peccandi languidiora facit.
estque pati pœnam quam meruisse minus.
quod male fers assuesce feres bene multa vetustas, ~~lenit~~
lenit flectitur iratus voce rogante deus.
Serius aut citius sedem properamus ad unam.
Cura prima est, quid expediat, quam quid sit honestum.
illud amicitiæ quondam venerabile nomen ~~prostat~~
prostat et in quæstum pro meretrice sedet.
Non bove mactato, cælestia numina gaudent, ~~sed~~
sed quæ prestanda est, et sine teste fides,
tarda solet magnis Rebus inesse fides.
turpius ejicitur quam admittitur hospes.
Curia pauperibus clausa est dat census honores.
fertilior seges est alienis semper in agris ~~vicinumque~~
Vicinumque pecus grandius uber habet.
Non minor est virtus quam quærere parta tueri,
casus inest illic, hic erit artis opus.
Munera crede mihi placant hominesque deosque.
inter utrumque tene medio tutissimus ibis.

summa petit liber, perflant altissima uenti.

in uidia / supplicium suum est, nulla reparabilis arte. 30

lapsa pudicitia est seperit illa semel.

lis est cum forma magna pudicitiæ.

uires subtrahit ipse timor.

in audaces non est audacia tuta.

crede mihi miseros prudentia prima relinquit,

et sensus cum re consilium que fugit.

gaudia principium nostri sunt. sæpe doloris.

flebile principium, melior fortuna sequuta est.

pricipijs obstat, sero medicina paratur,

cum mala per longas conualuere moras.

fama loquax, quæ ueris addere falsa,

gaudet et eminimo supermendacia crescunt.

excitat auditor studium, laudata que uirtus,

crescit et im mensum gloria calcar habet.

stulte quid est somnius, gelide nisi mortis imago.

longa quiescendi tempora fata dabunt.

omnia principijs semper inesse solent.

exitus acta probat,

fastus in est pulchris, sequitur q superbia forma,

temporibus medicina ualet, data tempore prosunt.

et data non apto tempore, uina nocent.

cuncta prius tentanda, sed im medicabile uulnus,

ense rescidendum est, nec pars sincera trahatur.

leniter ex merito, quidquid patiare, ferendum est.

quæ uenit indigne, pœna dolenda uenit.

HORATIVS.

Vilius argentum est auro, virtutibus aurum.

Nam vitiis nemo sine nascitur, optimus ille,

qui minimis urgetur.

quidquid ~~præ~~cipies esto breuis, ut cito dicta.

percipiant animi dociles, teneantque fideles

Dulce est decipere, in loco. ~~iura inuenta~~

iura inuenta, metu iniusti.

Pallida mors æquo pulsat pede.

pauperum tabernas, regumque turres.

arcanum neque tu scrutaberis unquam,

commissumque teges.

est modus in rebus, sunt certi denique fines,

quos ultra citraque nequit consistere virtus.

quod satis est cui contingit nihil amplius optet.

non domus et fundus.

Ægroto domino deduxit corpore febres.

Non animo curas.

viris non ulterma la...est

principibus placuisse ~~[illegible], tulit nos nequiores, mox datu-~~

~~ætas parentum peior auis~~ / tulit nos nequiores

~~nos ... progeniem deteriorem.~~

mox daturos progeniem deteriorem

quo semel est imbuta recens, seruabit odorem testa diu.

Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet.

et neglecta solent incendia sumere vires.

Salutem.

promittunt medici. tractent fabrilia fabri.

Iuuenalis.

non propter vitam faciunt patrimonia quidam, 37
sed vitio caeci propter patrimonia vivunt.
quis enim virtutem amplectitur ipsam,
praemia si tollas.
Mobilis et varia est ferme natura malorum
Mors sola fatetur quantula sint hominum corpuscula.
intolerabilius, nihil est, quam foemina dives.
omne animi vitium tanto conspectius ipse.
crimen habet, quanto qui peccat major habetur
si fortuna volet, fies de rhetore consul,
si volet haec eadem, fies de consule rhetor.
lingua mali pars, pessima servi
protinus ad sexum, de moribus ultima fiet.
quaestio.
Cantabit vacuus coram latrone viator.
lucri bonus odor ex re qualibet.
nihil habet infoelix, paupertas durius ipse.
quam quod ridiculos homines facit.
Vindicta nemo magis gaudet quam foemina
rara est concordia formae.
atque pudicitiae
summum crede nefas, animae perferre pudorem
et propter vitam vivendi perdere causas.
si damnosa senem, iuvat alea, ludit et haeres.
quantum quisque sua nummorum servat in arca
tantum habet et fidei
Finis coronat opus

Apothecmata Notanda ex diuersis auctoribus collecta.

Apothecmata Laconica secundum ordinem litterarum graecarum.

Lacedaemonij, quoniam seueriores erant ac moribus incorruptioribus bellique gloriam potissimum expectabant, contemnebant omnes artes, quae ciuium animum videbantur emasculare, et a vera virtute, ad ociosam ostentationem traducere. Nam et Roma cum adhuc spiraret germanam illam austeritatem, graeculos professores urbe eiecit, hoc genij studijs nulla graeciae pars corruptior erat quam attica, ubi Gorgias, Lisias, Isocrates, Prodicus alijque in numeri sophistae magno cum applausu populi nec mediocri mercede garriebant.

Cum igitur Agesilao Lacedemoniorum Regi diceret quidam admirari sese quod, cum esset auidus discendi, non adjungeret sibi philosophum sophistam regali pronus indole. Respondit eorum inquiens uolo esse discipulus quorum sum et filius. significans non minus interesse, quos nactus sis parentes, quam quos adsciscas praeceptores, etenim ut liberi ferme referunt maiores unde prognati sunt ingenium ita praeceptorum uitia demigrant in eos quos instituunt et honestae uitae institutio potissimum ab illis petenda est qui uirtutem ipsi factis praestiterunt non ab ijs qui compositis verbis de uirtute nugantur At nunc summi

orbis monarchiæ futuri, deum in mortalem quibus in-
terdum. uiribus ateneris annis. formandi institu- 5
endi q. creduntur. cum principi non minus, tunc perni-
ciosum sit, tunc indecorum ab inhonestis institui quam nasci.
nec quaelibet artes discendae sunt principi. sed hae dun-
taxat quae tradunt rationem recte administrandi regnum.

Rursus quum alius quispiam ab eo sciscitaretur quo
pacto posset aliquis tuto imperare. nullo stipatus satellitio
respondit. si sic imperet suis quemadmodum pater imperat
liberis. nemo plura dixit unquam majore compendio. do-
mini tantum timentur a servis. quo mali metu coercentur.
quos non corrigit pudor/ pater quoniam liberis consulit, potius quam sibi diligitur ab illis sic ut
auctoritatem comitetur reverentia. adversus hos adeo non est
opus satelitio ut non aliud sit satelitium. fidelius
illorum stipatum quod si rex benevolentia, ac bene
factis adjungeret sibi, civium animos, non esset opus bar-
barico conductitio q; satelitio. sed nullos habere cor-
poris sui custodes tutiores quam cives. erga quos patris
gerret affectum. porro quibus placet hoc dictum, oderint
dum metuant nullos magis habent suspectos quam
quibus oportebat maxime confidere. ac multos time-
at oportet. quam metuunt multi. +

Quum vero narraretur cuidam cum maleficum
quempiam ac sceleratum hominem constanter pertulisse
tormenta/ ut insigniter inquit. miser est homo. qui

tolerantiam ac patientiam in res flagitiosas ac turpes collocet, apud Lacedemonios admirabilis erat malorum tolerancia, quae si suscipiatur ob res honestas magnam promereretur laudem sin ob turpes non solum non meretur fortitudinis laudem qui tolerat sed hoc miserior est ac ... peior quo constantius se gesserit, πονηρὸς enim graece et malum sonat et translato tono, laboriosum siue calamitosum, dolebat egregio duci tantum animi robur ac naturae uim in re turpi consumptam, quam si attulisset ad res honestas, magno usui poterat esse Reip.

Alio quodam laudantem rhetorem hoc nomine quod mirifice res exiguas verbis amplificaret, ego inquit ne sutorem quidem arbitror bonum, qui paruo pede magnos inducat calceos, veritas in dicendo maxime probanda est et is optime dixit cuius oratio congruit rebus ex quibus petenda est orationis qualitas potius quam ex artificio.

Quum quidam urgeret illum improbe postulando diceretque, ei promisisti atque idem crebro repeteret, quasi iam fas non esset negare quod petebatur recte sane inquit siquidem iustum est quod petis promissi sin minus dixi, non promisi, hoc dicto illusit flagitatoris improbitatem, ille uero quum nondum faceret flagitandi finem sed subiiceret atqui decet reges praestare quidquid uel capite annuerint nihilo magis inquit quam eos qui ad reges adeunt dicere ea petere.

loquique quae justa sunt spectantes simul et opportunitatem et, quid regibus conveniat de quarum quaesiti sunt qui ~~principes~~ velut ex insidiis adoriuntur et ut a bene ~~...~~ potentis aut alioqui aliud agentibus et non vacet quale sit, quod petitur considerare, postulant quod iniquum est, his merito negatur quod promissum est et repulsi immerito, requirunt fidem a promissore qui sui offitij non meminerunt, impostulando.

Quoties audiebat aliquos ab alijs laudari aut vituperari existimabat non minus esse discendos eorum mores qui loquebantur quam eorum de quibus loquebantur, fuit enim vir prudentissimus, qui avide obtrectant alienae laudi magis prodere morbum suum quam detegere mores alienos et qui ob res parum honestas laudant, quempiam aut ob laudabiles vituperant, indicare stultitiam suam perversumque judicium.

Quum adhuc puer esset et agerentur ludos solemnis quo pueritia tunc exercebatur. atque his qui negotio praefectus erat, statuisset illum in loco parum honorifico, paruit quidem tametsi iam Rex designatus ac dixit bene sane habet ostendam non locum viris, sed viros loco conciliare dignitatem; nimirum vox ea declaravit in puero miram animi celsitudinem, cum pari moderatione conjunctam, nec alij magis sunt ad ministrando ~~...~~ regno idonei simile quiddam tribuunt Aristippo.

Quum medicus quispiam illi praescriberet curationi.

nimis exactam minimeque simplicem qualis esse solet apud Lacedemonios, pergeminos inquit, sed manu quod praescribis si mihi prorsus est in fatis ut non vitam etiam sinon oia sumpsero, significabat eius modi curationis acius accelevaturas mortem. quam depulsuras morbum, nec tam operosa pharmaca sumenda nisi qui destinavit mori. omnibus in rebus eigenti placuit frugalitas ac simplicitas.

Quum adstantem arae palladis cui apud Spartanos ab aereo de labro χαλκιοικω cognomen est ut brevem sub molares momordisset pediculus non aversus est sed arreptū palam omnibus occidit perdeos inquiens equidem insidiatorem lubens vel in ipsa aras videlicet declaravit. animum nec inepto pudore, nec superstitioni obnoxium recteque significavit. insidias molientibus nullam aram aut asylum oportere tutum esse.

Quum puer quidam eo vidente murem captum ex cavo protraheret. musque conversus momordisset. tenentis manū atque effugisset Agesilaus indicavit his qui aderant. dixitque postea quam minimum animalculum sic ulciscitur eos a quibus laeditur. quid viros oporteat facere cogitate. ita dux fortissimus undecunque captata occasione animum adderet studebat suis ut audentiores fierent adversus hostem, sed idem. exemplum magis eo valet, nequis quamlibet potens injuria provocet infirmiorem. fit enim saepe numero ut qui sicut ait flaccus fragili quaerit illidere dentem infringat. solido

Tissaphernes persarum dux. Cum Agesilao foedus non ex animo sed metu percusserat hac lege ut graecas ciuitates sineret liberè suis qz. uiuere legibus mox ingentibus copijs à rege suo accersitis. bellum illi denunciauit ni Asia decederet. hoc foedus uiolatum libenter arripuit Agesilaus. legatis hilari uultu respondens se magnam habere gratiam Tissapherni, q periurio suo et deos et homines sibi infensos reddidisset, aduersæ uero parti propitios/ recte sensit absque prouidentia dei nihil geri in Rebus mortalium magisque fidendum diuino fauori quam humanis consilijs ac uiribus

Caeterum exercitum mouit uelud in cariam ingressionem facturus quo quum Tissaphernes ignarus doli cogeret milites Agesilaus, repente copias mouit in Phrygiam. ubi cum multas cepisset urbes magnamque pecuniarum uim abstulisset dixit amicis. foedera quidem uiolare preter causam impium est, caeterum hostes imponere non modo iustum est ac laude dignum. uerum etiam et jucundum et lucrosum/ uir bellandi auidus, tamen ab injusto bello abhorrebat, nec eius suscipiendi ansam dare uoluit datam foeliciter arripuit nec turpe putauit dolis uti illum uti qui uiolato foedere periurio fefellisset et deos et homines.

Caeterum quum edixisset ut captiui nudi uenderentur Laphyropolæ quorum munus erat res predatitias diuendere, quod erant iussi faciebant ac uestium quidem

(quoniam juxta barbaricum morem erant splendida multiq pretij) complures extiterunt emptores. caeterum ipsa corpora candida prorsusque tenera ac delicata nec quicquam virile prae se ferentia, quippe in umbra, otio ac voluptatibus educata, adeo nemo concupivit emere ut deriderent etiam hoc mercium genus, velut inutilium, nec ullius omnino pretij id animadvertens Agesilaus qui auctioni praesidebat et hac captum torsit ad animandos ad fortitudinem milites, haec inquit sunt proquibus pugnatis ornamenta captivorum, ostendens / hi quibus cum pugnatis nuda captivorum corpora demonstrans, duplici nimirum argumento addidit suis animos amplissima spe praemiorum et hostium imbellium extremo contemptu.

Idem quum in Lydia Tissaphernem vertisset in fugam ac quam plurimis interemptis jam in agros regios fecisset incursionem Rex persarum per legatos quorum praecipuus Tithraustes ingentem pecuniarum vim ultro ad illum misit, petens ut a bello desisteret, Agesilaus spreta pecunia Respondit, pacis quidem tempore reipub. vigere autoritatem ut ius habeat dicendi, quod ad tuendam civitatis tranquillitatem conquerit condecere, belli vero tempore non item. sibi vero jucundius esset similites suos ditet, quam si ditescat ipse: praeterea se pulcherrimum ducere si Graeci non munera caperent ab hostibus, sed armis pararent spolia / Vox excellentis animi, qui non aliud virtutis premium ambiret,

quam gloriam nec pacem hostium venderet fraudato milite.

Quum Megabates Spirthridatis filius eximia forma adolescens Agesilaum adisset aliquando salutandi gratia ac juxta persarum more osculum offerret quod ab eo videretur admodum amari: Agesilaus aversus vultus refugiens osculum caeterum quum erubuisset ille ratus se contemptum fuisse, ac deinceps salutaret eum: eminus Rex poenitens vitati osculi, finxit se mirari quid accidisset. Megabatae quod ipsum non salutaret osculo, familiares responderunt ipse fuisti in causa ô. Rex. qui venientem non exceperis sed formosi basium exhorrueris alioqui nunc quoque persuaderi poterit. ut tibi veniat ad osculum tantum ne rursus refugias. Hic postea quam Agesilaus aliquandiu tacitus suo cum animo cogitasset non est inquit opus ut ille reditum persuadeatis, nam ego mihi sic videor affectus ut malim huiusmodi rebus superior esse quam adversariorum urbem fortibus viris instructissimam per vim caperem praestantius enim duco ut quis sibiipsi servet suam libertatem quam ut aliis libertatem adimat, solumque gerendo in alios imperio idoneum qui suis cupiditatibus imperare possit, quis non miretur tam philosophicum in homine militare. judicium / intellexit, neminem esse liberum qui serviret cupiditatibus intellexit nullum esse imperium speciosius, quam siquis animo suo posset

imperare hoc exemplum temperantiæ multo pul
chrius videbitur reputanti quod græcorum leges formo-
sorum adolescentium amorem concedant, citra turpitudi-
nem tamen aut vim, quamquam hoc apophthegma
Plutarchus in ~~[illegible]~~ vetis. paulo secus refert, ego inquit
denuo malim illam de oculis pugnare pugnam quam
omnia quæ viderint mihi fieri aurea quo cum ille
sensit amoris flamam acriorem hoc plerius ducebat
non obsequi animo.

Cum cæteris in rebus esset rigidior et exacte
justi legumque tenax tamen in amicorum negotijs
existimabat in humanitatis ac seuitiæ prætextum
esse, nimium adversus illos esse justum huius rei
testis est epistola quædam per fretis quæ fertur ad Hiducum
~~[illegible]~~ carens scripta qua quidam amico veniam depre-
catur in hunc modum nicias si nihil peccat. dimi
te hominem, si peccat, mihi dimitte sed omnino di-
mitte, innocentem punire ~~[illegible]~~ scelus est culpam
interdum condonare in gratiam honesti deprecatoris
humanitas est, cum enim justitiam semper oporteat
esse clementia temperatam quoties nata est grauis
interpellatorum et minus habet invidiæ et plus ~~[illegible]~~
importat gratiæ, in plerisque, igitur amicorum negotijs
ad eum modum se gerebat. age si laus interdum
tamen magis sequebatur reipub. utilitatem.

per orationem oblatam quam indulgebat amicitiae

Quodam ergo die quum castra tumultuosius essent movenda adolescentem cuius amorem tenebatur, relinquebat aegrotum, quum q.q. iis et blanditiis precibus et lacrimis illorum remorari cogitaretur versus ad suos quam difficile est inquit simul et misereri et sapere, malens sequi quod eo tempore expediebat quam quod dictabat animi affectus, His animi dotibus caeteris praecellebat Agesilaus.

Caeterum quod ad corporis curam attinebat nulla in remediis habebat quam hi quibus censurabat à saturitate quae dein et crapula interim abstinens, somno vero sic utebatur non ut illa dominaretur, sed ut serviret negotiis, ad versus aestus autem et frigus sic erat instructus ut quatuor anni temporibus unicis tantum vestibus uteretur caeterum cum in servorum in termilites ageret velut unus quilibet enumero nihilo meliorem culcitam habebat quam caeteri illud assidue habens in ore, principis esse non mollitie deliciisque sed temperantia ac fortitudine privatis hominibus antecellere / o vere regiam vocem, si addidisset sapientia nam ea vox omnes principis virtutes complectitur,

Sciscitante quodam quid Spartae fructus attulissent 4
Lycurgi leges voluptatum inquit contemptum vide-
licet indicans non alia magis ex re nasci reip.
corruptelam quam ex delitijs.

Alij quidam qui se dicebat admirari quod Agesilaus cum ceteris lacedemonijs tam frugali cibo vestitu[m]que uterentur at qui inquit hospes pro hac frugalitate opimam messem metimus libertatem) sapienter admonens nullam esse voluptatem viris ingenuis libertate suaviorem, nec ibi diu vilentatem esse posse ubi regnat luxus,

Rursus cum alius quidam eum admoneret ut aliquid de vitae rigore remitteret causam addens quod quae est vitae volubilitas evenire posset ut tempus ipsum exigeret aliam vivendi rationem, at ego inquit me consuefacio ut quaecunque inciderit fortunae mutatio nequeam ipse mutationem) mira animi continentia qui nec in austeriore vita delicias requireret nec inter delicias agensalillis corrumpi posset,

Quin ne senex quidem factus quidquam de studijs vitaeque ratione et corporis exercitijs remissit, itaque percontanti cur per acrem hyemem solo pallio tectus obambularet absque tunica homo tam provectae aetatis ut inquit juvenes hanc vitae rationem

imitentur ~~quam~~ cum exemplum habeant et extremae senectutis; hominem et principem sapientes admonens senibus ita uiuendum esse ut adolescentibus exhibeant recte uiuendi formam, et uulgus nihil imitari libentius quam quod a uiris principibus conspexerint factitari

Thasiorum gens ut copia rerum abundabat praecipue uini praestantia nobilis ita delitiis erat addictior per horum agros cum exercitu proficiscenti Agesilao Thasij honoris gratia miserunt farinas anseres bellaria liba ex melle condita et item omnis generis alia maximi precij tum, esculenta, tum poculenta. at ille preter farinas nihil accepit. reliqua domum referre jussit. ab ijs qui attulerant. tanquam sibi suisque prorsus inutilia caeterum quum illi precibus et obtestationibus urgerent omnino ut acciperet Xenia jussit ea inter Helotas distribui. id erat apud lacedemonios mancipiorum genus. eius facti causam sciscitantibus respondit Non decere qui uirtutis aut fortitudinis studio tenerentur. id genus delicias cupedias que recipere propterea quod istiusmodi res quibus inescarentur ingenio seruili nati. oportere a liberis procul abesse / grauiter taxans Thasiorum mores qui dum uoluptatibus seruirent nec ingenuos se praestarent, nec liberos et sapientes ostendens nihil esse seruilius abjectiusque, quam gula uentrisque uoluptatibus obnoxium viuere =

Adversus voluptates quidem invicti pectoris hoc speci= 41
men dedit adversus inanem gloriam non minus in supera
bilem fuisse declarat quod dicturus sum Thasij quoniam
intelligebant Agesilaum de ipsis optime meritum
templis ac divinis honoribus illum dignati sunt
atque hac de re legationem ad illum miserunt is
ubi legisset honores quos legati ad illum detulerant
percontatus est, num illorum patria potestatem
haberet ex hominibus faciendi deos quum illi
respondissent habere agedum inquit, primum
vos ipsos deos facite id si prestiteritis tunc vobis cre=
dam. quod me quoque deum facere poteritis utrum
hic prius admirari convenit, animi celsitudinem
adeo contemnentis oblatum ob quod Empedocles phi=
losophus semet in Aetnam conjecit quodque tot eruditi
principes tot artibus et impendijs ambierunt, an in=
genij solertiam qua Thasijs vel summam stultitiam,
vel abjectam adulationem suam in oculos ingessit.

Rursus alij cuidam percontanti quam
ob causam sparta non cingeretur menibus ostendit
cives armatos, hi inquiens sunt spartanae civita=
tis, menia significans respub. nullo munimento
tutiores esse, quam virtute civium

Similiter cum alius quidam hoc idem
percontatus esset respondit, civitatem non saxis lignisque
sed gravalis ac menibus in colentium virtute muniri.

muniri oportere, quos si iungat concordia nullus potest esse murus inexpugnabilior.

quidam conspiciens Lacedemonium quendam claudum ad bellum exeuntem cum ei equum veluti debili necessarium quereret, non intelligis inquit Agesilaus in bello opus esse non que fugiant. sed qui loco maneant, significans eos demum esse bello utiles milites, quibus decretum est in prelio aut vincere. aut mortem oppetere.

Percontanti cuidam qua ratione sibi pararet eximiam gloriam si mortem inquit contempseris nihil enim in bello preclare rei gerit. cuius animum mortis metus occupavit. Idem affectus in omni vita mortalium, a pulcherrimis facinoribus revocare solet.

Roganti quam ob causam spartiate ad tibiarum cantum inituri prelium exercerentur ut cum ad numerum inquit incedunt appareat qui formidolosi sint, qui fortes. nam anapestorum ictus strenuis addebant animum vehementer meticulosis palorem ac tremorem incutiebant, ita que cum pes non responderet ad modulus tibiarum prodebatur ignavorum inbecillitas, magni siquidem refert ut dux prespectos habeat militum suorum animos quo norit. qui sint a prelio submovendi atque qua parte exercitus collocandi.

Valerius maximus lib. 2º. putat tibias ad hiberi, solitas ad incitandos militum animos contra tucidides apud A. Gellium tradit. pro tubis et cornibus lacedemonios ad prælium tibijs uti solitos ad moderandam uim et impetum militum ne esparsi dissipatique proruerent in hostem. sed compositiore incederent sub quisque ordine proditum et literis cretenses citara præcinante prælium inire solitos.

Quum quidam apud Agesilaum admiraretur Regis persarum fœlicitatem quod ad modum juuenis esset, ne Priamus quidem inquit quum huius ~~hoc~~ esset ætatis erat infœlix judicans neminem appellandum beatum nisi ad supremum uitæ diem peruenisset, quod nec Priamo nec crœso contigit ~~quum~~ ~~[illegible]~~

Itidem et ad Macedonem regem ~~[illegible]~~ nuncios misit rogans utrum per ostium solum iret an amicorum quum ille, respondisset se consultaturum, fiat inquit igitur consultatio nos tamen interim iter faciemus rex admiratus hominis audatiam, sibique metuens satius esse censuit illum ut amicorum susciperet

Quodam tempore rogatus utra uirtus esset prestantior fortitudo a justitia? grauiter respondit. fortitudinis nullum esse usum

nisi adsit iustitia, quod si omnes essent iusti nihil
opus fore fortitudine, en animum summo dignum duce
qui nihil ui præter æquum iudicauit faciendum recte
que. prospexerit, plurimum interesse inter audacias
r et fortitudinem || interrogatus qua ratione potissimum
quis assequi posset ut apud homines honestam haberet
famam, si loquatur inquit, quæ sunt optima et faciat
quæ sunt honestissima, quid dici poterat brevius et
rursus, quid absolutius, itidem Socrates idem per=
contanti: si talis inquit esse studeas qualis haberi
cupis. siquidem [bus] fucis parta [est] gloria ut non est uera
gloria ita nec diuturna est celebratur et hoc illius
dictum principibus et dicendum imperatoris officium
esse erga rebellantes audacia, erga subjectos be=
neuolentia, uti quod idem Maro nobili carmine
docuit.

Parcere subjectis et ~~[illegible]~~ debellare superbos

nec enim uere uictor est qui iracundiæ uindictam
flagitanti, frenum nescit imponere.

Quum miro esset affectu erga liberos
suos dicitur aliquando arundine pro equo
conscensa una cum pueris lusisse domi id cum forte
uidisset ex amicis illius quidam, Rogabat
ne cui diceret quod uiderat prius quam
ipse quoque liberorum parens esset factus

festive subuenidicans eum lugum non esse leuitatis
sed pietatis, nec ~~quoque~~ hoc quod agebat uideri 23
posse ineptum ei qui modo expertus esset quam in-
gens sit affectus charitatis parentum erga filios
Quum Spartanos pecuniae defecerent
ad bellum cogerent alerent externum militem
Ægesilaus in Ægiptum profectus est ab Thaco ægipti
rege accitus stipendio cæterum Agesilaus ob cor
pus incultum ac uestis uilitatem uenit in con-
temptum eius gentis hominibus qui sperarant
se uisuros Spartanum Regem talem qualis
esset Rex persarum corpore decentissimo ornatus
perperam sane de regibus sentientes quod externo
cultu putarint æstimandos potius quam animi
uirtutibus, nihil ille quidem de cultus ac uictus
simplicitate mutauit, sed interim ostendit, ma-
iestatem dignitatemque regiam non uestium splen-
dore sed prudentia ac fortitudine parari oporte-
re, grauiterque taxauit uulgares monarchas
quibus si diadema purpuram aurum et gemmas
detrahas nihil uideas preterea regium, quin eodem
facto declarauit insignem erga patriam pietatem
qui ob publicam utilitatem non grauatus sit
in Ægiptum proficisci nec ætatis iam seræ ~~ad~~
ac uergentis ad annum octogessimum excusatione
uti uoluit quominus apud Barbaros stipendium
faceret modo reipublicæ subueniret. Atheneus hoc:

modo rem narrat. Agesilaus in Aegyptum profectus Tacho regi laturus suppetias, quoniam corpore erat pusillo. iis uerbis a rege contemptus est parturijt mons Jupiter metuit at ille peperit murem. Id qui audiuit Agesilaus at ego inquit aliquando tibi uidebor leo, nam post quum illi non adesset Agesilaus regno pulsus confugit ad Persas.

Cum hostes Agesilai exercitum fossa cingerent idque facile poterant ob multitudinem, ac Nectanebus cui suppetias ferebat censeret erumpendum et cum hoste conserendas manus ne quod instituerant perficeret, ille negabat impediendos hostes qui pares hostibus esse studerent non superiores, siquidem fossa utrisque adimebat confligendi copiam, porro quum parum abesset quin fossa coiret per loca angustum in uerua llum instruxit, quod erat reliquum militum ac inter partes commisa pugna uertit illos in fugas hostiumque ingentem stragem edidit paucis militibus. quos secum habebat atque ex praeda magnam pecuniarum uim misit Spartam.

+ Agis Prirrius/

+ fortiter illud dixisse fertur lacedemonios non oportere percontari quot sint hostes sed ubi sint significans non à militum numero pendere uictoriam sed à fortitudine, reique gerendae celeritate statim enim congredi uult qui quaerit ubi sint hostes.

apud Mantineam quibusdam dissuadentibus nes cum adversarijs quod numero plures essent con- 44
fligeret, cum multis inquit pugnet oportet. qui multis uelit imperare.

Cum Sophistas quispiam apud eum dixisset Orationem esse rerum omnium prestantissimam. uidelicet, predicans artem quam profitebatur, ergo inquit agis tu quum taces nullius est precij significans multo preclarius esse res magnificas gerere quam habere linguá ad magnifice loquendum expeditam.

Vicerat Argiuos prælio qui post redintegratis uiribus rursum uelociores illi occurrebant agis itaque conspicatus multos è socijs turbari, satis inquit bono animo uiri quum enim nos qui uicimus trepidamus quid facere censetis eos qui a nobis uicti sunt. eo dicto ducis solertia proximus reddidit animum suis. —

Peculiaris erat Lacedemonijs uerborum paucitas unde et abea regione brebiloquentia Laconismus dicitur quum igitur Abderitarum legatus apud Agidem multa loquutus uix tandem dicendi finem fecisset, rogaret que quid ciuibus suis esset renunciaturus. Agis illud inquit renuncia quantum temporis tibi fuit opus ad dicendum tantum me silentem audisse. hoc dicto exprobauit stolido oratori inanem loquacitatem responso indignam: —

quibusdam eos hoc nomine predicantibus quod in certaminibus Olympiacis essent justissimi quid inquit magni miri ue faciunt si intra quinque annos uno tantum die se justos prestant. non putabat uir sapientissimus in eum competere justitiae laudem nisi qui per omnem uitam in omnibus que actionibus justitiam coleret nam ludi Olympiaci semel tantum intra quinquennium celebrabantur.

Quum quidam apud illum dicerent, esse nonnullos alienae familiae qui ipsi inuiderent, geminam igitur inquit habebunt molestiam quos et sua ipsorum Mala discruciabunt. atque insuper meis nunc amicorumque meorum bonis torquebuntur, magnifica uox. declarans eos quos habet inuidia magis esse misericordia dignos quam ira, propterea quod in uitijs abunde dat poenarum etiam si nemo ~~sit~~ ulciscatur.

Quum legationem suscepisset solus ad Philippum profectus est iis ubi admirans dixisset. quid hoc rei est unus uenisti legis, quidni inquit ad unum grauiter taxauit aliorum principum ambitionem qui sumptuosis ac splendidis legationibus exhauriunt aerarium. quum unus uir cordatus possit totum hoc prestare quod Reipublicae interest.

quem ad modum ad improbum subinde percontante quis esset inter spartiatas uir optimus qui tui inquit est dissimillimus, indigne ne fit uir generosus cum de uirtutis praestantia loqui qui ipse esset uitiis obsitus.

Agis ultimus.

Agis lacaenicorum regum ultimus per insidias captus ac praeter meritum ab ephoris condemnatus quum ad ~~quem~~ crucem duceretur conspiceret que quendam e lictoribus flentem ob indignitatem rei, cuius cogebatur esse minister. desine inquit ô homo uicem meam flere. nam si morriens praeter ius et aequum melior . faelicior que, sum his quime occidunt. hoc loquutus ultro collum laqueo induit, quo nemo stoicorum docuit, quicquam fortius / hoc ille iuuenis non uerbis sed repraesentit. faelicitatem omnem solo honesto metiens est que judicans infeliciores, qui faciunt, injuriam quam qui patiuntur. —

6 Parentibus rogantibus ut sibi iure quapiam iniusta ad esse recusauit illis aliquandiu . caeterum quum instarent hunc in modum respondit, donec essem apud uos nullam omnino tenebatis justitiae scientiam, uero ~~ubi~~ ubi me patriae tradidistis patriae que legibus in super et justitiam et honestatem pro uiribus docuistis.

conabor ^igit^ huic magis obtemperare quã vobis et quando quidem haec est vestra voluntas, ut quae sunt optima faciam. optima vero sunt quae iusta sunt; quum homini privato, tum praecipue principatum gerenti quae vultis faciam. quae dicitis negabo. Narrant Agidem puerum in summis delitiis fuisse educatum. sed simulatque adolescens etiam ^num^ ad reipb. gubernacula admotus est, incredibili mutatione rejectis pristinae vitae voluptatibus huc totum animum adjecit, ut Spartam barbarorum ac Graecorum moribus corruptissimam ad pristinam frugalitatem revocaret, quae res illi fuit exitii caussa, utinam autem caeteri principes quorum prima aetas fere luxu delitiis quae corrumpitur saltem cum Agide. tum animum vertant ad bonam frugem quum Regni habenas accipiunt atque hanc formam sequantur quam praescripsit agis si quis quid petat abipsis quod legibus et honesto adversatur nec tamen egregius iuvenis morossa atque aspera Denegatione contristavit parentum animos. sed mira civilitate respondit se magis hoc pacto obtemperare parentibus si faceret quod illorum perpetua voluntas optabat. quodque semper essent probaturi, quam si praesenti affectui indulsisset —

Cum quidam illi obiiceret quod parce frugaliter que uiueret quum facultates amplas possideret decet enim inquit eum qui multa possidet pro ratione non pro libidine uiuere, significans perniciosas esse diuitias nisi adsit animus diuitiis superior qui possit earum usum non ex copia sed ex necessitate moderari.

Anaxandridas.

Anaxandridas Leonis filius cuidam acerbe ferenti quod cogeretur urbe exulare, ne inquit uir optime excruciatus exulari si non ciuitate sed a iustitia exulare horrendum est, sensit non esse miseros quibus praeter meritum incolumiqs innocentia accit aliqua calamitas, sed eos uere deplorandos qui sua sponte discedunt ab honesto etiam si nulla sequatur calamitas.

Alteri cuidam Atheniensi sic apud ipsum glorianti uerum tamen nos saepenumero uos ~~a cep~~ ~~a cephiso~~ a cephiso propulimus, sed nos inquit uos nusquam ab eurota fluu mouimus significans hoc ipsum esse fortitudinis argumentum quod Lacedaemonij frequenter ausi fuissent usque ad Cephisum flumen atticae progredi, quum Athenienses nunquam

sustinuissent accedere ad Eurotam spartae fluvium

Idem cuidam qui vitio vertebat Hecatheo rhetori quod adhibitus ad ipsorum convivium nihil dixisset videns inquit mihi nescire quod is qui dicendi novit artem etiam dicendi novit opportunitatem in senatu in foro in concionibus in legationibus alijsque reipublicae negocijs locus est oratori in conviviis temulentis maiore cum laude silet eruditus quam loquitur. sic periti bellatoris est non minus scire fugiendi artem quam pugnandi.

Archidamus Conspiciens filium suum cum Athen Atheniensibus imbelliter ac temere congredientem aut viribus, inquit adde, aut animis adime, docens periculosam esse audaciam si vires non suppetant spiritibus.

Archidamus alter

Cum irrupisset in Arcadiam audito quod hostibus Elei ferret auxilium scripsit illis in hunc modum Archidamus Eleis quies bona non potuit brevius et suadere quod erat illis commodum et minari malum siquid perperam aggrederentur decet haec brevi loquentia et ducem et Laconem: --

Brasidas/ Cuidam percontanti quomodo vulnus accepisset perquam festiviter respondit, Prodente me scuto, ita crebro malum per illos venit, quorum praesidio credimus nos esse tutos. //

e

egressus ad bellum. in hunc modum scripsit
ephoris. quod quidem erit malorum in bello. aut
profligabo aut moriar. testatus animum for-
tissimo duce dignum. nam eventus homini
non est in manu. cæterum ubi cecidisset in
prelio, dum græcos Traciam incolentes liberat
et id nunciari oratores. Lacedemone remissi ma
trem eius Archileonidem adijssent. illa nihil qui
ut rogavit. quam an Brasidas honeste occubuisset!
Tracibus illius virtutem collaudantibus. dicentibusque
non esse apud lacedemonios alium illi parem. ig
norates inquit hospites quales sint Lacedemonij
erat quidem vir bonus Brasidas. cæterum sparta
multos habet illo prestantiores. Verum in hac
femina magis admirari convenit, animi ne
generositatem, quæ de filij morte quod obtigisset honeste
gloriandum ~~etiam~~ putaret (tantum abest ne mali
obitu defleverit) an modestiam et in patriam
affectum quæ non passa sit ita filium prædicari. ut
reliquorum Spartanorum gloriæ decederet aliquid.

Dercillidas

dercillidas orator missus ad Pyrrhum qui iam exercitum
induxerat in terram Spartanorum ut cognosceret quid
sibi vellet quum Pyrrhus prescripsisset ut regem suum
Cleonimum reciperent alioqui futurum ut intelligerent
se nihilo cæteris esse fortiores. hunc in modum respondit
si deus est Cleonimus non metuimus eum, quippe qui
nihil sceleris commisimus sin homo est nihilo est

nobis prestantior. hoc Dilematha taxauit superbias regum minas. Dij qui quos uelint possunt lędere, nec aliquando lędi, uicissim non nocent nisi improbis. homines hominibus ex equo metuendi sunt. proinde qui superbe minantur alijs aut dij sibi uidentur, aut non cogitant id quod minantur alijs in ipsos posse recidere

Demaratus

In consessu quodam rogatus utrum ob stultitiam an ob sermonis inopiam sileret. at qui stultus inquit ne posset quidem silere. quidam hoc prę̨clarum existimant si nunquam sileant. cum id sit certissimum fatuitatis argumentum: ut contra silentium ubi loquendi tempus non est prudentię signum est.

Iudamidas

Rogatus de cantore quodam qui feliciter cecinerat qualis ipsi uideretur. Magnus inquit in re parua delinitor. contempsit operosam artem cuius nullus erat fructus. prę̨ter inanem ac temperariam delectatiunculam aurium!

Themisteas

Themisteas cum esset uates prędixit Leonidę regi futuram apud Thermophylas internicionem. tum ipsius. tum commilitonum eius. itaque quum a Leonida Lacędemonem mitteretur, hoc quidem titulo ut renunciaret ueentur a sed re uera ne simul cum alijs periret. non restitit. sic dicens, ut pugnarem huc missus sum. non ut ferrem nuntia, quis non admiretur in uate tam presentem animum prauidit excitium nec euitare uoluit cum id liceret honesto titulo ad mirabilis etiam fuit

Leonidæ moderatio qui cuati tristia nunciant non tantum non succensuit ut principum vulgus solet sed et uitæ et famæ illius consultum uoluit.

Teopompus.

Dicente quodam ideo ideo seruari remp. Spartanam quod reges scirent imperare, imo potius inquit. quod ciues sciant parere. insignis modestia regum laudem in ciues transferens, multum habet momenti principis integritas. sed multo plus ciuium recta institutio.

Uxori obiurganti quod regnum humilius ac minus esset filiis traditurus quam accepisset, hactenus igitur inquit maius quod diuturnius, ita Plutharchus in uita Lycurgi. quæ moderata sunt in longum tempus durant et hoc ipso meliora sunt.

Hippocratidas

huic quum aliquando fuisset obuius adolescens quem amator sequebatur erubescenti adulescentulo. cum his inquit oportet ambulare cum quibus conspectus non mutes colorem. docuit ex improbis conuictoribus nihil capi fructus nisi probum et ignominiam.

Callichratidas.

Callichratidas classis præfectus a Lysandri amicis solicitatus ut unum quendam ex inimicorum numero permitteret ipsis interimere et acciperet talenta quinquaginta tametsi

uehementer opus haberet pecunijs ad soluendum nautis stipendium, haud tamen concessit, at quum Cleander + mira ducis integritas, qui nulla pecunia licet necessaria uel ad hoc corrumpi quiuerit. ut in unum hominem pateretur aliquid iniquum fieri; simulque monuit in omni actione expectandum esse decorum personæ quod forte decuisset Cleandrum non decuisset Callicratidem. quod deceret plebeium non semper decet principem.

+ qui erat illi a consilijs dixisset accepissem si fuissem Callicratidas. et ego inquit si fuissem Cleander |

Clearchus

Clearchus Militum auribus subinde solet inculcare Militi magis esse metuendum imperatorem quam hostem; qua uox mortem minabatur Militi qui parum grauiter se gessisset in prælio, Honestius autem est cum laude uitam impendere patriæ quam quum dedecore perire. hoc dictum non quiuis milites laturi sunt. sed hi facile ferebant, quibus matres domi solent edicere ut aut uictores cum armis redirent aut mortui in armis referrentur.

Cleombrotus.

Cleombrotus Pausaniæ filius cum hospes quidam controuersiam haberet cum Patre de uirtute Tantisper inquit, pater est te præstantior. quo ad tu quoque genueris / Ciuiliter deterruit hominem à contentione quod pater uel hoc nomine superior esset; quod filios dedisset patriæ. quum ille nondum pater esset.-//

Leonidas

quodam ita dicente prae iaculis barbarorum nec solem videre licebit. An non inquit lepidum fuerit si cum illis sub umbra pugnaturi sumus? quid hoc animo fortius? ad mortem eunti etiam iocari libuit: sed ludens interim metum exemit suorum animis. Hoc apophthegma refert M. T. Tusculanarum quaest. lib. lib. 1 velut de ignoto equibus inquit, unus quum perses hostis in colloquio dixisset gloriam, solem prae iaculorum multitudine et sagittarum umbra non videbitis. in umbra inquit pugnabimus.

Cum alius quidam militum [redacted] hostib. dixisset sunt prope nos. et nos inquit prope illos. significans ob id non minus imminere discriminis hosti quam ipsis.

[illegible] idem percontanti quam ob caussam fortes viri gloriosam mortem ingloriae vitae ante ponat, quoniam inquit alterum naturae proprium, alterum peculiariter suum esse ducunt. nam naturae beneficio vivunt. et ignavissimi at honeste mori non contingit nisi virtute praeditis

Lycurgus.

percontanti quam ob caussam non uteretur legib. scriptis; quoniam inquit eruditi qui sunt recte educati probant quid pro ratione temporis expediat.

significans scripturam non mutari. quum pro varie-
tate occasionum vir probus et sapiens saepenumero
cogatur mutare consilium. ea res nominatim praescri-
bi non potest, satis est cives honeste fuisse institu-
tos, hi sua sponte videbunt quid pro tempore facto
sit opus.

Tanta porro erat illis temporibus uxo-
rum pudicitia, tantumque aberant ab ea facili-
tate, quae post invasit, ut prius esset incredibile
adulterii crimen apud spartanas invenire, fertur quod
dictum cuiusdam vetustissimi Spartani Geradae
qui rogatus ab hospite quodam quid poenarum
darent apud Spartanos adulteris (neque enim videre
se quicquam super hac re sancitum a lycurgo) nullus
inquit o amice apud nos adulter est, cum ille sub-
iecisset, quid igitur si existat dabit inquit bovem
tantum ut porrecto ultra Taygetum montem collo
bibat ex Eurota, cumque ille ridens dixisset
fieri non posse ut tantus bos inveniatur, et
quo pacto inquit Geradas Spartae existat adulter
in qua divitiae delitiae et corporis ascititius cultus
probro habentur: contra verecundia modestia ac
obedientia magistratibus debita observatio decori
laudi quae dantur. prudenter intellexit Geradas
ibi non posse nasci vitia ubi non
admittuntur vitiorum seminaria eaque ubique

eaque ubique patere quibus pro honore tribuitur. ignominia atque haec est clementissima ratio medendi pravis moribus excitandique virtutis studium. 50

Cuidam postulanti ut in civitate pro aristocratia id est optimatum gubernatione constitueret democratiam. hoc est popularem gubernationem. tu fac inquit prius domi tuae democratiam instituas / compendio docuit eam reipublicae speciem non esse utilem civitati quam nemo vellet esse in sua familia. / Civitas autem nihil aliud est quam magna domus.

Percontanti cur instituisset ut minutis ac vilibus rebus sacrificaretur. ne unquam inquit, Lycurgus deficiat nos quo numen honoremus / quis non diceret in solenni deorum cultu magnificentiam. ac splendorem adhibendum? at vir prudens intellexit. numen magis delectari frugalitate quam opimis victimis. nec sub religionis obtentu luxus irreperet aut certe rerum penuria. Deus enim non eget nostris impendiis. amat autem homines quorum necessitati potevat illis impendiis succurri.

Civibus quibusdam interrogantibus quomodo liceret hosticum insultum effugere si inquit pauperes fueritis nec alius alio plus requirat ad opulentos et onustos praeda opes. invitat hostem nec facile potest elabi, qui sarcinis et impedimentis retardatur. ad haec ~~[illegible]~~ tutiores sunt ab hostium incursu, inter quos est

aequalitas et ex aequalitate concordia.

Percontanti quamobrem hostium caesorum cadavera spoliare vetuisset. nes inquit dum spoliis incumbunt pugnam negligant. sed paupertatem una cum ordine servent. ut vir ille sapiens ubique civibus suis metuit a divitiis tanquam a fonte plurimorum malorum, cum apud hominum vulgus nihil expetatur avidius quasi in his sint praecipua foelicitatis humanae praesidia / ~~Lisander~~ -

Pausanias dicere solet Remp. duabus rebus contineri praemio et poena. refert. M. T. l. 6. epist. ad brutum.

Medicus qui inuisebat Pausaniam dicebat nihil habes mali. non enim inquit medico utor. hoc ipso quod nihil habebat mali, adeo non acceptum ferebat medicis ut eos solos indicaret prospera valetudine. qui medicis non uterentur, id ut perpetuo verum non sit tamen extra controversiam est maximam malorum partem a medicis proficisci, vel quia sint imperiti, vel quia negligentes. vel quia ambitione quaestu ve corrupti

Cum ab amico argueretur. quod de medico quodam male loqueretur. a quo in nulla re laesus esset. neque enim fecisset periculum; si fecissem inquit periculum nequaquam vixerem

hoc est Lycurgi - Cuidam percontanti quam ob causam Lege cavisset Licurgus ut sine dote virgines elocarentur. ne inquit neque propter inopiam ullae relinquerentur innuptae. neque ob divitias expeterentur. sed ut virtutem quisque

ad

ad puellæ mores respiciens ex virtute faceret electionem. eadem de causa fucos et ornamenta quibus aliæ formam vel fingere vel emendare solent ex urbe submovit. sic ubique vir egregius studuit æqualitati 51

Hoc est Lycurgi Lycurgus item præcipere solebat ne postquam in bello hostes avertissent in fugam ac superassent, tandiu fugientes insequerentur donec certa esset victoria mox que retrocederent. Neque enim græcorum conveniret moribus eos trucidare qui cessissent. idque non solum honestius verum etiam utilius esse dicebat siquidem hostes quibuscum res est. ubi cognoverint lacedæmonios parcere cedentibus. occidere vero eos qui non cedunt. sibi commodiusibilius existimabunt fugere quam persistere. frequenter enim desperatio magnum robur addit animo. non minus quam spes victoriæ. decet autem græcos legibus ac disciplinis imbutos etiam in bellis meminisse clementiæ, barbariæ feritatis est sævire in prostratos. sed virtus ita temperanda est clementia, ne nobis sit exitio. fit enim non raro ut hostis fugam simulet, ut redintegratis viribus acrior insurgat in victorem.

Medico cuidam dicenti Pausania ad senectutem pervenisti ob id inquit quod te medico non sum usus, Medicus existimabat arti suæ deberi si cui contigisset senecta at ille credebat vix unquam ad senectutem pertingere qui medicis utuntur.

Quum in trecentorum virorum ordinem non esset adscriptus qui honos apud spartanos primam dignitatem obtinebat.

repulsus discessit hilaris ac ridens, revocantibus autem ephoris quidque rideret percontantibus: Gratulor inquit huic Reipub. quæ trecentos habeat cives multo me meliores, quid hoc pectore magis philosophicum? nec moleste tulit repulsam nec questus est de Ephororum iudicio, sed plus voluptatis capiebat ex publica reipub. bono quam sensurus erat ex honore impetrato.

Polydorus.

Polydorus Alcamenis filius in eum qui non cessabat minitari hostibus, non intelligis inquit te maximam iuriditæ partem frustra consumere? qui statuit inimicum ulcisci minis nihil aliud efficit nisi ut præmonito inimico sibi minuat lædendi facultatem, fortium autem virorum est male facere iis qui malo digni sunt, non maledicere.

Polychratidas.

Polychratidas unus cum cæteris missus orator ad duces regios, quum ab iis interrogaretur, utrum privatim venissent an publice missi, si impetramus inquit publice: sin minus privatim, vox pii candoris in patriam index. si constitit ex sententia legatio, gloriam volebat reipublicæ cedere sin minus ignominiam repulsæ ad patriam non pertinere.

Soebidas.

Soëbidas cum essent Lacedemonii in pugna Leuctrica martis aleam experturi, Cuidam dicenti hic dies declarabit virum bonum, Præclarus inquit dies

qui posset declarare virum bonum incolumen: presagiens in eo prelio plurimos egregios cives fortiter occubituros. quos ipse patria maluisset incolumes.

idem cum esset loco iniquo. preterea nullam habente aquam obsessus ab hostibus. dicitur ita pactus cum hostibus ut eis terram bello partam cederent similiter una cum ipso vicino fonte bibissent nam eum fontem hostes obsederant. illo federe congregatis ad se suis omnibus, pollicitus est se daturum eius regionis imperium ei. qui non bibisset. parvo quum nemo sibi temperaret sed bibissent omnes, ipse post omnes descendit in fontem et aqua conspersus hostibus presentibus abijt. ac regionem occupauit, ut qui solus non bibisset. eodem stratagemate et exercitum a sitis periculo liberauit. et hostem elusit. et regnum sibi vendicauit. tolerantia. non enim erat obstrictus iniurijs ex federe. quod non omnes corruptis biberant. nec milites fefellit quod nemo preter ipsum a potu abstinuit. quod si voluisset voluissent ad arma accurrere iam nactus locum pugnes commodiorem. ac si inte potitus facile poterat illis esse par.

Telecrus.

~~Telecrus~~ percontanti quantum possideret facultatum non plus inquit quam sat est diuitias non cupiditate sed usu metiebatur.

Charillus. siue Charilaus

Charillus interroganti quam ob causam Lycurgus tam paucas leges tulisset lacedemonijs. quoniam inquit

pauca loquentibus paucis etiam legibus esse opus.
Sensit nimirum pleraque mala ex multiloquio nasci
laconibus autem peculiaris erat breniloquentia

aliteri percontanti quam ob rem lacedemonij
uirgines nudas perducerent in publicum uxores
uero tectas, quoniam inquit uirginibus mariti
sunt inueniendi: uxores uero seruandae iisque eas
nacti sunt. huc spectabat ea consuetudo ut nec
puellis deessent mariti. nec commiinarentur ma-
trimonia praeter aliarum gentium consuetudinem
ubi uirgines uideri nefas est uxores oculis homi-
num exponuntur.

Seruo cuidam audatius agenti
cum ipso, ni iratus essem inquit occiderem te
adeo putabat nihil recte dici fieri ue ab irato
ut ne in seruo quidem animaduertere uoluerit
commotior.

LIBER 2 laconum aliquot apophthegmata continens

Samiorum legatis prolixiore utentibus oratione
dixerunt Spartani. Prima iam obliti. pos-
trema non intelleximus quia prima non me-
minimus

ad thebanos item qui de quibusdam

pertinacius contra dicebant oportet inquiunt aut minus habere spirituum aut plus virium. //

Lacon quidam senex interrogatus cur barbam gestaret Sylvosam ac promissam respondit in [illegible] canos pillos nihil committam illis indignum. vir bonus unde cunque venatur stimulos ad virtutem.

quidam conspecta tabula quæ pictu- ram habebat quomodo lacedemonii trucidarentur ab atheniensibus dixit fortes Athenienses id lacon audiens subiecit in tabula significans ridiculum esse de pictura gloriari quod ea non minus mentiri soleat quam poeta.

Ad eum qui male dicta in alios per ca- lumniam iactata solet facile admittere lacon desine inquit adversum me præbere aures sensit non solum eos vituperio dignos qui calumniarentur alios, verum etiam qui calumniantibus accommodarent aures, et iniuriæ genus est, adversus nihil male meritum audire maledicam linguam non enim essent Maledici si nullum invenirent auscultato- rem Proinde lacon expostulavit etiam cum illo qui præbuerat aures de ipso male loquenti. //

quidam servo qui dum puniretur dicebat non volens erravi, non volens igitur inquit pœnas dato. Vulgaris quidem sed frigida excusatio est insciens feci. vigilandum erat ne quid committeret im- prudens. //

alius quidam cum videret Diogenem cognomento
canem in vehementi frigore statuam aeream amplecti,
rogavit num algeret. illo negante quid igitur
inquit Lacon magni facis? philosophus gloriae
mancipium hoc ipsum existimabat magnificum
quod sic haberet corpus ad omnes injurias duratum
ut in frigore frigidae statuae complexum ferre posset
absque dolore, id Laconi nihilo puerilius videbatur
quam siquis in aestate simile quippiam amplecteretur nullo suo incommodo. //

~~atqui Argivorum~~ argivo quodam
dicente multa Spartanorum sepulchra apud nos
sunt Lacon excipiens atqui Argivorum apud nos
nullum est sepulchrum: innuens quod Spartani
semper invasissent Argos argivi vero Spartanos
nunquam. Solerter Lacon. quod ille dixerat in gentis
suae laudem retorsit in ignominiam: //

Lacon in bello captus cum sub hasta
venisset ac praeco diceret Laconem vendo, obturavit
illi os, captivum inquit praedica. Se vendere sua
conditionem aequo animo tulit. patriae ignominiam ferre non potuit in auctione traducendae:

Quum Thebani devictis apud Leuctra
Lacedemoniis ad ipsum venissent Eurotam. et
quidam gloriabundus dixisset ubi nunc Lacones. Spartanus quidam ab illis captus non absunt,
inquit alioqui vos huc non venissetis neque victus

quidem et captivus potuit obliviscii indolis laconica nec tulit victoris iactantiam: //

Athenienses, cum tradita civitate postularent lacones eo tempore quo vestri non estis alior habere postulatis, unde natum est proverbium qui semigium non habet samum petit

ut samum tantum ipsis relinquerent ita respondere tunc lacones

Cum lacedemoniorum rex pollicaretur se funditus eversuram alteram quandam civitatem quae saepe numero lacedemoniis exhibuerat negocium non permiserunt ephori dicentes neque quam abolebis neque subvertes iuvenum cotem. urbem in festam appellabant cotem iuventutis quod per eam iuventus exacueretur ad bellandi peritiam: //

Philippo cum pervenisset in agros lacedemoniorum scripsisset que utrum vellet ipsum venire hostem an amicum: responderunt neutrum: unico verbo absolverunt sententiam quod erat laconum ac simpliciter negantes regi transitum quod erat virorum fortium: //

Cum improbus quidam sententiam dixisset optimam ipsam quidem sententiam approbarunt, sed eo qui dixerat amoto, alteri quidam incalpatis moribus eandem sententiam tribuerunt adeo in rep. nihil honoris habere putarunt his qui flagitiose vixerent: autorem mutarunt. ne esset

dedecori reipublicæ, consilium non reiecerunt
ne ob privatam ignominiam publicam utilitatē
neglexisse viderentur: meminit huius et. Au. Gel:

Duo pueri inter se pugnabant quorum unus alteri letale vulnus inflixit, puerorum autem sodales quum saucius ille moriturus esset polliciti sunt illi vindictam, seque vulneris autorem interfecturos. at ille nequaquam inquit, per deos non enim æquum est quando quidem et ipse hoc facturus eram si ante vertissem, sique strenuus fuissem: indolem vere laconicam, qui victus ac moriens iusto tamen victori favebat, quod virtute non dolo superasset adversarium quid talibus ingeniis felicius, si a teneris ad veram virtutem fuissent instituta potius quam ad militarem duritiem.

Alter quidam puer eo tempore quo mos erat apud Spartanos ut pueris ingenuis phas esset quod quisque posset suffurari. sed hactenus ut deprehendi turpe esset: quam vivam vulpeculam, quam sodales erant furati, sibi ab eis tradita servaret venissentque quibus perdiderant inquirendi gratia vulpeculam sub veste abditam tenebat. Cæterum cum efferata bestia latus pueri usque ad intestina eroderet, dissimulavit tacitus ne proderet furtum. Mox vero quum digressis illis pueri vidissent quod acciderat objurgabant illum dicentes præstiterat

aperire vesiculam quam ad mortem usque efferre, nequaquam inquit imo prestat doloribus immori. quam hac nota traduci, ut ob mollitiem absolutius. si tam feliciter natis ingeniis accessisset philosophia? Dicar lucrifecisse vitam ignominiosam. quod

Quum quidam forte obvij laconibus dixissent. fortunati estis ô lacones nam modo hinc abiere latrones non nos inquiunt per corpus alium (sic enim illi martem vocant). sed ~~illi~~ potius fortunati sunt. qui in nos non inciderint. adeo gens eo gerebat animos ad omnia impavidos quae vulgus hominum formidat

Puer spartanus captus ab Antigono rege ac sub asta venditus in caeteris omnibus quaecunque putabat ab ingenuo decenter fieri posse obsequens erat ei qui ipsum fuerat mercatus. caeterus iussus adferre matulam. haud sustinuit dicens non serviam. At quum instaret herus puer conscenso tecto dixit Sentis cuius modi mercatum feceris moxque sese è sublime precipitem dedit. ac periit. captivus esse poterat servilia facere non poterat ac semet in libertatem morte asseruit

Alter quidam captivus cum venderetur ac preco diceret se mancipium vendere. Scelesti inquit non indices captivum. non puduit durae conditionis sed puduit tituli servilis tantus erat libertatis amor.

Spartanus interrogatus num tutum esset ad Spartam iter, refert inquit qualis eo descendas nam leones illuc euntes plorant. lepores autem in umbraculis venamur: significauit nec ferocibus ~~ac efoeminatis. quod hostili animo~~ ac uiolentis esse tutum proficisci spartam nec mollibus et effœminatis: quod hostili animo illuc proficiscentes male acciperentur a fortioribus; delicatis ~~illas~~ hostes illic non sinerent lasciuire in tenebris. //

in luctandi genere quod illi chirapsiaz appellant quum is, qui cum alterius urgebat frustra preterque legē palæstræ pulsaret undique et in terram detraheret posteaquam corporis uiribus destitueretur qui in euenti cedere cogebatur: brachium urgentis momordit: cumque alter diceret. mordes ô lacon fœminarum more, non inquit, detorsit in laudem fortitudinis. nullum enim probrum apud illos detestabilius quam muliebris imbecillitatis

Sed more leonum / Solercer / obiectam ignauiam

\+ uiue autem se mortuum liberauit qui praeter ius certaminis urgebatur. a uicto. //

Claudus ad bellum proficiscens quum ab aliis rideretur non opus est fugientibus inquit sed qui stabiliter stant, locumque in acie tueantur. //

quidam ingressus diuersorium caponi dedit obsonium ut appararet cum illa poceret caseum et oleum, quid inquit lacon. si caseum haberem

iam non egerem oblonio. capo caseum et oleum petebat ad condiendum piscem ab lacon id uidens cui sufficiebat uictus simplicitas super uacuum existimabat cibum cibo miscere. quum alter perse satis esse posset, quantum absunt ab huius laconis animo qui centum rerum species in unum miscent cibum?

Philippo regi Macedonum quaedam per literas imperanti rescripserunt lacedemonij de quibus nobis scripsisti, non ad prolixam regis epistolam unica sillaba responderunt, non quam grandibus literis pinxerant, ut expleret ipsum epistolae spacium simul et gentilis breuiloquentiae memores et solitae fortitudines.

Rursus cum philippus in agro lacedemoniorum duxisset exercitum resque in eo esset eos ad unum omnes interituros rex dixit quidam Spartiatae. quid nunc facietis lacedemonij at ille inquit quid aliud nisi quod fortiter moriemur. quando nos soli graecorum liberi esse non aliis parere didicimus, nemo seruire cogitur qui mori paratus est quam dulce bonum est libertas quae morte emitur quam misera res seruitus cui mors ante ponitur? quid igitur mentis dicemus his esse qui se sponte dedunt in eam serui autem unde nec dato peculio possunt redimi nec gratuita manumissione liberari.

Fratu ut probabile esset

in eodem facto nobis propositum est exemplum pietatis erga patriam et constanter adamatae libertatis ~~et animi~~ ~~mortis terrore vacui. et eram ...~~ ~~appellat,~~ ~~idest sperasti et bullinae ...~~ ~~tragussis commodato sumptis splendide exigit. At ille~~ ~~stragulis conculsatis dixit propter has heri ne paris~~ ~~quidem indormire licuit. lepide ... illorum morem~~ ~~qui cum sint tenues tamen affectant uideri diuites~~

alius quidam cum uenisset Athenas uidissetque illic praecones qui muriam promitterent, qui obsonium. qui publicanos. et lenones aliasque parum honestas functiones profiterentur neque quicquam sibi turpe ducerent. ubi reuersus est in patriam. ciuibus percontantibus, quomodo se res haberent athenis: omnia inquit haberi honesta, turpe nihil, argutia dicti est in ambiguo sermonis.

alter interrogatus de re quapiam respondit non, uerum ubi percontator dixisset illum mentiri. non uides igitur inquit Lacon te stultum esse qui sciteris de his quae noueris. lepide taxauit in illo uicium garrulitatis quidem nihilo quaesierit fabulandi materiam.

Venerunt aliquando Lacedemonij ad lygdamim. tyrannum legatione fungentes: sed cum ille uarijs causationibus frequenter distulisset colloquendi copiam. tandem post omnes excusationes dictum est. illum parum firma esse valetudine sed languere non nihil. legati responderunt. per locum non uenimus huc cum illo luctaturi

sed ~~eo~~ colloquituri. bille taxarunt barbari regis faustum ac delitias. qui quamuis friuola de causa res serias omi tteret.

Quidam in acie quum strictum iam ensem in hostem ~~iret~~ infixurus quoniam interim signum datum est receptui canens non infixit. Roganti uero cuidam quur hostem quem in potestate habebat non occidisset, quoniã inquit. melius est parere imperatori. quam hostem occidere. exemplum diciplinæ militaris à qua ~~multum~~ nostri quantum recesserunt. qui sub belli titulo mera exercent latrocinia.

Olim non licebat ferire hostem nisi tuba dedisset signum. eadem simul atque cecinerat receptui homicidij crimen erat hostem interemisse.

Mos erat apud Lacedæmonios ut rex hostes aggrederetur præcedente quopiam gestante coronam qui in certamine uictor aliquando tulisset coronam / quum igitur Lacon quidam in olympijs magnam pecuniæ uim re spuisset sed multo cum sudore deiecto aduersario coronã tulisset cuidam dicenti: quid emolumenti tibi adfert uictoria ò Lacon ille ridens et alacer respondit, ante regem inquit coro natus incedens pugnabo cum hostibus. generosæ mentis est laudis: honore teneri q̃ pecuniæ.

miles quidam Lacedæmonius quum postrato ~~uerteret et impectus potius extringeret~~ hostis insideret tergo occisurus. rogauit ut reuerteret et impectus potius ex stringeret ensem rogatus quid ita. ne amasius inquit meus erubescat si uiderit auersis confossum uulneribus.

Lacon quidam ad Rodium Diagoram qui in olympiis et cum filios et ex filiis filiaque nepotes vidisset coronari. morere inquit diagora nam in Olympum ascēdes [sic] sentiens turpissimum exire de vita quum res sunt prosperrimae. ita plutharchus in vitis numini[?] et cicero in tusculanis quest. lib. 1° lepor est in ambiguo, nam olympus mons est in quo singulis lustris peragebantur. Olympica certamina et p̄cedēs accipitur.

Lacon quidam pedagogus pueri cura suscepta cum interrogaretur quid esset illum docturus. Efficiam inquit ut honestis delectetur, turpibus offendatur. nihil efficatius ad veram felicitatem quam amare virtutem propter se, odisse vitium propter se. //

Demonides amissis furto crepidis precatus est ut eius qui sustulerat pedibus convenirent cuius est bene precari. quum ille magnum precaretur malum. videlicet pedes distortos quales habebat demonides.

Arcesilaus quum arderet podragrae doloribus cumque Carneades invisisset atque exiret tristis; mane inquit Carneade. nihil enim illinc huc pervenit ostensis pedibus et pectore. sentiens pedes quidem dolere sed animum dolore vacuum esse:

Prisca lacedæmoniorum instituta.

ad publica convivia ingredientibus qui natu erat maximus singulis ostendebat fores dicens per has nullus egreditur sermo, ad monens nihil effutiendum, si quid

58

liberius dictum esset ex conuiuio hunc morem instituit Lycurgus. //

~~quoniam apud lacedaemonios summo~~ ~~precio~~ Iidem literas quidem discebant ad usum caeteras uero disciplinas exoticas eiiciebant nec minus homines harum professores quam ipsos libros, haec autem erat illorum eruditio bene parere magistratibus patientes esse laborum et in prelio aut uincere aut mori. hoc animo fuerunt olim et romanorum quidam qui Philosophos grecos urbe depulere. quod curiosis disciplinis auerterent iuuentutem ad otium et ignauiam, redderentque ad disserendum quidem instructos ad gerenda uero reipub. munia inutiles. quid illi dixissent si sophistarum griphos. si nominalium et realium frigidissimas argutias audissent?

In bellis utebantur puniceis tunicis siue quod hic color uidebatur illis, aliquid habere uirile. siue quod sanguineus coloris rubor plus terroris incuteret bellorum imperitis. siue ne protinus conspicuum esset hostibus, si quis uulnus accepisset sed utiliter lateret ob uestē sanguinei concoloris: ←

:

Quum deos comprecantur hoc uotis addunt ut possint iniuriam pati, quod neminem indicarent ad gerendum imperium a Vºalio qui magnas res obeundas idemum qui quauis iniuria commoueretur.

Summa comprecationis haec erat ut dis bonis adderent honesta, praeterea nihil non aliud petebant quam uirtutis praemium quam honestam famam, quum multo alia sint aliarum gentium uota: non solum multi loquaces uerum etiam inutilia non nunquam et turpia quae a Diis postulantur.

Apophthegmata Lacaenarum:

De filio ab acie fugiente dixit Sparta indignus quem nec ego peperi alia quaedam quum filium audisset fortiter in acie cecidisse ait plorentur timidi mi inflectus humabere nate

Quedam filium ad se uenientem conspicata percontata est quid ageret patria is cum respondisset perire omnes lateres coniecit in illum occiditque dicens te igitur nobis misere mali nuncium? vita putauit indignum qui cum suis perire non sustinuisset,

quedam filios quot habebat quinque portea quam in bellum emisserat ante suburbium stabat expectans quis esset belli exitus ut accessit quispiam nuncians filios illius omnes

occubuissent non id te percontabar inquit ignavum mancipium sed quid ageret patria ~~huius~~ eius cum respondisset à patria stetisse victoriam libenter igitur inquit ~~acc[illegible]~~ accipio filiorum interitum. egregia mulier privatum in liberos affectum publicae in patriam pietati post habuit 59

quaedam sepeliebat filium ad eam quum vilis anicula quaedam accessisset dicens: heu fortunam. ô mulier illa subjicit per geminos inquit bonam equidem arbitror siquem cuius gratia filium peperi ~~[illegible]~~ sic videlicet ut pro sua Sparta moreretur id mihi contigit. fortissima mulier aniculae deplorationem vertit in gratulationem huius meminit M. T. ~~Tusculanis~~ Tuscul. quaest. lib. 1.

Alia filium claudum in aciem proficientem deducens, fili inquit singulo quoque gradu fac virtutis memineris. aliis claudicationis vitium solet formidinem incutere at haec monuit ut ex ipso vitio sumeret animos ad rem fortiter gerendam ita cogitans: nihil est in fuga praesidii claudo aut vincendum est aut moriendum

Lacedaemonius quidam sic in bello vulneratus ut progredi non posset sed quadrupedum more ambularet, quum ob id derisus erubesceret a matre reprehensus est his verbis. quanto praestabat fili

defor

de fortitudine gaudere quam de filio viuo gaudere. similem narrat Cicero de matre Sp. Claudi verba mulieris sumens ex apopthimate quod paulo ante precessit.

Alia clypeum imponens filio sic illum adhortata est. filiaut hunc aut super hunc, laconica breuitate sentiens sic rem gerendam in bello aut ut victor clypeum referret, aut mortuus in eam domum reportaretur.

Alia filio dicenti quod breue haberet gladium tu inquit adde gradum significans quod ob futuram gladij breuitatem propius ad hostem accederet

Alia quum audisset filium in prælio cæsum deponite illum inquit ut erat in ordine locatus, eiusque locum expleat frater tale robur animæ quod in paucis reperies viris non metuit orbitatem modo vita patriæ impenderetur.

quidam Lacænam misso nuncio mulierem sollicitauit num assentiretur ut ipsi sui faceret copiam Cui illa respondit. quum essem puella parenti obedire didici: idque feci, mulier autem facta viro itaque si me inuitat ad honesta viro meo primum rem aperiat.

Sign[illegible]
esse [illegible]
tinat[illegible]

Virgo quaedam paupercula roganti quam sponso dotem esset allatura, pudiciciam inquit a maioribus traditam. generose professa est. eam esse pulchre dotatam quae mores incorruptos afferret ad nuptias.

Lacaena rogata num ad virum accessisset non inquit sed ille ad me, significans sese non libidinis causa comercium habere cum viro. sed parentibus ac legibus ob temperantem. turpissimum enim esse foeminae si virum ad coitum solicitaret.

Alia quum venderetur interrogata quid sciret fidelis inquit esse existimabat fidem in famula cuiusvis opificio esse melius.

Alia similiter captiva cum interrogaretur quid sciret, probe inquit regere domum et haec non vulgaris ars est in muliere.

quaedam a licitatore interrogata num esset futura proba si ipsam emeret etiam inquit si me non emeris. alia cum in auctione praeco rogaret illam quid sciret ~~libera~~ libera inquit ~~esse~~ ceterum ad illiberalia iussa non parentem itaque cum ~~[illegible]~~ emptor imperasset. quidam non convenientia libere plorabis inquit, qui sibi ipsi talem invideris possessionem moxque sibi necem consciuit.

significans esse se captivam

Cum thebani irrupissent in laconicam et inter captivos captivas quae multos etiam

ab duxissent Helotas duxerunt illos respondri a lacmanis ac spendonis. lacanica carmina canere illi recusarunt dicentes id nolle filias heriles adeo plu apud illos valuit con captiuarum puellaru autoritas quam iussa victoris hine probarunt quidam esse verum quod vulgo diceretur. li berum sparta maxime li berum esse contra seruum. maxime seruum, ita Plutarcus in vita Lycurgi

Tebanus vestem induens casu brachium nudavit cuidam ~~quidam~~ autem dicenti o pulchrum brachium at non publicum inquit admonens uni pulchrum esse non cuivis et laudatoris illius intemperantiam notans qui alieni corporis nimium curiosus expectator esset

Chilonis laconis apophthegmata.

Non dubium est quin Chilo lacedæmonius qui fertur unus ex ~~...~~ numero septem. Græciæ sapientum in apophthegmatis laconicis minde [?] retulerit quamquam scriptorum ut opinor vitio non habent eartem Gratiam quæ illi tribuuntur Diogenes laertius [?] Cecilli ascribit fratri querenti quod ephorus ipse non crearetur quum ille esset ego inquit iniuriam ferre novi t[?] unum signi fic[?] neminem [?] magis fratri qui non possit Dis simularem [?] ... [?] & bonum

facta ~~facta~~ iuxta illud

idest princeps æqua et iniqua pariter audias. ~~Alexoxpo~~.

Ab Esopo quodam interrogatus quid ageret Jupiter respondit excelsa deprimit

Depressa extollit indicans arbitrio numinis res hominum sursum et deorsum volui revolvique —

interrogatus qua re docti praecellerent indoctos bona inquit spe doctos autem appellabat honestis legibus ac moribus institutos et iuxta rectam institutionem vitam agentes hi caeteris rebus pares hominibus superant improbos quod post hanc vitam sperant recte factorum praemia non stultos existimabant egregios viros post obitum in vitam beatam translatos fieri ~~[illegible]~~ dicere solet quod Lydius lapis est auro id aurum esse homini lapis enim inde ex Africa prodit quale sit aurum ipsum autem aurum arguit quale hominis ingenium iuxta illud magis tratus virum arguit —

Iam grandaevus dicebat se sibi nullius facti conscium esse cuius poeniteret uno excepto quod cum esset a civibus arbiter creatus inter duos amicos finiret controversiam nec quicquam vellet adversus leges facere persuasit alteri amico ut ab alio referret arbitrium hoc facto et legem servavit et amicum sic scrupulus non nihil movebat senis animum quod per secte virtutis fuisset nullo metu a regula legum deflectere nec illius amicitiam magni facere qui ob sententiam secundum leges non secundum ipsum datam desineret amicus esse quod illa sanctius anima quae per omnem vitam quae illi longa contigit hoc tantum criminis admisit quidam quorum est. Augellius huic tribuunt et illud sic ama tanquam osurus sic oderis tanquam amaturus, hoc dicto admonuit nec simultates tam acriter exercendas ut praecludatur omnis in gratiam reditus —

ne amicis adeo fidendum ut illis committas quae si fiant inimici possint rependere.

Docebat ne minem conuiciis lacessendum nes si dixerimus quae lubet audiamus uicissim quae dolent habet etenim et amale dicendi morbus suam uoluptatem sed quae plerumque male audiendi summo dolore compensatur. huic allusit M. Tullius se iussum commini nans fore ut siquam uoluptatem male dicendo cepisset eam male audiendo perderet.

Dicebat non committendum ut lingua procurreret animum, admonens prius cogitandum quid loquaris quam lingua prorumpat in uerba nescit enim uox missa reuerti cogitationis prior potest corrigi posteriore meliore ut habet prouerbium vox non item

Damnum aiebat turpi lucro praeferendum. nam illud semel dolore afficit hoc semper fiactura acrei facile sarciri potest fama contaminata uix unquam diluitur si res amissa exiguo tempore dolet sceleris conscientia semper cruciat animum itaque lucrum scelere partum damnum est non lucrum.

Honesta tentanda quae fieri non possunt. quaedam honesta sunt ac magnifica sed magno reip. malo tentantur si nequeas perficere atque haec est praecipua pars boni consultatis. Respicere non solum

quid per se optimum sit. sed quid pro temporum Ratione possit obtineri.

Rogatus quid esset difficile arcanum inquit reticere, tanta est linguæ omnium maxime volubilis incontinentia, quum alioqui nihil videatur facilius quam silere.

idem præcipiebat lingam, quum alias semper tum præcipue in convivio continendam quod illic cibus et potus invitet ad intemperantiam porro ubi plus est periculi ibi maior est adhibenda cautio.

Nulli minandum esset non solum quod id mulierum videatur esse potius quam virorum verum etiam quod minitari ei cui velis noscere, est inimicum admonere ut sibi caveat, tibique ipsi lędendi facultatem adimere, amicis autem minari parum est humanum, recte, tamen minamur quoties aliquem hoc remedio Ꞇ correctum esse cupimus et ac pęna decrevimus esse contenti.

Promtius ad amicorum adversam fortunam quam ad res secundas accurrendum rebus prosperis advolant. quilibet etiam minus amici qui adsunt refante fortuna hi vere sunt amici.

Vxorem humilem modico apparatu ducendam ne pro conjuge dominam accersas, domum sat enim dotata venit puella quæ pudicitiam et honestos mores secum adfert. proinde hoc erat

unum ex laconicis institutis ut virgines sine dote nuptum irent. ~~vetabat~~

Vetabat demortuis male loqui quod ignavum videretur eos incessere lingua qui respondere non possunt. ac turpe esset cum umbris ac larvis luctari nam id est quodam modo sepultum refodere.

Docebat honorem a iunioribus habendum senectuti ut ipsi facti senes ab illis habeantur in precio ea res geminam habebat utilitatem siquidem ut senum autoritas ac reverentia temperabat aetatem lacivam a peccando ita senes cavebant ne quid comitterent quo iuvenibus vel ob ineptiam ludibrio possent esse, vel ob turpitudinem perniciosi, sed inter omnes iuvenes omnes que senes ea esset reverentia quae inter parentes ac liberos.

Admonebat secundis rebus elatos non applaudendum nec arridendum infelix faelicitas est quae hominem reddit insolentiorem eo que non plausum meretur sed lacrimas. gravius qui peccant, qui docent insolentiam. quam qui utuntur, saepe populus clamat in avariciam ac tirannidem principum quum ipse doceat illos haec vitia quidam Eudex graecas habebant idest infaelicem non esse.

invidendum sibi infelici non insultandum id ~~~~ enim extremæ est inhumanitatis.

Docuit potentiæ adiungendam mansuetudinem ut a suis non tam metum extorqueat quam impetret reverentiam reverentiæ comes est amor metus odium, amari autem non solum honestius est, verum etiam tutius.

admonebat ut suæ quisque domui bene præesset, primam enim curam debeamus familiaribus nec idoneus videretur administrandæ reipb. qui privatam recte gubernare nesciit, domus enim nihil aliud est quam parva civitas.

Vincendam iram quod iste affectus sit cæteris ~~~~ potentior quam superare fortius est quam hostem armatum deiicere nec minus exitij mortalibus sit ab ira quam ab hoste.

Divinationem non esse destestandam quod hanc deorum munus esse crederet quæ ratione percipi posset ab homine insigni virtute prædito nam ipse prædixisset fertur futurum ut ex insula cythera summum malum oriretur. Lacedæmonijs huius situm naturamque cum didicisset utinam inquit hæc aut nunquam fuisset aut simul ut nata fuit subversa fuisset, nam demaratus lacedæmone profugus Xerxi suasit ut in ea insula classem haberet ac plane grætiam

Subegit et Xerxes si demarati consilium fuisset sequutus portu niceas ea potius placuit illic pre sidium atheniensium et lacedemonior multis cladibus afflixit.

Fertur et hoc illius nomine in uia non properandum / ex ~~incessu~~ in cessu colligitur animus, preceps arguit precipitem / nimium lentus ignauum debet autem in publico compositis esse moribus, fortasse deterruit a precipiti consilio

huic simillimum est inter loquendum non esse mouendam manum id enim esset uecordium unde et in hebre- orum prouerbiis est, Stultum digito loqui.

Monuit obtemperandum legibus, hoc ad prin- cipes precipue pertinet qui se credunt non teneri legibus nec aliunde magis florent resp. quam si legum uigeat aucto ritas nec ibi tirannis oriri potest ubi ex arbitrio priuatorum legum feruntur omnia

Dicebat adamandam esse quietem quoties datur honestum otium iuxta illud, nihil enim uel tutius uel iucundius, nullum autem negotium pericu- losius quam bellum.

Quin et illud huic ascribitur caue tibi ipsi fortasse legendum, caue te ipsum siue a te ipso ~~ut~~ siue obserua te ipsum, nam grece est ut admoneat sibi quenque debere suspectum esse omnes sibi cauent ab aliis ~~at~~ frequenter nemo magis hostis est homini quam homo sibi dum libidinem, dum iram, dum am.

bitionem aliasque cupiditates adhibet in consilium demiror autem quem Auctorem secutus Ausonius hæc illi ascribat,

Ita moderandam vitam ut nec inferioribus sit terrori, nec superioribus despectui metui a subditis tyrannicum est, negligentiæ vero est sic agere, ut a maioribus contemnaris, hoc et ad vitam referri potest, sic temperandi mores ut a minoribus ameris potius quam timearis, a maioribus non contemnaris, immodica severitas parit terrorem somnolentia vinolencia incogitantia similia que vitia gignunt contemptum potest et ad fortunam accomodari quæ si sit vehementer ampla parat qui metuant citius quam qui ament, aut vice versa si sit humilior patet contemptui mediocritas igitur hic quoque est optima ausonij carmen sic habet,

Nolo minor me timeat despiciatque maior preterea sic esse contemnendam mortem ut nihilo secius curam habeas incolumitatis non enim est fortitudinis sed amentiæ semet temere in vitæ discrimen conjicere, sed quoties aut inevitabilis necessitas urget aut gravis honesta que causa suadet mortem contemnere fortis animi est in morbo non est metuenda mors, sed interim adhibenda curatio mediocris in bello sumendus est animus, ad mortem paratus sed interim fortiter pugnandum pro victoria

ausonii carmen sic legendum arbitror ——

—— Vive memor mortis uti sis ~~memor~~ et salutis ~~et~~ potest autem et hic accipi sensu ~~hactenus~~ catenus memineris temoriturum ut abstineas vitiis, curis que supervacaneis sed interim perinde quasi diu victurus sis ac cures quæ ad honestam beatamque vitam pertinent, multos mortis consideratio deterret ab honestis actionibus, contra mortis oblivio multos invitat ad licentius peccandum, potest et sic intelligi ut sic metuas mortem ut vivas anxius, et tristis sed vitæ spes mortis horrorem temperet. hunc sensum in carmen dicat quod sequitur.

tristia cuncta exsuperant aut aio aut ~~amicus~~ amico. hæc vita præterquam quod multis miseriis exposita est nihil habet tristius quam quod mortem habet certissimam diem mortis incertissimum, sed omnia superanda sunt aut animi fortitudine, aut amicorum aloquiis nullum enim in dolore remedium præsentius quam curas æstusque animi in amicorum sinum effundere quorum et consolatio et communis dolor maximam mali partem tollet,

beneficii dati oblivisci decet accepti meminisse vulgus hominum contra facit. siquid cui bene fecerunt et sine fine prædicant. et sine modo exaggerant. si quid in ipsos collatum fuerit officii mox aut obliviscuntur. aut dissimulant

aut eleuant carmen, Ausonij sic habet.

— — tutem si quid facias nonnunquam nisi fas est,

Cicero hanc tribuit sententiam stabilem esse senectutem juuenilem molestam esse iuuentutem senilem / maxima malorum pars ex quo male audit senectus a vitiis hominum proficiscitur habet autem ex se se non nulla commoda plurimorum rerum usum ac memoriam consulendi facultatem, prudentiam et autoritatem, haec si adsint commoda absintque incomoda ea senectus stabilior est multorum iuuentute vitijs et inercia marcente, videas autem in nonnullis juuenibus / senilem imbecillitatem senilem somnolentiam, senilem ignauiam. senilem morositatem horum juuentus peior est senectute, nam quum senecta careant, senio tamen abundant.

Ausoniani versus, sic habent

Grata senectus homini quae parilis iuuentae
illa iuuentus grauior quae similis senectae

Plinius et illud oraculi uice celebratum ascribit Chiloni spondesed noxa praesto est.

V A. Gellius Noct. atticarum lib. 1° cap. 3°, ascribit illi quod dicam idque autore plutarcho in lib. de anima quendam praedicantem sibi nullum esse inimicum rogauit an nullum haberet etiam amicum. sentiens amicitias et inimicitias inuicem se se consequi nec

fieri posse quem qui multos habet amicos compleres habeat et inimicos. Sit hic huius convivij secundus missus si videtur, cui sabiiciemus Philosophos non omnes neque ullius finis sed aliquot eximios ut varietas excludat lectionis taedium. quod si quem huius patina maior aviditas tenet huic Diogenes laertius facile stomachum explebit si modo non habeat nimis fastidiosum.

LIBER III

Socratica.

AD Laconicam indolem mihi proxime videtur accedere socrates non tantum integritate morum decretis ac dictorum sale verum etiam tolerantia ut dicas patria quidem Atheniensem ingenio vero Spartanum. nisi quod laconicam breviloquentiam non affectavit magis studens virtutem persuadere quam praecipere ad id potissimum utebatur similibus et inductionibus quas graeci vocant cui generi non convenit illa laconica brevitas. ut autem hac parte vincitur a lacedaemoniis. ita sanctitate dictorum superat illos quorum aliquot recensere non abre fuerit,

Dicebat deos omnium optimos ac felicissimos

ad horum similitudinem quoquisque propius accederet, hoc et meliorem esse et beatiorem si corrigas unius uocis numerum nihil dici potest christianius.

A. diis nihil petendum nisi bona simpliciter, quum uulgus petat bene dotatam uxorem opes. honores. regnum, longam uitam quasi praescribentes numini, quid oporteat facere at Deus optime nouit quod nobis bonum sit quidem. ~~impendiis~~ sacrificia uolebat quam minimis impendiis constare, quod dii ut non egent rebus hominum ita magis expectant affectus immolantium quam diuitias aliqui cum improbissimi quique maxime abundent diuitiis actum esset de rebus humanis si malorum potius quam bonorum uictimis delectarentur, eoque uersum hunc magnopere probare consueuit, hoc dictum et ad nos christianos pertinet qui immodicis impendiis ornamus templa, peragimus sacra. et parentalia, gratius facturi deo. si quod ultra frugalem mundiciem superest fratribus egenis erogaremus. eandem frugalitatem ad hibendam docuit in excipiendis hostibus eodem utens uersiculo,

quum ad moneretur ab amico quod excepturus hospites admodum tenuem fecisset apparatum. si boni sunt. inquit satis erit, sin minus plus satis.

docuit abstinendam acibis qui non

esurientem invitaret ad edendum et a potu qui
non sitientem invitaret ad bibendum. his enim
rebus non est utendum nisi quatenus corporis necessitas
exigit.

Dicebat optimum condimentum esse famem
quod et optime edulcaret omnia et nullius esset
impendij, unde ipse semper iucunde edebat ac bibebat,
quia neutrum faciebat, nisi esuriens ac sitiens.

quin et ad famem ac sitim tolerandam
exercuerat sese. post sudorem enim e palestra reversum
quum alij potum vehementer appeterent nunquam 87
bibebat de primo cratere, rogatus quam obrem
id faceret ne consuescam inquit obsequi affecti
bus, interdum enim licet sitias noxium est
bibere cum ratio suadet abstinentiam, affectus
hortatur ut bibas, magis obtemperandum est rationi,

Dicebat eos qui se ad continentiam ac fruga-
litatem exercuissent et longe plus habere voluptatis
ac minus dolorum quam qui summa cura undique
pararent sibi oblectamenta, quod voluptates intempe-
rantium præter animi sibi male conscij cruciatum
præter infamiam ac paupertatem frequenter ipsi
etiam corpori plus adferant molestiæ quam delecta-
tionis. contra quæ sunt optima eadem fiunt iucundi
ssima si quis assueverit

aiebat esse turpe si quis sua sponte serviens.

seruiens voluptatibus talem se faceret, quales nemo domi suæ vellent habere servos, talibus autem nullam salutis spem relinquam esse, ni pro eis deos comprecarentur alij, ut bonos dominos ~~natos~~ francisci possent, quando prorsus decretum erat seruire, existimabat autem nullos fœdiorem miseriorem que seruire seruitutem, quam qui et animo et corpore seruirent voluptatibus.

Interrogatus quam ob rem ipse non administraret rempublicam, quam ad ministrandi rationem optime sciret, respondit eum utiliorem esse ciuitati qui multos efficeret idoneos gubernandæ reipublicæ quam qui ipse recte gubernaret. idem ~~mihi~~ respondit Nicolaus Vinicenus ferrariæ demiranti quur artem medicandi quam profitebatur ipse non exerceret, Plus inquit ago, docens omnes medicos. nec dissimile mihi respondit unicus studiorum meorum Mecenas Guilhelmus archiepiscopus cantuariensis sacerdoti improbe recusanti dicenti que qua fronte fruar illorum pecunijs quibus et linguæ ignarus nec concionari possum nec monendo, nec consolando ad esse, nec ullum boni pastoris officium præstare, quasi inquit non plus efficias qui libris doces pastores omnes quam si sunt rusticanæ plebeculæ in seruias fassus sum amici dictum mihi tamen non persuasit.

Rogatus quo pacto quis potest honestam

67

assequi famam, si talis inquit esse studeas qualis haberi uelis, ueluti si quis bonus tibicen haberi cupiat ea prestet oportet, quae approbari sibicinibus fieri uiderit. quemadmodum qui medendi est imperitus, non ideo medicus est, quod pro medico ascitus est aut uulgo medicus appellatur: ita non statim princeps est aut magistratus qui populi suffragiis declaratus sit nisi sciat artem gubernandae ciuitatis.

Dicebat uehementer absurdum esse quum artes sedentarias nemo profiteatur absque dedecore qui eas non didicerat neque quisquam scrinarium faciendum locet ei qui rudis sit eius offitii ad publicos magistratus admitti, qui nunquam dederant operam disciplinis sine quibus nemo potest recte magistratum gerere: cumque nemo non ~~[illegible]~~ detestaturus sit eum qui clauo assideret ignarus artis nauticae multo magis detestandos qui Resp. acceperunt, ignari politicae philosophiae. neque eum putabat appellandum impostorem, qui a persuaso quopiam pecuniam aut uasculum acciperet, quod non posset reddere: sed illos magis impostores habendos dicebat, qui dolo persuaderent se idoneos gubernandae Reip. quum sint homines nihili; hoc dictum multum magis ad principes magistratus et episcopos christianos pertinet, quam ad ethnicos.

Dicere solitus est nullam esse

possessionem preciosiorem sero bono quam amico.
nec aliunde plus fructus ac voluptatis capi
ita praepostere facere multos qui pecuniae ~~est~~
dispendium gravius ferunt quam amici iacturam quin
se beneficium perdidisse clamant gratis collocatum
cum eo sibi conciliarint, amicum quovis lucro potiorem.

Vt illis committimus statuas faciendas
a quibus vidimus aliquot statuas eleganter factas
ita non sunt admittendi in amicitiam nisi quos
cognoverimus erga alios praestitisse se fidos et utiles
amicos.

Quendam acrius castigantem
servum percontabatur quamobrem ita saeviret, quoniam
inquit quum sit obsoniorum voracissimus tamen
ignavissimus est. quumque sit avidissimus tamen
desidiosissimus est. Tum Socrates nunquam ne inquit
considerasti uter vestrum pluribus egeat verberibus
tu ne an famulus? utinam sibi quisque di est quod
ille Socrates, quoties hoc in ~~alio~~ aliis reprehendit
qui utique idem quod sibi ignoscit, aut si non
idem crebro deterius.

Cuidam cupienti quidem ire ad olym
pia sed ~~in~~ itineris labore deterrito quum inquit
domi saepenumero totum propediem ambules ante
prandium. rursus ante coenam. si domesticas am-
bulationes proferas ad quinque sex ve dies facile
pervenies olympiam. docuit vir ingeniosus idquod

ferret. in adeundis laboribus imaginatio
nem esse potius quam ipsum laborem. si quid
honesta rei gratia periculi dispendij aut labo-
ris suscipiendum est excusamus. detrectamus
horremus, cum frequenter ultro in rebus nihili
non enim dicam turpibus plus impendamus
ita quidam irruditati studia litterarum excu-
sant valetudinem, insomniam impendia libro-
rum quum interim totam noctem ludant, aleam
potatione contrahant. febrim, podagram, hydro-
pem. et lippitudinem ~~ex~~ scortatione paralysim
aut scabiem novam. quam galicam appellant.
Quendam conquerentem se defa-
tigatum longo itinere rogavit num puer ipsum
potuerit consequi. ait rogavit vacuus ne an
aliquid ferret oneris portavit inquit non nihil
sarcinarum quid inquit queritur ne ille se
defessum cum negaret an non pudet inquit
te mulieri qui vacuus ambulans defessus fueris
cum ille gestans sarcinam non queratur
sese fatigatum. ostendebat Socrates servum
in hoc feliciorem domino quod ad labores exer
citatior minus sentiret molestiae.
admonere solet quod apud alios
diceretur edere aut combibere apud athenien-
ses ~~dicti~~ dici qua voce dicebat nos admoneri
eo temperamento sumendum cibum. ut nec corpus

nec animus oneretur huc opinor alludens quod sine vehi~~t~~ unde vehiculum quamquam dicatur et sibus eoque additum ne sarcina justo gravior imponeretur corpori, ~~dicebat optim~~

Dicebat optime natis ingeniis ~~qu~~ potissimum adhibendam rectam institutionem idem enim in ipsis usu venire quod equis in equis qui feroces sunt ~~h~~ hac generosa indolis si statim a primis annis recte instituatur egregii et ad omnem usum accommodi euadunt sin minus efferati intractabiles et adnihil utiles eoque fit ut felicissima quaeque ingenia corrumpatur inscitia instituentium, qui mox equos vertunt in asinos quod rectis ac liberis animis imperare nesciant,

Dictitabat illum impudenter facere qui cum boues efficeret pauciores postularet tamen haberi bonus bubulcus sed multo absurdius esse siquis haberi vellet bonus reipb. gubernator. cum ciuium numerum imminuat hoc dictum. tangit in Critiam et Caricelem qui multos ciuium trucidarant nec illos id latuit. Chriscias enim ille minatus est nisi lteret fore ut ipse quoque faceret ~~bonum~~ boues pauciores et quod minatus est verbo, represtitit nam huius opera Sochates ~~periit~~. Periit

E priscis autoribus selegerat

uersiculos aliquot quos proverbiorum vice frequenter usurpabat eorum est ille Hesiodius
idest non probrus
est operari ~~k~~ ast est cessatio. probrum quo dehortabatur iuuenes non solum ab otio uerum etiam ab actionibus infrugiferis, siquidem eos appellabat ociosos qui alea compotationibus et scortis ætatem absumerent.

Item illud Homeri ut in eidem gell, ac laert
idest ædibus in nostris quæ praua aut recta gerantur, eo. non solum reuocauit auditorem a curiositate rerum alienarum uerum etiam a disciplinis non necessariis uelut ab exacta cognitione astrologiæ aut geometriæ. aut causarum naturalium, aut rerum ultramundanarum ad cognitionem ethices cuius scientia præstat ut nobis ipsi noti simus, et quo rem domesticam. aut publicam utiliter administremus

Eodem spectat et illud quod illi ascribitur et inprimis celebratur. quæ supra nos nihil ad nos. sic enim respondere solet admirantibus quod de moribus semper de astris deque meteorologis nunquam disputaret,

cum inciam (fundam) illi per lasciuiam (alium impegisset) admirantibus ut uocaret hominem in ius, ridiculum inquit. siquis asinus

quod id pateret quod facerem inquit. illis hortantibus

nus me calce percuteret diceretis mihi circa illum in ius nihil putabat interesse. inter asinum et hominem brutum nullaque virtute preditum. ac vehementer absurdum videri non pati ab homine, quod ab animante bruto passurus sis.

quidam ab eo salutatus non resalutavit nec id moleste tulit socrates, amicis autem admirantibus et ob hominis inciuilitatem indignantibus dixit. siquis nos preter iret peius affectus corpore quam nos sumus, nequaquam illi succenseremus, cur igitur illi succenseatis qui peius affectus est animo quam nos sumus.

Euripides obtulit socrati librum ab heraclito conscriptum eo lecto rogavit quid illi videretur per iovem inquit quae intellexi, mihi preclara videntur qualia puto et ea quae non intellexi sed opus est delio quopiam natatore, notavit perquam salse affectatam eius scriptoris obscuritatem unde et cognomen inditum est de delio natatore diximus in chiliadibus.

quum Alcibiades illi spaciosam aream offerret dono in qua sibi domum edificaret quid inquit si mihi calceis opus esset num integrum corium dares, unde mihi calceos conficerem et si dares an non ipse ridiculus essem si acciperem hac similitudine munus inutile recusavit.

per forum obambulans cum aspiceret

Mercium copiam, quæ illic uendebantur ita secum loqui consuevit, quam multis rebus ego non egeo, at allij cruciantur animo ita cogitantes quam multa mihi desunt Socrates sibi gratulabatur quod iuxta naturam vivens ~~hæc~~ paucis asuetus aurum purpuram gemmas, ebur, aulea reliquasque divitum delicias. nec cuperet. nec egeret. quas dicere solebat magis necessarias agendis tragedijs quam ad usus vitæ, in hanc sententiam usurpabat versus iambicos poetes. nescio cuius

Argentea histhæc vasa simul ac purpurea ~~trag~~
tragediarum accomoda strionibus.
sunt ad beatam ~~ea~~ conferunt vitam nihil.

Dicere solitus est eum esse dijs simillimum quisquam paucissimis egeret quum Dij omnino nullius egeant rei at vulgus divites dijs proximos existimant, quorum delitijs nihil satis est de Dijs enim dictum est in comedia therentiana quam uos facillime agitis hoc autem homerus ~~tribuit~~ Dijs tribuit quos appellat,

id est facilime viventes facilime autem vivit qui paucissimis contentus est,

Dicebat quum suaviter ederet panem, huic non esse opus ~~ob~~sonio. et qui suaviter biberet quemlibet potum huic non desiderare poculum præter id quod adest, fames enim et sitis optime condit omnia.

Dicebat mirum esse promptum si quid rerum insignium haberet proloqui, quum difficillimum esset nominaret quos possideret amicos quum hac possessione nulla sit carior. hoc dicto taxabat, prae posterum vulgi de rebus iuditium, qui hoc negligentissime haberet, quod omnium plurimifaciendum erat. ditior sibi videtur cui pecuniae non nihil contigit. et damnum deplorat quod perit at qui sibi paravit bonum amicum non videtur sibi factus beatior nec iacturam deflet qui perdidit,

Euclidis contentiosarum argutationum studioso, sophistis inquit o euclides uti poteris hominibus non poteris. indicans sophisticem inutilem ad publicas functiones quas qui affectat eum non oportet, griphis et inanibus argutiis ludere, sed hominum moribus semet accommodare.

Scientiam dicebat unicum esse bonum contra unicum malum ignorantiam quod quicunque committunt rem iniustam hoc peccant quod ignorant quid cuique sit tribuendum et qui fortes sunt non alia re fortes sunt nisi quod sciunt ea esse petenda quae vulgus existimat et horrenda et qui intemperantes sunt. hoc errant quod ea putant suavia aut decora quae minime sunt summum igitur bonum esse dicebat. scientiam rerum expetendarum ac refugiendarum.

Quidam dicenti antisthenem philosophum

matre ~~...~~ threhissa prognatum esse velut hoc probrum impingenti viro quod hybrida esset patre quidem atheniense sed matre barbara. quid inquit an negatas virum adeo perclarum exutroque parente. athenienssi nasci potuisse, notans corruptissimos athenienssium mores ut citius ~~...~~ trace Schythave nasci potuisset, ~~... corruptissimos atheniensium~~ vir probus quam ex atheniensi, et hoc quod habebat probitatis antisthenes matri tribuendum putavit.

Dicebat otium possessionem omnium optimam otium autem sensit non ignaviam sed a tumultuosis negotiis et acupiditatibus animi tranquilitatem vitantibus esse quietum,

illud omnium maxime celebratum quod dicebat se nihil scire. nisi hoc unum quod nihil sciret inquirebat enim de singulis tanquam ambigens non quod revera nihil haberet certum cognitum sed hac ironia et suam declarabat modestiam et aliorum redarguebat. arrogantiam qui se profitebantur nihil nescire cum revera nihil scirent, sophistae quidam publice profitebantur se se ex tempore responsuros ad omnem propositam materiam horum arrogantem. inscitiam saepenumero confutabat Socrates, atque ob hoc ipsum ut ipse quidem interpretatur ab apoline judicatus est sapiens quod quamvis omnium rerum ignorantiā cum caeteris haberet communem cognomine. tamen

illos ~~ly~~ superaret quod se suam inscitiam agnosceret quum illi hoc quoque nescirent se nihil scire.

Lacrtius et hoc ~~ill~~ illi tribuit capisse dimidium facti, dicebat enim dimidium operis peractum ei qui iam esset aggressus, sunt enim qui cunctando ac deliberando iutum omnem absumant. hautem hemisti cum hesiodum

qui res preciosas magno emerent eos aiebat desperare quod a tempus maturitatis essent peruenturi alioqui stultum, et plures et deterius emere, quum paulo post liceat, et minoris et meliores, ita nusquam non reuocabat hominum cupiditates rationis expertes ad sobrium iudicium.

quodam tempore quum euripides ita dicisset differendo ut diceret. idest. haec missa temere est optimum relinquere. quasi uix possit inueniri uix posset surrexit socrates dicens Ridiculum esse quum mancipium ~~...~~ non protinus inuenitur. opere precium existimemus inuestigare et uirtutem nulla inuestigatione dignam iudicare si non protinus contingat hominibus

Rogatus ab adolescente quodam utrum melius conseret uxorem ducere an non ducere: utrumcumque inquit feceris poenitebit. iudicans et caelibatum et coniugium habere suas molestias ad quas perferendas esset preparandus animus

cœlibatum committatur solitudo orbitas generis interitus hœres alienus, matrimonio perpetua sollicitudo, iuges querellæ, dotis exprobatio affinium graue supercilium, garrula socrus lingua subsessor alieni matrimonij incertus liberorum euentus aliaque in numera incommoda. proinde non hic est electio qualis est inter bonum et malum. sed qualis inter leuiora et grauiora incommoda.

quendam ex amicis conquerentem quod Athenis omnia magno uenirent uinum enim chiu(m) [illegible]mina purpuram tribus minis constare mellis heminam quinque drachmis manu illius prehensa duxit in penum farinarum, obolo inquiens semisextarius uenit, uilis igitur annona est. hinc ad oleariam deducens duobus inquit, æreis sextarius non magno igitur in urbe ueneunt omnia: qui paucis ac necessariis contentus est, sibi facit uilem annonam.

Archelaus rex Socratem ad se uocarat multa pollicens, Socrates respondit. se nolle ad eum uenire à quo acciperet beneficia, quum illi reddere paria non posset, hoc dictum improbat. Seneca. quod philosophus persuadens auri argentique contemptum, plus dat, quam si det aurum et argentum.

quodam tempore reuersus a foro inter amicos dixit. Emissem pallium si nummos habuissem

Nihil postulauit. tantum verecunde admonuit / egestatis. Mox inter amicos ambitus erat à quo Socrates acciperet, et tamen post eam vocem quisquis properauit ut ait Seneca sero dedit.

Cuidam quærenti quod peregrinationes sibi nihil profuissent. Non immerito inquit tibi istud euenit. tecum enim peregrinabaris. / multi putant longinquis peregrinationibus colligi prudentiam quum Horatius clamet.

Cœlum non animum mutat, qui trans mare currit / congressus sapientium, confert prudentiam non montes aut maria.

Colapho percussus à quodam in via Nihil aliud respondit quam quod homines nescirent quando prodire deberent cum galea / Simile quiddam Laertius ascribit Diogeni.

Aiebat se mirari quod quum statuarum artifices, id summo studio conniterentur, ut lapis quam simillimus homini redderetur non pariter hoc curarent ne ipsi lapidibus similes et viderentur et essent. Sunt autem qui putent Socratem priusquam ad ocium philosophiæ sese conferret statuarum opificem fuisse.

Adhortabatur iuuenes ut sese subinde ad speculum contuerentur quod si essent egregia corporis forma, cauerent ne quid ea indignum committerent sin minus quod corpori deesset id ingeniis cultu moru[m] q[uam]

honestate pensarent, adeo uir ille undecunque rapiebat occasionem ad uirtutis studium adhortandi

adeuocarat diuites aliquos ad cœnam: ob id solicita Xanthippe, quod apparatus esset perquam exiguus, bono animo es inquit, nam si frugi temperanterque sunt, boni consulent: sin minus, nulla nobis horum cura debet esse: hoc dilemma nobis merito excuteret operosam et sumptuosam ambitionem in excipiendis conuiuiis.

Dicebat multos in hoc uiuere ut ederent biberentque, se contra ob id edere ac bibere ut uiueret. quod his rebus non ad uoluptatem, sed ad naturæ necessitatem uteretur. hanc sententiam retulit Satiryeus =

Non uiuas ut edas, sed edas ut uiuere possis.

Eos qui multitudini imperitæ fidem habebant aiebat perinde facere, ac si quis, tetradrachmum unum contemnens reiiceret, et aceruum e similibus congestum probaret reciperetque, cui non fideres soli, ei nihilo magis fidendum est in turba similium. nec enim refert quam multi sint, sed quam graues | nummus adulterinus etiam in quamuis magno aceruo adulterinus est hoc aduersus turbam testium et indocti uulgi iudicia. =

quum Æschines ambiret esse de numero discipulorum Socratis, excusaretque uerecunde paupertatem suam, ac moleste ferret quod cum cæteri

Socratis amici diuites multa largirentur, sibi nihil esset quod daret praeter se ipsum, an non intelligis inquit quam magnum munus ~~nihil~~ mihi dederis. nisi forte te ipsum paruo aestimas. itaque mihi cura erit, ut te tibi reddam meliorem quam accepi. allij sophistae quum meras nugas docerent nullum admittebant discipulum nisi magna mercede. Socrates nihilominus libenter recepit inopem quam opulentes.

Quum quidam illi diceret atheniēnses te morti adiudicarunt, et illos inquit natura sententia non esset magnum malum, si quis adigatur ad mortem paulo post moriturus, etiam si nemo interficiat, quamquam hoc dictum quidam ad Anaxagoram referunt.

Vxori muliebriter complorantis dicentique Mi, uir, innocens morieris, quid inquit uxor num me nocentem mori malles? mors bonorum ob hoc ipsum minus deflenda est, quod praeter meritum occiduntur. his uero deplorandi sunt qui ob malefacta dant paenas. sed longe miserius est meruisse paenas quam dedisse.

Eo die quo socrates bibiturus erat uenenum, Apollodorus ei pallium multi precij ad delatius obtulit, ut eo indutus moreretur. at ille recusans donum quid inquit, hoc meum pallium, quod uiuenti conuenit, mortuo non conueniet damnans quorundam ambitionem hoc miro studio prouidentium, ut quam

honorificentissime efferantur ac sepeliantur. //

Nuntianti quod quidam de ipso male loqueretur, nimirum inquit, non didicit bene loqui: linguae morbum non malitiae tribuens, sed inscitiae: nec ad se iudicauit pertinere, quid de se dicerent qui morbo animi non iudicio loquuntur. //

Quum Antisthenes Cynicus pallium haberet pertusum idque obuertens fissuram omnibus daret inspiciendam, per fissuram inquit Socrates pallij tui: uideo tuam innanitatem: eleganter notans turpiorem esse ambitionem e uilitate cultus quam ex amictu splendido. atque utinam inter christianos non sint multi Antisthenes qui sub ueste fusca, uili sordidaque plus colunt gloriae quam alij diuites habeant in holosericis ac byssinis. //

Cuidam admiranti quod nihil in eum commoueretur a quo conuitijs incessebatur: mihi inquit non male dicit, quando quidem ea quae dicit mihi non adsunt nec in me haerent, atqui ob hanc causam hominum nullus magis commouetur, si quid dicitur in immerentem, boni quum male audiunt, sibi gratulantur quod puri sint ab his malis, quae ipsis impinguntur, nec in se dici interpretantur: nihilo magis quam si quis oculorum errore Platonem appellet socratem: et in socratem congerat male dicta. is non male dicit Platoni sed ei quem existimat esse Platonem. //

75

Vetus comœdia solet nominatim inclitos et celebres lacere. horum libertatem cum plerique metuerent, Socrates dicebat expedire ut quis semet illic seiens accusandum obiiceret nam si quid inquit, dixerint quod merito reprehendendus admoniti corrigemus, et profuerint: sin falsum conuicium in nos iaculabuntur. nihil ad nos.

Socrates cum Xanthippem diu rixantem tulisset in ædibus, ac tandem fessus consedisset ante fores. illa magis irritata quiete viri. de fenestra perfudit, eum lotio, ridentibus qui prœteribant, et ipse Socrates arridebat dicens: facile diuinabam post tantum tonitruum sequuturam pluuiam.

Alcibiadi demiranti quod Xanthippem supra modum rixosam domi perpeteretur. ego inquit iam pridem his sic assueui et non magis offendar quam si rota quæ aquam educit e puteo stridorem audiam. nam is stridor molestissimus est insuetis eundem qui quotidie audit adeo moleste non fert ut se audire nesciat,

Eidem simile quiddam dicenti, at tu inquit Socrates non ne domi tuæ toleras gallinarum glotticentium strepitum. & tolero inquit Alcibiades sed gallinæ mihi pariunt oua pullos quæ. et mihi ait Socrates mea Xanthippe parit liberos,

Sunt qui putent Socratem simul alluisse domi duas uxores Myrto et Xanthippem

Proinde demiranti cuidam in quem tandem usum alerit duas mulieres, praesertim rixosas nec eas domo effiçeret haec inquit, me domi docet toleranciam quam mihi in publico utendam est harum moribus exercitatus commodior ero ad aliorum consuetudinem; hunc percontatorem A. gellius facit Alcibiadem.

Quum Xanthippe in publico palium marito detraxisset ac familiares admonerent ut tantam injuriam manu ulcisceretur, pulcre inquit nimirum ut nobis colluctantibus ac clamentis alius dicat socrates. alius dicat Xanthippe nam huius modi vocibus expectatores animant duos inter se commissos // maluit autem vir sapiens toleranciae exemplum dese praebere quam ridiculum exhibere expectaculum viri; cum uxore concertantis.

Percontanti quur Xanthippen moribus incommodissimis faeminam haberet domi dicebat sic habendam consuetudinem cum morosis uxoribus quemadmodum qui se adstudium equestre exercent, parant equos ingenii ferocioris quos si subegerint ac perpeti possint caeteris utuntur commodius: ita qui morosae coniugis mores ferre didicerit multo facilius cum quibus libet habebit consuetudinem,

quum Socrati Lysias orationem quam eius defensionem composuerat recitasset praeclara inquit et elegans, oratio est sed non convenit Socrati, erat enim forensi instituto aptior quam philosopho ac tali philosopho rursus dixit percontanti quur sibi bonam judicaret orationem putaret sibi non convenire nonne (inquit) fieri potest ut amicus aut calceus elegans sit ac pulcer, qui tamen alii sui non conveniet. hoc ipsum Val. maximus narrat odiosius minus que socratice sic enim Lysiae respondisse memorat aufer quaeso istam, nam ego si adduci possem ut eam in ultima scythiae solitudine per orarem tum me ipsum morte multandum concederem.

Xenophontem in angi porte quondam Socrates habuit obvium quem que videret adolescentem rara indole porrecto baculo vetuit ne preteriret ubi constiteret rogavit ubi fierent venderentur que varia merces quibus vulgo utuntur homines ad id quum prompte respondisset Xenophon percontatus est ubi homines fierent boni cum adolescens, respondisset se id nescire, me igitur sequere inquit ut hoc discas ex eo Xenophon coepit esse socratis auditor absurdum est scire ubi parare queas honestam vestem aut poculum et ubi melius efficiaris ignorare

quondam pro foribus deambulanti contentius usque ad vesperam: quum pretereuntium quispiam dixisset, quid agis Socrates. obsonium inquit mihi comparo in coenam: de fame sentiens quam agitatione corporis exercitabat: M. T. sic explicat. quo melius coenem obsonio ambulando famem.

aiebat unguenta relinquenda foeminis in juvenibus nullum unguentum magis olere quam oleum quo inter exercendum utebantur. nam amaracino aut foliato protinus idem olent servus et ingenuus. Rogatus quid senes olere deceat probitatem inquit. Rogatus ubi hoc unguentum vendere tur, recitavit Theognidis carmen.

idest, qui bonus est ab eo bona disce

huius generis quaedam congerit Xenophon inconvivio

+ quum dives quidam filium adolescentulum ad socratem misisset ut indolem illius inspiceret ac pedagogus diceret pater ad te, o. Socrates misit filium ut eum videres. tum socrates ad puerum, loquere, igitur inquit adolescens ut te videam. significans ingenium hominis non tam in vultu relucere quam in oratione quod hoc sit certissimum minimeque mendax, animi speculum.

dicebat muliebrem sexum non minus esse docilem et ad disciplinas et ad omnem virtutem etiam fortitudinem quae tanquam

uiris propia græcis a Vero dicitur, si dili-
genter instituatur id collegit ex quella saltatricula 77
quæ inducta in conuiuium mira arte trochos
duo decim in altum projectos excipiebat ita
temperato altitudinis spacio numerisque pedum
ut nunquam falleret eadem inter ~~[illegible]~~ erectissimos
gladios non sine horrore spectantium impauida
saltaret,

quum viet agathone uocatus ad con
uiuium solleatus et unctus idque præter morem et
ab amico quodam obuio rogaretur quur esset solito
nitidior! ludens dixit ut pulcher eam ad pulchrum
cum nullus esset ab huius modi affectibus alienior
~~[illegible]~~,

eo die quo bibiturus esset uenenum cum
detractis compedibus ex fricta sensisset uolupta
tem dicebat amicis quam mire hoc natura com=
paratum est, ut hæ duæ res sese inuicem com=
mittentur uoluptas ac dolor, nisi enim præcessisset
molestia non sentirem hanc uoluptatem.

Carceris ministrum porrigentem in po
culo cicutam, interrogauit quomodo sumendum
esset ~~[illegible]~~ pharmacum hoc! quod eius artis esset
peritus, alludens ad ægrotos quia medicis discunt
quando et quomodo oporteat sumere, quod abillis temperatum
est quumque puer respondisset semel totum auriendum

et posset, deinde tantisper ita ambulandum donec sentiret grauedinem in cruribus post in lecto decumbendum supino, corpore illud farmachum effecturum. quod solet Socrates rogauit, liceret ne inde aliquid libare quod in conuiuiis mos sit effusa uini portiuncula ~~con~~ nominatim alicui deo libare, minister respondit se tantum miscuisse quantum opus esset. hoc sermone innuens nihil esse quod effenderetur, tum Socrates sed ~~fet~~ phas est et oporter orare deos ut felix, faustaque sit hæc mea migratio,

quumque illam detexisset quod illi iam frigerent præcordia debemus inquit o Crito gallum ~~et~~ æsculapio quem persoluere ne ~~neglex~~ neglexeris perinde quasi sumpta potione medica conualuisset nam. Crito hoc summis uiribus egerat ut Socrates uitæ suæ consuleret adeo in erat illi uiro natiua quædam uis urbanitatis ut moriens etiam iocaretur nam hanc ferunt illi fuisse supremam uocem.

Docuit animorum formam magis amandam quam corporum eamque uoluptatem quam in nobis gignit conspecta formosa facies ad longe pulchriorem sed latentem animi speciem esse transferandam uerum ut hanc uideamus philosophicis oculis

opus esse notabat, græcam

vocem amicitiem esse ad osculandum et aman- 173

dum quorum prius est corpus amantium alte

rum mentem.

Critoni vehementi studio suadenti

salutem ipse suam negligenter certe liberis etiam

num parvulis et amicis ab ipso pendentibus se

servaret incolumem. liberi inquit deo qui mihi

eos dedit cura erunt amicos. hinc discedens

in veniam vobis aut similes aut etiam esse

meliores ne vestra quidem consuetudine diu

caritutis quando quidem vos brevi eodem estis

~~quam~~ commigraturi.

eos qui corpus tantum amarent

similes esse aiebat mendicis qui semper egerent

semper instarent aliquid flagitantes. rursus

qui amici essent potius quam amatores. similes

esse his. qui propium fundum possiderent, quem

semper student reddere meliorem, amator suam

explere voluptatem, amicus ~~falld~~ quaquam ad se

spectans hoc seputat ditiorem quo meliorem reddi-

derit amicum

In convivio apud Xenophontem

singulis dicere iussis. quo artificio, quave bono sibi

precipue placerent. quum ordo venisset ad Socratem

~~[illegible]~~ dixit, se maxime gloriari de lenocinio. sentiens

se tradere veram virtutem. quæ potissimum comendat

habentem, quaeque tum priuatim, tum publice conciliat homini bene volentiam et amorem,

physiognomon qui se profitebatur ex habitu corporis et oris liniamentis posse hominis ingenium certo deprehendere inspecto Socrate pronunciauit illum esse hominem bardum ac stupidum. item mulierorum ac puerorum amoribus impurum, uinolentum, et intemperantem. et quum amici uehementer indignati minarentur homini. socrates illos cohibuit dicens nihil inquit mentitus est. omnino talis eram futurus nisi me philosophia gubernandum tradidissem.

Cum Aristippus socratis discipulus ex quaestu quem Socraticorum primus facere instituit praeceptori misisset uiginti minas, remisit ilico socrates ^ sibi peculiarem esse demonem a quo prohiberetur arcano signo, si quid tentaret parum honestum. genium autem illum opinor fuisse rationem atque interim simpliciter indicauit Aristippo sibi non probari quod philosophiam doceret, mercede, eoque donum ceu sacrilegio partum reiecit.

^ ad illum pecuniam dicens ipsius genium sibi nequaquam permittere dicebat enim Socrates

Socrates e palestra redeuntem Euthydemum casu factus obuius duxit ad cenam. illis autem inter se multa commentantibus Xanthippe irata surrexit multaque in maritum dixit conuitia quibus cum ille nihil commoueretur tandem et mensam subuertit. quum autem Euthydemus

Valde perturbatus surgens abire cœpisset quid habes inquit Socrates non ne nuper hoc idem accidit domi tuæ ut gallina subvolans everterit quæ erant in mensa, nos tamen ob id non indignabamur.

Quum in Aristhophanis comœdia cui titulus nebula, multis et acerbis conuitiis proscinderetur et adstantium quidam diceret non hæc iniquo animo Socrates. non per jovem inquit ægre fero, si in theatro perinde ut in magno conuiuio salibus mordeor. Mos hic etiam nunc durat apud quosdam germanos ut in celebribus conuiuiis adhibeatur. dicax a quo si quis commoveri vehementer incivile habetur.

Dicere solitus est saltatione moventi corpus. spaciosa domo opus esse ad exercendum se se atqui cantu aut oratione se se exercenti huic vel stanti, vel accumbenti quemvis locum sufficere hoc dicto probabat moderatas exercitationes præsertim a cibo sumpto turbulentiores improbabat,

Socrates in conuiuio videns adolescentem avidius vescentem obsonio ac subinde panem in jus immergentem o. conuiuæ inquit quis vestrum pane utitur pro obsonio. obsonio pro pane hinc orta inter convivas, disputatione, sentit

juvenis et erubuit coepitque moderatius Sosonio uti.

Rogatus quae esset praecipua juvenum virtus, ut inquit ne quid nimium tentent. nam calor aetatis vix sinit illos servare modum, huc Terentius spectavit in juvene Pamphylo. —

Litteras quas vulgus putat repertas juvanda memoriae dixit vehementer officere memoriae, olim enim homines si quid audissent dignum cognitu non libris sed animo inscribebant; hac exercitatione confirmata memoria facile tenebat quod quid volebāt: et quod quisque sciebat habebat impromptu post reperto literarū usu dum libris fidūt non perinde studuerunt animo infingere quod dedicerāt, ita factum est ut neglecta memoriae cultu minus vivida esset rerum cognitio et pauciora quisque sciret quando quidem tantum scimus quantum memoria tenemus

Cum iam tempus urgeret moriendi rogatus a Critone quomodo sepeliri vellet, multā inquit o amici operam frustra consumpsi. Critoni enim nostro nondum persuasi me hinc avolaturum, neque quicquam mei relicturum. verum tamen o Crito si me assequi poteris aut sicubi nactus eris ut cunque tibi videtur sepelito. sed mihi crede nemo me vestrum quum hinc excessero.

consequitur. sensit socrates animum esse homi nem. corpus nihil aliud esse quam animi vel organu vel domicilium. eo quu stulte facere illos qui solliciti sunt quomodo sepeliantur 20

Idem dicere solet mortem esse simi lem profundo somno, aut diutinæ peregrinationi/ somnus profundior adimit omnem sensum et animus a corpore digressus aliquando in suum domicilium rediturus est.

Idem dicere solet ut omnes omnium hominum calamitates in unum conferrentur. moxque singulis ex eo acervo portiones æque distri buerentur ita fore ut suas quisque calamitates recipere mallit. quam æquam é communi por tionem, hoc adversus vulgares hominum mores qui alienæ invident, suam deplorant sortem.

Didicit fidibus canere iam natu grandior inter pueros id admirantibus velut absurdum negavit absurdum esse quæ quis nescire ea discere nulli enim vitio vertitur, ea sibi parare quibus opus est si desint: nec hic spectanda est ætas sed egestas.

Dicebat bene incipere non esse pusillum sed iuxta pusillum græca sic habent

quod Laertij interpres ita reddidit bene incipere parvum non esse sed maximum. quamquam aliud exprimunt verba socratis sed sensit ni fallor bene incipere non esse quidem

paruum sed parui fieri, aut recte incipere non esse pusillum. sed iuxta pusillum paulatim enim incipiendum eo quod qui in initio praproperi sunt serius perueniat ad finem et alludat ad Hesiodum iubentem. ut pusillum pusillo addamus. dicti argutia est in gracis uocibus eaque latine reddi non potest,

ad monebat esse dandam operam geometriae donec quis posset mensurae terrae et accipere et tradere graca sic habent,

opinor eum sensisse moderatos agros esse parandos quos et sibi commodum sit a maioribus accipere et hæredibus suis tradere. nam immodica possessiones ut non sine negotio parantur ita non absque lite perueniunt ad hæredes dicti argutia est in uerbo quod anceps est ad artem geometricam et ad agrorum mensores. =

- Cuidam moleste ferenti quod negligeretur quo tempore triginta tyranni remp occuparant nunquid est inquit cui iste pœnitet. sentiens non esse moleste ferendum si quis contemnatur ab improbis nec hoc nomine sibi quenquam oportere displicere. sed si quid commisit ob quod merito et sibi et aliis bonis displiceat malis enim displicere laudis est,

quum in somnis quidam ipsi uisus

esset dicere.

ad phthiam uenias simul ac lux tertia surget: 21
Eschini dixit tertio die moriar: uersu homeri cum pro oraculo interpretans: idque euenit, Phthia erat patria achillis et amici conati sunt persuadere socrati ut in Tesalliam fugeret quod illic haberet bonos amicos,

dicebat uiros oportere ciuitatis parere legibus, uxores autem maritorum quibuscum uiuunt moribus norma coniugis uir est, qui recte uiuit si ille publicis legibus obtemperet,

ad monebat uoluptates non aliter quam sirenas esse prætereundas ei qui properat ut uirtutem ueluti patriam conspiciat. allusit ad ulisem qui cera obturatis auribus præter nauigauit sirenas ut ithacæ fumum subsilientem cerneret,

Cum audiret recitare Lysidem Platonis deum inquit immortalem quam multa de me mentitur. adolescens: siue quod ob modestiam non agnosceret laudes, quas ipsi tribuebat plato siue quod in dialogo multa de socrate fingeret. //

Eschynem qui premebatur inopia solet admonere ut a se ipso sumeret mutuum siue usuram et addidit modum sibi ipsi subtrahendo cibaria uixte illud magnum

uectigal parsimonia expeditissima ratio est augendi census detrahere sumptibus. —

Interrogatus de archelao Perdiccæ filio qui tum fortissimus habebatur num eum beatu iudicaret, nescio inquit nunquam cum eo colloquutus sum. subiicienti, eadem opera de rege Persarum dubitare possis an sit beatus, quid ni inquit? quum nesciam quod sit doctus aut quam Vir bonus, Socrates hominis beatitudinem ueris animi bonis metiebatur. refertur a Ci. lib. Tusculanarum quæst. 5. ex gorgia Platonis. —

Aristippus

Arbitror conuenire ut discipulum et ætate et autoritate primum præceptori iungamus quo nemo fuit inter philosophos uel ingenij dexteriores et ad omnem uitæ habitum accommodatioris uel in dictis urbanior, aut festiuior. ~~[illegible]~~ tametsi non præstitisse, uidetur eam morum sactimoniam quam in Socrate mirantur omnes.

Inter hunc et diogenem cynicum non nulla fuit æmulatio ob diuersam uitæ institutum diogenes aristippum appellabat canem regium quod dionysium Siciliæ tyrannum coleret inquem uicissim aristippus si diogenes sciret uti regibus, non uesceretur crudis holeribus contra diogenes. si aristippus didicisset esse contentus crudis holeribus non esset canis regius — —

quum

quum aliquando perdicem quinquaginta drachmis emisset ~~emi~~. cuidam detestanti luxum in philosopho, et tu inquit Aristippus si obolo venalis esset non emeres? quum is respondisset se empturum et mihi inquit tanti sunt quinquaginta drachmæ, quod ille luxus nomine damnabat. hic detorsit ad laudem contemptæ pecuniæ, siquidem, qui precij magnitudine deterretur ab emendo, is non contemnit cibum sed pluris facit pecuniam at philosopho nihilo plus æstimabantur quinquaginta drachmæ. quam illi obolus. Aristippus itaque ob uentris cupiditatem par superior erat despectu nummorum.-

quum Dionysius illi tres venustas meretrices obtulisset admonens. ut ex his quam vellet eligeret omnes apprehendit dicens, ne Paridi quidem fuisse tutum, unam cæteris prætulisse: ac puellas deduxit ad aulæ uestibulum dimisitque non minus in contemnendo facilis, quam in appetendo.

Strato siue ut alij tradunt plato dixit aristippo tibi uni et chlamydem et pannum ferre datum est, chlamis uestis est satraparum pannus mendicorum. id notauit Horatius cum ait omnis aristippo decuit color.

apud Dionisium saltauit in purpura interdum vili pallio utebatur, semper tamen decori memor. —

Conspultus a dionysio aequo animo tulit. ob eam contumeliam indignantibus. Piscatores inquit ut gobionem capiant, aqua marina se patiuntur aspergi: ego ut balenam capiam non patiar, me aspergi salina. Balenae voca bulo regem signans quem sua patientia conabatur. ad philosophiae studium allicere: plurimus autem utilitatis ex principum sapientia nascitur.

Rogatus quid fructus cepisset ex philosophiae studio quod cum quibus libet inquit libere loqui possim. Nec enim metuebat potentes nec fastidiebat humiles. quoniam animum habebat spe pariter ac metu liberum, nemini serviebat neque cuiquam assentiebatur praeter animi sententiam. —

Quum quidam illi probrandaret quod splendide exquisiteque viveret philosophus. id inquit, si vitium esset. in celebritatibus Deorum nequaquam fieret. in his enim et magnifice vestiri et lautissimo ciborum apparatu solent uti. porro cum Dij sint infensi

vitiis non placarentur sed irritarentur. eius modi magnificentia. sica cum vitio esset conjuncta sic ille quidam illusit, convitium non ostendit quid esset optimum

Percontanti Dionysio quid eximium haberent philosophi prae ceteris hominibus ut inquit etiam si omnes leges deleantur. tamen aequaliter victuri sumus. ubique legum praescriptis arcetur apeccando philosophus rationem habet pro legibus. non ideo quod rectum est faciens. quia lex jussit, nec a scelere temperans. quia lex vetuit: sed quia novit illud per se rectum esse hoc per se turpe:

Utergue Dionysium coluit Aristippus et plato. sed Aristippus adlicijs aulicijs cum adessent non destinebat plato. etiam interregalem luxum frugalitatem servare nitebatur. itaque quum Plato reprehenderet Aristippum quod adeo lautitiis indulgeret: rogavit quid sentiret de Dionysio num vir bonus videretur! quum respondisset videri bonum atqui ille inquit me multo vivit lautius proinde nihil vetat eundem et laute vivere, et bene vivere

Percontanti Dionysio qui

fieret, ut philosophi divitum limina tererent non contra,' quoniam inquit philosophi norunt quibus egeant illi nesciunt. philosophi sciunt absque pecunia uivi, non posse. itaque petunt eos qui quod opus est dare possunt. quod si divites aeque intelligerent se egere sapientia multo magis tererent philosophorum limina, miserior enim. est egestas animi, quam corporis atque hoc miserius egeni sunt divites, quod non intelligant quam preciosa quamque necessaria re care~~[illegible]~~ant

Rogatus quod differret docti ab indoctis quod inquit, equi domiti ab indomitis quemadmodum equus indomitus ad omnem usum incommodus est ob inscitiam ac ferociam: ita qui rapitur affectibus quos sola domat philosophia ad omnem uitae consuetudinem inutilis est: =

quum aliquando adiret scortum sensit quendam ex addescentulis qui aderant, erubescere quasi turpem esse philosophum ingredi fornicem ad hunc uersus hic inquit ingredi turpe non est addlescens, sed egredi non posse turpe; sensit ignoscendum siquis moderate utatur licita uenere: non ignoscendum ~~illo seculo probare~~ ~~poterat~~. siquis additus uoluptati serviat

Hoc dicto illo se calo probari poterat, quod nulla lex vetabat cum scorto congredi, nunc præter argutiam nihil habet laudabile.

Cuidam qui proposuerat ænigma vehementer instanti ut solveret, quid o. stolide inquit vis solvam quod nobis etiam ligatum exhibet negotium, lusit ex ambiguo, solvitur enim quæstio et solvitur homo aut bellua vinctus stultum autem sit furiosum hominem aut noxiam bestiam solvere magis nociturum.

Dicebat satius esse fieri mendicum quam indoctum quod ille tantum pecuniis egeat huic humanitate; nihilominus homo est cui deest pecunia. at homo non est cui deest eruditio et tamen cui deest pecunia petit ab divis cui deest sapientia nullum solicitat ut accipiat

quum aquodam conuitiis incesseretur tacitus abiit at cum maledicus insequeretur abeuntem dicens quur fugis. quoniam inquit tibi quidem potestas est male loquendi, mihi vero non audiendi. salsissime notavit hominis impudentiam cum sibi ius sumeret male loquendi non saltem hoc iuris concederet alteri ut subduceret sese desineret que male audire

nam uox hæc queer fugis erat uelut expostulantis de injuria: —

quidam multa destomachans in philosophos etiam hoc adiecit quod conspiceret illos semper obsidere fores diuitum cui Aristippus et medici inquit ægrotantium domos frequentant nemo tamen ægrotus esse mallet quam medicus scite retorsit in diuersum conuitium. philosophi prædicant felicitatem quam uni sapienti uindicant et tamen assidue uersantur apud diuites aliquid uenantes ab illis unde colligebat diuites esse beatiores. quam philosophos sed ille interpretatus est philosophos ideo potissimum colere diuites quod ob luxum ac diuitias cæteris mortalibus et. stultiores. et corruptiores magis egerent præceptis sapientiæ. philosophus autem animorum male habentium medicus est porro beatius est esse medicum quam ægrotum: —

quum aliquando corinthum nauigasset et orta tempestas naufragium minaretur expalluit Aristippus. id animaduertens é uectoribus crassus quispiam militaris ac philosophorum osor. sedata tempestate cœpit insultare; quur inquiens uos philosophi qui prædicatis mortem

non esse formidandam expallescitis in discrimine. nos indocti non timemus. quoniam inquit Aristippus non de pari anima tibi mihique cura ac metus est./ A. gellius hoc addit ego timeo animæ Aristippi, tu non times animæ nebulonis. quod tamen amarulentius dictum est quam ut Aristippo conueniat cuius urbanitas non tantum habet nigri salis, Rebus uilissimis minime timemus unde prouerbium Hydria in foribus hinc lusit Aristippus illum non expalluisse non quod esset fortior sed quod quum esset homo nihili haberet. que, animum omni uirtute uacuum minimum erat detrimenti si perijsset Vir eruditus ac sapientia prœditus non perit nisi graui reip. dispendio.

Cuidam iactanti se quod esset.

hoc est multiplicis eruditionis quasi nihil non didicisset quemadmodum inquit non hi qui plurimum edunt excernuntque melius ualent his qui sumunt quantum opus est: ita non qui plurima sed qui utilia legerint studiosi et eruditi sunt habendi / Grauiter taxauit eos, qui tumultuaria immodicaque lectione semet ingurgitant nec ea que legunt trajiciunt in animum, sed tantum reponunt in memoria. quare nec doctiores euadunt nec meliores.

Orator quidam Aristippum reum defendit in iudicio vicitque litem, is cum vellet artem suam praeferens philosophiae diceret quid tibi profuit Socrates Aristippe? hoc inquit quod oratio quam pro me dixisti vera fuit: defenderat et virum bonum et innocentem. ut autem talis esset, qualis ab oratore praedicabatur, Socrates praestiterat á quo philosophiam didicit. orator non hoc efficit ut quis sit vir bonus, sed ut talis videatur iudicibus etiam si non sit praestantius igitur est quod praestat philosophus. quam quod orator. //

Aretam filiam salubribus praeceptis instituebat consuefaciens ut ubique quod immodicum esset, contemneret. quod mediocritas in omni re sit optima, et in femina maxima virtutis sit temperare cupiditatibus. //

cuidam percontanti qua re esset melior evasurus filius, si eum curaret litteris erudiendum at nihil aliud inquit, certe in theatro non sedebit lapis super lapidem. amphiteathra gradus habebant marmoreos in quibus sedens populus spectabat, lapidem autem vulgo dicebat hominem indoctum et stupidum.

Quidam cum Aristippo agebat ut filium suum susciperet erudiendum: sed quum philosophus pro mercede peteret quingentas drachmas. alter deterritus magnitudine precij minoris inquit emerem mancipium. at hic inquit, habebis duo, sensit eadem pecunia illum sibi paraturum. et philosophum utilem et filium obsequentem. lepide taxauit uulgi iudicium qui nusquam parcior est quam in recte instituendis liberis plus qu[...] sumptus impendit curandis equis quam filijs. =

Reprehensus quod pecunias acciperet ab amicis ait se non ideo accipere ut uteretur ipse sed ut illi discerent. ad quas res utendum sit pecunijs, uulgus enim diuitum aut in equos aut in operosas structuras, aut in luxum perdit pecuniam quum ea bonis viris si egeant sit eroganda, quin et aliter intelligas licebit. Aristippus non nisi ad uitæ necessaria pecunijs utebatur. ideoque adiuiti bus accipiebat ut eis demonstraret bene utendi rationem: id non poterat, nisi illi materiam subministrassent. ueluti qui cupit artem scribendi discere chartam et calamum porrigit doctori.

Cuidam exprobanti quod in propria causa oratore conductitio fuisset usus. nihil

minus ~~in~~quit ~~et cœnam apparaturus coquum conduco~~ nam

alter uideri uolebat ob hoc oratorem præstanti=
orem philosopho quod eius operam conduceret:
ille retorsit in diuersum innuens inferiorem
esse qui conducitur, oratoris enim munus in=
ferior est quam ut philosopho conueniat. =

Iussus est aliquando e sua philosophia +
non nihil dicere quumque detrectantem urgeret
Dionysius Ridiculum inquit siquidem me ut de
philosophia loquar rogas et quando oporteat loqui
ipse me doces, sensit hoc ipsum esse philosophi scire
quando loquendum sit, quando tacendum: atqui qui
petit ut audiat aliquid ex philosophia declarat
se philosophiam a philosopho uelle discere; rursus
qui cogit ad loquendum is uidetur ipso philosopho
doctior, ut qui melius norit loquendi tempus quam
philosophus ipse, ob hoc Aristippi responsum in=
dignatus rex iussit illum in conuiuio infimum
omnium accumbere: hic Aristippus nihil offensus
hunc inquit locum o rex illustrare uis ac honori=
ficum reddere: significans non locum reddere ho=
minem uiliorem, sed ex dignitate hominis honorem
addi loco. =

Quendam sibi uehementer placentem

de natandi peritia, non tulit Aristippus et non te pudet inquit tam insolenter his de rebus iactare te, quæ delphinum sint propria? lepidius erat si dixisset ranarum. debet hominem gloriari super his quæ sunt homini propria, nihil autem magis conuenit homini quam ratione pollere. nullus tamen tam peritus natator est quin ~~hic~~ a delphinis superetur. //

Percontanti quare differret sapiens ab indocto! mitte inquit ambos nudos ad homines ignotos et uidebis, significauit sapientem secum in pectore circumferrere quo se commendet quibuslibet, proinde si doctum et indoctum pariter nudos mittas in regionem peregrinam ubi ambo sint æque ignoti, sapiens proferens opes suas protinus et rem et amicos inueniet, nudus alter pro insano ridebitur et fame periclitabitur.

iactanti cuidam quod multum biberet nec inebriaretur, quid inquit magni narras cum idem faciat mulus. //

quidam aristippo uitio dabat quod cum meretrice haberet consuetudinem, hunc socratica isagoge sic confutauit, age dic mihi num referre putas utrum quis accipiat domum

quam multi in habitarint. aut quam nemo cum negasset referre quid inquit refert utrum vefaris navi, quæ multos vexerit an quæ nullos : quum negaret et hoc / quid igitur interest inquit utrum consuetudinem habeas cum muliere quæ multis sui fecerit copiam an quæ nulli; et hoc dictum ut festivum probari potest apud illos apud quos simplex stuprum non habetur pro crimine =

Reprehensus a quodam quod socratis discipulus contra socratis morem pecuniam acciperet merito inquit hoc facio, nam socrati plurimi divites amici mittebant triticum et vinum e quibus pauca in usus necessarios reservans remittebat reliquum nimirum habebat ille dispensatores atheniensium primores. ego vero Eutychidem servum meum emptitium; significabat se nihil ominus contemnere pecuniam quam socratem. sed ille fuisse largiores amicos. hoc colore se possent et hodie quidam excusare, profitentes summum pecuniæ contemptum, quum apud amicos habeant depositam pecuniam: quod olim habebant benignos poeni curatores nunc esuriteros satis sinil sit alicubi repositum nummorum. —

habuisse dicitur consuetudinem cum laide

nobili scorto quonomine quum uulgo male 88
audiret, quidam obiicienti quod philosophia ha
beretur a laide imo lais inquit habetur a me
non ego a laide, significans non esse turpe uti con
cessa uoluptate sed ei seruire, deditumque esse in tur
pibus habendum:—

Rursum obiicienti quod cibis lauti-
oribus uteretur hac ratione occlusit os. tu inquit
hos cibos tribolo non emeres? quumque is qui uolebat
lautitiarum uideri conteptor annuisset, ergo inquit
non tam ego uoluptati studeo. quam tu auaritiae
siquidem usurus erat, et ille lautitiis, si gratis aut
minimo contigisset. sic nationes quaedam germanis
obiiciunt bibacitatem. anglis edacitatem. cum
ipsis nihil sit uoracius, si quando gratis datur
indulgere gula. auariores igitur sunt non
temperantiores. huic simillimum quod ante retuli
de perdice.

dionysii quaestor nomine simus natione
Phryx. ostendit aristippo suas aedes undequaque
splendidas etiam pauimento preciosis tessellis
constrato: omnibus circumspectis. aristippus
sputum oris rejecit in barbam simi et ob id in
dignanti hoc colore se excusauit. quod in tota domo nihil

Sibi uideri ad exspuendum oris recrementum op
portunius. Innuens in ista domo nihil esse sordidius
aut immundius barbari facie, cum eam homi
nis partem oportuerit esse mundissimam. quan
qz hoc dictum magis quadrat in Cynicum aliquem
qz in Aristippum. utcunqz illi adscribitur.

Delectatus aliquando insigni unguento, ma
le sit inquit malis cinaedis qui rem tam bellam
infamarunt. Sentiens multa per se bona res, ij
culpa utentium male

Interrogatus quomodo Socrates obiisset diem?
ut ego inquit optarim, significans talem mortem quauis
uita optabiliorem. nec potuit breuius felicem obitum
describere, dicti tamen argutia in hoc est quod philoso
phus aliud responderit, quam expectabat percontator.
Ille quaerebat de genere mortis, morbo perisset, gladio
ueneno an praecipitio. ille putans id nihil referre,
respondit illum foeliciter esse mortuum.

Sophista Polyenus ingressus aedes
Aristippi, cum uideret illic mulieres pulchre ornatas
ac magnifice instructum conuiuium coepit reprehen
dere tantum in philosopho luxum, Aristippus dissimu
lata obiurgatione aliquanto post, potest ne inquit
hodie nobiscum esse, cum ille non recusasset, quid
igitur inquit incusas? uideris enim non lautiorem

mensam reprehendere, sed impendium/nam si conuiuiam ob hoc ipsum displicuisset quod esset lautius, recusasset esse conuiua, porro probare quidem apparatum. sed offendit sumptu non frugalis sed auari hominis esse uidetur.

Vix credibile est quod de illo refert Bion quum famulus in itinere gestans pecuniam pondere premeretur abiice, inquit quod nimium est et fer. quod potest

quodam tempore nauigans ut intellexit nauim esse piraticam deprompsit aurum ac numerare cepit, mox qui abiecit in mare, et grauiter ingemuit fingens sibi imprudenti et inuito excidisse, hoc ingenio uitæ suæ consuluit, adempta piratis occidendi ciendi ... materia/ Sunt qui narrent illum et hæc dixisse, satius est ut hæc per Aristippum. quam propter hæc pereat Aristippus.

Percontanti dionysio. quur Aristippus ~~ut habeo~~ uenisset in Siciliam relicto Socrate ut inquit quæ habeo in patriam, quæ non habeo accipiam/Sunt qui narrent illum sic respondisse. quum egerem sapientia adij Socratem, nunc quoniam egeo pecunia ad te ueni.

Aristippus platoni obiurganti quod multos pisces emisset, respondit se. illos emisse obolo. quumque plato dixisset ~~tantillo~~ ipse empturus eram, uides inquit

igitur ô plato renonesse obsoniorum auidum, sed
te pecuniæ amantem, similia quædam ante com=
memorata sunt. –

idem æginæ in Neptunalibus consuetudi
nem habuit cum Phryne: quumque ille quispiam obiiceret
quod tantum pecuniæ impenderet mulieri, quæ Diogenem
Cynicum gratis admitteret, ego inquit illi multa
suppedito, ut ipse ea fruar, et ne quis alius / traditum
est hoc de phryne, quod quum esset formosissima, qui=
buslibet, tamen sui copiam facere soleat. nullo delectu
personarum, seu diuites esset seu pauperes, in neminem
fastidiosa. itaque turbam amatorum habuit huc res
pexit horatius. Me libertina nec uno

contenta phryne macerat.

Aristippum cum phryne consuetudinem
habentem sic obiurgauit Diogenes, cum publica inquit
muliere tibi res est aristippe, aut igitur, canem agas
quemadmodum ego aut desinas.
hunc inductione sic repulit aristippus. num absurdum
tibi uidetur Diogenes inhabitare domum in qua
prius habitarunt alij. cum negasset ille quid inquit
num uehi naui quæ multos antea vexerit, cum hoc
quoque negasset absurdum esse, quur igitur inquit absur
dum putas congredi cum muliere qua plures sunt usi –
hoc ante commemoratum est nisi quod athæneus hunc in modū retulit

R= cum prædium amænissimum perdidisset, cuidam deploranti tam miserabilem illius casum quid inquit, an nescis tibi unicum esse prædiolum, mihi uero tres agros superesse? cum annuisset alter quin igitur tuam potius uicem deploramus? sentiens insipientis esse dolere amissis potius quam gaudere relictis.—

Cuidam interroganti num dives ubique ridens Naulum inquit non perdo si sum ubique. eluserit aristippus sophisticam quæstionem an idem corpus possit esse diuersis locis dum respondit, non esse periculum ne perdat naulum, perdit enim naulum, qui dato precio non prouehitur eo quod uult. potest et sic accipi ergo naulum perdidi.

Confutatus in disputatione a quodam homine audaci, sed eodem furioso ac stolido, cum illum uideret gestientem inflatumque uictoria. ego quidem inquit redargutus habeo sed suauius dormiturus te qui redarguisti.—

illud cum primis damnabat in hominum moribus quod in auctionibus uasa diligenter inspicerent prius quam emerent. uitam eorum non inspicerent, quos sibi in amicitiam adiungerent. at maior utilitas est a fidis amicis, quam a uasis et plus damni est nisi deligas.

Cum Dionisyus in conuiuio iussisset,

singuli in ueste purpurea saltarent purpura uero tunc regum erat gestamen nunc sutoribus etiam communis sed Plato facere recusauit his trimetris e fabula quapiam. /////

.. id est

nam in liberi patris sacris
mens quae pudica est nesciet corrumpier. =

dum aliquando dionisyum interpellaret pro amico nec ille preces admitteret, prostratus coepit amplecti pedes regis et impetrauit, id factum quum quidam uelut abiectius quam ut philosophum deceret reprehenderet, non ego inquit sum in culpa sed dionysius. qui aures habet in pedibus / ingenium iuxta promptum et ad faciendum et ad excusandum quidlibet.

in asia comprehensus est ab artapherne satrapa id temporis quum quidam eum interrogaret num et illic haberet solitam animi fiduciam, inepte, inquit quasi unquam fuerim fidentiori animo quam nunc allocuturus artaphernem.

nimirum hoc illi praestabat philosophia, ne quem hominem metueret, sed cum omnibus libere ageret. / eos qui liberalibus imbuti disciplinis philosophiam negligerent, dicebat esse similes procis penelopes, quod hi cum melanthone et polydora ancillis rem

habuerint et omnia potius se habituros sperauerint quam dominæ nuptias. sentit liberales disciplinas esse uelut pedissequas. philosophia moralis. quæ cumprimis sit adhibenda, et cuius gratia aliqua discuntur omnia. simile quidam dixisse fertur et Aristo de ulysse. qui cum descendisset ad inferos ait illum cum omnibus fere manibus fuisse colloquutum cum ipsam reginam ne uidere quidem potuerit. —

Percontanti quæ potissimum adolescentibus essent discenda; quæ uiris inquit usui futura sunt. hoc dicto et aliis ascribitur. optima statim discenda sunt. nec rudis ætas. quæ maxime docilis est nugeriua caneis est occupanda. —

Postea quam Aristippus magnam pecuniarum uim sibi comparasset. et admiratus Socrates diceret. unde tibi tam multa? unde inquit tibi tam pauca? non enim minus admirandum arbitrabatur. quod Socrates. tantus philosophus. et qui tantos habere amicos. pauper esset, quam quod ipse diues

Scorto quidam dicenti sum ex te grauida Aristippe, istuc inquit. nihilo magis scire possis quam per densissimas spinas ambulans dicere hac me spina pupugit,

incusante quodam quod filium sic abijceret. negligeretque quasi ex ipso natus non esset. an non inquit

et pituitam et pediculos è nobis natos velut inutiles procul anobis abiicimus: sentit eos non habendos pro filiis qui nihil haberent alioqui quo se parentum affectui commendent, nisi quod abipsis progeniti sint. ita senex in comœdia tantisper te volo meum dum id quod te dignum est facis.

Quum. aristippus adionysio pecunia donatus esset, Plato libris: atque ob id. a quodam carperetur. quasi adrem attentior esset quam Plato. quid refert inquit: mihi pecuniis erat opus Platoni libris: sentiens neutrum accusandum.

interrogatus quam ob causam sic ipsum argueret Dionisyus. ob eandem inquit obquam cæteri significans philosophi libertatem omnibus esse molestam non igitur mirandum si regi: simul illud innuens regis iudicium nihil avulgari differre. eo quod fortuna non addat sapientiam.

quodam petiit talentum a Dionysio quum que rex redarguendi nactus occasionem, diceret non ne tu prædicabas philosophum non egere? da inquit et postea de hoc disputabimus. quum accepisset pecuniam. an non inquit recte dixi philosophum non egere? non eget qui quum opus est habet unde accipiat,

Dionysio recitanti versiculum exsophoclis

id est.

quisquis tiranni ad recta se contulit,
fit seruus illi, liber etsi uenerit

Aristippus correcto posteriore uersiculo respondit. id est,

Haud seruus est, si liber illuc uenerit.

significans non esse uere liberum nisi cuius animum spe metuque liberauit philosophia. neque enim uere liber est. quisquis ingenuus natus est, quidam hoc dictum ascribunt Platoni. //

quodam tempore cum ciuibus aliquot suis nauigans naufragio eiectus est. quum in litore uidisset figuras mathematicas in arena depictas: salua inquit res est amici. hominum uestigia conspicio: et ingressus ciuitatem proximam inuestigauit qui nam essent; illic disciplinarum studiosi: cum his ubi congressus est summa cum humanitate tractarunt non ipsum modo. uerum et comites illius atque etiam uiaticum ad reditum subministrarent, tandem cum hi qui cum Aristippo uenerant. pararent. reditum in patriam, rogaret que illum ecquid uellet suis ciuibus renunciari. ut inquit studeant. sibi huius modi parare opes quæ naufragio non pereunt sed simul cum possidente enatant. refert idem

Vitruuius de architectura libro 9 addens Aristippum tunc uenisse Rhodum.

quum socrates taxaret unguentis delibutos et charondas, siue ut aliis placet phædon percontaretur, quis esset ille unguentis delibitus? ego inquit infælix et me infælicior Persarum rex at uide inquit ut quem ad modum hac parte nullum cæterorum animalium est superior, ita nec hominem ullo prestantior. sentit externis bonis hominem nihilo fieri meliorem nam et equus sansucino oblitus idem oleret quod rex et mendicus ungento simili delibutus, non minus bene olet quam summus pontifex. //

Diogenes cinicus.

non iniconcinnus ut arbitror ordo uidebitur si post facetam socratis sanctimoniam, post hilarem Aristippi libertatem diogenem Sinopensem commemoremus, qui dictorum omni iugi gratia longe superauit cæteros: quamquam omnes hos tres diuersis quidem uirtutibus ex æquas tamen suppiciendos iudicio. ut licet dissimilimi fuerint æquales tamen fuisse dicas,

Primum Athenas profectus ad antisthenem se contulit a quo sæpe repulsus nullum enim discipulum recipiebat, Antisthenes.

non destitit tamen haerere, adeo ut quum aliquando baculum intentaret Antisthenes, ultro baculo caput subiecerit dicens. caede si vis, at nullum invenies baculum tam durum quo me abs te abigas dum aliquid ~~dixeris~~ docueris. insigne exemplum adamantae sapientiae,

Cum murem forte conspiceret in megarico discurrentem, qui neque cavum quaereret, neque tenebris terreretur, neque cibum appeteret Bellum inquit libertatis exemplum: moxque contemptis omnibus coepit in dolio habitare. —

Demirantibus quod nullas haberet aediculas ubi cibum capere posset, ostendit Iovis porticum atque athenienses ipsi magnificam extruxisse aulam ubi vesceretur. quod publicum erat, sibi quoque paratum interpretabatur, neque potuit optare coenationem splendidiorem,

Euclidis scholam quod arguta quidem sed ad recte vivendum inutilia docere videretur. idest bilem ac molestiam appellabat quum schola graecis sonet otium et Platonis ~~idest~~ exercitationem idest contritionem voce depravata vocabat quod a communi vita se motus disputationibus insenesceret. quum Diogenes in publico vivens mallet philosophice vivere, quam disputare,

Dionysiaca certamina quae Athenis

in honorē Bachi magnis impendiis pompaque celebrabantur, appellabat magna stultorum miracula quod in his nihil ~~nihil~~ non ridiculum ageretur.

oratores qui summo in precio habebantur athenis dicebat turbe ministros quod ad gratiam loqui cogerentur hac seruiliter adulari stolide multitudini coronas autem dicebat esse gloriae pustulas qualia non nullis progerminant in naso ualtuque ex bile,

quoties considerabat in hominum uita ciuitatum gubernatores, medicos ac philosophos dicebat nullum animal homine sapientius idem contemplarys somniorum interpretes coniectores diuinos et huius generis caeteros. aut qui gloria diuitiis que seruiret aiebat sibi nihil homine uideri stultius, indicans hominis ingenium ad res optimas accommodatum ut exerceatur sin ad uitia degeneret longe esset infra mutas pecudes.

Dicere solitus est saepius in uita parandum. idest sermonem quam laqueum. qui desponderunt animum ad laqueum confugiunt. quum ad consolatorium sermonem potius sit confugiendum nam animo aegrotanti medicus est oratio, nec absurdus fuerit sensus. si accipias pro ratione.

quum ~~[illegible]~~

quum in opiparo conuiuio uideret platonem nihil attingentem lautitiarum, sed oleis duntaxat uescentem quid accidit inquit, uir sapientissime. ut quum ob huiusmodi mensas in siciliam profectus sis, hic apparatis abstineas? ad haec plato at hercule Diogenes et in Sicilia huius modi fere cibo contentus eram quid igitur inquit, Diogenes, necesse erat syracussas nauigare? an tum Attica non ferebat oleas? hoc dictum quidam ascribunt Aristippo.

Diogenes aliquando Platoni occurrit caricas edens eique offerens dixit, licet participem esse quum acceptas edisset. participem esse dixi inquit non decorare, hic iocus ad rem seriam potest accommodari. uide licet in eos qui principis praeceptoris aut parentum permissu abutuntur ad inconcessa, ueluti si quis admonitus. non esse inutile degustare Dialecticam tota uita ei impendat studia, Dictum ita refertur a Laertio. ut dubites uter alteri obtulerit caricas.

Plato frugalis quidem erat. sed tamen amans mundiciam, contra Diogenes sordidus. itaque calcans Platonis culcitram praesentibus aliquot Dionysii amicis quos Plato inuitarat ad conuiuium dixit calco. Platonis ambitionem.

mox Plato at quanta superbia tumes. ipse diogenes dum alienam superbiam te calcare putas. hoc ipsum ab aliis narratur lepidius Diogeni dicenti. Calco fastum platonis. calcas, inquit Plato sed alio fastu

nam et hoc ipsum fastus erat, quod iactabat mun
dicici contemptum, et qui sordibus gloriantur. non
minus ambiciosi sunt, quam qui splendide uesti
untur, sed aliter/turpior est, autem ambitio ex fuco
uirtutis laudem captans. Socion tamen hoc non
ascribit diogeni. sed Platoni cynico.

Diogenes a Platone petierat uini pau-
lulum tunc et caricas. Platone misit lagenam
cui cynicus hunc in modum gratias egit. quum
interrogaris. quot sint duo et duo, respondens uiginti:
ita nec secundum ea quae rogaris das. nec ad ea
quae interrogaris respondens. notauit Platonem
ut in modice loquacem. quod idem in illius scriptis
notauit Aristotiles.

Percontanti in qua parte graeciae
uidisset bonos uiros, uiros ait nusquam, sed lacae
demone uidi pueros, notans totius graeciae corruptis-
simos mores. adeo ut apud lacaedemonios gentem
in corruptissimam, tantum in pueris resideret prisca
integritas, simul illud innuit. in reliqua graecia
ne pueros quidem esse bonos: tum et illud uiros
esse pueris deteriores. quum ab his oporteat
pueros ad probitatem instituui;

quum aliquando de re seria disserens
nullam haberet aus cultatorem attendentem
coepit ineptam cancionem canere, ueluti saltaturus
ubi iam plurimi concurrissent. obiurgauit illos

quod ad stulta et inepta frequentes et alacres accurerent. ad seria uero et ad bene uiuendum utilia nec alacriter conuenirent, nec diligenter ad is cultarent huic simillimum est. quod demostheni quidam adscribunt, de umbra asini; 95

Reprehendebat homines quod lucta calcitrando, alisque his similibus semet exercerent ut periti euadant: nullos autem in hoc incumbere ut probi et honesti euaderent,

a nullo denique hominum genere linguae dicacitatem temperabat, grammaticos aiebat, se demirari, qui tanto studio mala Vlysis perquirerent, sua ipsorum mala ignorarent. etenim grammatici potissimum uersabantur in homeri Rhapsodiis. at is in Odissea commemorat varios Vlysis errores. musicos item accusabat. quod in cythara diligentes aptarent cordas ad concentus mores haberent, inconcinnos. Reprehendebat et Mathematicos. quod solem. lunam ac stellas intuerentur non uidentes ea quae essent ante pedes. oratores carpebat, quod studerent, iusta dicere, sed eadem facere negligerent, auaros obiurgabat, quod pecuniam uerbis uituperarent. quum eam animo plurimi facerent, est enim hoc auaris peculiare quod nulli magis detestantur auaritiam quam ipsi: //

Taxabat hominum uulgus. quod bonos.

uiros hoc nomine laudarent. quia pecunias con temnerent, nec interim imitarentur, quos laudibus extollerent uehementer sed pecuniosos magis sequerentur, quos uituperabant, Destomachabatur in eos qui pro bona ualetudine sacrificarent, et in ipso sacro epulis immodicis semet ingurgitantes facerent bonae ualetudini contraria. dicebat se mirari seruos, qui quum uiderent dominos plus aequo voraces, non illis eriperent cibos. nam hoc esse dominorum ualetudini consulere et seruis magis conuenit edacitas, —

8 Hactenus dictum est quos quibus nominibus reprehenderit, nunc audi quos laudarit, Probabat eos qui uxores ducturi non ducerent qui nauigaturi, non nauigarent, qui pueros alturi non alerent, qui ad rem publicam accessuri non accederent, qui se ad conuiuendum praepotentibus componerent, nec tamen accederent. significans ab his omnibus abstinendum. eoque prudentes uideri, qui ad ea sollicitati, tempestiue reuertissent, sententiam quod semel aggressis non sit integrum mutare consilium. etiamsi peniteat instituti, qui duxit uxorem. iam sui iuris non est. qui se mari commisit uentorum arbitrio feratur oportet: qui semel accessit ad remp. seruiat oportet. et ut cupiat returnon est ad priuatam redire uitam. —

Illi tribuitur et hoc ænigma manus non esse porrigendas amicis complicatis digitis: innuens non satis esse si comites nos præbeamus amicis sed comitati ad comitem ad iungendam benignitatem qui comiter tradant amicos. dicentur quasi dicas dextrare,

Quum captus venderetur in Creta præconi roganti quid sciret, et quo titulo eum commendaret emptori; dic inquit te vendere hominem qui sciat imperare liberis. quidam Xeniades corinthius ad miratus preconij novitatem adiit diogenem percontans num sciret, quod profiteretur ubi ex sermone hominis comperit esse sapientem ac doctum, mercatus duxit domum, eique suos liberos erudiendos tradidit artes liberales, mox docuit equitare, arcum tendere, funda rotare iaculari tellum, in palestra vero non permittebat ut pedotriba illos gravioribus laboribus in morem athletarum exerceret sed eatenus quantum ad ruborem bonamque corporis valetudinem conduceret ~~[illegible]~~ ergo

quos ille susceptos liberaliter instituit primumque tradidit.

Quum sederet in auctione, iussus est sedere ac iussus est stare ob id opinor, ut facilius inspiceret emptor quid emeret. at Diogenes quid inquit refert quando pisces quoquunque modo, iaceant, emuntur. notans vulgi stultitiam qui emptur i servum cavent nec quod corporis vicium fallat, nec simili cautione

explorant mentis habitum. ~~hij~~ autem deprehenditur ex oratione,

aiebat sibi uideri mirum quod quum ollam aut opercaliom non emerent homines. nisi pulsu actinitu exploratum, in emendo homine solo aspectu essent contenti, significans hominem nulla ex re melius cognosci quam ex oratione. ut igitur qui uas fictile teruntio parant emere, digito pulsant atque extinitu reddito dignoscunt. sit ne integrum probæ argillæ ac bene coctum: ita prius quam minis aliquot emant hominem. oportebat ad dicendum protrare, at qui ex oratione deprehendere qualis sit eodem pertinet dictum superius. piscis mutus est nec refert quo modo iaceat. quum nihil aliud sit quam piscis, ita non refert quod corporis habitu emas hominem, si silentem emas.

Xeniades a quo fuerat emptus dicebat mihi licet seruo obtemperes necesse est propterea quod qui nauclerum aut medicum habet seruum ei tamen parere cogitur, si uelit ex eo capere utilitatem

apud hunc Xeniadem fertur consenuisse et apud discipulis sepultus esse, rogatus a Xeniade quo modo sepeliri uellet, in faciem inquit. percontanti causam, quoniam inquit paulo post futurum est ut inferiora fiant superiora, hunc alluderis quod id temporis. macedones rerum potirentur, atque ex hu

milibus fierent excelsi: quod si invererentur omnia fore ut cadauer etiam, ex prono fierent supinum. fortassis illud sensit, nihil referre quo statu corpus exanime sepeliatur. qua in re magna erat, uulgi superstitio porrectis in portam pedibus efferebantur stantes cremabantur. et hodie stantes ut audio sepeliuntur Iudæi certe supini sepeliuntur omnes christiani, —

In foro quondam stans clamabat adeste homines ueluti concionaturus apud populum: quumque iam frequentes conuenissent. nec ille desineret clamare adeste homines quidam indignati En adsumus, dic aliquid. Dum diogenes baculo illos abigens homines inquit adesse iussi non sterquilinia, non putauit hominis cognomen congere in eos. qui non uiuerent iuxta rationem, sed brutorum in morem agerentur affectibus.

Alexander magnus quum esset corinthi adiit dioginem in doliolo sedentem cumque eo multa collocutus est, a quo digressus indignantibus amicis quod rex ille cani tantum habuisset honoris qui tanto principi nec assurgere dignaretur. imo inquit mi Alexander essem, diogenes esse uellem, adeo demiratus est animum illum liberum ac rebus humanis omnibus superiorem, ut nihil regno similius esse iudicaret præcipua regnum

fœlicitas est, quod nulli seruiunt sed quicquid volunt, facile efficiunt. tum quod nullius egeant at qui hoc ipsum homini præstat, philosophia multo verius, quam regnum monarchis, quanquam Alexandrum esse, alexander magis quidam existimabat, quam regem esse:

negabat illos debiles ac mancos apellandos qui surdi essent aut cœci, sed qui peram non haberent, allusit autem ad affinitatem vocum nam græcis dicitur mancus aut mutilus qui pera caret in nuens. opinor hominem ad omnem vitæ functionem inutilem esse qui expers sit. philosophiæ. Pera enim cynicorum penus erat,

ingressus aliquando juuenum conuiuium capite semitonso nonsolum, non comiter exceptus est, sed multis plagis onustus dimissus est. // quos ille hac ratione est ultus nomina iuuenum, a quibus fuerat cæsus, albo inscripsit. itaque obambulabat soluto pallio, plagarum notæ loquebantur quid esset passus, et album prodebat autores, hoc pacto iuuenes inhumanos omnibus obiurgandos ac reprehendendos exposuit. //

Quoniam cynicus erat canis dictus est et hoc vitæ genus amultis laudabatur, nemo tamen imitabatur. itaque dicere solitus est, se canem esse laudantium. sed laudantium neminem. cum laudato cane

audere uenatum ire.

iactante se quopiam ac dicente, uiros supero in pythiis, equidem inquit uiros, tu uero mancipia. lusit rursus affinitate uocum quae est inter. Mancipia autem appellabat quicunque seruirent cupiditatibus has philosophia uincere pulchrius est quam in Pythiis ludis uincere uiros. —

Cuidam admonenti ut iam senex quiesceret, a laboribus. quid inquit, si in stadio currerem utrum oporteret iam metae uicinum cursum remittere an magis intendere? recte sensit uirtutis studium hoc magis intendendum, quo minus superest uitae, quod turpe sit, tum ab honesto instituto refrigescere,

aliquando uocatus ad coenam negauit se uenturum.. Roganti causam. quoniam inquit heri mihi non sunt actae gratiae. uulgus hominum postulat sibi ueluti pro magno beneficio gratias agi, si quem ad miserint ad conuiuium: at diogenes licet. pauper existimabat, sibi deberi gratias quod non grauaretur interesse conuiuio quia nunquam iret asymbolus sed lautius philosophiae sermonibus pasceret conuiuatoris et conuiuarum aios quam ille corpus epulis.

Demosthenem adolescentem aliquando in publico diuersorio prandentem deprehendit cumque ille conspecto diogene sese sub duceret introrsum tanto magis inquit in diuersorio

sfuturus ~~est~~ es, significans, hoc, illum magis fore conuiciariorum fabulam, quod non solum ibi uersaretur, sed etiam tanquam in re nefaria deprehensus se se subduxisset, hoc enim memorabilius quam quod illic pataret, alij narant hoc cuidam adolescenti dictum is potuit et demostenes esse simplicior autem sensus est ut accipiamus adolescentulum admonitum, ne intro fugeret, sed foras. nam quo interius sese adebat in popinam hoc magis erat in popina.

hospitibus quibusdam celebrem illum Demosthenem uidere cupientibus, porrecto medio digito. hinc est ~~enim~~ inquit ille demostenes atheniensium orator. digitus pollici proximus index dicitur. quod hunc intendentes solemus aliquid commostrare. digitus autem medius apud priscos infamis habebatur sob causam hic non referendam. porro. demosthenes uulgo male audiebat quasi parum uir esset, id significans diogenes maluit illum medio quam indice demostrare.

Cuidam exciderat panis eumque reliquit quod puderet recipere. hunc castigare uolens diogenes iniecto fune collo traxit. circum per ceramicum, hoc faciens in poculo quod ille in pane facere erubescebat,

quum multis uideretur immodice philosophus. respondit sese imitari chori magistros

qui totum legitimum excedere solent ut alijs congruum arrigerent, quod enim excedit modum tametsi uiciorum est, tamen ad excitandam alio:rum socordiam conducibile est, ita pallium ac dolium Diogenis diuitibus suas delitias exprobrabant. // 99

Dicebat plurimos insanire preter digitum nam siquis assidue medium digitum intendat uice indicis, uulgo habetur insanus. siquis indicem sanus uidentur. at plurimi sunt homines qui grauius insaniunt in rebus serijs quam si digitum pro digito porrigant. et tamen hi uulgo non habentur insani, quemadmodum et hodie parentes in liberis pro graui peccato castigant si lęua pro sinistra utantur: atqui non itidem castigant eos quum turpia pro honestis eligunt: //

Taxabat et in hoc hominum insaniam quod res preciosas minimo emerent uenderentque uilissimas plurimo statuam enim tribus nummum milibus emi, cum farinę chęnix duobus ęrijs ueniret, at statuam nihil opus ad uitam, sine farina uiuire non licet, conueniebat igitur farinam multo statuis esse chariorem. Philosophus precia rerum estimabat usu naturali: uulgus estimabat stulta persuasione. – //

quod supra retulimus de Xeniade quidam ita narrant. quum esset emptus Diogenes

perinde quasi ipse Xeniadem emitteret, dixit illi uide ut jussis meis pareas. cumque ille diceret

significans rem praepostere agi si ser uus imperet hero, si medicum inquit Diogenes emisses aeger non illi praescribenti obtemperares an diceres. Si herus corpore male affectus auscultat seruo rei medicae perito multo magis decet animo aegrum auscultare seruo philosophiae perito. quod enim ars medicina praestat corpori. hoc philosophia praestat animo: illa medetur febri, haec prauis cupiditatibus quanto autem animus praestat corpori. hoc illius morbi sunt quam huius grauiores: laercius addit cum a praecone rogaretur quo titulo vellet predicari isque respondisset: se scire imperare liberis, ubi uidisset praeter euntem, quendam bene cultum, huic inquit me uende nam is eget domino. —

Quidam ambienti a Diogine in philosophiae diciplinam recipi admisso, explo randi gratia pernam in uia ferendam dedit sequi iussit ~~sequi~~. ille prae pudore abiecto quod gestabat, furtim se subduxit. aliquanto post forte fortuna illi factus obuius, videns tuam inquit ac meam amicitiam perna diremit indicans, illum non esse idoneum philosophiae discipulum. qui stultum pudorem non posset

contemnere. neque enim turpe est gestare per
nam. sed ab honesto recedere turpe est. Diocles 200
hoc ipsum paulo secus narrat. quum quidam
ambiens esse diogenis discipulus, dixisset illi
impera mihi diogenes, admisso in famulitium
casei frustum portandum dedit. id quum ille
ob pudorem recusaret, nostram inquit dioge
nes amicitiam pauxillum casei diremit. //
quum aliquando vidisset puerum
caua manu bibentem. hic puer inquit me
frugalitate superat, qui supellectilem superfluā
mecum circumferam, et eductum e pera pocu
lum ligneum abiecit. nesciebam inquiens
et in hoc nobis prouidisse naturam/ quum alterū
puerum vidisset vasculo fracto cauo panis exci
pere lenticulam abiecit et catinum ligneum
ut supervacaneum / haec fatiar videri ridicula
modo fateamur immodicum simplicitatis exem
plum in hoc utile. ut nos nostri luxus pudeat. /
Sapienti nihil deesse colligebat
hoc syllogismo. Deorum omnia sunt. deorum
autem amici sunt sapientes. et amicorum
communia sunt omnia. sapientum igitur
sunt omnia. sed eodem sillogismo reijci
poterat. petens aliquid. quur petis habens omnia.
quum vidisset feminam diis
procumbentem ita curuato corpore. ut a tergo

quædam apparerent. quod nudari non decet oculis hominum adiit illam dicens non uereris mulier stante post tergum tuum Deo, (nam illius plena sunt omnia) parum decenter degeras? Æsculapio percussorem consecrasse dicitur, qui accurrens procidentes in faciem contereret. hoc figmento deterrens homines a superstitione. qui credunt Deos non audituros nisi ipsis indecoro corporis gestu supplicent. U

solitus ioco dicere sibi tragicas execrationes occurrisse quod esset

id est domo ciuitate patria que carens. pauper et erro alludens ad locum aliquem è tragediis, de Oedipi execrationibus ~~nobis dictum in Chiliadibus~~. —

quin et illud dixisse fertur quod fortunæ opponeret animi fiduciam. legi naturam affectibus rationem. eo quod his tribus paratur ac seruatur hominum tranquillitas aduersus fortunæ procellas tuetur sapientem animus impauidus: naturam pro lege sequitur: cui si repugnet lex contemnit eam: posso cupiditatem tumultus ratione compescit,

quum Alexander magnus inuiserit diogenem. reperit eum in cranio sedentem pro dolio ac laceras schedas glutino committentem. postea quam rex multa cum illo collocutus

pararet abire diceret que cogita Diogines quod
ame uelis petere. nam quicquid optaris feres.
mox inquit de aliis, interim secede paulisper
quum Rex secessisset putans illum uelle delibe
rare, diutius silenti repetiit. pete quod uis
Diogines, hoc inquit uolebam. nam prius
arcebas mihi solem ad id quod ago necessa
rium. Alij narrant illum dixisse ne mihi
feceris umbram q̄ uellet apricari.

Memoratur et illud: Alexandrum
ita fuisse loquutum ad eum ô diogenes
tibi subuenturus. quando quidem uideo
te multis egentem. cui diogenes, uter
nostrum pluribus eget: ego qui ultra peram
et pallium nihil desidero: an tu qui non
contentus patrio regno. tot periculis temet
obiicis ut latius imperes: adeo ut uix totus
orbis tua cupiditati uideatur satisfuturus.

Quodam tempore quum diutissime
legens tandem eo uenisset, ut uideret chartam
uacuam. Bono inquit animo estote uiri terram
uideo alludens ad longa nauigatione fessos
qui recreantur animo quum ipsis procul apparet
portus.

Quidam sophisticis argutationibus
colligenti quod Diogenes haberet cornua frontem
ac tempora manu contrectans. atqui inquit

ego non uideo: irridere maluit friuolum enthymema quam soluere —

quum Zenon in scholis disserens acutissimis rationibus probaret nullum esse motum nec esse posse. diogenes surgens cœpit deambulare. id admiratus Zenon. quid inquit agis diogenes? Confuto inquit tuas rationes. Taxans interim inanem ingenij ostentationem. //

sophista quidam uolens apud diogenem ostentare acumen ingenij. hunc in modum ratiocinatus est, quod ego sum, tu non es. quum annuisset diogenes. ego inquit sum homo. igitur tu non es homo. tum diogenes a me inquit incipe et recte collegeris. non dignatus est aperire quid haberet uitii ratiocinatio, sed maluit irridere de tam friuolis nugis sibi placentem, si sic sumpsisset tu es homo, sequebatur sophistam non esse hominem —

Cuidam ad ostentationem ingenij multa de rebus cœlestibus disserenti. quam nuper inquit de cœlo uenisti? Socratem in hoc retulit. cuius est illud. quæ supra nos nihil ad nos. —

Eunuchus quispiam contaminatæ famæ inscripserat ædibus suis. ne quid ingrediatur mali. id uidens diogenes ædium inquit dominus qua ingredietur. eunuchus boni ominis gratia posuerat titulum: ne quid infelici

tatis attingeret domum. id diogenes detorsit ad mala animi, quae sola uere mala sunt.

Nactus unguentum pedes inunxit praeter morem publicum. id demirantibus dixit, quoniam unguentum capiti infusum exhalatur in aërem. a pedibus autem ascendit ad nares. Similiter alius reprehendit publicam consuetudinem, qua coronas capiti imponunt, quum magis conueniat infra nares ponere, quod fragrantiae uapor non tam descendat quam ascendat.

Athenienses hortabantur diogenem ut mysteriis initiaretur addentes quod initiati apud inferos principatum tenerent. ad quae diogenes perquam ridiculum est inquit, si Agesilaus et epaminondas in coeno degunt et Patetion fur ac uilissimi quique homines, quod initiati sint in beatorum insulis erunt, grauiter taxauit sacerdotum mores, quod quaestus gratia blandiebantur hominum imperitorum superstitioni, persuadentes initiationem conferre filicitatem post hanc uitam cum ea parata sit his, qui piis et egregiis factis eam promeruerint. siue sint initiati siue non sint

Quum primum coepisset philosophari quum in dolio sicco mucidoque pane uescens solus audiret totam urbem letitia perstrepentem (erat enim dies festus) sensit animo non nihil taedii diuque secum de relinquendo uitae instituto cogitauit.

sed cum tandem mures uideret adrepentes, panisque micas edere, quid tibi displices inquit o Diogenes sat magnificus es ecce etiam parasitos alis. —

Platoni ipsum ob uitae sordes canem appellati, sane inquit nam ad eos qui me uendiderant recurri. solent enim canes si vendantur. ad ueteres dominos recurrere. non offensus est conuitio, sed commode interpretatus est / quum Aeginam nauigaret, interceptus est apiratis. at quod in cretam perductus. ibique uenditus eos piratos puto fuisse corinthios aut athenienses, aut certe Aeginetas. —

quum e balneis redeuntem, quidam rogasset. Rursus percontatus, an illic esset multa turba annuit, significans hominis uocabulum in paucos competere. —

Narratur et illud uix credibile. Plato sic definierat hominem, homo est animal bipes absque pennis. ei definitioni cum discipuli Platonis applauderent, Diogenes. gallum gallinaceum pennis ac plumis nudatum produxit in scholam. En inquiens, hic est homo Platonis. itaque definitioni ad iectum est latis unguibus, quod aues eiusmodi non habent. —

Percontanti, qua quis hora prandere debeat, si diues est, inquit quum uult, si pauper quum potest.

apud Megarenses cum uideret arietes

pellibus tectos aduersus frigoris iniuriam
ipsorum autem filios nudos. satius est inquit Megarensis esse arietem, quam filium. traditum est de megarensibus. quod indiligenter habent filios suos, —

quidam in publico gestans longam trabem, per imprudentiam percusserat Diogenem moxque ex more dixit. caue at Diogenes num inquit, me uis iterum percutere? alij sic narrant Dicenti caue. baculum impegit in caput. et post ictum adiecit, caue. par pari referens. nam ante laesionem dicendum erat caue. —

quodam tempore lucernam accensam gestans obambulabat in foro clarissima luce, quaerenti similis. Rogantibus quid ageret, hominem inquit quaero. notans publicos ciuitatis mores uix homine dignos, —

quum aliquando perfusus esset aqua. stare[t]que toto distilans corpore. circunstantes aliquot ut fit. commiserabantur hominem indigna passum. quibus Plato, nam et is forte ~~[illegible]~~ tum aderat si uultis inquit commiserari diogenem abite. notans in philosopho gloriae cupiditatem. hoc igitur spectaculo. quoniam delectabatur. felix erat potius quam miserandus: at si nullo teste perfusus fuisset. tum uere fuisset miserabilis —

colaphum impingenti, profecto inquit. nesciebam me capite galeato ambulare, ludens manu eorum pronam galeam dixit. nec aliter ultus est, percussorem. nisi forte legendum est. nesciebam capite galea tecto incedendum esse. —

at non eadem patientia tulit Midiam, qui impacto illi colapho dixerat, tria millia tibi in mensa sunt posita: per ludibrium illi gratulans. quod pro colapho tantum nummorum ex multa ad ipsum esset rediturum. si lege ageret, At diogenes postridie sumpto pugillum loro. eoque impacto Midiae totidem verbis dixit. tria millia tibi in mensa sunt posita. A. gellius narrat de quodam qui pro delectamento habebat manu verberare homines. moxque e crumena quam in hoc circumferebat, iubebat numerari mulctam. at Diogenes declaravit. non omnes esse ea patientia ut multa contenti sint.

philosophi vulgo hoc nomine male audiebant, quod deos aut non crederent esse, aut contemnerent. hoc innuens Lysias interrogabat Diogenem credere ne esse deos. cui diogenes qui convenit inquit ut non credam. quum persuasum habeam. te Diis invisum esse. Hoc dictum quidam attribuunt Teodoro non respondit ad quaestionem sed in contumeliose interrogantem retorsit

sermonem. —

Conspicatus quendam se religionis causa aspergentem aquis fluuialibus. nam hoc ritu Prisci solent purificari, si quid piaculi commissum crederent. infelix inquit. quum erras in gramatica non absoluerij aspersus: multo minus aspersio te liberabit a uitę criminibus. recte notabat hominum superstitionem. qui crederent sensibili elemento purgari maculas animi: nisi prauas cupiditates amputassent. —

Eos summopere reprehendebat. qui si quod secus euenisset. fortunam incusarent. idquod uulgus hominum solet: dicens ipsos homines potius incusandos qui postularent a fortuna. non quę uere bona essent; sed quę ipsis bona uiderentur. nam si permitterent dijs, quę ipsi iudicant optima dare. darent: nunc acceptis his quę flagitarunt — impudenter incusant deos

Superstitionem hominum qui in somneis terrentur. hoc pacto derridebat. quę uigilantes inquit agitis ea non curatis. quę uero dormientes somniatis. solicite perquiritis: ad felicitatem enim aut infelicitatem hominis non tam refert, quod patiatur in somnijs. quam quid agat uigilans. ibi quoties aliquid turpe committit oportebat metuere deorum iram ac tristem euentum, non si quod dormientibus sit uisum. —

:

in Olympiis præconem ita pronuncientiantem Doxippus viros vicit, correxit Diogenes. hic inquiens mancipia, sed ego viros, significans eos qui certarent olympia non esse viros. sed gloriæ mancipia. solus philosophus vincit viros. simile huic est. quod supra retulimus.

quum Philippus exercitum haberet apud cheroniam. venit eo Dioglnes. et comprehensus amilitibus de ductus est ad regem: qui conspecto diogine ignoto iratus exclamauit. explorator. (cui diogenes, prorsus inquit explorator) nam huc veni inspecturus insaniam tuam, qui non contentus regno Macedonum. aliena captans temet indiscrimen coniicis. ne et regno et vita priueris Rex admiratus hominis libertatem iussit illum abire liberum.

Alexander macedonum rex miserat epistolam ad antipatrum, per quendam nomine athliam, cum id temporis forte adesset Diogenes q. Cynico more dixit. athlius ab athlio. per athliam ad athlium Porro athlius, græca miserum sonat. multisque laboribus afflictum unde et athletis nomen. sensit philosophus. principes ob ambitionem assiduis bellis tumultuantes vere miseros esse æque miseros qui illorum cupiditatibus inseruirent.

Inuitatus ut ad Alexandrum veniret recusauit at Perdiccæ præfecto minitanti necem ni veniret. nihil inquit magni feceris, siquidem

et cantharis et phalangium . idem possunt, cantharis pusillum est insectum non dissimile scarabeo sed præsentaneum habens uenenum, phalangium aranei genus est nocentissimum : phalangium nec dubitauit uicissim minitari. Perdiccæ se feliciter uicturum . si sine illo uiueret, : indicans infelices esse. qui cum perdicca uiuerent. —

aiebat faciles esse deos ad donandam hominibus uitam . cæterum hanc ignorari ab his qui querunt dulciaria. unguenta. aliasque hoc genus delitias. his enim qui fruuntur. credunt se uiuere quum ueram uitam, tranquillam ac suauem sola præstat sapientia. non igitur Dij sunt incusandi sed homines qui per stultitiam non postulant, ab illis uitam sed uoluptates. —

Conspiciens delicatum quendam a seruo calceari . nondum inquit sat beatus es, nisi etiam abstergeat: id erit. si mancus fueris. uisum est Diogeni. non multo minus absurdum in calceatu abuti opera famuli, si quis ipse sibi hoc præstare ualeat, quam si post exoneratam aluum adhibeat famulus abstergendo podici, quanquam intelligi potest, et de abstergendo naso, Phisopho ethnico prodigiosa delicia uidebantur ethnicum calceari a famulo at ego noui Christianum sacerdotem ac Theologum.

cui cum nullum esset membrum mancum, tamen aditurus latrinam famulos accersebat qui soluerent ligulas, item reuersus qui alligarent, id ego uidens sic mecum cogitabam. Utinam huic adesset spectator Diogenes. —

Conspicatus duci quendam qui phialam ex aerario furatus sustulerat: ducebatur autem a magistratibus quos illi ΙΕΡΟΜΝΗΜΟΝΑΣ appellant, magni inquit Diogenes. fures ~~magni~~ paruum ~~paruum~~ ducunt. utinam hoc non possit. uere dixisses in magistratus aliquot christianos, a quibus ad laqueum adigitur interdum qui X. drachmas sustulit. et ipsi impune magnis furtis. uel peculatu potius ditescunt. —

Videns adolescentem lapides iacentem in crucem, fuge inquit scopum attinges. innuens fore, ut aliquando in crucem ageretur. —

Cum adolescentuli circumstantes Diogenem acclamassent. canis canis. ac mox territi fugere coepissent, rogati ~~quod~~ quur fugerent. dixissent ne mordeas nos canis. bono inquit animo sitis filioli, canis non edit Betulam: recte illis exprobrans mollitiem. —

cuidam sibi placenti quod leonis exuuio tectus incideret, non tu desines inquit uirtutis stragulas pudefacere. & indecorum esse censuit quod homo

mollis

~~homo~~ mollis. Herculis amictum sibi uindicant idem dici potest iis qui prodigioso amictu profitentur sanctimoniam uita non respondente. —

Predicantibus beatum Callisthenem philosophum quod apud Alexandrum apparatu splendida ~~[illegible]~~ acciperetur. Imo inquit infelix est quod illi prandendum cænandumque sit. cum Alexandro uisum fuerit: sentiens nihil esse beatum si absit libertas. hic est Callisthenes Aristotelis discipulus quem Alexander tandem conjecit in carcerem ubi et periit, quidam pro Callisthene supponunt, ipsum aristotilem cuius felicitatem predicantibus. quod cum regis filio uiueret aristotiles inquit. prandet cum uult Alexander Diogenes quum uult diogenes. —

si quando egebat pecuniis eas ab amicis accipiebat. at sugillantibus eum quod præter philosophi dignitatem peteret, quod esset mendicorum imo inquit non peto sed repeto.

Repetimus enim mutuum aut depositum amicus autem agenti amico dans non donat sed reddit quod debebat, quisquis enim in tali casu pecuniam seruat, rem alienam detinet,

quum adolescens quidam comptior diogeni proposuisset quæstiunculam. non tibi prius inquit responsurus sum. quam sublatis uestibus ostenderis utrum masculus sis an fæmina, exculta

farum uirili notaverit illius molliciem.

Alteri cuidam adolescenti lusum quendam amatorium eleganter in balneis exhibenti quod graeci vocant,   Diogenes quo melius inquit hoc deterius: damnans improbatam artem qualis est et alea, cuius quo quisque est artifex melior hoc uir est deterior,

Quum Diogenes adesset convivio qui accumbebant, appellantes illum canem ossa illi proiiciebat ^   idest ter homines ancipite dicto. nam ut vulgus hominem esse negat, qui nec doctus est nec humanus. ita philosophus hominem vocabat miserum, qui nihil haberet supra hominem. siquidem iuxta Homerum. nullum animal homine miserius. proinde ter homines dixit. ter miseros qui sua studia omnia conferrent ad rem inanissimā ac populari multitudini, multorum capitum belluæ servirent servitutem. —

[Margin: ^ quod a canibus fieri consueuerat at ille discedens cominge bat ac cumbentes — significans et hoc esse caninum ' oratores ac ceteros omnes ad gloriam facientes appellabat grece — —]

Divitem quendam indoctum sed splendide vestitum.   appellabat hoc est ovem aureo vellere, nam tales fuisse proditum est apoetis. qui minimum valerent ingenio socii et moribus etiam proverbio dicebantur. —

Praeteriens prodigi cuiusdam aedes inscriptionem habentes venales facile inquit divinabam fore ut prae immodica crapula dominum evomeres. Iam enim domum absumpserat.

ante quam venalem proscriberet, comitus igitur erat ille patriis quam venditio.

adolescenti conquerenti quod amultis perturbaretur, desine inquit et tu perturbationis indicia prae te ferre: significans nulla re melius improbitatem laedentium finiri quam si qui laeditur, dolorem dissimulet, etenim qui ob id incessunt hominem ut illum discrucient desinent si viderit illum nihil commoveri. et graecis suspicor aliud esse sensum: quum enim adolescens quereretur sibi turbam esse molestam

inquit idest at desine tu quoque signa mollis et effeminati circumferre.

Citharoedum imperitum obesoque corpore et ab omnibus vituperatum, solus diogenes laudabat, demirantibus, quam ob rem id faceret laudo inquit quod cum talis sit, maluerit se chitara quam latrociniis exercere, significans illum corpore validum. ingenio rudem latrociniis aptiorem esse quam musicae, locus est ab inexpectato.

alterum citharoedum qui quoties caneret ab auditoribus deserebatur obvium ita salutabat. salve galle. cum ille offensus salutationis novitate diceret quid ita? quoniam inquit cantu tuo excitas omnes. iocum captavit ex ambiguitate verbi graeci, enim dicitur et qui excitat dormientem quod solent galli gallinacei mane.

canentes et qui se dormientem excitat ut surgat, quod ille solet,

quum adolescentem quendam insigni forma plurimi intuerentur Diogenes incurvato corpore sinum lupinis implebat. ad hoc spectaculum conversis omnium oculis, aiebat mirari se quur adolescentulo dimisso se se intuerentur; obiter notans illorum intemperantiam

Cuidam uehementer superstitioso ac lemurum laruarumque terroribus obnoxio necem ipsi minanti. dicentique unico ictu tibi perfringam caput, at ego inquit si id feceris tibi sinistra astans, ut contremiscas efficiam. significans se mortuum etiam illum terrere posse. a quo uiuus contenebatur. hic tamen affectus et hodie plurimos habet qui cum sint aduersus uiuos feroces aduersus umbras sunt formidolosissimi,

ab Hegesia rogatus ut ipsi libros aliquos commodato daret, non sapis inquit hegesia qui cum caricas non pictas sed ueras eligas uera exercitatione neglecta ad scriptam te conferas. hoc dicto notauit eos. qui per omnem uitam nihil aliud quam legunt philosophorum libros recte uiuendi praecepta continentes. quum uirtus magis usu discatur, quam lectione   græcis anceps uox est ad scribere et ad pingere, itaque uirtus expressa quasi dumtaxat picta est, absurdum autem uidetur in caricis habere delectum, in uirtute

non item,

Cuidam illi probro obiicienti quod exularet patria, miser inquit istius rei causa philosophatus sum; sive quod exilium compulisset diogenem ad philosophandum, sive quod ideo didicisset philosophiam ut exilium similesque casus aequo animo perpeti posset:—

alteri cuipiam per convitium dicenti Sinopenses te exilio damnant, at ego inquit illos mansione, significans, se quod solum vertere iu[sseretur] nihilo infelicia rem esse his qui in patria manerent, nec exilium aequo animo pati possent tam enim miserum est manere coactum quam exulare exulare coactum. philosophus cui quevis terra est patria si iubeatur ire exulatum unius tantum Civitatis exul est. at qui nusquam potest vivere nisi in patria, plurimarum regionum exul est.

Diogenes autem ob adulteratam ut putant monetam solum vertere iussus est. erat autem sinopensis hoc ita refert plutarchus in libello de exilio. Te sinopenses ponto exulem esse iusserunt, at ego inquit illos hac damno poena, ut in ponto extremisque Euxini littoribus inclusi perpetuo maneant, diogenes mutavit patriam. sed in melius, exulabat potius qui infelici regioni erant ascripti.—

Quum Olympionicem hoc est in Olympiis certare solitum. offendisset pascentem oves quam celeriter inquit. o preclare ab Olympiis ad nemeam te contulisti. ludens affinitate vocum

nam. certamina dicuntur. a loco quemadmodum Olympia. uero grecis pascua sonat et pascua

interrogatus quamobrem athletæ nihil sentirent, quoniam inquit suillis ac bubulis carnibus educati sunt, nam athletæ crassioribus cibis enutriuntur. qui corpori quidem robur conferunt, sed mentis acumen hebetant. uocis autem ambiguitas dedit ioco locum, nam ut græcis ita latinis sentire, tam ad animum quam ad corpus pertinet. at percontatori ille quærebat, quid esset causa quur athletæ ueluti sensu carentes non offenderentur plagis diogenes animorum stuporem notare maluit.

Solitus est interdum adire statuas et aliquod ab illis petere. demirantibus quur id faceret; ut consuescam inquit non commoueri si quando ab hominibus non impetro quod peto.

Postea quam inopia compulsus cepisset mendicare. his uerbis solet aggredi, si cui alteri dedisti. da et mihi sin memini, a me incipe significabat se non inferiorem a cæteris mendicas ita que par esse ut qui daret, quibus libet daret, et Diogeni, qui uero tam parcus esset, ut nemini quicquam daret, huic tempus esse, ut aliquando dare incipiat.

interrogatus aliquando a tyranno-

e cuius modi aere potissimum oporteret fieri statuas ex eo inquit ex quo fusi sunt harmodius et Aristogiton; innuens illud esse tollendum quod illi tyrannicidae fuerint.

Percontanti quo pacto dionysius uteretur amicis: ut utribus inquit plenos suspendit inanes abiicit: significans a tyranno diuites occidi, pauperes negligi.

quidam gloriosum titulum inscripserat aedibus suis. Iouis filius callinicus hercules hic habitat, ne quid introeat mali; diogenes ex inscriptione stultitiam hominis deprehendens adiecit, idest post bellum auxilium: indicans seram esse malorum omnium deprecationem, postea quam talis immigrasset; colebatur enim Hercules. malorum depulsor eum oportet in aedes immigrare prius quam immigrasset, dominus aedium, qui ipse erat magnum malum,

luxuriosum quempiam in diuersorio conspiciens uescentem oleis, si sic prandisses inquit non ita coenares: sentiens non esse frugalitatis quod coenaret oleas. sed quod stomachus nimis lauto prandio grauatus nihil appeteret in coenam.

Dicere solebat cupiditatem esse malorum omnium arcem. non procul abludens a sententia Salomonis qui dixit cupiditatem

radicem malorum omnium. —

bonos uiros dicebat esse deorum simulacra / deorum. cum sint optimi natura proprium est bene facere omnibus, nocere nemini. hæc imago melius relucet in sapientibus. ac bonis uiris quam in statuis. quum dij sint incorporei. —

Amorem dixit otiorum negotium quod hic affectus potissimum occupet ocio deditos ita fit ut dum ocio uacant nec interim tamen quicquam boni rei agunt,

^ in remnegociosissimam incidant

Percontanti quid esset in uita miserrimū senex inquit egenus. si quidem ubi naturæ præsidia destituunt hominem, extrariis rebus fulcienda est ætatis imbecillitas. uerum inter egentos habendus non est, qui bonas artes ac probos amicos sibi parauit, certissimum senectutis uiaticum. ille infelicissime egenus est, qui nulla uirtute præditus est, —

interrogatus quæ bestia morsum haberet nocentissimum! si de feris inquit interrogas obtrectator. si de cicuribus adulator. nam obtrectator præsefert odium, adulator, sub amici persona multo etiam lædit grauius. —

Conspiciens duos centauros pugnantes in tabula pessime pictos, uter inquit horum deterior est. notans pictoris imperitiam quasi dubitaret uter esset deterius pictus. usus est autem uoce ambigua nam et peior dicitur, et in pugna inferior. —

orationem blandam non ex animo pro ficiscentem, sed ad gratiam compositam diceresset, melleum laqueum, quod blande amplectens hominem ingulet,

Luxuriosorum uentrem uita charybdim appellabat, quod omnia deuoraret, nec satiaretur unquam, Charybdis tantum ea sorbet qua mari uehuntur, et reuomit tandem quod absorbuit at lurconum uentribus nec aër nec terra, nec flumina, nec maria sufficiunt, quin et domos et agros totos absorbent, nec reuomunt.

Quum quidam diogeni referret, Didymonem mechum comprehensum, dignus est inquit ex ipso nomine suspendi. porro didymi græcis testiculi dicuntur; ab his igitur unde nomen habebat et quibus peccauerat, uult eum suspendi.

Phisicus quidam interrogauit diogenem quam ob causam aurum palleret. quoniam inquit plurimos habet sibi insidiantes, pallent autem qui metuunt,

Cum uideret mulierem in lectica dixit caueam non conuenire ~~ferocitans~~ ~~fere~~ feræ, notans tam efferum ac noxium animal ferrea cauea cohercendum, lectica uero sellæ genus est cancellatæ. ut aliquam, caueæ speciem præbeat: in hac diuites ac delicatæ sedere

atque etiam gestari solent,

Seruum fugitiuum uidens ad pu-
teum sedentem. uide inquit addlescens ne excidas:
ambiguo uerbo ludens, nam excidit qui imputeum
decidit, et. idest, excidit qui dello co pellitur.
arbitror autem puteos olim fuisse sacros. et ab his
non fuisse phas quenquam ui detrahere quemadmo
dum étemplis aut a statua principis.

quum in balneis uidisset idest
furem uestium, dixit illi. num ad unctiunculam
an ad illud uestimentum? Rursus lusit affinitate
uocum quae latine reddi nonpotest, graece est.

dictiones minimo
discrimine soni interse differunt,.
unguentum est unde. et aliptae dicti inde.
diminutiuum. duae dictiones
sed sb. prope modum una uidetur. quam
si remoueas est. idest aliam uesticu
lam. imbalneis enim olim unguebantur. et ibidem
fures sultim agebant negotium quod positis uestibus
lauare mos est, notabat itaque furem quod
alibi furatus uestem. eo uenisset alteram fura-
turus.

ingressus aliquando sordidum
balneum dicebat qui hic lauant, ubi lauantur,
significabat illic homines puros sordidari: et ibi
lotis opus esse alio balneo quo mundentur.

interrogatus ~~num seruum ancillam~~

num seruum ancillam ve haberet, negauit. quumque Percontator adiecisset, quis igitur te efferet si moriaris? cui domo inquit erit opus. Multi superstitiose soliciti sunt, quomodo et per quos efferantur. hac cura prorsus vacabat Diogenes, non dubitans quin futurus esset aliquis. qui cadauer eijceret, uel ob id quod domum efaceret uacuam. quanquam illi contigit honorifica sepultura. =

Conspiciens adolescentem quendam neglectius dormientem, baculo pungens illum dixit carmen Homeri:

idest. surge

ne quis dum dormis a tergo infixerit hastam

ad eu qui obsonijs ac luxui plusaequo indulgebat illud Homericum acommodabat,

idest

Nate mihi fueris breuis aeui: significans illum sibi luxu mortem acceleraturum. =

Platonis ideas idest formas risit, et aristoteles. quodam igitur tempore. quum Plato multa de ideis dissereret, et rem confictam confictis uocabulis explicare conaretur. subinde in ore habens mensitates, et cyathitates, per quas uoces intelligebat species mensae et cyathi: Diogenes irridens subtiles nugas. mensam inquit ac cyathum uideo mensitatem

et cyathitatem non uideo tametsi sunt et hodie, qui sortejatibus et ecceitatibus sibi uidentur acuti, at Plato regessit dictum nec mirum inquit. nam oculos habes, quibus cernuntur cyathi ac mensæ. at mentem non habes qua cernuntur mensitates ac cyathitates. =

interroganti quando ducenda esset uxor. iuueni inquit nondum, seni, nunquam, græce iucundius sub indicans prorsus abstinendum a matrimonio. at percontator ille discere cupiebat, quo ætatis anno, aut qua anni parte expediret asciscere, coniugem, quemadmodum Aristoteles præscripsit puellæ decimum octauum. uiro trigesimum quintum, et Romani aprilem et Iunium existimabant auspicatum, nuptiis. Maium in auspicatum,

Percontanti quidnam uellet ut colaphum acciperet galeam, inquit, et hic iocus est ab in expectato. nam ille expectabat, quid mercedis peteret pro colapho,. =

Cum uideret adolescentem quempiam sese ornantem. si ad uiros inquit frustra, si ad fœminas iniuste, hoc dictum festiuius est, græcis ob uocum affinitatem, nam frustra se mas parat masculo. inter quos non potest esse coniugium, et inique facit adolescens. si cultura formæ insidiatur. infirmo sexui, cum uxor

non lenocinio: sed honestis moribus conciliandam sit

adolescenti cuidam erubescenti atque ob id perturbato. bono animo esto inquit fili istius modi est uirtutis tinctura,

Cum audisset duos legum peritos inter se contendentes damnauit ambos, quod alter furtum commisisset, alter non perdidisset: significans utrunque dignum exitio, argutia dicti in hoc est: qui furatur lucri facit aliquid: is uero cui res furto tollitur damno afficitur. at hic absurdum quiddam acciderat, alter alterius rem furatus erat, nec tamen is cui furtum est factum perdidit quod hoc ipse furatus esset quod alter sustulit,

Percontanti quod uinum libentius biberet, alienum inquit. et hic addit gratiam dicto. aliud enim expectabat percontator, uidelicet de genere uini sentiens.

Cuidam ipsi dicenti plurimi te derident, at ego inquit, non derideor, id autem uidetur, ut aliquis te percutiat. tu tamen non percutiaris. sed Diogenes negauit se derideri, siue quod non esset deridiculus. siue quod existimaret hominum irrisionem nihil ad se pertinere.

Dicenti miserum esse uiuere non inquit uiuere miserum est. sed male uiuere.

miserum est. vulgus miseram appellat vitam laboribus. doloribus morbis. damnis exiliis multisq; hoc genus incommodis obnoxiam. at philosophus nihil malum aut miserum esse ducebat, nisi quod cum turpitudine conjunctum esset.

Erat diogeni seruus nomine manes: is quum profugisset a domino, admonuerunt amici ut fugitiuum inuestigaret. at Ridiculum inquit diogenes. si Manes absque diogene viuat, diogenes absque Mane uiuere non posit, at multi seruos insequuntur ut ulciscantur. diogenes expectabat usum. Melior autem philosophus est qui paucioribus eget. nolebat itaque hic seruo uideri deterior.

diogenes uulgo canis dicebatur; sunt autem canum multa genera. sunt enim uenatorij sunt aucupatorij, sunt custodes ouium et ædium, sūt qui habentur in delicijs. ergo percontanti qualis ipse canis esset, lepide respondit. Esuriens inquiens Melitæus. satur molossicus: quod ibi appetens blandiretur saturatus morderet.

interrogatus an philosophi placentis vescerentur, omnibus, inquit, ut cæteri homines. Rursus hic aliud respondit, quam interrogabatur quærebat percontator an conueniret philosophiæ frugalitatem profitentibus uesci placentis cibis Delicatorum diogenes. ita respondit quasi philosophi non essent homines et tamen

uesceretur cibis humanis, siquidem animalia bruta non uescuntur quibuslibet. bos comedit fœnum. leo nequaquam. oues amant frondes salicum. equi auenam. quædam aues pascuntur granis iuniperi. quædam carniuoræ sunt, quædam uescuntur piscibus, huc allusit diogenes. 213

Cum aliquando diogenes in conuiuio Placentam ederet, diceret quis conuiuarum quispiam quid comedis diogenes? suspicans cynicum philosophum nescire, quid sit Placenta. panē inquit bene pistum. Dissimulans se scire quid esset. aliis erat placenta, diogeni panis erat qui non edebat uoluptatis gratia.

Percontanti quur cæteris mendicis benigne largirentur homines, philosophis non item, quoniam inquit citius futurum sperant ut claudi, cæcive fiant quam philosophi, qui miserentur afflictorum, quales fere sunt mendici. faciunt hoc contemplatione communis hominum sortis. ita cæco opitulantur cogitantes, hoc ipsum mihi poterit accidere de philosopho non item cogitant, dictum festiuius est, ob abusum uerbi sperant. ut philosophus fias sperari potest, cæcitatem aut claudicationem nemo sperat.

Diogenes petebat aliquid ab homine auaro, quem cibi uideret cunctantem acregaturo.

similem o homo inquit ad cibum sepulchro non ad cyprum ~~ut~~ quæ ~~licet~~ græcarum uocum affinitatem, reddam, græcis enim ~~et~~ cibus est, et sepultura.

cuidam obiicienti quod aliquando falso signasset monetam nam hanc ob rem, ut dictum est. iussus est exulare, fateor inquit fuisse tempus quo talis eram, qualis tu nunc es: [qualis autem ego nunc sum tu numquam futurus es] notabat eos quiiuuentutis errores in aliis reprehenderent ~~entur~~, quum ipsi ne in senectute quidem corrigant suos.

alteri cuidam hoc ipsum opprobranti crimen iuuentutis obtentu defendit dicens, tum celerius reddebam lotium. nunc non item, cynica circuitione notauit iuuenilem ætatem quæ facilius reddit humorem, uesicæ quum senibus molesta sit dysuria.

Myndum aliquando profectus quum uideret portas amplas ac magnificæ extructas cum oppidum esset exiguum. Viri inquit Myndii, claudite portas ne ciuitas uestra egrediatur, notans oppidum tam esse pusillum. ut per portas egredi posset.

~~[illegible]~~ Conspiciens furem purpura comprehensum homericum carmen in eum detorsit. idest

Te mors purpurea apprendit uiolentaque parca.

Craterus alexandri magni præfectus homo prædiues inuitarat diogenem ut ad se con

migraret, : cui respondit malo athenis salem lingere quam apud Craterum opipara frui mensa 229

sentiens libertatem quamuis inopem omnibus diuitum delitiis praeferandam ubi minuitur libertas.

Anaximenes rhetor obeso aqualiculo erat onustus: hunc adiens diogenes ita locutus est, impartire nobis tenuibus et uentrem, nam et ipse leuaberis onere et nobis commodabis.

Quibusdam obiicientibus quod in foro cibum caperet, quid mirum inquit? in foro esurio: ratiocinatus a relatiue oppositis. si fames non urgeret hominem in foro .. fortassis absurdum esset in foro uesci. sed eodem colore se tueri potuerat in foro deiiciens aluum aut urinam reddens.

Sunt qui et illud adscribant diogeni Plato offendens illum lauantem olera dixit illi ad aurem, si dionisio morem gessisses, profecto non non lauares olera, diogenes uicissim Platoni in aurem dixit, si tu lauares olera, dionisio non inseruisses. uerum hoc uidetur effictum ad similitudinem illius, quod ante retulimus de Aristhippo quemadmodum et hoc quod subiiciam:

cuipiam dicenti multi te derident ò diogenes. et illos inquit fortassis asini, altero subiiciente. sed illi non curant asinos. nihilo magis inquit ego ipsos, asinis irrisionem tribuit quod

sub inde nudatis dentibus irrisionis speciem prae-beant. quin et deridentes quempiam mota ab aure manu imitantur asininas auriculas. videtur igitur, et asinus motis auriculis irridere homines nemo tamen offenditur. —

Adolescentuli formoso ad conuiuium eunti. deterior inquit redibis. reuersus a conuiuio adolescens cum diogeni dixisset, lui nec redij deterior inquit, idest deterior igitur indicans fieri non posse quin adolescens e luxurioso temulentoque conuiuio redeat deterior. — +

+ Cum Lacedaemone in de Athenas reuersum percontaretur quispiam quo iret et unde venisset. a viris inquit ad feminas. notans Atheniensium delitijs effeminatos mores cum Lacedaemonii durius instituerent.

Redeuntem ex olympijs quidam interrogabant, vidisset ne illic multam turbam. turbam inquit plurimam. sed homines perpaucos et hoc imitatum apparet ex eo quod supra dictum de balneo, —

Eosqui per luxum in coquos, nepotes scorta et adulatores facultates suas profunderet similes dicebat arboribus per praecipitia nascentibus. quarum fructus homo non gustaret, sed a coruis et vulturibus ederentur. sentiens eos qui gulae uentrique seruiunt non esse homines. —

Graeci sicui precantur exitium iubent abire ad coruos. at diogenes dicere solet multo periculosius esse incidere in assentatores. quam in coruos. dicti iucunditas perit nobis. quae est in graecarum vocum affinitate

nam illi appellant coruos et unica literula mutata dicunt adulatores 115
hoc dictum tribuitur et anthisteni.

Sunt qui et illud illi attribuant quum alexander magnus ad diogenem ue nisset cumque salutasset percontatus est diogenes quis esset. quumque ille respondisset ego sum alexander ille rex. at ego inquit sum diogenes ille canis. non minus super biens sua libertate. quam alexander suo regno. interrogatus ob quod facta canis nomen uulgo fortitus esset. quoniam dantibus blandior. inquit non dantibus oblatro. malos etiam mordeo.

E ficu quadam fructus decerpenti diogeni, cum horti custos dixisset. ex ista arbore ante paucos dies homo quidam se suspendit. at ego inquit illam purgabo. arbitrabatur ille forte ut diogenes admonitus abstineret a funesta arbore. quae gestasset cadauer. at ille liber ab omni superstitione. nihilo iniucundiores fructus adbitrabatur

Animaduertens olympionicem quendam oculos defigere in scortum, adeo ut praeteritum capite reflexo intueretur. ecce inquit ut aries Martius. a puella publica obtorto collo uinctus abducitur. Ridiculum existimabat,

cerrare cum electis uiris. et uili puella ueluti captiuum trahi sine funibus.

formosa scorta similia dicebat mulso letalibus ueneris temperato. quod adferrent quidem initio uoluptatem. sed quam perpetuus dolor consequeretur.

quum in publica uia pranderet, multique cingerent illum ob spectaculi nouitatem ac subinde acclamarent canis, canis. imo inquit uos potius estis canes qui prandentem circumstatis nam id canibus cum primis familiare.

quum mentio fieret de puero stupato Diogenes interrogatus cuias esset lusit ex ambiguo dicens Tegeates. nam Tegea ciuitas est Arcadiæ Tergos autem interdum idem quod lupanar, unde Tegeatem dixit philosophus scortu publicum:

Videns quendam iam arte medendi profitentem, qui prius fuerat palæstrites. sed ignauus. dixit illi, an eos qui te hactenus deiecerunt nunc uicissim deiicies? deijcit luctator quem superat, et deiicit medicus. quos in lectum conijcit aut etiam in sepulchrum, sensit autem Diogenes illum tam malum esse medicum quam fuerat ignauus palæstrites. similis iocus est apud marcialem de eo quod ex medico factus hoplomachus, non aliud faceret hoplomachus

quam quod fecerat medicus.

ad puerum spurium ex meretrice natum lapillo iacientem in populum, caue inquit ne patrem ferias. erat enim è scorto natus atque ob id incerto patre.

quibusdam praedicantibus eius benignitatem qui diogeni quiddam donavet, quin et me inquit laudatis qui accipere merui? plus enim est meruisse beneficium quam dedisse. iuxta illud publij Mimi,

beneficium dando accepit, qui digno dedit.

ei qui pallium a Diogene repetebat lepidissime respondit, si donasti habeo. si commodasti utor: significans sibi non in animo reddere siue dono. siue commodato accepisset. turpe est reposcere, quod dono dederis. et inhumanum est eripere quo utenti est opus.

quum suppositius quidam de Diogene dixisset, aurum habet in pallio. recte regessit in illum conuitium. ideo inquiens supposito indormio, suppostitij partus dicuntur qui simulantur esse nati ex utero unde non prodierunt indormimus thesauro seruandi gratia et indormimus ei quod negligimus. Diogenes autem pallium habebat noctu pro culcitra

Percontanti quid lucri caperet

ex philosophia: ut nihil inquit aliud. certe hoc quod ad omnem fortunam paratus sum. hoc dictum vix sapit diogenem quanquam illi ascribitur. —

interrogatus a quopiam cuias esset respondit id est cuius mundi. significans philosophum ubicunque locorum agat. in sua patria vivere. —

Quum aliquando stipem posceret ita. id est qui stipibus ero gandis erat perfectus Homerico carmine compellavit.

id est, despolia reliquos, teneas sed ab Hectore dextram. Dicti festivitas in hoc est quod pro. • dixit quorum prius est da stipem, alterum armis spolia. se Hectoris nomine signans spoliat autem. qui negat egenti; et solet hoc hominum genus esse furax. —

Scorta dicebat esse regum reginas quod ab his quicquid collibuisset peterent et impetrarent: nam ideo regum reginas apellabat. non quod essent pares uxoribus sed quod in ipsos reges regnum exercerent. Reges a populo non semper obtinent quod exigunt. at scorto nihil negatur tales opinor olim fuisse reges barbaros. —

Athenienses gratulationem decreuerunt. ut alexander pro libero patre haberetur. et coleretur hunc honorem irridens diogenes. et me inquit, Serapin facite. ut n. Bacchus inter Satyros est. ita Serapis ab Ægiptiis specie bouis colitur.

Obiurgatus quod intraret loca spurca ac parum honesta. et sol inquit subit latrinas nec tamen inquinatur. sensit probum uirum non fieri deteriorem ob loci infamiam,

quum in phano cœnaret, eique panes sordidi essent appositi, abiecit illos e phano dicens. in templum nihil oportere ingredi sordidū.

Cuidam procaciter interroganti quur quum nihil sciret. se philosophum profiteretur. si philosophum inquit simulo. hoc ipsum est philosophari. sub notans philosophiam rem esse usque adeo difficilem, ut eam uel simulare magna sit philosophiæ pars. quemadmodum multum regis habet qui scite regis personā possit gerere. et qui simulat imitatur at imitari philosophos. est philosophari. hoc est philosophiæ studiosum esse.

quidam adduxit puerum ad diogenem. ut illius doctrinæ fieret particeps. ut autem illum philosopho comendaret dixit eum excellenti ingenio optimisque moribus

praeditum esse. huic diogenes. quid igitur eget. mei! notauit immodicum laudatorem qui hoc tribueret adolescenti. cuius adipiscendi gratia, solent pueri tradi philosophis. satis erat probam indolem bonamque spem in puero predicare.

qui de uirtute loquerentur. nec recte uiuerent eos dicebat. cytharae similes quae sono prodesset aliis, ipsa nec sentiret, nec audiret quicquam. hoc dictum non multum abludit a dicto beati Pauli de cymbalo tinniente.

quodam die cum populus theatru ~~egre~~ egrederetur. ipse aduersus populum nitens ingrediebatur, interrogatus quur id faceret, hoc inquit in omni uita facere studeo. sentiens hoc esse philosophari. in omnibus actionibus quam maxime a multitudine dissidere propterea quod uulgus hominum cupiditatibus agitur. non ratione.

quum uideret cantorem quendam uecordem ac moribus incompositis aptare psalterium. non te tui pudet, inquit qui sonos ligno aptare noris, uitam ad rectam rationem componere nescias et hoc apopthemata ex superioribus uidetur effictum.

Dicenti cuidam quem ad sapientiae

studium

studium hortabatur. non sum idoneus philosophiæ. quid igitur uiuis, inquit, si tibi nulla recti uiuendi cura est? non enim in hoc uiuit homo ut uiuat tantum. sed ut discat recte uiuere. Natura gignit ad uirtutem dociles, doctos non gignit. — 118

natura dat vivere philosophia dat recte vivere.

ad eum qui patrem despiciebat non te pudet inquit eum contemnere. cui debes hoc ipsum quo tibi places. dicti gratia sita est in allusione contrariorum. pugnant inter se despectui esse. et sibi placere, —

audiens adolescentem honesta specie uerbis parum honestis utentem. non te pudet, inquit. qui ex eburnea uagina plumbeum educas gladium? ebur olim in summo erat precio. animus corpore tegitur, is in oratione relucet. —

cuum illi quispiam probri uice obiecisset, quod in caupona biberet et in tostrina inquit tondeor, significans, nihilo minus honestum bibere. quam tonderi aut radi, et quemadmodum nemo reprehendit in tonstrina radi. quod is locus ei rei paratus sit. ita turpe uideri non debet. si quis bibat in caupona. modo bibat modice. nam immodice bibere, quouis loco turpe est.

Diogeni de non irascendo accurate

disserenti adolescens quidam proteruus uelut periculum faciens an re præstaret ea quæ doce-bat, inspuit illi in faciem. tulit hoc leniter ac sapienter. non quidem inquit irascor. sed dubito tamen an irasci oporteat.

Conspiciens quendam meretricis supplicē ut impetraret quod petebat quid inquit? tibi uis miser? præstat non impetrare quod rogas. A scorto rejici felicius est quam admitti. et tamen plerisque malum suum et ambiunt instanter. et magno emunt.

8 Cuidam habentj capillos unguento delibutos: caue inquit ne capitis suauiolentia. uitæ melsolentiam adducat, nam græcarum uocum jucundam affinitatem utcunque reddere studuimus

Unguentum enim ut uiro arguit mollitiem, fama porro uelut odor est hominis. simile quiddam dixit Martialis

Nicole non bene olet, qui bene semper olet.

X. Dicebat inter seruos ac dominos malos præter uocabula nihil aliud interesse. nisi quod mancipia seruirent dominis. domini cupiditatibus. significans utroque esse seruos. misceriorem tamen seruire seruitutem dominos. quam mancipia. si sint improbi nam qui ducitur affectuum arbitrio. et multos habet dominos et turpes et inclementes.

græci mancipia præcipua fugitiua.

Vocant quae dictio uidetur composita
ex uiro et pede cum grammatici uariam reddant
etymologiam. quum igitur quidam improbus. dio
genem interrogasset, quare mancipia fugitiua, di
cerentur. quoniam inquit pedes habet
uirorum, animum autem qualem tu nunc habes
qui hoc percontaris. sentiens illi esse mentem non
hominis sed pecudis.

Aprodigo petebat minam. ille
miratus improbam postulationem, rogabat quur.
quum ab aliis obolum petere soleas. ame minam
petis. quoniam inquit ab aliis iterum me accep=
turum spero, ate uero an unquam post hac accepturu=
rus sim. id est in deorum genibus situm
est. attexuit enim hoc Homeri hemistichum.
significauit autem homini profuso periculum
imminere,, ne breui redigeretur ad extremam in=
opiam ut ne obolum quidem haberet reliquum.

Animaduertens quendam imperite
iaculantem proxime scopum consedit: quaerentibus quid faceret
interrogantibus. ne forte inquit me feriat. significans
illum quiduis percussurum citius quam scopum
at alij spectatores quam possunt longissime
a se ascopo se mouent, ne feriantur,

qui scopum non attingunt [illegible]
idest frustrari dicuntur. at diogenes
negauit illos frustrari qui aberrant à scopo=

sed eos qui curas suas ad voluptatem velut
ad scopum dirigerent nam ab his petunt be-
atitudinem cum per eas deveniant in sum-
mam miseriam. —

interrogatus numquid malum esset
mors. quo inquit pacto malum cum praesentem
non sentiamus? quod autem abest nullum malum
est dum sentit homo vivit, nondum igitur adest
mors. quasi absit abest sensus, malum autem
non est quod non sentitur. hanc rationem qui-
dam tribuunt epicuro, Mors quidem mala non
est, sed iter ad mortem miserum est, id si metu-
imus tota hominis vita quid aliud est quam
iter ad mortem. —

Narrant alexandrum magnum
adstantem diogeni quaesisse ab eo num ipsum
metueret, at ille quis est bonus an malus? alexan
der respondit bonus, quis inquit timet bonum
convicit regem non esse metuendum, nisi se ma-
lum esse profiteretur. sed eodem enthymemate colli-
geret deum non esse timendum. —

Eruditionem omnibus hoc ser-
mone commendabat, quod diceret eam iuveni
bus afferre sobrietatem. senibus solatium.
pauperibus divitias. divitibus ornamentum.
propterea quod aetatem suapte sponte lubri

cam coherceat ab intemperantia. senectutis incommoda honesto solatio mitiget pauperibus sit prouiatico, non enim egent eruditi: diuitum fortunas ornet.

Didimon qui uulgo audiebat adulter curabat oculum uirginis, ei diogenes dixit uide ne corrumpas pupillam. hoc dictum apud nos perdit suam gratiam. apud graecos autem. et uirginem sonat, et oculi pupillam. lusit igitur ex ambiguo diogenes.

dicebat usum atque exercitationem quemadmodum in actionibus externis. ita et in actionibus uirtutis et animi tum celeritatem quandam. tum facilitatem parere.

Dicebat ~~non~~ nec legem esse sine ciuitate. nec ciuitatem sine lege,

Nobilitatem atque hoc genus alia fortunae decora, dicebat nihil aliud esse quam uelamenta malitiae, diuites enim cum alijs nihilo sint meliores tamen peccant licentius. iuxta illud flacci de diuite et quicquid volet. hoc ueluti uirtute peractum sperauit magnae laudis fore. nobiles autem plerique et hodie sibi nihil non permittunt.

quum Xeniadae seruiret, amici agebant de illo redimendo at ille nequaquam inquit, an nescitis leones non iis seruire leonibus nam leo ubi cunque est. semper leo est.

quum a lethali somno esset experrectus medicus que rogaret quid ageretur, recte inquit nam frater fratrem amplectitur, alludens ad Homerum qui germanos finxit quod somnus mortis sit imago.

Rogatus quomodo se vellet sepeliri jussit cadaver abiici inhumatum, Tum amici vo lucribus me et feris, minime vero inquit sed bacillum prope me quo illos abigam ponite. Rursus illi qui poteris. non enim sentiens. quid igitur inquit mihi ferarum laniatus oberit nihil sentienti?

quum Plato laudaret quendam hoc nomine, quod erga omnes esset humanissimus quid inquit Diogenes, illi tribuendum non est. qui tot annos in philosophia versatus. nullum hactenus affecit dolore. sentiens. proprium philosophi munus esse mederi vitiis hominum, id autem fieri non posse nisi metu ac dolore: metu probi: dolore praesentis ignominia

idem in lacedaemonem peregrinum quendam conspiciens. se se studiose ad festum diem componentem: quid facis inquit annon quilibet dies viro bono festus est: sentit hunc mundum esse phanum deo dignum. in quo constitutus homo. semper honeste. velut in conspectu numinis omnia cernentis versari deberet

Detorsit hunc proverbium, quo dicitur pigris semper esse festum. 121

Dicere solet adolescentibus meretricum domos ingredere ut perspicias quam viles res quanto emantur precio. huc allusit Terentius hac omnia noscere salus est adolescentulis

ad salutem opus esse dicebat, aut fidis amicis, aut acribus inimicis eo quod illi moneant, hi redarguant. utrique diversis quidem modis sed pariter prosunt dum per eos vitia nostra discimus hoc laercius tribuit antistheni plutarchus diogeni

Interrogatus a quodam quo pacto maxime posset ulcisci inimicum. si teipsum probum et honestum virum praestiteris. hoc qui facit et sibi prodest maxime, et inimicum maxime discruciat nam si fundum conspiciens bene cultum discruciatur inimicus. quid fiet si te ipsum viderit veris ornatum bonis.

quum Antisthenem morbo decumbentem invisisset. dixit. nunquid amico est opus significans in rebus afflictis potissimum fidis amicis utendum qui vel re opitulentur vel consolando molestiam mitigent.

ad eundem alias quoniam acceperat illum amore vita morbum ferre molestius cum sica ingressus est: ad quem quum antisthenes

dixisset quis hisce doloribus liberabit! diogenes prolata sica hæc inquit contra antisthenes doloribus inquit dixi non vita. ——

Corinthum profectus ludum ingressus est quem ibi dionisyus regno pulsus aperuerat audiuitque pueros male canentes. interim ingressus dionisius. quoniam putabat diogenem consolandi gratia venisse. humaniter inquit facis diogenes hæc est rerum humanarum volubilitas. imo inquit diogenes miror te etiam nunc viuere. qui tantum malorum in regno patraris: et video nihilo meliorem esse ludi magistrum quam fuisti rex. ——

idem dicebat cæteris mortalibus quibus res sunt prosperæ. vita iucunda est. mors odiosior: rursus infelicibus vita grauis est. mors optabilis, at horum utrunque tyrannis est molestius: siquidem ut viuunt, insuauius iis qui mortem vehementer optant, ita mortem perinde metuunt, quasi vitam suauissime degant. ——

quum puerum conspiceret indecore se gerentem. pædagogum illius baculo percussit dicens quur sic instituis? indicans primæ ætatis formatoribus potissimum imputandum esse si adolescentes euadant male morati aut secus refert aphthonius ac priscianus. ——

Quidam probri gratia obiicienti paupertatem quum ipsum esset scelerosus; ob paupertatem inquit, neminem uidi torqueri. ob malitiam multos.

Paupertatem appellabat uirtutem id est quae per se discitur. diuitibus opus est multis praeceptis. ut frugaliter uiuant ut corpus exerceant laboribus: nec corporis ambitioso cultu delectentur. aliaque innumera quae omnia se ipsam docet paupertas.

Lacedemoniis quibus merito prima laus debetur in apophthegmatibus. subiecimus tres philosophos sed in hoc genere praecipuos quibus addemus totidem reges. qui ciuilium dictorum gratia prae caeteris celebrantur ne lectorem turba rerum obruamus.

LIBER IIII

Philippus Macedo

[N]x græcorum regibus mea sen
tentia nullus fuit. quem
cum philippo rege Macedonum
alexandri magni patre conferamus. uel
ingenii dexteritate uel dictorum urbanitate

is dicere solet athenienses
sibi magnopere beatos uideri qui quotannis
inuenirent decem. quos belli duces crearet
cum ipse multis annis unum dumtaxat
belli ducem reperisset Parmenionem. signi
ficans inutile Reip. subinde mutare duces
sed satius esse quem idoneum ac fidum na=
ctus sis eum non mutare, tum in bello non
referre. quam multi sint duces. sed quam
bello gerendo accommodi.

quum illi nuncium esset allatum
uno die multas res feliciter ac prospere gestas esse:
nam eodem tempore Sethrippo uicerat in Olym=
piis. ^ ipsi masculum fœtum erat enixa, porrectis
in cœlum manibus exclamauit. et o fortuna

^ et Parme
nio Darda
nenses præ
lio fuga-
rat. et
Olympias

inquit prorsus tantis quae bonis leui quopiam malo me affice. uir cordatissimus non insolenter gessiit ob rerum successum sed fortunae indulgentiam suspectam habuit. cuius ingenium esse nouit ut quibus exitium molitur. his prius noua rerum prosperitate blandiatur. huc pertinet quod de polycrate samyorum tiranno refert plinius.

quum subactis graecis quidam ipsi autores essent ut ciuitates praesidiis contineret. ne deficerent malo inquit diu bonus. et commodus quam breui tempore dominus appellari, sentiens regnum quod beneficiis ac beneuolentia teneretur esse perpetuum quod ui metuque non esse diuturnum

quidam petulantioris lingua maledicta conficere solet in philippum. hunc amici hortabantur. ut eiiceret in exilium. at ille negauit, se hoc facturum. demirantibus quid ita ne inquit oberras inter plures male de me loquatur. quod male dicum non egit in crucem. uel clementia erat, quod ignouit. uel magnanimitatis. quod contempsit. quod noluit expellere prudentia plus enim nocuisset.

Smycithus nicanorem deferebat apud regem quod sine fine de ipso male loquere

tur cumque suaderent amici ut hominem
accersiri iuberet et de eo supplicium sumeret
Philippus ita respondit. nicanor non est. ma
cedonum pessimus. uidendum est igitur. necubi
nos cessemus in officio. ut igitur cognouit uehe
menter afflictum inopia, tamen a rege neglectum
fuisse, iussit donum aliquod ad illum
deferri hoc facto cum rursus smicythus
diceret regi. nicanorem apud omnes. sine
fine predicare laudes ipsius. uidetis igitur
inquit in nobis esse situm. ut bene aut male
audiamus ~~immane~~ quantum absunt. ab
huius principis ingenio. qui nunquam sibi
uidetur. satis laudari cum nihil faciant
laudandum. nec student beneficiis. sibi. con
ciliare beneuolentiam hominum. sed metui ma-
lunt quam amari: quumque saepe numero
faciant, detestanda idque palam tamen periit
quisquis ausus est hiscere.

aiebat se his qui in republica
atheniensium administranda primores essent plurimam
habere gratiam quod suis conuitiis efficerent
ut ipse tum oratione. tum moribus euaderet melior
dum conor, inquit illos dictis pariter ac factis
mendacii conuincere. o uere philosophicum
principis animum. qui nouit etiam ex inimicis

capere utilitatem nec quod uulgus solet hoc tantum spectare. ut maledicos efficeret malos sed ut ipse minus malus redderetur illorum maledictis admonitus. —

quum Athenienses quotquot apud Chæroneam capti fuerant, gratis dimisisset. illi uero etiam uestes stragulasque reposcerent atque hac de causa. macedones in ius uocarent risit Philippus dicens. quid? nonne uidentur athenienses arbitrari. se a nobis in talorum ludo uictos esse. tam ciuiliter tulit uictor uictorum ingratitudinem. quod non solum gratias non agerent. quod ipsi et incolumes et gratis fuissent dimissi. uerum etiam criminarentur quod non simul et amictus et stragulas redderent quasi nescirent, quale esset ius belli quasique nihil aliud esset certare armis quam certare talis qui ludus est puerorum. —

quum esset illi clauicula in bello fracta ac medicus a quo curabatur in singulos omnino dies aliquid posceret. sume inquit quantum uoles. nam clauem habes: ludens ancipiti uoce enim græce et clauem sonat qua aperitur scrinium aut ostium et commissuram humeri cum pectore. quid hoc animo ciuilius. cui et in dolore. et erga

auarum medicum iocari libuit nec obtrecta
tum morosior nec improbitate postulantis offen
sior ===

duo erant fratres quorum alteri nomen[12]
amphoteros quod graecis sonat ambo alteri he=
cateros quod illis sonat uterque. philippus
itaque animaduertens. hecateron esse cordatu
ac gerendis rebus accommodum contra amphote
ron ineptum ac degenerem inuertit illis no=
mina dicens hecateron esse amphoteron, am
photeron autem esse udeteron idest neutrum
significans alterum fratrem. uidelicet heca=
teron duorum in se uirtutes complecti: alteri
nihil relictum. itaque ei qui amphoteros dice
batur. mutauit nomen in contrarium ut
diceretur quasi nullius precij ===

quibusdam ipsi consulentibus ut
cum atheniensibus asperius ageret respondit illos
absurde facere. qui homini cuncta ad gloriam
tum agenti tum patienti suaderent ut gloriae sua
theatrum abiiceret: significans se se hoc agere
non ut athenas euerteret sed ut ciuitati cele
berrimae doctissimorum uirorum copia florenti
suas uirtutes probaret. //

duo pariter scelerosi sese inuicem

accusabant cognoscente philippo audita caussa pronuntiauit ut alter exularet macedonia alter illum insequeretur, hoc graece sonat jucundius

et ad fugientem pertineat. et ad exulantes: fugientem autem insequimur neutrum igitur absoluit Philippus sed utrunque damnauit exilio.

quum appareret in loco pulchro castra metari et moneretur. illic non esse pabulum pro iumentis qualis inquit est nostra uita, si etiam ad asinorum commoditatem uiuere cogimur.

quum arcem quandam ac praesidium capere destinasset ualde munitam, atque explorantes retulissent prorsus esse difficile atque adeo etiam impossibile: percontatus est num usque adeo difficile esset, ut nec asinus auro onustus posset accedere. significans nihil esse tam munitum quod auro non expugnaretur. quod ipsum poetae significarunt fabula Danaes a Ioue stupratae. sed deam in aurum uerso. unde flaccus aurum per medios ire satellites et perrumpere amat castra potentius ferro

quum hi qui apud Lasthenem erant quererentur. indigne quererent, quod quidam ex philippi comitatu dicerent ipsos proditores. Philippus respondit Macedones esse ingenio parum dextro. sed plane rusti=

canos qui ligonem ~~nihil~~ nihil aliud nossent, vocare quam ligonem alludens ad illud proverbium celebre. innuit autem illos re uera esse proditores Rusticana ueritas. quanquam rem suis nominibus appellat.

filium alexandrum admonere solet ut cum macedonibus comiter haberet consuetudinem uulgo interim conciliata bene uolentia uires ac robur sibi parans dum liceret alio regnante esse humanum: Prudenter intelligens ~~ut~~ nulla re melius constabiliri imperium quam ciuium beneuolentia: ita difficillimum esse iam regnum administranti erga quoslibet esse humanum. non solum quod regia potestas opposita sit inuidiae, uerumetiam quod resp. non possit esse incolumis. nisi scelera supliciis coherceantur. regibus. n. hactenus temperanda est humanitas erga ciues ut interim regiam tueantur autoritatem. nam immodica bonitas saepe contemptum parit.

~~[illegible]~~ idem philippus quum thebis obses esset philonis thebani auspicio usus est. multisque insuper ab eo beneficiis affectus is cum uicissim a philippo nihil muneris uellet accipere. ne me inquit philippus beneficentia superatum hac laude

spoliis quod hactenus a nemine beneficiis
victus fuerim. O animum imperio dignum
pulchrius existimauit benefaciendo quam poten-
tia vincere.

quum multi bello capti venderentur
philippus in auctione sedebat sublata veste parum
decore. quidam igitur eorum qui vendebantur
exclamauit. parce mihi philippe. paternus enim
tibi sum amicus. philippo vero interrogante. quo pacto
et unde ô homo confecta est haec amicitia? tum
ille. volo inquit propius accedens dicere. quum admi-
ssus esset quasi arcani quippiam dicturus. demitte
inquit chlamydem aliquantulum. nam ad istum
modum indecenter sedes. mox philippus. hunc
inquit. sinite abire liberum nesciebam enim illum
mihi vere bene colere et amicum esse non offen-
sus est rex tantus nec simulatione. nec admoni-
tione ignoti hominis. sed simul et simulatione
mutua simulationem texit et tantillum officium
magno libertatis praemio pensauit

quodam tempore ab hospite quodam
inuitatus ad coenam inter eundum plures forte
obuios secum adduxit umbras. ubi sensit hospitem
turbari: quod tam multis non sufficeret apparatus
praemisso ad singulos amicos puero iussit ut placentae

seruarent locum. illi persuasidum placentam expectant paululum edebant. ita factum est ut cœna sufecerit omnibus. faceto ioco simul et elusit amicos et hospitis pudori subuenit.

Hipparcho Euboieo uita defuncto philippus præ se ferebat quam illius mortem acerbe ferret. itaque cuidam uolenti dolorem ipsius metigare dicentique, attamen ille tempestiue decessit iam natu grandis: Sibi quidem ipsi inquit philippus tempestiue decessit sed mihi præpropere, Mors enim illum anticipauit prius quam a me beneficium acceperit nostra dignum amicitia. per quam rarum est principem sentire gratiarum affectus. sed amicis plerisque non aliter. quam equis utuntur dum usui sunt curant inutiles factos abiiciunt, eosque spoliant citius quam beneficio iuuant.

ubi resciuit alexandrum filium queri quod pater ex pluribus fœminis gigneret liberos sic illum hortatus est, ergo quum plures habeas regni competitores. da operam ut honestus ac probus euadas ut non per me. sed per te ipsum regnum obtinuisse uidearis. uir prudentia uere regia præditus. non consolatus est filium sed metum illius auxit, quo

magis extimularet ad uirtutem. indicans illi non aliter sperandum paternum regnum nisi se successione dignum praeberet, nec tam magnum esse, regnum adipisci. quam regnum promeruisse.

eundem hortabatur ut auscultaret Aristoteli cui traditus erat instituendus daretque operam philosophiae, ne inquit multa committas quae me fecisse nunc poenitet. perspexit egregius princeps. neminem philosophiae expertem regno idoneum esse, nec puduit fateri se multa per errorem fecisse perperam. quod a teneris unguiculis philosophiae praeceptis non fuisset imbutus nam qui experimentis discunt. administrare regnum. licet ingenio felicissimo nati sint tamen et sero et magno reipublicae malo. tandem euadunt boni reges. atqui philosophiae praeceptis premunitus accedit. si adsit mens integra. uix poterit ab honesto deflectere. ubi sunt interim qui literas ac philosophiae studium. clamant. ad rempublicam administrandam prorsus inutile.

ex antipatri amicis quendam in iudicum numerum ascripserat, uerum post ubi cognouit illum tingere barbam at capillos submouit eum dicens. qui in capillis fidus non esset eum in rebus gerendis non uideri dignum

cui sederetur. fuco utebatur in tingendis capillis. ubi non multum erat lucri. multo magis usures erat fuco in publicis negotiis ubi dolus interdum ingens adfert emolumentum. et hanc oportet regum praecipuam esse curam ut cognoscendis causis viros praeficiant incorruptos. id quod fieri potest, ubi vendantur iudicandi munia et is designatur iudex non qui vir melior est, sed qui ad dandum prior aut largior. at apud philippum nec antipatri tantum valebat autoritas quin suspectum e iudicum ordine moveret.

Harpalus pro ~~[illegible]~~ cratete propinquo ac familiari suo qui iniuriarum postulabatur, petiit a philippo ut reus multam quidem solveret, sed a causa liberaretur ne damnatus hominum maledictis exponeretur. hic vero philippus praestat inquit ut ipse male audiat, quam ut nos propter illum indulgebat amicis. sed quatenus licebat, integra iudicis opinione.

in exercitu quum multo tempore dormisset, experrectus: tuto inquit dormivit. vigilavit enim. antipater subindicans non esse regium indulgere somno. prae

tertim in bello sed tamem hoc interdum absque periculo fieri si rex habeat fidum ac uigilantem præfectum. ita cum laude amici suam excusauit somnolentiam. ——

Rursus euenit ut interdiu dormiente philippo, græci qui multi simul ad ostium conuenerant. indigne ferrent regemque incusarent, quod ob illius somnolentiam non statim admitterentur ad colloquium: hic Parmenio sic regi patrocinatus est. ne miremini inquit si nunc dormit Philippus. nam quum uos dormiretis hic uigilabat. significans græcis negligentem rem gerentibus philippum illis fuisse præsidium ——

anui cuidam paupercula philippum appellanti. ut causam ipsius cognosceret quum hac flagitatione frequenter obstreperet illi, respondit. sibi non esse otium. quumque anus inclamasset, proinde ne rex quidem esse uelles: philippus admirans anicula liberam uocem non illi solum præbuit aures uerum etiam alios audiuit. hoc idem latini tribuunt Adriano imperatori. ——

philippus quum audisset filium suum quodam in loco scite cecinisse. ciuiliter obiurgauit dicens. non te tui pudet. qui noris tam belle.

canere! significans alias artes esse regi dignior es.

idem in palestra prolapsus quum surgens in pulvere vidisset corporis vestigium Pape inquit ut minimam terrae partem naturae sortiti orbem appetimus universum! utinam hoc dictum inhaesisset a[nim]o filij cuius ambitioni orbis fuit angustus.

Philippus alexandrum ~~[illegible]~~ filium obiurgans quod largitionibus macedonum bene volentiam consectaretur. quae te malum inquit ratio in istam spem induxit. ut eos tibi putes fore fideles quos pecunia corrumperis. an tu id agis ut Macedones te non regem suum sed praebitorem putent!

Athenienses legationem ad philippum miserant, ea benigne audita ut humaniter dimitteret, iussit illos dicere qua in re gratum facere posset. Atheniensibus hic demochrates ~~excipiens~~ inquit si te ipsum inquit suspendas is. demochrates ~~excipiens~~ unus fuit é legatorum numero ob linguae procacitatem dictus parrhesiastes. ob tamen inhumanum responsum. indignantibus regijs amicis. philippus compescuit eos iussitque ut Thersitem illum incolumem dimitterent, tum ad cetera

Leoatas conuersus Renuntiate inquit athe=nienfibus multo superbiores esse qui ista dicunt, quam qui impune dicta audiunt, tales demum animi regno digni sunt.

ALEXander Magnus

In philippi dictis nihil erat quod præter urbanitatem non etiam ad bonos mores conduceret. nec uideo quem Philippo iungamus congruentius quam filium Alexandrum. is puer etiam cum philippus pater multa præclare feliciterque gereret, : nequaquam eo gaudebat. sed ad pueros æquales ac collactaneos dicebat. pater mihi nihil relicturus est illis contradicentibus. imo hæc omnia tibi parat quid profuerit inquit alexander. si multa possidens agam nihil? iam tum cognoscas scintillam indolis ambitiosæ et irrequietæ

idem quum leuitate corporis ac pedum ~~celit~~ cellerirate polleret. patri hortanti ut in olympiis stadium decurreret, facerem inquit si reges habiturus essem concer

tatores. Et hic agnoscas excelsum nec cuiquam facile cessurum in certamine laudis et imperij. nondum erat rex. et tamen non dignabatur nisi cum regibus committi. —

Quum puella multa nocte ad alexandrum esset deducta. cum eo dormitura, rogauit rex ubi fuisset tamdiu. illa respondente. se expectasset donec maritus esset cubitum. ministros accitos. acriter obiurgauit reducite inquit hanc parum enim abfuit quin uestra culpa fuerim factus adulter. Egregium castitatis exemplum. tum in iuuene tum in rege. nam apud illos simplex stuprum pro nullo crimine habebatur. apparet autem tunc fuisse morem. qui ad huc durat in Italia ut uxores secubarent a uiris. nisi si quando uocarentur. —

Alexandro puero diis largius facienti suffitum ac subinde ad thus accurrenti Leonides illius paedagogus. qui tunc aderat. heus puer inquit, tum large facies suffitum cum regionem deuiceris, quae thus gignit, post quam eam regionem obtinuisset. memor eius dicti, hac sententia scripsit illi literas mitto tibi thuris et casiae talenta aliquot.

ne post hac-

Nec post haec parcus sis erga deos quum non ignores nos potitos regione odores gignente. ——

Apud granicum martem experturus hortabatur, Macedones ut affatim pranderent, ueluti postridie ex hostium commeatu cœnaturi præsens animus ac de belli euentu fidens ac securus. —

Perillus unus ex amicorum alexandri numero filiabus suis ab alexandro dotem petiit, iussit rex illum capere talenta quinquaginta. cumque is respondisset, decem satis esse, tibi quidem inquit satis est tantum accipere. mihi uero non satis est tantum dare. Præclare dictum nisi uirtutis indolem ambitio uitiasset. ——

Anarcho philippo iusserat, quæstorem dare quantum cunque ille postularet quumque quæstor audita postulatione turbatus alexandro indicasset philosophum petere centum talenta. Recte inquit facit. sciens se amicum habere qui tantum dare et possit et uelit. Hic dubites utrum potius admirari oporteat, regiam ne liberalitatem in donando an philosophi improbitatem in postulando nisi malumus hanc uocare fiduciam ——

Mileti quum uidisset multas sta
tuas eorum qui in olympiis ac Pythiis uicerant
eas que per grandes et ubi inquit erant tam
magnam corpora quum barbari uestram
urbem obsiderent: salse taxauit Morem
stultam ambitionem qui gloriarentur his
qui corporum magnitudinem uiribusque præs
tantes in ludicris certaminibus uictoriam
reportassent, quum in tantis periculis nulli
fuissent, qui ad uersus barbaros se tales
præberent. =

quum Regina Carum Adas illud ha
beret, studio ut assidue mitteret, Alexandro
obsonia bellaria que per talicam Rerum ar-
chitectos coquosque magna arte parata. Alexan-
der ait se ipsum habere meliores obsoniorum
artifices ad prandium quidem nocturnum
iter. ad cænam uero tenue prandium. =

quodam Tempore quum omnibus ad
prælium aparatis interrogaretur. numquid aliud
præter hæc fieri uellet. nihil inquit. nisi
ut macedonum barbæ radantur: hoc dictum
quid sibi uellet. admirante parmenione.
an nescis inquit in prælio nullam ansam
meliorem esse quam barbam significabat

glominus esse pugnandum in quo genere certaminis barbæ officiunt, quod his milites facillime possunt aprehendi. =

Darius obtulit has conditiones Alexandro ut ab ipso acciperet, talentorum decem milia. et insuper asiam secum æquo partiretur. id quum Recusaret Alexander, ego inquit Parmenio accepissem si Alexander essem. et ego inquit Alexander si parmenio essem. dario vero hunc in modum Respondit, neque terram duos soles. neque asiam duos Reges ferre posse. et hic animi celsitudinem probare possis nisi dictum impotentiam quandam dominandi saperet. =

quum in arbelis de rerum summa periclitaturus esset. conflicturus. cum mille hominum, millibus ad pugnandum instrueretur adierunt illum milites aliquot ijs bene volentes deferebantque cæteros. quod in castris inter se miscerent sermones conspirarentque ne quid prædæ in Regium territorium deportarent, sed ipsi totum in suum verterent lucrum. His auditis subrisit Alexander. fausta inquit nunciatis. siquidem audio sermones virorum ad vincendum non

ad fugiendum animatorum. nec illum fefellit diuinatio. plurimi namque milites Regem adiere dicentes. Bono animo esto rex. neque metuas hostium multitudinem, ne pedorem quidem nostrum ferre poterunt. =

idem instructa iam ad praelium acie. cum cerneret militem quendam id temporis amentum. telo adaptantem ut inutilē submouit ab exercitu, qui tum demum appareret arma. quum his utendi tempus adesset. hoc inter strategemata magis com-memorandum erat, quam inter apophtegmata quenadmodum et hoc quod subiiciam

legebat Alexander epistolam à matre missam. qua arcana quadam et calumnias aduersus Antipatrum continebat, simulque ut solet. cum Rege legebat Hephystion. nec eum Rex uetuit legere. sed perlecta epistola anulum signatorium è digito detractū ori illius apposuit. hoc gestu admonens. ut arcana contineret, exemplum insignis de amico fiduciae tum etiam humanitatis egregiae qui calumnias latius pergargi noluerit, licet inuisum haberet, Antipatrum-

In Ammonis templo quum à vate

dictus esset jouis filius. nihil inquit mirū nam Iupiter. omnium quidem natura pater est, sed ex his optimos quosque peculiariter suos facit. Modestissime interpretatus est oraculum. nam uates per adulationem dixit illum filium jouis. quasi sic ioue prognatus esset, quemadmodum Hercules creditus est esse iouis filius. Alexander fassus est Iouem natura autorem. ac parentem esse omnium. sed eos demum peculiariter pro suis filijs agnoscere, qui uirtute ac praeclare gestis proxime ad diuinam naturam accederent. ea est omnibus benefacere. =

quum in bello crus esset illi sagitta uulneratum. multi(que) accurrerent. qui ipsum frequenter deum apellare consueuerant, ex porrecta hilarique fronte ad Homeri carmen alludens. dixit. hic sanguis est, quem uides Liquorque qualis solet emanare beatis. nimirum irridens adulatorum uanitatem quum ipsa res declaret ipsum nihil aliud esse quam hominem. Allusit autem ad locum Homeri. iliad. ε. ubi narratur. uenus a Diomede uulnerata =

Non nullis Antipatri frugalitatem laudantibus quod alienam ob omnibus delitiis

austeram que uitam ageret. foris inquit an
tipater albo utitur pallio. intus uero totus est
purpureus. notans. fictam illius parsimoniā
quum esset alioqui ambitiosissimus. =

quum hyeme frigidoque cælo apud amicū
quendam conuiuio acciperetur. uideret que foculū
exiguum et ignis pusillum: aut ligna inquit
infert aut thus. subnotans. conuiuatorem
lignis suis parcere. perinde. quasi thus essent
cum in rigore tanto nec thuri parcendum
esset. simul satis esset ignis ad faciendum
suffitum diis at parum ad depellendum frigus =

quum apud Antipatridem cœnaret
isque ad cœnam formosam psaltriam indu
xisset. Alexander aspectu motus in illam
exarsit: mox rogauit antipatridem num
quid ipse mulieris amore teneretur. illo
confitente. o scelleste inquit non tu protinus
abduces é conuiuio mulierem. quantum
ille animus aberat, á constupranda alie
na uxore. qui tantopere sibi metuit ab
amica hospitis. =

Rursum cum cassander Pythonem
cuj tibicinis amasium per uim osculare uellet
idque eum ægre ferentem sensisset Ale=
xander iratus exiliit. in cassandrum. cla

mars. ita neq; nos ne amare quidem quicquam licebit? non satis erat regi si se ipsum praestaret continentem, nisi et praefectos haberet sui similes. quando autem postus fuisset a suis per eum constuprari filiam aut uxorem honesti civis, qui tibicini suos amores etiam ab osculo voluit esse inviolatos: denique quod duces peccarent arbitratus est ad se pertinere.

Quum e macedonum numero ad mare remitteret valetudinarios ac mutilos debilesque proditus est quidam, qui se inter egrotos ascripserat, cum non egrotaret, is quum ad Alexandri conspectum adductus esset, et examinatus fateretur se morbum praetexuisse ob amorem Telesippae quae ad mare fuerat profecta: percontatus est Alexander cui negotium retrahendae ad exercitum Telesippae ut nobiscum maneat. nam vim ad movere libere non est nostrum. sic indulsit amori strenui militis quem in exercitu retinere cupiebat, ut ingenuam mulierem redire nollet nisi persuasam.

^ relegaret. caeterum ut cognovit eam esse liberam persuadeamus igitur inquit o Antigenes Thelesippae.

Quum graeci qui apud hostes stipendium faciebant, venissent in potestatem

Alexander atheniensses quidem iussit in copedibus seruari quod quum expublico stipendium haberent, tamen apud hostes meruissent. similiter, et Thessalos quod regionem optimam nati non eam colerent, Tebanos uero dimissit dicens: his per nos nihil est, reliquum. neque ciuitas neque agri; ita moderatus est poenam ut morte commeritis non indiceret nisi uincula et culpam eorum qui necessitatem excusare poterant in se transtulit.

ex indis quendam sagittandi arte cum primis celebrem adeo ut etiam per annulum sagittam mittere diceretur. quem in bello cepisset iussit artis suae specimen edere: recusantem iratus rex necari iussit, cum duceretur homo dixit. his aquibus ducebatur, se multis diebus non exercuisse artem eo ptimuisse ne aberraret. id ubi renunciatum est alexandro. quod non contumacia sed ignominiae metu recusasset, admiratus ingenium gloriae studiosum dimisit illum donatum eo quod mortem oppetare maluisset, quam fama sua uideri

indignus. hic apparet non omnino uanum esse quod proberbium iactatum est simile. simili esse amicum. Alexander glorias supra modum appetens. similem affectum in aliis amabat. =

Taxiles unus è numero regū india occurrens Alexandro. sic illum affatus est. prouoco te inquit. non ad pugnā neque ad bellum sed ad aliud certaminis genus. si inferior es a nobis accipe beneficium, sin superior. nobis benefacito. cui Alexander at qui inquit ob hoc ipsum inter nos certandum est. uter benefaciendo superet alterum, et humanissime complexus illum. non solum. non spoliauit ditione. sed auxit etiam. =

quum audisset de rupe quadam apud indos quæ ob sublimitatem uelut auibus inaccessa dicitur. quod ipse quidem locus expugnatu dificilis esset, sed qui eum tenere formidolosus, nunc inquit locus captu facilis est. significans nihil prodesse muenimenta. nisi uir fortis ea tueatur.. Ars enim non tam fossis ac muris tuta est quam uiris. =

quum alius quidam rupem tene-
ret inexpugnabilem. ut putabatur. semet
Alexandro dedidit. at Alexander. non
solum eius ditionis principem esse iussit
uerum etiam addidit dicens. hic homo
mihi uidetur sapere. qui se maluit bono
uiro quam loco munito concredere.

Rupe capta cum amici dicerent
illum egregijs gestis herculem superasse
at ego inquit. meas res gestas. in imperio ne
uerbo quidem cum his quae gessit. hercules
arbitror conferendas. adulabantur illi
sed huius animo nulla satis faciebat adu
latio.

quosdam ex amicis mulctauit
quod in ludo alea sensisset cor non ludere
siquidem multi sunt. qui in hoc ludo. ue-
lut in re maxime seria uersantur. non
enim ludunt qui fortunas suas omnes in
perdium et liberos alea permittunt arbitrio.

Xenocrati philosopho. quinqua
ginta talenta dono misit. ea quum ille
recusasset accipere. dicens sibi non esse opus.
interrogauit an ne amicum quidem ullum
haberet cui esset opus. nam mihi inquit
uix darij opes in amicos suffecerunt.
Hic

hic utrius animum magis admirari conueni at nondum statui regis. ne tam ad libera litatem propensum. an philosophi: qui tan tum munus a tanto rege ultro delatum remiserit.

Porrus rex ab Alexandro de uictus quum ab eo post pugnam rogaretur dicente quomodo te tractabo? regaliter ait. Rursus subiicienti Alexandro. numquid etiam aliud. omnia inquit. porrus complectitur hoc uerbum regaliter. alexander et pruden tiam et fortitudinem uiri admiratus la tiorem ditionem illi addidit ea. quam pri us obtinuerat supplici et ad pedes abiecto minus conferri sset adeo diligebat. animo sus iuuenis impauidos animos. quintus curcius aliquanto secus narrat. interro gatus porus. quid ipse uictorem statuere debere censeret. quod hic inquit dies tibi suadet. quo expertus es quam esset caduca fœlicitas submonuit regem. ut modeste sua fortuna uteretur. memor ipsi posse accidere quod acciderat Poro.

quum accepisset esse. quendam qui conuiciis ipsum impeteret. Regium est inquit. cum facias bene audire male

nihil hoc dicto generosius. quanquam idem et aliis ascribitur.

Morti proximus ad amicos respiciens dixit magnum epitaphium. uideo futurum: præsentiens res ab ipso gestas multorum eloquentia celebrandas nec eum sua fefellit diuinatio.

Cum Darij filias. haberet. captiuas demissis oculis eas salutabat. idque raro sibi metuens ab illarum insigni forma apud familiares autem. dicere solet dolores oculorum sunt. persica puella.

Dicto cauit ne a quoquam pingeretur præterquam ab Apelle aut a quoquam ære sculperetur præterquam Lysippo artificibus illius ætatis præstantissimis. nam hoc quoque iudicabat ad principis dignitatem pertinere. cum cherylo poëta pactus erat. ut pro unoquoque bono uersu Philippicum acciperet ~~aurum~~ aureum pro malo colaphum.

idem interrogatus ubi suos recondere thesauros. apud amicos inquit: significans facultates nusquam reponi tutius quum enim res postulet redeunt ad te cum fœnore.

quum nuncius quidam gaudio-

gestiens porrectaque manu accurreret. rem prospere gestam narraturus. quid mihi bone uir magne nunciabis nisi nuncies homerum reuixisse? significans omnium preclare gestorum gloriam abolendam nisi contingeret talis praeco qualis fuit Homerus.

Ciuitas quedam ut ab armis alexandri quietem haberet obtulit illi partem agrorum et praeterea rerum omnium dimidium. cui sic respondit. hoc animo ueni in asiam non ut acciperem quod dedissetis. sed ut uos haberetis quod reliquissem

Alexander habebat Eudemonicum philosophum. sed quouis parasito adulantiorem. hic quum aliquando tonaret uehementer adeo ut omnes expauescerent. dixit Alexandro quum tu tale quippiam facis. alexander fili iouis. at ille non ferens tam abiecti philosophi uocem ridens ait, nolo enim. formidabilis esse quemadmodum tu me doces qui Satraparum ac regum capita me iubes super coenam apponere. sic Athenaeus, Plutarchus inuita secus aliquanto, quid mihi succenses. quod pisces apponam in conuiuio ac non potius satraparum capita?

Alexander quum hyeme duceret,

exercitum assidens igni recognoscere prae
ter euntes copias caepit. cumque uideret se
nem quendam horrentem frigore. et ad ignem
stantem considere loco suo ~~dixit~~ iussit di
cens. si in Perside natus esses in Regia sella
sedere tibi capitale foret: in Macedonia nato
conceditur. —

Alexander etiam tum adolescens
uidens. patrem Philippum equum praeferocem
nec ullum sessorem tergo patientem. uelat
inutilem abiectum ire qualem inquit equum
isti perdiunt. dum illum per imperitiam ac
molliciem uti nesciunt. cumque mira arte
sine uerberibus tractasset equum tandem
consensum ad cursum admisisset, tum calci-
bus usus est; ac molliter flexis habenis cum
equum reduxisset descendentis caput exo-
sculatus pater. aliud, inquit o fili tibi par
regnum quaere quando iam te non capit, Mace-
donia. Praesagit. uir prudens tam excelsae
indoli non suffecturam paternam ditionem.
sed equus ille nos admonet. multa bene
nata ingenia perire. uitio instituentium
qui fere nesciunt imperare. nisi ex equis ge-
nerosis reddiderint asinos. —

idem Aristotelem. cui puer formandus

fuerat traditus summa ueneratione prosequebat. dicens se illi non minus quam patri debere quod a patre uiuendi a preceptore bene uiuendi initium accepisset.

quum Pyrata captus ad ipsum deductus esset rogatus quare fretus auderet infestare maria compendio respondit. Ego inquit quoniam id unico nauigiolo facio pirata nominor: tu quum idem facias magna classe rex apellaris. Alexander admiratus intrepidum animum, donauit illi uitam.

idem delphos profectus quum sacerdos negaret se consulturam deum. quod dies essent infasti. quibus ne oraculis quidem loqui phas esset uiportracto secum sacerdote templum ascendit: quumque illa importunitate uicta mulier diceret.. inuictus es o fili satis, inquit Alexander oraculi est. mulieris uocem responsi loco ducens.

Postea quam in expeditionem profectus regias omnes pene opes in milites ac duces distribuisset. roganti perdicca, quid tibi nunc Rex superest: spes inquit. Hic Perdicca hae inquit nobis commilitonibus tuis futura communis est. et prediam. quod ipsi desig narat alexander. recusauit. tanta erat fiducia bene successurum expeditionem.

Idem initio quum in caussis capitalibus sederet iudex accusatori alteram aurē occludebat. Rogatus quur id faceret. alteram inquit integram servo reo.

quum Philoxenus classis praefectus alexandro scripsisset, Tarentinum quendam Teodorum esse apud se pueros habentem insigni forma uenales. si uellet emere indigne tulit apud aequales suos inde clamitans. quid in me Philoxenus tam obscoenum animaduertit. ut mihi tantum probri conciliaret.

Xisam expugnaturus quum uideret milites deterreri fluminis. quod ciuitatem praeter labitur profunditate exiliit. ó me omnem deterrimum exclamans qui natare non didicerim. moxque clipeo prosubere innixus primus tranauit.

illum profectus Achilis statuam coronans. ó te foelicem inquit achilles. cui uiuo talis amicus. mortuo talis contigerit praeco. de Patroclo loquens. et homerum quorum ille fidelissimus achilli fuit amicus hic defunctum iliade tota celebrauit.

duabus potissimum rebus. quum deus a multis praedicaretur. se quod mortalis

esset deprehendere dicebat somno et coitu 138
quod haec praecipue proderent humani corpo=
ris imbecillitatem. ad caetera inuictus erat
somnus enim mortis imago est, et coitus spe
cies est morbi comitialis.

Darij regiam ingressus. quum
uidisset sublime cubiculum et inco stratum.
mensas. caeteraque omnia mirifico ornatu ins=
tructa. Hoccine inquit erat imperare. sentiens
non esse Regium huiusmodi delitijs indulgere=

quum delato ad ipsum scriniolo
quo nihil inter opes Darij preciosius pulchrius
ue repertum est. et quaereretur in quem usum
destinandum esset, alijs aliud suadentibus
dixit huic optime censendus si latret. Homerus
sentiens. nullum esse thesaurum illo precio
siorem. ita uisum est iuueni, qui se totum
ad exemplar. Achillis componebat.

idem hortante Parmenione
ut noctu hostem adoriretur. alioqui sum=
mum fore discrimen. si palam. cum tanta
multitudine martem. experiretur. siquidem
ex fragore procul uelut, e pelago resonante
conjectabat immensum esse numerum
non furor inquit uictoriam: recusans tenebra
rum praesidio uincere.

quum legisset prolixam

epistolam ab antipatro scriptam in qua multæ inerant aduersus olympiadem calumniæ. ignorare uideris. inquit Antipater quod una matris lachryma multas delebit epistolas. —

quum sensisset. sororem suam cum juuene quodam eleganti forma consuetudinem agere. nihil offensus est. sed dixit concedendum esse ut illa quoque aliqua ex parte regno frueretur. multum dissentiens ab animo cæsaris augusti. qui nihil acerbius tulit. quam filiæ neptiumque lasciviam.

quum audisset Anaxagoram disserentem innumerabiles esse mundos illachrymasse dicitur. Rogantibus numquid accidisset lachrymis dignum: an non uideor. inquit merito flere. qui quum mundi sint innumerabiles. nos nondum unius digni facti sumus. —

philippus a triballis in prælio uulneratus est femore lancea trajecto. opera chirurgi. liberatur periculo mortis dolebat claudicationis deformitatem contractam manere. dolebat cui Alexander ne uerearis inquit in publicum prodire. sed gradum mouens. uirtutis tuæ potius me mineris hoc et aliis ascribitur. —

Siquando in colloquiis aut conuiuiis incidisset contentio de carminibus Homeri, alijs alia praeferentibus. hoc unice probauit Alexander

idest dux bonus atque idem ualidus pugnator in armis.

quodam tempore darij mulieres inuisit una cum Hephestione hunc quum esset eodem ornatu quo rex corpore etiam maior. Syngambris. darij mater pro rege adorauit. eadem quum ex nutibus adstantium intellexisset errorem. suum perturbata denuo salutauit Alexandrum tunc Alexander nihil est o mater quod turberis nam et hic Alexander est sentiens amicum esse alterum Alexandrum.

quum in Hammonis templum uenisset sacerdos grandaeuus illum salutauit salue fili et hanc appellationem a Deo habeas tum Alexander accipio eam o Pater et posthac patiar tuus dici, si mihi totius orbis dominium concesseris. sacerdos Recepit se intro et quasi consulto deo respondit. iouem certo promittere quod peteret. hic Alexander. scire cupio num quis superstit, multus eorum qui patrem meum interfecerunt, ad haec sacerdos. Phili-

ppi inquit, interfectores omnes dedere pœnas. sed patri tuo nemo mortalium potest tendere insidias. significans illum esse iouis non philippi filium. =

quum darius numerosissimum exercitum instruxisset, Alexander profundissimo somno correptus est, adeo ut nec inter diu potuerit expergisci: tandem imminente periculo amici ingressi regem excitarunt. qui cum dicerent, se mirari in eo rerum statu tantam regis securitatem. magna inquit Alexander animi molestia me darius liberauit. qui uires suas omnes in unum contraxit, ut liceat uno die de summa rerum decernere. =

Alexandro magno Corinthij per legatos ius suæ ciuitatis detulerunt, hoc officij genus quum risisset Alexander quidam e legatis. nulli inquit. ciuitatem unquam donauimus. præterquam tibi et Herculi. hoc audito libens accepit oblatum honorem quem illi commendabat partim raritas. partim cum Hercule laudatissimo uiro societas. =

Dum in obsidionem cuiusdam

urbis infirmissima mœnium quærit. sagitta ictus est. nec tamen ab instituto destitit: mox quum represso sanguine sicci uulneris dolor cresceret. et crus equo suspensum paulatim obtorpuisset coactus quod cœperat omittere acchirurgum accerseret. omnes inquit me predicant Iouis esse filium. sed uulnus hoc. hominem esse me clamant.

Zenophantus certis modis Alexandrum ad arma solet concitare. eam musices uim admirantibus cunctis. quidam ait, si tantus artifex est incinat modulos quibus illum abellis reuocet. sentiens non esse magnæ artis hominem eo pellere quo suapte natura pronus est.

Antigonus Rex Macædonum

Antigonus in extorquendis pecuniis acerrat ac rigidus. cuidam itaque dicenti. at non talis fuit Alexander. merito inquit. nam ille metebat asiam. ego culmos lego. sentiens opulentissimam asiam prius ab illo spoliatam, sibi a spoliatis corradendum quod posset.

Milites quosdam uidens Tora

cibus et galeis indutos. sphæra ludere delectes est, hoc spectaculo ad duces illos accersi iubet ut eos coram illis laudaret. uerum ubi nunciatum esset duces bibere præfecturas illorum militib. dedit qui sphæra luserat armati. simul et ducum ignauiam puniens et militum stre nuitatem honorans.

quum omnes admirarentur quod quum initio Regni durior fuisset senex factus clementer ac placide regnum gubernaret. prius inquit opus erat regno. nunc gloria et beneuolentia. sentiens regnum armis et austeritate frequenter parari sed non nisi honesta opinione ciuiumque beneuolentia retineri.

idem filio Philippo multis præsentibus. percontanti ac dicenti quando castra mouebimus? quid inquit num metuis ne solus tubam nõ audias? notans adolescentis imperitiam quod hoc patrem multis audientibus percontaretur. quum in bello celanda sint consilia principum: sed quotiescumque castra mouenda sunt tum omnibus tuba dat signum.

A graui morbo posteaquam

contraxerat nihilo peius est inquit siquidem hic morbus sub monuit nos ne animo efferamur quum simus mortales quis docuerat Ethnicum regem philosophiam christiano dignam animo, deplorabant amici ceu magnum malum quod tam grauiter ægrotasset ille interpretatus est ex morbo plus accepisse boni quam mali. Corpus extenuavat sed animum reddidit modestiorem: corporis robori non nihil detraxerat sed animo detraxit insolentiam morbum longe periculosissimum. Proinde non pessime res habet quum levior morbus arcet pellit ue maiorem. ——

frater antigoni Marsyas litem habebat sed a Rege postulabat, ut caussa domi cognosceretur. cui Antigonus si nihil inquit praeter ius agimus melius fiet in foro cunctisque audientibus non impetrauit hoc a rege fraternus affectus ut vel tantillum de iure concederet, ipsum autem hoc dilemmate constrinxit: si injustam causam habere te scis quur litigas, sin justam quur fugis hominum conscientiā et ad domesticas latebras rem fori pertrahis non cariturus sinistra ciuium suspicio

ne[redacted] etiam si bonam causam viceris. =

quum aliquando tempore hyberno compulisset castra transferri in locum ubi non erat rerum necessariarum copia atque hac de causa milites quidam in regem maledicta congererent. ignari ipsum esse in proximo. virga tentorij vela diduxit. flebitis. inquit. ni longius remoti deme male loquamini. quid hac facetia clementius aut quod clementia facetius. simulabat se non indignari quod male de ipso loquerentur. sed quod tam vicini ut exaudiri possent ab eo cui maledicebant. =

Aristodemo qui unus ex amicorum regiorum numero fuit é coquo ut putabatur prognatus suadenti. ut impendiis ac legationibus aliquid detraheret, verba tua inquit Aristodeme ius olent. sub indicans coquorum esse parsimoniam, non regum. proinde illum tali consilio non meminisse. cuius esset amicus, sed quo esset [redacted] patre natus. =

quum Athenienses servum Antigonis honoris gratia. perinde ut ingenuum in civium numerum ascripsissent.

nequaquam

nequaquam inquit velim unum Atheniensem a me loris caedi: significans per illos factum ut unum civem Atheniensem posset loris caedere. quippe servum: sed athenis esse plures uno commeritos ut a rege loris caederentur. qui servum alienum, quod in ipsis fuit manu mitterent; =

~~Adolescens quidam Anaximenis Rhetoris discipulus orationem a praeceptore~~

Alterum quendam Rethorum audiens ita loquentem. hora nivium iaculatrix. adveniens regionem herbis defectam reddidit non desines inquit mecum ut cum turba agere. offensus est rex oratione nimis elaborata cuiusmodi verborum apparatu solent se venditare Rhetores apud imperitam multitudinem at idem apud regem facere. erat illius abuti pacientia. quoniam autem affectata sermonis structura. latine non perinde potest exprimi graeca ponam.

pro.

dicere poterat hyems. et verbum est affectatum vixque poeta concedendum

Thasillo cynico petenti drachmā nonest inquit munus regiam: Cynico subiiciente. Talentum igitur da. at nonest inquit Cynicum tale munus accipere. utroque comu Repulit postulatoris improbitatem quum existimabat nullam dignum beneficio —

quum mitteret filium suum demetrium cum numerossa classe magnaque militum ui ad graecos liberandos dicebat. gloriam graecia uelut a specula in orbem terrarum accedi. iuuenem gloriae studium extimulans uti extrennue rem gereret. quod eius laudis rumor. non intra graeciae fines esset contirendus. sed de graeci nominis celebritatem per omnes mundi plagas dimanaturus. —

Antagoram poëtam in tentorio congrum coquentem atque ipsum patellam uersantem deprehendit. Antigonus ā tergo. stans eique dixit. putasne ō Antagora. Homerum quum Agamennonis res gestas scriberet, coxisse. congrum contra haec antagoras. et tu rex putasne Agamemnonem quum illas res gereret fuisse curiorum. siquis in exercitu congrum coqueret — a quo anima

Rex nebit ioci Talionem. quasi inter pares res ageretur.

~~in somnis~~ Antigonus ~~aliquā~~

~~do~~

Antigonus amicis suadentibus ut si Athenas caperet ualidis illam præsidiis communiret ne quando deficeret sumaque cura ut totius græciæ basim custodiret. respondit se semper in hac fuisse sententia. ut crederet nullum esse regni præsidium firmius quam ciuium beneuolentiam.

idem ubi audiuit reges in ipsius exitium conspirasse insolentissime respondit. se illos omnes uelut aues semina legentes uno lapide unoque clamore disturbaturum.

quum Antigonus in arduis ac præruptis locis planiciei imminentibus exercitū haberet pyrrhus positis circa nagliam castris postridie per caduceatorem ut in campum descendens martem experiretur prouocauit. Antigonus uero respondit. quam militiam non magis armorum q̃ temporum esse. pyrrho si illum suæ uitæ tedium cepisset satis multas ad interitū uias patere.

\+ Antigonus interrogatus quem

è suæ ætatis ducibus præstantissimum
iudicaret. respondit pyrrhum si senesceret.
non pronunciauit optimum, sed optimum fore
si rerum experientiam ætas adiungeret.

idem uidens militem quendam alio-
qui strenuum et ad pericula promptum parum
bene affecto corpore rogauit. quid pateretur:
illo confesso morbum occultam, iussis medicis
ut si qua fieri posset adhiberent remedia.
at miles iam morbo liber cœpit detrectare
pugnam minus que prompte semet obiicere
periculis. Rex admiratus interrogauit illum
quænam esset mutati animi caussa.
tum miles. tuipse inquit in caussa fuisti
quum afflicte uiuerem. non magnopere
metuebam. tali uitæ. nunc quum tua
opera mihi uita facta est charior magis
caueo ne pereat.

Antigonus senior quum frequen
ter. biantem molestè flagitantem tulisset
tandem uictus tædio. date inquit bianti
talentum. uel ui sentiens beneficium
non impetratum sed ex improbitate extor-
tum.

idem conspiciens filium suum
eos in quos habebat imperium. ferocius trac-
tantem atque insolentius. an ignoras inquit

fili regnum nostrum esse splendidam ser
uitutem, nihil dici potuit cordatius nam
princeps non minus ob seruire cogitur popu=
lo. quam populus principi. nisi quod princeps
id facit cum dignitate alioqui reuera
mutua seruitus est. –

Iam ut cum graecis ut cumque patria
faciamus. Alexandro Iulium caesarem. philippo
Augustum. Antigono. M. Tullium obiiciemus. –

Octavius caesar. Augustus.

quum in conuiuio Rhymitales Thracum
rex qui ab antonio ad Augustum desciuerat
insolentius iactaret sua erga caesarem merita
ac sine fine exprobrans belli societatem. mo=
lestus esset caesar dissimulata illius petulantia
alteri cuidam regum propinans dixit. prodi
tionem amo, proditores non laudo. significans
his qui proditione profuerunt, nihil deberi
gratiae. licet enim officium quod praestant, pro=
tempore gratum est. ipsi tamen habentur pro=
malis ac foedifragis. –

quum ad augustum delatum esset Erotes
Aegipti procuratorem emisse coturnicem in pugna
superantem omnes ac prorsus inuictam eamque

assam deuorasse. jussit acciri hominem et discussa caussa confessum malo nauis affigi iussit: vita iudicans indignum qui ob tantillam gulæ voluptatem non pepercisset aui. quæ pugnando diu multisque potuisset esse voluptati: præterea quæ cæso quodam omine Cæsari perpetuam in bellis prosperitatem portenderet.

quum audisset. quod Alexander natus annos triginta duos posteaquam pleraque mundi regiones peragrarat, dubitasset quid in reliquum uitæ tempus esset. facturus demirabatur si Alexander non iudicasset maius opus bene gubernare partum imperium. quam amplam ditionem comparasse/ recte notauit inexplebilem Alexandri ambitionem qui nullam aliam functionem rege dignam existimasset. quam proferre ditionis terminos quum multo tum pulchrius tum difficilius sit regnum quod contigit rectis legibus sanctisque moribus exornare quam armis regno regnum addere.

Augustus legem tulerat de adulteris quomodo iudicandi essent de hoc crimine delati. et quomodo puniendi conuicti. post iræ impotentia irruit in adolescentem delatum. quod cum Iulia augusti filia commercium habuisset. cumque manibus

uerberauit atque cum adolescens exclamasset legem tulisti o caesar: adeo facti penituit caesarem ut eo die recusaret caenam capere, crimen porro graue erat. tum admissum in Caesaris filiam quis princeps ibi dolori suo temperaret? aut quis ibi legum iudiciorumque moras expectaretur at tantus princeps sibi adeo displicuit ut a se ipso poenas sumeret. quod legi quam aliis prodiderat. non per omnia paruisset.

Cum Caium ex filia nepotem in Armeniam mitteret. optabat a Diis ut illum pompeij beneuolentia. audatia Alexandri ipsius autem fortuna comitaretur. quod in singulis erat precipuum. id optabat uni contingere. illud autem singularis cuiusdam erat modestiae quod uir ingenio doctrina consilioque prestans. sua praeclare gesta fortunae ascribebat.

Dicebat se Romanis cum imperij successorem relicturum. qui nunquam eadem de re bis consultasset de Tiberio sentiens.

Cum Iuuenes nobiles ac dignitate claros inter se tumultuantes uellet compescere neque auscultarent illi sed tumultuari pergerent audite inquit Iuuenes senem. quem iuuenem senes audierunt, Augustus enim adolescens.

ad remp admotus est summaque fuit au=
toritate haec sola uoce illos coheruit. nec allius
supplicium ob concitatum tumultum exegit

quum Populus Atheniensium uideret
deliquisse quiddam scripsit ex urbe Ægina
non arbitror uos latere. quod uobis irascor. ne-
que enim Eginæ semper hybernaturus. nec
aliud illis neque dixit. neque fecit. satis
habens illis comminatu esse ni desisterent

scripserat Augustus thragediam
cui titulus erat aiax campori. quoniam
displicebat spongia deleuit. Itaque quum
Lucius thragediarum scriptor interrogaret.
quid ageret ipsius aiax. Cæsar admodum
festiuiter in spongiam inquit incubuit
alludens ad argumentum fabulæ in quo
aiax quum resciuisset quæ dixisset fecisset q.
per insaniam gladio incumbens sibi
necem consciuit.

Cuidam ipsi libellum trepide porri-
genti qui manum nunc proferret. nunc retra=
heret quid inquit. an putas te assem dare
elephanto. solent enim pueri minimos num=
mos elephanto porrigere. quos ille non sine
spectatorum admiratione proboscide sic.

Corripit ut pueri manum non lædat sic uidemus pueros et linursorum victum manum inserere non sine metu. Molestum erat optimo principi quod timeretur. =

quum ab eo pacinnius taurus munus peterit diceretque populari rumore sparsum pecuniam haud paruam ipsi a Cæsare datā, sed tu inquit noli credere. lepido ioco significans se non daturum. alter expectabat futurum ut Cæsar ipsius pudori succurreret ne si compertum esset Rumore messo aanum ipse ludibrio haberetur. Cæsar illud indicauit Remedium. sinere homines loqui quæ uellent modo ne ipsi quod erat falsum persuaderet. =

Alter præfecturam equitum submotus insuper et salarium ab Augusto postulare est ausus. hoc colore. ut diceret se non lucri causa salarium petere. sed ut tuo inquit iudicio. uidear impetrasse munus et ita credar non de officio submotus. sed officium deposuisse, Tu inquit augustus apud omnes predica te accepisse ego non negabo. =

Si nihil mouebat petitorem nisi metus ignominiæ uia commonstrata est qua nihil omninus honori suo consulere posset. quam si pecuniam accepisset. =

Flannium adolescentem uitiis coruptū Cæsar castris excedere iusserat. cumque ille dimissus supplex ac plorabundus apud Augustum hac deprecatione uteretur. quo ore redibo in patriā. quid dicam patri meo. dic inquit me tibi displicuisse. quoniam pudebat adolescenti fateri quod ipse Cæsari displicuisset Cæsar permisit

ut sermonem inuerteret, et culpam in ipsu conferret.
Miles quidam in expeditione saxo percussus notabilique in frontem cicatrice deformatus quoniam honesto uulnere erat insignis. immodice sua facta iactabat. eius insolentiam Augustus leniter castigauit at tu inquit caue nequando fugiens post te respexeris. subindicans fieri posse. ut uulnus dequo nimium se uenditabat non prælio sed in fuga accepisset.
galba corpus habens gibbo deforme dequo uulgo iactatum est. ingenium galbæ male habitare. quum apud cæsarem causā agens subinde disceret. corrige me inquit cæsar siquid in me reprehendendum uideris. ego inquit galba monere te possum. corrigere non possum. cogitur quod reprehenditur. corrigitur quod ex distorto fit rectum.
quum plerique rei quos seuerus cassius accusabat absoluerentur. et is cui cæsar forum extruendum locarat. diu traheret illum operis expectatione. uellem inquit cassius et forum meū accusasset. iocatus est ambiguo uerbo nam absoluitur. quod perficitur. et absoluitur qui a causa liberatur. absoluit opus architectus et reum iudex absoluit.
olim erat magna sepulchrorum religio. eaque pars agri quæ sepulchro erat dicata non proscindebatur aratro. uectius itaque. quum nihil hac religione

deterritus patris monumentum exarasset.
Augustus facete locatus est. hoc inquiens
est vere patris monumentum colere.
rursus lusit ancipiti verbo. colimus eaque
veneramur. et coliter aper. aut aliud si=
mile. gemina fuisset amphibologia. si pro
monumento dixisset memoriam. quod
ab illo dictum arbitror. siquidem eorum
memoria nobis sacrosancta dicitur. quos
vita defunctos. veneramur et memorias
ad graecorum imitationem vocamus de
functorum monumenta =

Quum Herodianae crudelitatis ru=
mor ad Augustum pervenisset quod in syria
pueros omnes qui bimatum non excessissent
iussisset interfici. et in his etiam eius periisse
filium. Prestat inquit Herodis esse por
cum. quam filium, Herodes iudeus erat
et Iudei mira Religione abstinent ab
esu suillae =

Potius Alexandria multis
vitam donarat in gratiam arij philosophi
Sostratum tamen promptissimae quidem
linguae virum. sed qui Caesari displiceret
quod temere academicus haberi vellet
rejecit. at is squalidus promissaque cana
barba. coepit Arium quocunque iret in
sequi versiculum illum in aure habens.

idest

Sapiens sapientes servant. si fuerint sapi=
entes hac arte coegit Caesarem ignoscere. =

Augustus nulli fere ad convivium
vocanti. negare solitus est exceptus igitur

a quodam cœna perparcâ ac pene quotidiana. cum a conuiuatore dimitteretur hoc illi tantum insusurrauit. non puta bam me tibi tam familiarem. alius tam ieiunum apparatum contumeliam fuisset interpretatus. ille etiam pudori consuluit inuitatoris. familiaritati tribuens idque in aurem. ne cæteri putarent exprobra tam parsimoniam. quid hac comitate amabilius in tanto monarcha. qualem nunc uix triginta reges æquent.

Augustus etiam. neminem dolentis lepide tetegit Varinium: siquidem is podagræ obnoxius uideri studebat discussisse uitia ac iam mille passus ambulare se gloriabatur non miror inquit Cæsar, dies aliquanto sunt longiores. significans illum nihilo magis liberum esse a podagra sed dies esse longiores factos.

Equite Romano quodam defuncto compertum est. illum tantum habuisse æris alieni ut summa ducenties nummum excederet. idque dum uiueret. celauerat. quum igitur res illius auctioni subiicerentur: ut ex pecunia creditoribus satis fieret. Augustus iussit sibi emi culcitram illius cubicularem. ac mirantibus hoc preceptum. habenda est inquit ad somnum mihi conciliandum illa culcitra in qua ille tanto ære alieno astrictus somnum capere potuit. Nam Augustus

ob ingentes curas saepe maximam noctis partem ducebat insomnem.

Temporibus triumuiralibus quum Octauius, Lepidus et Antonius rerum potirentur, Augustus in Pollionem scripserat fescenninos ludibrij causa. Tum Pollio, at ego inquit taceo, non est enim facile in eum scribere, qui potest proscribere. notans Augusti tyrannicam potentiam. nec ea libertate offensus est Augustus.

Curtius eques Romanus delitijs diffluens quum apud Caesarem coenaret macrum turdum sustulit è patina, eumque tenens interrogauit. Caesarem liceret ne mittere. quumque is respondisset quidni liceat, ille protinus auem misit per fenestram, iocum arripiens ex ambiguitate uerbi. nam cibus è conuiuio dono mittitur amicis, quod apud Romanos erat solenne, et mittitur quod abiicitur, nec hoc ioco Caesar offensus est.

Cum censoris munus gereret Augustus eques quidam Romanus apud illum delatus est quasi facultates suas imminuisset. at ille citatus, probauit se auxisse. mox eidem obiectum est quod legibus contrahere matrimonium iubentibus non paruisset. ille docuit se ex uxore trium liberorum esse patrem. nec satis erat

equiti dimitti. sed caesari credulitatem expro=
bans addebat. post haec caesar inhonestos viros in=
quirens. honestis mandato satis aperte pronuncians
eos non fuisse viros bonos. qui manifesto falsa
ad ipsum detulissent: obiter et illum criminans
qui vices suas mandaret sycophantis. et hanc
libertatem innocentiae condonauit caesar.

in villa quadam inquietos noctes agebat
interrumpente somnos ipsius noctuae cantu.
Miles aucupij peritus. curauit. apprehenden=
dam noctuam spe que ingentis premij ad
augustum pertulit. laudatos imperator mille
numum dari iussit. ille ausus et dicere
malo viuam. auem que dimisit. quis non
miretur hanc contumatiam impune cessisse
militi?

delectatus inter coenam fuerat sympho=
niacis Turonij flacci mangonis. eos que frumento
donarat. quum alios auditos soleret largiter
donare nummis. eosdem quum postea. caesar
inter coenam requireret. Turonius sic excusa=
uit. ad molas inquit sunt exprobrans illi
frumentarium munus et hoc impune tulit
quod dixerat non miles segmango.

quum sublimis ex actiaca victoria

Reuerteretur occurrit inter gratulantes
quidam coruum tenens doctum haec uerba
sonare. aue caesar uictor. hac salutatione delectatus
Augustus. auem sex millibus nummum emit
socius opificis ad quem nihil ex ea liberalitate
peruenerat. indicauit. caesari eundem et alium
habere coruum quem ut ad ferre cogeretur
rogauit: allatus uerba quae didicerat expressit
aue uictor imperator Antoni. Augustus nihil
exasperatus tantum iussit ut munus cum
delatore partiretur.

Salutatus similiter a psittaco et hunc
emi iussit. idem miratus in pica et hanc
mercatus est. hoc exemplum tenuem quendam
sutorem sollicitauit ut coruum institueret
ad huiusmodi salutationem. qui quum im-
pendio exauriretur subinde ad auem non
respondentem dicere solet opera et impen-
sa periit. tandem peruicit assiduitate ut
coruus sonaret dictatam salutationem ea
quum Augustum praetereuntem salutasset
caesar satis inquit istiusmodi salutatorum
habeo domi. tum coruus memor et illorum
uerborum quae toties audierat subtexuit
opera et impensa periit. ad hoc Arridens

Augustus iussit auemem: quanti nullam adhuc emerat.

Graeculus quidem ita captare solitus est Caesarem Augustum: descendenti a palatio honorifico aliquod epigramma porrigebat id quem frustra saepe fecisset. nec destiturum uideret Augustus epigramma bene graecum manu sua descripsit et graeculo ad se ueni enti obuiam misit. ueluti carmina carminibus pensaturus graecus acceptum legit an non solum uoce uerumetiam uultu gestuque corporis laudauit carmem. miratusque est deinde quem accessisset ad sellam qua Caesar uehebatur demissa in pauperem crumenā manu paucculos denarios protulit. caesari quos obtulit his uerbis

id est non iuxta fortunam tuam auguste. si plus haberem plus darem sequuto omnium risu dispensatorē Caesar uocauit et sestertium. centum millia graeculo numerari iussit bene cessit. graeculo palam exprobratio principi parsimoniae

Iulia augusti filia quem patrem salutaret censerat illius oculos licentiore cultu offensos licet illi dissimularet: itaque postero

die mutato cultu patrem complexa est. tum
Caesar qui pridie dolorem suum continuerat
gaudium continere non potuit. et quanto magis
inquit iste cultus decet Augusti filiam. tum illa
nimirum hodie me patris oculis ornaui heri uiri

in spectaculo gladiatorum conuerterant
in se populi oculos. Liuia et Iulia comitatus dis
similitudine. Liuiam cingebant uiri graues.
Iuliam iuuenes luxuriosi. comitabantur. pater
Iuliam admonuit scripto. uideret quantum inter
duas principis foeminas interesset. illa rescripsit
et hi mecum senes fient, hoc commode inter=
pretanti. lepide sin commode procaciter dictum uideri
potest.

Cuidam graui amico suadenti ut se ad
exemplum paternae frugalitatis componeret
satis procaciter Iulia. ille inquit obliuiscitur
se Caesarem esse. ego memini me Caesaris esse filiam

Terraconensibus prolato ostento nuntiantibus
quod in eius ara palma esset enata, apparet
inquit quam frequenter accedatis. quod illi diis
tribui solebant, ille tribuit illorum negligentiae
qui nunquam in ara Caesaris adolerent incensum.

quum urbem Romam multis modis et ornasset
et communisset atque etiam in posterum. quidquid

in ipso fuit tutam reddidisset. non sine causa gloriaus dicere solet. Romam lateritiam accepi marmoream relinquo. nihil principi magnificentius quam si ditionem quam accepit reddat statu meliore. =

dicere solet nihil minus in perfectum ducem conuenisse quam festinationem ac temeritatem crebroque illud iactabat graece. ~~quod e vera satis dictum est nobis in Chiliadibus~~ =

Libiæ uxori pro quodam gallo petenti ciuitatem negauit immunitatem obtulit dicens se facilius passurum fisco suo detrahi quam honorem ciuitatis Romanæ uulgari. nimirum reip dignitatem anteferens priuato commodo. = Populo de inopia vini caritateque querenti dixit A genero suo Agrippa productis pluribus aquis satis prouisum ne sitirent homines. fuit autem Agrippæ uigilantissimum studium undique prospiciendi urbi de aquarum copia. Augustus autem seuere populum ad aquas auinoque reuocauit =

Cœnabat Augustus apud Atedium siue uedium pollionem. fregerat quidam e seruulis uas crystallinum. illico iussus est

ab Atedio rapi et muneris obiici. Puer ad //
cesaris pedes confugit. nihil aliud petiturus
quam ut aliter periret. caesar motus notauit nouitatem
crudelitatis et puerum dimitti et crystallina
omnia ante se frangi iussit et his proprerea //
compleri piscinam. amicum autem grauiter
increpauit. et conuiuio inquiens rapi homi=
nes imperas. et noui generis poena lacerari?
si calix tuus fractus est. uiscera hominis dis=
trahentur? tantumne tibi placebis. ut ibi aliquem
duci iubeas ubi caesar est, —//

Tiberio frequenter per literas iracunde
querenti de his qui de Augusto male loqueren=
tur rescripsit, ne ea in re nimium indulgeret
aetati suae. Satis enim est inquit. si hoc habeamus
ne quis nobis male facere possit. —//

filios suos nunquam populo commen=
dauit nisi cum hac exceptione si merebuntur
Honorem. non autoritati. sed meritis tribui
uolens. —//

—//. Caius Iulius caesar. 4

6 Pompeiam uxorem quod sinistra fama laboraret:
quasi cum clodio^ hoc nomine rei peragerentur
caesar citatus testis. nihil mali de uxore dixit. at
quum Accusator diceret quur igitur fecisti cum
illa diuortium? quoniam oportet inquit cae=
saris uxorem etiam a calumnia puram esse
praeter argutiam. responsi laudari potest
et ciuilitas quod repudiatae coniugis famam
pepercit. —//

Dyrrachii expectabat ut

^ rem habuisset re ~~[struck]~~ pudicitiae quidem caeterum cum Clo dius

illud é brundusio milites mitterentur. idcum tardius fieret clam omnibus conscen=sa scapha exigua tentauit trans mittere pelagus. quum nauigium undis obrueire=tur gubernatori iam animum desponden[ti] quis esset aperuit, dicens. confide fortuna sa=asque te cæsarem uehere. tanta erat animi præstantia. quasi fortunam ac de=os in manu haberet ac tum quidem tem=pestate ingrauescente. vetitus est quod instituerat peragere. Milites autem ubi resciuere factum. concursum fecerunt ad cæsarem grauiter que ferebant. si alias expectaret copias uelut ipsis diffisus.

Cæterum commissa pugna. Pompeius uicit sed uictoriam non est persequutus. uerū sese recepit ad exercitum. tunc Cæsar hodie inquit penes hostes erat uictoria at non habent ducem qui uictoria sciat uti.

quum Pharnacem primo congressu uicisset amicis scripsit. ueni. uidi. uici. summam rei gestæ celeritatem in=dicans.

Postquam Milites qui scipionē in Africa sequebantur fugissent. et cato uictus sibi necem uticæ conscisset. inui=deo inquit cæsar. cato. tibi mortem istam quando tu mihi salutem tuam inuidisti. Cæsar existimabat sibi summæ gloriæ futurum. si uir tantus cum bello uictus esset ipsi uitam deberet. at Cato maluit honestam mortem quam oppressa

Publica libertate cuiquam servire. Proinde mortis illius gloriā Cesar invidebat catoni quod is Cesari servati catonis laudem invidisset.

Non nulli quoniam suspectos habebant Antonium ac dolobellam monebant ut ab illis sibi caveret. at ille non istos inquit metuo Rubicundos et obesos. sed graciles illos ac pallidos ostenso bruto et cassio nec fefellit illum suspicio ab illis enim occisus est.

idem dicere solitus est sibi idem esse consilium adversus hostem. quod plerisque medicis contra morbos corporum. fame potius quam ferro superandi, nam medici non nisi tentatis omnibus ad sectionem descendunt hic mos et hodie manet apud Italos. adversus omni morbi genus indicunt inediam huic simile est. quod dicere solet. Domitius corbulo hostem dolabra, id est sensim esse vincendum securis statim incidit. dolabra paulatim idem efficit.

Sylla praeturam adeptus comminatus est cesari. se suam in illum potestatem asurum. iure inquit. Cesar ridens. tuā potestatem appellas quam tuo aere mercatus est. notans Syllam quod eum magistratum largitionibus sibi parasset.

Marcus Tullius libro de officiis 3. scribit Cesarem hos versus ex Euripidis phoenissis semper habuisse in ore.

Si violandum est ius regnandi gratia violan- id est nam

Dum est. in aliis rebus. pietatem colat.

Pompeius magnus.

Mamertinos quod hostium partibus ad hasissent universos interficere statuerat. at sthenius eius civitatis princeps pompeium adiit his verbis. non aequum facis Pompei: qui propter unum noxium multos innoxios occidere paras. atqui ego ipse sum ille qui et amicis persuasit et inimicos coegi Marianas sequi partes. hic Pompeius viri fortem animum admiratus. dixit se ignoscere Mamertinis. a tali persuasis viro qui patriam suam ipsius vita ante tulerit. simul et civitatem et Sthenium liberavit. in Sthenio habes exemplum quem animum erga rempublicam oporteat gerere Principem si periculum incidat in pompeium placabilitatis documentum qui pietati maluerit habere honorem quam indulgere irae.

quum in Lybiam adversus Domitium transisset eumque ingenti praelio superasset militibus ipsum imperatoris titulum consalutantibus negavit se eum honorem admissurum quoad hostium vallum staret erectum. hoc audito milites licet ingens obstaret pluvia. impetu facto hostium castra adorti expugnaverunt, Re-

curauit honorem nondum factis meritum: //

abea victoria reuersum Sylla quu[m] alijs honoribus excepit tum magni cognomen ipse primus illi detulit. at quum Pompeius his non contentus vellet triumphum agere non passus est Sylla eo quod nondum esset ordinis senatorij. Caeterum cum Pompeius iis qui aderant dixisset ignorare Syllam q[uod] plures Adorarent solem orientem quam occidentem. Sylla exclamauit. triumphet. Horruit iuuenis animum et indies crescentem gloriam. nec dubitauit illi cedere quem videbat nemini cedere posse. =

interim Seruilius vir inter optimates clarus indignabatur pompeio concessum triumphum. atque etiam milites complures obsiste bat ne triumphus ageretur. non quod inuiderent pompeio. sed munera quaedam posce bant quasi largitionibus ab ipsis esset emendus triumphus aliogui milites minabantur se direpturos pecuniam quae in triumpho ferretur. eoque Seruilius Glauciaque suadebant ut campotius inter milites diuideret. quam diripi sineret. verum ubi Pompeius respondit se citius omissurum triumphum. quam militibus blanditurum. simulque lau[r]eatos fasces eis obiecit, ut illinc inciperent direptionem. nunc inquit Seruilius. te Pompei. vere magnum video. dignumque triumpho. non judicabat esse speciosum triumphum. nisi qui citra ambitum citra que largitiones bene factis Redderetur. //

Romæ mos erat ut equites qui legitimum tempus militassent equum in forum deducerent ad duumviros. quos censores appellat et commemoratis expeditionibus ac ducibus sub quibus meruissent promeritis aut collaudarentur aut vituperarentur. ita que Pompeius cum esset consul ipse equum ad censores gallium ac lentulum deduxit. quid ex more percontantibus. an omnia militaria munia obisset. omnia inquit sub me ipso imperatore. significans sese gessisse ducem ut nihilo secius. omnes militis partes grauiter præstaret. idem et imperator bonus et miles strennuus qua laude nulla principi potest maior contingere.

quum ingens rei frumentariæ Romæ esset penuria. Pompeius titulo quidem annonæ procurator. re autem uera. Maris terræque dominus declaratus. in Africam sardiniam. ac siciliam nauigauit. multaque frumenti ui collecta. properabat ire Romam. uerum cum ingenti tempestate oborta. naucleri detrectarent nauigationem. ipse primus nauim ingressus. iussit ancoras tolli, clamans ut nauigemus. urget necessitas. ut uiuamus non urget significans patriæ periclitantis habendam Rationem potius quam priuatæ incolumitatis.

Siquidem

siquidem Reipublicæ sublevandæ curis inmori pulchrum est. at patriam in extremo discrimine nostra cessatione deseri. turpissimũ est. sic monemur. non animalia bruta tantum omissa libertate venire in servitutem. verum etiam homines indomitos fame domari. locamur item publicæ saluti privatam incolumitatem post habendam esse. =

Phocion Atheniensis. =

Primum igitur accipe phocionem Atheniensem genere. sed lacedemonium et morũ integritate et orationis brediloquentia. socratem in hoc referebat. quod nunquam visus est aliquam neque flere. neque ridere. tanta erat animi constantia huic in concione sedenti. quidam dixit videre[?] cogitabundus. ô phocion recte. inquit. coniectas. cogito enim siquidquam detrahere his quæ dicturus sum apud athenienses alij soliciti sunt. ut quam plurima dicat quo videantur diserti illi diversa erat cura. nimirum ut quæ ad rem faciebant verbis quam paucissimis complecteretur. =

quum oraculum proditum esset atheniensibus in civitate unum esse virum qui cunctorum sententijs adversaretur. ac populus vociferans. iuberet illum

inquiri phocion semet prodidit dicens ego
sum ille quem designat oraculum. nam
mihi levi nihil placet omnium quae vulgus
vel facit, vel dicit. quid hic primum ad=
miretis impavidum necvir an animum. cle=
mentiam qui non posses sit suspitionem
ad innocentem aliquem devolvi: an sin=
gularem sapientiam qua perspexit in con
ditam multitudinem quoniam affectibus
agitur nihil sani nec agere nec loqui =
quodam die orationem habens
apud atheniensem populum placebat om
nibus quumque videret ab omnibus pariter
+ sermonem approbari, conversus ad amicos
quid inquit num mali quippiam dixi im=
prudens adeo persuasum habebat nihil
placere vulgo quod a recto iudicio proficis
citur. =
quum Athenienses ad sacrificium
quod apparabant ex more peterent a civibus —
ut conferret aliquid. ac ceteris conferentibus frequen
ter esset appellatus phocion. puderet inquit si vobis
adderem et huic nihil redderem, ostenso cre
ditore / plerique sunt. qui putent optime colloca
tum quod impenditur templis ac sacrificiis equ=
A[illegible]vedicuorum at vir ille perspicacius sensit
multo sanctius esse reddere quibus debeas quid
sensurus de his. qui fraudata coniuge ac libe=
ris extruunt sacrificiis structuras regiasque et
horum ocio alendo magnam facultatum par.

tem impendent. //

Demostheni rethori dicenti occident te phocion Athenienses. siquando cœperint insanire huiuc in modum respondit. me quidem si insanire ceperint. at te si ad sanam mentem redierint demosthenes enim pleraque ad gratiam apud populum loquebatur et blanda potius quam salubria.

quum Aristogiton calumniator iam condemnatus in carcere moriturus esset rogaretque phocionem ut se inuiseret amicis non sinentibus ut ad hominem iret. et ubi quis inquit libentius Aristogitoni loquatur? amicorum argumentum. Argutissime torsit in diversum. significans se non ire ut sceleroso patrocinaretur sed ut eius merita calamitate frueretur.

quum Bizantiis irascerentur Athenienses quod Charetem qui cum exercitu in subsidium suæ ciuitatis missus esset aduersus philippum noluissent recipere. ac phocion dixisset non esse irascendum sociis diffidentibus. sed ducibus quibus fides non haberetur: ipse dux electus est. atque ipsi fidentibus Byzantiis effecit. ut philippus re infecta discederet diffidentiam Byzantiorum in charetem ducem rejecit. qui talis erat. ut non uideretur tutum sese illius fidei committere prudentia est infido diffidere. at phocioni probatæ opinionis uiro non dubitarunt sese credere.

Alexander macedonum rex centum talenta dono miserat phocioni: is uero percontatus est eos qui pecuniam adferebant. quid ita quum essent Athenienses permulti. sibi uni

illa mitteret alexander illis respondentibus quoniam unum te judicat uirum et honestum et omnium. ergo sinat inquit me talem et haberi et esse / ut sitte arreptum ab illis argumentum tor-lit ad occasionem recusandi muneris! iam quis hic non admiretur incorrupti pectoris syncerita-tem! Pauper erat phocion nec domi magnitudine quicquam mouebatur simul autem indicat illos qui quum tempus administrent tamen a capi-endis muneribus non temperant, nec bonos esse uiros nec tales haberi debere.

quum Alexander ab Atheniensibus posceret sibi triremes exhiberi ac populus no-minatim flagitaret adesse phocionem ut quid consuleret proferret surgens inquit. consulo igitur ut aut armis superetis eos aut superan-tium amici sitis. compendio suasit nihil alexandro negandum nisi confiderent illo iratum posse armis opprimere. quibus si ille uideretur superior non esse prouocandum animosum iuuenem et repulsae impatientissi-mum.

Rumor incerto autore de mortis fine de morte Alexandri. mox que rhetores prosilierunt hortantes ne cunctarentur. sed illico bellum sus-ciperent. phocion expectare jussit donec certius aliquid cognosceretur. nam si inquit hodie mortuus est et cras et perendie mortuus erit grauiter oratorum praecipitem temeritatem cohercuit.

Quum leosthenes ciuitatem atheniensium ad bellum perpulisset magnificis uerbis ad nomen libertatis ac principatus erectam phocion illius illius uerba dicebat esse cupressis

similia quæ sublimes, quum sint ac pulchra fructum non habent, nihil potuit dici accomodatius, in sermonem splendide magnificeque pollicentem, sed infrugiferum quemadmodum cupressus arbor sublimi conoideque in conum vertice procul egregium quiddam polliceri videtur at nix ulla sterilior.

Cæterum cum initia belli cessissent feliciter ac civitas ob secundum nuncium diis sacrificans gratareture. rogatus phocion an tuac ita gesta nollet. hac quidem inquit gesta vellem sed illa decreta, sentiens etiam inconsulta consilia nonnunquam feliciter cedere. id quoties accidit gratulandum quidem esse reip. non tamen ideo non semper utendum optimis consiliis. fortassis et illud sensit, phocion non esse protinus fidendum primis successibus. sed totius negotij euentum declaraturum quale fuisset ipsius consilium.

quum Macedones irrupissent in atticam ac maritima illius depopularentur, phocion eduxit iuuenes ætate florentes quorum multis ad ipsum concurrentibus hortantibusque et colle quodam occupato. ibi collocaret exercitum o hercules inquit quam multos uideo duces, milites uero perpaucos: notans iuuenilem temeritatem quæ duci praire conaretur. quum militis sit non dare consilium. sed ubi res postulat bonam nauare operam. attamen commisso prælio uicit et Micione Macedonum ducem superauit. at non multo post tempore bello deuicti Athenienses ab Antipatro accepere præsidium.

quum vero Menillus præsidij dux.

phocioni pecunias dare uellet. indignatus phocion dixit nec illum alexandro meliorem esse et caussam deteriorem, eo quam nunc accepturus esset, quem tunc non accepisset. o nullis muneribus expugnabilem animum. //

Antipater dicere solet, quum duos haberet athenis amicos, neque phocioni unquam persuasisse ut acciperet, neque demadem unquam dando expleuisse. hic erat demades qui ualebat extemporali dictione, quum demosthenes non nisi de scripto diceret. //

quum populus Atheniensis flagitaret ut phocion copias in Beoticam educeret, eamque rem phocion non fore e rep. iudicaret, dixit ut quot quot essent in ciuitate ab ephebis usque ad sexagenarios se sequerentur. his reclamantibus senioribus et aetatem excusantibus, nihil inquit absurdi meo edicto continetur, quum ipse natus annos octoginta, una cum ipsis dux profecturus sim. hac arte temporarium multitudinis calorem retudit. //

post antipatri obitum quum atheniensium respublica ad gubernationem popularem redisset, phocion in contione capitis damnatus est, atque huius quidem amici caeteri qui simul cum illo damnati fuerant flentes deducebantur. phocion autem tacitus ibat. cui ex inimicis quispiam factus obuius post conuicia in faciem exspuit. tum phocion ad magistratus respiciens. non hunc inquit compescet aliquis indecore se gerentem, uir ~~sanctissimus~~ iustus etiam moriturus publicae disciplinae curam habebat de tam atroci contumelia questus

non est nec flagitauit cum dictam aduersus eum qui praeter leges saeuiret in hominem damnatum tantum cohiberi iussit exemplum bonis Moribus aduersum et immane facinus non aliud quam indecentes mores appellauit.

Ex his qui cum phocione erant morituri quidam indignans complorabat sortem suam quem ita consolatus est phocion non tibi inquit cuipe sicut quidam loquuntur tuendisse satis est cum phocione mori. phocion non tantum innocens uerum etiam praeclare de republica meritus ducebatur ad mortem. magnum itaque solacium oportebat esse cum phocione innocente mori innocentem.

denique quum illi poculum cicuta temperatum porrigeretur percontatus est quispiam si quid filio uellet dicere nam filius aderat ego inquit tibi fili praecipio. atque etiam obsecro ne quid ob huius rei memoriam. Atheniensibus male uelis. ceteris morientibus praecipuum solacium esse solet. opes in filios. huic illud curae fuit ne filius patris in iustam necem ulcisceretur maluitque illum in patriam quam in patrem seruare pietatem.

Nicocli petenti ut sibi ante phocionem uenenum haurire liceret. tametsi durum hoc inquit phocion tamen concedendum est ei cui nihil unquam in uita negauit. phocion nicoclem inter amicos fidissimum unice adamarat. eo quod molestum erat uidere illum morientem. eam molestiam ut uitaret nicocles petebat ut ipse prior biberet et hac in re commodauit amico.

quum bibissent omnes solus que phocion superesset consumpto ab illis ueneno.

Carnifex negabat se daturum nisi numerarentur duodecim drachmae tanti enim uenire cicutae unciam. Phocion itaque ne per illius contentionem mora fieret morti accito ad se Quidam ex amicis quandoquidem inquit Athenis ne mori quidem gratis licet quaeso dato huic precium.

M. Tullius cicero.

Marcus Tullius quum ob ciceronis cognomine dicteriis incesseretur ab amicis admonitus ut aliud sibi cognomen asciceret respondit se ciceronis nomen illustrius effecturum quam esset catonum, catulorum aut Scaurorum. nam ~~esset~~ hae familiae cumprimis illustres erat apud Romanos quum Tullius esset nouus homo cognomen autem ideo patebat cauillis quod acicere uilissimo leguminedictum uideretur. quasi uero non et fabii a fabis et lentuli a lente cognomen habuisse uiderentur; parum illustris est quei preter imagines et cognomen nihil habet nobilitatis; pulcherrimum autem nobilitatis genus est quam sibi quisque propriis uirtutibus conciliat nec fefellit; M. T. ciceronis nomen hodie decantatius est quam trecenti catuli aut scauri, cum suis stemmatis statuis et imaginibus.

Quum poculum argenteum diis dicaret praenomen ac nomen literis signauit sed pro cicerone ciceris figuram insculpsit. nihil refugiens cauillatorum interpretationem.

quum Verres qui filius habebat parū pudicæ flore ætatis uterentem. ciceronem ut parum uirum ac cinædum incesseret conuitiis. ignoras inquit. quod liberis intra fores conuitiandum sit. significans hoc conuitium non in ipsum competere. sed in conuitiatoris filium. Parentum autem est obiurgare liberos. sed intra domesticos parietes. nec ea conuitia sunt eliminanda. eliminat autem qui aliis impingit quod ipsius domi committunt liberi.

Metello napoti obiicienti quod cicero testimonio suo plures occidisset q̄ patrocinio seruasset. plus enim inquit mihi fidei est quam eloquentiæ. mira solertia conuitium retorsit in laudem. siquidem in teste spectatur fides in patrono ualet eloquentia.

Rursus Metello percontanti ciceronem quis ipsius esset pater nimirum ignobilitatem exprobrans. ad istam inquit percontationem ut responderet sit difficilius. mater effecit tua. nam Metelli mater audiebat parum pudica quin et ipse metellus matrem referens leuior erat et inconstans et affectibus seruiens. Cicero conuitium a patre ad matrem trāstulit. pueri enim incertus est pater. cum mater non cum uno consuetudinem habet.

eidem Metellus quum diodoro quo rhetorices magistro fuerat usus. defuncto sepulchro eius coruum lapideum imposuisset, iustum inquit Cicero præmium retulit. nam uolare ipsum. do

cuit non dicere, notans Metelli leuitatem et in constantiam. Coruus auis est ā κορω.

Vatinium inimicum et alioqui sceleratū marcus tullius audierat obiisse diem: postquum audisset illum uiuere. Male pereat inquit qui male mentitus est. significans uatinium indignum qui diutius uiueret. omne quidem mendacium malum, sed hoc mendacium bis erat malum. quia bonos uiros in falsum gaudium coniecerat. dictum tamen erat ambiguum quod dici poterat et de illo quem mori nolles.

quum orante Marco tullio quidam creditus afer genere dicerēt non audio. hoc sermone negans se probare quod dicebatur. at qui inquit. cicero aurem habes perforatā solet enim ea. gens habere perforatas aures ut inde suspenderet anulos ac gemmas. quæ nunc collo digitisque gestamus, ea foramina quomodo fiat docet celsus.

Caius Popilius qui iuris peritus uideri uolebat quum indoctus esset ac stupidus citatus in controuersia quadam testis. respondit se nihil scire. tum cicero. putas inquit. fortasse de iure interrogari.

Hortensius orator defensionis mercedem a Verre acceperat sphingem argenteam. is quum Marco tullio obliquius quiddā et inuolutius loquuto dixisset. non didici soluere ænigmata, at qui inquit. cicero sphingem habes domi. nota est fabula de monstro sphinge quæ præmiis propositis edebat enigmata non soluentibus mors erat præmium.

quum Fausti sylla filius oberis alieni magnitudinem supelectilem suam proscripsisset. hanc inquit proscriptionem magis opprobo quam paternam. lusit ambiguo uerbi proscribuntur res quae in auctione ueneunt exponuntur et proscribuntur homines a quouis iugulandi quo crudelissimo genere sylla quam plurimos ciues proscripserat.

Pompeio ac Cæsare inter se dissidentibus cicero. quem fugiam inquit. scio. quem sequar nescio. sentiens ambos non pro reip. libertate sed pro principatu dimicare.

cum Cæsar rerum potitus pompeij statuas rejectas honorifice reposuisset. Cæsar inquit. cicero dum pompeij statuas reponit suas stabilit. sentiens illum hoc non in pompeij gratiam facere. sed ut sibi clementiæ simulatione fauorem apud ciues conciliaret atque hoc pacto suum regnum constabiliret.

adeo uero solitus erat marcus tullius bene dicendi tamquam anxium huic rei studiu impendit, ut quum causam oraturus esset apud centumuiros. iamque dies instaret Erota seruum manu miserit, eo quod nunciasset cognitionem in posterum diem fuisse prorogatam. et hoc aliquis inter apothegmata adiecit quum non sit.

quum Pompeius gallum quendam quod ad ipsum a cæsare transfugerat ciuitate Romana donasset, hominem inquit bellum, qui gallis ciuitatem promittit alienã quum nostram. nobis non possit reddere.

post cæsaris uictoriam interrogatus

cicero quur in electione partium errasset praecinctura inquit me fefellit. sentiensse non speraisse victoriam molli et effoeminato staturam. caesar enim ita toga praecingebatur. at laciniam trahens mollium in morem incederet. unde sylla pompeium admonere solet, caueret a puero male praecincto.

quum lentulum generum suum exiguae staturae hominem. prae longo gladio videret accinctum quis inquit alligavit generum meum gladio? videbatur homo gladio alligatus. non gladius homini.

quum quinti fratris clypeatam imaginam in provincia quam is rexerat ingentibus lineamentis ~~inquit meus dimidius maior est~~ capite usque ad pectus ex more vidisset, frater inquit meus dimidius maior est quam totus, erat enim quintus pusillae staturae

cum tullia ciceronis filia concitatius incederet quam deceret foeminam contra piso gener lentius quam deceret virum, ambos eodem dicto ~~traclauit~~ taxavit filiae praesente genero dicens ambula ut vir.

Caninius Revilus unico tantum die consul fuit: is rostra quum ascendisset pariter et honorem iniit, consulatus et peieravit. in quem fertur illud ciceronis. in eundem iecit illud. hoc consequutus est idest caninius consul Revilus ut quereretur quibus consulibus

consul fuerit. solet enim annorum numerus consulum nominibus designari. Rubilius autem et consul fuit. nec ullum habebat annum. Rursus illud vigilantem habemus consulem. quod toto consulatu suo somnum non vidit.

Caius Cesar multos in senatu legerat eo ordine indignos et in his Laberium ex equite Romano mymum. huic quum in senatu M. Tullium preteriret sedem querens recepissem. inquit Cicero te ni anguste sederem. simul et illum respuens et in nouum senatum iocatus. cuius numerum Cesar supra quam plus erat auxerat. nec hoc Laberius inultum tulit. laberius demiror inquit, si sedes anguste qui soleas duabus sedere sellis: obiciens illi levitatem quod lubrica fidei nunc his. nunc illis partibus adhereret.

quum quidam candidatus qui coquo patre natus credebatur coram Cicerone suffragium ab illo alio peteret. ego quoque inquit tibi faueo ex quo colligitur coce. a coco et quoque coniunctionem aut eodem aut simillimo fuisse sono.

Cicero nunciata morte Vatinij cuiuseius rumoris parum certus esset auctor interim inquit usura fruar. sentiens se temporario gaudio de morte Vatinij fruiturum, quemadmodum qui pecuniam mutuo accepisset. ad tempus ea perinde ac sua fruitur.

Lubium Curtium quo junior

videretur multa de annis ætatis suæ mentientem. ita redarguit, ergo inquit cum una declamabamus non eras natus. =

Similiter iusit in quendam, qui cum prius habitus esset stultissimus, post adeptam hæreditatem, primus rogabatur sententiam. cuius inquit hæreditas. quam vocant sapientiam inverse pro facilitas mutavit hæreditas. apud poëtam enim versus sic habet. cuius facilitas quem vocant sapientiam. significavit autem hæreditatem illi pro sapientia contigisse. et ob hæreditatem eam habitum sapienter. =

Populus Atheniensium a Demosthene flagitabat ut quendam accusaret: id cum recusaret cœpit populus in illum ut solet vociferari. tum surgens. vos me viri Athenienses consultorem habebitis vel inviti. calumniatorem autem non habebitis etiam si velitis. =

Demosthenes unus fuerat ex decem quos Athenienses legatos ad Philippum Macedonum miserant. itaque posteaquam Æschines et Philocrates quos præcipue fuerat complexus. Philippus a legatione reversi quem aliis multis nominibus prædicarent regem. tum his præcipue quod esset formosus. facundus et ad bibendum strennus. Demosthenes ita cavillatus est ut diceret in his laudibus nihil esse dignum rege. nam primam esse fœminarum. alteram sophistarum. tertiam spongiarū. —

Quum Alexander pacem hac lege deferret atheniensibus. si cives octo sibi dedderent. inter quos erat demosthenes. demosthenes apologum retulit de lupo qui hac lege pacem obtulit ovibus si canes dederent lupi nomine, significans. Alexandrum, canum. eos qui tum populi rem curabant. ovium plebem Atheniensium addidit. et illud. ut mercatores inquit exiguum frumenti in parapside, specimen deferunt - per hoc ingentes. acervos vendere cupientes: ita vos si traditis cives octo qui deposcuntur. populum universum traditis.

Quum ab areopagitis damnatus elapsus e carcere fugeret. et haud procul ab urbe obvios habuisset aliquot diversæ factionis homines. primum abdere ~~sese~~ sese voluit: sed quum illi nominatim demosthenem appellantes iuberent. esse bono animo et viaticum insuper offerent. graviter ingemuit dicens. qui possum hanc urbem relinquere. in qua tales habeo inimicos. quales amicos, vix in alia sum inventurus.

ad iuvenes quos habebat familiares dicere solet. sibi gravo. iam quantum invidiæ metus calumniæ ac discriminis sit expectandum ad rempublicam accedenti si ex duobus alterum sit eligendum citius

in exilium iturum. quam ad suggestum. aut tribunal.

Fertur aliquando Corinthum. nauigasse demosthenem illectum fama. nobilissimi scorti laidis, ut et ipse famoso amore potiretur. at quum illa pro nocte stipularetur drachmarum decem. millia. deterritus magnitudine precij. mutauit sententiam dicens idest non emo tanti penitere. significans inhonestæ uoluptati paratam esse comitem pænitentiam.

Celebre est pythea dictum orationes demosthenis olere. lucernam. quod noctu scriberet meditareturque. quæ dicturus esset. nidquum alius quispiam; qui ob furti suspitionem, uulgo male audiebat. petulantius inueheretur. scio inquit demosthenes. nobis molestos esse. qui noctu lucernam accendimus. fures. n. amant tenebras.

Idem aduersus demadem clamantem demosthenes me corrigere uult. sus Mineruam ad ista inquit. demosthenes minerua anno superiore in adulterio deprehensa fuit. adulterium obiecit demadi. quum Mineruam. Poëtæ faciant uirginem.

Ancilla quædam depositi nomine pecuniam acceperat. a duobus hospitibus hac conditione, ut eam utrisque simul redderet. horum alter post tempus aliquod lugubri ueste, et squallidus socij mortem.

simulans decepta muliere nummos abstu-
lit. eo facto supervenit alter. et depositum
repetere cœpit. quem mulier anxia de
laqueo cogitaret demosthenes ei patro-
nus adfuit, qui ut in advocationem
venit. sic aggressus est petitorem. mulier.
inquit. parata est depositi fidem solvere.
sed nisi socium adduxeris. id facere non
potest, quoniam ut ipse predicas. hæc dicta
lex est. ne pecunia alteri sine altero nu-
meratur. hoc ingenio servavit miseram
eluxit que. ne belonum conspirationem
qui hoc egerant ut eandem pecuniam bis
acciperent.

cuidam per contanti quid esset
in eloquentia præcipuum, respondit hypo
crisis. hoc est actio. rogaunti. quid pro-
ximum. respondit. actio rogaunti quid ter-
tium. nihil aliud respondit quam actio. ta-
tum, tribuens pronuntiationi. ut in eam toti
situm existimaret. actio autem multa com-
plectitur vocis moderationem. oculorum
vigorem. vultus habitum. et totius corporis
gestum.

quem Athenienses gestirent har-
palo ferre suppetias. iamque in Alexandrum
armarentur. derepente aparuit. philoxe-
nus. quem Alexander maritimis negociis
præfecerat. hic quem populus metu ~~attoni~~
attonitus consilesceret. quid facerent inquit
demosthenes si sdem videant. qui non

possunt. obtueri lucernam? Ita populo te=
merarios motus exprobrauit. ==

quibusdam arbitrantibus demadem iam desiisse malum esse. iam enim inquit saturum uidetis uelati leones. erat pecuniarum auidus demades. leones autem mitiores sunt saturi ==

cum a quodam conuitiis incesseretur committor. inquit in certamen. in quo qui superior euaserit. inferior est. et qui uicerit. uictus est. ==

idem cum audiret oratorem quendam immodice uociferantem. non inquit quod magnum est bene est. sed quod bene est magnum est. hoc et aliis ascribitur. sunt qui et conuiuia prolixa ac plurimis instructa missibus existiment lauta. ==

~//~ LIBER. V

cyrus abstinebat a conspectu panthea[e] et Araspo dicenti. mulierem esse insigni forma. dignam regis oculis. ob isthuc ipsum inquit magis est ab illa abstinendum, etenim si nunc tuo obtemperans consilio illam adiero cum uacat fortassis. illa mihi persuasura est ut ad ipsam frequenter commeem. etiam cum non uacabit. eique assideam.

neglectis serijs negocijs. rite retorsit argumentum regie fruitionis memor.

Darius.

Hic (idem) quum tributum indixisset subditis accersitos provinciarum praefectos percontatus est, quum alijs de rebus tum de tributis essent negravia. quum illi respondissent esse mediocria. iussit ut singuli dimidium exigerent, quod praefectis moderatum uidebatur. regis aequitati uisum est dimidio plus satis. maluit enim suos beneficio sibi conciliare quam exarmatos subigere. strategematis autem gratia in hoc sita est quod duplum imperavit eius quod destinerat accipere. si dimidium imperasset nec quicquam remisisset latuisset benignitas: nunc exacta dimidians effecit ut omnes sentirent beneficium.

quum aperuisset pergrande malum punicum et quidam ab eo sciscitaretur cuius rei tantum numerum habere optaret quantus illic inesset granorum, respondit. Zopyrorum. is erat uir bonus ac Dario fidus amicus. significans Regi nihil prius aut charius esse debere probis ac fidis amicis. tametsi Herodotus lib. quarto refert hoc fuisse dictum de Megabyze. ∴

Semeramis

Semiramis earum reginae quae Babylonem condidisse dicitur. monumento quod sibi

∴ praedictus Zopyrus sibi nares et aures praecidit. atque dissimulans preus asse ad babylonios transfugit. fingens se a Dario crudelissime tractatum. Babylonij persuasi eo miserunt illi praefecturam. ille nactus occasionem Dario ciuitatem tradidit. postea Darius saepenumero dicere solebat se malle unum Zopyrum integrum quam centum Babylones capere. erat opulentissima ciuitas Babylon unum tamen amicum centum babylonibus anteposuit. ab hoc animo quantum absunt principes quidam qui [illegible] eorum aut canem [illegible] facinore quam probum fidelem ac doctum amicum. Ille cum factum damnans Rex dicebat quod turpissimo facto pulcherrimum nomen posuisset. videbatur enim mira fides in regem cum illum summa afficeret cum calamitate molestia.

paravat inscripsit. quisquis rex pecunijs eguerit. aperto monumento quantum voluerit rapiat. Darius potitus ea ciuitate titulo credens. saxū ingens. quo claudebatur monumentum. uix amolitus nihil quidem inuenit pecuniarum sed ex altero saxi latere. hoc inscriptum reperit. ni uir malus esses et pecunia inexplebilis. haud quaquam mortuorum loculos moueres quamquam hoc aptius inter strategemata. ~~sic interim~~ commemorandum erat.

Xerxes.

quum uidisset uniuersum Hellespontum nauibus suis constratum. omnia litora atque abydenorum plana hominibus referta. jactauit se beatum. moxque fudit lachrimas. tam subitam mutationem admiratus Artabanus regis patruus. qui dissuaserat eam expeditionem. ausus est rogare causam. tum Xerxes subiit. inquit animum meum cogitatio. quam breuis sit hominū uita. quando ex tam numerosa multitudine post annum centesimum nemo superfuturus est.

Artaxerxes

quum Satibarzenes Artaxerxis à cubiculis quiddam minus iustum ab ipso peteret sentiretque rex. illum hoc facere solicitatum triginta daricorum millibus. quaestoris aerarij

sui mandavit. et Daricorum triginta millia ad se deferret ea dedit Satibarzani dicens. accipe inquit o Satibarzanes. nam haec tibi quum dedero non ero pauperior. iniustior futurus si illa quae petebas fecissem. commentus est rex egregius. ut nec amicum contristaret, nec a iusto deflecteret.

Cyrus iunior.

Cyro conflicturo cum hoste loco qui dicitur cunaxa clearchus. suasit ut se post Macedones contineret. nec sese in belli discrimen coniiceret. quid ais inquit clearche? iubesne ut quum regnum appetam regno me indigno ostendam.

Artaxerxes Alter.

in fuga quadam quum direpto illius commeatu aridis ficis et hordeaceo pane vescerentur, dii boni inquit cuius modi voluptatis hactenus inexpertus fuit

quum Aclidesin iapson multa in regem licenter et contumeliose diceret, hactenusque tum ultus est maledicum ut per tribunum militum denunciaret ei licere in regem quae vellet dicere et facere.

Artaxerxi iam siti deficienti peribarxenes eunuchus quum aliud non liceret a rustico quopiam sordidum utrem. detulit putris aquae cotylas octo continentem. eam aquam quum rex totam ebibisset rogatus ecquid illi placuisset ille, fontes. deos testatus est se nunquam vinum potasse iucundius. nec ullam

aquam quamuis parissimam sibi uisam suauiorem. ac post natus cum hominem qui eunucho aquam dederat e pauperem diuitem fecit. Tanti refert, in tempore dare munus.

Memnon ~~Pantatis~~. dux

Memnon quo tempore bellum gerebat aduersus alexandrum pro dario rege militem quendam mercenarium multa conuitia petulanter iacientem in Alexandrum hasta percussit, ego inquiens te alo. ut pugnes cum Alexandro non ut illi maledicas.

Ægiptii.

egiptiorum reges iuxta regionis illius consuetudinem iudices adiusiurandum adigebant. ut etiam si quid rex iuberet eos iudicare quod iustum non esset. ne iudicarent. Tanti referre putabant. ut populus iustos haberet iudices. Porro potentiæ ferociaque regiæ opposita est iurisiurandi religio. quod adactum uideri non poterat. quum ab ipsis regibus exigeretur. at qui fieri potest. ut ciuitas iudices habeat incorruptos. ubi iudicandi potestatem magno uendit princeps.

Cotys Traciæ rex

quum esset natura celer ad iram seuus que castigator eorum qui in ministe-

rio deliquissent hospes quidam ad illum detulit uascula fragilia tenuiaque ecd scite curiose que celte. tornoque elaborata at is hospiti quidem dedit munera. caeterum uascula omnia confregit. demirantibus quur id faceret. ne inquit seuiam in eos qui fracturi erant. prudentis est naturae suae morbum agnoscere et uitio materiam praeripere.

Scilurus scytha.

Scilurus octoginta filios masculos habens quum esset moriturus fasciculum iaculorum singulis porrexit. iussitque rumpere. id quum singuli recusassent eo quod uideretur impossibile. ipse singula iacula exemit. atque ita facile confregit omnia. filios admones his uerbis. si concordes eritis. ualidi inuictique manebitis, contra. si dissidiis. et seditione distrahemini. imbecilles eritis. et ex pugnatu faciles. non potuit scytha magis scithyce rem ob oculos ponere.

Hieron.

quidam exprobrabat illi oris graueolentiam. at ille cum uxore expostulauit, quod id sibi nunquam indicasset. tum illa putabam inquit uiros omnes ad eundem olere modum. eximium pudicitiae argumentũ quae nulli uero tam uicina fuerit ut oris halitum sentire posset. praeterquam uni marito.

Dionisius.

quum intellexisset filium. cui principatum relicturus erat. ingenui uiri coniu:

gem adulterasse. iratus interrogauit. an unquam tale quicquam in patre comperisset hic adolescens. Tu enim inquit. non habebas patrem regem. nec tu inquit Dionysius filium regem habiturus es. ni talia perpetrare desinas. Tyrannus in filio dignum exhæreditatione crimen iudicabat adulterium. qui hodie magnatum ludus est.

Rursus quum ad filium ingressus conspexisset. vasculorum aureorum et argenteorum magnam uim exclamans non est inquit in te regius animus. qui his poculis. quæ a me tam multa accepisti. neminem tibi amicum feceris. sentiens absque ciuium beneuolentia regnum nec parari. nec teneri. beneuolentiam uero maxime conciliat benignitas at iuuenis rerum imperitus. putabat esse fælicius habere argentum et aurum, quam amicos.

Matri suæ præter ætatem nubere cupienti. ciuilia inquit. o Mater, uiolari possunt naturæ ius. nequaquam. significans contra naturam esse si uetula quæ iam parere non potest. nubat. at hodie nubunt septuagenariæ.

quum in aliorum scelerum patratores seuere animaduerteret. uestium furibus parcere solet. ut syracusii cœnare inter se et inebriari desinerent. solent enim. Λωποδύται id est uestium fures in balneis. frequentibus que

conuiuiis

conuiuiis uenari querri admodum autem in balneis uestes deponuntur ita in conuiuiis summa uestes abiici solent. ut toga pallia[que]. –

Hos quidam aiebat se uelle cum Dionisyo priuatim colloqui. demonstraturum enim quomodo posset prescire. quinam ipsi molirentur insidias. Rex admisit hominem. iussitque dicere se motis arbitris. at ille da mihi inquit talentum ut existimeris a me audisse insidiatorum indicia. dedit ac simulauit sese audisse. admiratus hominis commentum. nam fucus ille uehementer utilis erat ad deterrendas insidias. sunt qui narrent Maximilianum caesarem simili arte simulasse. magicas artes indusia. gladiosque fortunatos genios anulis inclusos, quo facinorosis et hostibus esset formidabilior.

Quum ad eum delatum esset duos adolescentes inter pocula multa conuitia iacti in ipsum. tum in eius tyrannidem dixisse ambos uocauit ad caenam. et animaduertit alterum largius potum multa nugari, alterum. raro cauteque bibere: illum dimisit ut qui natura uinolentus, per temulentiam maledicus fuisset. hunc interfecit. ut qui studio maleuolus et hostis esset. praeclarum enim exemplum prudentissimi principis sed quid hoc ad apophthemata!

Expostulantibus quibusdam. quod honore dignaretur. caeteris praeferret hominem improbum. ac ciuibus inuisum, uolo inquit esse quem me magis oderint. Agnouit ingenium multitudinis. si sit in quem inuidiam odiumque deriuent. mitiores sunt.

in principem. eoque videas nonnullos monarchas quibusdam. quos tamen ex animo non ament plurimum dignitatis et autoritatis permitteret ut ipsi tutiores sint a furore multitudinis. qui si extiterit. habent victimam. qua civium iram mitiget.

Corinthiorum legatis ad se missis donaria ut prout mos est obtulit; quae quum illi negarent se accepturos. eo quod lex esset apud ipsos vetans ne legatione fungentes munera acciperent a principe. rem inquit absurdam facitis. qui quod unum bonum habet tyrannis hoc tollitis dum docetis etiam beneficium a tyrannis accipere periculosum esse. ille gravem contumeliam. iudicabat oblata recusare munera quum hac una res tyrannis se possint aliis commendare. tyrannidem enim adeptis superest. ut potentiae invidiam munificentia comitateque leniant.

Quum audisset quendam e civibus aurum habere domi defossum, id ad se deferri iussit. verum postea quam. is suffuratus auri paululum in aliam urbem commigrasset ibique mercatus esset agrum revocato. Dionysius totum aurum reddidit. ut qui iam divitiis uti coepisset. desiisset que rem utilem inutilem reddere. satis declaravit. se non aurum alienum oppetisse. sed hominis morbum sanare voluisse. simul usum auri legitimum demonstravit. si in agricultatione impendas potius quam in usuram.

Dionisyus dicere solet. se a sapientibus amicis sibi cavere. quando certum haberet ne ex his quidem esse quenquam. quin imperare mallet quam servire.

Tescha Dionysii soror nupta Polixeno posteaquam maritus metu tyranni profugerat. et rex sororem accusaret. quod conscia fugæ mariti non indicasset. Adeone inquit Dionysi. me vilem abiectique animi fœminam iudicas. ut si sensissem illum moliri fugam. non me illi navigationis. et omnium fortunarum comitem addituræ fuerim.

Egregium quendam cytharœdum magnificis promissis ad se pellexit. iubens ut quam optime caneret. nam quo scitius caneret. hoc plus laturum premij. cum ille per dies aliquot accurate cecinisset. nec quicquam daret rex. cæpit flagitare mercedem. tum dionisius asseverat. se mercedem quam pollicitus fuerat bona fide soluisse. qui inquit ille. ne nummus quidem mihi datus est. at dedit inquit Dionysius voluptatem pro voluptate. neque enim ego te minus delectauisse, quam tu me cantu.

Idem admiratus egregiam fidem damonis et pithiæ. vogo inquit ut me quoque in vestram amicitiam recipiatis. alteri tyrannus destinarat. diem necis. quumque is pauculos dies petisset rerum domesticarum ordinandarum gratia. hac lege impetrauit. ut alter vas amici fieret ea conditione. ut si ille non redisset ad diem præscriptum. hic plecteretur. rediit. autem ad diem. mori malens. quam amicum fallere.. ita servatus est uterque ac regis amicitia decoratus. tantum valet egregia virtus. etiam apud tyrannos.

Sacri legia sua solet facetis dictis

obtegere. locris. proserpinae templum spoliarat: mox quum classis illius secundo uento nauigaret uidetis inquit. quam prospera nauigatio a diis immortalibus detur sacrilegis. ex hoc colligens aut non esse deos aut illis non esse molesta sacrilegia.

Ioui olympio. detraxit magni ponderis aureum amiculum. quo eum Hieron e manubiis carthaginensium ornauerat. proque detracto aureo. laneum illi pallium iniecit ita cauillans aureum amiculum aestate graue est. hyeme frigidum. laneum. ad utrunque anni tempus accommodatius esse.

Epidauri Aesculapio barbam auream detraxit quod negaret decorum patrem apollinem imberbem. ipsum uero barbatum conspici Aesculapium barbatum. significans in medico multarum rerum usum.

Mensas aureas atque areas diis dicatas e phanis sustulit. has inscriptio ex more graecorum testabatur esse bonorum deorum ne quis manum admoliretur. at ille cauillatus est. se deorum bonitate uti. nam [struck] boni dii dicuntur. quod omnibus benefaciant.

Idem uictorias aureas pateras et coronas quae simulachra porrectis manibus sustinebant, uelut offerentia tollebat. dicens se oblata accipere. non eripere. addens per absurdum esse a quibus ~~[struck]~~ precamur bona flagitamus. ab his altro porrigentibus nolle accipere.

Dionisius iunior.

posteaquam regno fuit expulsus cuidam dicenti. quid tibi plato. et philosophia profuit, ut tantum inquit fortunae mutationem facile feram. neque enim sibi manus

Aesculapium fingunt Apollinis filium. Apollinem uero semper imberbem facit theologia poetica

admonuit. quod alij solent. sed corinthi ludum literarium aperuit.

percontanti qui factum esset, ut quum pater ipsius tenui fortuna ac priuatus sibi syracusanæ ciuitatis principatum parauerit. ipse regis filius et regnum hæreditate acceptum amiserit. quoniam inquit pater rerum potitus est. quum iam in odium uenisset popularis gubernatio. ego quum inuidia laboraret tyrannis principatum suscepi.

Agatocles.

Agatocles figulo patre natus fuit is uero quum sicilia potitus esset. rex declaratus. solitus est in mensa fictilia pocula iuxta aurea ponere. eaque iuuenibus ostendens dicere. quum antea talia fecerim. commonstrantis fictilibus. nunc per uigilantiam ac fortitudinem talia facio. commonstrans aurea non pudere pristinæ fortunæ sed gloriosius existimauit regnum uirtute partum

Dion.

Dion qui dionysium regno expulit quum accepisset calippum cui et inter hospites et amicos fidebat maxime sibi moliri insidias non potuit inducere animum. ut illum conuinceret, dicens mori satius esse quam uiuere si non ab hostibus tantum. uerum etiam ab amicis cauendum esset. dignus erat optimis amicis qui mori prius habuerit quam amicis diffidere.

Archelaus

ab Archelao in conuiuio quodam familiaris quidam. sed parum humanus petiit sibi dari poculum. Archelaus autem ilico mandauit puero ut hoc poculum daret euripidi. id factum admiranti postulatori. tu quidem inquit dignus eras qui

peteres nec acciperes. at hic dignus erat qui acciperet uel non petens. significans alteri hoc tribuisse regiam familiaritatem ut auderet quiduis petere: at euripidis boni uiri pudorem hoc mereri. ut ultro donaretur. aliquid.

quum euripides in conuiuio formosum illum agathonem amplecteretur deosculareturque, cui iam barba prouenire caperat. archelaus amicis dixit. ne miremini: nam pulchrorum etiam autumnus pulcher est. ciuiliter excusauit amicum apud amicos.

Ptolomeus lagi filius.

ptolomeus lagi filius plerumque apud amicos et cœnare solet et dormire. quod si quando illos uicissim acciperet cœna amicorum et rebus utebatur. commodato sumens ab illis pocula aulæa et mensas ipse uero sibi non parabat plura quam exigeret necessitas. sed regalius esse dicebat ditare quam diuitem esse.

quum grammaticum notasset inscitiæ querens ab eo quis esset Pelei pater. uicissimque audisset dic tu prius quis sit. lagi pater: amicis inuitantibus ad tantæ improbitatis uindictam. si regium est inquit non pati ut a quoquam dicto attingatur. nec illud regium est. quemquam dicto lacessere

q

inique petit uindictam qui prior lacessiuit cuiuscumque dignitatis fuerit. nec suae dignitatis meminisse debet qui referitur. quae eius praerogatiuam lacessendo deposuerit.

Xenophanes.

Xenophanes Lagi filius quum ipsi hermoneus timiditatem obiiceret. quod nollet secum tesseris ludere, fateor inquit me non solum meticulosum. uerumetiam. uehementer meticulosum. sed aduersus in honesta. honesta formidolositas est quae detenet a turpibus.

Antigonus secundus.

quum aliquando cedere hostibus imminentibus aiebat se non fugere. sed utilitatem atergo sitam persequi. sentiens non esse turpe fugere. quoties magis expedit hosti dare locum quam conserere manus. dicti gratia in hoc est. quod quum fugere et persequi sint contraria. ille fugiens interpretabatur sese persequi magis quam fugere. persequimur enim hostem. et persequimur id quod studiose expetimus.

Lysimacus

Lysymachus in thracia superatus a dromocheta. quum ob sitis impatientiam tum se tum exercitum dedidisset. posteaquam bibit iam factus captiuus. O dii inquit. quam breuis uoluptatis gratia. me ex rege feci seruum.

Antipater.

De demade oratore iam grandaeuo dicere solet, demadis ut immolatae uictimae nihil superesse praeter linguam et uentrem.

nam venter ex hostia abiiciebatur. et lingua dabatur praeconi. ita senex orator tacitus loquebatur. loquacitas enim crescit cum aetate Tradunt autem demadem luxui gulae fuisse deditum, unde et phocionis reprehendit frugalitatem.

Antiochus. Tertius.

Idem cum dianae sacerdotem vidisset supra modum eleganti forma continuo solvit ephesso: veritus ne vis amoris aliquid ipsum facere compelleret: quod phas non esset, immane quantum absunt ab hujus ethnici principis religione christiani milites. qui deo dicatas virgines constuprare proludo ducunt.

Pyrrhus.

quum Rebus faeliciter gestis domum redisset et a suis aquila diceretur. per vos inquit aquila sum. qui enim non essem quum vestris armis veluti pennis sublever. Modestissime gloriosi cognominis laudem in suos milites transferens vitavit invidiam.

in ambracia quum amici suaderent ut quendam maledicum, multa in ipsum blaterantem expelleret: satius est inquit ut hic apud paucos nobis maledicat. quam apud omnes obambulans.

Antiochus.

Antiochus ille qui bis exercitum duxit adversus persas. quum in venatu quandam feram insequitur. aberrans ab amicis ac famulis in casam pauperculam quorundam

quibus ignotus erat introiit. atque inter cœnam iniecta mentione regis audiuit quod cætera quidem probus esset sed plerasque functiones mandaret amicis improbis. ipse ad eorum facta conniuens: tum quod immodico uenandi studio frequenter necessaria negligeret. ad hæc tum temporis nihil respondit nec quis esset prodidit. uerum ubi diluculo satellites uenissent ad casam. iamque agnosceretur. allata purpura simul cum diademate. age inquit ex quo uos induxi. heri primum uera de me ipso audiui. nam fere hoc studio est his qui uiuunt in aulis principum ne quid audiant nisi blandum auribus.

GRÆCORUM. DUCUM. APOPHTHEGMATA.

Themistocles interrogatus utrum Achilles esse mallet an Homerus. dic ipse prius inquit. utrum malles esse uictor in olympiis. an præco. qui uictores pronunciat. sentiens multo præstantius esse res egregias gerere. quam gestas celebrare. Homerum præconi conferens.

Adimantus abhorrens a pugna nauali ad themistoclem. qui græcos huic hortantur. incitaretque. ita loquutus est. o. Themistocles. ^qui in certaminibus ante alios prosiliunt mos est flagris cædere. cui themistocles. sic est adimante ut dicis. sed nec eos qui se subducunt. coronat quisquam. adimantus notauit in themistocle præcipitem audaciam. ille uicissim illius insimulauit formido-

bositatis, qui quum opportunitas inuitaret detrectaret pugnam.

Seriphio cuidam obiicienti quod non ex se, sed ob urbis nobilitatem celebris esset. uera inquit prædicas. neque enim ego si seriphius essem. clarus essem. neque tu si atheniensis: non inficiatus est. urbis celebritatem nonnihil facere ad illustre nomen. sed illum esse tam ignauum, ut etiam si fuisset natus athenis. nihilo minus fuisset. obscurus futurus.

quum prædium uenderet. iussit præconem hoc addere. quod bonum haberet uicinum. sentiens iuxta Hesiodum. ex bono uicino plurimū esse utilitatis. ut contra ex malo nocere plurimum.

quoniam adolescens feroci mutabilique ingenio uidebatur. mirantibus mutatos mores. dicere solet. Asperos et indomitos pullos in optimos equos euadere si quis illis adhibeat disciplinam rectamque institutionem.

quum aliquando ad mare uisendi cadauera gratia accessisset. ac torques armillasque passim disiectas uideret, ipse quidem preterit sed amico quem sequebatur dixit, collige tu tibi, nam tu themistocles non es. ne tam obuia quidem præda commoueri potuit ut quicquam ageret indignum egregio duce. cui gloria debet esse satis magnum uirtutis præmium.

quum apud andrium argentum peteret duos inquit ad uos adduco deos. uim ac suasionem significans. si minus impetraret suadendo se ui erepturum. at illi responderunt. apud se quoque duas magnas esse deas inopiam et impossibilitatem. per quas non liceret dare quae petebat.

Aristides

Aristides cognomento iustus semper suo unius praesidio fretus. rempublicam administrabat. a sodalitatibus abhorrebat. uelut ab amicorum potentia. quae ad iniuriam aliis inferendam adderet animum / quantum ille uir abhorruit. ab omni factione. qui non ob aliud uitabat amicitias quam ne per illas adigeretur ad aliquid faciendum, quod iustu non esset. aut cogeretur abstinere ab eo quod iudicasset reipublicae conducere.

quum Athenienses eo concitati essent ut Aristhidem ostracismo (id erat damnationis genus quod testulis peragebatur) in exilium agerent. ac rusticus quidam illiteratus testulam ad eum deferens iussisset ut Aristidis nomen inscriberet. nostine inquit aristidem. aristidem? quum ille negasset ^ ~~minime~~ diceretur: siluit aristides et nomen suum inscripsit testulae ac reddidit. tam leni animo ferebat iniustā damnationem. grauissimum autem eius uitae innocenter actae testimonium e tanta multitudine neminem extitisse qui aliud obiiceret, quam iusti cognomen quod ipse tamen sibi non imposuerat.

^ nosse / moleste / men / rre. q / thos / gnomi / e

Erat illi simultas cum Themistocle huic quum delectus esset collega ad gerendam legationem uis inquit. Themistocles ut in his montibus. si multatem deponamus. nam si uidebitur reuersi illam resumemus. privatos affectus. publicæ post habuit utilitati; ex his enim fere omnis humanæ uitæ pernicies nascitur. =

E contione quadam in qua frustra Themistocli obstiterat discedens. clara uoce testatus est. res atheniensium incolumes esse non posse. nisi et ipsum et Themistoclem in barathrum coniicerent: prius habens in carcere mire quam ob duorum simultatem. minus recte consuli publicis commodis——

quendam reum agerat. atque iudices post aristidis accusationem nollet audire reum. sed protinus ad suffragia quibus eum damnarent. properarent. Aristides supplex pro reo intercessit apud iudices ut eum iuxta legum præscripta diligenter audirent. tanta erat in uiro legum æquique obseruatio——

quum inter duos priuatos causam cognosceret et alter quo Aristidem irritaret in aduersarium extra causa multa commemoraret. quibus ille læsisset eum. Aristides interpellans hominem. ista nunc inquit missa fac bonevir. et si quod te læsit eloquere: tibi enim in præsentia non mihi iudex sedeo.——

fuit et procurator fisci. quod munus quum sanctissime gessisset. tamen.

a themistocle delatus est ac repetundarum damnatus. sed optimatum fauore non solum illi multa remissa est. uerumetiam eidem redditus est muneri. quod per simulationem. sic administrauit. ut omni ope propinam lenem se facilemque praeberet iis qui publico malo gaudent bibere. horum opera factum est. ut populus tertio munus summis fauoribus idem daret et aristides tunc ille ob integre gestum munus damnatis. nunc quoniam praeter aequum multa concessit ciuitatis expilatoribus honore dignum iudicatis. hoc igitur honore delato. plus mihi dedecoris afferri puto. quam damnato ac multato irrogastis. norat quibus artibus posset fieri gratiosus apud populum. nisi maluisset iustus esse quam plausibilis. simile quiddam apud terentium facit demea

quum iret exulatum sublatis in caelum manibus deos conprecatus est. sic prosperarent res. atheniensium ut illis aristhides nunquam ueniret in mentem. in rebus enim afflictis solet populus ad egregios uiros confugere. id quod euenit. siquidem tertio post anno quum. xerxes atticam adoriri. statuisset aristides ab exilio reuocatus est.

Themistocles in contione dixit. se reperisse consilium quod summo opere pertineret ad dignitatem Atheniensium. sed id eius esse generis, ut proferri non expediret populus censuit ut si is probaret. probaturos omnes. — uni Aristidi indicaret
quum igitur themistocles indicasset Aristhidi se de incendenda graecorum nauali statione.

cogitare: sic enim fore ut athenienses tota grecia dominarentur. Aristides ad populum prodiens, dixit themistoclis consilio nihil esse utilius. sed eodem nihil inhonestius. hac audita uoce populus uetuit ne super ea re in posterum verba faceret themistocles. hic certe populus quiddam philosophicum prestitit. repudians utilitatem cum turpitudine conjunctam. simulque declaravit quanta sit spectata uirtutis autoritas qui non dubitavit reipub. fortunam unius iudicio committere.

quum Aristides duceretur ad supplicium quidam inimicus exspuit illi in faciem. ille nihil aliud quam detersit faciem. et subridens ait magistratui comitanti, admone istum ne postea tam improbe oscitet. huic simillimum est quod asscribunt phocioni.

Marcus imperator triduum commoratus smirnae quoniam nondum uiderat Aristidem misit quentilios qui illum stipatum adducerent. quur inquit caesar, te sero uidemus? quoniam inquit consideratio quaedam me impediebat. tum caesar hominis simplicitate delectatus. quando inquit audiam te. hodie inquit propone et cras audi. non enim sumus de numero uomentium. sed exacte loquentium, licetne o imperator adesse familiares discipulos, licebit inquit caesar. est enim negotium publicum. Rursus Aristides concedatur inquit illis tum acclamare, tum applaudere quantum possunt. hic arridens caesar. istud inquit.

de situm est.

idem dixit Arimaspas esse cognatos philippi. quod ea gens gignat unoculos.

Mironides.

Mironides creatus dux exercitus aduersus beotos, edixit ut Athenienses exirent quum autem adesset congrediendi tempus duces que monerent nondum omnes adesse ad sunt inquit. qui pugnaturi sunt, hos. itaque quum uideret promptos hostem agressus uicit. sic interpretans. eos qui ob ignauiam non studuissent tempestiue adesse. ne in pugna quidem bonam operam nauaturos.

Pericles.

Pericles quoties cumque belli dux creatus esset chlamidem induens apud se dicere consueuit. at tende pericles. quod gesturus es imperium. in liberos. in Graecos et in athenienses his dictis se uir cordatissimus hortabatur ut moderate gereret. principatum magni ingenij est. imperare liberis at graeci plusquam liberi. tenuerat postremo inter graecos liberrimi Athenienses.

Amico roganti ut prose falsum diceret testimonium. cui aditum erat. iusiurandum. hoc est periurium respondit. se quidem amicum esse. sed usque ad aram. sentiens. aliquousque gratificandum amicis sed citra uiolationem religionis.

Iphicrates.

Harmodio prisci illius Harmodij ab

nepoti generis probrum per conuicium obij
cienti meum inquit genus ame habet origi-
nem. tuum vero inte desiit hoc imitatu gest
ci cero.

oratori cuidam in conditione huc
in modum ipsum interroganti. quis es ut tam
sublimes geras spiritus. num eques aut sagi-
ttarius. aut scutatus. aut pedes nihil horu
inquit sed qui his omnibus imperare didici
pulcherrimus sentiens bonum praestare ducem quam quem
uis militem.

Timotheus

Timotheus dicebatur. dux fortunatus
huic inuidentes nonnulli pinxerant. ciui-
tates ultro se reti implicare ipso dormien-
te. hac contumelia nihil offensus timo-
theus ciuiliter respondit. si tantas ur bes
capio dormiens. quid facerem uigilans.

Chabrias dux

~~quin et~~ illud dicere solet formidabilio-
rem esse ceruorum exercitum. duce leone
quam leonum duce ceruo. sentiens totam
belli fortunam pendere ~~a uirtute~~ prudentia
que ducis.

Epaminondas

ipse tam tenui uictu utebatur. ut
aliquando uocatus ad cenam a uicino. quum
reperisset bellariorum. opsoniorum. et un-
gentorum aparatum confestim abierit
dicens ego te sacrificare putabam. non
delitiari et illudere.

quum alias solitus esset uncto-

corpore hilarique cultu prodire in publicum. postridie eius diei quo feliciter pugnatum est in leutris processit squalidus ac summissus. amicis autem sciscitantibus ecquid illi molesti accidisset. nihil inquit sed heri sensi me plus æquo mihi placuisse eius gaudii intemperantiam, hodie castigo / adeo metuit arrogantiam. vir Bœotus ac militaris, et nos nonidem faciemus. quoties secunda fortuna aura res nobis succedunt.

Rursus quum Artoxerxes persarum Rex. ipsi tria daricorum millia. misisset. diomedontem Cyzicenum. asperius increpuit, si tantam navigationē suscepisset corrupturus Epaminondam eumque iussit hæc verba ad regem referre. si faciet commodis Thebanorum habiturus est epaminondam amicum gratis. sin minus hostem. quid hoc animo incorruptius, non alio spectante. quam ad patriæ commoda.

quum Argivi Thebanorū essent socij. Atheniensium oratores. in Arcadiam missi vituperarunt. utranque gentem et Callistratus rhetor. orestem. et Oedipodem civitatibus exprobrabat. nam orestes Argivus fuit. Oedipus Thebanus interim surgens. Epaminondas fatemur inquit apud nos fuisse qui patrem occiderit, apud argivos expulimus. Athenienses receperunt / tanto compendio convitiū retorsit in autores.

interrogatus quem arbitraretur. Iso

[margin note, partly cut off:] ... in matre ... ecarit sed ... qui hæc ... traverunt ...

ducem præstantissimum seipsum.ne an Chabriam.an Iphicratem. Ed inquit iudicatu perdifficile est donec uiuimus. alludens ad illud Solonis neminem dicendum beatum ante obitum. quandiu uiuit homo potest et ad meliora proficere. et ad deteriora degenerare. ———

ciuium suorum iniurias patientissime ferebat. dicens esse nephas irasci patriæ. quemadmodum parentum iniurias ulcisci pietas uetat. ———

Pelopidæ increpanti quod nullos tolleret liberos male in hoc consulens patriæ uide inquit ne tu peius consulas. qui talem patriæ filium relicturus sis. habebat enim pelopidas filium improbum et infamem mihi inquit Leuctrica pugna pro liberis erit nunquam interitura. in hoc enim suscipiuntur liberi, ne pereat nostri memoria. ad hoc melius præstant egregia facinora. nam liberi frequenter offuscant parentum gloriam. ——

quum sentiret uulnus esse letale non prius ferrum eduxit, quam audisset Thebanos uicisse. tum satis inquit uixi, inuictus enim morior. et educto ferro protinus efflauit animam. ——

Valerius narrat illum quæsisse an ipsius clypeus esset saluus. ut audiuit saluum. rogasse an hostes essent deuicti. quum audisset penes Thebanos esse uictoriam.

ita loquutum militibus, non finis commilito-
nes uitæ meæ. sed. melius et altius initium
aduenit. nunc enim uester epaminondas
nascitur quia sic moritur.

quum ille per inuidiam et contu-
meliæ gratia. sordidus quidam et contemp-
tus magistratus delegatus esset a populo
Thebano non aspernatus est dicens. non solu
magistratum ostendere uirorum. sed uiru
uici etiam ostendere magistratum: itaque ge-
ssit ut deinceps. tanquam honestum munus
a. multis ambiretur. quum antea nihil
aliud fuerit quam cura sordes. et stercora
ex angi portis eiiciendi

idem cuidam egeno mandauit
ut aquodam ex amicis ipsius talentum
peteret. petiit et accepit. Amico percontan
ti quare id iussisset. quoniam inquit ille
quum Vir sit. probus inopia premitur:
tu Vero diues es. multa depublico depecula
tus; epaminondas ipse pauper. hac ratione
subuenit egenti; bonorum enim probrum
est. uirum probrum egere necessariis.

Tempore belli Leuctrici quum ac-
cepisset quendam strennuum uirum perisse
morbo. perjocum dixisse fertur. Vnde fuit
illi moriendi otium. intantis negociis; frequen-
ter autem non minima morbi pars est ima-
ginatio. metus de morbi. hunc languorem
solet excutere negotiorum ardor.

Pelopidas

Pelopidas in præfecturam rei milita
ris epaminondæ collega. quum amici di-
cerent. illis rei necessariæ, uidelicet. colligendi

pecunias. nullam esse curam. itaque per jouem inquit necessaria. sed huic nicomedi. ostendens hominem claudum ac mancū sensit fortibus uiris nihil esse opus pecunijs.

Uxori quæ ipsum ad bellum proficiscentem hortabat muliebriter. ut seruaret seipsum. alijs inquit ut istuc faciant. monendi sunt, nam princeps ac dux hortandus est potius quam. ut seruet ciues. Vox imperatore digna cuius est ciuium multorum salutem sua unius incolumitati anteponere.

quum e militibus quispiam. qui uiderat Lacedemonios per angustias montium aduentare dixisset. Pelopida incidimus in hostes. qui potius nos in illos inquit. quam in nos illi.

ab Alexandro Pheræorum tyranno præter fœdera captus ac uinctus. pelopidas conuicia conjecit in fœdifragum. ut autem iratus ille dixit, mori properas ad modum inquit quo magis in te exasperentur. Thebani. tuque citius des pœnas uiolati fœderis. diis pariter atque hominibus inuisus.

Thebæ tyranni uxor adijt pelopidam dixitque se mirari quod uinctus esset. tam hilaris, at ego inquit magis te miror. quod non alligata feras Alexandrum.

Postea quam epaminondas pelopidam liberum reduxisset. aiebat se gratiā habere Alexandro. per quem experimento. comperisset se non tantum ad bellum. sed etiam ad mortem bene animatum esse.

quum pharsali congressurus-

esset cum Alexandro phereorum tyranno milites admonuerunt duplo plus. Thessalorum esse. cum Alexandro. quam ipse Thebanos haberet. tanto inquit melius no biserit plures enim uincemus. hoc et alteri cuidam ascribitur

De eo Plutarchus Simposiacon lib. 2 Refert quiddam. perquam festiuum conuiuium agitans, cum collegis ducibus in fine conuiuij bibit acetum. percontantibus num id conduceret ad sanitatem nescio inquit. illud scio bonum esse ad hoc. ut quis meminerit domestica dicta. siue domesticorum negotiorum. sentiens conducere aduersus crapulam. et conferre sobrietati. simul indicans se domi parcissimo uictu agere solitu

Manius Curius.

Manius Curius nonnullis arguentibus quod ex agris bello partis partem exiguam unicuique militum distribuisset, magnam uero reipub. optauit a Diis, ne quando existeret quisquam Romanus. cui ager. exiguus sideretur. qui posset alere dominum. sentiens eum non esse Romano dignum nomine, qui plus appeteret quam quod ad uictum frugalem satis est.

Samnites posteaquam ab illo fuerant deuicti venerunt ad Manium Curium ac magnam auri uim offerebant atque id temporis forte rapula coquebat ollis fictilibus. respondit autem samnitium legatis hunc in modum. nihil opus est auro talem cenanti cenam. sibi uero potius esse aurum possidentibus imperare. quam

Aurum habere.

Caius fabritius

Caius fabricius quum audisset Romanos a Pyrrho devictos ad Labienum versus. Pyrrhus inquit non Epirotę vicerunt Romanos sen riens unius ducis ingenio victoriam accepta ferri oportere. non virtuti militum, hoc pacto Romani nominis ignominiam elevavit qui quum Epirotis essent virtute superiores hoc solo erant inferiores. quod non habe - rent ducem. Pyrrho similem.

fabricio tam consuli misit episto- lam Pyrrhi medicus. qua promittebat se regę veneno necaturum. si iuberet. at eam episto- lam autore non prodito. Ad Pyrrhum remis sit. iubens illum sibi cavere. qui pessimus esset iudex. tum amicorum. tum hostium. sen tiens eum eos habere pro hostibus quos amplecti debebat si satis novisset et hos pro amicis ducere qui peius illi vellent. quam hostes.

Cæterum ubi compertis insidiis Pyrrhus medicum egisset in crucem. fabricio captivos gratis remisisset, at fabricius noluit eos gratis recipere, sed parem captivorum numerum Remisit. ne a Pyrrho proditi beneficij mercedem accepisse videretur. negans se hoc indicium fecisse. Pyrrhi causa. sed ne Romani viderentur dolis hostem occidere. ut qui viribus superare non possent.

fabius Maximus.

fabius Maximus quoniam quum Annibale confligere detrectabat sed mora.

Copias illius et pecuniarum et commeatus egentes attenuabat, sequens illum per aspera montuosaque ac subinde obiter sese opponens a nonnullis per ludibrium dicebatur Annibalis pedagogus: hoc conuitio nihil commotus pergebat suum institutum sequi. dicens apud amicos. qui dicteria conuitiaque metuat eum sibi uideri timidiorem his qui fugiunt hostes sensit hoc tunc fortius esse timiditatis uitium, quo leuius est periculum. nihil autem leuius dictis quae qui formidat. quo sustinebit impetum hostium.

quum Deminutio illius collega quoniam non nullos hostes deleuerat. multus esset ortus rumor. tanquam de uiro nomine Romano digno ait, se magis secundam minutij fortunam, quam aduersam pertimescere. sentiens illius temeritatem periculosissimam esse reip. quam si rerum successus attolleret in extremum discrimen adducturam. uniuersum populum Romanū sed aduersis casibus futuram moderationem.

Paulo post quum Minutius hostium insidijs obseptus in summo esset periculo ne cum suis copijs periret. Fabius e monte mouens exercitum uenit illi auxilio. multis quae trucidatis hostibus ipsum eripuit. hoc facto Annibal ad suos dixit non ne uobis saepenumero praedixi fore ut illa montana nubes nobis aliquādo tempestatem immitteret. hoc annibalis non fabij dictum huc aliunde suspicor adscriptum.

Post calamitatem quam Romani acceperant apud cannes orsatus imperator. quum claudio claudio Marcello viro audace semperque gestienti cum Annibale confligere. fabius potius sperabat futurū ut si pugna abstineret. Annibalis exercitus ductu temporis deficeret. id sentiens. Annibal dixit. se magis formidare fabium a pugna quiescentem quam Marcellum pugnantem. nec hoc est. fabij apophthegma. sed Annibalis

Miles quidam lucanus delatus erat fabio quod noctu frequenter e castris clam excederet amore cuiusdam fœminæ. fabius quum Audisset illum alioqui in rebus belli præclarum esse virum. iussit clam apprehensam mulierem quam amabat miles ad se perduci. quæ simul ut adducta est iussit accersi virum. ad quem ita loquutus est haud clam nobis fuit. te præter legem militarem abnoctare a castris: at ne id quidem prius nos latuerat te probum esse militem. proinde errata ante bene gestis condonamus. cæterum post hac eris nobiscū nam habeo fidei iussorem et producta mulierculam illi commendauit

Tarentinos Annibal præsidio imposito tenebat arce accepta. fabius itaqȝ dolo. quam longissime exercitum suum abduxit ab urbe. quam ubi cœpisset diripuisset que scribæ percontanti. quid de templorum simulacris statuisset. Relinquamus inquit Tarentinis deos iratos

quum Marcus liuius sibi postularet acceptum.

acceptum ferri quod fabius cepisset urbem Tarentinam videlicet quod in arce præsidium habuisset cæteris iactantiam hominis deridentibus. Vera inquit fabius narras: nam nisi tu ciuitatem amisisses nequaquam ego recepissem ——

Fabio iam sene filius illius consul factus est. qui quum publicitus multis audientibus haberet orationem. fabius conscenso equo procedebat. quum autem iuuenis lictorem misisset qui patrem iuberet equo descendere. alij quidem factum hoc auersati sunt. at fabius ab equo desiliens non habita ætatis ratione accurrit ac filium complexus Euge inquit fili. sapis qui intelligas quibus imperes, et quam et quam magnum magistratum susceperis. —— quum Minutius gloriaretur ipsius opera multum maiestatis fabianæ dignitatis decessisse. si saperes inquit fabius Minuti reputares tibi cum annibale seruandum esse potius quam cum fabio. ——

Dicebat ad sardum. Videri si cum equos et canes uenaticos familiaritate cibo que cicuremus potius quam catenis ac uerberibus. homines feroces animo non humanitate ac beneficijs nobis conciliemus. sed asperiores in illos simus. quam agricolæ sunt in caprificos ac malos syluestres et oleastros qui has non protinus excidunt sed incissione docent mitescere. ——

Annibal.

Annibal a Minutio quem insidiis obsederat per fabii copias depulsus ubi redisset in castra dixisse fertur, eo prelio a se uictum minutium, se autem a fabio fuisse superatum: uidelicet ex eadem pugna uictus et uictor rediit perierat enim Minutius nisi fabius succurrisset.

quum Marcellus aliquot diebus continenter cum annibale conflixisset uario Marte dixit Annibal sibi rem esse cum hoste qui nec uictus nec uictor nosset quiescere.

quum fabius simili arte recepisset tarentum quali Annibal ceperat. et Roma inquit. annibal suum habet Annibal

quum adesset dies quo primam pensionem exigebant a pænis Romani. totus populus ad tributi mentionem ingemuit. at annibal interim effuse risit. ea de re increpatus ab asdrubale, Hedo negauit cum risum fuisse gaudentis sed aliorum seras et inanes lachrymas deridentis, quæ nunc in leuiore malo manarent. quum antea potius manare debuerint. quo tempore Romani classes arma et amplissimarum uictoriarum spolia pænis detraherent. ac leges uictis imponerent.

quum Annibal apud Cannas felicissime pugnasset amicis suadentibus ut fugientem hostem insequens in urbem irrumperet non obtemperauit. quam rem Barcha carthaginensis adeo indigne tulit ut exclamarit uincere scis annibal uictoria uti nescis. hoc dictum M. T. Liuius tribuit Maharbali

~~quum~~ Annibal gisconi nuncianti sibi admirabilem uideri Romanorum instructorum ad pugnam numerum imo aliud inquit mirabilius te fugit. quidnam hoc esset sciscitanti gisconi quod e tam numerosa inquit hominum multitudine nullus appellatur gisco. his ducis iocus multum timores detraxit multumque alacritatis addidit militibus.

idem profugiens apud Antiochum regem agebat is. ostendit illi suum exercitum barbarico apparatu magnifice instructum. sed ad prædam magis quam ad bellum hæc omnia cum diligenter esset contemplatus Annibal. rogauit Antiochus num hæc omnia satis essent futura Romanis. tunc Annibal plane satis arbitror etiam si auarissimi sint Romani. lusit pænus ab iri expectato. rex de prælio sciscitabatur. iste respondit de præda quid enim aliud est miles imbellis. auro, argento, cæterisque rebus ad prædam incitantibus instructus.

idem ad huc puer. quum quæreretur definiendo odio inter Romam et carthaginem pedem inflixit solo, ac puluere suscitato. tum demum finem belli fore dixit, quum altera pars in habitum pulueris esset redacta (agnoscas ingenium exitio Romanæ gentis natum.

inter Scipionem aphricanum et annibalem ortus est sermo de præstantia ducum quumque scipio Rogasset quem primum esse censeret. respondit Alexandrum. magnum quem secundum

Pyrrhum epirotarum Regem: quem tertiu se ipsum nominauit. at quid inquit scipio si me uicisses. tunc inquit me neque secundu neque tertium sed omnium primum censuissem

Annibal bibiturus uenenum quod in eum usum paratum habebat dixit soluamus ingenti cura populum Romanu aut ut Liuius refert. soluamus diuturna curam populum Romanum quando mortem senis expectare longum censet, id pro tremo / male habebat hominem. quod Romanis iam non posset aliquo pacto molestus esse.

Post uictoriam Canensem si annibal recta petysset Romam. poterat in capitolio prandere. sed frui quam uti uictoria maluit. Campaniam ac Tarentum pemerans ubi mox et ipse et exercitus ardor adeo elanguit ut uerissime dictum sit Capuam Annibali fuisse Cannas, siquidem inuictum alpibus indomitum armis. campaniæ sole, et Baiæ fontibus calidis tepentes subegerut refert florus

scipio Maior

Scipio Senior siquando uacans a negotiis bellicis in litteris uersaretur. dicere solet se nunquam minus esse ociosum quam quum esset in otio/ensis sesis temporibus non dare animum otio aut uoluptatibus, sed reipublicæ commodis multa suo cum animo tractare

Posteaquam Carthaginem nouam quæ erat hispanorum. armis cœperat. miles quidam Virginem eleganti forma captam

ad duxerunt eique tradiderunt. hic ille libenter. acciperem; inquit si priuatus essem non imperator. Iuuenis in nomi puellae forma corrumpi non potuit, quominus meminisset quid deceret imperatorem. at multi sunt hodie qui ob hoc ipsum sibi credunt tum licere tum decora esse omnia quod sunt imperatores.

Senatus decreuerat ut pecunias sumeret ex aerario. at quum quaestores aerarij negarent se eo die aperturos. ipse inquit. aperiam, quando mea causa clauditur. ~~et Scipio per iocum dicebat sibi hoc laboris~~ qui tanta pecunia rerum cui Repleuerim aerarium. Vacua non clauduntur. eo Scipio per iocum dicebat sibi hoc laboris suscipiendum. ut aperiret qui fuisset in causa: ut tam diligenter clauderetur. ut quaestores diei spatium quaererent ad Recludendum. exemplum ingentis fiduciae meritis quaesitae.

Scipio africanus quibusdam calumniantibus quod parum strennuus pugnator esset imperatorem inquit. me mater, non bellatorem genuit. significans in imperatore plus habere momenti solertiam ac prudentiam in consilijs quam uires in praelijs

idem militi cui scutum erat elegantius ornatum non miror inquit quod scutum tanta cura ornaris. in quo plus habeas praesidij quam in gladio. significans illum ignauum militem. clypeus tuetur. sed gladius fortitudinis organum est. quanquam hoc idem de altero Scipione narratur inferius. T. quinctius in philopoemenem Achaeorum ducem

qui multos haberet equites et armatos. sed pecuniarum indigus. ita ludebat philopæmen. inquiis manus habet et crura. ventrem non habet. at tali quidam specie corporis erat philopæmen quin tres autem equites ac pedites armatos manus et crura ducis appellabat sillum habere ventrem

C. Domitius

C. domitius sicut ut livius lib. 7. decad. 4. Cn. domitius. quem scipio major pro se lucio fratri in bellum adversus Anthiocum legatum dederat. ubi contemplatus esset hostium phalangem exercitus præfectis hortantibus ut confestim aggrederetur. negavit tempus sufficere ad hoc ut tot militibus trucidatis ac direptis impedimentis in castra reversi sua. curarent corpora sed hoc ipsum postridie se tempestive facturum dixit, ac postero die congressus quinquaginta millia trucidavit vir strennuus non dubitavit de victoria. spatium modo temporis gerendæ rei par eligebat.

P. Licinius

P. licinius consul imperator equestri pugna superatus a Perseo Macedonum rege bis mille et octingentos milites amisit. partim interfectos. partim captos. Ubi vero post pugnā Perseus mitteret oratores acturos de fœdere ac pace Licinius qui victus erat. victori præscripsit ut si pacem vellet quæ haberet in sua potestate daret in fidem Romanorum ne calamitas quidem fortissimi viri spiritus potuit imminuere nec ignoravit Perseus quibus cum viris ipsi res esset eo qua fecit.

Victor. quod visi volent facere

Paulus. æmilius.

Paulus æmilius quum iterum peteret consulatum repulsam tulit. caeterum quum bellum ad versus perseum. ac Macedones imperitia segnitieque ducum in longum duceretur iidemque consulatum detulissent negavit se illis habere gratiam. non enim se ob id tum designatum imperatorem quod ipse desideraret imperium. sed quod ipsi imperatorem.

Ex quattor liberis masculis quos susceperat duos ante dederat in adoptionem ex duobus autem qui remanserunt in familia. alter quinque ante triumphum diebus interiit. annos natus quatuordecim. ob id. post hoc luctum ac merore cum illo ingente ipse prodiens ad multitudinem dixit. se post tam continuos rerum successus. aliquid magni mali a fortuna expectasse. se vero nunc de patria incolumitate securum esse factum nihilque timere periculi. posteaquam fortuna prospere gestarum rerum invidiam in suam domum impingente ipse pro omnibus dependisset.

Uxor erat illi Papyria Masonis viri consularis filia. quam quum longo tempore domi habuisset exque ea pulcherrimam sobolem suscepisset inclytum illum ac maximum Scipionem Æmilianum repudiavit. et amicis divortium vehementer dissuadentibus porrexit calceum dicens. hic calceus nonne novus est. nonne pulcher est. at nemo vestrum novit qua pedem meum torqueat.

Perseo se ad victoris pedes abiicienti

uocesque degeneres emittenti. quur inquit Paulus fortunam crimine liberas sic te gerens ut superu quur meam dedecoras victoriam ac rerum a me rectè gestarum gloriam obscuras tam abiectum te demonstrans ut indignus appareas. quem populus Romanus haberet hostem. fortunam videaris indignus —

Cato senior —

Obiurgans aliquando summam uxorū impotentiam. omnes inquit homines uxoribus dominantur. nos omnibus hominibus. nobis autem uxores hoc modo colligens mulieres esse rerum omnium dominas.

Dicere solet se malle pro collato beneficio nullam reportare gratiam quam pro maleficio perpetrato non dare poenam. significans nihil esse periculosius impunitate quae semper ad deteriora inuitat.

Idem dicebat se omnibus peccatibus ignoscere praeterquam sibi ipsi multū dissimilis illi Meuio, qui carpens alios sibi condonabat omnia. sibi ignoscit. quem non poenitet admisisse. de se poenas sumit. qui cura pensat quod incogitantia commisum est.

Maxime existimabat oportere unūquenque seipsum vereri quod nullus unquam a seipso discedat. ita fieret ut quicquid alijs testibus non auderemus facere, idem solos facere puderet.

Conspiciens multorum erigi statuas malim inquit ut de me quaerant homines quamobrem catoni non sit posita statua quam quare sit posita: sentiens se malle res praeclaras gerere ut olim. scientes illum promeruisse statuam. mirentur non esse positā

Magistratum aut Judicem dicebat nec pro justis orandum, nec pro injustis exorandum. sentiens culpam esse iudicum si ut justis aequi sint orandi sunt. quum oporteat ultro facere bonis: proin iustis orare fortassis humanitatis est at exorari, est iustitia deflectentis.

iratum ab insano nulla alia re differre dicebat quam mora temporis sentiens iram esse brevem insaniam.

Cives incusabat quod semper iisdem committerent magistratum. Videmini enim inquit aut vilem habere magistratum aut iudicare paucos esse dignos magistratu. quorum alterum erat male sentire de civibus.

quendam qui agros mari vicinos ob luxum vendere conatus est aiebat se mirari quasi plus posset quam ipsum mare, quod enim illud vix paulatim alluebat, ille facile devoraverat.

Censuram petens quum caeteros competitores videret supplices populoque blandientes ipse clamabat populo opus esse medico austero validisque remediis: proin eligendum non qui iucundissimus esset sed qui inexorabilis. atque haec dicens ante omnes censor creatus est. agnovit populus morbum suum. loque cato plus valuit obiurgando quam caeteri blandiendo.

In inimicum quendam probrosae vitae huius inquit mater quum deos orat ut sibi filius sit superstes, non precatur sed imprecatur, sentiens illam et sibi et reip. precari magnum malum.

quum tres essent designati qui legati proficiscerentur ^ alter caput haberet vulneribus confossum, tertius vecordia laboraret, videretur, Cato ridens dixit populi Romani legationem nec pedes habere, nec caput, nec cor.

^ quorum unus podagra tenebatur

ai. Aiebat stultos prudentibus plus adferre utilitatis quam prudentes stultis. prudentes enim dum facile uident errata stultorum eaque uitant fieri captiores, at stultos non item quae a prudentibus recte fiunt quia non uident, posse imitari.

A quodam multis nominibus infamis vexatus impar mihi inquit tecum certamē est, nam ut tibi et male audire et male dicere facillimum ac promptissimum est. ita mihi maledicere insuaue: maleaudire insolitum.

Cato senior quibusdam efferentibus hominem inconsulte audacem et in rebus bellicis strennum ait plurimum referre. utrumquis uirtutem magni aestimet. an uitam non magni faciat. sentiens non eos statim esse fortes qui quouis modo vitam contemnunt. sed qui tanti faciunt virtutem. ut huius gratia uitam alioqui charam negligant. nam semet in vitae discrimen conjicere. aut infelicium est et quos vitae tam tadet, aut immanium et beluis similium.

Cato Vticensis

quum Catoni qui post dictus est uticensis etiamnum puero uitio daretur taciturnitas. nec enim cum pueris exercebatur. nec a quoquam audiri solebat. ait. carpant taciturnitatem, modo vitam probent. et addidit. Tum demum abrumpā hoc meum silentium. quum ea loqui potero quae sint indigna silentio.

quum Pompeio res infeliciter cederet et ad Caesarem [illegible] inclinaret uictoria Cato dicebat in Rebus diuinis multum esse caliginis. quod Pompeio praeter iustae agenti fuissent omnia prospera causam reipublicae tuenti nihil succederet.

quum desperatis rebus amici hortarentur Catonem ut ad Caesaris clementiam confugeret. Respondit victorum esse, et eorum qui deliquissent supplicare, Catonem nec victum nec captum esse, qui se per omnem vitam invictum praestitisset, ac Caesarem honestate Justitiaque longe superasset. Caesarem potius victum captumque esse, qui bellum quod diu negasset se moliri adversus Patriam nunc id gessisse convictus esset. Proinde pro se Caesarem orarent qui vellet pro Catone neminem orare debere.

quum in senatu pro victoria quam Caesar ex Usipetis Tencterisque Germanis retulerat De supplicatione decernendas ageretur sententiam dixit. Caesarem hostibus esse dedendum, quo Romana Civitas a perfidia expiaretur et inde execrationes in autorem verterent.

Scipio Minor

Scipionem Minorem narrant annis quinquaginta quatuor quibus vixit, nihil emisse nihil vendidisse, nihil aedificasse, libras autem argenti triginta treis, auri duas in ampla domo reliquisse, idque cum potitus esset Carthagine, militesque ditasset plus caeteris ducibus omnibus.

Polybii sequens praeceptum dabat operam ne quando e foro rediret domum prius quam sibi quoquo modo quempiam eorum in quos incidisset familiarem et amicum reddidisset: sciens nullam esse hominis possessionem meliorem.

Postea quam venit in castra multamque illic licentiam lasciviam superstitionem ac luxum offendisset, divinos ac sacrificos cum lenonibus protinus eiecit. quin et vasa omnia iussit amoliri excepta olla, veru et poculo fictili ex argenteis, poculum librarum non amplius

quarum permisit siquis habere vellet: balneis uti vetuit qui ungerentur iussit ut ipsi se se frica-rent. iumenta enim quia manibus carent, opus esse alio qui fricentur edixit ut milites stantes prandeerent obsonium nonigni cocti. cenarent autem discumbentes panem aut pulte[m] solam et carnes assas siue elixas. ipse uero sago circumspectus obambulabat per exercitum, di-cens se lugere exercitus dedecora. 50

Alteri quidam scutum pulchre ornatum ostentanti nihilum quidem inquit. ó iuuenis bellum est at decet virum romanum in dexte-ra potius quam leua spem collocare. Clypeus enim sinistra geritur gladius dextra. 50

quum videret hostes despondere ani-mum aiebat se se ut tuto. ueniret mora temporis emisse, addens bonum ducem perinde ut medicum non nisi extrema separatio-ne ferrum adhibere nihilo minus peroratio-nem adhortus Numantinos terga illos dare compulit.

quum seniores numantini uictis suis ignauiam exprobrarent, quinunc eos fugissent quos toties in fugam verterant Numantinus quidam respondisse fertur nunc quidem oues eædem sunt sed alius pas-tor. significans scipionem ducem esse causa mutatæ fortunæ bellicæ licet iidem essent milites.

iis uero qui graccho aderant uo si-ferantibus occidendum esse tyrannum merito inquit scipio qui patriam oppugnant, me pri-us uolunt e medio sublatum neque enim roma

posse cadere stante scipione . neque scipionem ui-
uere collegam loma in hoc catalogo multa
ad mixta sunt quae non sunt apopthegmata. ==

Scipio africanus consulatum appetebat.
verum ubi sensit pompeium amicum aliis fauere
candidatis ipse a petitione destitit dicens cum
consulatum sibi non tam gloriae futurum si
adipisceretur quam molestum et inauspica-
tum si refragante pompeio consequeretur. ma-
luit consulatum cedere. quam amicum per-
dere. uide num hoc dictum sit a scipione
Africano Metello et Cn. pompeio.

Caecilius Metellus.

Caecilius metellus cum loco munito
cogitaret admouere exercitum, ac centurio
dixisset ipsi . si decem modo hominum
jacturam facere velis. capies locum. interro-
gauit eum num ipse de numero decem unus
esse vellet. hoc et alteri tribuitur. ==

Tribuno militum cuidam e ju-
nioribus percontanti Metellum quid esset
facturus si eius rei inquit scirem mihi
tunicam esse consciam exutam in ignem
conjecissem. ==

quum scipioni uiuenti fuisset
inimicus mortem tamen illius grauiter tu-
lit . jussit que filios ut subeuntes pheretrum
funus scipionis efferrent addens se Romanae
ciuitatis nomine gratiam habere diis. quod
scipio apud alios non esset natus . sentiens. ro-
mam non futuram fuisse incolumem. si
talem ducem ~~ducem~~. habuissent hostes
simultatem oportet morte finiri . amicitiam
non item. ==

C. Marius. ==

C. Marius obscuro genere natus. faci-
norum militarium commendatione ad Rem-
publicam accessit. ac primum Majorem petiit
aedilitatem ubi sensit eo ipse frustrari se se eo-
dem die minorem ambiit et hac frustratus
aut tamen desperavit. se Romae civitatis pri-
matem fore. docens quantum in Rebus huma-
nis valeat improbitas.

quum in utroque crure varices haberet
nullis vinculis alligatus, praebuit sese medi-
co. secandum. ac nec suspirio emisso nec adductis
superciliis chirurgi curationem pertulit. cae-
terum quum medicus ad alterum crus
transiret secandum. vetuit dicens. curatio-
nem non esse tanto dignam cruciatu.

quum castrametatus esset adversus
Teutonas in loco qui minimum habebat aquae
militibus dicentibus se sitire. ostendit illis
flumen. proxime hostium vallum labens
illinc inquit vobis potus. sanguine venа-
lis est. at illi iusserunt. ut se quo vellet
duceret. donec liquidum haberet sanguinē
nec totus adhuc prae siti diriguisset.

Mille Camertinos. qui se in bello
adversus cimbros strenuos viros praestiti-
ssent. honore Romanis aequavit. idque
praeter omnes jus. ad eos vero qui factum
hoc reprehendebant. respondit se ob armo-
rum strepitum vocem exaudire non potui-
sse.

in bello civili cum fossa cinctus
obsideretur ab hostibus continuit sese. tem-
pus expectans opportunum. Popedio autē

Silioni dicenti. si magnus es imperator. ô Mari. descende in conflictum. imo tu inquit si magnus es imperator coge Me nolentem ad certamen venire

Catulus. Luctatius

Catulo luctatio in bello cimbrico iuxta flumen Athesim exercitum habente. cum Romani viderent barbaros transire conantes retrocesserunt. quando quidem illorum impetum sustinere non poterant: ipse celeriter ad fugientium primas se contulit. ut non hostes fugere. sed ducem sequi viderentur. Hoc strategema est non apophthegmata.

~~Popilius~~. Lucullus.

Lucullus quum in armenia. cum decem millibus armatorum et mille equitibus adversus Tigranem tenderet. centum quinquaginta hominum millia. habentem in exercitu. pridie nonas octobris. quo die prius scipionis copiae deletae fuerant. quodam admonente quod Romani diem illum ut infastum et inauspicatum meturent. ergo inquit hodie Alacriter. pugnemus ut hunc quoque diem ex infasto funestoque Romanis hilarem et auspicatum reddamus.

at quum Romani cataphractos. praecipue formidarent bono animo illos esse iussit plus enim negotii futurum in spoliandis illis quam in vincendis. monstrans. plenam armaturam. nihil profuturā hosti in pugna quum esset ignavus, sed victori profuturam ad praedam quum ipse primus in alem ascendisset, speculatus

hostium tumultus exclamauit. Vicimus commilitones, simulque impetu facto in hostes. quem nemo inuentis impetum sustineret, quinque tantum Romanos qui ceciderant, amisit, hostium vero centum millia trucidauit

Luculus imperator ad direptionem incitantibus. dixit se malle unum militem Romanum ex hostium manibus erripere quam vniuersas hostium fortunas sibi vindicere

Sylla

Sylla cognomento felix inter felicitates suas duas præcipuas ducebat alterum quod pium metellum haberet amicum. alterum quod urbem athenarum non subuerti [redacted]

Apud orchomenum quum milites longius euagarentur ordinibus que perturbatis fugam caperent. sylla ex equo desiliens arrepto vexillo in hostem conuolabat. ita differans. mihi quidem ô Romani milites hic pulchrum est mori. vos interrogantibus quo loco ducem vestrum amiseritis memineritis dicere apud orchomenum, hac voce suos Reuocauit

Apophthegmatum variè Mixtorum.
Liber VI

Tiberius Cæsar.

quum Tiberius conuitiis famosisque carminibus ac Rumoribus frequenter impeteretur. amicis ad ultionem hortantibus respondit. in ciuitate libera, linguam mentemque liberas esse debere.

Diogenes grammaticus sabbatis Rhodi disputare solitus. Tiberium ad se venientem ut ipsum extra ordinem audiret, non admisit, sed per seruulum suum in septimum distulit diem. is quum Romam venisset et pro cæsaris foribus adstaret cupiens illum salutare. Tiberius iussit ut post septimum annum rediret. nec alia pœna tantam grammatici superbiam ultus est.

Præsidibus onerandas tributo prouincias suadentibus scripsit. boni pastoris esse tondere pecus. non deglubere. hoc est lanam non pellem detrahere.

Tiberius perspecto Caligulæ ingenio fero ac malefico. subinde prædicabat Natricem reip. et phaethontem orbi terrarum educare. Natrix serpentis genus est.

Tiberius Cæsar et illud dixisse fertur eum hominem sibi videri ridiculum qui sexagesimum prætergressus annum. manum porrigeret medico. sentiens hominem

tam grandem oportere iam scire quomodo sibi mederi debeat. porrigunt manum medico. qui consulunt illum explorantem pulsus venarum.

C. galligula.

illud e tragedia subinde iactabat oderint dum metuant. hanc nequis miretur eiusdem vox fuit. Utinam populus Romanus unicam ceruicem haberet. hanc emisit infensus turbae fauenti. venetae aurigarum factioni quum ipse faueret prasinae.

Sextus Nero.

quum ex more cuiusdam capite damnati causae subscripturus esset sextus nero. Utinam inquit literas nescirem. vox parsimoniam humani sanguinis promittens. si ex animo prodijsset. Seneca. lib. de clementia. 2 refert fuisse burrum cohortium praefectum qui cum esset animaduersurus in duos petijt ut Nero. vellem inquit. nescire literas at haec indolles clementiam pollicens in prodigiosam crudelitatem euasit.

OTHO.

otho iam destinata morte cocceium fratris filium ad se uocatum sic exhortatus est extremis verbis. o fili habuisse te patruum caesarem nec prorsus obliviscaris. nec admodum memineris. noluit illum prorsus oblivisci ne desereret curam suorum. Rursum noluit valde meminisse. ne mortem patrui ulcisceretur.

Vespasianus pater.

claudius cessar quum cuidam notam appositam deprecantibus familiaribus ademisset. Litera tamen extare sententiam etiam remissa causa manere priorem infamiae vestigium. alludens ad scripturam quae licet spongia deleatur aut graphio radatur relinquit nihilominus literae rasurae vestigium.

quum vehementer angeretur viciatis intestinis. nihilo secius imperatoris muneribus fungebatur, adeo ut lecto decumbens audiret legationes. et amicis hortantibus ut sibi parceret. Respondit, imperatorem stantem mori oportere.

Titus Vespasianus

Super coenam aliquando Recordatus quod eo die nemini quicquam praestitisset memorandam illam meritoque laudatam vocem adidit, amici diem perdidi.

Adrianus Caesar.

imperator creatus adeo contempsit inimicos ut uni quem habuerat capitalem. forte obvio dixerit. evasisti. Principibus in privatis offensis debet esse satis potuisse ulcisci.

quidam caniscens ab eo quiddam petierat et Repulsus est. is quum aliquanto post idem peteret, sed capillitio nigro, (nam tinctura fecerat.) Caesar agnoscens faciem iam istuc. inquit negavi patri tuo.

transeuntem mulier quaedam appellavit audi me Caesar. is quum respondisset. non est ocium illa clamavit. noli ergo imperare. ad hanc vocem restitit et audivit mulierem hoc et alijs tribuitur. neque quicquam vetat, idem a pluribus dici fieri.

Antonius Pius.

quum Marcus antonius fleret educatorem suum mortuum et adolescens ab aulicis ministris Revocaretur a declaratione pietatis erga nutricium. permittite, inquit, antonius prius illi ut homo sit neque enim vel philosophia vel imperium tollit affectus.

quondam quum domum Valeri visens domum ac miratus columnas porphyreticas quaesisset

unde eas haberet. omnibus ei respondit, quum in ædes alienas veneris et surdus et mutus esto. sentiens cum in alieno privato non oportere esse curiosum. hoc tamen libero loco non est offensus imperator

Pescenninus Niger.

Pescenninus Niger consiliariis addidit salaria ne gravarent eos quibus assidebant dicens judicem nec dare debere nec accipere utinam hoc exemplum imitentur hi qui vendentes officia spoliant judicem assessoribus interim rapto vivendum est.

quum milites qui a Saracenis victi fuerant dicerent vinum non accipimus, pugnare non possumus. erubescite inquit cæsar. illi qui vos vincunt aquam bibunt. nam Saracenis etiam hodie gustare vinum nefas est.

imperatori creato quum quidam ei panegyricum in ejus laudem conscriptum recitare vellet dixit. scribe marii laudes vel Annibalis aut alterius ducis egregii vita functi. ut eum nos imitemur. nam vivos laudare irrisio est præsertim imperatores a quibus speratur. qui timentur. qui possunt relevare, qui possunt proscribere. adjecit illud se vivum placere velle. mortuum etiam laudari.

Antoninus Heliogabalus.

Senatum adeo contempsit ut eos interdum appellaret Rogata mancipia veluti qui pristinæ dignitatis præter togas nihil retinerent.

Alexander severus.

Honores iuris et gladij nunquam uendi passus est dicens qui emit et vendat necesse est. hoc ethnicus et iuuenis. quid iam decet principes christianos.

Vigilanter prouidit ne tribuni duces ue quam fraudarentur de stipendijs militum, dicens miles non timet nisi uestitus armatus, calceatus et satur et habens aliquid in zonula: sentiens militem quum aliquid habet metuere ne perdat sed mendicitas ad omnem desperationem vocat armatum.

Maximinus.

Exercebat lucta milites suos. multos ad terram prosternens. itaque cunctis in videntibus atque ob hoc ferocior, dixerit. quid magni facis. si tribunos tuos milites uincis tum Maximinus vis ne congrediamur. qui prodisset palma pectori impacta. supinum reiecit, nonnunquam dixit date alium sed tribunum.

galienus.

quum patrem Valerianum audisset extinctum vocem laudatissimam sine laude usurpauit dicens sciebam patrem meum esse mortalem.

Marius.

de mario tyrannorum septimo dictum est quod uno die factus est imperator. altero uisus est imperare. tertio. interemptus. est a milite q percusseras illum dixerit. hic est gladius quem ipse fecisti. fuerat enim opifex ferrarius. allegit autem interemptor ad illud prouerbium tuo te gladio iugulo.

Saturninus.

Saturninus Tyrannorum XXI qum milites illi peplum imperiale imposuissent advocata concione de se ipso dixit commilitones bonum ducem perdidistis et malum principem fecistis, Ante fuerat dux egregius. sed quoniam in imperio fuerat severior ab iisdem a quibus imperator factus fuerat, interemptus est non quivis ad quodvis munus idoneus est.

Aurelianus.

Quum Tyanam venisset eamque occlusam [illegible] reperisset iratus dixit canem in hoc oppido non relinquam. hac voce milites erecti sunt in spem prædæ et Heraclamon Tyanensis metu ne cum cæteris occideretur. prodidit civitatem qua capta Aurelius Heraclamonem patriæ proditorem occidit militibus ex cæsaris promisso direptionem oppidi flagitantibus respondit agite, canem me negavi relicturum. canes omnes occidite. hoc pacto, et proditori mercedem rependit et militum avaritiam elusit. videtur autem hic sermonis color sumptus ab Hebræis in quorum literis reges qui minantur internecionem. negant se quenquam relicturos usque ad mingentem ad parietem. canem hac periphrasi significantes.

Apophthegmata varie mixta

Milites aliquot tarentini inter cenandum multa liberius dixerant in Pyrrhum regem res ad eum delata est acciti sunt juvenes ac periclitabantur omnes quum factum. nec negari.

posset, nec defendi. Tum unus illorum dexterioris ingenij, imo inquit rex et ista diximus et longe acerbiora dicturi fueramus, nisi nos lagena defecisset. Sicque petulantiam in temulentiam reiiciens.

Publius videns publicum Mutium hominem malevolum et invidum, solito tristiorem, aut Mutio inquit, aliquid accidit mali aut alteri cuipiam aliquid boni. sentiens illum non minus alienis commodis quam suis incommodis uti.

Idem quum super cœnam esset orta forte quæstio, quodnam esset molestum ocium. et alius aliud opinarentur. respondit podagrici pedes. Ocium ut rem suavissimam expetunt omnes, sed ocium podagrici cum summo cruciatu coniunctum est.

Faustus Sylla filius in sororem quæ eodem tempore cum duobus adulteris haberet consuetudinem, fulvio fullonis filio, et pompeio cognomine macula facetissime lusit. Miror inquit sororem meam habere maculam, quum fullonem habeat.

Servilius geminus cœnans apud Lucium malium, qui Romæ pictor insignis habebatur. quum videret filios illius deformes. haud similiter inquit malli fingis ac pingis. et Mallius non mirum inquit. in tenebris enim fingo luce pingo. ^

^ quum Brutus iuvenis fundos et ædes paternas luxu prodegisset et inhibet etiam balneas, et in sermone quodam diceret se frustra sudare, non mirum inquit crassus nuperrime exiit e balneis. Lusit ex ambiguo ex et e balneo qui lavat se, et exiit quum ædes alteri(?) cedit.

Nero quidam in servum furacem ita locatus est ut diceret solum esse cui domi nihil sit nec signatum nec occlusum. id si de frugi servo dicas laus est, si de furaci. locus intelligimus. enim illi nec seras nec signa obstare.

quominus fure[tur], scrinia claudimus olim et cadi lagenaque solent obsignari. =

Iunius bassus Domitiae Passani querenti quod ei sordes obiiciens dixisset illum veteres calceos vendere. nunquam mehercule inquit istuc dixi sed dixi emere solere. atqui multo sordidius est emere quam vendere veteres calceos sic inuisit mulierem ut pro eo quod obiiciebatur subiiceret aliud illo molestius. =

Catulus philippo oratori dicenti quid latras. respondit furem video. convitium latrandi in ipsum retorquens notans hominis rapacitatem. = ^

Catulus cum oratori quidam malus qui [illegible] ^

in epilogo se putabat movisse [illegible] misericordiam postquam assedit rogaret hunc videretur ne movisse misericordiam ac magnam quidem inquit neminem enim esse puto tam durum cui non oratio tua miseranda visa sit. =

domitius afer Manlium Suram multum in agendo discursantem salientem manus iactantem, togam deiicientem ac reponentem. non agere dixit sed satagere. actio enim oratoris est satagit autem qui frustra misereque conatur. =

in galbam oratorem eloquentia clarum sed gibbo deformem ita lusit. M. Lelius ut diceret ingenium galbae male habitare. nam animi domicilium est corpus. =

quidam interrogatus quid sentiret de eo qui fuerat in adulterio deprehensus tardas inquit mihi fuisse videtur. ludens a bin expectato. significansque quod non fuisset in tempore. =

Pro[illegible] -

Proconsul quidam Romanus in Sicilia conspicatus quendam adolescentem admodum sui simi lem Rogavit similitudinis causam. quum pater suus nunquam adisset siciliā, at meus inquit Romam frequenter accessit. jocum Retorsit Siculus nihil Veritus secures ac Virgas Proconsulis. simillimum huic dictum in Augusto.

Romulus primus Urbis Romanae conditor legitur Vini fecisse parcissimus is ad coenam Vocatus. quum ibi mirrhinum bibisset eo quod postridie negotium haberet. dicunt illi familiares. si ad istum modum bibant omnes homines Vinum esset Vilius. ille Respondit. imo Vero charius si quantum quisque Volet bibet. nam ego bibi quantum Volui.

Scipio nasica quum ad poetam Ennium Venisset eique ab ostio quaerenti Ennium Venisset eique ancilla dixisset eum domi non esse. Nasica sensit illam hoc domini jussu dicere et illam intus esse. ac tum quidem dissimulans abiit. at paucis post diebus. quum ad nasicam Venisset Ennius. eumque a janua quaereret exclamat ipse nasica. se domi non esse. tum Ennius quid ego inquit. non agnosco Vocem tuam? hic nasica ne Ut tu homo es impudens. ego quum te quaererem ancillae tuae credidi. tu mihi non credis ipsi.

idem nasica quibusdam dicentibus Res Romanas iam in tuto esse. extinctis carthaginensibus et graecis in servitutem Redactis. imo inquit nunc demum summo in periculo sumus. postea quam nulli supersunt. quos Vel timeamus Vel Revereamur. sensit inimicos per occasionem utiles esse nobis, per quos non licet impune secureque negligentes esse.

Pompeius vir insignis multis vulneribus in bello acceptis quum ad mithridatem adductus ab eo quæreretur an si curaret eum, vellet sibi esse amicus, si tu inquit Romanis amicus fueris me quoque amicum habebis. =

quoniam fabius cuntando eludebat hostem, quum Marcellus viribus urgeret Annibalem, ille dictus est clypeus Romanorum, hic ensis quod illi præcipuum studium fuit, ne quid cladis acciperent Romani, alteri ut hostem perimeret. =

Diversorum græcorum Apophthegmata.

Amasis ægypti Rex ab amicis admonitus quod perfunctus negotiis serius potaret, omnique voluptatum genere solueretur, respondit qui arcus habent eos non intendere nisi quum usus esset, quos si semper intenderent rumpendos esse ac ne umquidem fore usui quum exigit usus ita qui nulla relaxatione curas suas soluunt aut mente captos aut corpore male affectos euadere.

Philippides poeta comicus Lysimacho eum primus charus fuit ac familiaris, cui quum Lysimacus offerret liberalitatem suam, diceretque quid vis tibi impartiam Rerum mearum quodcunque vobis inquit modo ne arcani quippiam. significans esse periculosum nosse magnatum arcana. quarum si quid effucios actum est de capite quanquam et a linguis solent odisse conscios eorum quæ nollent efferri. =

Cleon posteaquam reipublicæ administrationem capessere destinasset, testatus est se iam omnium amicitiarum vincula velle soluere, quod amici plerumque distant, ne liceat ubique rectum tenere clauum. =

Neon sibi comparauerat aulicum quoddam

insigne tum precio. non pulchritudine. id videns Seneca declarasti inquit te esse pauperem. causam rogante nerone. quoniam si istuc amiseris inquit non poteris aliud parare simile. euenit illud auleum naufragio periret. inhec autem profecerat seneca ad monitio. ut Nero iacturam adamatae rei ferret moderatius. qui nummum habet unicum. quo amisso non queat alterum promere pauper est. tutissimum igitur est. mediocribus ac parabilibus delectari.

idem quum esset pella et in puteum descendisset, rogauit num esset aqua potabilis quum dixissent qui aquam auriebant nos ipsi bibimus. non est igitur inquit potabilis. quod illos videret pallidos lividosque, nam id interpretabatur. malę ualetudinis argumentum. quam ex aqua contraxerant.

Apelles ~~idem~~ versans apud Maliesam quum vidisset templa multa. homines paucos stans in medio foro clamauit Audite templa.

idem tabelas in pergula proponere solet post quas latitans quid praeter cęteros reprehenderent. auscultabat. sutor quidam reprehendit. quod increpidis pauciores una intus fecisset ansas. sensit hoc tacitus apelles: postridie quum idem circa crus. aliquid notaret. Apelles indignatus prospexit, denuncians illi. ne sutor ultra crepidam iudicaret. quod et ipsum in proverbium venit.

Zeuxis certamen artis exercuit cum Parrhasio. quum enim Zeuxis tam scite effinxisset. uvas ut in scenam aues aduolarent. Parrhasius detulit linteum pictum ita veritate representata ut Zeuxis alitum iudicio tumens. flagitaret tandem remoto linteo ostendi picturam. mox intellecto errore. vicisti inquit. Parrhasi. nam ego aues fefelli, tu artificem. rari candoris inter artifices exemplum.

Philotimus medicus cuidam ostendenti digitum exulceratum, quum epar haberet tabidū id enim ex colore deprehendit. non est tibi inquit ô bone periculum ab unguium vitio. idem ferè fit ab hominibus, ut de leuioribus malis querantur grauiora dissimulent.

quidam deciderat in puteum profundum cum quum vidisset quispiam commiserans homi nem dixit, miser quō in puteū decidisti. ut nihil quid refert. quomodo inciderim? hoc potius age ut quō hinc possim educi. hoc refertur a D. augustino.

Omnibus Dionysio tyrannum exitium imprecantibus una fœmina anus. quotidie diluculo deos comprecari solet. ut esset incolumis sibique superstes. accita a rege mulier rogata est. unde tanta in rege bene volentia. quoniam inquit quum puella essem, et grauem tyrannum haberemus optabam mortem illius. eo interfecto deteriorem occupauit. et huius exitium optabam nunquam te habeamus. superioribus etiam grauiorem. vereor ne tu si pereas succedat etiam deterior. ergo caput meum pro tua salute deuoueo. tam facetam audaciam Dionysius punire erubuit.

APOPHTHEGMATA liber VII

Milesii Thaletis

Hæc præcipue celebrantur multa verba nequaquam arguunt sapientem opinionem græcis carmen esse videtur.

sapiens enim non nisi quū res postulat. nec pluribus utitur verbis quam opus est quemadmodum Deus omnium sapientissimus. ser

mari, est brevissimi.

Dicebat nihil interesse inter vitam et mortem, id opinor quod utraque sit aeque secundum naturam, nec mortem malam esse magis quam nativitatem, cuidam vero respondenti: quur igitur inquit, tu non moreris? et falso respondit ob hoc ipsum quia nihil refert. Potius enim habeas quod accidat.

Percontanti utrum fuisset prius nox an dies. nox inquit. uno die fuit prior, ela sit ineptum percontatorem. si nox uno die precessit diem, dies igitur fecit ante noctem. nox enim finis est diei.

Percontanti quid esset difficile. se ipsum inquit nosse. at qui hoc vulgus putat esse facilimum aliena rectius perspicimus quam nostra, et sibi quisque adulator est.

Rogatus quid esset facile. alterum ait admonere. omnes recta consilia ægrotis damus interpres perperam vertit. ab alio moneri quum sit, hoc est alteri dare consilium, quis enim est tam stupidus qui non admoneat alium, sibi pauci consulunt.

Rogatus quo pacto quis facillime ferret infortunium suum. si quis inquit videat hostes majoribus malis obnoxios. quidam ex contemplatione felicitatis aliena suam calamitatem exasperant.

Interrogatus quis optime justissimeque viveret. si inquit quæ in aliis reprehendit ea ne faciat ipse. in alienis enim erratis perspicaces sumus. ad sua quisque luscio sus est.

Percontanti quis esset felix. qui corpore inquit sanus est, animo eruditus, sive castigatus, cupiditates enim animorum morbi sunt.

Solon, salaminius.

Rogatus quid esset omnium antiquissimum respondit deus. cur enim fuisse nunquam coepit. quid esset pulcherrimum? ait mundus est enim opus dei. quid esset pulcherrimum, quid maximum? locus. capit enim omnia. quid velocissimum? mens. discurrit enim per universa. quid validissimum? necessitas. quid Robustissimum? necessitas sive fatum superat enim omnia. quid sapientissimum? tempus. nam invenit omnia. Hæc ænigmatum instar habent

quum Pysistratus occuparet remp. resque videretur ad manifestam expectare tyrannidem. neque quisquam auderet illius conatibus obsistere, ipse productis armis et ante ædes positis cœpit inclamare Cives: at ubi pisistratus ad illum mitteret qui percontaretur. qua re fretus hoc auderet. senectute inquit. alios senectus reddit formidolosiores, illi conciliauit audaciam. quod parum vitæ superesset, etiam si nullas occideret, ita Plutharcus in commentario. an seni sit gerenda respublica. Diogenes, laertius rem aliquanto fusius narrat,

A craeso interrogatus. anquem vidisset ipso beatiorem. Telum nominauit. Atheniensem priuatum hominem. sed qui relictis liberis. ac nepotibus, bene institutis. fœliciter obiisset diem interrogatus dein, qui post illum tribueret, fœlicitatisque elogium, Cleobin. et Bitum ex quos fratres nominauit. qui cum summa pietatis laude defuncti fuerant, indignatus rex. nullo igitur loco me ponis, ego inquit solon. facile confitear te regem ^ larim priusquam fœliciter hanc vitam absolueris refert Herodotus in primo

^ opibus et imperio florentem beatum non appel

huic atribuunt et illud longe celebratissimũ leges aranearum. telis esse similes. quanquam idem et aliis ascribitur, nominatim Anacharsidi.

illud argutissime dixit tyrannorum amicos calculis supputatoriis esse simillimos. qui ut arbitrio supputantis ponuntur interdum valent multa milia. interdum minimum interdum nihil.

interRogatus qui fieri posset ut quam minimũ injuriarum existeret inter homines. si inquit qui injuria affecti non sunt, æque doleant, atque hi qui affecti sunt, quisquis enim violat leges, non unum Ciuem lædit. sed totam rempublicam, quod quidem in ipso est, at nunc dum aliis laesis aut quiescimus, aut gaudemus etiam impunitas impro

berum audaciam in plurimos in Vitat,

Pitacus mitilenaeus

Legem tulerat ut qui per temulentiam sceleris aliquid commisissent, duplo plecterentur. solet enim Vulgus hominum ebrietatis obtentu crimen extenuare ideo factum ferunt quod insula Vino abundaret.

Bias prienaeus

Venit ut cum sceleratis quibusdam et impiis navi Veheretur. qui cum ob exortam tempestatem periclitarentur deorum opem implorabant, tunc Bias silete inquit. ne Vos hic illi navigare sentiant, deus impiorum precibus incitatus magis ad Vindictam, quam ad opitulandum flectitur.

interrogatus quid esset animal omnium maxime noxium, si de feris inquit, per contactis tyrannus. si de mitibus adulator.

antistenes atheniensis

opprobranti quod interdum cum improbis haberet consuetudinem. et medici inquit. cum aegrotis Versantur. nec tamen egrotant ipsi. sentiens philosophum ideo Versari cum improbis ut eos reddat meliores.

Virtutem sibi sufficere ad faelicitatem nec ulla re opus haberet nisi robore socratico. Socrates ad omnium Rerum patientiam obduruerat: im becillitas corporis impedit frequenter Virtutis usum.

negabat sapientem biVere juxta leges ab hominibus institutas. sed iuxtam normam virtutis. sentiens non ideo. quid faciendum aut Vitandum. quia leges iubent aut Vetant. sed quia ipsa Ratio dictat. hoc esse honestum, illud turpe, leges non omnia praescribunt at Virtutis Regula docet ubique, quid sit honestum quid turpe, coacta Virtus, Virtus non est.

Sapienti nihil esse novum aut subitu

eo quod quicquid homini potest accidere, sit iam præmeditatus. ut nunquam dicat, non putaram.

Observandos esse hostes. quod hi primi omnium sentiant siquid delinquas. in hoc igitur utiliores sunt nobis, quam amici. ut errata nostra cognoscamus. et cognita corrigamus.

Omnia mala habenda pro peregrinis. uulgus hominum ea tantum probat quibus assueuit; ab exoticis abhorret, non quia per se mala sint sed quia peregrina. at sapienti nihil peregrinum esse debet, nisi quod cum uitio coniunctum, neque enim ideo temulentia detestanda. quod alicubi non sit in usu. sed quod per se turpis, nunc ex usu regionum, de rebus iudicat populus.

Tutissimum esse murum prudentiam quod is nec collabitur. nec proditur. nulla mœnia tam sunt munita. quin machinis aut suffotionibus. aut ut nihil horum proditione capiantur. sapientis de creta sunt inexpugnabilia

anacharsis. scytha.

dicebat uitem ferre tres botros. primum uoluptatis. alterum ebrietatis. tertium. molestiæ sentiens parcum uini usum esse iucundum, quia sedat sitim largiorem. gignere temulentiam largissimum parere rixas cædes ac morbos. simile huic quod alibi dictum est. primam crateram pertinere ad sitim. alteram ad uoluptatem. tertiam ad ebrietatem. quartam ad insaniam dictum. erit iucundius. si cogites in Scythia no esse uites.

huic illud quoque tribuitur mu[l]ta

Vulgatissimum. Leges aranearum telis esse similes. in quibus in firmiora animalia haererent. ualentiora per rumperent. ita leges humiles ac tenues constringunt. a potentibus impune violantur meminit valerius.

quidam in conbibio uidens uxorem anacharsidis. uxorem inquit deformem duxisti anacharsi. hic anacharsis Prorsus ita mihi videtur. inquit, sed tu puer infunde. mihi meratius ut eam reddam formosam. indicans vinum adimere homini iudicium rectum, Refert. athenaeus lib. 9.

anaxagoras clazomenius.

quum ab atheniensibus esset damnatus in exilio. cuidam dicenti priuatus es atheniensibus. imo illi inquit me sciens. atheniensibus magis opus esse anaxagora, quam contra. qui praeclaros viros eiiciunt, ve ciuitate. rempub, laedunt potius quam eos quos expellant.

quum in exilio agenti nunciata esset mors filiorum. sciebam inquit me genuisse mortales. idem hoc tribuitur xenophonti.

absens morti additus est id nuncianti iam olim inquit istam sententiam tulit natura aeque in illos atque in me. sentiens athenienses non minus additos morti quam esset is quem damnarant, aliis aliud mortis genus attingit sed omnibus eadem est moriendi necessitas.

cuidam moleste ferenti quod non in patria sed peregre moreretur. bono animo es. inquit. idem enim unde libet, ad inferos descensus est. Post diutinam Perigrinationem domum Reuersus reperit. patriam possessionesque suas desertas. nisi inquit ista perissent. ego saluus non essem. quod calamitas illum adegisset, ad filosophiam, rebus autem integris mansisset in-

tra Penates nos. ita saepenumero prospera sunt homini quae videntur adversa et quod damnum putatur ingens lucrum est maximum.

Simon atheniensis.

hunc Pericles ad se invitavit pollicens sese omnia necessaria praebiturum. at Simon negavit se venditurum libertatem, delectavit hunc imago muris sylvestris parvo viventis potius quam domestici in summis deliciis, sed perpetua cum solicitudine versantis.

menedemus eretriensis

antigono consulenti deberet ne ad comessationem quandam adire, post silentium nihil aliud nihil aliud respondit quam regis filius es, subindicans luxum indecorum esse. regno statis aut potentibus licere quod libet.

ad quendam dicentem maximum esse bonum si quis omnium potiri queat quae optat, sed multo maius inquit bonum est. non optare nisi quod oportet,

Plato atheniensis

Adolescentem quod lusisset aleam graviter increpuit. qui cum dixisset. sic obiurgas ob rem parvam. at parvum non est. inquit assuescere, tale quiddam sibi vindicat Demea Terentianus in adelphis. Mitto rem consuetudinem ipsorum.

iratus servo quem [illegible] castigare pararet. et forte intervenirет Xenocrates. flagela inquit hunc Puerum. nam ipse sum iratus. sibi diffisus. et homo philosophus. sentiens animi. commotionem at vulgus hominum. tunc maxime punit quum irascitur.

Rursus alteri cuidam famulo sic comminatus est loris te caederem ni iratus essem. nihil irae fidendum sapit Syrus ille Terentianus qui se convivit.

in angulum edormiturum quod biberat vilum at ira minus sui compos est quam ebrietas.

antistenem. qui disserendo prolixi fuerat or sic admonuit. ignoras quod orationis modus sit non is qui dicit sed qui audit.

Xenocrates Chalcedonensis

quum in Convivio cæteris multa garrientibus nimium sileret. quoniam inquit loquutum fuisse peni tuit aliquando, siluisse nunquam. hoc plutarchus in Libello. tribuit Simonodi.

solus nihil diceret interroganti cur eorum omnium

Bion Borusthenites.

Senectutem dicebat portum esse malorum quod omnes huc confugerent. sperantes miseriarum finem. mori autem cuique in promptu est id ethnici quidam existimabant esse præclarum Christiana Pietas docet esse nepharium scelus.

formam dicebat esse bonum alienum sentiens etiam hominem esse. quod ipse sibi nec dare potest, nec heri datum. animi vero bona nostra sunt.

Quidam immodice loquaci ut sibi subveniret oranti. respondit abunde tibi morem geram si advocatos miseris non venias ipse.

evenit ut cum sceleratis navigans incideret in prædones. illis dicentibus actum est de nobis si agnoscamur, et de me inquit, ni agnoscamur. bonis innotuisse salus est.

divites sordidos dicebat. ita facultatum suarum curam habere, quasi essent propriæ: rursus ex iisdem nihil capere utilitatis quasi essent alienæ.

conspiciens quendam tristi vultu. qui habebatur in Invidus. nescio inquit utrum tibi aliquid acciderit mali. an alteri boni, quippiam enim ei dus enim. non minus discruciatur aliena fælicitate quam suo infortunio.

Aristoteles stagirites

increpanti quod homini malo dedisset, elee.

mosynam. non Mores inquit sed hominem com-
miseratus sum. etiam improbis in necessitate
succurrit vir bonus. debetur enim hoc officium
si non meritis illius qui iuvatur, certe naturæ
et bonus fieri potest, qui malus est.

quum accepisset quendam in ipsum
dixisse conbitia, absentem inquit. vel flores
cædat. docens ea prorsus esse contemnenda quæ
non lædunt nisi quis se lædi putet.

Percontanti quid lucri cepisset ex phi
losophia. ut ea inquit. nullo imperante faciā
quæ vulgus facit metu legum. idest a fur to
abstinet. quia per se turpe est, etiam si liceat
impune

^ qd lex minatur poenā Philosophus abstinet

Reprehensus quod munus dedisset
improbo. non homini dedi. inquit. sed humanæ
sorti. hoc superius aliis verbis commemoratum
est.

idem admonebat ut voluptates contem-
plemur. non venientes sed abeuntes. hoc est
non a fronte sed a tergo. venientes enim fucata
specie blandiuntur. abeuntes autem pænitentiā
ac dolorem relinquunt.

Crates thebanus cynicus.

Nicodromus citharœdus huius dictis
lacessitus impegit illi pugnum in os et suggila-
uit at crates fronti, imposuit tabellam in qua
scriptum erat. Nicodromus faciebat. itaque cum
libere suo obambulans traduxit citharœdum. fes-
tiviter. alludens ad artificum morem qui operibus
suis inscribunt. apelles aut phidias faciebat. simi-
le quiddam narratur. de Diogene pulsato ^

^ Demitriumopes dicebat esse similes sic cis arboribus in preruptis locis à quibus ut homines nihil capere[nt] fructus. sed corvi tantum ac milui ita ex eorum facultatib[us] tantum alerent scorta et adulatores. refert Plutharcus

Zeno Citticus

negociator purpuram vehens naufragium
fecit iuxta Piræum. atque hac oratione se de

contulit ad philosophiam, itaque solitus est dicere tum bene navigavi quum naufragium feci. alij narrant, eum cum Athenis esset, audissetque merces perisse naufragio dixisse, bene facis fortuna quæ me ad philosophiam, ~~alios~~ ad pallium appellis. ═

iis quæ recte dicerentur negat esse relinquendum, locum velut præclaris artificibus ad spectandum, contra auditores. dicebat adeo debere esse attentos ad ea quæ disseruntur. ut non vacat dare et acclamatur. perit aliquis audienti fructus. ═

signum approbationis. dicimus applaudere.

adolescenti cuidam multa garrienti, aures inquit tuæ in linguam defluxere, subsciens adolescentis esse. audire multa, loqui. pauca ═

Cleantes asius.

asinus appellatus agnovit convicium dicens se solum esse parem ferendæ Zenonis sarcinæ, sive quod Zenoni non multum esset supellectilis. sive quod unus illius austeritate, nihil offenderetur. ═

Chrysippus, solensis

~~aristonem cum pluribus~~ reprehendenti quod non apud aristonem cum pluribus daret operam philosophiæ. cuidam inquit philosopharer. si cum pluribus auscultarem. dictum lepidius est apud græcos quod interdum sonat multi, interdum vulgus hominum sensit non statim esse optima. quæ placent cum pluribus. ═

Pythagoras.

dicebat vitam humanam esse similem panegyri. hoc est solenni hominum conventui. ad quem alij conveniunt certaturi. alij negociaturi. nonnulli ex spectatores. modo futuri. ac cæteros. quidem

omnes esse solitos. solum spectatorem tranquillitate frui celebritate; hunc spectatorem aiebat esse philosophum. qui non ob aliud in hoc mundi theatrum prodisset, quam ut naturas rerum ac mores hominum contemplaretur.

Empedocles agrigentinus.

quum videret cives suos deliciis deditos sumptuose tamen aedificare, dixit. agrigentini sic indulgent voluptatibus quasi postridie morituri sic aedificant. quasi semper victuri.

Heraclitus ephesius.

dicebat injuriam magis extinguendam quam incendium. ex levissimis offensis si negligantur nascuntur atroces tragediae. sed ad restringuendum incendium accurrunt omnes gliscenti vero simultati citius addiunt irritamenta.

interrogatus aliquando quur sileret ut vos inquit loquamini.

Xenophanes colophonius.

dicebat ——————— id est cum tyrannis congrediendum aut jucundissime aut minime nihil est violentius aure tyranni ait satyricus. apud bonos etiam principes admonendi libertas verbis placidioribus est temperanda. id qui non potest abstineat, ab illorum congressu.

Democritus milesius.

 ——— inferebat et illud ——— id est oratio operis est umbra significans ex egregiis factis nasci laudes hominum eloquentium, non contra. primam igitur oportet esse curam, factorum gloria consequitur ultro.

dixit preciosissimum impendium esse tempus citat plutar. in vita Antonij quanquam hoc dictum, cum pluribus tribuitur.

anaxarchus.

quum a Cypriorum tyranno nicocreonte

torqueretur ut conscios proderet, post multa in regē dicta conuitia tandem Dei ira candiam et linguæ amputationem minanti non erit inquit effæminate adolescens. hæc quoque corporis mei pars tuæ ditionis. simulque dentibus abscissam et commāducatam linguā in os eius ira patens expuit.

Zeno eleates.

quem maledictis lassitus incandes aret reprehensus quod philosophus verbis improborum commoueretur. si conuicia inquit æquo animo admisero. ne laudes, quidem cantia lapidis est non sentire discrimen inter laudatem et vituperantem, sed philosophi est non ita commoueri ut ab honesto recedat

finis. coronat opus.

APOPH

thegmata LIB. VIII.

Nicetes

Nicetes smyrneus sophista velona cuidam in iudicio vehementius incandescenti dicentique desine latrare in me: admodum false respondit. si tu desinas mordere nam utrumque canume st.

Dionisius sophista.

Dionisius ophista familiaribus dicere consueuit. mel summo digito. non caua manu gustandum esse. sentiens voluptates quam parcissime admittendas.

Polernon sophista

quem laboraret morbo articulari pergami in templo obdormiit. huic apparuit æsculapius iubens ut a frigidis potu abstineret. ad quem polemon ô preclare inquit. quid autem si bouem curares. subindicans. iam diu assuetum duris. frustra curari

Antonius sophista cum male vulgo audiret velut formidolosus qui nec prodiret in concionem nec Reip. munera capesseret. Vos inquit me nosti sed me ipsum agnoscens bilem suam vehementiorem quam ut cohiberi posset sensit idem Plato qui sunt iracundioris ingenij ad disciplinas quidem esse idoneos ad gerendam autem Remp. non item.

ad delicias.

Quidinus sophista

Quum ab asianis reprehenderetur quod in accusandum mitior ac lenior esset quam ipsi docerent. multo inquit satius est ut vos meam accipiatis lenitatem quam ego vestram crudelitatem, tumebant asiani rhetores et immodicis delectabantur.

Alexander magnus.

Quum invitaretur ut Darij filias quas habebat captivas inviseret, praedicabantur enim puellae admirabili esse forma. noluit ire dicens sibi non committendum ut quum viros vicisset a mulieribus vinceretur.

Duellius.

Duellius qui primus Romae in navali pugna triumphum obtinuit iam senex tremuloque corpore in iurgio quodam audivit exprobrari sibi graveolentiam oris: rediit domum tristis. et expostulavit cum Bilia uxore quam virginem duxerat, quur huius vitij nunquam admonuisset, quo liceret mederi. admonuissem inquit illa nisi putassem, omnibus viris ad eundem modum olere animam, et hoc apophthegmata superius alteri tributum retulimus, si Bilia vere sensit quod dixit argumentum est insignis pudicitiae sin finxit magna est civilitas erga maritum magna item tolerantia quae tam diu pertulerit hoc incommodum absque fastidio.

Bos.

Bos sub fonte deficiens rogavit camelum conservum, ut oneris parte recepta sublevaret, cui recusanti. imo inquit et me ipsum et haec omnia portabis, idque factum est, mortuo bove. ita plutarchus in libro de tuenda bona valetudine.

Annia

Propinquis admonentibus ut alteri nuberet esse enim illi et aetatem integram et faciem bonam. quorum alterum spem faceret prolis alterum promitteret amorem mutuum. nequaquam inquit. Hoc faciam. si enim bonum virum nacta fuero. nolo timere ne perdam. sin malum quid necesse est. post optimum perpeti pessimum

Valeria

Valeria Messallarum soror rogata quur amisso servio viro nulli vellet nubere. quoniam inquit mihi semper vivit maritus servius.

Demostenes mitilenaeus

Pulsavit fores hominis musicae ac citharae dediti quumque is audito pulsu jussisset illum introire. faciam inquit si prius alligaris citharā subnotans illum nihil aliud quam citharam canere. refert Plutarchus sympoliacon lib. 2

Attilius.

Dixit satius esse otiosum esse quam nihil agere. refert plinius iunior ad minutium fundanum. satius est enim inquit ut attilius noster eruditissime simul et facetissime dixit. otiosum esse quam nihil agere. quanquam hoc dictum ascribitur catoni seniori. otiosus est qui vacat ab externis actionibus: nihil agit qui negotiis in infrugiferis. nihil ad beate vivendum conferentibus occupatur. quemadmodum qui moliuntur nec satis succedit quod agunt satagere dicuntur, ita nihil agunt qui frustraneis actionibus tumultuantur. Plinius senior putat eos qui militaribus negotiis distrahuntur nihil agere. contra qui se philosophiae dedunt otiosos esse.

Plinius maior

Dicebat nullum esse librum tam malum qui non aliqua parte prodesset. verum

dixit de his qui norunt ex quibus cunque libris siquid in est frugiferum ex cerpere, sed sunt qui in libro quantum vis bonum nihil venantur nisi quod reprehendant.

Architas

Architas quum in agro comperisset quoda e famulis admisisse quaedam sentiens se commotiorem in illos nihil quidem tum fecit. tantum abiens dixit. fortunati inquit estis quod irascor vobis.

Seleucus Rex

Subinde dicere solet si multi scirent quantum sit negocii tantummodo tot epistolas scribere ac legere nec humi projectum diadema tollerent. huius molestiae nequaquam est expers etiamsi rex non sit.

Lampis negociator

Interrogatus quomodo sibi parasset divitias. magnas inquit haud difficulter exiguas vero cum labore ac tarde sentiens initio quum ratim magnaque vigilantia corrasam pecuniam caeteram parata jam ingenti sorte. facile est amplis lucris ditescere. Primum autoritas ac fama tarde. Paulatim, quae nec sine negotio paratur. at qui jam innotuit facile magnum assequitur. hujusdem meminit plutarchus in libello an seni sit capessenda resp.

Pauson pictor

Pauson pictor receperat a quodam equum pingendum specie volutantis sese et pinxit currentem. indignante eo qui conduxerat. pauson ridens inverte inquit tabulam: eo facto iam non currere, sed volutari videbatur. itaquo dam errata quae videntur maxima minimone

+

gotio corrigantur. si quis commode interpretetur. refert. plutarchus in libello quur pythia vates desijt carmine reddere oracula.

Papinianus.

Salvius Julianus tum eximia iuris cognitione. tum multorum principum amicitia clarus, solitus est dicere: et si alterum pedem in sepulchro haberem ad huc addiscere vellem. refertur pandect. lib. 40. Tit. de fidei commissis. §. apud Julianum. hæc sententia optimo jure placuit laudatissimis viris. sed hodie passim audimus has voces: jam adultus sum, serum est discere imo hoc turpius est nescire quæ cognitu digna sunt quod adultus est.

Diogenes convitijs lacessitus a quodam de crimine proditionis infami. gaudeo inquit me tibi factum inimicum. quando tu non hostes sed amicos ledere soles.

Socrati tribuitur et illud nec a mortuo petendum colloquium. nec ab avaro beneficium. nam mortui aut non respondent, aut lædunt. ita avarus aut non dat quod rogatur. aut infœliciter cedit accipienti. quod dat er animo inimico.

idem conspiciens prædivitem quendam sed indoctum ecce inquit aureum mancipium. indoctus servus est et cupiditatum et eorum quæ possidet.

Traianus

C. caligula frequenter exclamare solet utinam universus populus Romanus unicam cervicem haberet. talia portenta tulit olim mundus pro monarchis. Eutropius refert optimo jure laudibus vehitur illa vox Traiani quam amicis incusantibus. quod parum memor imperatoriæ maiestatis nimium esset omnibus expositus respondit. talem præstabo imperatorem privatis, qualem optarem ipse privatus.

Asclepiades non ignobilis sua in exercitatus philosophus, cuidam interroganti quid incommoditatis ipsi caecitas attulisset, ut uno inquit puero ambulem comitatior. significans sibi minimum molestam caecitatem corporis, quam animo cerneret.

THRASIA+

P. Rutilius amico cuidam rem injustam petenti pernegabat, cumque is commotus per summam indignationem diceret: quid ergo inquit mihi opus est tua amicitia, si quae rogo non facis? imo inquit Rutilius, quid mihi opus est tua? si quid inhonestae rei propter te facturus sum.

Cum Aristoteli graviter affecto, medicus quidam praescriberet cum autoritate nec ullam adferret rationem, ne me inquit perinde curaris ut bubulcum, aut fossorem, sed prius doce me causam quur ista praescribas, atque ita demum habebis obsequentem. docens viris cordatis non ita imperandum quemadmodum imperamus asinis.

Alius quidam cum a filio pertraheretur venditusque esset ad domus limen, desine inquit fili nam et ego patrem hucusque. agnovit se commeruisse qui sic a filio tractaretur tantum postulavit ut esset aequa retaliatio.

Socrates animadvertens Antisthenem ambitiosius ostentare vestem laceram et detritam, facete hominem increpavit inquit ..., non desines te nobis ornare significans eiusdem esse ambitionis vilitatem omnibus ostentare et delicato cultu sese venditare.

Gorgias Leontinus extrema iam aetate, cum sentiret somnum letalem obrepere amico qui assidebat percontanti quo pacto haberet, somnus inquit iam incipit me fratri suo commendare. Homerus enim somni fratrem appellat mortem. nam mors graecis masculus est. simile quiddam de.

+ In convivio Archi... ex continentia ... ni cum a convivijs iuberet dicere quis inquit in quibus ego valeo nunc non est tempus, in quibus vero quae hoc tempus requirit ego non valeo. Recensavit inter pocula dicere quid quod sobrius de rebus serijs disserere consueverat.

Cum Philippus Macedonum rex, cognitionem exerceret parum sobrius ac perperam advertisset mulierem quandam, intulisset sententiam illa sentiens errorem esse vini non regis exclamavit provocarem inquit ad Philippum sed sobrium. excitavit regi muliebre convicium temulentiam ad egitque ne experge factus causam eandem animo praesentiore cognosceret. Sed dubites an potius admirari debeas foeminae libertatem an tanti principis humanitatem. Simile quiddam iam ante retulimus sed sub viri persona.

Diogenes Metellinus Antea

Philoxenus poeta quum in Sicilia fundum ac domum opulentam nactus esset et animadverteret illius gentis luxum ac delicias, perdeos inquit haec bona me non perdent, sed ego potius illa. Moxque cessit aliis haereditatem et de Sicilia abnavigauit.

Cato senior aiebat se demirari quod non rideret aruspex quoties aspiceret aruspicem: sentiens totum hoc divinationum genus imposturam esse qua populo fiebat fucus, id quum non fugeret eius artis peritum, mirabatur quod aruspex aruspicem posset videre absque risu. solent enim impostores inter se ridere multitudinis stultitiam. Refert M. T. lib. de divinatio[nibus]. Et.

Demetrius dicere solet nihil sibi videri infelicius eo cui nihil in vita accidisset adversi, quod oporteat talem hominem aut sibi, aut bonorum esse, ut qui nunquam sese periculum fecerit, aut diis in visum, ut quem praeterierint, velut ignavum nec idoneum ad fortunae conflictum.

Severus Cassius qui alienas sententias paucis immutatis vocibus usurparent pro suis dicere solet eos esse similes furibus qui poculis alienis mutarent ansas ne possent agnosci.

At agathoclem peripateticum arroganter iactantem sese et solum et primum esse dialecticorum: si solus inquit es, qui primus esse potes: si primus qui solus?

Conspicatus augurem quendam in publico vaticinia sua vendentem, si potes inquit ea quae parcae statuerint arte tua depellere, exiguam mercedem postulas, sin quae fatis decreta sunt, omnino sunt ventura

quid tua ~~Apollo~~ prodest divinatio. Dis miser esse cupit qui mala quæ vitari non possunt amat prescire.

Ad Lacedemonium flagris sevientem in servum. Define inquit te servo tuo similem ostendere, servus enim est, qui suis cupiditatibus imperare non potest.

Alphonsus. Aragonū Rex.

Interrogatus quos ~~amicos~~ e civibus haberet charissimos. qui magis inquit pro me metuerent quam me. sentit illos esse ex animo amicos qui principem magis amant, quam timent.

Magnopere laudare solet dictum nescio cuius hostibus fugientibus pontem argenteum extruendum esse ~~[illegible]~~ sive quod existimaret multo optabilius esse hostes in fugam vertere quam occidere, sive quod putaveret hostes pecunia solicitandos ut ab acie discederent.

Demetrius gravi calamitate affectus dixit referente Seneca. hoc unum dii immortales queri possum. quod non ante hac mihi voluntatem vestram notam fecistis prior enim ad ista venissem ad quæ nunc vocatus assum maluissem offerre quam tradere.

Quintilianus vehementer probat dictum cuiusdam oratoris qui apud Cæsarem ut opinor accusabat Constutianum Capitonem hominem arrogantem et ipso etiam vultu præ se ferentem confidentiam. erubescit inquit Cæsarem timere. Cæsar erat ea potentia ut merito fuerit a quovis metuendus at illi ~~[illegible]~~ vero tantum aderat arrogantiæ ^ hoc dictum fabius adolescens audivit ut ipse refert. lib. 6. cap. de conclusione.

^ ut sibi turpe duceret si videretur timere Cæsarem!

200

Architas dicit Iudicem et Aram idem esse. Pariter enim ad utrumque confugiunt qui iniuria afficiuntur. sentiens tales oportere Iudices esse ut oppressis sint Praesidio. Refert Aristoteles. Rhet. 3. //

Apophegmatum.

finis.

Laus deo patri Virginique matri.

201

Varia doctorum similia notanda

Quoties diutina quaepiam ac dura infirmitas corporibus inhaesit tum et longo tempore multoque labore et multa sapientia in adinveniendis remediis est opus ut collectus humor absque vitae periculo dissolvatur. idem videre est in anima. quoties enim aliquis morbum qui jam radices egit in anima. multoque tempore concretus sit radicitus evellere voluerit, non satis est ad correctionem unius duorumve dierum admonitio. verum oportet frequenter ac diebus compluribus in hac cura versari: simodo non ad ambitionem ac voluptatem sed ad fructum et utilitatem munus hoc publicum gesturi sumus

Siquidem. hoc spectat medicus ut morbo liberet egrotum, non utrum merito an immerito sibi morbum contraxerit tuquoque igitur medicus esto ei qui te lesit: unum hoc querens, quo pacto illi morbum adimas.

etenim si vulgares istos principes ab imperatore designatos etiam si sint improbi, si fures, si predones, si iniusti, si denique quodcumque aliud fuerit, timemus cum horrore, non propter malitiam despicientes eos, sed propter dignitatem illius a quo electi sunt reverentes: multo amplius id facere convenit in his quos elegit dominus. Idem theom. ii. magnum est eos

reum non carentem exercere virtutem [illegible]

Hoc nimirum et parentes sepenumero faciunt erga filios. dum quispiam corripiens filium suum corruptum multa que operatus mala, quamvis sibi persuasum habeat, illud ex propria malitia ad perditos mores exorbitasse: frequenter tamen in alios culpam rejicit ita loquens novi non fuisse tuum delictum sed alij te corruperunt ac seduxerunt, illorum est totum hoc peccatum: nam hec audiens filius, poterat paulatim a malitia resipiscens facilius ad bonam frugem revertit. dum pudefit erubescitque. hac laude videri indignus idem fecit Paulus scribens Galatis. post multos illos ac prolixos sermones postquam non commemorandas accusationes. quibus illos accusarat sub epistole finem. volens ab illis amovere culpam ut aliquantulum a criminibus relevati ad excusationem venire queant. hunc in modum loquitur. ^

^ ego confido de vobis quod nihil aliud sentietis. ceterum qui vos perturbat feret iudicium quisquis ille fuerit

Plerumque enim vulgus homi=

minuum ex suo animo de aliis judicat. Velut qui
assidue inebriatur haud facile credere posset
esse quempiam hominem sobrie frugaliterque
viventem [illegible] scortis. Rursus qui res rapit alienas
non facile persuadebitur esse homines qui sua
quoque profundant. Similiter et hic semel
occupatus ira haudquaquam facile credidisset
esse hominem usque adeo suis affectibus superio-
rem ut non modo nihil læderet. Verum et
eum qui læserat servaret ~~indemnem~~.

indulgeat et tamquam [illegible]

idem Homilia III peri-
culosum esse adire spectacula

quem ~~admodum qui celebrant ab aulis~~
~~signa lyræ ac vestium cyani colore, gemmis et~~
~~hominibus frequentant in ea intuentur ex eo colore.~~
~~non nullum~~
admodum enim inquit si infles
in scintillam ignis excitas incendium contra si
inspuas extinguis et utrumque tibi in manu est
quoniam utrumque inquit ex ore tuo proficisci-
tur. idem fit et in inimicitia proximi
si inflatos ac vecordes ingeras sermones
excitas ignem illius accendis carbones: sin
mites ac moderatos admoveas sermones
priusquam exardescat, iram omnem extin-
xeris. ne dixeris igitur. hæc aut hæc audivi
quum hæc omnia sint in tua potestate, hoc enim
pacto iram veluti scintillam vel extinguere
vel accendere, furoremque, vel excitare vel con-
tra sedare in te situm est.

quando quidem et patres filios
delinquentes frequenter ex ædibus exigunt
et a mensa sub movent, non ut semper illinc.

exulent, sed ut hac correptione redditi meliores cum debita laude in Paternum Redeant contubernium. idem sane faciunt. et pastores dum oves scabie oppletas a sanis segregant, ut misero morbo levata denuo tuto ad sanas Revertantur. potiusque aegrotae gregem universum suo illo morbo inficiant.

Idem Homilia IIII cum presbiter esset designatus.

atque uti musicus optimus e cithara bene modulata chordam dissonam resecat ne Reliquarum vocum harmonia vitietur sic et peritus artis Medicus membrum putrefactum amputat ne haec lues ad caetera membra sana transiliat eundem ad modum prophetas dicit dum veluti chordam dissonam. ac veluti membrum aegrum ab universo creaturae corpore resecat.

Idem Homilia VI. quum Sartorinus et aurelianus acti essent in exilium. &c.

Si stellae quae sunt in caelis perpetuoque lucent Recipiunt non nullam mutationem sol deficiens. luna interiens: an non extremae dementiae sit terrena pro stabilibus fixisque ducere.

hominum Vita imitatur mare Vaeniens quotidie Parturiens naufragia. naufragia inquam. tum nova. tum periculosa. omnia tumultuum et turbarum Plena sunt omnia. scopuli; et praecipicia omnia Rupes sub aquis latentes et Sinuosae Cautes omnia terrores. discrimina. sus-

An non vides quod agricolae viti imputare ne in omnem in pampinis et palmitibus sed in radice proferant. id autem fructu amplectans folia omnique studium. Hinc intende ut quod plurimum fructus ferat

spiciones tremores et angores sublatum et charitatis bonum. ciuile bellum habet omnes ac ne id quidem apertum, sed adumbratum innumerabiles ubique personæ. simulataque facies multa ouium. scelera innumeri ubique lupi sub his occultati.

Natura humanarum rerum nihilo secius se habet quam amnium defluxus et fumo in aerem euanescente fugatior et umbra præcurrente inanior. in his si philosophates fueris nec secunda te poterunt inflare. nec molesta deijcere.

idem Homilia VII de fide annæ

quemadmodum ventis ex aduerso inter se se concurrentibus mediamque scapham dum inter se depugnant corripientibus ac multis fluctibus partim a prora partim a puppi insurgentibus gubernator clauo assidens seruat nauim undarum incursus gubernandi prudentia depellens, sic et mulier remcilla quum ira et angor in animum ipsius facerent impetum rationem illius perturbantes multosque fluctus exsitarent, non iam biduum. ac triduum aut dies viginti sed ad totos annos (nam hoc ut ait scriptura ex multo tempore factum est) fortiter pertulit tempestatem nec passa est rationem demergi siquidem Dei timor tanquam nauclerus gubernaculis assidens, persuasit eam tempestatem magno animo perferendam esse nec prius destitit mentem illius gubernare donec in tranquillum adduceret portum onere plenam hoc est uterum pretioso thesauro onustam

quemadmodum acerba vulnera ne levem quidem manus contactum ferunt, sic et animus perturbatus, difficilis est ac morosus et ad omnia indignantur quavisque verbo mordetur et offenditur.

idem Homilia VIII de anna deque samuelis educatione

neque enim perinde amnium fontes floridos reddunt ortos, ut plantam deprecationis fontes lachrimarum irrigantes faciunt in summa altitudinem excurrere.

quemadmodum eodem in loco fixa vitis in longum producit palmites et uva multo intervallo pendens cum radice habet commertium: itidem et in hac accidit foemina quae in urbe manens usque ad templum extendit suum palmitem atque illic uvam suspendit maturam: nec intervalla illud ullum attulit impedimentum. quum charitas quae secundum deum est, puerum matri copularet.

quemadmodum arbor perpetua irrigatione in magnam excrescit altitudinem: sic et hic divinorum eloquiorum doctrina assidue irrigatus adeventatis fastigium pervenit

An non absurdum est nos domum veterem ruinam minitantem fulcire pecunias impendentes fabros accersentes denique nihil non facientes: Domum autem Dei (nam dei domus esse debet adolescentis anima) ne vulgari quidem dignari cura. Vide ne idem audias, quod olim audire Iudaei. nam illi postea quam e captivitate templum materiale conspicientes

repoe...

neglectum. Priuatas ædes suas exornarunt adeo. Deum exasperarunt ut mitteret eis prophetam qui famem minitaretur. magnamque Rerum necessariarum penuriam, atque hanc cominationis causam eloqueretur, Vos quidem in domibus undique habitis mansiones. domus autem mea deserta est, quod si illius templi neglectus tantam excitauit iram numinis multo magis huius templi neglectus ad iracundiam, provocabit dominum. siquidem hoc templum tanto est illo honoratius quo plura habet sanctimoniæ symbola

An non videtis frequenter quod qui in Urbibus versantur, pueros nuper ā lacte depulsos faciunt Thallophoros aut agonothetas aut certaminum præfectos, aut chorearū magistros faciunt: idem et nos faciamus a primis statim annis inducamus eos ad disciplinam Reipub. cœlestis siquidem hæc terrena quum impendium adferat fructum tamen nullū habet. nam quæso te. quis fructus esse possit é populari aplausu: simul ut vespera nos occuparit illico plausus ille totusque tumultus emarcessit, ac festo peracto. perinde qeasi in somnis fuerint deliciati, ita omni voluptate destituti consistunt, dum nec a corona nec a magnifica veste. nec a reliquo fastu universo conceptam voluptatem. si querant invenire valeant quod omnia illa quouis ventos ocelerius prætercurrant. cæterum in cælesti Policia omnia secus habent citra impendium, lucrum ad ferunt, et copiorum et stabile

quemadmodum industri agricolæ primū semen in terram deponunt: cupressi aut pliani arborum similium deinde ubi conspexerint e semine factam, arborem non relinquunt in eadē terra, sed inde reuulsam plantulam in aliud trans

ferent solem, ut terra in recens gremio suo excepta illius radicem puram et integram uim suam proferat ad nouam eductionem: ita et Anna filium praeter spem proseminatum in templum transtulit e domo ubi sunt perpetuae fontium scatebrae et irrigationes spirituales.

idem aduersus Iudeos.

oratione prima

quando quidem et pastores quandiu nulla bestia molesta non est sibilicem aut populem porrecti fistula canunt, sinentes oues libere pro suo arbitratu pascere, ueriam simul atque senserint alicunde luporum incursionem imminere mox abiecta fistula fundam arripiunt et omisso calamo fustibus et saxis obarmant sese atque septis consistentes magno longoque ululatu uociferantes frequenter ipso clamore feram prius quam irrumpat abigunt. idem et nos facimus superioribus enim diebus in scripturarum uelut in prato ludentes choreasque ducentes, nihil in oratione attingimus contentiosi sermonis eo quod nullus esset qui nobis obturbaret aut molestus esset, caeterum quoniam hodie lupis omnibus leuiores iudei oues nobis circumuallaturi sunt ad pugnas et pugnam accingamur oportet. ne quid nobis ereptum cedat in praeda ferarum.

Ceuero mirum uobis uideatur si quum ieiunium illud post decem et eo amplius dies uenturum sit nos ab hoc statim tempore munimus et armamus animas nostras.

quando quidem et inter agricolas qui uigilantes et industrij sunt, quum habent uicinum torrentem qui uexat laeditque segetem non cum suo tempore torrens inundat uidelicet hyeme sed tempus illud peruertentes et ripas obsepiunt et aggeres erigunt, et fossas aperiunt, denique modis omnibus sese praeparant aduersus

torrentis secitur am violentiam, dum enim tranquillus est et stagnans atque angustus facile est illi admoliri manus. Verum postea quam increvit multoque aquarum impetu, fertur violentus non perinde facile est exundantibus resistere eoque multo ante tempore praeveniunt illius irruptionem undequaque praeparantes quicquid agros possit tutos reddere. eandem ad modum et milites et nautae et agricolae et messores facere consueverunt. siquidem et milites priusquam veniat pugnandi tempus et thoracem abstergunt, et scutum si quid deest circumspiciunt et frenos apparant, et equos omni diligentia nutriunt caeteraque omnia recte diligenterque curant similiter et nautae priusquam navem in portum detrahant et clavum apparant, et instaurat latera et remos dolant, et vela consarcinant, denique quicquid praeterea ad totius navis armaturam pertinet diligenter accurant, quin et messores consimili modo multis ante diebus et falces acuunt et aream praeparant, dolia sitim et cuvum et dolia quicquid ipsis ad messem ac triturationem conducibile judicant imo videas omnes homines si quid rerum agendum est prius ad eas apparatum facere ut quum advenerit rei gerendae tempus facile conficiant, quod est opus, hos ipsi et nos imitantes multis ante diebus praemunimus animas vestras exhortantes vos ut impietatem ipsorum judaeorum et sceleratum ieiunium effugiatis. quemadmodum in pecuniis qui duos lucratus est aureos pro eliusus est addecem, ad viginti colligendos congregandosque

sic usu venit et in virtute qui fecerit bonum opus ossium vel praeteriterit eximulationem aliquam aut exhortationem ad agendum sumit ut alia quoque bene facta aggrediatur. //

88 quemadmodum igitur illud est gravissimum in mente captis et attonitis quod cum egrotent, nec hoc ipsum sentiant se esse egrotos. sic et Judaei nunc cum sint ebrii non sentiunt tamen morbum suum. =

Nos autem ne remittamus pro fratribus nostris solicitudinem. neque posthac existimemus ullam illorum curam esse importunam. sed quemadmodum faciunt milites ubi commisso praelio verterint in fugam adversarios ab insectatione redeuntes non protinus currunt ad tabernacula. sed prius ad conflictus locum profecti tollunt eos qui ex ipsorum numero acti sunt. ac vita quidem defunctos terra occulunt. caeterum si quos viderint inter mortuos spirantes adhuc. nec letale vulnus habentes. iis in tentoria sublatis multam adhibent curationem. extracto telo accersitis medicis abstersoque sanguine pharmacis porrectis reliquaque omni curatione admota ad sanitatem reducunt et nos igitur quoniam opitulante dei gratia Judaeos persequuti sumus armatis adversus illos undiquaque. prophetis. reversi ad nos videamus num. qui fratrum nostrorum ceciderint. num qui ab iejunio intercepti sint. num qui illis in festo com.

municarint. at neminem quidem ~~ma~~ trademus sepulturæ, sed potius / sublatos omnes aeremus -

+ Nam sub externis quidem hostibus qui semel ~~qui semel~~ conciderit animamque efflavit fieri non potest ut miles eum recuperet et ad vitam revocet. ceterum in hoc bello prælioque etiamsi quis letale vulnus acceperit fieri potest ut auxiliante nobis dei gratia eum ad vitam reducamus non enim hæc naturæ mors est quemadmodum illa illa seduo liberatis hæc proposita voluntatem. autem mortuam licet denuo suscitare animam que morti data persuadere licet, ut ad suam vitam redeat suumque dominum agnoscat.

Et tu igitur quem videris aliquem egentem curatione vel corporis vel animæ ne dicito apud teipsum, quare ille et ille eum non curaverunt. sed a morbo libera, negetas ab illis excusationes negligentiæ.

Si invenieris aurum jacens non dicis apud teipsum quare ille aut ille hoc non sustulerunt. sed festinas ante alias rapere itidem et de fratribus colapsis cogita putatoque te thesaurum reperisse ocasionem illis medendi, etenim si instilla veris illi verbi Dei sermonis doctrinam. si obligaveris humanitate temperantiaque vulneratum si sanaveris ille te faciet ditiorem. quovis thesauro. qui enim eduxerit pretiosum ex indignitate, tanquam os meum erit inquit ille.

Sicut in igni probatur aurum sic homo fit acceptus in camino dejectionis.

Si tu famulum tuum flagris cæciderit

et ille triginta aut quinquaginta plagis accep-
tis illico prouocet ad libertatem aut deserat. suum
dominium et ad alios quospiam sese conferat qui
teoderint eosque inte concitet, dic mihi num
is a forte ueniam ingetraturus sit. an quisquam
pro illo poterit esse Patronus nequaquam. quare
ita tandem. quoniam officium est heri punire
talem famulum non ob id tantum uerumetiã
ob hoc. quod si fugiendum erat. non ad hostes et
osores domini Prioris oportebat fugere, sed ad
amicos et cognatos, proinde tu quoque. si uide-
ris te puniri adeo ne profugias ad inimicos sudeos
ne magis etiam illum in te prouoces sed ad ami-
cos illius martyres ac sanctos qui illi placuerunt
quique multam apud illum habent auctori-
tatem. sed quid loquor de famulis et heris.
filius non poterit hoc facere. nec abne-
gare cognitionem quam habet cum patre. nõ
et natura leges, et leges ab hominibus ins-
titutæ sic prœscribunt etiam si flagris cædat
Pater si a mensa depellat, si ædibus exigat
si quocunque modo puniat, iubent omnia
fortiter perpeti nec ullam illi ueniam conceduñ
ni paruerit. pertuleritque. etiam si filius cæ-
sus innumeras querimonias deplorans per-
ferat. hæc uerba audit ab hominibus. pater
est qui cecidit ac dominus habetque potesta-
tem in te quod uult faciendi et oportet
omnia placide ferre, ergo famuli quidem
ferunt dominos. filij ~~frequentes~~ parentes
frequenter et prœter æquum punientes. tu
uero non sustines deum te corripientem qui plus
habet in te iuris, ut pote uere dominus qui plus
te diligit quam Pater. quique nihil per
iracundiam. sed omnia facit in tuam uo-
luptatem. sed si leuis aliquis morbus acciderit
illico resiliens ab illius dominio ad dæmones fac-

curris et ad synagogas confugisset quam tandem post hac veniam consequeris.

an non vides medicos hoc ipsum facere? non cogunt aegrotos lecto decumbentes ad ipsorum aedes deferri sed ipsi accurrent ad eos: hoc et tu facito dilecte. sciens hanc praesentem vitam esse brevem quodque nisi hic lucra paraverimus nullam illic habemus habituri salutem.

idem adversus gentiles et in babyla martirem enimvero sicut adamantina et incorruptibilia nobis corpora essent, neque scorpios, neque serpentes, neque ignem manibus formidaremus complecti, ita cum animas nostras tali fide Christus armavit, non est quod timeamus etiam hostium tenentes venena. nobis enim concessum est ambulare super serpentes et scorpios et omnem diaboli tirannidem. multo magis et super teredines, ac scarabeos: tam procul est, ne qua parte nos offendant insidiae diabolicae. et ita se habent res nostra

nihil ominus error gentilis superstitionis. quamvis a nullo unquam perturbaretur. et profunda quiete frueretur a se ipso extinctus est, et in se metipso in diversa corruit. non secus quam corpora diuturna ~~[illegible]~~ putredini obnoxia quae licet a nullo offendantur. per se tamen sponte dissolvuntur paulatimque abolentur.

Nondum scintillia fidei recte accensa erat, et fluvij acabyssi undequaque irruebant, non ignoratis utique, quanto facilius sit plantam nuper terrae impositam evellere. quam arborem plurimis bene radicatam.
armis

+

mea enim sententia opus est: ut quisquis alios
uult reprehendere. animam suam ab omni
temeritate et arrogantia quam maxime
liberam faciat, ut viam suam soli uerbis et
operibus declaret, nam et medici ossa putri-
da. et accensa secturi, non ira se replent. quan-
do curatum eunt. sed tunc maxime tranquilli-
tatem animi seruare student, ne forte arti
obsit turbatio. quod si curaturis corpus. tanta
opus est animi sedatione. medicum anima-
rum dic quid decet? quanta adeo prudentia
expectanda? Plane multo maior. atque
adeo tanta. quantam videlicet, declarauit
beatus ille martyr.

quippe anima quæ semel pecca-
tum gustauit et neque dolore, neque peni-
tentia eius tangitur. negligentia sua
facit ut semper morbi crescat accessio. et
quemadmodum in materiam recentem ca-
dens scintilla. statim totam accendit neque
subsistit. donec quod reliquum est. pascatur.
et quanto plura comprehendit flamma tan-
to maiores vires ad consumenda alia
concipit, capiturque edacitate lignorum
quæ consumuntur. si quid reliquum
quod et ipsum consumendum, et iterum alia
consumit. semper fortius se armante. in-
cendio, sic et natura peccati ubi cogitatio-
nes animi inuaserit et nemo est qui ma-
lum extinguat, procedens ulterius, peior
semper fit magisque ac magis indomita
et ideo posteriora peccata ferme prioribus
sunt grauiora. accedit ad hæc quod anima
posterioribus peccatis ad maiorem semper
desipientiam et inconciderantiam uergit.

Viribusque destituitur. in hunc modum plurimi, quia priorem flammam non extinxerunt in omne Peccatorum genus incidere.

Sic peccatum ut dixi initio spiritu pronisi statim prohibeatur tanto procurrit impetu ut contineri nequeat non secus quam ferocientes equi qui freno ex ore ejecto. et assensore excusso molesti primum sunt occurrentibus. dein. nullo obstante, ab excelsa petra se praecipitant. et idcirco animas salutis nostrae inimicus, ita in hanc potissimum insaniam agit ut medicos repellant, quo destitutas a medicis gravioribus et pluribus malis divexet, ita enim e corpore aegrotantes quandiu ad se permittunt accedere medicos aliquam adhuc spem sanitatis habent, ubi aletem phrenetici facti illos extrudunt et dentibus mordent nolentes a morbis liberari: tunc tandem incurabiliter laborant non quod ea sit natura morbi sed quod ab his destituti sunt qui a morbo liberare possunt.

et fiebant omnia quasi contra christianos. Vertebatur tamen Risus non in eos qui patiebantur. sed in eos qui inventabant, sicut enim insani propiores semper ulcisci, videntur Parietes impetendo et Varia in praesentes mala dicendo, et non illos. sed se ipsos confundunt. ita et tunc fiebat, ducebatur tumultus per totam viam et redibat martyr, quasi athleta coronam ferens. secundo in civitatem suam in qua et olim coronatus erat.

Enimvero sicut plantae rigatae magis crescunt, : ita et fides nostra oppugnata magis floret et seditione agitata incrementa maiora sumit neque horti aquis

irriganti ita germinant, et fecundi sunt, ut ecclesiæ, si martirum irrigentur sanguine. = illos non indignum fuerit et colu nas et scopulos et turres et candelabra, et tauros simul appellare. nam ecclesiam sicut columna sustinent, sicut turres muniunt, et sicut scopuli omnes undarum assultus repu lerunt, multam interim ipsi servantes tranquillitatem. sicut luminaria tenebras im pietatis discusserunt. et sicut tauri ani ma promptitudineque eadem suave Christi jugum traxere ——

etenim sicut milites vulnera quæ in prœliis sibi inflicta regi mostrantes fidenter loquuntur: ita et illi manibus ab secta capita gestantes et in medium offeren tes. quæque voluerint apud Regem cælorum impetrare possunt. ——

Idem Homilia in priscillam et aquillam —

et quemadmodum qui artem natandi docent principio multa diligentia discipulos gestant. post unum autem et alterum et tertiũ diem subtracta illis dextera præcipiunt ut se ipsos juvent, et nonnunquam illos parumper mergi sinunt ita ut et multum salsuginis sorbeant. ita et cum discipulis suis christus faciebat. nam initio nihil eis pati sinebat vel parvum, vel magnum sed ubique aderat muniens et circumvallans eos faciensque ut omnia ubertim eis affluerent. cum vero tem pus esset ut virtutem suam ipsi declara rent subtraxit aliquandiu beneficium, præ cipiens eis ut etiam per se ipsos multa per ficerent ——

quemadmodum aves pullos suos foventes tandiu in nido sedent. donec illorum plumæ increscant quas dum increvisse vide-

derint eos primum circa nidum volitare docet deinde adminiculo suo totos destituunt ita faciebat et CHRISTUS in Palestina enim quasi in nido nutricabat discipulos et exin eos volare docuit presens et gestans in totum orbem dato eis mandato ne sibi ipsis deessent, tandem permissit eos volare.

et sicut corpus nervorum debita stabilitudine carens multas gignit egritudines et vitam facit non diuturnam: ita ecclesia non circundata forti et vehementer urgente catena plurima parturit bella iram Dei auget et multarum tentationum est occasio

idem homilia de Resurrectione

Sicut athlete in theatro et in sudore et pulvere et estu, multo et laboribus et erumnis pugnandum est: ita et justum hic multa sustinere oportet et ferre omnia viriliter. siquidem preclaras illic accepturus est coronas.

Enimvero in olympicis certaminibus athleta intra stadium certat magister autem ludi foris considens sermonibus affert auxilium eatenusque duntaxat certamen juvat quatenus acclamationibus sermonibusque valet: neque enim illa ei lege permittitur, manibus illum adjuvare at secus res habet impietatis certaminibus. idem enim est et athleta et magister ludi et id circo non extra caveam sedet sed ingressus ad certamina ipsa firmat compugiles dicens. propter quod malis non succumbimus.

Nam sicut hi qui in corporali certamine pugnant, ante coronam et bravium in meditatione et palestra ipsa magnam accipiunt mercedem eo quod corpora sua firmiora et validiora exer.

citando faciunt: ita et nos virtutis certamen certantes priusquam aperiatur cælum priusquam filius Dei adsit. priusquam retributiones nobis dentur. magnam mercedem accipimus eo quod anima sapientiæ fit amantior.

Similiter sicut qui mare navigarunt, et innumeras procellas tulerunt. multaque hyemes perpessi sunt antequam merces referunt, non parvum suæ peregrinationis lucrum. Reportant, eo quod aliquanto fidentiores sunt. ac pelagi sævitiam. minus horrent namque intrepide, et voluptate quadam transmarinas peregrinationes egrediuntur. ita et qui in præsenti vita propter Christum multas fert afflictiones multaque gravia patitur. etiam antequam regni cælorum magnam illam retributionem assequatur. magna hic potitur fiducia animamque suam ita excelsam efficit ut post hæc gratia omnia quasi ex sublimi derideat.

Sicut miles si gestaret arma sese gravantia. non esset terrori hostibus qui sciunt armaturæ gravitatem, pedum velocitati et bellandi usui obesse. sin levia acceperit et tractabilia. sicut avis aliqua obviam se feret hostibus. sic et qui carnem suam non ebrietate neque indulgentia neque deliciis incrassavit. sed ieiuniis et precibus diuturnaque afflictionum sustinentia. leviorem, et tenuiorem effecerit: sicut volucris aliqua superne devolans ita valido impetu in phalanges dæmonum irruit et occurrentes virtutes facile invadit sibique subiicit.

etenim non nunquam agricola cum sementem fecit, cum agrum coluit, et cum jam segetem increscere vidit, spe tandem et retributione laborum excidit, quia vel grando, vel eruca, vel locustae vel alia quaedam talia acciderunt et post multos labores vacuis manibus domum regreditur, mercator quoque post longam navigationem afferens onerata navis saepe in ipso portus hostio irruentibus ventis impingit in scopulum. et vix nudo corpore salvato egreditur, et in summa in secularibus negotiis omnibus saepe sub finem eiusmodi calamitates eveniunt. Caeterum non idem in tuis contingit certaminibus. sed necesse est omnino, ut qui certaverit et pietatem seminaverit multosque labores tulerit, finem ipsum assequatur. neque aeris intemperie neque ventorum tempestate, laborum mercedes subverti sinit Deus sed repositae sunt illae in caelestibus et indepraedabilibus thesauris.

etenim semina nisi prius moriantur et putrescant et corrumpantur, non pariunt aristam sicut igitur qui videt ibi granum quod corrumpitur et dissolvitur. non dubitat de resurrectione, sed certissimam demonstrationem facit. nam si ita maneret, et non corrumperetur vel dissolveretur. certum quod nunquam resurgeret. sic cogita et in corporibus, cum videas corruptionem tunc potissimum de resurrectione philosophare. nam mors nihil aliud est quam quam plena corruptionis consumptio. neque enim mors simpliciter corpus sed corruptionem corporis aufert et absumit. Hoc etiam in metallorum materiis vides evenire. Rudem enim glebam in qua aurum eius artis gnari et in conflatorii mittunt. circumponendo stannum et aliam materiam et aurum non proferunt donec.

purum excoquatur. iam si tantum potest ignis potentia. cur non et diuina

Nam sicut in conuiuijs qui acceperit arrabonem. fidem habet et securus est de toto reliquo. ita et tu cum acceperis arrabonem spiritus. dona inquam. non iam dubitare debes de cæteris bonis tibi repositis

Homilia de Profectu euang.

Sicut nauis quæ multos fluctus transit multasque tempestates effugit, iacturam totius in se reconditi thesauri facit. ita et pharisæus ille postquam sustinuit labores ieiunij aliasque virtutes omnes quia tinguam, non coercuit arrogantia sua in ipso portu naufragium fecit.

in ipso autem portu tandem in scopulum impingit.

Quemadmodum prædo aliquis domum cunctis dormientibus ingressus ut auferat omnia si quem viderit accendere candelam, illum mox interimit. et lumen extinguit ut auferre et rapere alia absque metu possit. ita et nero tunc latronem et furem quendam agens dormientibus omnibus profundoque somno grauatis omnium bona diripiebat nuptias inuadebat domos subuertebat, nullumque malitiæ genus intermittebat.

Sicut rex mane super thronum suum conscendens et in regalibus aulis considens plurimas undequaque litteras accipit. ita et ille in carcere quasi in regalibus palatiis sedens. multo plures et accepit et misit undequaque gentibus ad eius sapientiam confugientibus et ad eum referentibus de omnibus quæ apud se fiebant.

anima enim quando diuino amore et desiderio uere corripitur ad nihil huius uitæ se conuertit. sed sicut mente. moti contemnunt ignem et ferrum. et feras, et pelagus, et omnia dira sui furore. quodam maxime spirituali ac honestissimo insaniunt, deridentes omnia

quae Vident.

in tranquillitate es. ora Deum ut ipsa tibi tranquillitas stabilis maneat. tempestatem Vides grauem, ora Deum ut auertat ipsam et ex ipsa tranquillitatem faciat. exauditus es gratias age. quod exauditus es. non exauditus es. persevera. ut exaudiaris et si differt aliquando. Dominus non id odio facit. neque te auersatur sed differendo diutius. te secum seruare Vult sicuti et patres filios indulgentius amantes quo illos diutius apud se detineant, quos desides uident dedita opera morantur. aliquid daturi.

idem sermone de conuersione Pauli

quid lucidius sole: attamen et lux eius defficit. et profecto sicut fulgidam illam lucem et fulgorosum iubar saepenumero superuenientes tenebrae obtegunt, ita et intellectum nostrum quasi in meridie fulgentem et perspicuum, inconsiderantia obtegens tenebrosum Reddit.

Nam sicut in famulis usu Venire solet quod obscuri fiant. si quam primum fugam inierint sua nomina mutarint ita et in paulo contigisset. si mox ut Relictis Judeis ad nos Venit aliud nomen sortitus fuisset. nemo enim sciuisset quod persecutor ille esset euangelista.

Enimuero medicum tum maxime admiramur quando febrem cum infestior et flama morbi cum Vehementior est extinguere et penitus abolere potest. id quod in paulo contigit Vox enim domini quasi ros gelidam desuper descendens a morbo in ipso feruore flammae liberauit.

etenim qui excindere Vult arborem ramis relictis radicem ipsam execat. ita sane et hic adortus est discipulos. radicem predicationis uolens eximere.

idem sermone de Habenda cura proximorum

Sicut is qui absque compassione vulnera fratrū spectat nullum inveniet qui se dignetur venia siquando et ipse peccaverit: ita qui cum misericordia lapsum, proximi justificat siquando et ipse supplantabitur multos videbit manum porrectos

Nam si semper arguerem impudētiores efficerent. si semper obsecraremus ignaviores redderentur, quapropter. et medici non solum secant, sed et vulnera obligant neque semper amara. sed non nunquam et lenia pharmaca. infundunt ut per priora purificentur. sanies et putredo, per posteriora autem mitigetur dolor.

Plerumque enim nobis dormientibus et negligentibus imponit et idcirco praeoccupatus ille magis dignus est ut condonetur ei. quoniam a tentatore captus est, non enim erat ei manifesta pugna neque condictus dies belli sed per ignorantiam deceptus et superatus est. sic nautae quoque faciunt. cum per magnum et spaciosum mare navigant, licet navis secundo vento feratur. licet omni fruantur securitate. cum tamen viderint alios vel a longe naufragium facere. non ad propriam spectantes utilitatem. illorum contemnunt calamitatem. sed sistunt navem. et ejiciunt ancoram, detrahunt vela. ejiciunt. funes. projiciunt tabulas. ut ille qui afflictibus mergitur forte aliquo illorum arrepto emergat.

Sicut videri nequit in rota quae continuo versatur aliqua pars eius eo quod crebra circumferentia semper summa fiunt. ima et ima summa. ita et nostrarum rerū

impetus dum continuo vertuntur. summa facit infima. ut videre licet in divitijs potentijs et alijs.

+

idem sermone de Humilitate et in oziam.

an non vides quid in equestri certamine faciant aurigæ / quomodo prætercurso totius theatri populo contendant eo loci adversariorum currus subvertere. ubi regem viderint sedentem et unum oculum tot faciebus digniorem existimant. aut tu Angelorum regem, agonothetam ipsum in cursu tuo. relicto ipso relicto conservuorum aspectibus te offers. et propterillos post tam multa certamina incoronatus abscedis. post multos sudores absque bravio ab agonotheta ipso vadis.

Nam sicut schœnobatæ qui in funibus sursum deorsum que extentis ascendere et descendere solent / si parum vesperxerint præcipites in orchestram decidunt et pereunt vita. et in hac via ambulantes. si parum segnes fuerint desides in præceps feruntur. Via enim hæc et angustior et directior necnon et periculosior. quam funis ille, imo et multo sublimior est.

idem IX. sermone de ozia

Sicut nauclerus in portu naufragium faciens nulli quam veniam assequitur / veniam ita vir post nuptialem portum aliena coniugia invadens. vel mulierem alienam curiosius expectans. nullam habebit defensionem tam apud deum quam apud homines. etiamsi sexcenties naturæ voluptatem prætexat.

Sicut enim oculis captus ab omnibus offendi potest facile / ita et superbus quoque. dominum nesciens (principium enim superbiæ est nescire dominum.) etiam

ab hominibus facile capi potest, ut poste lu-
mine summo orbatus.

Enimvero et diabolus tunc infestat
vehementius et sicut piratae navigantes in
mari non hinc insidiantur cum portu vident
egredientes nam quid prodesset invadere na-
vem ita et malignus ille demon cum nos vide-
rit multa convexisse nempe, ieiunium, pre-
ces, eleemosynas, continentiam aliasque virtu-
tes omnes atque navim nostram gemmis pie-
tatis plenam. tunc undequaque sese objicit ut
thesaurum rapiat et in ipso portus ingressu vin-
cat et spoliet.

~~vacuam~~ vacuam sed tunc omnes artes movent cum onustae redeunt

Idem de Lazaro concione 1°

Quod si post nostram etiam admonitionem
in iisdem vitiis perseveraverint, nec sic quidem
nos desistemus apud vos quod rectum est consu-
lere, quandoquidem et aquarum venae etiam
si nullus veniat aquatum manant tamen
et fontes quamvis hauriat nemo, tamen scate-
bras emittunt, et amnes etiamsi nemo
bibat nihilominus fluunt, sic oportet et illum
qui concionatur quamvis nullus auscultet ta-
men praestare quicquid in ipso situm est.

qui hodie quod audivit repulit, cras
fortassis audiet ac recipiet, rursum qui hodier-
no crastinoque die contempsit, fortassis post
dies complures praebebit animum iis quae dicen-
tur. quandoquidem et illud crebro fit ut
piscator qui per totum diem vacuum attra-
xerit rete sub noctem jam abire parans capto
qui ipsum per totum fefellerat diem pisce dis-
cedat.

quod si ideo victuri sumus in otio et
ab omnibus actionibus videbitur abstinendum
eo quod semper evenit ut alicubi frustremur
potatis universa nobis perierit vita: Nec

Spirituali modo. Verum etiā illa quæ
ad Vitæ presentis usum pertinent simul
interierint omnia. etenim si Agricola pro-
tinus a agricolatione resiliat quod semel at-
que iterum acerbius acciderit aeris inequa-
litas bredi fame perremus omnes. item
si nauclerus ob semel atque iterum aut sæpius
ob ortam tempestatem [illegible] futurum
est, ut nemo vehatur pelago. at que hinc rur-
sum peribunt nobis omnia Vitæ commoda
quid per singulas artes percurrens. ista quæ nos
facere iis suadeas moneasque cuncta fundi-
tus interibunt terraque carebit ædificiis etc
domiciliis. itaque cum hæc omnia sciant, etiā
si ~~tamen~~ semel at que iterum aut sæpius
frustrati fuerint optato negotiorum, in quib9
versantur exitu. denuo pari cum alacritate
redeunt ad eadem, nam et ruricula ubi semel
at que iterum acerbius semen arvo commisit
nec votis respondit proventus rursus eandē
exercet segetem, neque raro fit ut toties tempo-
ris jacturam uno sarciat anno. sic et negotia-
tor quanquam crebro fecit naufragium non
tamen abstinet a portu, sed et postea navim
detraxit et nautas conduxit et pecuniis mu-
tuo datis eadem aggreditur negotia, idque cum
nihilo magis nunc sciat quomodo cessurū
sit quam sciebat ante. denique quicunque
solent aggredi rem quamcunque ita facere
consueverint. quemadmodum faciunt, agricola-
tor ac negotiator et post hæc [illegible]
adhibeant curam studiumque circa res ad præ-
sentis usum Vitæ pertinentes. quarum exitus
sit incertus: nos si loquentes non auditi fue-
rimus illico desinemus? et quam obtinebimus
Veniam. quid excusationis adferamus et tamen.

illis si non successerit. illius est quidam num acceptum somniat veluti si mare navem fluctibus obruerit nemo nemo mederbitur inopia naufragi. si vis imbrium effusa in aruum prohibeat seminantem cogitur agricola vacuis manibus redire domum. nostra vero quum loquimur aut exhortamur non est eadem conditio.

imo si sensor perfectum auditor non receperit nec obedientiae fructum retulerit tu tamen comunicati consilij mercedem feres a Deo nec minus accipies praemij non auditus quam accepturus eras si ille obtemperasset quod erat in te praestitisti. Caeterum ad id ut persuadeamus auditoribus non sumus obstricti, sed tantum ut admoneamus. nostrae quidem partes sunt admonere. illorum vero obtemperare.

Et quemadmodum si nos admonendi officio functi non fuerimus. etiam si decem milia benefactorum prodierint ipsis solis repositum est praemium. ad nos nihil redibit lucri, quando quidem non dedimus consilium: ita si nobis admonentibus illi non abscultarunt, ad ipsos solos redibit omnis ultio. nobis autem nihil imputabitur. quin potius copiosa merces nobis veniet a Deo.

An non vides parentes quomodo filijs suis, licet frequenter desperatis. assidet lachrimantes: lamentantes: exosculantes. omnia quae possunt admonentes ad supremum usque halitum. Hoc tu quoque facito pro fratribus. et tamen illi non possunt lachrimis ac lamentis neque morbum depellere neque mortem imminentem abigere

214

Tu vero frequenter poteris animam deplorantem. Assiduitate instantiaque per lamenta revocare ac suscitare. Dedisti consilium nec persuadisti. illachryma punge frequenter ac suspira paululum ut tua solicitudo incutiat illi verecundiam. converteς illum ad salutem. —

An non vides iumenta jugi [illegible] pertrahentia postea quam ad ora eoc [illegible] sunt. haec agunt onera gestant, suumque explet ministerium, ne vero qui sublata mensa adomne opus inutilis es. et ini do neus sum vitare poteris quominus videaris affinis deterior. quam ob rem, quia tum maxime convenit esse sobrium ac vigilantem nam tempus post mensam agendi gratias tempus est, non decet autem agentem gratias ebrium esse, sed sobrium ac vigilantem, a mensa non ad lectum, sed ad deprecationem vertamur ne brutis animantibus simus magis bruti. —

Age si quem vidisset latrocinijs principem grassantem per vias praetereuntib' insidiantem, ea quae sunt in agris rapientem in speculas ac foveas subterraneas aurum et argentum defodientem. ac illic multos recludentem. armenta vestes ac mancipia multa. ex incursionibus illis possidentem. age dic mihi num illum beatum diceres propter divitias illas. an potius miserum praedicares propter supplicium illi venturum. at qui nondum comprehensus est. neque in manus iudicis traditus. nec in carcerem conjectus neque accusatorem habuit. neque in iudi:

Cum venit sed de vitiis indulget inebriatur multaque rerum fruitur abundantia attamen non propter praesentia quaeque videntur iudicamus illum beatum sed propter futura quaeque imminent illum miserum praedicamus. hoc item de divitibus et de avaris cogita latrones quippiam sunt vias obsidentes ve praeter euntium rapientes velut in speluncis ac foveis sub terraneis aliorum facultates in suis cubiculis defodientes neque tu beatos dicamus illos propter praesentia sed miseros propter futura. propter formidandum illud iudicium, propter inevitabiles poenas.

Si clamisti quidam latrones frequenter ex hominum manibus elapsi sunt nihil ominus quum hoc sciamus et nobis ipsis deprecamur et hostibus imprecamus istorum vitam una cum execrabili rerum copia. at qui sub deo vero iudice non licet istud dicere. nullus enim illius effugit sententiam, sed omnes omnino qui fraudibus et rapinis vivunt dei vindictam sibi accersunt illam immortalem fineque carentem, quemadmodum dives ille =

nec enim mihi dixeris illum mensa sumptuosa frui, vestibus circumdari bus sericis. mancipiorum greges circumferre illos submovere in foro. sed explica mihi istius conscientiam et videbis intus gravem peccatorum tumultum iugem metum tempestatem turbationem, videbis velut in curia mentem ad thronum conscientiae conscendisse regalem et tanquam iudicem quempiam sedentem. et cogitationes loco carnificum adhibententem in equuleo suspendentem, caeteraque conscien.

tia Jacentem urguens Pro commissis vehementer inclamantem. quum nemo sciat nisi quod solus Deus hec videre noverit. Etenim qui committit adulterium etiam si millies fuerit dives etiam si nullum habeat accusatorem. non desinit tamen intus seipsum accusare. et voluptas quidem temporaria est, dolor vero perpetuus, timor undique ac tremor. suspicio et anxietas. angelos metuit. umbras ipsas formidat. suos ipsiusque famulos conspicit. illam ipsam quam corrupit et virum quem affecit contumelia obambulat, amarum accusatorem, circumferens conscientiam, quum sit suo Judicio damnatus. nec vel ad breve tempus potest respirare. nam et in lecto, et in mensa. et in foro. et in domo. et interdiu et noctu, et in ipsis frequenter somniis. hac iniquitatis simulachra videt, ipsius quae Cain vitam vivit gemens ac tremens super terram. quum nemo sciat. intus tamen habet ignem implicitum: idem patiuntur. et qui rapinam exercent et qui fraude lucrum faciunt hoc et ebriosi, in summa quot, in peccatis vivunt.

idem de Lazaro concione 2a.

Quemadmodum igitur eum qui perpetuo sitit non dixerimus recte valere. etiamsi copia rerum affluat. etiam si juxta fluvios ac fontes accumbat. quid enim prodest illa aquarum copia. dum affectio maneat insedabilis

bi [illegible] itidem et indiuiduis faciamus eos qui perpetuo concupiscunt, sitiunt que aliena ne putemus unquam esse securos nec ulla frui rerum copia. etenim qui nimis gravis concupiscentiam non potest sistere, etiamsi cunctorum opibus vallatus sit. quomodo futurus est is unquam in prosperitate. eos uero qui quod habent, suum boni consulunt quique sua sorte contenti sunt, nec alienas circumspectant facultates etiam si fuerint omnium egentissimi omnium opulentissimos ducere oportet.

quem ad modum enim receptor quispiam qui regias pecunias accepit si neglexerit his quibus jussus est distribuere. inque proprias consumpserit delicias penas dat ac perditur. ita sane et diues receptor est, quispiam pecuniarum quae pauperibus distribui debebant, itaque quum in mandatis habeat eas distribuere suis conseruis egentibus. si quid amplius quam postulet necessitas in se ipsum insumpserit grauissimas illic daturus est poenas. non enim sunt ipsius quae possidet sed conseruorum illius.

quem ad modum piscator iacto in mare retti, piscem quidem attrahit autem frequenter. et aurum et margaritas itidem et hic reti captans homines piscatus est tandem et angelos quodque mireris etiam inscius id quod et paulus in huius laudibus dixit: sectate hospitalitatem, per hanc enim qui damm inscientes

Hospicio.

Hospicio exceperunt angelos. =

Idem de Lazaro concione 3a.

Age igitur et hodie denuo tractemus idem argumentum quando quidem qui in metallis operantur ubicunque viderint multas auri venas, illic fodiunt acrius, nec prius absistunt, quam totum quod reperiri potuit, exhauserint. Redeamus igitur illuc ubi sermone heri finivimus ut illinc eundem instauremus.

Nam et mater amans cum infantem lactantem parat ad solidum cibum adducere si simul multum meri infundat, ovi nihil prodest infanti refundente quero quod datur ac tunicellam qua pectus tegitur irrigante, quod si sensim ac paulatim infundat quicquid quod traditum est absque molestia transmittit, proinde ne vobis idem quod traditum fuerit effluat, non semel vobis instillabimus doctrinae poculum sed in dies aliquot partitis mus passi vos interim hisce diebus interquiescere ab audiendi labore quo simul et ea quae deposuimus sic infigantur animo vestrae charitatis ut excidere non possint et ea quae dicentur sedatis ac vegetis manibus excipiatis. =

quemadmodum enim arma regalia reposita etiam si nemo fuerit qui possideat tamen iis qui habitant in aedibus multam prebent custodiam ac tutamen, dum neque latrones neque parietum perfossores neque alius quisquam scelestorum audet eam aggredi domum: sicubicunque fuerint libri spirituales illinc omnis expellitur vis diabolica multaque habitantibus accedit consolatio quando quidem ipse etiam per se librorum aspectus segniores nos reddit ad peccandum. =

Veluti si quem uideris hydropi aut uitio splenis ob noxium. aut tabo quopiam marcescentem temulentiæ ac deliciis indulgentem reddere morbum asperiorem, adeo non miraris. aut beatum judicas eum ob delicias. ut ob hoc ipsum etiam maxime miserum existimes: similiter et de anima cogitato. ubi uideris hominem peruerse uiuentem multaque fruentem prosperitate. neque triste quicquam patientem, ob hoc ipsum magis deplora, quod quum morbo grauissimoque tabo sit ob noxius tamen deterior sit, morbum deliciis uitaque dissoluta exasperans =

quemadmodum canis assistens mensæ si uiderit hominem uescentem subinde aliquid eorum quæ in mensa sunt, ipsi projicientem. manet assidue. quod si semel atque iterum sic astitit, ut discesserit nihil adeptus. protinus abstinet, ueluti qui iam frustra et in cassum assistat ipsidem et diabolus igitur nobis inhiat si quod blasphemum. uerbum ipsi seu cani projiciamus hoc accepto rursus aggredietur. quod si perseueraueris gratias agere. jugulaueris illum fame celeriterque abegeris et aufugere coegeris. =

quid igitur ut ego inquis fiã melior ille punitur ^ ~~punitur~~ non propter suum ipsius peccatũ punitur. cæterum attentis ex abundanti fit oratio salutis dum metu ex his quæ aliis acciderunt conceptto redduntur. probiores. itidem et domini faciunt, uno sæpe famulo flagellato multos metu reddunt, emendatiores. =

^ hoc sed propter

idem de lazaro concione. 4ª:

quando quidem et agricola postea quam totius uineæ uindemiam perægerit non prius

desistit quam singulos etiam minutos acinos decerpserit. quum igitur nunquoque uideam sub litteris. ueluti sub foliis. latere sensus occultos adhuc et hos rursus diligenter amputemus pro falce sermone utentes. siquidem uinea post fructus semel a uindimiatore desectos stat nuda fructu. nihil habens praeter folia uerum spiritualis diuinarum scripturarum uinea non item. sed quamuis quicquid uidebatur sustulerimus, tamen adhuc lamplius superest tollendum. itaque complures ante nos disseruerunt, in hanc Parabolam. complures fortassis et post nos disserturi sunt, nemo tamen poterit totas opes eruere. nam ea est huius opulentiae natura quod foderis altius. hoc magis exundant diuini sensus. fons enim est et nunquam deficiens.

Etenim si quum magistratus in medio foro reum adducat carnifices adhibet ac tormentis examinat accusatum omnes magno studio concurrunt, cupientes audire quid interroget judex. quid Reus Respondeat. multo magis hic diligenter auscultandum est. quid Reus. nimirum hic diues postulet quid contra Justus judex Respondeat per abraham non enim patriarcha. erat qui judicabat quamquam is pronunciabat. Verum quemadmodum in mundanis istis judiciis. quoties fuerint aliqui rei. puta latrones aut homicidae. his leges procul a conspectu judicis occurrentes. non permittunt ut audiant uocem judicantis. qui praeter alia hoc quoque honore judicat illos indignos. sed medius quispiam interpres et judicis interrogationes. et rei Res-

Ponsiones perfert. hoc sane pacto et tunc factum est. non deum pronunciantem, non Deum ipsum loquentem audiuit Reus, sed mediusserat Abraham qui Judicis uocem ei qui Judicabat Retulit =

quemadmodum enim conspicientes in pariete pictum diuitem ac pauperem, nec illi inuidemus, nec Pauperem despicimus eo quod quæ Videmus umbra Rerum est, non ueritas. sic et diuitiarum et paupertatis gloriæ et ignominiæ aliarumque Rerum omnium siue tristium, siue lætarum, naturam si perno uerimus. liberabimur a perturbatione, quæ ex harum unaquaque in nobis gigni solet. hæc enim omnia, quauis umbra fallaciora, neque quicquam habent sublime, neque præclarum, neque splendida gloriaque attollere, neque humilia contempta que attollere poterunt =

ad hæc quod super Vacanea quærunt qui desiderant ut mortui illinc redeant, præter hæc quæ dicta sunt, etiam ab huius uitæ cursu demonstrare licet Gehenna non uidetur incredulis nam credentibus est perspicua manifesta que. suriæ uidentur quotidie que audimus quod ille supplicio affectus est illius proscripta bona alius operatur in fodinis, alius exustus est igni. alius alio pœnæ uindictæque genere perijt et tamen hæc quam audiunt mali ac facinorosi maleficique non emendantur. multi frequenter in his deprehensi: posteaquam effugerunt pœnam perfossoque carcere elapsi sunt

Plerique eadem aggrediuntur. multo his scelera-
tiora perpetrant, ne igitur queramus haec
audire amarius quae multo clarius quotidie
nos docent sacra scriptura.

quin et quum perpetratur peccatum et
priusquam perpetratur. et posteaquam perpe-
tratum. acerbus nobis imminet accusator. maxi-
me vero posteaquam perpetratum fuerit nam
in perpetrando scelere. quoniam voluptate su-
mus ebrii. non perinde sentimus. caeterum si-
mulataque commissum est, ceperit que
finem tum demum extincta voluptate amarus
penitentiae stimulus succedit contra quam
accidere solet mulieribus parturientibus.

nam illis ante partum labor est in-
gens gravisque nixus dissecantes eas dolo-
ribus post partum vero relaxatio dolore
simul cum infante egrediente. verum hic
non item. sed dum parturimus. concipimusque
corruptos affectus delectamur gaudemusque
caeterum ubi fuerimus eniti malum illam
puerum peccatum tum conspecta foeditate
partus, discruciamur gravius quam mulie-
res parturientes

Nam Pater ubi semel iterum ac tertio.
deciesque filium increpauerit si viderit incorri-
gibilem permanere. desperans abdicat. expellit
familia a cognatione resecat. at non eodem
modo conscientia. sed licet semel. licet iterum. licet
ter. licet milies ad ~~[illegible]~~ monuerit nique
non obtemperes monebit iterum ne desistet usque
ad supremum halitum. sive domi. sive in bivijs
sive in mensa, sive in foro, sive in itinere frequenter
et in somnis peccatorum nobis simulachra spectraque
representat.

idem Homilia II de eo quod dixit Esaias factum est anno quo mortuus est Ozias rex vidi dominum sedentem &c.

Quemadmodum enim esurire corporibus bonam valetudinem declarat, sic et sermonis appetere spirituales animae sanitatem arguit. gaudeo quidem igitur propter hoc. caeterum vereor ne forte non possim adferre dignum isto vestro desiderio. sic et mater amans quotiens lactentem habet puerum non potest illi largiter praebere lactis fontem. attamen quamquam lac to[l]laret mammam tamen dat ille vero acceptam trahit sugitque ore vexatam papillam calfaciens plus quam erat elicit alimenti mater vero dolet quidem dum ipsius distenduntur ubera nec tamen repellit puerum. mater enim est et omnia sic optat perpeti potius quam ut partum suum constristet. itaque si matres erga fetus tanta charitate afficiuntur multo magis oportet nos erga vestram charitatem similiter affectos esse. nam spiritus nixus calidiores vehementiores que sunt, quam natura. —

Etenim si hi qui fodiunt in terris metalla ne minima quidem fissula praetereunt, verum ubi nacti fuerint aliquam venam auream meatus omnes exacte circumspiciunt multo magis hoc facere nos oportet in scripturis et tamen in metallis difficile est invenire quod venantur. etenim cum metalla sint terra et aurum nihil aliud sit quam terra. ipsa quoque naturae communio similitudo que celat aspectum eorum quae quaeruntur. at tamen ne sic quidem desistunt illi sed omnem adhibent diligentiam quantumvis simulat

que uiderint sciant quid uere sit terra quid uere sit aurum in scripturis autem non est eadem ratio. neque enim proponitur aurum terra commixtum. sed aurum est aurum eloquia inquit. Dei pura argentum igne exploratum probatum terra. siquidem scripturae non sunt metalla, quae indigent operariis. sed thesaurum praebent paratum iis qui quaerunt opes in ipsis reconditas. ═

idem Homilia. LIII de verbis Esaiae. &c.

quemadmodum igitur fit in nauigiis qui uacuam habent nauem non metiunt piratarum insulam. non enim uenirent ut conterant nauem nihil uehentem. caeterum hi qui nauem habent onustam. metuunt piratas. nam pirata illuc properat ubi aurum, ubi argentum ubi lapides pretiosi: sic et diabolus non facile persequitur peccatorem. sed justum potius, ubi multae sunt opes. ═

idem de verbis isaiae uidi dominum sedentem. homilia. 4.

itaque quum uideris sacerdotem indignum ne traducas sacerdotium. non enim oportet damnare res sed eum qui rebona male utitur. quando quidem et judas proditor fuit. uerum ob id non accusatur ordo apostolicus. sed illius animus. nec crimen est sacerdotij sed malum animi, et tu igitur ne sacerdotium uituperes. sed sacerdotem re bona male utentem. etenim siquis tecum disputet, dicatque uidisti illum Christianum, respondeto. at ego non de personis. sed de rebus tibi loquor. alioqui quot medici facti sunt, carnifices acuenena pro pharmacis dederunt, non tamen artem uitupero. sed malem utentem arte, quod nautae male regerunt nauigia. uerum non ars

nauigandi mala est. sed illorum animus. si christianus fuerit improbus ne incuses professionem ac sacerdotium. sed re bona utentem male. regi corpora comissa sunt anime sacerdoti. Rex maculas corporis remittit sacerdos autem maculas peccatorum ille cogit hic exortatur. ille necessitate. hic consilio. ille habet arma sensibilia hic spiritualia. ille bellum gerit cum barbaris ~~mihi~~ bellum est aduersus demones. =

idem uerbis isaie. uidi dominū sedentem. homilia. quinta

Talis est anima in arrogantiam sublata. semel enim desperata salute nequaquam desinit furere. uerum habenas laxas irrationabilibus cupiditatibus. quouis rapitur. nec aliter quam equus ferociens ubi frenum ore sessorem tergo excussit. fertur quouis uento uelocius omnibus obuiis intolerabilis diffugientibus cunctis neque quoquam audente cohibere. sic et anima que dei timorem ipsum refrenantem, excussit ubi rationem habenas. moderantem eiecit. ad queuis malitie loca decurrit donec in exitiis barathrum delata precipitat suam ipsius salutem. =

Etenim sapientes medici quoties membra putrefacta secturi sunt, aut lapides in meatibus affixos extracturi aut ~~aduri sunt~~ aliud aliquod nature uitium correcturi non id faciunt eo qui laborat in angulum abducto, sed eo in mediis foris deposito conglomerato que preter euntium ex spectaculo ita demum admouent manum hoc autem faciunt non quod uelint humanas traducere calamitates, sed ut uniquique proprie sanitatis commendet curam. itidem et scriptura facit ubi quem arripuit peccantium.

Proponit cum in sublimi suggestu, non immediis foris. sed in media terra et postea quam totius orbis circumspeterit, theatrum rursum obiurgationem adhibet erudiens nos. ut circa propriam salutem cautiores simus, uideamus igitur. quo pacto sacerdos tunc illum corrigeret aggressus. non dixit o impie o scelerate, omnia subuertisti. confudisti quae ad extremam impietatem prorupisti, neque sermonem accusationis in longum produxit. sed quemadmodum hi qui secant. hoc breviter facere student, scelebritate sectionis cruciatus sensum fallentes. itidem, et hic asperitatem obiurgationis paucis uerbis constringens regis iracundiam cohibuit.

Idem de uerbis esaiae uidi dominum sedentem homilia. V.

Quemadmodum enim preclara corpora etiam in aduersa ualetudine. multa nobis formae uestigia ostendunt, sic et sanctorum animae in ipsis etiam erratis suae uirtutis signa prae se ferunt.

Idem contra gentiles quod christus sit Deus.

et erit requies eius honor. licet diuerso modo in rebus humanis contingere solet nam cum hi qui hic in magna gloria rebusque florentibus agunt. moriuntur pereunt cum eis simul et alia omnia. id quod non solum in diuite sed in principe atque, adeo id et in Regibus ipsis quis uidet nam leges eorum irritantur statuae obseruantur memoria extinguitur. nomen eorum in obliuionem uenit. aloquatis dispiciuntur. licet pridem mouerint arma, concitarint seditiones populorum et urbium reuocauerint proscriptos

deciderint dominos simul tamen conciderunt haec omnia. quamuis gloriosa prius fuerint ac secus in cruce euenit, ante crucem in lectu- re serat, Judas prodidit, Petrus negauit Reli- qui profugerunt, ~~totus~~ IESVS. solus inter inimicos comprehensus est multi qui credi- derant retrorsum abierunt, ceterum ubi occisus est et mortuus ut discas. quod non sit purus homo non solum res eius non inciderunt sed multo clariores illustrioresque et subli- miores sunt redditae. =

idem in oziam sermone.

Sicut ignis mox ut calamum apprehende- rit non expectans aliquanto tempore attactam materiam sua flamma accendit. ita et concupis- centiae ignis ut primum formositatem et uenus- tatem uidu attigerit. animam statim accendit. =

quemadmodum ceruua telum corpore fi- xum ferens. licet uenatorum manus effugiat perijt tamen tandem sic et anima telo concupis- centiae ob intemperatum et curiosum uisum sauciā si ~~tamenprit~~ discedat, perijt tamen et corrumpitur nam rejecto telo, ubique uidet im- pugnantem et gerit se comitantem, =

Sicut matres faciunt quando in gre- mium pueri poma. uel secundarum mensarū tale aliquid mittunt, sinus eius undique zona constringunt et securos faciunt, ita et nos faciamus sermonem prolixiorem in arctum contrahentes. et in memoriae propriarió depo- nentes. ==

Idem de sacerdotio

Libro

secundo.

Cum et athleta tantisper dum domi se contineat, ac cum nemine manus conserit imbecillitatem infirmitatemque suam occultare alijs potest, ubi vero nudato corpore in arenam decertaturus descenderit, tunc facile apparet, quid ille possit eadem ratione qui privatam hanc et quietam vitam vivunt homines solitudinem habent suorum vitiorum tanquam velamen quoddam ijdem rursus cum in medium prodierint solitudinem illam sicut vestem exuere, ac per externos adventitiosque motus suos, ipsorum animos omnibus nudos exhibere coguntur. =

Idem in genesin. homilia 1

Sicut qui corporali morbo laborant quamvis sexcenties medicus remedia adferat et valetudinarius medicinae curam res puit et medicus imponens pharmacum. infirmus autem impatiens doloris illud rejiciat. nulla inde utilitate suscepta ita nihil effecerit ecclesiastes nisi obtemperarent auditores. =

Homilia 2

Sicut ex thesauro siquis vel parvum fructum capere valet multas sibi parat divitias. ita in sacra scriptura etiam in brevi dictione variam sententiarum vim et indicibiles divitias invenire licet, eadem similis est fonti largis et perennibus scaturienti fluentis hoc est spiritualium fontium. et fluminum natura quo quis plus unde haurserit hoc magis scaturiant, =

homilia IIII

Si qui in aurifodinis laborant ubi quasdam venas divites conspicati fuerint a fodr.

endo non desistent, donec quae obstant amoverint et in profundum descendentes copiam inde auri perceperint multo magis nos non auri ramenta inquirentes, sed inenarrabilem thesaurum inventuros sperantes, decet illum quotidie investigare, ut multis divitiis spiritualibus in sinum collectis domum redeamus. =

Homilia VI

Medici primum imponunt cataplasmata magis efficatia et deinrupto vulnere ea quae leniunt, sic et Patres filios suos videntes incompositis moribus, prius verberibus corripiunt, deinde admonent, et solantur: ita et contionator post increpacionem consoletur auditores =

Homilia. XII

Sicut timiamatha quanto magis digitis atterantur, tanto maiorem natura sua fragraciam reddunt, ita in divinis scripturis usu venit, quanto quis illis est familiaria tanto magis videre potest latentem in eis thesaurum pluresque percipere indicibilium eius divitiarum fructus =

Homilia. XIIII

Sicut esurire signum est bonae valetudinis. ita amare divina eloquia spiritualis sanitatis indicium fuerit, maximū =

Homilia XXVII.

Sicut qui sensibilem cursum magna contentione peragit. nullum currentium videt sed animam suam ad cursum intento facile +

Omnia transit festinans ad destinatum scopum eodem modo hic. X. sanctus uirtutis cursu, ut currat festinat, et a terra in cælum redire concupiscit.

quemadmodum a fonte fluenti diuis etiamsi omnes hauriant non solum non eminuuntur fluenta sed quanto plures hauserunt, tanto magis natura aquarum scaturit, ita in X. fieri videmus multi de X. dixere sed adhuc scaturigo bonorum operum eius est abundantior.

homilia. XXX.

quemadmodum si agricola crassum et pinguem agrum inueniat nihil sui officij intermittit sulcos secat, aratrum ducit sentes excindit, largiter seminat, spe pascitur quotidie agri fertilitatem considerans sementis geminæ segetem, et messem expectat ita et similiter concionatores. cum viderint alacritatem, auditorum increscere, desiderium urgere. et ipsi quoque. maiori studio et promptitudine, quantum vires suppetunt. in ædificationem, auditorum, et gloriam Dei aliquid, adferre debent.

Ægrotos ferunt medici calcibus ferientes incessentes. contumeliis et conuitiis nec offenduntur, quia nihil aliud quam salutem hominis ægroti, quærentes. licet, facientis indecora, (quandiam sæpe lacerat medicorum vestes) nec ideo a cura desistit sic concionator licet mala perpetiatur ab audi.

toribus. &c. =

Homilia LXIII.

quemadmodum si quis margaritam in luto conculcet eius amplius demonstrat pulchritudinem, sic virtus sanctorum quocunque eam proieceris declarat suam virtutem, in servitute in carcere, in prosperitate, =

Homilia. LXIII

Sicut ebrius quando multu vini ingurgitat nullum sentit animo damnum, postea autem sentit quantum sit damnum ita et peccatum, donec consumatur obtenebrat mentem, et quasi densa nubes ita mentem corrumpit, deinde conscientia insurgit et quovis accusatore mentem gravius corrodit monstrans absurditatem facti. =

Homilia, LXXIII

Sicut homo ubicunque fuerit. ceteris animantibus praestat, ita doctorum decet sive loquatur. sive sileat, sive ubicumque locoru fuerit omnibus aliis hominibus excellere adeo ut aspectu incessu habitu et aliis ceteris praestantior videatur. =

eiusdem item alia

quemadmodum sapientes medici putefacta membra secturi non id agunt in angulo sed aparte ut omnibus commendent curam salutis, hi etiam secant celeriter sectionis cruciatus sensum fallentes: itidem concionator. non protrahat rem culpabilem multis verbis. =

Sicut corpus capite arbor Radice flumen fonte indiget. ita sermone proœmiis =

Sicut membrum apud se ipsum cibos reseruans uicino non communicans se ipsum offendit et Reliquum corpus corrumpit. ==

Sicut granum tritici inclusum in palea foras non egreditur. nisi fuerit trituratu sic et homo de impedimentis mundialibus et de Rebus carnalibus quasi in palea inuolutus difficile egreditur nisi fuerit aliqua tribulatione uexatus. ==

Sicut plenum granum. mox ut leuiter percussum fuerit. de palea exilit foras. si autem subtile fuerit, tardius egreditur. si uacuum egreditur nunquam, sed illic conteritur palea sua. et ita cum paleis foras jactatur. sic omnes homines in Rebus carnalibus delectantur. sicut grana in palea sed qui fidelis est et boni cordis habet medela mox ut leuiter tribulatus fuerit. negligens quæ sunt carnalia. currit ad Deum. si autem modice infidelior fuerit. cum grandi tribulatione. uix recedit. et uadit ad Deum qui autem, infidelis est, et uacuus quantu-libet contritus fuerit sicut granum uacuum de palea non egreditur. sic nec ille de carnalibus Rebus et impedimentis mundialibus unquam egreditur. nec transit ad deum sed illic in malis constitutus conteritur ut cum infidelibus quasi cum paleis foras projiciatur. =

Sicut triticum primum quidem trituratur. et quum trituratum fuerit in uno loco

Jacet. cum paleis confusum postea autem uen-
tilatur. ut quæ fuerant iamdiu iuncta corporibus
separentur et locis. sicut populus in ecclesia aut
motibus conteritur carnalium passionum animã
semper urgentium, aut castigationibus corpora-
libus quasi virginis quibusdam aut conculcationibus iniquorum, et superborum, quasi
calcibus irrationabilium iumentorum ut dis-
iungantur. fideles ab infidelibus per diversas
contritionum species. —

Numquid tu potes. quum sit messis
tua in agro triticum a paleis separare. et si ten-
taueris nec paleas a tritico separas. et triticũ
similiter. cum paleis perdis. sic non poterat
fieri. ut Deus de Iudæis aut gentibus iam electos
sine tentatione discerneret, et uocaret.

Sicut quando per modica aura est
non per mundatur. tota tritici massa sed
leuiores quedam, paleæ modica aura iactantur.
grauiores autem remanent. similiter re-
manent et uacua grana necesse est
ergo ut major expectetur. uentus ut egra-
uiores palea et uacua grana iactentur. sic
et quando modica est tentatio illi proiiciun-
tur de ecclesia qui multum sunt infideles
ideo necessaria est tentatio major ut omnes
infideles plenius expellantur. ut perpurgetur
ecclesia. —

455

Homilia V. in cp IIII.

quemadmodum si magister militum
uideat dominantem tyrannum et det con-
silium regi, dicens exi obuiam illi qui tota
perit prouincia. nam fortior est nostra

quam mea l... virtus, et exe vox a magistro militum dicitur. et tamen non est minor eo qui ducit. ita IESVS ductus est a spiritu in desertum, &c.

Sicut aurum et argentum combustum in fornace sordibus colatur. sic homo in fornace tentationis missus depositis peccatis sanctificatur.

quemadmodum si laterem aqua laves numquam mundatur. sed potius commoto luto amplius sordidatur. ita fieri non potest, ut depositis sordibus emundetur qui totus est sordidus

Homilia VI in cp 4um

Sicut qui vivunt in agnitione Dei et Christi quamvis agnitio ipsa sit vita tamen donec sunt in seculo isto non sunt in vera vita. sed in umbra vitae quoniam per fidem ambulant, et non per speciem et per speculum in aenigmate vident, non facie ad faciem, sic qui in erroribus idolorum, vivunt. licet ~~stet~~ ipse error sit mors. tamen nondum sunt in vera morte. sed in umbra mortis. donec in isto seculo sunt.

Homilia. VII in caput 4um.

Sicut in corporali aedificio lapis ad lapidem caemento mediante constringitur sic in aedificio ecclesiae christianus ad christianum, mediante charitate connectitur.

Homilia. V. III in caput 5um

Sicut infirmus qui ipse venit ad medicum ex parte jam sanatus est. sic et ipse peccator. qui venit ad sacerdotem et doctrinae aut paenitentiae medicinam querit.

ex Parte iam questus est. =

Homilia. IX in caput 5m.

Si miles periculum belli sustinet dum sperat victoriæ prædam, quanto magis vos opprobria mundi non debetis timere, qui regni cælestis præmium expectatis. =

Homilia XIII in cap 6m

Et quemadmodum in candida veste macula cito apparet. nigra autem vestibus. et si tota sordidata fuerit non cito apparet. sic et cordi mundo. si surreptio inimici successerit. mox cor seuum recte homo discernit. quia a spiritu alieno pulsatur. si autem cor fuerit iniquitatibus plenum, suggestionem diaboli in se facile non intelligit. =

Omnis homo qui aliquod opus facit, cuius causa facit id quod facit, in corde suo illius aspicit. et personam. ecce facis epistolam ut aliquem salutes amicum, quandiu scribis semper in corde tuo vides illius personam amici, propter quem scribis epistolam. Item artifex tenens opus in manu. semper cum præ oculis suis habet, qui ei opus commisit faciendum. dum cogitat quomodo illud facere mandavit. sic et qui propter Deum eleemosynam facit neminem videt in corde suo. nisi personam Dei tantummodo propter quem facit. —

Homilia X III in caput VI

Sicut neque terra sine semine, nec semen sine terra fructificat, sic nec homo sine deo. nec deus sine homine Justitiam operatur in homine =

Homilia XV. incip. VI

Sicut oleum accendit lumen lucernae ita et bona opera excitant fidem cordis et dant confidentiam animae. ═══

Sicut qui graves oculos habet si ponas eum in caliginoso et obscuro tenebrosoque loco melius videt. si autem ponas eum in sole nihil videt quia oculus eius non suffert solis candorem, sic homo mundialis qui oculum. id est. mentem terrenis desideriis sordidam habet et turbulentam. si ponas eum in rebus mundialibus sapit et astutus est, si autem trahas eum ad spirituales. tenebrescit ac nihil sapit. quia mens illius desideriis corrupta terrenis. justitiae bonum non sentit. ═══

Homilia. XVII incip. VII

Sicut non omnis potest semergere et de profundo tollere margaritas nisi + artifex qui habet usum rei illius. sic non omnis homo potest descendere in altitudinem sensuum, et invenire mysteriorum absconditas margaritas nisi vir spiritualis. qui habet exercitationem Dei. ═══

Homilia XVIII incip. VII

Sicut qui pulsat ostium. non tantum voce clamat, sed manu. sic qui bona. opera facit. quasi manu pulsat deum operibus bonis ═══

Sicut res aliqua sine odore potest esse odor autem sine re aliqua esse non potest, sic

opus sine oratione aliquid est. oratio autem sine opere bono nihil est et si oras. non ex fide oras ——.

sicut lucerna non quidem ex oleo accenditur. sed per oleum nutritur. sic fides non quidem ex opere nascitur. sed per opera enutritur. ——

Homilia. XX in caput VII.

sicut nubes bajulant pluviam et effundunt eam super terram. ita et prophetae et apostoli accipiunt verba a deo. et effundunt super rationabilem terram. ——

Homilia XXV. in caput X.

sicut uestimentum super homines positum si quis furibundus scindat illatorem quidem injuriae sentit homo, damnum autem non patitur in natura. sic corpus super animam, positum si occidiatur. ab impiis anima quidem, occisionis eius sentit dolorem, damnum autem, suae natura non patitur. ——

Si mutuo accipis ut puta bovem vel equum nonne. assidue operaris opus tuum in eum. dicis enim apud te. hodie aut cras tollendus est a me, quia non est meus. etiam tu in corpore corruptibili natus. quare non ad utilitatem animae tuae uteris temporali corpore tuo. sciens quia post modicum, tollendum est a te, quia non est tuum. ——

Homilia. XXVIII. in cap XI

quemadmodum providus pater moriens filios suos consignat fideli tutori. ita Joannes sciens se iam in exitu, constitutum, vole-

bat discipulos suos Christo adjungere. =

Homilia XXX in caput XII

Sicut meretrix uxor virum suum se fingit amare, vere autem amat adulterum. et in facie istius quidem est. in corde autem alterius. sic et Judaei videbantur esse dei cultores. erant autem a diaboli amatores. =

Homilia. XXXI in caput XIII

Sicut viator in via nihil sollicitus est nisi quod necessarium habet ad usum ita et homo in hoc transitu mundi nihil debet esse solicitus nisi quod opus habet ad usum, =

quemadmodum si pluvia super lapidem cadat, desuper quidem, sudat abintus autem siccus est quia non descendit humor in eum, sic et homini mundiali, quando loqueris verbum Dei tantummodo sonus verbi. desuper percutit aures eius carnales. in cor autem eius nihil descendit =

ut ille latro vulpis andius qui parietem perforat, in secret a domus partem ingreditur.. qui autem invenit foris expositum, et projectum quomodo quasi latro colgetur. sic et diabolus si poterat introire in secreta pectoris tui ut a te non lente raperet verbum Dei bene culparetur. nunc autem quod a te neglectum est et conteptum, hoc ille diripit =

Homilia XXX III in cap. XX.

Sicut mercenarius suum prius accipit opus deinde diaria sua: sic et nos si merce-

naris Christi [struck] primum debemus aspicere quæ ad gloriam Dei pertinent proximique profectum. deinde quæ ad nostram utilitatem —

Sicut mercenarius totum diem circa domini opus impendit. unam autem horam circa suum cibum. sic et omnes omne tempus vitæ nostræ debemus impendere circa opus gloriæ Dei. modicam autem partem circa usus nostros terrenos —

Homilia XXXV in caput XX.

Sicut pes libenter servit oculo quasi sibi servienti. sentiens. quia nisi oculus suo fuerit ministerio usus. nec ipse suo poterit uti. et oculus libenter servit pedi, quasi sibi servienti; sentiens quia nisi pes suo officio fuerit usus. nec ipse suo poterit uti. sic et sancti invicem sibi debent esse subjecti. ut minor non majori invideat quasi majori sed libenter obsequatur et quasi sibi servienti in eo ipso. quod major. et major non contemnat minorem quia major est, sed libenter ei obsequatur. quasi sibi servienti. —

Homilia. XXXVIII in caput XXI

Sicut stomacho ministrante. unumquodque membrum suscipit nutrimentum, et convertit ipsum, in se. secundum suam naturam, ut puta quod suscipitur. totum fit sanguis quod autem suscripsit fel, bilis efficitur oprum, quod vero in pulmone nem phlegmata fiunt. quod autem in mammillas

totum efficitur lac, sic sacerdotibus in ecclesia loquentibus uerbum. omnes suscipiunt unusquisque autem conuertit illud secundum suum cor. ita ut unum id ipsum uerbum in cordibus quidem rectis procedat ad uitam. in cordibus autem peruersis suscitet iracundiam quasi bilis. in aliis autem operatur. Dilectionem dulcissimam quasi lac. in aliis autem odium, quasi phlegma nocuum, et expuendum:

Sicut in corpore si aliquod membrum infirmatum fuerit, non omnino languet stomachus. si autem stomachus languerit omnia membra inueniuntur & infirma. sic si aliquis christianorum, peccauerit. non omnino peccat. et sacerdotes si aut. et sacerdotes fuerint in peccatis totus populus conuertitur ad peccandum.

quemadmodum columna in templo si steterit recta accepto pondere. amplius confirmatur. si autem modice obliqua fuerit. accepto pondere non solum confirmatur. sed amplius uadit ad latus. sic et cor hominis si rectum fuerit. uidens opera alicuius uiri iusti. aut audiens. non solum non confirmatur. sed magis ad iracundiam incitatur. et magis peruertitur

per doctrinam sapientię eius amplius confirmatur. Si autem fuerit peruersum cor.

Sicut difficile est arborem iuxta uiam positam. fructus suos usque ad maturitatem seruare. sic difficile est uirum fidelem iustam ipsum mundum uiuentem, id est in actibus eius, iustitiam immaculatam.

ues que in finem seruare

Homilia XL in caput XXI.

Sicut edificatores nodosos lapides et habentes tortura ferro dolant. postea uero ponunt eos in edificio. alioqui nondolati lapides lapidibus non coherent, sic et ecclesiae doctores uitia hominum quasi nodos acutis increpationibus primum circuncidere debent, et sic in ecclesiae edificatione, collocare, alioquin uitiis manentibus. Christiani. Christianis, concordare non possunt.

~~post quam cibum~~ circut cibum post quem masticauerimus dimittimus in stomachum ita et uerbum por quam penetraccauerimus commendamus ipsum memoria tanquam stomacho,

apud Judeos illa animalia sunt munda. quae reuocant cibum, et Ruminant. ergo animal illud est mundum quod masticat et tradit utero, et iterum de utero reuocat et ruminat: et homo ille est spiritualis et sanctus qui audiens uerbum, tractat, et quam intellexerit memoria quasi utero tradit, et iterum de memoria quasi de utero Reuocat, et ruminat et Rettactat.

Homilia XLII in caput XXII.

Quemadmodum diues pergere profectus si in hospicio applicuerit pauperis alicuius quamuis non potest in domo. jubere quod uult, quia hospes est, tamen magnam sibi fiduciam

~~sibi~~ fiduciam agendi aliquid uindicat, quia potens sic et anima peregrina in hoc Regno carnis ingressa quamuis non omnia spiritualiter agere potest secundum se. quia extranea est in hoc mundo. tamen aliquid spirituale uindicat et in carne quia nimium potens est. ==

Sicut peregrinus. pauper nihil in hospitio diuitis potest primum quia peregrinus et hospes est. deinde quia mendicus et pauper est, sic et caro quum in illud seculum resuscitata migrauerit, nihil omnino poterit sibi carnale defendere. primum, quia extranea in illo seculo spirituali. secundo quia infirma est carnis natura. ==

ut ex uestimento nascitur tinea, quae comedit uestimentum, et ex oleribus uermis nascitur. qui olera uniuersa corrumpit sic et in spiritualibus ex ipso proposito eorum, spirituali accipit, occasionem inimicus. unde cis retiatexit. ==

Homilia XL IIIII in caput XXIII

Si uestimenta empturus, giras unum negotiatorem et alterum, et ubi meliores uestes inueneris et pretio uiliori ab illo comparas. quo modo non oportet. populum circuire omnes doctores et inquirere ubi syncera ueritas christi, uenundatur et ubi corrupta. et omnium confessiones cognoscere et ueriorem eligere plus quam uestimentum! == Si propter aliquam utilitatem uel necessitatem mundialem proficisci uolueris ad aliquem locum cuius uiam ignoras. numquid propter ignorantiam uiae discedis a profectione —

Proposita non sed experiris. nunc istam viam nunc illam et quos interroges queris et quem invenneris. rogas et postulas ut semitam discas et si velles per scripturarum ingredi veritatem. nunc peteres orationibus. nunc quereres in scripturis. nunc pulsares bonis operibus. nunc interrogares sacerdotes. nunc istos. nunc illos qui vere sunt clavicularij scripturarum. qui falsi. =

Homilia L. in caput XX LLL

Sicut quando vidimus senem hominem scimus quia prope modo moriturus est quando autem nescimus sic et mundum quando perturbatum videmus. casurum cognoscamus. diez autem ignoramus. ==

Sicut inter duos lapides molarum teritur triticum et separatur a cortice sua et fit similago munda, sic fideles in medio de super quidem urgente se verbo Dei ad fidem et justitiam. inde autem verbo impio se compellente ad infidelitatem atque peccatum conteruntur.. et carnalia sua universa deponunt, et spirituales efficiuntur.

homilia LII in caput XXV

Sicut lampas non ex oleo ascenditur. sed ab igno. per oleum tamen nutritur. et nisi oleum ei subministraveris extringuitur. sic et fides non ex operibus accenditur. sed ex verbo Dei et tamen per bona opera nutritur. et nisi subministraveris ei, opera bona deficit =

Sicut pecunia haec corporalis quidem sit in saculo inclusa. ipsa est semper sola si autem fuerit agitata de manu. in manum

usu ipso multiplicatur. unde et ferra dicitur ab usu, sic et fides Christi, siquidem otiosa teneatur in corde, non solum ipsa non manet, quae fuit sed adhuc minoratur. in otio et torpescit et segnis efficitur. et paullatim per actus carnales exinanita ad nihilum vadit. si autem exercitata fuerit scripturis et loquutionibus assiduis suscitata, operibus bonis uirtificata, non solum dico multiplicabitur. sed nunquam desinet crescere donec uiuet homo.

homilia. L IIII caput XX V.

Sicut in tempore hyemis inter uirides et aridas arbores discretio non est. sed cum venerit tempus illud beatum, uernale discernuntur. ita nunc unusquisque secundum fidem suam et secundum operam suam manifestabitur.

idem homilia in matthaeum. LL

Sicut corpus quod aeris puritate perfruitur. maiore sanitatis gaudet uigore. sic fit profecto etiam anima sapientior quae scripturarum meditatione nutritur. nonne uides etiam corporis oculos cum in fumo forte demorantur. lachrymas semper effundere. si uero potiantur aere purgato. et florentibus pratis et hortis uirentibus. et fontibus inter amena fluentibus et saniores esse multo utique maiore acie fulgore rutilare. talis profecto est mentis oculus si in pratis spiritualis pascatur. eloquiis. erit totus sine dubio purus ac lucidus et acutius cuncta perlustrans.

Homilia. III

Sicut aurum, et cetera quae pretiosa sunt, quando in publico ponimus plurimos ad insidias provocamus. Si vero ea recondamus atque occulamus domi intuto cuncta servabimus. Sic sunt etiam divitiae virtutum. Si eas in memoria quasi venales assidue ponemus, armamus hostem, irritamus inimicum, et dolosum invitamus ad furtum, Si vero nemo ~~id~~ alter scivit, neque cum nulla occulta latere possunt, tutissimo in loco pretiosa consistent.

Homilia VIII.

~~Donamus etiam~~ quantum circa mitigandum leonem studium datur tantum tu erga iracundiam impende curam, et effice studes modis cogitationem, mitem atque mansuetam, siquidem haec fera et unguibus saevissimis armatur, et dentibus. Nisi illam solicite mansuefeceris, cuncta simul disperdet, et lacerabit, nullus leo nulla sic vipera viscera queunt humana laniare. X.

Homilia. X.

Ubi semen est ibi etiam multiplicatio fructuum consequitur. Tu vero si terram quidem pinguem, ac fertilem colores, et quae plurimum esset opportuna seminibus non tantum illa propria horrea seminando vacuares. Sed etiam mutuare ex alienum de quod serveres. Maximum nanque detrimentum putares si in ea tali diligeres parcitatem in caelo vero operans atque ibi fructum requirens, ubi nulla aeris inaequalitas corruptio, nulla ventorum, sed plurimo ubique

Cum fenore semina jacta proveniunt cunctaris. at que dissimulas. nec intelligis quia possimus et parcendo perdere. et spargendo colligere, sparge ergo ne perdas. noli retinere. ut magis congreges. =

Homilia XIIII

Sicut qui preclara veste indutus est fugit omnem sordidam rem. ne coinquinet eam et perdat gratiam candoris eius. sic qui suscepit deum in corpore suo et spiritu solicitus esse debet ne forte contaminet eum, sciens quia si contaminatus fuerit in nobis ipse quidem in sua natura manet incontaminabilis, tamen contaminationis in iura nigraviter. judicabis nostro interitu =

Homilia ~~X~~ X.

Altissimo corporis sopore deprimimur et iludentia nobis phantasmata somniamus. quasi nocte omnino profundissima soporati. nihil siquidem a somnijs vanitate presentium differunt rerum figure. sive ille tristes. sive sint prospere. exurgamus igitur a somno teterrime istius noctis ut possimus solem videre. nemo enim solem dormiens intuetur. nec radiorum eius decore oculos illuminat, sed cuncta que se opinantur videre figmenta sunt somnij. =

Homilia XX IIII.

Vita nostra ludus et forte quid deterius non enim tendit ad risum. sed intolerabilem quoque portabit dolorem, eis qui mores suos non mature et diligenter instruunt. quo enim distamus a pueris ludendi gratia casulas edifi-

antibus. nos qui ampla praetoria et clara constituimus. quae autem est dissimilitudo inter eorum fraudiola ad ludum parata et nostra haec splendide et delicate apparata conuiuia nulla plane. nisi quod ea quae nos ad supplicium nostrum esse facimus illi imitantur ad ludum, nos dum venimus ad maturitatem uirorum. quo cum uenerimus intelligemus. haec esse omnia puerilia, nam et illos cum ad uirilem aetatem, transimus. ridere consueuimus ob ea certe ipsa. quae cum pueri essemus etiam studiose credebamus esse facienda. nam et testas aliquando et lutum saepius aggerantes, non minus gloriabamur. quam isti qui certatim amplas porticus et triclinia gaudent superba construere. sed tamen peribant. illa continuo et corruebant, et sicut nos paruuli de illa flentes. destructione ridemus. sic isti quoque uiri nobis de hac subuersione moerentibus non modo non rident. sed deflent quousque lusibus occupamur. at salutem nostram ipsi despicimus ac prodimus. ut pueri cum neglectis literis ad huius modi nugas sua studia converterint durissimis uerberibus subjacebunt sic nos quoque qui in istis rebus studium omne consumimus. cum a nobis spiritualium exigetur operum disciplina. nisi quae reddenda fuerunt habuerimus parata. horrenda illa supplicia perferemus et haec quidem quibus nunc deditisumus cuncta pariter. euanescent, quae uero ex istis poena colligitur. immortalis erit et perpetua, quod quidem accidere solet in paruulis

quorum puerilis illa constructio a parte tota sub-
uertitur. ipsi etiam uerberati post casus ad la-
chrymas conuertuntur.

Homilia XLIX

Omnibus laborantibus dulcis est finis
Viator libenter interrogat ubi sit mansio
Mercenarius frequenter computat quando
annus compleatur. agricola semper tempus me-
ssis expectat. negotiator die ac nocte thecae suae
discutit rationem, mulier pregnans semper
de decimo mense cogitat, sic serui Dei ferven-
ter de morte sua cogitant, ubi enim thesau-
rus eorum, et ibi cor est. si haberes solidorum
quantitatem. in arca tua. oculos illac saepe
haberes. ~~solidorum quantitatem, in arca tua
oculos illuc saepe haberes~~. sic sancti illum
locum aspiciunt, ubi repositam habent co-
ronam —

Homilia XLVI

sicut sepulchrum quandiu clausum est
pulchrum uidetur. a foris. si autem apertum
fuerit. horribile est, sic sunt simulatores bonorum
quamdiu non cognoscuntur. laudabiles sunt. cum
autem cogniti fuerint, abominabiles. =

Homilia XLVII

et opulenti quidem qui cupiditate pe-
cuniarum insaniunt, assidue uestes suas ne
tineis corrodantur. excutiunt, tu vero cum
oblivio omnibus tineis peior ac major pectus ani-
mam, tuam deuoret, non accedes ad libros.
non excuties tineas, non ordinabis animam
non aspicies continuae imaginem uir-
tuam non aspicies continuae imaginem uir-
tutis. nec membra eius et caput, considerabis
habet enim certe caput et membra. omni mulier e.

Formosa multo venustiora ac pulchriora =

Homilia XLIX.

Agricola per totum laborat annum et in ipso fine frequenter a spe decidit et multo rum fructu laborum, navis gubernator et miles ad aetatem usque novissimam in praeliis et laboribus et frequenter uterque remanet, ille quidem divitiarum oneribus omissis. hic autem victoria, cum ipsa vita. quam igitur habebimus excusationem quaeso. in secularibus quidem laboriosa proponentes. ut paululum requiescamus vel. neque paululum. est enim spes incerta, in spiritualibus autem e contra, facientes. in secularibus hominum plures ita faciunt et pro longa quiete brevem sapiunt laborem licet illis contrarium eveniat, hic enim labor quidem, est infinitus. fructus autem plerumque exiguus. quidem. in regno autem e contra modicus. quidem labor. multa vero. voluptas. et immensa =

Homilia L.

Vidus est praesens vita ex festiciis et luto coagmentatus. licet mihi magnas aedes ostendas. sive regias. ipsas. auro multo fulgentes. et gemmis, nihil ab hirundinum nido differre censebo: hyeme siquidem instante. omnia sponte corruent. hyemem vero diem illum voco non omnibus hyemem, quoniam et deus noctem, simul et diem vocat, illud quidem ad peccatores hoc autem quantum ad justos. itidem et ego nunc hyemem illum voco si non bene in aestate alamur. et potimus volare instante hyeme. non nos mater.

hi suscipiant sed esurie sinent perire. vel nido fluente, perdi tanquam enim nidum. quinimo et facilius quam nidum omnia. Deus tunc destruet, delens et transmutans omnia. sic latu vero carentes. et ipsi non valentes occurrere in aera. sed ita vulgariter. enutriti ne leves habeant pœnas. ea quæ pati tales est verisimile patientur. Hirundinum, itaque pulli quum ceciderint. statim pereunt. nos vero non morimur. sed continue punimur. hyems erit illud tempus quinimo. hyeme difficilius. non enim aquæ torrentes prosiliunt, sed ignis flumina, non ex nubibus tenebræ constatur. sed insolubiles et omni luce carentes tenebræ, ut neque cœlum videatur. nec aer. sed plus quam terra obruti complimantur.

Homilia. L

Magis vertice ipso capitis linguam tuam custodias Regius quidem equus est lingua si ei frænum immiseris doctrinæ gradarium feceris ascendet in eum Rex et quiescet in eo si autem nullo fræno domueris, sed huc atque illuc infrænem iactari permiseris, diaboli eum vehiculum fecisti.

Homilia LXXLX.

Si in rebus secularibus nemo sibi vivit solus, sicut opifex. miles. agricola, mercator ad comunem usum proximi etiam omnes conferunt. multomagis in spiritualibus id faciendum, hoc etiam maxime vita est alijs prodesse, nam qui sibi vivit. cæteros negli

gens. et vita eius supervacua est. et ipse superfluus. nec homo generis nostri, id eo: ratione atque oratione nos Deus decoravit mentem et ingenium concessit. manus. pedes. vires corporis dedit, ut his omnibus et ~~[illegible]~~ nos. et proximos tuteamur. ==

Homilia. L.

Quemadmodum ager diu non possessus. sic juventus neglecta sylvescit. ac passim innumeras vepres producit ignis ergo spiritus sancti immittendus est quo impiis cupiditatibus concrematis. novalia excolamus quae spiritualia semina possint suscipere, si in adolescentia diligens fulgeat moderatio mirum est et dignum. nam si quis modestus in senectute, non multum ad mirandum, sed in juventute mirandum + ut in fluctibus et procellis. si tranquillitate fruaris et in medio fornace non ardeas sic in juventa, si nulla corrumparis luxuria. =

Homilia. LXXXVIII

Dic quaeso si quis solem, tenebrarum autorem estimet soli ne an sibi detraxit, sibi videlicet, ipsi cum furiosi et insanientis opinionem sequatur. eodem profecto modo qui improbos bonos esse putant, et e contrario seipsos vituperant. ==

Homilia. VI

Inquiras quanta potest diligentia solarium radiorum originem, non sane poteris neque indignaris neque tuam inquo fers animo imbecillitatem. quid igitur in maioribus tam audaces et temerarius. ==

Homilia XVIII.

neque sine sumptu lucrum, neque divitiæ sine larga effusione proveniunt, cuius rei argumentum in secularibus rebus videlicet siquidem mercator. et agricola ille pecunias in multos impendit et deinde lucretur. agricola semina in terra iaciens assiduo diei labore exercet ut plus inde accipiat sic autem non tantum opus est labore non navis fabricanda est. non iungendi boves. non terra aranda, non tempestates. non aeris intemperies, non vis grandinis timenda. nulli fluctus. nulli scopuli offendendi. hæc navigatio. hæc satio una dumtaxat re indiget ut dispergatur divitiæ. reliqua omnia agricola ille perficiet de quo inquit CHRISTUS. pater meus agricola est. =

Homilia XXIX.

A. scripturis enim spiritualia arma accipimus. verum si ea nos induere et discipulos armare ignoravimus, ipsa quidem propria habent vires. accipientibus autem nihil afferunt utilitatis. esto thorax. et galea firmissima et clypeus et hasta, inde quis thoraca pedibus. galeam, pro capite oculis aptat clypeo conspectus. sed pedes protegat. numquid huic homini ea arma quid conferent, et non potius lædent, plane hoc constat non tamen armorum culpa. sed illius uti nescientis. ita et in scripturis usu venit si earum ordinem confunde.

mus. ipse quidem uim suam retinent. nobis autem nihil conferunt. =

Homilia. XXXV.

quemadmodum in auri metallis, ne minimam quidem ueram quispiam qui rem intelligat. omittere patitur. ut post quae ad augendas diuitias plurimum faciat, ita in diuinis scripturis ne unum jota. aut unus apex. sed ne dimidium quidem, praetermittendum est, sed omnia diligentius inuestiganda. nam a spiritu sancto omnia prouenium, neque in his quicquam superfluum nihil non necessarium. =

Homilia XXX LLLL.

quemadmodum Corpus iam adcentantemorte in numeris malis afficitur. et domus prope casum infimas fathiscit: ita orbis terrarum ad finem properans tantis undique malis concutitur. =

nam quemadmodum spinae steriles sunt, ita et diuitiae quemadmodum illa quae tangunt, lacerant, ita harum Cupiditas quemadmodum facile igne comprehenduntur et odio habentur agricolis. ita huius seculi negotia postremo et inter spinas serpentes uiperae. scorpij delitescunt, ita in fraudibus diuitiarum. =

Homilia XLLX.

~~tam~~ ut ardente lampade lux undique diffunditur. ita extincta occupant, tenebrae, ideo ait, nolite spiritum stinguere. extinguitur.

Cum oleum deficit ut vehementior quaedam vis venti perflat, cum comprehenditur et in arctum cogitur. Sic enim ignis extinguitur. comprehenditur. a curis secularibus. extinguitur. a malis cupiditatibus. quando olei defectui aquam frigidam superaddimus, hoc est cupiditatem in vistorum animas perdentem. quomodo iterum potes accendi, ubi hinc migrabimus. cinerem et pulverem referemus. atque fumum densiorem qui nos accusabit. ubi fumus est ibi necessario ignis extinctus. =

Homilia. XVI

Si membrum insanabile. metu ne reliqua corrumpat, incidimus, non quod illud negligamus. sed ut servemus caetera. quanto magis in iis qui male nobis juncti sunt idem faciendum. —

Homilia. LXX

quemadmodum pueri vitium rerum spectacula admirantur. et obstupescunt, pilis trochis, et talis inhiant, magnas autem res ne cognitione, quidem capere possunt. ita ~~ita~~ et peccatores presentia reputant, mirantur ad somnia. =

homilia. LIII

nam quemadmodum quercus altius demissis radicibus nullius venti viribus sternitur.. ita animam diutino confixam timore nullus tentationum ventus evellet. =

Homilia. LXVIII

Si quis tibi optionem. proponeret

an egregium corpus et bonæ habitudinis et aliis specie prestans vili tamen indutum ueste an turpe et morbis implicitum ornatum tamen auro et pulchritudine cultum malles non ne naturalē corporis pulchritudinem uestimentis preferres. in corpore hoc sane præfertur. in anima contra. quam qui turpem informem, et nigram habet —— putat eam se auri splendore emendare quænam hæc amentia interiorem ornatum cures uelim. et hæc monilia animæ apponas. nam si his corpus ornetur. neque ad bonam ualetudinem, neque ad formam quicquam conferet, neque enim nigrum corpus album reddet nec turpe speciosum, si animæ id addideris e uestigio eam pro nigra candidā pro turpi speciosam reddes. =

Homilia. LXXXVII

" ut enim in morbis et fistulis nisi quis prius fluentem humorem et uulnus sistat quæcunque imposuerit medicamenta. non amota morbi causa omnia frustra contendet, ita et nos nisi manum ab auaritia et malum hunc amorem cohibuerimus. licet eleemosynam demus omnia in cassum, laboramus. =

Homilia. 4ª

Etenim qui ~~insaniunt~~ insaniunt ac phrenesim patiuntur. ij certe multas et eas miserandas in semet iniurias dum inferunt, ob quæ facta alii lachrymas cient, ob ea rident quidem ipsi et insolescunt =

nec tamen illos propter ea dixerimus supplicio liberatos. sed vel ipso nomine poena gravio-ri affligi, quod ne ipsi quidem norint qui-bus quantisque in malis versentur. miseri; neque enim ab ægrorum, sed a sanorum calculo sententiam ferre nos oportet =

Homilia. IX.

Arbor cum in altum radices mi-serit vel vehemens quidem illa procella agitare poterit. si vero superficie tenues fibras porrexerit neque ad profunda des-cenderit parvus licet venti flatus irruat ea a radicibus evulsit. ita et in nobis si affixe-rimus divino timore carnes nostras nihil movere nos poterit. si vero verbo tantum divi-nae Religionis sacramenta perceperimus exigua pulsio totum perimit ac perdit. =

idem in epistolam P. ad phile-monem. —

Pessimus scopulus vana gloria qui nimium habet suavitatis. occurrit magis omnium noxius quam illi scopuli qui mons-truosi a fabulatorum inducuntur autoribus. quemadmodum venti quidam feri atque immanes cum in serenum irruerint, pelagus ipsum totum a fundo perturbant adeo ut arena sublimius undis misceatur. ita et hæ perturbationes cum in animam irrumpe-rint cuncta permiscent, et quæ superiora erant, ad infima detrahunt excæcantque mentis clarissimum lumen atque in primis

gloriae uesana cupido, nam honoris esse negligentem laudem que non affectare, maltorum maximo labore indiget, magnae philosophiae et animae cuius iam angelicae et quae ipsum uerticem cardinis caelestis attingerit caeterum argumentum est.

Homilia 11.

Si quispiam febrium calore torreatur et aquam frigidam intemperanter accipiens ad paululum tempus sitim uideatur exstinguere, num propterea debet alterum sapere, non ne post modum in eo maior [illegible].

Si quis solis radios corporis cupit auire luminibus non modo quod quaerit non efficiet. neque quod instituit, peraget uerum, ipso quoque, quo uidet priuabitur lumine. innumera quae sustinebit incommoda multo sane magis qui in aeternam illam lucem, defigere obtutus quaerit eamque rationibus consequi mortalibus hoc patietur. nihil enim deterius esse potest quam caelestia diuinas res humana ratione discernere atque metiri, ita enim et fidei fundamento quisque decidit, et longo errore iactatur. uagus atque a luce deseritur. =

Homilia. 4a in cap. 1

Christus pro omnibus gustat mortem non dixit ut moriatur reuera sicuti qui gustat sic breue interuallum in illa faciens confestim surrexit. sicut medicus non habens necessitatem excibis quae aegroto praeparantur degustare.

sed illi consulens primus exillius cibo. degustat ut persuadat egroto promptius illos cibos accipere, sic et Dominus quoniam omnes homines mortem timebant persuadens eis ut fiducialiter ad mortem accederent et ipse gustauit mortem nullam habens necessitatem, uenit enim Princeps mundi. et in eo non habet quicquam. illi qui per omne uitam sub timore mortis agebant, et seruierunt ijdem, ab eadem liberati; et derident eam quam illi horrescunt, tale est nunc quale sit uictum aliquem producendum, ad mortem et semper hoc spectantem, quisquam pinguem Reddat ex multis delicijs tale aliquid erat mors antiquo tempore nunc autem ueluti siquis quam illam timorem excludens cumdelicijs agens. pronuntietur pugnaturus et proponat agonem, ut jam non ad mortem, sed ad regnum adducatur. ex quibus efficuelles. et Hisqui in custodia pinguescerent quotidianis diebus sententiam sui interitus expectantes an ex illis pugnaturis quidem multam et laboraturis ultro ea uoluptate. ut diadema tantum Regni suscipiant

Homilia XXIIII.

Terrenis inhiamus et aterris noluimus abscindi siculi quidam uermes ex terra interram. et iterũ ex ipsa inter ipsam conuertuntur. sic et nos nec modicum Respicere uolumus nec auferre nos a causis mundi sed quasi quadam satietate et ebrietate dementi.

acperculti obstipuimus imaginantes. et sicut qui graui et dulci somnio detinentur non solum nocte, sed etiam ipsa luce veniente. et claro die facto jacent in lecto et non erubescunt, suæ voluptati s indulgere. et tempus operationis. et festinationis. tempus somni et segnitiei facientes, sic nos die stante cuncta quæ noctis sunt operamur dormientes somnia videntes imaginationes delicientes et clausis oculis mentis et corporis insanimus, aliena loquimur. ac si quisquam, nos alieno confodiat vulnere. nec sic sentimus. ac si nobis omnem quisque diripiat substantiam, ac si ipsam nobis incendat domum. imo non expectamus alios ut faciant, sed nos ipsi, hoc ipsi stimulantes nos ipsos omni die. ═

sicut in chordis contingit cum enim sunt ipsi sonitus molles et delicati et non convenienter. extenti etiam artis Ratio depravatur. et cogitur vitio servire. e chordarum, etc.

Homilia XXV.

Sicut regnantium statuæ quæ sine animo sunt, atque sermone nonnunquam ad se confugientibus hominibus anima atque Rationibus decoratis subvenire consueverunt, non quia sunt ære confectæ sed quia Retinent imaginem principalem ita et sanguis ille animalium qui irrationalis fuit animas habentes homines liberavit. non quia sanguis fuit. sed quia christi ipsius sanguinis signat adventum. ═

Homilia XXXI

Sicut cibus corporalis cum uentrem inuenerit aduersis humoribus occupatum et amplius laedit, magis nocet et nullum praestat auxilium, ita et iste spiritualis cibus si aliquem reppererit malignitate pollutum, magis eum perdet, non sua natura sed accipientis uitio, ==

Homilia XXIII

Sicut athletae perfruuntur quidem omni curatione et eo tempore quo sunt in certamine, sed non omni quiete nec plena remissione perfruuntur sub lepibus uiuentes. sed postea, omni plena que fruuntur. sic et Deus non ita praestat ut omnem quietem hic percipiamus. sed de longinquo (inquit) salutantes requie. ==

Homilia. XXX.

Et si uirtus amara sit. tamen fructus profert dulciores ut in arboribus cortex pene semper amarus et asper est fructus autem ipsi suauitate iucundi sunt, ==

Homilia. XLVI

Vita praesens non est melior carcere sicut illud ingressi domicilium omnes uidemus catenis adductos. sic et nunc si nos ab exteriore fantasia separati cuiusque uitam intrauerimus animam cuiusque uinculis ferro saeuioribus uinctam intuebimur. et maxime, si diuitem animas ingrediaris nam quanto pluribus induti fuerint tanto magis sunt impediti. Sicut igitur captiuum cum et dorso uideris et manibus et quandoque pedibus ferro depre.

ftam. ideo maxime miserum vocas
sic et divitem cum infinitis rebus circum
datum videris non propter ea locupletem
sed propter ipsum miserum esse puta
nam et praeter haec uincula custodem
etiam habet infestissimum pecunia-
rum amorem, qui prohibet hunc egredi
carcerem, sed innumeras ei parat pedicas.
custodes fores et obices et interiorem con-
jiciens custodiam etiam his uinculis gau-
dere persuadet. ita ut nec ullam inueniat
spem ab ingruentibus malis liberari et
si cogitatione. illius animam reuelaueris
non nudam sed squalentem, et sordidam
et pediculis plenam uidebis. ideo anima-
rum vostrarum Redemptorem deprecemur.
ut et vincula dirumpat, et hunc infestum
nobis custodem arceat, et ab illarum absol-
uens ferrearum pondere catenarum pennis
leuiorem nobis sensum efficiat.

Homilia LL de penitentia.

ut leuiores naues ocyus aequor trajiciunt
oneratiores uero ob grauitate pressae fundo
magis inhaerent, sic tenuis leuiorem reddit
cogitatum Reparat que cum facilitate praesen
tis vitae pelagus superare et in caelum festi-
nare

Homilia de p^{tia} v. tomi 224

cum homines facilius et minori tempore
destruant, quam construant, ut in aedificiis palet.

Contra Deus celotius construit quam destruit justificat quam perdit, mundum enim universum, et omnem eius ornatū sex diebus condidit. sed hiericho unam urbem septimo tandem die. dissoluit. =

Homilia de pœnitentia tomi VII

Cursores qui in agone currunt, vestimenta etiam pene necessaria abjiciunt ita iturus in cœlum. ut expeditior fit diuitias pene omnes pauperibus distribuat. =

homilia. VII tomi VII

quemadmodum vermis in ligno natus ipsum comminuit sic tristitia de peccato nata (est enim pena peccati indicta a Deo mulieri in dolore pariens filios) peccatum conterit per penitentiam inducta. =

Homilia. XLI

ut qui in mare uschum parāt, cum in profundum descenderint gemmas adferunt secum. his qui vident, ita nos pelagum scripturarū cognoscentes, in profundum spiritualis sapientiæ descendimus adferentes thesaurum bonum ornantem, animas plus quam capita Regum gemmatæ coronæ. =

Homilia. LXVII

Mœrentium societas grauem tristitiam vehementiam auferre consueuit. sicut in onere, siquis ponderis partem suceperit, soli ferenti sarcinam leuabit sic in omnibus alijs. =

Homilia X de diuite. et paupere

Diabolus colluctatus diu athletam vincere-

non potuit. suscitat fluctus et firmissimā petram mouere non potuit, machinationes suas adhibuit, et turrem validissimam non prostrauit. arborem concussit. et poma non decerpsit. et Ramos quidem confregit. sed Radici nihil nocuit. parietem perforauit sed thesaurum auferre non potuit thesaurum dico non auri et argenti. sed fidem Christi. uidisti petram firmissimam inter fluctus militem preparatum, turrem inexpugnabilem athletam hūc dicam. sed precellit. tantarum, copia coronarum, petram nominem. sed firmiorem uideo. militem appello. sed Robustiorem cerno constantiam, turrem eum nominabo. sed eminet sapientia. arborem eum dicam sed decorior inuenitur. fructum eum apellem. sed speciosior. demonstratur. thesaurum eum nominabo. sed copiosior dignoscitur. =

homilia LII

quemadmodum mari spirante et multis procellis insaniente ad portum confugere timor omnes cogit. sic et nunc fori procella et ciuitatis hijems omnes undique in ecclesiam compellit =

nisi tentatio nec corona. nisi certamina nec brauia. nisi studia. nec honores. nisi tribulatio nec Remissio. nisi

hyems nec aestas. et hoc non in hominibus tantum. sed in seminibus, quoque ipsis intueri licet, in his enim multam quidem pluuiam. multam uero nubium collisionem multam denique glaciem fieri oportet, si uernans spica exurgere debet. ubi uero sementis tempus. tempus et pluuiae post quam igitur nunc ingruit. hyems animarum non aeris deseramus et nos in hac hyeme ut in aestate metamus =

non sic semina de latus imber germinare et crescere facit. ut pietatis semen excitat, et uernare facit ex lachrimis ruens imber. hic animam detergit irrigat, mentem, ideo profundum sulcum proscindere necessarium =

quemadmodum aratrum immitens deorsum terram aperit tutam seminibus custodiam, parans, ne iacta in superficie. remaneat sed tanquam in ipsos terrae sinus immittantur et in tuto radices figant. sic et nos facere necessarium. et tanquam aratro tribulatione utentes. cordis profundum scindere ~~ut siqua dolosa herba~~ scindite cord a uestra ait propheta. corda igitur scindamus ut siqua dolosa herba et in proba cogitatio nobis inest radicitus eam euellamus. et puras pietatis seminibus terras exibeamus. nisi nunc renouemus nouale. nisi nunc seramus cum adest tribulatio. quando unquam in compunctionem ueniemus =

Cum agricola seminalium multo labore collecta seminauerit ignarus quae fiunt omnia, cernens admirabitur forteque apud se ipsum dicet. quid hic homo tandem facit. collecta dissipat. sed et terrae cum multa cura commiscet, ne facile colligi possint. nec tantum commiscet terrae. sed et optat uehementer fieri pluuiam. ut projecta omnia marcescant, et lutum fiant et turbabitur cernens fulmina et coruscationem deferri agricola uero non ita sed laetatur et gaudet hyemem cernens non enim presentia respicit sed futura. non ad fulmina^ sed uernantes spicas non graciem imbrem sed jucundissimam areae uentilationem ex ipsa nascentem fructum expectemus sitidem et nos aream et manipulos non praesentem laborem et dolorem sed orientem ex eo fructum mentis nostrae pentus ex eo implere poterimus et sicut aurum et si aquis immoretur propriam praestat speciem, siue in conflatorium ceciderit, splendidius rursum apparet. Lutum autem et fenum siue ~~aquis~~ aquis immisceri accidat hoc quidem marcescit illud uero dissoluitur. siue in ignem ceciderit hoc quidem frigitur. illud autem comburitur. sic certe justus et peccator ille quidem siue

^ sed ad manipulos non marcentia semina

remissione

Remissione fruatur. manet splendidus. sicut aurum aqua immersum. sive in tentationem ceciderit — splendior fit sicut aurum in igne. Peccator vero sive Remissione contristatur. dissolvitur. marcescit sicut fœnum et lutum aqua immorans. sive tentationem sustineat comburitur. perditur. sicut lutum et fœnum ab igne —

Sicut in arboribus accidit. si quis fructum cum foliis auferat et Ramos omnes amputet. Radice manente tota. cum maiori etiam Ornatu arbor Resurgit. sic quidem et in nobis si pietatis radix permaneat, et si divitiæ auferantur. et corpus corrumpatur. omnia Rursum, nobis cum maiori gloria redeunt. —

Sermone de carnis concupicentijs non sectandis

Somnus est vita presens nam ut somno pressi plæraque et supervacanea et frustra loquuntur. vident quæ persæpe nihil sanis ita et nos deterioraiis plera quæ speramus. siquidem qui indecora et impia gesserint eademque obversari sibi per visum Conspexerint. mox somno experrecti (?) turpi et indecoro affectu liberantur. a pœna quam pro scelere meruisset quod aliter nobis evenire solet, quibus desidiam et socordiam ignominiam atque supplicia perpetua sunt. item et qui per quietem, somniando ditescunt ubi dies illuxit inanes et divitijs vacui arguentur. captos vero dum vilitur inertia somno, plerumque necdum luce oborta falli

posse compertum est et ita ut breui eorum in somnia euanescant.

homilia XXX de diuitiis et uirtutib.

Si seruum habueris non ebrium nec contumacem. sed sobrium modestum. omni flagitio uacuum. hic si domi quotidie otiosus sedeat. si quorum a serbo usus debetur. domino nihil efficiat. dic obsecro nonne flagellabis eum. nonne tormentis afficies et verbera. nihil flagitii commisit. satis est igitur. mali hoc ipsum nihil boni fecisse. sic nobis agricola quidam nihil porro peculij nostri dissipet. neque dolis furtoue surripiat. tantum suas manus compressas domi tenes sedeat. semina non spargat. rura non scindat. uites non colat et quod ad agriculturam pertineat nihil prorsus efficiat. nonne ab eo supplicium sumemus. et tamen nihil intulit iniuria nec habemus omnino quid illum accusare poterimus. sed hoc ipsum arbitramur iniuriam et nostro quidem in corpore abstineat. capite manus non lingua excidat. non oculos eruat non denique tale quicquam mali faciat, otiosa tamen fuerit nec sui quidquid est officij. toto corpori sufficiat. nonne ipsam potius fuerit abscindere quam nihil agentem et inutilem toto corpori manum circumferre. quod autem os. si neque manum absumpserit. neque pectus momorderit. quae uero ad se pertineant prorsus omiserit. nonne illud omnia obsignasse melius fuerat. in his igitur si non modo aliquid fecisse mali, uerum etiam aliquid omisisse boni. magna comprobatur.

in Iuria Porro diuinis in Rebus idipsum multo magis appareat. ==

Homilia. LX in genesim.

Sicut nauis quae aquis impletur ut exauriri nequeat, statim submergitur ita et homo cum crapulae et Ebrietati se ipsum exponit in preceps uadit et Rationem suam submergit.

Sermone XXX de jejuniis et geneseos. ==

Iocundum quidem nautis est uer, Iocundum quoque agricolis, sed neque nautis, neque agricolis ita Iocundum est ueris tempus, ut his qui philosophari volunt, Iocunda sunt, jejuniorum, dies. spirituale animarum uer, et fidissima tranquillitas animorum, nam agricolis uer ideo jocundum est, quod delectat aspicere, tunc depictam floribus terram, et uariis frondibus uirgulta comantia. nautis uero acceptum est uer. quod dorsum maris deductis nauibus tuto licebit ascendere, nec undarum pericula formidare, nobis autem jocundum est jejuniorum uer. quod tunc non undarum, sed cogitationum et concupiscentiam carnis fluctus ac turbines mitigauit et coronae. nobis non florum. sed spiritualium gratiarum parantur. =

Sicut apud magistros literarum fieri uidemus quorum alius puerulum de gremio matris acceptum et ignarum omnium atque incapacem maiorum primis tantum modo imbuit elementis quem Rursus alius magister accipiens perfectioribus instruit disciplinis. ita et Moises ignaram omnium rudem hominum naturam (et ut ita dicam) nuper a lecte cunstram prima diuinae cognitionis edocet elementa. Ioannes.

autem Et paulus velut a Moyse jamque prima sunt imbutos homines ad excelsiora et perfectiora deducunt, non ut quaeque prima sunt destruentes, sed tanquam fundamento competenter posito superponentes totius aedificii celsa fastigia. vidisti utriusque testamenti structuram unius lineae modulatorem directum. vidisti totius aedificii consonam quadraturam. =

Homilia XXXVI. de vitiis et virtutibus.

ut enim cum febrescit puer grabato assidens filio, mater querebunda voce saepius imprecatur, utinam hoc mihi daretur posse. meam tuam fili suscipere febrem. et hanc omnem in me haurire flammam: sic etiam pro vobis utinam perduellis remspene gerere posse =

ut in theatris qui per sublatum funem scandere ac descendere exercent, si parum aliquid oculorum acies erravit praecipites continuo ruunt. ita qui spiritualem grassantur viam. si breve segnitia tempus consederit per anfractus quosdam, proni. saepe traduntur. et funiculo quidem! hic limes angustior est erectus magis et arduus multoque celsior cuius ad apicem terminatur caelum. =

sicut in cythara non unius tantum fidis melodiam excitasse satis est, sed omnes pari quodam numero percurrenda. sic in virtute animi. non una tantum lex nobis ad salutem sufficit, sed omnes aeque diligenter observandae sunt. =

homilia XV de posterioribus

in medio laqueorum ambulas quadecausa laquei ne deorsum volemus. sed superiora quaeramus. etenim volatilia, donec in altum aera secant, non facile capiuntur. ita tu donec ad superiora respexeris nec laqueo nec ullius aliis falsae capieris insidiis.

Venator est diabolus. fias igitur illius calamis sublimior in altum ascendens non amplius ullam rerum humanarum admirabitur sed sicut post quam in montium verticem ascenderimus parva nobis et urbs et moenia esse uidentur. et formicarum more nobis uiri super terram ire uidentur. sic post quam supercelsam prophetissae cogitationem ascenderis nihil te tenebrum percellere poterit. sed parua uidebuntur. omnia et diuitiae gloria. potentia honor. et siquid aliud huiusmodi illud continuo ratiocinemur. sicut auicula laqueo capta utilitas nulla sed frustra et in cassum alas concutit. ita tibi nulla rationum utilitas si ab improba penitus cupiditate captus sis sed quantum cunque resilieris captus es. ideo ala sunt auiculis ut fugiant laqueos. propterea ratiocinationes hominibus ut peccata fugiant. quam igitur ueniam habebimus quam vero defensionem. cum brutis simus dementiores. auicula namque semel capta laqueo mox elapsa. et rursus in rete decidens et effugiens. iisdem iterum difficile capientur. nam cuique fit experientia cautela magistra. nos saepius eisdem capti in eadem cadimus.

Homilia. VII

Sicut caelestibus pugnans studio exire festinat ut uulneribus liberetur. et luctator expectatores exurgere concupiscit ut laboribus absoluatur. sic in rigida et aspera uita cum uirtute uiuens finem desiderat ut praesentib. eripiatur laboribus et pro repositis ualeat coronis confidere ad tranquillum nauigans portum. et in illo trans migrans ubi non est amplius timendum naufragium. ideo Deus laboriosam.

naturaliter uitam nostram et graucem instituit ut præsenti tribulatione compulsi futurorum desiderium capiamus. si enim nunc cum sint tot tristitiæ pericula timores et curæ nos undique circumeuntes tam libenter præsenti immoramur uitæ si nihil horum esset et absque tristitia et ærumnis omnibus tota foret uita nostra. quando unquam futura desideraremus.

Homilia. 1 in psal. 1 in Proœmio.

Pictores imitantur arte naturam et colores coloribus permiscentes, uisibiles corporum depingunt imagines et faciunt homines et animalia, et arbores. et reges. et rusticos, et barbaros, et pugnas. et rixas torrentes sanguinum, et lanceas. et loricas et scuta, et sedem regalem, et imperatorem sedentem. et barbarum et subditum et gladium acutum et fluuios decurrentes et campos uariis floribus adornatos et omnia quæ uidentur. per artem imitantes. mirabilem historiam uidentibus præstant. sic et prophetæ uelut, quidam pictores sunt uirtutis ac militiæ. describunt enim et illi peccatorem justum pænitentem stantem. cadentem, surgentem, titubantem et sicut faciunt peccatores occidentes et occisos. sic et prophetæ faciunt, aliquando quidem insurgentia peccata. aliquando etiam allisa. sicut habent imagines subscriptiones deorsum fixas. miraij colore in quibus scriptum est qui rex. quod prælium uicerit. ita in psalmis desuper titulus fixus est quæ causa sit quæue doctrina et quam propter psalmus sit dictus.

Sermone de fide et lege.

ut lanas quæ subinde in tincturas im-

merguntur. ut crebra tinctio profundius operationem recipere faciat. itaopus est ut animæ nostræ continuo in diuinos sermones intigantur. ut abluamur. quide a ueteri opprobrio induamur autem noua pulchritudinem. lanæ cum intinguntur. nomen naturæ suæ amittunt, non ultra uocantur lana sed purpura, prasinum coccinum, uel simile aliquid. si tinctio naturæ nomen transformat, cur dei natura non hominem. ut is qui pulueris imaginem, portauit post tinctionem fulgidam portat et cælestem. =

Sermone de humilitate

ne fiat quod in lampadibus in quarũ ampullas si parum instillaueris olei. satis alimenti habet ignis sin justo largius infuderis, etiam quæ lucea est flamam extingueris: non igitur uos obruam multitudine dictorum. =

Homilia 1. in Psalmum 1.

Si uideris uirum aut mulierum. speciosam ne admireris nam et roboreæ arbores cum densæ sint foliis et altitudine excelsæ. attamen non habent fructum hominibus aptum sed porcis afferent cibũ uineam autem per terram repens maturum uuarum afert fructum. quid ergo uis uineam habere an arborem. puto te uineam eligere magis quæ letitia est ad hominũ usus quam arborem animalium escam quid ape utilius est, quid pauone pulchrius quid formica. sapientius: et apis quidem dulcedinem in se habet, et aculeum. pauo uero solummodo in pennis est ~~inl~~ nõi in

fructu decorus. formica uero contemptibilis hominibus, sed magistra uirtutum est.

Sicut cum quidam graui egritudine uexatur. et multis indiget medicamentibus et atenuatus est sumptibus: si introierit medicus et dixerit ad egrotum. plures species ad confectionem medicaminis necessariæ sunt, respondeat uero detineor, dicat ad eum medicus, illam et illam da mihi speciem tantum, cetera de meo prestabo: sic et Deus dicit da mihi confessionem tuam lacrymas tuas penitentiæ, cætera autem pro hoc misericordia mea præstabo. ideo Rogat David. dela. Laua me ab iniquitate mea.

egrotus non habes uiridia cantas speci es etiam paperta te

Homilia xvii de Recipiendo Seueriano

Sicut capiti corpus cohærere necessarium. ita ecclesiam sacerdoti et principi populum, ut que virgulta radicibus et fontibus riuuli, ita et filii patri et magistro discipuli.

Homilia xix ad eutropium.

Omnia Vanitas. omnia Repente spiritus flatu tanquam folia cuncta decussa sunt et arbor nuda derelicta est, et non solum nuda, sed ab ipsis conuulsa radicibus. omnia nox sunt, et somnia, nam et die exorta nusquam comparuerunt. umbra erat et pertransiit. fumus fuit et dissolutus est. bullæ aquarum fuerunt, et disruptæ sunt, Araneæ telæ erant, et discissæ sunt.

Homilia xx.

Non est periculosum in prælio uul.

nerari, sed post uulnus acceptum desperatione curandi medellam uulneri denegare, nullus se demergit naue fluctibus semel mersa, ac totum omnes perditum desijt nauigare. sed rursus ad maria nudusque festinat. rursa immensa periculat freta, et iterato felicius cursu, casus prioris damna compensat. saepe et jam athletas uidemus post frequentes lapsus et detractationes plurimas coronari. militem quoque scimus post fugas multas, uirum forte fuisse et uicisse uictores ═ Homilia de Sancto et adorando spiritu

Da mihi nauim uacuam gubernatorem, nautas, funes, anchoras, omnia disposita et nusquam esset spiritum uenti non ne tardat omnis quantus cunque est apparatus si desit operatio spiritus: ita fieri solet. licet sit sermonis ampla supellex et mens profunda et eloquentia, et intelligentia et non adsit spiritus sanctus qui uim suppeditet. otiosa sunt omnia. =

Homilia XII de muliere chananea

Sicut pluuia in terram descendens eleuat semina, sic et tribulatio animam intrans auget desiderium, sicut aurum in camino non laeditur. ita nec stabili animae tribulatio nocebit. quid operatur caminus. aurum mundat, quid operatur tribulatio tolerantiam amplioream coronam. ubi sunt q nos tribulat folia erant, et uento flante dispersa sunt paleae erant, et aspirante aura rapta sunt. et purum remansit triticum, fundamentum

Stat supra Petram =

De patientia Iob. homilia. V.

Vt in certamine athletam, sudore. calore frigore, puluere. multo labore. periculis luctari oportet. sicet iustum in hac militia plurima pati et omnia strenue ferre decet, si splendidam utique palmam accipere debeat. si corpus ita maxime laudamus quod frigus. calorem, famem. sitim. et caeteros labores. haud grauatim ferat. multo magis laudanda anima quae fortit omnes impetus malorum fortiter ac strenue pati.

Homilia. L. X V I I.

quemadmodum qui putres et ruina minantes parietes albo tectario liniunt, non tamen eos possunt erigere, ita et mendaces facile deprehenduntur. et omnis error ita imbecillis est, quamuis extrinsecus callide. fucetur. =

Si quis contumeliam inferat nobis lugemus. contrahimur. si quid diripiat, idem patimur illorum more paruulorum infantum quos astutiores coetanij pro nihilo irritant, sed ex miris constritantes occisionibus. uerum tamen et illos si aegre ferre uiderint mordere pergunt. si uero ridentes consistunt at nos et his stolidiores sumus pro quibus oportebat ridere. pro his lamentamur. supplicio puerile. hic sententiam omittentes. caelos petamus, uiros enim perfectos uult nos esse christus. = :1.

Homilia. X V I.

neque uulnerato sufficit ad salutem tantum modo spicula de corpore euellere, sed etiam remedia adhibere uulneribus. deli-

tris ante temulentia diffluebas: ieiunio et aqua potu utrumque compensa &c. =

Homilia XVII

Homo uere iustus similis est pulchre mulieri nihil exteriorum indigenti: sed naturalem habentem pulchritudinem. hormo fic[k]e iustus hypocrita. similis est meretrici cuidam turpi atque deformi. multos tamen habenti fucos. nec tamen turpitudinem obumbrare ualenti. sed quanto quis propius accesserit, magis redarguitioni obnoxia. =

Homilia X.

Mansuetiores filiorum parentes cum paruulos suos uiderint a se quidem discedere, aequaeuorum autem filiorum lusibus detineri, praecipiunt famulis terribilia multa simulare, ut exagitati etiam metu paruuli ad maternum sinum festinent confugere. ita et Deus non modo ab aliis nos sinit tribulari saepe sed non nunquam etiam ipse plagam minatur. non ut eam in nos inducat, sed ut nos ad se potius adducat, siquidem cum ad eum fuerimus reuersi, continuo dissoluit timorem. =

Homilia XXIIII

Sicut calcata pedibus brutorum margarita. non ideo quia uilis est conculcatur. sed quia in porcorum incidit uilitatem, ita iustus inter peccatores contemnitur. =

quod si nautis minaces illi pelagi fluctus, si tempestates atque hyemes agricolis. si uulnera caedesque militibus si grauissimi illi ictus, plagaeque pugilibus leues uidentur. atque tolerabiles propter.

spem temporalium ac pereuntium commodorum. multo magis cum c(o)elis proponatur in præmio et ineffabilia illa bona atque perpetua, nihil ex præsentibus his aduersitatibus sentietur.

Homilia XXX IIII
de diversis

Sicut in tempore hyemis inter uirides et aridas arbores discretio non est. cum autem uenit tempus beatum uernale discernuntur. ita nunc unusquisque secundum fidem suam et opera sua manifestabitur impiis quidem nulla proferentibus folia nec fructum. sancti autem et fructu ~~et~~ gloriæ ornabuntur et foliis uestientur æternæ uitæ

Homilia XXX. de ira

Sicut febre correptus. non tantum hanc passus est molestiam quod infirmatus est. uerum et post morbum jam erit ~~ae~~ imbecillior. licet ad ualetudinem ex longa redeat ægritudine. sic quidem in peccato licet conualeamus, etiam multa indigemus fortitudine, age mihi quempiam contumeliosum licet contumeliæ pœnas non dederit aliud tamen lugendum est, quod anima eius reddita sit impudentior. Peccatorum enim quoque crimine patrato et transacto quoddam in anima nostra uenenum reponitur. Non audis quosdam dicentes cum bene ualeant, nondum aquam audeo bibere atqui conualuit quidem, sed morbus hoc + intulit ~~at~~ detrimentum.

Homilia. V.

Balneum egressus publica conuenticula euitas ne beneficium forte fomenti negotia.

molestiora corrumpāt, quanto magis cum ab ecclesia congregatione regrederis. oportet hoc facere. nec ignem deuotionis. quem sermo in uobis prædicationis accenderat. extinguant pestifera colloquia, et conuersatio. uitiosarum hominum. ═

Homilia XLII.

Qui curam canum habent ne plus quam expedit impleantur ut ueloces sint et uenatici dum fame premuntur. se uero non curant ne crapulentur.. et bruta quidem temperanter. agere docet ipsi uero ad brutorum feritatem deducuntur an non uidetur tibi esse opus temperantiæ cum canis qui fame medetur. postquam uenatus aliquid ceperit a præsenti se continere esca et appositam cernens mensā licet urgente fame dominum expectat. Reuereamur nosmet ipsos uestros docete uentres ita philosophari; canis futuræ uoluptatis spe præsentem contemnit. tu non uis presentia contemnere spe futurorū bonorum. ═

Homilia V. de diuersis.

Si quis te in Regias duxisset aulas et de parietibus aurum undique fulgens et omnium alium ornatum tibi demonstrasset, postea te inde in pauperis cellam induxisset. et te post breue tempus in Regias reducturum aulas. et perennem mansionem se tibi daturum promisisset. nunquid non deberes affici desiderio. uel ipsos dies paucos ægre ferre. Hoc quoque de cælo. de terra.

cogites, et ingemiscas. cum Paulo non propter mortem, sed propter praesentem uitam. =

Homilia. LI.

nec enim si quis uulnus habens et super imponens medicamentum non diligenter. alligauerit, sed aquam et puluerem, et squalorem et alia mille, uulnus suum atterere ualentia permiserit incidere. quam quam amplius ab eo poterit effici. sed non per medicaminum infirmitatem. sed per proprium torporem hoc et nobis accidere solet cum et diuinis sermonibus parum intendamus. nos uero penitus. et semper secularibus addicamus. sic totum semen suffocatur, et omnia fiunt infructuosa. =

Homilia. LXXXI

Veluti enim ebrius majori siti uexatur. quam qui modico uino usus est. ita multo magis pecunia adiuitibus, quam a pauperibus concupiscitur. et quemadmodum ignis addita materia magis efficitur sic pecuniarum auiditas adjectione auri magis extollitur. =

Homilia LXXXII

quemadmodum qui continua siti uexatur. etiam si mille fontes imbiberit. tamen quia bibendo satiari non potest, paruam inde percipit uoluptatem. sic auari non modo non quiescunt adipiscendo. uerum etiam quoniam nullus huius cupiditatis terminus est uehementius cruciantur. =

Homilia. LXXXIIII

quemadmodum si quis amans mulier

Homilia. LXX

Si quis aliquem uiolentum acriter considerans animi intemperantem intentionem considerans quod bene uolentem non insolenter seruire agit multo magis dolorem increpantem non audientem tyrannica ista dicentem neque quasi Principis bonis constitutionem sed [illegible]

Homil. LVI

sicut qui in metallis [illegible] operi [illegible] sunt nullum inde emolumentum nullas opes consequuntur sed periculo majori atque detrimento sicut alii illa borant nihil prorsus de sudore de labore commode quam plerumque sibe sunt ad fructum suum inde concurrentes. ita et illi qui non sibi, sed aliis diuitias quaerunt immo etiam multo miseriores sunt quoniam mors doloris finem illis, nobis uero gehenna expectat uerumque afflictionis initium affert.

Homilia. LXIII

qui caelorum regna permutant pecunia idem faciunt ac si quis regno expulsus amplissimo stercoris cumulo gloriet. immo stercus magis necessarium quam pecunia acervus. tum ad-

Rem amplexu uti non possit extremo dolore cruciatur. sic divites facultate quam habent, si avari sunt, nullo modo se satiare possunt, sed sibi accidit tale, quale quidem vir sapiens de eunuchis ait, cupiditas autem eunuchi virginitatis adolescentula florem nititur eripere, sicut igitur eunuchus virginem amplexus ingemiscit. sic omnes qui divitiis inhiant, =

= ad edificandum ... ad agros excolendum ... animum suam suffusum curam ingerit et igne avaritie exurit. quam ... radicem omnium malorum appellant —

pecuniam si amentem homines reperit insanum reddit, si lascivum in majorem impellit luxuriam. pecunia cupiditas tenebrosa est. qua efficitur ut aliter quam se habeant res videantur sed quemadmodum si quis in profundissimis tenebris. &c.

Homilia. LXVI

ut miles in militia edificia non construit. sed vilia tuguriola, neque agrum excolit sed valla tantum, et fossas ad munitionem suscitat et neque mercaturam, exercet, sed scit hæc in patria non in castris facienda esse ita et nos facere oportet, qui huc militare venimus adversus diabolum. supernam patriam et ibi omnem affluentiam expectantes. =

Homilia. LIIII in caput, XXV mathei de opere imperfecto..

sicut ovis ad mortem ducitur et non clamat vita eius tollitur et mansuetudo eius non immutatur. sic et sancti mali dicuntur. et non remaledicunt, percutiuntur. et non repercutient. bona eorum dirip.

cantur. et illi non contradicunt. dolorem sentiunt, clamorem non emittunt. =

Si tu consistas in publico pariter cum amico. et veniens aliquis illum salutet et te contemnat aut separans illum a te cum illo loquatur. aut familiariter cum illo jocetur. nonne tu relictus solus spoliatus in publico et graviorem existimas illam confusionem quam mortem. et quomodo putas impios confundendos in die judicij. quando ante conspectum angelorum segregatis justis fuerint derelicti. nonne etsi ulterius nihil paterentur. illa sola verecundia sufficeret illis ad poenam. =

hodie si amicus tuus aut colonus aliquod tibi offerat, munus verbi gratia aliquod vestimentum, tu autem despiciens illud eo ipso vidente, des illud uni ex circumstantibus servis nonne munus. vilescere facis et confundes graviter offerentem, sicut suscipiens munus illius statim vestieris te et processeris cum ipso vestimento, magnificas munus et nimis laetificas offerentem. putas quanto gaudio extollentur sancti quando. quando in conspectu omnium angelorum quod fecerunt hominibus. ipse dominus fatetur. se accepisse. =

quemadmodum si quis a Rege suo contra hostem transmissus colludit cum eo et factione habita. fugam petit prodidit causam regis sui, et confundit virtutem ipsius. ita qui suo arbitrio et +

negligentia diabolo locum dat, confundit eum qui propter gloriam suam, ~~qui~~ contra diabolum eum quasi in expeditione creando transmisit et victus ostendit diabolum potentem esse. quum nihil possit.

Homilia LV.

Criminosas personas judex auditurus in publico tribunal suum collocat in excelso circa se collocat. vexilla. regalia ante conspectum suum ponit super mensam tabellam. unde tribus digitis. mortem hominum scribat, aut vitam. huic inde officiales ordinante consistunt, in medio secretario ponuntur genera horrenda pœnarum, quæ non solum pati. sed et videre tormentum est. stant justa parati tortores. crudeliores aspectu quam manibus. tanta judicij facies cuius dam schematis terrore vestitur. et cum ad medium productæ fuerunt, criminosa persona ante interrogationem. judicij facies ipsius judicij terribilia discutiuntur. cum, ipsius judicij terribilia discutiuntur. aspectu similiter et dominus se ad suum judicium venturum promisit similiter. cum terrore. non cum simili terrore. pœnæ enim quæ hic sunt, non comparandæ ad æternas pœnas. sic ne gloria ista.

Basilius ~~idem~~ de spiritu sancto. Similia sancti Basilij magni

quemadmodum in corpora mollia cedentia que non possis egregiam plagam impingere eo quod obsistere contraque niti non queant. ita cum qui palam insaniunt, non possis fortis juvenilique redargutio.

ne percellere. ═

quomodo mare baptysmi typum gerens separat apharaone. sic et lauacrum hoc a diabolica tyrannide. illud quidem occidit hostem, in se se moritur. et inimicitia quæ nobis fuit cum Deo ab illo populus exijt illessus ascendamus et nos ab aquis tanquam ex mortuis viui seruati per gratiam eius qui uocauit nos at umbra quam fecit nubes figura est dei uiproficiscente a spiritu sancto qua flammam cupiditatum mortificando menbra Refrigerat. ═

quemadmodum enim si in nocte tollas lucernam. e domo superest ut nihil uideant oculi nihil operentur virtutes nec agnoscatur Rerum dignitas. sed per ignorantiam aurum perinde conculcetur. ac si ferrum esset: ita in Initelligibili gubernatione, impossibile est illam iustitiæ manere. uitam absque spiritu, nihilo profecto magis quam exercitus in Recto ordine manere potest absente, duce. aut chorus in consonantiam nisi adsit chori præfectus qui temperet harmoniam. ═

De Ebrietate ═

Velut nauigia quando fluctibus procella acceptis grauantur necessario comeatus vacuatione, ac projectione uacuanda sunt, sic ebriis rerum stomachum grauantium vacuatio necessaria, ex quo et uomitione et dejectione frequenti,

Vix leuari possunt, tanto naufragis deteriores. quanto illi res causantur. extrinsecus et mare. ═══

Sicut splendens aliquid ui superficit. summe autem splendens hebetat atque uastat et magni sonitus ac strepitus ob excessum auditum tollunt. sic et isti ob assiduam atque immodicam voluptatem sese uastant atque corrumpunt. et a delectationis uia omnino auertunt. =

De inuidia.

quemadmodum uenenum ferrũ sic inuidia hos qui eam pasident, absumit atque vastat, magis autem sicuti uiperas dicunt, abrupto matris uentre nasci, sic et inuidia consipientem eam animam corrodere. simulacta(?) labefacere, apta est, nec mirum cum hominem malignum et inuidum, continuus dolor atque tristitia comitantur. =

quemadmodum sagittæ magna ui emissæ si in durum aliquid acrespuens inciderint in emittentem facile redeunt, sic inuidia proximis tristitiam nequaquam adfert inuidenti tantum officit =

Sicut uultures permulta quidem prata multa etiam amena et adorata loca circumuolantes ad tabida et fœculenta loca feruntur. Musæ quoque salubre si quod offendunt, prætereunt ad ulcera uero properant, sic et inuidi uitæ splendorem ac Rerum bene gestarum, magnitudinem minime quidem Respiciunt, manca uero

et fragilia et si quid erratum (ut quando que Rebus accidit humanis) tantum obseruant, hæc diuulgant, et per hæc tantum homines dignosci uolunt. =

in Psalmum. Ir.

quemadmodum in gradibus prima est ascensio ab humo recessus sic in exercitatione laudabilis operis discessus a malo.

Cuilibet disciplinæ necesse est indemonstrata esse discentibus principia hoc enim manifeste ex iis quæ sunt extra fidem apparet, nam si geometricæ prima principia non concedas durum fuerit inde Sympasma deducere, item in arithmetica in primis immorantes elementis reliqua quæ ex iis sequuntur impediunt, sic et medicis medicinæ principia minime demonstrantur. denique in quolibet studio quo ordine in finem procedit impossibile primorum subjectorum demonstrationes inquirere. sed necesse omnium artium quæ probatione nituntur principia sine inuestigatione, aut Ratione posita. Reliqua quæ deinceps sequuntur cum Ratione ostendant, sic et theologiæ misterium ex fide minime Rationibus probata ædificium quærit. =

in Psalmum x. IIII.

quemadmodum incola qui alienæ inquilinus est domus ad domini arbitrium eam colit atque exercet. ita et nobis carnis diligentia traditur. ut congrue eam exercentes fructum ex ea bonum præbenti reddamus, si enim Deo digna fuerit, fiet,

eius tabernaculum. =

in Psalmum XLIIII.

Quemadmodum pannus stamine orditus contexitur. sic si uerba facta comitentur. aut sermonibus probis actiones induantur. ornatissima quaedam animae circumdatio uarietasque fiet qui uitam re ac uerbo perfectam redolet fimbriae namque uestis spiritualis hae sunt, ideo aureae dicuntur. quae item uirtutem notare uidentur. re ac uerbo absolutam quod hae uestibus extent ac panno supersunt. =

in Psalmum XLV.

Velut oculis euenire solet ut interualla remota hebetem faciunt uisibilium comprehensionum, propinquantes uero ac uicinitates intuentium stricte ac distinctae notitiam uisibilium praebent, ita et in contemplationibus puris is qui per bona opera se se deo familiarem ac propinquum non reddit ipsius opera puris mentis oculis uidere non poterit, idcirco Venite appropinquate et sic uidete opera domini, &c. =

Sicut calamus instrumentum scribendi est ipsum scite mouente manu ad eorum significationem quae scribuntur. sic etiam iusti lingua quam sanctus mouet spiritus aeternae uitae, uerba ardentium cordibus inscribit tincta quidem non atramento, sed spiritu Dei uiuentis. =

in Psal. XXXIII.

Sicut sensibile hoc lumen non omnibus similiter oritur, sed habentibus.

oculis et vigilantibus et nullo impedimento prohiberi ualentibus. recte conspicitur. solis aduentus. sic et justitiæ. uerum lumen quod illuminat omnem. hominem uenientem in hunc mundum, non omnibus eius splendorem præbet. sed his tantum qui recte erga Deum se habent lux inquit orta non peccatori sed justo. ut enim ortus est sol sed non uespertilionibus. nec aliis animalibus nocturnis. sic et lux natura quidem ipsa fulgens et clara est non tamen omnes claritatis participes existunt. =

In Psal. LX.

Ego fratres hodie vestram ad audiendum alacritatem respiciens et meam dicendo debilitatem considerans quandā similitudinem pueri infantis mihi uidere videor. qui tadē ubera materno ob. ualetudinem deficiētaꝫ prohibetur. mater uero filij desiderium sentiens quāquam exiccato lactis fonte uexata. tamen et manibus puerilibus pulsata ubera qualia cunque præbet non tam ut infantem nutriat quām ut flentem sedet et ad quietem adducat. sic itaque mihi euenit quiquamquam valde sum ex hoc morbo corpore debilitatus, non consolationem vobis quidem optatam ac dignam offeram. sed copiam ac facundiam, qualem possumus præstabo. quam omrem chari-

tati uestræ tantum satis erit uestrum in me desiderium sela(?) uxe sedare. ==

In gordianum martyrem militem Cæsarien.

quemadmodum ex igne naturaliter emicat splendor ex unguento quoque præstāti diffunditur odor. sic et sanctorum commemoratione gestorum, ad omnes prouenit utilitas. =

Sicut arbores quæ bona ferunt poma propriæ bonitatis laudem nutrienti tribuunt humo. sic iste noster Vrbis prodiens utero ad summumque gloriæ culmē euectus patriæ quæ eum produxit, atque aluit honorem gloriosissimi martyrij tribuit Iucunda sunt nobis externa poma, modo delectent sapore sed longe nostro longe gratiora gustui propria quam peregrina præterquam quod et gloriā quandā nobis conferre uidentur. =

quemadmodum apes fumo fugante et columbos fætor expellit. sic uitæ nostræ custodem angelum lugubre acquetens abigit peccatum sed et delicti cuiuspiam reticentia latens est animi morbus.

Veluti tragœdorum est fictio personaque accōmoda quibus theatra constituuntur. sic t(?)ordine putas lugenti et personam et formam conuenientem esse oportere. uestem imprimis atram, comam squalentem tenebrosam domum sordidam puluerulentam. Rerum euentū formidabo non mentem auertam, non sinam me a plaga improuisa præcipitem agi iam

dia probe instructus sum, nihil humanū stabile. magnæ ciuitates atque illustres et munitionum claritate et colendorum potentia. et Reliqua copia domi forisque pollentes in solis Ruinis signa ueteris nobilitatis ostendunt, et nauigium quod ex multis sæpe naufragiis seruatum sit ac milies quidem mare beloci ter percurrit, milleque commeatus uectoribus tulerit uno demum spiritus impulsu dissipatur. exercitus quoque sæpe uictor in prælio hostibus quandoque mutata fortuna, miserum. spectaculum factus est. gentes item omnes et insulæ in magnam prouectæ potentiam et aut tempore desierunt, aut libertatē cum seruitute commutauerunt, denique quodcunque e maximorum et intolerabilium malorum dixeris nullum est quod in uita Priorum exemplum non habeat sicut enim pondera in uita lancibus judicamus et auri differentiam lapidis frictu probamus. sic ad mensuram Rerū nobis a domino prepositatum memoria referentes, nequaquam a modo et ordine excidamus. sicut qui oculis infirmis sunt a Rebus ualde claris uisum auertunt, in floribus et herbis conquiescunt, sic et animam non jugiter tristia respicere nec presentibus rebus mæstis ad hærere sed ad uariorum bonorum contemplationum oculas.

tollere

tollere oportet, hoc ita modo uita gaudebit si deum semper suscipiat. =

in sanctam christi natiuitatem –

quomodo ergo inquit corporali infirmitate /. Deus uerbu̅ repletus non est. hoc mo̅do inquam quoneque ignis ferri propietates in se trajicit, nigredinem habet ferrum. et frigus ignescens tamen speciem ignis induit et candescens ignem non infuscat, et ut ipsum flammascit ita fla̅ma̅ ignis suo frigore non restinguit. pari ratione humana domini caro diuinitatis particeps facta. diuinitati suas infermitates non impertijt. =

non ne uides solem et in cœna agentem et sordidis ad lucentem. nulla tamen inde grauiolentiam, contrahere, sed contra, ubi assiduus hæserit, purulentias exiccare, quid igitur times. inpassibilis at syncera naturæ ne maculam a nobis referat, = –

in illud lucæ destruam horrea mea. &c. =

Mihi auaritiæ uitium non dissimile ui– detur quoniam moribus. qui potius optat in gluuie, dirempsi quam ex reliquijs aliquid, ad indignos peruenire. =

quem admodum enim sementis quæ in terra facitur. lucrum affert ei qui jecit, ita etiam panis in esurientis manum seminatus multiplex. commodum in posterum reddit, =

Putei qui exhauriuntur. melius fluunt, quibus si suas aquas in tactas relinquas fœtorem contrahunt. ita etiam diuitiarum quies inutilis. motus et transgressus publice

utilis est et fructuosus.

Homilia aduersus diuites —

Caeterum mihi uidetur hic adolescentis affectus aut eorum qui huicsimiles sunt istius modi esse ac siquis uiator desiderio alicuius ciuitatis donec ad ipsam perueniat cursum intendat, ac deinde mansionem in suburbanis eligat, paulum progrediendi taedio omnem priorem ~~emolatum~~, laborem, sibi inutilem reddens. seque ab omni urbanorum spectaculorum pulchritudine excludens. istius modi illi sunt, qui reliqua facienda suscipiunt, de bonis suis demittendis renituntur =

quemadmodum fluuij exiguo fonte orti incrementis subinde acceptis ita augescunt ut resistere illis nequeas et uiolento impetu quicquid obstat secum trahunt, ita etiam qui ad magnam potentiam euadūt ex ipsis a se oppressis majores adnoscendum uires accipiunt, et per eos quos ante leserut ~~uires~~ reliquos in seruitutem redigunt, et potentiae incremento uberiorem facultatem, male agendi nanciscuntur. =

nec pueris sub pedagogo constitutis similis fias. qui castigatione irritati scindūt libellos. patre uero consolante ac cibum praebente, uestem concerpunt, uel matris ora unguibus petunt, nam et gubernatorem tempestas, et athletam stadium, et ducem pugna magnanimum uero. et plane christianum calamitas. tentatio. prouocatio. labor et incommodum probant, et ostendunt.

nes tristes animarum ut aurum, deprehendunt. =

fluunt enim tempora nec moratorem expectant, festinant dies ignarum et cessatorem praeter currentes et quemadmodum fieri non potest. ut decursu fluvij sistas ac aqua eius ad necessaria uti possis, nisi inprimo occursu et ubi sese obijcit humanis. ita neque tempus necessariis circuitibus impulsum, cohibere queas aut jam elapsum ad caput revocare, aut usum illius habere, nisi quis cum se offert arripiat. =

nam et diligentia utilitas provenit quando uero dolor. ob curam minime lenitur, necessaria est inutilis membri alienatio. ne morbi eius continuatio, caetera corporis uitalia. percurrat, ex quo non incisio aut cauterium, non medicus causa. sed morb⁹ =

idem alicubi

ut serpens priusquam uadat ad bibendam aquam: euomit uenenum omne. ita tu omne venenum irae amarum euome et remitte conseruo tuo centum denarios ut tibi dimittantur decem millia. =

quemadmodum enim parui pueri doctrinam despicientes ob ferulas flagellaque, quae magistri et paedagogi adhibere solet attentius dictata suscipiunt. et ipse sermo ante plagas non auditur post uerbera doloresque uelut statim apertis auribus et auditu excipitur oratio et memoria custoditur. sic qui diuina audiunt praecepta et ad ea seruanda.

se negligenter habent postquam adeo disciplina eis inflicta est ad ipsius mandata. seruanda ac ei obtemperandum uoce quadam excitati uidentur. =

D. CLEMES EPIST. PRIMA AD IACOBUM FRATREM DOMINI =

Similis namque omnis ecclesiae status naui magnae quae per undosum pelagus de diversis locis et regionibus uiros portat ad unam potentis regis urbem properare cupientes. sit. ergo nauis huius portus. Dominus ipse omnipotens. Deus gubernator uero sit cristus, tum deinde proretae officium episcopus impleat, presbiteri nautarum: diacones dispensatorum teneant locum. hi qui catechizant, nautologis conferantur. epibatis autem totius fraternitatis multitudo sit, similis, ipsum quoque mare hic mundus habeatur. uentorum uero uarietates. et turbinum, diuersis temptationibus conferantur. persequutiones ac tribulationes et pericula fluctibus exequantur. Terreni uero spiritus qui uel de torrentibus uel de conuallibus spirant, pseudoprophetarum et pseudodoctorum, improbae doctrinae uerba ducantur. Promontoria uero et loca confragosa, hi qui in potestatibus saeculi sunt, iudices et pericula minantur. ac mortes Bithalassa uero loca quae dupli-

cibus unde fallacis æstibus uerberantur.
dubiis mente et de promissionum ueritate
nutantibus conferantur. atque his
qui irrationabili fidem, nostram ratione
discutiunt. Hypochrita uero et dolo pi-
ratis similes habeantur. iam uero Ra-
pidus uortex et tartarea charybdis et
saxis inlisa naufragia ac mortifera
submertiones, quid aliud æstimanda sunt.
Restat igitur quo hæc nauis curso prospe-
ro tuta possit portum desideratæ urbis
intrare. ita deo precem fundere nauigan-
tes ut mereantur audire, audiri autem
adeo ita demum mereantur. si operationes
ipsa bonis moribus et bonis ope-
ribus adjuuentur. Sed ante omnia cum
quiete et silentio epibatę idest laici in suis
(quæ)[suis] recideant locis, ne forte per in-
quietudinem et inconditos inutilesque
discursus si passim uagari cœperint uel
ab officio suo nautas impediant, uel in
alterum latus per inquietudinem, eorum
nauis pressa demergatur. =

libro iiii reg. —

Sicut enim ignis quanto magis ligna acceperit, tanto amplius accenditur
et inualescit. ita et cupiditatis Rabies
per ea quæ adipiscitur, auctior et uehe-
mentior efficitur. =

— libro iiii contra hæreticos —

hæretici alienum afferentes ignem
ad altare Dei, idest alienas doctrinas. acę —

cœlesti igne comburentur. quemadmodum Naath, et abiu qui uero exurgunt contra ueritatem et alteros ad hortantur. aduersus ecclesiam remanent, apud inferos uoragine terræ absorpti quemadmodum circa Coreh, Dathan. et abiron. qui autem scindunt, et separant unitatem ecclesiæ eandem, quam stie Roboam. pœnam percipiunt a Deo. =

Dydimus lib. 1° de spiritu sancto.
ut unguentum, quod uase continentur. habet quidem odoris substantiam sed prohibetur longius spargi, quia uase intrinsecus clauditur. quum autem uas foris fuerit effusum emittit ~~ante adventum eius~~ procul beneuolentiam suam ita christi nomen beneolens ante adventum eius in solo israelis populo. uersabatur. quasi Judeæ, uasi inclusum notus enim ait in Judea Deus in israel magnum nomen eius quando autem coruscasset in carne saluator. in uniuersam terram quin potius in omnem creaturam extendit uocabulum suum inpleto eo quod scriptum est, quam admirabile est nomen tuum in uniuersa Terra, quibus consequenter. apostulus loquitur. non enim aliud nomen datum est sub cœlo in quo oporteat saluari nos ut in psalmista ad dominum loquitur. magnificasti super omnia nomen sanctum tuum, tunc completum est unguentum effusum nomen tuum =

Homilia. xi

Uti si quis exiguo uectus nauigio ingreditur mare donec terrae uicinus est minus metuit quum uero paulatim in altum fuerit progressus. et undis intumescentibus in ima deduci ibi uero mentem pauor. ingens et formido percutit quod exiguam ratem tam immensis fluctibus credidit, ita etiam nos pati uidemur. qui exigui meritis et ingenio tenues inire tam uastum, mysteriorum pelagus audemus. sed si orantibus nobis dominus dignetur. spiritus sancti auram nobis prosperam dare secundo, uerbi cursu portum salutis intrabimus.

uel in excelsum attolli experit uel ipsis descendentibus

in exodum homilia 1

Videtur mihi unusquisque sermo scripturae diuinae similis esse alicui seminum, cuius natura haec est, ut cum jactum fuerit interram regeneratum in spicam uel in quamcunque aliam, sui generis speciem multipliciter. diffundatur. et tanto cumulatius, quanto uel peritus agricola. plus seminibus laboris impenditet, uel beneficium terrae foecundioris indulserit. sic ergo efficitur ut cultura diligentia exiguum semen, (uerbi causa) sinapis quod est minimum omnium efficiatur omnibus majus oleribus et fiat arbor. itaut ueniat uolatilia coeli et habitet

in ramis eius, ita et hic sermo, qui nobis ex diuinis uoluminibus recitatus est, si peritum inueniat et diligentem Colonum quum primo attactu uideatur exiguus et breuis ut cœperit excoli et spiritualiter ve[illegible] tractari, crescit in arborem in ramos in uirgulta diffunditur, ita ut possint uenire disputatores et rhetores huius mundi, qui uelut aues cœlestibus pennis uerborum dumtaxat pompa excelsa sectantur et ardua et rationibus capti uelint habitare in ramis istis in quibus non loquendi decor est, sed ratio uiuendi. =

homilia. V.

Sicut cognationem sui ad inuicem gerunt uisibilia terra et cœlo, anima et caro corpus et spiritus ex horum coniunctionibus constat hic mundus, ita etiam sacram scripturam credendum est, ex uisibilibus et inuisibilibus constare, ueluti ex corpore quodam, littera scilicet quæ uidetur et anima sensus qui intra ipsam deprehenduntur, et spiritu secundum id quod etiam quædam in se cœlestia teneat, sicut apostolus dixit (exemplari et umbræ cœlestium deseruiunt. quia ergo hæc ita se habent, inuocantes deum qui fecit scripturæ animam et corpus, et spiritum, corpus quidem, iis qui ante nos fuerunt, animam uero nobis, spiritum autem iis qui in futuro.

hæreditatem vitæ eternæ consequentur. per quam perueniant, ad regna cœlestia cam nunc quam diximus, legis animā requiramus. =

Homilia VIII

In uulneribus corporum postea quam curata fuerit. Remanet necdum ipsius uulneris signum quod cicatrix appellatur. uix enim est qui ita curetur. ut nullum suscepti uulneris residere uideatur indiciū. trasi nunc ab ista legis umbra ad ueritatem lius et intuere quomodo anima quæ peccati uulnus accepit etiam si curetur. tamen habet peccati cicatricem in loco vulneris residentem. quæ cicatrix non solum a Deo uideatur. sed et ab eis qui acceperunt ab eo gratiam, qua preuidere possunt animæ languores et discernere quæ sit anima ita curata ut omne genus vestigium illati vulneris abjecerit, et quæ curata sit quidem sed ferat adhuc ueteris morbi in ipso uestigio cicatrices indicia. =

Homilia. X.

Sicut hi quibus artificium est signa ex ære facere. et statuas fundere antequam uerum opus æris producant. aut argenti. aut auri, figmentum. prius luti ad similitudinem futuræ imaginis formant, non quod figmentum necessarium sit. sed usquequo opus quod principale est expleatur. cum autem fuerit effectum, opus

illud propter quod figmentum luti fuerat formatum usus eius ultra non quaeritur. tale aliquid etiam in his quae in typo et figura futurorum in lege et prophetis vel scripta vel gesta sunt; venit enim ipse artifex. et actor omnium, et legem quae umbram habebat futurorum bonorum, transtulit ad ipsam imaginem verum et quae sequuntur. ==

Homilia XVI

in agonibus corporalibus gradus quidam et differentia singulorum quorumque observari ordinum solent, ut pro qualitate certaminum praemio remuneretur. unusquisque victoriae verbi gratia si inter pueros quis habeat agonem, si inter iuvenes, si inter viros quid per singulos ordines observatio haberi debeat, quid fieri liceat, quid ue non liceat, et quae certaminis regula custodiri, quid etiam post haec remunerationis mereatur. + Palma vincentis ipsis nihilominus agonicis legibus cautum est, ita et nunc omnipotens Deus observandae legis sub in hoc mundo agonem mortalibus ponens posteaquam tradidit observanda quam plurima. et quid fieri, quid non fieri ascripsit convenienter ad ultimum iam Levitici librum. in quo de singulis quibusque observationibus constitutum est, quid muneris reportet, qui impleverit, quid poenae subeat, qui non observaverit enuntiat. ==

In Nos homilia 3a

Scriptum est de mana quia secundum tempus illud si quis id ita sumpsisset, nutriretur ex eo. Si quis vero contra praeceptum Dei. et contra statutum divinitus modum voluisset assumere, non frueretur eo ut vitali cibo. sed vermes ebulliret ex eo et ita fiebat et una atque eadem species mannae aliis vermes et putredines generaret, aliis vero salubrem cibum conferret, et vitae necessarium. igitur et nostrum manna verbum Dei est et apud nos ergo sermo Dei aliis efficitur ad salutem aliis ad poenam. =

Et propter hoc arbitror. quod Dominus qui est verum Dei verbum dicebat in judicium ego veni in mundum istum, ut non videntes videant, et videntes caecificant, quanto melius esset non videntibus omnino nec audire verbum Dei. quam audire cum malitia, vel audire cum hypocrisi; melius autem diximus ad comparationem malorum, vere autem melius et vere rectius ac perfectius ut qui audit verbum Dei audiat corde recto 40 et parato ut in terra bona fructificet, et crescat, =

Licebit tamen ex ingeniis campis paucos flosculos legere et non quantum ager exuberat sed quantum odoratui tantum haurire necesse est, quantum venas ducis effuderit, sed quantum arentes siti mitiget fauces. +

...fficiat
...pare si
...t et cum
...us recedit
...ontem =
...uelt - //

ne forte plus Justo sumpta fiat potantis salubris unda Perniciens. ==

homilia XXVI in Numeros

Tanquam in musicis si armonia chordarum fuerit consonanter aptata sonu suauem modulati carminis reddit, si uero sit aliqua in fidibus dissonantia ingratissimus sonus redditur et carminis dulcedo corrumpitur. ita et si qui Deo militant si dissensiones et discordias inter se habeant ingrata erunt omnia et nihil acceptum Deo Videbitur, etiam si multa bella conficiant, etiam si spolia multa defferant, et multa munera offerant Deo, ego autem amplius aliquid dicam nisi talis fueris ut in nullo dissentias a mandatis Dei, nec in aliquo discrepes ab euangelicis praeceptis, non poteris superare inimicum in eo enim ipso quo dissentis uictus es ad diabolo =

non solum homo cum uiderit cibum animalium scit eum non pro se sed pro animalibus creatum, sed et ipsa animalia agnoscunt proprios cibos et aliis quidem (uerbi causa) utitur leo. aliis ceruus, aliis bos. aliis uero aues. sed inter homines sunt quaedam differentia in appetendis cibis et alius quidē qui bene sanus est, et habitudine corporis ualens. fortem cibum requirit et credit confiditque se edere omnia uelut robustissimi quique athletarum, si quis uero infirmiorem se sentit, et inualidum delectatur oleribus et fortem cibum pro sua infirmitate.

Resjicit, siuero sisaliquis parvulus. etiamsi-
uoce indicare non possit. ~~et~~ tamen ipsa nu-
llam quam lactis Requirit alimoniam et
ita unusquisque. uel pro ætate, uel pro viri-
bus, uel pro corporis ualetudine aptum sibi
+ et competentem, uiribus suis expetit ci-
bum si sufficientem Rerum corporalium
consideratis exemplum — nunc ab iis ad
intelligentiam spiritualium ueniamus. om-
nis natura Rationabilis, propriis et com-
petentibus nutriri indiget cibis, cibus aut
uerus naturæ Rationabilis Sermo dei est
sed sicut in nutrimentis corporis multas
paulo ante dedimus differentias, ita et
natura Rationabilis quæ Ratione et
uerbo Dei cibus lactis apertior. scilicet, ~~et~~
simplicior ~~apertior scilicet simplicior~~
doctrina ut de moralibus esse solet quæ
præberi consueuit his qui initia habent
in diuinis studiis. et prima eruditionis
Rationabilis Rudimenta suscipiunt. ==

...t dixi- / ...mus (pas / ...ur non / ...mus non / ...tis eodem / ...tionnoi / ... unde ad / ...imilitudi / ...nem corpo- / ...lis exem / ...est... / ...s etiam / ...verbis Dei

Homilia super Jesum naue

hæc id circo diximus qui audiemus
in scripturis sanctis referri quod propter
unum peccantem, anathema facti sunt.
filii israel ita ut uincerentur ab hosti-
bus sed uideamus et ipsum peccatum
eius quale sit furatus est. (inquit)
linguam auream et posuit eam in ta

in tabernaculo tuo non puto illo furto parui auri tantam uim fuisse peccati ut tam numerosam domini ecclesiam macularet, sed uideamus forte in terreris intelligentiae qua sit tanta et tam grauis acerbitas ista peccati multus decor est in uerbis et multa in philosophorum uel rhetorum sermonibus pulchritudo qui omnes de ciuitate sunt hiericho id est huius mundi homines. si ergo inuenias apud philosophos peruersa dogmata luculenti sermonis assertionibus decorata ista est lingua aurea, sed uideas ne te decipiat fulgor operis. ne te rapiat sermonis auri pulchritudo, memento quia IESVS anathema iussit esse omne aurum, quod in hiericho fuerit inuentum si poetam legeris modulatis uersibus et praefulgido carmine deos deasque repentem ne delecteris eloquentiae suauitate, lingua aurea est si eam sustuleris et posueris in tabernaculo tuo. si introduxeris in cor tuum, ea quae ab illis asseruntur. polluis omnem ecclesiam domini hoc fecit infelix. ualentinus. et basilides. hoc fecit, et Martion heretici furati sunt isti linguas aureas de hiericho. et philosophorum nobis in ecclesias introducere conati sunt.

lectas et polluere omnem ecclesiam Domini
sed nos precedens primum sequamur exemplum discutiamus diligentius ne quis abscondita in tabernaculo suo habeat. hierichontiam linguam et abjiciamus malum ex nobis ipsis, quia etiam si nos cessamus arguet Deus ita ut ipse sponte confiteatur et dicat furatus sum linguam auream =

homilia. XI. —

Ait enim quia est quaedam arbor quae ulmus appellatur. quae fructum non affret, portat tamen vitem quae affert plurimum fructum et ex eo quod adminiculo est viti quo eius verbis nitens vel afferre vel servare potest, plurimum fructum etiam ulmus quae infructosa est necessaria videtur. et utilis ex hoc ipso quod frugiferae deserviat viti tale aliquid intelligectia in gabaonitis qui non deposuerunt quidem veterem hominem quem actibus suis ministrant tamen sanctis et serviunt et aliquid utilitatis impendunt, et tali quodam ordine ab JESU. salutem cum juramenti interpositione suscipiunt. =

homilia. X ии.

neque enim aliquid amarius potest esse peccato etiam si dulcia quaedam videantur imprimis sicut Salomon scribit sed in novissimis (inquit) amarius felle invenies quod dulce initiis videbatur. et acutius acie gladii-

Justitia vero natura contraria in initiis videtur amarior. in novissimis vero melle dulcior invenitur. cum virtutis fructus attulerit. =

Homilia IIII in psalmum XXXVI.

Sicut in deserto sex diebus colligebant manna. in sexta autem die non enim ad eius modum, sed quantum sufficerat in crastinum. colligebant et unusquisque edebat in die sabbati, quae collegerant in die sexta, ita etiam velut sexta quaedam dies putanda est domini nostri Jesu Christi ad ventus et tempus hoc dispensationis eius quam passione sua in hoc saeculo procuravit et idcirco dum in die sexta sumus colligamus manna dupliciter ut sufficere nobis possit. dum advenerit vera sabbati observatio populi dei. si autem non collegerimus duplices cibos qui nobis in praesenti et in futuro saeculo sufficiant, in diebus futuris non saturabimur. =

Homilia IIII in psalmum XXXVI.

Sicut enim in agone fieri solet, ut duobus inter se luctantibus accidat. primo quidem cadere unum, et cum coeperit surgat et vincat, ita etiam in nostro agone qui est nobis adversum principes huius mundi. si forte acciderit aliquem de nobis vinci, et in aliquo peccato cadere possibile est ut post peccatum, respiscat

aliquis et exurgat et peccatum [?] fleat, malum quod admisit et de caetero non solum contineat se, verum etiam satisfaciat Deo lavans per singulas noctes lectum suum et lachrimis rigans stratum suum, accipiens verbum propheticae autoritatis quo dicitur. numquid qui cadit non adijciet ut resurgat aut qui aversus est non convertetur. =

Homolia II in psalmum XXXVII

Sicut ij qui habent intus inclusas escam indigestam aut humores vel phlegmatis stomacho graviter et moleste imminentia, si vomuerint relevantur. ita etiam hi qui peccaverunt, siquidem occultant et retinent intra se peccatum intrinsecus urgentur. et prope modo suffocantur. a phlegmate vel humore peccati, si autem ipse sui accusator fiat, dum accusat semet ipsum et confitetur, simul evomit et delictum atque omnem morbi digerit causam. =

Homilia V.

Si navigesin navi positus vides terras ac promontoria et montes transeuntia non quod illa continuo moveantur. sed quia tu vento prospere transis illa se subducere videntur. ac enim, ita ita et tu in hoc seculo. si sancto spiritu mente

tiam, per flante spirante, secundo ac prospero naviges cursu pertransis saeculo omnia haec quae videntur. quia temporalia sunt, et intueris illa quae aeterna sunt, sine dubio dicis quia haec omnia quae videntur jam non sunt quia nec futura sunt.

homilia V. I

Salvator noster splendor est gloriae splendor autem non semel nascitur et deinceps desinit nasci, quotiescunque ortum fuerit lumen ex quo splendor oritur toties oritur splendor gloriae. salvator noster sapientia est ~~dei~~, sapientia vero est splendor lucis aeternae, sic igitur salvator noster semper nascitur et ideo dicit ante omnes colles generat me, non (ut quidam male legunt) generavit sed semper ex parte nascitur. dominus etiam tu in similitudinem eius tantum adoptionis spiritum habens semper generaris a Deo per singulos intellectus per singula opera et efficieris filius Dei in Christo Jesu.=

homilia. ~~[illegible]~~. IX

quomodo lumen lucernae ad solis radios obscuratur. et velut alia quaedam caeca materies contenebrescit sic licet fulgeat justorum ~~autem~~ lumen, ante homines non tamen fulget ante Christum.

Luceat quippe lumen vestrum, dictum est non simpliciter. sed ante homines, ante Christum non potest lumen Justorum ut splendor Lunae et micantia coeli sidera prius quam sol oriatur in stationibus suis Rutilant. orto vero sole absconduntur. sic lumen ecclesiae ut lumen lunae prius quam oriatur lumen illud verum solis Justitiae Resplendet. et clarum est ante homines. cum autem Christus venerit ante eum contenebrescit. ═

idem alicubi.

Sicut caro si sale non aspergitur corrumpitur. ita anima si tentatione non salitur. continuo Resolvitur. ═

Sicut in mariae Virginis utero nemo ante Christum, nemo post illum conceptus est. ita in monumento christi nemo ante illum, nemo quoque post illum sepultus est. ═

in. 1 cap. Joan, Homilia. 11

Sicut ergo aer iste per semet ipsum non lucet. sed tenebrarum vocabulo nuncupatur. capax tamen solaris luminis est ista natura nostra dum percipax consideratur. quaedam vero tenebrosa substantia capax ac particeps lucis sapientiae/ et quemadmodum praefatus aer dum solares Radios participat non dicitur per se lucere. sed solis splendor dicitur in eo apparere. ita ut naturalem suam obs.

ueritatem non perdat, et lucem super ueni-
entem in se Recipiat, ita Rationabilis nostra
naturæ pars dum presentiam Dei uerbi possi-
det, non per se res intelligibiles et Deum
suum sed per insitum sibi diuinum lumen
cognoscit. ==

in Matth. cap. XIII.

quemadmodum in imaginibus ac
Statuis similitudines non omni ex parte res-
pondent, iis ad quæ conferuntur. sed in plano
quidem ligno, ut exempli causa loquamur.
cera depicta imago superficie tantum cum
colore similitudinem habet uerum non ser-
uat depressiones atque eminentias, sed harū
Rerum significationes tantum in fingendis
uero ~~tantum~~ statuis similitudinem quæ
est secundum eminentiam ac depressionem
seruare conatur ars in colore vero nequaquā
quod si cerea fiat effigies conatur quidem
utranque seruare similitudinem nimirum
et iuxta colorem et iuxta depressiones ac pro
minentias cæterum in profunditate non est ima-
go. similiter mihi cogita de similitudini-
bus quæ sunt in euangelio regnum cælo-
rum dum simile dicitur Rei cuipiam
simile dici non secundum omnia quæ ad
sunt illi ad quod confertur. similitudo sed
ad quædam duntaxat, quæ conducunt
ad assumptam rationem. ==

Homilia super illud. Mtt. angelis domi. Sa

Sicut canis insanus saxo percussus dum percutientem sequi non praevalet ad ipsum furorem convertitur lapidem quem pedibus dentibusque dissipare perquirit non aliter Herodes sua praecipitatus iracundia solitoque insanae suae mentis furore in fantium caede vexatus et concitatus est.

in epist ad Romanos lib. x.

ad illam autem summam scientiam vel ad perfectionem quae in caelestibus est ordinibus, nullus potest inter homines perfectus dici vel esse. ut si dicamus in puerilibus studijs ad comparationem illius qui nuper imbuitur. et prima literarum suscepit elementa, magister ipse librarius appellatur perfectus. sed non est ita perfectus ut ille qui grammaticam docet, ipse vero grammaticus quamvis perfectus sit superior tamen et perfectior est rhetor. et his omnibus longe eminentior philosophica doctrina perfectio, cumque in his omnibus sit literatura doctrina, diversus tamen gradus perfectionis et magisterij in unoquoque habetur. ita ergo potest fieri ut cum paulus dicit non quod jam assecutus sim aut perfectus sim, ad illum apicem caelestis perfectionis aspiciens, haec videatur scribere quem vero dicit quicunque ergo perfecti sentiamus q ad humana tantum perfectionis respicit gradum, sic ergo et in presenti loco intelligendi.

sunt, vel pace vel gaudio, vel bonitate, vel scientia, repleti, sive Romani, sive corinthij in quantum possibile est repleri eos: qui docentur in ecclesia et sub perfectis doctoribus aguntur. ==

D. ATHANASIVS de Passione Domini

quemadmodum etiam si quis serpentem apprehendat, manu deinque conatur in alterum, projicere prorsus ipse mordeatur. aut si quis ignem manu tenens, dum vult hostem laedere non intelligat quod ipse prorsus exuritur. sic malitia militat adversus eos qui ipsa utentur. magisque laedit eos a quibus habetur. quam eos in quos intenditur. =

neque enim quis ex hoc medicus esse cognoscitur. si recte valeat ipse, nisi et aliis morbo laborantibus ostendat artem neque sol si radios in se contrahat cognoscetur esse lumen nisi eos in orbem terrae proferat, eiusque tenebras sua luce discutiat. ita servator non servat semetipsum si quidem ipse cum esset servator. non opus habebat salute sed ex eo quod caeteris bene faceret voluit ab omnibus agnosci servator omnium. ==

quemadmodum enim insectum animaculum cui nomen vespa quem impetit petram non eam laedit in cursu, sed potius perdit aculeum: sic et mors cuncta.

menter. falsa est in lumens uitam quæ est christus jesus non enim potuit eum tenere mors, sed ipsa potius aculeum perdidit, adeo ut quos prius terrebat aculeus nunc insultent ac dicant ubi tuus mors aculeus, ubi tua contentio tartare. ac rursus deuorauit mors inualescens et iterum, abstulit deus omnē lachrymam ab oculis omnium, ——

Perinde quasi siquis medicus ingressus ad ægrotos prius sciscitetur. an uelint curari nedum ipse curam susceperit et illi nolint inutilis existat curatio. nimirum iis qui laborant aduersus artem medici pugnantibus sic et dominos eos qui sanabant percontabatur, nec nisi fidentibus conferebat beneficium ut perfidem et beneficio conseruari possent, perfidem enim dignosceltur. animi propositum. ——

quemadmodum si quis intueri solis lucem uelit oculum purgat, clariorem que reddit seipsum ferme ad eius quem cernere cupit similitudinem mundans. ut ita lux effectus oculus. solis lucem queat intueri aut quemadmodum si quis ciuitatē aut Regionem inspicere cupiat pergit ad locum, inspiciendi gratia: ita et qui theologorum assequi intelligentiam cupit ablure prius animam debet atque detergere et per uitæ morumque similitudinē ipsos adire sanctos ut uoto atque instituto –

nisi coniunctus ac etiam qua illis Deus reuelauit intelligat, nam absque munditia animi et uitae sanctitatis aemula, possibile non est sanctorum dicta intelligere =

Gregorius Nazianzenus de theologia lib. 1.

Ut parum feliciter cesserit simorbidis oculis in solares radios intueri conersis ita impurus ipse summam ueritatem non sine periculo attrectaveris. =

De quibus autem disputandum et quatenus de his solum ad quae humani ingenij acies pertingere potest et quatenus conditio auditoris et facultas queruerint assequi ne ut intensior uox auribus aut alimentum immodicum corpori ut que onera paulo grauiora subeuntibus, terrae denique uberiores pluuiae nocent ita sane et auditores questionibus altioribus et quasi solidioribus degrauati degressique, damni aliquid accipiant. =

De theologia. lib. ii

ut docti ferantium tenor obuijs statys impetu frangitur sic et interna mentis cogitatio externorum solicitatione interpelletur =

quemadmodum fieri non potest ut uel tua missius umbram quamtum uis etiam festines procurras (semper enim quantum tu urgendo processeris tanto ipsa sequendo occupat) uel in colores oculorum radios nullo aut lumine aut aere decernente defigas uel denique extra aquas natatilis

Natalis illa piscium natura sua se lubricitate promoveat ita nulla est via cuius ductu hi qui in corpore sunt ad intellectualem naturam omnino sine corporalium rerum intercedente pertingere queant,

De theologia. lib. V.

quemadmodum cibo immodico obruti stomachum auferunt languidiorem aut lumine solari supra facultatem semel onerati amplius obscuriorem oculorum [redacted] aciem experiuntur. ita et illi de viribus suis periclitantur. sed ut paulatim alio post aliud additamento facto ac sicut David inquit gradibus et a gloria in gloriam processibus profectibusque trinitatis lux illustrioribus affulgeat,

Oratione consolatoria =

Congatior ut fons obturetur. ac torrens profluat, sol abscondatur. et astra splendeant; canicies cedat ac iuventus ferat leges. sapientia obticeat et rerum inexpertus iuveniliter verba faciat imber. enim rapidus nequaquam placido est utilior. ille enim cum impetu se fertur. rura trahit agricolamque lucro plectit capitali hic vero leniter effusus et ad inferiora delapsus. terram fecunditate replet arantemque, a labore liberat, ac spicam ad fructum perducit maturum, ita et in sermonibus abunda-

nequaquam sapientiori est utilior hic enim aliquantulum fortassis oblectans evanescit pariterque cum aere percusso dissolvitur, nihil ultra hoc conferens sed auditorem avidum facundia tanquā incantamentis demulcet, qui verō in mentem penetrat ac os dilatat, repletur spiritu et generatione videtur longior multumque fructum paucis producit syllabis.

Oratione funeri in laudem basilij magni

Sane nequaquam rerum et ordinis apud nos laudo confusionem quemaliquando server de aquibusdam praesidetur in gradibus siquidem non omnes accusare audeo neque visum est aliter tamen legem laudo naturām quae prius gubernatori remum in manus dat, inde que in proram deducit, et ulteriora concredit itaque tandem super gubernacula cum multa maris experientia et ventorum statuit cognitione pariter et in rebus fieri solet bellicis. miles subinitium quis efficitur deinde ordines regit tandem etiam in ducem, evadit, siquidem ordo ipse optimus est incipientibus. pariter et ultimus res vero nostra multi dignae essent, si ita se haberent. nunc autem sanctissimos

apud nos periclitantur ordo, negra rebus cunctis sit ridiculossisimus. non enim ex uirtute magis quam ex malitia oritur praesidentia neque digniorum sed potentiorum sunt throni, Samuel inter prophetas futura praeuidens, sedet et saul abjectus Roboam salomonis inter Reges quin et Hieroboam seruus et desertor at nec medicus nec pictor ullus est, qui non prius aegrotantium considerat naturas aut colores temperat multos. et delineat figuras. cathedra uero sine ullo adquiritur labore. non secus ac cum fabula gigantes finxerunt, unius diei sacerdotes facimus, ac sapientes esse jubemus eos. qui nulla praediti sunt sapientia. et et qui nihil ad gradum. praeterquam uelle afferunt et hic quidem inferiorem amat locum et humilis consistit quum dignus sit sublimi ac multum in litteris exercitatus diuinis multum que carnem ad spiritus domauerit subjectionem, alius uero sedet arrogans superciliaque tollit contra meliores nec tremit ob thronos minus horret aspectum, modeste deorsum aspiciens: sed longe senioribus suis. et seipso meliorem esse censet, male sentiens ac sapientiam a potestate desumens.. Sermone de pace tertio =

Siquidem non is qui in verbis sapit mihi sapiens erit neque is qui linguam habet volubilem, animum vero ineruditum, sepulchrorum instar. quae extrinsecus sunt, ornata et speciosa, intus autem mortuorum Cadavera; et multum recondunt foetorem, sed ille qui pauca demisse loquitur. multa vero ostendit operibus fidemque sermonis per vitae Roborat actionem, siquidem longe mihi praestabilior est forma pulchritudo quae conspici potest, quamque sermonis pingitur industria. nec non divitiae quae manibus Continentur. quam quae effinguntur. somnio sac sapientia quae non sermonibus splendet, sed operibus Collucet. intellectus enim bonus omnibus facientibus eam, scriptura inquit, et non qui praedicant illam.

o. Ratione habita in funere Patris

etenim quemadmodum in cundis eunque terminus stantibus ut quotiescanque calculus injiciatur. centrum oriatur. aliud circulusque, super alio suscitatus et assidue dilatatus. semper dissolvat extremum, illud idem et mihi palam, in se praesenti, accidere video, dum enim mihi aliquid in mentem venit aliud elabitur. at ideo circa electionem laboro, quum assidue, id quod in memoria erat, praeoccupet, illud quod denuo affluat.

o. Rat^e ad subditi timore pit. aelspor—

Est enim ex legibus nostris haec unam ad modum laudanda et optime per spiritum lata, qui possibilitatem, honestati admiscuit et ita statuit ut quemadmodum servi obtemperant dominis et uxores viris et ecclesia domino et discipuli, ligatoribus et magistris ita etiam homines cuncti potestatibus subditi sint, sublimioribus. non solum. propter iram, sed et propter conscientiam ac ideo et tributum solvant, et legem nequaquam ob malefactorum prohibitionem. odio habeant, nec gladio expectent sed timore purgati a potestate laudentur. atqui et amussis [illegible] haec est unica recte enim parcit. superfluum vero abscindit unus est. Sol attamen sanos illuminat oculos cum debiles magis obscuret, ut sit aliquid etiam de nostris dicere audiam. unus est christus. sed in ruinam positus est, et in resurrectionem, positus est in ruinam infidelibus in resurrectionem credentibus his quidem petra est offentionis et lapis scandali qui non cognoverunt nec intellexerunt, sed in tenebris ambulant, aut sicuti margarita illa quam bonus ille mercator. omnibus quae habebat, divenditis emit. nobis autem fratres tale quid accidit cum vitam nostram emendare nolumus. sed contra potestatem indignamur. quale et iis qui agonothetam incusat-

tanquam Malum cum ipsi in certo miri
bus sint ignari aut medicum tanquam im
peritum et temerarium incisionibus et adac-
tionibus quamipssime malis sint affecti,
et austerioribus indigeant, remediis. =

oratio, de paupertate fovenda. =

Omnis qui navigat naufragio est
proximus et tanto plus quanto navigat au-
datius at omnis qui corpore est circumdatus
proximus est corporis malis quanto elatius
pertransit et ante se jacentem non respicit. quan-
diu. vento navigas secundo manum nau-
fragio praebe quamdiu recte vales et
dives es afflicto succurre nec expecta do-
nec ex te ipso discas quantum malum
sit inhumanitas et quantum bonum
viscera aperire indigentibus. =

idem de molestia in disputationibus

Magnum quid est docere verum
discere periculo caret, cur teipsum facis
pastorem, quum sis ovis, cur caput esse
contendis quum pes existas. cur exerci-
tum ducere quaeris quum inter milites
adhuc censearis. cur magnum sed neu-
tiquam tutum lucrum maris sectaris.
quum sine periculo terram colere possis
sane sicui est secundum Christum sensus
que habeas exercitatos tibique lumen
splendeat, cognitionis loquere sapientiam
quae profertur inter perfectos nec non
absconditam in mysterio et Nam quum

quem tempus caperis et tibi concredita fuerit, quid enim apud teipsum habes quod tibi datum non sit aut quod nequaquam acceperis, si uero ad huc paruulus esset humi reptans intellectu nec sufficies ut cum sublimioribus progrediaris, fias corinthius lac te alat. cur cibum quaeris solidiorem quem membranae concoquunt ac nutrimentum faciunt, per imbecillitatem loquitor quidem siquid melius habes quam quod taceatur. siquidem ordinem, labiis ornare opus esset laudabile nosti: ubi uero silentium melius est sermone. ibi quietem dilige decet enim quaedam dicere alia audire nonnulla laudare. aliqua uero amanter respicere.

Sane turpe est ut qui uestem et uictum eligat, non splendidiorem, sed uiliorem genuumque callis ac oculorum fontibus, jejuniis insuper. et uigiliis in humo praeterea dormitatione. labore ac cunctis in rebus humilitatem et propriae imbecillitatis conscientiam ostendat, in sermonibus uero de Deo. se cunctis praeferat hominibus et plane imperatorem et tyrannum agat nullique. omnino cedat, sed supercilia ultra omnes legis doctores attollat. cum interim humilitas cum gloria

Seueritatem etiam habeat.
Caeterum corrigendus est ille, facias igitur hoc modeste ac humaniter et nequaquam ut inimicus nec ut medicus incidens ac non solum agnoscito quemadmodum ille inuri aut incidi debeat, sed et tuipsum ac propriam cognosce infirmitatem, quur enim si aculorum teneris morbo sol tibi uideatur obscurus; quid autem si cuncta tibi circumuerti uideatur quum tu nausiam patiaris, aut etiam sis ebrius, ignorantiamque propriam aliorum esse censens proinde multum iactari et tolerare oportet priusquam alterius cognoscatur impietas nequaquã simile est plãtam, exindere aut florẽ etiam odoriferum, ac hominem imago Dei est et imaginem dei condem̃ans iudicaberis et tu qui iudicas alienum ~~iudiciis~~ seruum et quem alius gubernat ita fratrem tuum probato tanquam et tu eadem mensura sis ~~...~~ iudicandus. ac ideo haud quaquã in abscindendo festina aut confestim membrum alienes. incertum enim est ne ideo quod sanum est corrumpatur. uerum admone hortare increpa. medicamenta habes. regulas habes. Christi es discipulus humilis et mansueti qui iniquitates nostras portauit. quod si primum tibi resistit, longanimis esto si uero.

Secundo desperare noli; adhuc sanandi tempus est. at sit tercio frater agricola humanus Dominum Roga. ne excindatur. aut odio habeatur sterilis et inutilis illa ficulnea sed ad illam te conuertito et circa cura gere eamque stercorato per confessione quae occulta prodit et manifestis pudorem, iniicit ac turpiora Rectius instituit. quis scit utrum immutetur ac fructum ferat Jesumque a Bethania redeuntem pascat affert Remedium aliud contra fratris putorem siue sit uel esse putetur. tu qui spiritali unguento inunctus es quod pigmentaris arte sit confectum ut homo bonus tuo tribuas odori. non est echidna uenenum malitia illius ut percussus confestim dolore torqueris et corrumparis ac ideo uenia tibi danda si bestiam illam fugeris aut occideris, igitur si potes fratrem curato sin minus in hoc saltem eris securus quod nequaquam illius particeps fueris grauitatis. odor est in suauius animi eius morbus quem tua forsitan abiget fragrantia quum superauerit —

Ratione de seipsam —

Siquidem illud idem uobis propter nos accidisse uidetur quod ferro ob lapidem magnetem ut lame et inter uos quoque dependeatis. ac unum sentiamus deique simus omnes ex quo sunt omnia

Proh. catenam admirandam quam spiritus nectit sanctus vinculis indissolubilibus compaginatam. ==

Proinde uir bone si naui tempestatibus jactatæ manum porrigeremus. aut ciuitati obsessa, aut domui igne succensæ turmatim uasis et instramentis succurreremus restinctoriis plane nos submersores uocares, aut ciuitatis uel urbis amatores et non potius prefectos et curatores. sed ais non ita multis ea uisa uideris. uerum quid mea refert si plurissimo omnes opinione potius quam ueritate ducantur. siquidem hoc in controuersiam uersatur nunc juste egerimus. uel ecclesiam miserandam aut beatam reddiderimus uideri uero illud tuum nihil ad nos. nos secus ac somnija aliena. non ita inquis homo multis uideris nunquid terra uertiginem patientibus stare uidetur. et ebrijs sobrij esse putantur. qui sunt sobrij et non potius cum capite ambulare aut inuerti mel. aut. nunquid amarum est etiam si ægrotantibus quibusdam ac male affectis ita uideatur. non igitur in his res ita se habet quemadmodum uidetur. patientibus. ==

Oratione quum post ea quæ contra Maximum gesta fuerant reuerteretur. ex agro. = ego igitur quum apud

Vos agerem minime sentiebam affectum
quum Clero separatus essem desideriu
cognovi tyrannum, illum dulcem, nec
non suum quid, si enim bubulcus a Deo
conqueritur. quum vitulus ab armento
aberravit et pastor quum ovis gregem
de Relinquit aut avicula foetum suum
desiderat quem nuper Reliquerat ut fistu-
las sonat et in speculam quandam as-
cendat ac tristitiæ inflet calamos vero
cet que aberrantia tanquam Rationabi-
lia et si ea audiunt plus gaudet quam
ob alias cuncta simul quorum cura non
gerebat, avicula vero cum stridore ad
nidum advolat ac instridentes incidit
pullos alisque confovet quanto maio-
ri cura oves Rationales idoneo pasto-
ri esse debent præcipue quum aliqualiter
proximis fuerit periclitatos. nam et id amori
aliquid addit ac ideo graves istos super timeo
ne tenebras aberrantes gregem nostrum diri-
piant sermonibus direptitiis et violentis tempo-
ris enim opportunitatem quærunt qui in aper
to vires nullas habent. timeo et latrones
ac fures ne atrium transcendant vel
per impudentiam, compilent, vel per decep
tionem furentur. vel jugulent, occidant
ac perdant. Rapientes Rapinas devorantes
animas quemadmodum ex prophetis quidam.

inquit Timeo et Posticam ne aliquis ex-
ijs qui heri ac pridie ante bis stabant. illam
apertam inueniat sicque, perinde ac domes-
ticos ingrediaftur. tanquam alienos
uero insidietur. multa enim ac uaria sunt
insidiæ illius qui hæc operatur. nec ali-
quis talis est architectus. ac tam uersipellis
quem ad modum sophista malitiæ. aduer-
sarius ille. / Timeo quoque quod canes iam
violenter Pastores esse contendant, quod
mirum quidem est, quum nihil habeant
pastoralis præter quam ut bmamo præs-
cindant. quam male produxerant. qui ne-
que canes permanent. nec Pastores fiunt ex-
cepto quod dilaniant discerpunt ac labo-
rem dissoluunt alienum. quoniam longe
facilius est destruere. quam conseruare
et homo quidem inquit Job. nascitur la-
bore, fabricatur et nauis labore. per labo-
rem etiam domus construitur. occidere
lacera uel dissoluere, aut incendere unicui-
que est perfacile quapropter ne nunc quidem
ad modum glorientur. qui canes in greges
instigare contendunt — qui nec unicam ouem
ostendere possent quam congregassent. uel
saluassent. non enim bene facere dicerunt
qui scelera perpetrant si autem gregem
perturbant hoc et tempestas modica. hoc et
morbus paruus. hoc et bestia unica subito
inuadens facere potest. ——

Ceterum postquam semel in hos incidit sermones. ad aliam quoque deueni similitudinem ad modum rebus presentibus conuenientem forsitam me sermonem et fabulae narratorem existimatis licet illam uobis explanauerim. sed parce dimihi puto quum sciam scripturam saepius ad demonstrationem manifestiorem talibus uti. arbor quaedam est fabulosa quae excisa magis germinat et contra ferrum defertat(?). et siquid mirabilius. imo mirabiliori dicere oportet mortem uincit et abscissa pullulat nec non consumpta augetur. haec referunt fabulae et arbus tillidus(?) natura talis est. mihi autem manifeste uidetur. tale quid philosophum esse. qui per afflictiones clarescit et ex grauibus materiam facit uirtutis ac in aduersis gloriatur. nec dextris justitiae armis extollitur. nec sinistris deprimitur. sed semper ille idem licet non eisdem permanet tanquam aurum in fornace igne examinatum.

uellem tanquam bonus mercator et lucricupidus hic uobis merces aliquid afferre post aliqualem remissionem. sed nunc enim remitti debet ne reddar flagellandus inutilis. uide eam ergo mare istud libenter placidum tamen intu meseuisem(?) et contras(?) euectas. et rupes inuentas fluctibus congruatas(?) ex quibus mare illud [illegible] tentationes intelligi eo quidam lacerari et interram confringi quedam uero sedulos sanctos mouere se resistere et fluctus confringere tanquam transitoria despicere. in ipsa rei difficultate constitutos. sicut bonus nauclerus in tempestate probatur et dux strenuus in concertatione deprehenditur.

Oratione in dictum euangelii

Cernitis quod fontes plumbeis inclusi fistulis quum ualde ad angustiam urgentur. et in unum feruntur adeo plerumque aquae uim exuperant naturalem ut etiam ad superna prorrumpant quum assidue a sequentibus propelluntur. ita

etiam si aviditatem extinxeris et tota Deo agglutinaberis in altum elevaberis unde non decides. unde non separaveris. tota Christi permanseris. donec sponsum tuum videas Christum. inaccessibilem te servato tam sermone quam opere. vita, cogitatione, et motu. undique te malignus tentare satagit omnia speculatur. ubi jaculetur. ubi vulneret. nequid nudum et plagae inveniat obnoxium quanto puriorem videt. tanto magis inquinare contendit siquidem splendidae vestis sordes sunt manifestiores. Ne oculus oculum trahat. ne risus risum. nec consuetudo noctem ne nox perditionem. quod enim particulatim subtrahitur. et furto surripitur insensibile ad praesens damnum habet sed ad summam malitiae oram.

oratione in sanctum lavacrum

Ac saepius qui popularibus rebus obnoxius fuit parum per emendatus plus consequutus est quam is qui in libertate sua non penitus se emendavit. quemadmodum. ut arbitror magis mirandum est quempiam pedicis vinctum aliquantisper progredi. quam cum nihil degravat vehementer currere ac percaenum parumper defoedari quam in munda via omnino mundum remanere. ~~[illegible]~~ Huius sermonis testimonium est. quod Raab meretri

tem. in aliis non laudandam solum Justificavit Hospitalitas. publicanum quem nullo alio testimonio suffultum extulit humilitas, ut et tu disceres tibi facile desperandum non esse.

in Julianum imperatorem orat. 2ª

Solet enim generosa prudentia pertinatius violentiae resistere non secus ac flamma a vento agitata, tanto plus accenditur. quanto vehementius inflatur. et hoc non solum consideratione didicit propria, sed etiam ex prioribus cognoscere potuisset persequutionibus quae Christianismum renovationem fere. quam inrbecilliorem reddidere. quoniam iis animae magis in pietate sunt obfirmatae ac solidiores redditae.

in Julianum imperatorem orat.

a quorum culpa si quis Julianum liberare ac successorem eius accusare velit ad modum ingratus mihi est considerator. Rerum tunc temporis accidentium. non enim metentis. sed seminantis est spica neque incendium illius venit culpa. qui id extinguere valet sed potius ignem. prius admonentis. ac ideo Herodoti illud de Samiorum tyrannide, aut inepte usurpari potest, cal ceum hunc Histiaeus consuit Aristagoras autem induit, qui id quod prius inceptum fue=

rat suscepit =

+ Non ita filij mei dicit alicubi sacerdos Heli filios suos in deum peccantes admonens. sed scitote facilius esse. prosperitatem abeuntem restorare, quam conseruare cum ex dei gratia contingit. nam cum discessit. modestiam ullam reducit quum uero praesens est socordia eam dissoluit siquidem et corpora aegrotantia medela restituuntur. et abstinentia ob paruam autem negligentiam et repletionem iterum prior morbus affluere consueuit. =

liber. VII de reconciliatio monach.

Veluti si quis ramum arboris in aliam partem ui detorqueat aut inflectat cum forte remiserit in id quod fuerat ad matris pectus recurrit. et naturae prioris obtinet locum atque ostendit quod violenter ^ ita qui contra naturam aut debitum segregati fuerunt aut disiuncti quanto diffusius separati fuerint tanto ardentius et instantius adiuuantur. =

^ quidem declinatus fuerit non tamen redeunt inolenter

Gregorius. nissenus in mystica Moysicae uitae enarratione. =

quemadmodum si graui ac pernitiosi humores in praecordiis ac intestinis lateant non accusatur. medicus quod cor ipse fecerit. si arte ipsos in actum ut appareant traxerit, sed effecit quidem illos in ordinata diaeta. traxit autem in-

manifestius non imperitus medicus: sic
eam dolores ac cruciatus hominibus
adeo factos audimus. intelligere debet
a nobis ipsis initia et causas earum
vexationum fuisse.

Caput. XI

Iam huius rei naturam quidam
senum cum philosophis disputans. qui
eum pro simplicitate Christiana velut
rusticum crederent fatigandum. sub
hoc problematis figurans colore elega
ter expressit multis inquit creditoribus
pater meus me dereliquit obnoxium. ca
teris ad integrum solutis ab omni conuen
tionis eorum. molestia liberatus sum, uni
satis facere quotidie soluendo esse non
possum. cumque illi ignorantes vim
propositae quaestionis ad solutionem eius
precario postularent. multis ait vitiis
naturali conditione constrictus. sed ins
pirante Domino desiderium libertatis
cunctis illis tanquam molestissimis
creditoribus. renuntians huic mundo
et omnem substantiam quae mihi successio
ne patris obuenerat, a me pariter ab-
jiciens satis feci. atque ab eis sum omni-
modo absolutus / gastrimargiae vero stimu-
lis nullo modo carere perualui. nec
enim quamuis eam in paruum modum
uilissimam que redigerem quantitatem.

Vim quotidianæ compulsionis euado
sed necesse est me perpetuis eius conuentio-
nibus perurgeri et interminabilem quan-
dam salutationem jugi fictione defende-
re atque inexplebile indictionibus eius
inferre vestigal.

Collat. VI. cap. XII.

Mens veri iusti non debet esse
similis ceræ vel alterius cuius quam ma-
teriæ mollioris. quæ semper characteri
signantium, cedens pro eius forma atque
imagine figuratur quanquam ipse tandiu
retinet. donec alio diversis superimpresso
signaculo reformetur atque ita fiet ut
nunquam in sua qualitate persistens
ad formam eorum quæ imprimuntur.
semper conuertatur ac transeat. quin po-
tius debet velut quoddam esse adaman-
tinum signatorium ut inuiolabilem
mens nostra figuram sui semper cus-
todiens characteris uniuersa quæ incu-
rerint sibi ad qualitatem sui status signet
atque transformet, ipsa uero insigniri nu-
llis incursibus possit.

Collat. XIIII. cap. XIIII.

Nemo in vas fetidum atque putridu
siue corrumptum unguentum aliquod
nobile, aut mel optimum aut pretiosi quic
quam liquoris infundit. facilius enim
quamuis odoratissimam myrrham se-

vel horrendis imbuta foetoribus testa contaminat, quam ut aliquid ex eo suavitatis aut gratiae ipsa concipiat quia citius munda corrumpuntur quam corrupta mundantur. Ita et vas pectoris nostri nisi prius fuerit ab omni foetidissima vitiorum contagione purgatum non merebitur suscipere illud benedictionis unguentum de quo dicitur sicut unguentum in capite quod descendit in barbam, barbam Aaron, quod descendit in oram vestimenti eius, vel illam scientiam spiritualem et eloquia scripturarum quae dulciora sunt super mel et et favum impolluta servavit, quae enim participatio iustitiae cum charitate aut quae societas luci cum tenebris? quae autem conventio Iesu ad Belial. =

Collat. XIIII caput XVI.

qui sacrorum voluminum lectioni et memoriae scripturarum diligenter insistunt, carnalia tamen vitia non relinquunt similes sunt illi mulieri de qua dicitur in prover. cap. II sicut inauris aurea in naribus suis, ita mulieris male moratae species, quid enim prodest quempiam ornamentum eloquiorum caelestium et illam pretiosissimam scripturarum speciem consequi si eam lutulentis operibus vel sensibus inhaerendo quasi immundissimam terra

subigendo confringat. aut caenosis libidinum suarum polluat. volutabris. fiet enim ut quod Reflectentibus decori esse consueuit, non solum istos ornare non possit uerum etiam maioris caeni colluuione sordescat, ex ore enim peccatoris non est pulchra laudatio. ^

Cyrillus in Joannem. lib. 2 cap. 11.

Canes uenaticos imitatur sapiens ac probus auditor huc illucque feras quaerentes. ipse enim non intellectam rem saepe ac multum inuestigans interrogansque tandem assequitur.

quemadmodum in ueteri lege oblatio pecudum praecepta fuit offerri et immolari ad latus altaris quod respicit aquilonem, et non ad austrum, uel meridiem ita transflatum est euangelium ad gentes quae in aquilonari parte habitant. relictis Judaeis qui in australi parte habitabant.

lib. III in Joan caput XXXIX.

Probus enim auditor ac sapiens quae intellexit nulla intelligentia remoratus mentis ea thesauro statim commendauit. si qua uero ardua uidentur. saepe ac multum inuestigans atque interrogans tandem assequitur uenatrices apprime canes imitatus qui huc atque illuc percurrunt feras quaerentes, sic affectum esse sapientem propheticus quoque sermo denotat, dicens

^ collatione. VIII. cap. III

Ideo sacras scripturas agro optimo compara[t] multa ad hominum utilitatem gignenti in quo ignis calore quaedam dissipantur ac purgantur. quaedam ad uolatilium quaedam ad animalium terrestrium alimoniam conducunt. quaedam difficilia. quaedam in se ipsis facilem intelligentiam praeferentes. ac proinde spiritum [illegible] oportet neminem litterae integritatem parum [illegible] excipiatur. Unde dicit homines et iumenta saluabis domine –

Libro. VII

spinae urticae et tribuli ex radicibus amaris [illegible] gentes qualitates sui stirpem suam produnt ex eo quod ipsi sunt indicant unde nascantur. ita et in Pelagiana haereseos spinosam sa[?] fidem ostendis in germine quod pa–

conquirens quarere apud me habita quæ rendum iterum ita semper est ut apud habitemus, et ad alienas sententias non afferamus

capitut xx vii

quemadmodum siquis ignito ferro superinfundat aquam quod quiddam natum est pati ab aqua (ignis dico) extinguitur, incolume vero manet ferrum, non natum enim est ab aqua corrumpi; multo magis carne passa, sola impassibilis divinitas passionem non admittit. inseparabilis ab ipsa permanens — Liber iii caput xx vi.

quemadmodum sole arborem superillucentem si securis incidat arborem, non incisus sed impassibilis perseverat sol multo magis impassibilis verbi divinitas secundum hypostasin carni copulata carne patiente impassibilis perseverabit.

Cap. XX VIII.

Resurrectio est secunda eius quod interiit statio nam animæ cum immortales sint quomodo Resurgant secundo siquidem mortem diffinientes dicimus esse separationem animæ a corpore. Resurrectio omnino erit conjunctio animæ et corporis et secunda iterataque eius quod dissolutum est ~~fuerit~~ erit quæ pessum animalis Restitutio. ipsum ~~igitur~~ igitur corpus quod corrumpitur Resurget incorruptibile, non impotens enim est is qui in principio expulueve terræ ipsum constituit versus Restitutum et conversum in terram ex qua sumptum est, (secundum conditoris dictum).

= pacer tunc habuus se eradic in radice beneficiarum quoru dam (ut aiunt) mos est ut in poculis quæ conficiunt Veneris mella commisceant ut dulcibus recitura celent. et dum quis mellis dulcedine capit veneni peste perimatur — ita et heretici —

iterato suscitaret illud. qui gulueré in corpus sola uoluntate transmutat qui paruam materiæ stillam id est semen in utero adoles-cere præcepit et fecit illud multiforme et multimodum corporis organum, nonne magis quod fuit et defluxit iterum suscitabit sola uoluntate. considero in sulcis tanquam in se pulchris semina suffossa. quis illis radices imponit et stipitem et folia et subtilissimos culmos? nonne qui uniuersorum artifex est, eius præcepto condit omnia, sic crede et mortuorum resurrectionem fore diuina uoluntate et nutu concurrentem enim habet uoluntati uirtutem.

Dionysius de cœlesti hierarchia.

quemadmodum ignis sensibilis ea quibus insederit in suum traducit officium omnibusque quomodo libet sibi propinquantibus sui consortium tradit. haud aliter dominus noster et deus qui ignis consumens est, nos per cibum hunc sacratissimum in sui traducit effigiem deiformesque reddit.

Maximus de caritate.

quemadmodum passerculus pede ab ligatus, uolare incipiens in terram funiculo detrahitur. sic quoque mens nondum affectibus liberata et ad rerum cœlestium cognitionem uolare contendens ab affectibus deducitur et ad terram detrahitur.

Sol exoriens [struck] mundum illuminans. tum seipsum.

quemadmodum tum res a se illuminatas demonstrat. itaque quæ sol iusti hæc purga

to animo exoriens ~~et mundum illuminans cum se ipsum, tum res a se illuminatas demonstrat~~ se ipsum videndum exhibet et rerumque a se factae sunt et deinceps fient rationes demonstrat.

Pastor nuntius poenitentiae

Sicut enim homo cum impleuit amphoras bono uino et inter illas paucas semiplenas et posuit et uenit ut tentet et gustet amphoras, non tentat plenas scit enim quia bonae sunt. semiplenas autem gustat ~~ne acidae~~ [sincere acidae factae scit enim semiplenas accescunt sic et qui plenis sunt in fide] resistunt diabolo et fugit ab eis quia non habet locum intrandi, sed in semiplenas intrat et quaecumque vult facit illis et fiunt famuli eius.

Tertullianus lib. de paenitentia

Si ergo qui uendunt prius nummum quo paciscuntur examinant ne scalptus ne rasus, ne adulter etiam Dominum credimus paenitentiae probationem prius inire tantam nobis mercedem perennis scilicet uitae concessurum.

Plerosque tamen hoc opus ut publicationem sui aut suffugere, aut de die in diem differre, praesumo pudoris magis memores quam salutis velut illi qui in partibus verecundioribus corporis contracta vexatione conscientiam medentium vitant et ita cum erubescentia sua pereunt.

Libro de uelandis uirginibus

Aspice ipsam creaturam paulatim ad.

fructum promoveri, granum est primo
et de grano frutex oritur et de frutice ar-
buscula emititur, deinde rami et frondes
invalescunt et totum arboris nomen ex-
panditur inde germinis tumor et flos de
germine solvitur. et de flore fructus aperitur
is quoque rudis aliquandiu et informis
paulatim ætatem suam dirigens eruditur
in mansuetudinem saporis sicut Justitia
(nam idem Deus Justitiæ et creaturæ). primo
fuit in rudimentis naturæ Deum metuens
dehinc per legem et prophetas promovit
in infantiam dehinc per evangelium effer-
buit in juventutem. nunc per paracletum
componitur in maturitatem. hic erit solus
Christo magister et dicendus et verendus
non enim a se loquetur. sed quæ mandā-
tur a Christo hic solus antecessor. quia
solus post christum, hunc qui receperunt
veritatē consuetudini anteponunt. ═

Libro de cultu fæminarum –

Perit enim ille simul in tua forma
si concupierit et admisit iam animo
quod concupivit et facta est tu gladius
illi ut etsi a culpa vaces. ab invidia
non liberaberis, ut cum in alicuius agro
latrocinium gestum est crimen quidem
dominum non constringit. dum tamen
eius ignominia notatur. ipse quoque
infamia aspergitur. ═

Nonne sapientes patres familiæ

familiæ de industria quædam seruis suis offerunt atque permittunt, ut experiantur an æqualiter permissis utantur. si probe. si modeste, quanto autem laudabilior qui abstinuerit in totum qui timuerit etiam indulgentiam domini. sic igitur et apostolus. omnia inquit licent. sed non omnia ædificant quanto facilius illicita timebit, qui licita uerebitur =

de Pallio

Luna modulationibus menstruis uariat syderum distincta confusio interdum rejicit, quid interdum resuscitat. cœli ambitus nunc sub sudo splendidus nunc nubilo sordidus. aut imbres ruent, et si qua missilia. cum imbribus dehinc substillum, et denuo sudum, sic et mari fides infamis, dum et flabris æque mutantibus de tranquillo probum, de fluctis temporatum, et exemplo de decumanis inquietat, sic et terram recenseas temporatim uestiri. amantem prospectis eadem negare. memor uiridem ut conspicis flauam mox uisurus et canam. =

de præscriptionibus hæreticorum.

Etiam de oliua nucleo mitis et opimæ et suauissime uentosa et uana caprificus exurgit ita et hæreses. de nostro fructificauerunt. non nostræ. degeneres uarietatis grano et mendacio sylvestres. =

ad uersus marcionem. lib. 4.

Sicut fructus separatur a semine cũ sit fructus ex semine. sic et euangelium separat a lege, dum prouehitur ex lege aliud ab illa, sed

non alienum diversum. sed non contrarium. ==

CYPRIANUS. lib. epistolarum. 1. ad caecilium. ==

quomodo ad potandum vinum ueniri non potest nisi botrus calcetur ante et prematur. sic nec nos sanguinem christi possemus bibere nisi christus calcatus prius fuisset et pressus et calicem prior biberet quem credentibus propinaret; ==

quemadmodum grana multa in unum collecta et commolita et commixta. unum panem faciunt sic in christo qui est panis caelestis; sciamus unum esse corpus, cui coniunctus sit noster numerus et adunatus. ==

liber. 4. epistola. 6.

successit hyemi una temporis rotatis [illegible] et floribus coronata sed vobis. rosae et flores de paradisi delitiis aderant et caput vestrum [illegible] caelestia coronabant. Aestas ecce messium fertilitate foecunda est et area frugibus plena est. sed vos qui gloriam seminastis fruge[m] gloriae metitis ad quae in domini area constituti exuri paleas in extinguibili igni conspicitis ipsi ut tritici grana purgata et frumenta pretiosa jam probati et conditi hospicium carceris horreum computatis nec deest autumno ad munera fungenda temporis gratia spiritualis quidem ia foris premitur et profutura torcularis in torcularibus uva calcatur. vos de domini vinea pingues racemi et jam maturis fructibus botri pressura secularis infestatione calcati.

torcular nostrum sentitis uiniuice sanguine fundititis ad passionis tolerantiam fortes martyrij poculum libenter hauritis. sic apud seruos Dei annus euv lustux - sic spiritualibus meritis et cælestibus præmiis agon unus sed multiplici præliorum numerositate congestus. ==

lib. epistolarum 4 epist. VII.

Sicut scorpij et serpentes qui in sicco prævalent in aquam præcipitati prævalere non possunt aut sua uenena retinere sic et spiritus nequam qui scorpij et serpentes appellantur, et tamen per nos data a domino potestate calcati premanere ultra non possunt, in hominum corpore in quo baptizato et sanctificato incipit spiritus sanctus habitare, hoc denique et rebus ipsis experimur, ut necessitate urgente in ægritudine baptizati et gratia consecuti careant immundo quo antea mouebant et laudabiles in ecclesia uiuant. ==

Si dies omnibus æqualiter nascitur. si sol super omnes æquali et pari luce diffunditur. quanto magis christus sol et dies uerus in ecclesia sua lumen uitæ pari æqualitate largitur. cuius æqualitatis sacramentum. uidemus in exodo esse celebratum cum de cælo mana defluere et ~~[illegible]~~ futurorum præfiguratione alimentum panis cælestis. cibum christi uenientis ostenderet. Illic enim sine discrimine sexus=

uel ætatis gomor. a singulis æqualiter colligebatur. unde apparebat christi indulgentiam et cælestem gratiam postmodum secuturam æqualiter omnibus diuidi sine sexus uarietate. sine annorum discrimine. sine acceptione personæ. super omnem dei populum spiritualis gratiam muneris infundi plane eadem gratia spiritualis. quæ æqualiter in baptismo credentibus sumitur. in conuersatione atque actu nostro. postmodum uel minuitur. uel augetur. ut in euangelium semen æqualiter seminatur. sed pro uarietate terræ illud absumitur. aliud in multiformem copiam uel tricesimi. uel sexagesimi. uel centesimi numeri fructu exuberante cumulatur.

Epistola ad maximum

quod si aliquis in illo mouetur. quod quidam ægri baptizantur spiritibus adhuc in mundis tentantur. sciat diaboli nequitiam pertinacem, usque ad aquam salutarem ualere. in baptismo uero omne nequitiæ suæ uires amittere. quod exemplum cernimus in rege pharaone. qui diu reluctatus ac in perfidia sua demoratus. tam diu resistere potuit et prævalere nonec ad aquam veniret, quo cum venisset et victus esset et extinctus.

Tractatu 4. de habitudine. Virginum

5 si austo poculo moveretur ille qui biberat venenum scire esse quod ille potauit. si accepto cibo. qui acceperat in

mus spirituenis animamus. adulterari non potest, sponsa Christi in corrupta est et pudica. unam domum nouit. unius cubiculi sanctitatem casto pudore custodit haec nos deo seruat, haec filios regno quos generauit assignat ═

et gratulandum cum ieiunii bestiae de ecclesia separantur ne columbas ne oues christi seua sua et uenata contagione praedentur. cohaerere et coniungi non potest amaritudo cum dulcedine caligo cum lumine. pluuia cum serenitate. pugna cum pace, cum fecunditate sterilitas. cum fontibus siccitas. cum tranquilitate tempestas. nemo putet bonos posse de ecclesia discedere triticum non rapit uentus nec arborem solida radice fundatam procella subuertit inanes paleae tempestate jactantur. inualidae arbores turbinis incursione euertuntur. ═

Diabolus dictus serpens quia cum latenter obrepit cum per pacis imaginem fallens occultis accessibus serpit unde nomen serpentis accepit, ea est ejus astutia. ea est circumueniendi hominis caeca et latebrosa fallacia ut asserere uideatur noctem prodie, uenenum pro salute desperationem sub obtentu spei. perfidiam. sub pretextu fidei. antechristum sub uocabulo christi ut dum uerisimilia mentiuntur. ueritatem. subtilitate

frustrentur. nam sathanas figurat se in angelum lucis. =

Tractatu 2 contra demetrianum

in agro inter cultas et fertiles segetes. lolium et auena dominatur: ita iusti cum impiis mali cum bonis. =

Sermone IIII de mortalitate.

Siti bi uir grauis et laudabilis aliquid polliceretur. haberes utique pollicenti fidem nec te falli ac decipi ab eo crederes quem stare in sermonibus atque actibus scires. nunc deus tecum loquitur et tu mente incredula perfidus fluctuas. deus tibi de hoc mundo recedenti immortalitatem pollicetur atque aeternitatem et tu dubitas. hoc est deum omnino non nosse. hoc est christum credentium magistrum peccato incredulitatis offendere. hoc est in ecclesia constitutum fidem in domo fidei non habere =

Nisi praecesserit pugna non potest esse uictoria cum fuerit in pugna congressione uictoria tunc datur uincentibus et corona nam gubernator in tempestate dignoscitur in acie miles probatur. delicata iactatio est cum periculum non est conflictatio est in aduersis probatio est ueritatis, arbor quae alta radice fundata uentis non mouetur. et nauis quae forti compage solidata est pulsatur fluctibus nec fertur. et quando area fruges terit uentos grana fortia et robusta contemnunt.

inanes palea flatu portante rapiuntur. sicut Paulus post naufragia flagella post carnis et corporis gravia tormenta non vexari, sed emendari se dicit in adversis ==

Si in habitaculo tuo parietes vetustate nutarent tecta desuper tremerent domus iam fatigata iam lassa ædificiis senectute labentibus ruinam proximam minaretur. nonne omni celeritate migrares. tibi naviganti turbida et procellosa tempestas fluctibus vi ventis exitatis prenuntiaret futura naufragia nonne portum velociter peteres, mundus ecce nutat, et labitur et ruinam sui iam non senectute rerum sed fine testatur. et tu non deo gratias agis. non tibi gratularis. quod exitu maturiore subtractus ruinis et naufragiis et plagis imminentibus exuaris, considerandum est fratres dilectissimi et identidem cogitandum renuntiasse nos mundo et tanquam hospites et peregrinos hic interim degere. Amplectamur diem qui assignat singulos domicilio suo. qui nos istinc ereptos et laqueis secularibus exutos paradiso restituit et regno cœlesti quis non peregre constitutus properet in patriam regredi. quis non ad suos navigare festinans ventum prosperum cupidius optaret ut velociter charos liceret amplecti. patriam nostram paradisum computamus parentes nostros pa-

triarchas habere jam cæpimus: quid non properamus et currimus ut patriam nostrā uidere ut parentes salutare possimus magnus illic nos charorum numerus expectat Parentum, fratrum filiorum frequens nos et copiosa turba desiderat, jam de sua immortalitate secura et de nostra solicita ad horum conspectum et complexum uenire quanta et illis et nobis in commune letitia est.

lib. de duodecim abusionibus.

Sicut fructus non inuenitur in arbore in qua flos prius non aparuit, sic in senectute honorem legitimum consequi non poterit, qui in adolescentia disciplinæ alicuius exercitatione non laborauit quemadmodum idem oculi cælum et terrā pariter nequaquam aspiciunt, ita mundi amor et Dei pariter in uno corde habitare non possunt,

sermone. v. de lapsis.

imperitus est medicus qui tumentes Vulnerum sinus manu parcente contrectat et in altis Recessibus uiscerum uirus inclusum dum seruat exagerat aperiendum Vulnus est et secandum et putredinibus amputatis medela fortiore curandum uociferetur et clamet licet, et conqueratur æger impatiens per dolorem gratias aget post modum

consecutus
Sanitatem sit, oportet Dei sacerdotem non obsequiis decipientibus fallere. sed Remediis salutaribus providere.

Sermone V. de lapsis.

Hoc sunt peccata lapsis quod grando frugibus, quod turbidum sydus arboribus quod armentis pestilens vastitas, quod navigiis seva tempestas.

De singularitate Clericorum.

De carbonibus scintillia, de limo de ferro Robigo nutritur, morbos aspides sibilant et mulier fundit concupiscentiae pestilentiam, quam salomon sic comparat dicens. de vestimento procedit tinea, et a muliere iniquitas viri.

Habent multi divitias quas suis usibus negant quibus nulla cupiditas inesset. nec cupiditatis in omnia possiderent, atvero quid cupiditate possessi sunt ~~profluuntur~~ perfruuntur, animo quod usu non tangunt, itaquid despexit vinculum nuptiarum. et aliter vinculis foemineis obligatur quamvis nullo concubitu misceatur, desiderio tamen visu alloquio, conjunctione semper oblectatur,

Ex improviso vel transeuntes ad horam foemineus affectus ocurrens bellum sagittas alienis oculis jactat

Stat modica atque gutta multo vino infusa a se tradet, fiat vinique +

Saporem et Colorem induit, ferrum candens pristina propriaque forma exuitur et igni simillimum efficitur. solis Radio aer perfusus in eandem transformatur. luminis, claritatem et speculum Radiis solaribus directe irradiatum solis in se Recepit, similitudinem idque putares alterum esse solem ita et ita beati Dei claritate in intimis suis totaliter penetrantur. sicque Dei formes effecti in Dei similitudinem transformantur. =

Sicut uidendo speculum Homo uidet seipsum et multa alia ibidem præsentia ita et beatus uidendo Deum, simul et semel unica uisione uidet seipsum. omnia ad beatitudinis integritatem sibi necessaria =

Viator qui ambulando laborat. ideo laborem patienter tolerat, quia tandem peruenire sperat, tolle spem perueniendi continuo franguntur. uires ambulandi. medicus expromit ferrum ad secanda uulnera dicit ei quem secturus est patiens esto sustine tolera in doloribus exigit patientiam. sed post dolorem promittit sanitatem. ægrotus autem nisi sanitatis spem sibi proponeret in dolore quem patitur deficeret. ~~ita et jugum proponere in dolore quem patitur.~~ ~~Deficeret.~~ ita et jugum domini portantibus spes gloriæ mirandam parit consolationem =

in ex. Po. simbol. Apost. &c.

Sicuti ergo hamum esca consertum si piscis rapiat non solum escam cum hamo non removet. sed et ipse de profundo esca aliis futurus educitur. ita et is qui habebat mortis imperium rapuit quidem in mortem corpus Jesu, non sentiens in eo hamum divinitatis inclusum, sed ubi devoravit haesit ipse continuo et disruptis inferni claustris. velut de profundo tractus traditur, et esca caeteris fiat,

Sicut navem quis ingreditur et liquido ac profundo vitam committit elemento nisi se credat prius posse salvari; nec agricola semina sulcis obruit et fruges spargit in terram nisi crediderit venturos imbres affuturum quoque solis teporem quibus terra confota segetem quoque multiplicata frugem producat et ventis spirantibus nutriat. sic nihil est quod in vita geri potest nisi credulitas ante praecesserit, et sicut matrimonia contrahuntur. quia creditur successura posteritas et pueri discendis artibus traduntur. quia magistrorum in discipulos transfundenda creditur disciplina, imperii quoque insignia unusquis suscipit, dum credit sibi urbes populos ac armatum exercitum pariturus quod si haec singula. nisi prius crediderit futura nullus aggreditur, quomodo non multo magis ad agnitionem dei credendo veniatur.

Velut si quis rex pergat ad gentem in qua propios habeat affinitatis vinculo alligatos devictaque carcerem

intret in quo vincti detinebantur. solvat cate-
nis vincula et claustra comminuat et victos
in Remissionem educat et eos qui sedent
in tenebris et in umbra mortis lucis acceptæ
Restituat ergo dicitur Rex fuisse quidem in
carcere non tamen conditione qua cæte-
ri qui tenebantur inclusi sed illi quidem
ut pœnas solverent. hic vero ut absolveret
pœnas. ita divina natura in mortem per
carnem descendit non ut lege mortalium
detineretur a morte sed ut per se resurrec-
tionis. januas mortis aperiret. —

Cum videas quod mortale inge-
nium demersis in profundum terræ metallo-
rum venas Rimatur. et artifici oculis au-
rum videt in quo imperitus terram esse
putet et quum auri propria esse vena
et argenti aliam æris quoque dis parent
ferri quoque et plumbi diversa in terra
species latere mortale deprehendat
ingenium. divina virtus inveniri posse
et discernere non putabitur uniuscuiusque
carnis proprium censum etiam si videatur
dispersum.

Si quis diversa semina in unum
permisceat et hæc indiscreta semper et vel
passim spargat in terram nonne unius
cuiusque seminis quocumque loco fuerit
satio. competenti. tempore secundum naturæ
suæ speciem germen producit et culmen
sua forma sui que corporis Reparat ita
ergo et uniuscuiusque carnis substantia
quamvis varie et diversa dispersa sit

Ratio tamen ipsa quae inest unicuique ani-
mi immortalis est.

Iob quoque misticis redundans
Astres eloquiis audi quam evidenter desurrec-
tionem predicet mortuorum est inquit ar-
boris spes si enim abscisa fuerit iterum
pullulavit et virgultum eius nunquam
deficit, quod si senuerit in terra erit
radix eius, si autem in terra mortuus fuerit
truncus eius odore aquae reflorebit. et
faciet fruticem quasi nouella, vir vero si
mortuus fuerit abijt et mortalis si aliquid
derit ultra jam non erit non tibi videtur
in his cum quodam pudore arguere
homines et dicere ita ne est stultum ho-
minum genus ut quem videant abscissae
arbori vitam reddere ipsis nec lignis
simile aliquid de semetipsis nec arbo-
ribus opinentur

Ex sententiis episcop. concilij carthaginiensis

Si maritus peregre proficiscens amico
suo commendet uxorem suam custodien-
dam commendatam sibi, ille quanta posset
diligentia conservet ne ab aliquo sancti-
tas et castitas. adulteretur. Christus
dominus et deus noster ad patrem
proficiscens sponsam suam nobis commen-
davit utrumne eam incorruptam et inviolatam. custodiemus, an integritatem eius
et castitatem moechis et corruptoribus pro-
demus, qui enim baptisma. ecclesiae
cum haereticis commune facit. sponsam

Christi adulteris gredit,

In Prologo de cardinalibus operibus Christi.

quomodo fulgor nubes disrumpit et repentina coruscatio non tam illuminat quam excitat oculum ita aliquando nescio quo motu tangeris adeo et tangi te sentis, cum tu qui te tangit non uideris. —

Corpore sic utitur anima. sicut faber malleo uel incude in qua format omnium turpitudinum idola et fabricantur quaelibet quarum cumque uoluptatum simulacra. non est caro dictatrix peccati nec inuentrix malitiae, nec cogitatus format nec disponit agenda. sed officina est. spiritus qui in ea et per eam quaecumque affectauerit. peragit. et consummat. —

Sermone de cena domini.

Sicut panis communis quem quotidie edimus uita est corporis ita panis iste super substantialis uita est animae. et sanitas mentis. De laude martirii.

igitur cum sit sublime excelsum que martirium nunc magis est necessarium quo mundus ipse subuertitur. partim quia orbe concusso Natura deficiens ultimi exitus monimenta testatur. nam et cum caelo imber incumbit pluuias et triste praetendit et quoties atra tempestas horrenti imminet pelago. per interapertam fluminum noctem coruscantium

flumina. Relucescent, sed et cum magnis
mare fluctibus volvitur paulatim unda
detolit paulatimque aequora lucescit
donec certa sit post modum. Fuere. ut in
illis quibus retunditur saxis spumam
altius jaciat, quam undam tumidum pela-
gus expuebat. sic cum sublime excelsumque
sit martyrium. nunc magis est necessarium
quo mundus ipse subvertitur ==== ^

Sanguini nostro patet caelum
sanguini gehenna caeli tabernaculum et
inferus omniumque gloria pulchrior et inte-
grior corona signatum sit quoties de hoste
triumphabilis spoliis onustus spoliis ingre-
ditur miles vulneribus suis gaudens
sic questus tempestatibus diu nauta fa-
tigatus littora tuta contigerit felici-
tatem suam de presso periculo ducit ===

Hilarius in commentario in
Matthaeum

Quae autem sit serpentis prudentia
contuendum est nescio quid in illo pruden-
tia consiliique extet, licet quaedam
hinc aliqui memoriae mandaverint
quod ubi se in manus hominum veni-
sse intelligat omne genere ab ictu caput
subtrahat idque aut collectio in orbem
corpore contegat aut foveae immergat
caeterique partem reliquam derelinquat
nosque hoc exemplo oportere siquid
acciderit persecutionum caput nostrum
quod est christus occulere ut oblatis-

^ Mors quippe inte-
grorum facit mors
magis deducit ad
gloriam. Si quo tres
cumque latentes sti-
pulis de sterco imbri-
bus frumenta ter-
gescant fecundaque
messes colligunt
aestate. Sic quotiens
ferro vitis abscindi-
tur exuperantibus pam-
panis melius vinea fer-
tilior. Nam in augmē-
tum proventibus tem-
poris profecit. Flam-
mas quippe plerumque
agris iubet committe-
re quo calore vagan-
tes incendii caecator-
um spiramenta laxa-
re iubet stipulas
crepitante igne terro-
re et se in altius gra-
vida seges tollere
parturientibus culmis
densior arista flore-
que. talis et marty-
rii primo casus. post
modum fructus est
qui morte vitam con-
demnat. ne morte
vitam custodiat.

nobis in omnibus cruciatibus fidem a deo
accessitam jactura corporis commendaremus = in Psalmum .44.

Sermo dei quo ex errore ad veritatem
retrahimur, quo per comminationem
terroremque judicij ad innocentis et sanctae
vitae viam regimur, virga est per quam
intra disciplinam divini metus cohibet
timoratio ac providentis rectoris monitu
cohercemur. Apostolus monuit Corinthios
utrum mallent, cum severitate doctrinae
atque objurgationis adesse, an in spiritu
lenitatis, quod utrumque secundum modestiae
tenorem erat necessarium, ut obedienti-
bus lenior, insolentibus vero severior ad-
veniret, virga de radice Jesse floruit ut
virgae severitatem floris suavitas tem-
peraret, cum unicuique nostrum doctri-
na terror regimen perfectae beatitudi-
nis ammoneret. =

in Psalmum LI.

Novacula ad nitorem vultus
acuitur, ut abradens hirsutam atque
horrentem faciem leniget, hoc ipso tamen
vulneret dolum fecit quippe cum pre-
parata ad ornatum ministerium suum
prebuerit, ad vulnus ita lingua impij
in malitia potentis quam natura ad elo-
quendas rationabiles cogitationes consulti
cordis preparavit ipsa potius irrationabiles.

cogitat iniquitates

Hieronimus ad Heliodorum in epita phio Nepotiani

ut enim creatorem non in caelo tantum miramur et terra sole oceano. elephantis camelis. equis. bobus, pardis. ursis, leonib. sed et in minutis quoque animalibus, formicula, culice, muscis. vermiculis. et istius modi genere. quorum magis scimus corpora, quam nomina. eandemque in cunctis veneramur solertiam: ita mens christo dedita. aeque et in majoribus. et in minoribus intenta est. sciens etiam pro otioso verbo reddendam esse rationem,

quomodo enim lecta segetes. et uberes agri interdum culmis aristisque luxuriant. ita praeclara ingenia et mens plena virtutibus in variarum artium redundat elegantiam unde et apud graecos philosophus ille laudatur. qui omne quo uteretur. usque ad pallium et annulum. manu sua factum, gloriatus est. hoc idem possumus et de isto dicere. qui basilicas ecclesiae et martyrum conciliabula diversis floribus et arborum comis. vitium que pampinis adumbravit. ut quicquid placebat in ecclesia tam dispositione quam visu presbyteri laborem et studium testaretur.

Ad rusticum monachum decivendi forma

Sicut enim sagitta. si mittatur contra duram materiam non numquam in mittentem revertitur. et vulnerat vul-

nerantem illud quae complectitur. facti sunt mihi in arcum prauum et alibi. qui mittit in altum lapidem recidet in caput eius. ita detractor. cum tristem faciem viderit audientis. imo ne audientis quidem sed obturantis aures suas. ne audiat iudicium sanguinis illico conticescit. pallet vultus haerent labia saliua siccatur. =

ineptist. ad laetam de institutione filiae

Unde et tibi est prouidendum. ne ineptis blanditiis foeminarum dimidiata dicere verba filia consuescat et in auro atque purpura ludere. quorum alterum linguae, alterum moribus efficit. ne discat in tenero quod ei postea dediscendum est graecorum eloquentiae multum ab infantia sermo matris contulisse. scribitur Hortensii oratio inter paternos sinus coaluit difficulter eraditur quod rudes animi perbiberint lanarum conchylia quis in pristinum candorem reuocet. recens testa diu et saporem retinet et odorem quo primum imbuta est. Graeca narrat historia Alexandrum potentissimum regem orbisque domitorem et in moribus et in incessu leonidis paedagogi sui non potuisse carere vitiis quibus ad huc paruulus fuit infectus. =

ad Paulam de Alphabeto Hebreo

quomodo autem in his nostris litteris non potest quis ad legenda verba texendaque procedere nisi prius ab elementis coeperit ita etiam in scripturis diuinis non valemus.

eaque maiora sunt nosse nisi ab ipsis ethica mandatis habuerimus sexordium secundum illud quod propheta dicit. a mandatis tuis intellexi. quod videlicet post opera ceperit habere scientiam secretorum. =

in epist. ad Principiam virgine

quomodo enim iuxta qualitatem ciborum de stomacho ructus erumpit et boni vel mali odoris flatus indicium est ita interioris hominis cogitationes verba proferunt et ex abundancia cordis os loquitur. =

quomodo autem in stamine ex quo dependent fimbriæ subtegmen intexitur miscentur aliqua et tota vestimenti virtus in stamine est, ita in variis sensibus scripturarum in quibus vestis ecclesiæ omnis intexitur. miscentur aliqua de natura demorsibus et hoc ipsum significat vestis Aaron auro. purpura, cocco, bysso, hiacyntho que contexta. quam fecerunt mulieres quibus Deus ad texendum dedit sapientiam =

ad demetriaden de virginitate servanda

quæ vivunt in monasterio et quarum simul magnus est numerus nunquam solæ nunquam sine matre procedant de agmine columbarum crebro accipiter unam separat, quam statim involat lacaret cuius carnibus et cruore saturetur. morbidæ oves suum relinquunt gregem et luporum faucibus devorantur. scio ego sanctas virgines. quæ diebus festis propter frequentiam populorum pedem domi cohibent, nec tunc egrediuntur quando

majorest adhibenda custodia et publicum penitus devitandum.

Ad salvinam, de viduitate servanda

Tenera res in foeminis fama pudicitiae et quasi flos pulcherrimus cito ad levem marcescit auram. Levique flatu corrumpitur maxime ubi et aetas consentit ad vitium et maritalis deest autoritas. cuius umbra tutamen uxoris est.

Ad furiam de viduitate servanda

quicquid facit seminarium voluptatum venenum putat parcus cibus et venter semper esuriens triduanis jejuniis praefertur multo melius est quotidie parum, quam raro satis sumere, Pluvia illa optima est, quae sensim descendit in terram subitus et nimius imber in praeceps arva subvertit.

fieri quidem non potest ut absque morsu hominum vitae huius curriculum quis pertranseat, malorumque solatium est bonos carpere, dum peccantium multitudine putant culpam minui peccatorum, sed tamen cito ignis stipula conquiescit et exundans flamma deficientibus nutrimentis, paulatim emoritur. si anno praeterito fama mentita est, aut certe sive verum dixit cesset vitium cessabit et rumor.

ad gaudentium de pacatula infantulae educatione.

Tale vero quid et israelitico trox populo dominum ut cupientibus Aegyptias.

Carnes usque ad nauseam et uomitum [struck: illegible]
[struck: illegible]s praeberet examinat coturnicũ
multosque seculi prius homines facilius
carere experta corporis uoluptate quam
eos qui a pueritia libidinem nesciunt. ab
aliis enim nota calcari, ab aliis ignota
appeti; illos uitare poenitendo suauitatis
insidias quas fugerint, hos carnis illece-
bras dulci stillatione corporis blandientis, dum
mella putant, uenena noxia. Reperire mella
enim distillare labia meretricis. quod ad
tempus impinguat uescentium fauces et
postea felle amarius inuenitur.

Virgo es quid te mulieris delectat
societas, quid fragilem et subtilem. Ra-
tem magnis committis fluctibus et grande
periculum nauigationis incerta secu-
rus ascendis, nescis quid desideres. et tamen
sic eis iungeris. quasi aut ante, desidera-
ueris aut (ut leuissime dicam) postea de-
sideraturus sis.

Ut aqua in areola digitum sequitur
praesedentem, ita aetas mollis et tenera in
utranque partem flexibilis est, et quocunque
duxeris trahitur.

ad Marcellam in epist. qua inuitat,
eam ad Rus Bethlehemiticum.

quomodo in theatrali [struck: illegible]s scenis
unus atque idem histrio. nunc Herculem ro-
bustus ostendit. nunc mollis in uenerem
frangitur nunc tremulus in Cybelem: ita
et nos (qui si de mundo^ similitudines quot
peccata —— // ad Paulum concordiensem

[Margin note, inserted at ^:] non essemus odi
remur a mundo
tot habemus per
sonas [struck: illegible]
[struck: illegible]

Misimus interim te tibi idest Paulo seni Paulum seniorem in quo propter simpliciores quosque multum in deijciendo sermone laborauimus. sed nescio quomodo etiam si aqua plena sit tamen eundem odorem lagena seruat, quo dum rudis esset imbuta est.

in epistolam ad Paulam super obitu Blesillæ

Patitur et filia apostolus aliquid quod nõ uult. pro quo ter dominum deprecatur. sed dicitur ei. sufficit tibi gratia mea quia uirtus in infirmitate perficitur, et ad reuelationis humiliandam superbiam, monitor quidam humanæ imbecillitatis opponitur in similitudinem triumphantium quibus in curru petro comes adhærebat, per singulas acclamationes ciuium decens hominem te esse memento.

in epist. ad Pammachium.

Sanato uulneri et incicatricem superducta cuti si medicina colorem reddere uoluerit dum pulchritudinem corporis quærit. plagam doloris instaurat. ita et ego serus consolator. qui importune per biennium tacui uereor ne nunc importunius loquar, et attrectans vulnus pectoris tui quod tempore et ratione curatum est commemoratione exulcerem.

Sentio te diuinis ardere doctrinis nec temeritate quorundam docere quod nescias. sed ante discere quod docturus sis. simplices epistola tua olent prophetas. Apostolos sapiunt. non cothurnatam affectas

eloquentiam, nec more puerorum. Argutas sententiolas in clausulis struis. cito turgens spuma dilabitur, et quamvis grandis tumor. contrarius sanitati est. scitum est illud quoque catonis. sat cito si sat bene —

in epistola ad eustochium virginem in epitaphio de obitu Pallae matris

haec inter sicut inter multas gemmas pretiosissima micat et jubar solis parvos igniculos stellarum obruit. et obscurat, ita cunctorum virtutes et potentias sua humilitate superavit, minimaque fuit inter omnes. ut omnium major esset et quanto se plus dejiciebat tanto magis a christo sublevabatur. latebat. et non latebat. fugiendo gloriam. gloriam merebatur.. quae virtutem quasi umbra sequitur. et appetitores sui deserens appetit contemptores. =

sicut enim plectrum chordis. ita lingua eliditur. dentibus et vocalem reddit sonum = in epistola ad Julianum

quod si tibi tanta cogitatio scrupulum moverit cur monitor ipse non talis sim qualem te esse desidero et non nullos videris in medio itinere corruisse. illud breviter respondebo. non mea esse quae dico sed domini salvatoris. non monere quod ipse possim, sed quid debeat velle. qui servus futurus est christi. et athletae suis incitatoribus fortiores sunt. et tamen monet debilior, ut pugnet ille qui fortior est. = epist Rustico

Epistola ad amandam =

Putridæ carnes ferro indigent et cauterio. nec est medicina culpa. sed vulneris, cum clementi. crudelitate non parcit medicus ut parcat, sævit ut misereatur. =

in epistola ad Ruffinum =

Credas mihi frater. non sic tempestate jactatus. portum nauta prospectat non sic: sitientia imbres arva desiderat non curvo assidens littori anxia. filium. mater expectat. postquam me a tuo latere subitus turbo convulsit. postquam glutino charitatis herentem impia distraxit avulsio, Tunc mihi cærulæus. supra caput astitit imber. Tunc maria undique et undique Cælum. =

in epistola ad Rusticum

Scire non possumus exortationis mala nisi cum fuerit sanitas consecuta et quantum boni virtus habeat vitia demonstrat, clariusque fit lumen comparatione tenebrarum. =

ad innocentiam de muliere septies icta =

igitur consularis portuis cruore liminibus ut fera quæ gustatum semel sanguinem. semper sitit. duplicari tormenta jubet et seuum dentibus frendens similem carnifici minitatus est pœnam nisi confiteretur. sexus infirmior, quod non poterat, robur virile rejicere =

in vita Malchi captivi monachi =

qui navali prælio dimicaturi sunt ante in portu et tranquillo mari flectunt gubernacula, remos trahunt ferreas manus et uncos præparant, dispositum.

que per tabulata militum, pendente gra-
du et labente uestigio stare firmiter consues-
cunt, ut quod in simulachro pugnæ didicerit
in uero certamine non perhorrescant, ita et
et ego qui diu tacui (silere quippe me fecit
cui meus sermo supplicium est.) prius exer-
ceri cupio in paruo opere, et ueluti quandam
Rubiginem linguæ abstergere ut uenire
possim ad latiorem Historiam. ==

in epistola ad Damasum. ==

Sicut enim calculus genus est lapi-
dis durissimi et rotundi et omni purita
leuissimus, ita sermo Dei, qui neque hære-
ticorum, neque omnem aduersariorum potest
contradictionibus cedere, dicitur calculus. =

Adversus Iouinianum.

quomodo in legionibus et exercitu
sunt duces, sunt tribuni, sunt centuriones
sunt ferentarij, ac leuis armaturæ, et
miles gregarius, et manipuli. commissa-
que pugna uacant nomina dignitatum
et sola fortitudo quæritur, ita et in hoc
campo, et in prælio quo contra Demones
dimicamus. non quæruntur nomina, sed
opera, et gloriosior ille sub uero impera-
tore Christo, non qui nobilior, sed qui for-
tior est. ——

libro. 2 aduersus Iouinianum.

alligabit quis in sinu suo ignem et
non comburetur. aut ambulabit super
carbones ignis. et non ardebit. quomodo igitur

qui corem tetigerit. statim aduritur, ita viri partus et femina. sentit naturam suam et diversitatem saepius intelligit quomodo enim dentium officium est mandere, et in alvum ea quae sunt mansa transmittere et non habet crimen. qui conjugi meae panem dederit ita genitalium hoc est officium, ut semper fruantur natura sua. meam affitudinem, alterius vires referent, et uxoris. (ut ita dixerim). ardentissimam gulam, fortuita libido restinguat. ==

Libro. III aduersus pelagianos

Hoc et nos dicimus posse non hominem peccare. si velis pro tempore. pro loco pro imbecillitate corporea, quamdiu intentus est animus. quamdiu corda nullo vitio laxatur in cythara, quod si paululum se remiserit. quomodo qui adverso flumine lembum trahit. si remiserit manus statim ~~re~~ trolabitur et fluentibus aquis. quo non vult ducitur sic humana conditio si paululum se remiserit discit fragilitatem suam et multa se non posse cognoscit. ==

adversus luciferianos.

Emittitur de arca corvus et non redijt et postea pacem terrae nostrae columba spiritus sancti nuntiat. ita et in baptismate ecclesia, teterrimo alite expulso id est diabolo pacem terrae nostrae columba spiritus sancti nuntiat. ==

Qui dormientes sitiunt, avide fauces fluminibus ingurgitant, et quanto plus hauserint, tanto plus sitiunt, ita mihi et tu videris adversus quaestiunculam quam proposui: Hinc atque hinc argumenta quaesisse. et nihilominus in eadem quaestionum siti perseverare.

ut sal omnem cibum condit, nec est aliquid tam suave quod absque eo gustum demulceat, ita mundi totius et propria ecclesiae condimentum episcopus est qui si infatuatus fuerit, sive per negationem, sive per haeresim, sive per libidinem et (ut semel dicam) per universa peccata, a quo alio poterit condiri cum ipse fuerit omnium condimentum.

ecclesiastae 12 verba sapientium ut stimuli et quasi in altum defixi] Hieronimus in ecclesiastem cap. 12 simul et hoc notandum est. quod dicantur verba sapientium pungere, non palpare nec molli manu attrahere lasciviam, sed errantibus et (ut supra diximus) tardis penitentiae dolores et vulnus infigere. si cuius igitur sermo non pungit, sed oblectationem facit audientibus. iste non est sermo sapientis. verba quippe sapientum, ut stimuli, quae quoniam ad conversionem provocant delinquentem. et firma sunt et a consilio sanctorum data atque ab uno pastore concessa, et solida radice fundata sunt hoc stimulum nec dum paalum. sed

ad haec Saulum Dicto in uia Confessum eRoris audisse: Durum tibi est calcitrare Contra stimulum Dei.

Libro II commenta. in Prouerb. c. X.

Sicut acetum dentibus ~~dentibus~~ et fumus contrarius est oculis: ita sacerdos in ecclesia positus per acerbitatem peccati fidelium sensus obstupescere facit. atque erroris ignorantia. oculos cordis eorum ab intuitu lucis dei seu intellectu rectitudinis dum caligant. uelut fumus excaecat sicut haereticorum perfidia. bonis doctoribus molestiam ingerit et lachrymas. sic male uiuens catholicus eis qui se fidem suam ex operibus ostendere iusserunt per inertiam grauis est. oculi quippe et dentes. predicatores sunt sanctae ecclesiae qui et Recta itinera prouidere et alimenta spiritualia suggerere solent. Porro acetum quod a uino degenerat et fumus qui ab igne ascendens euanescit eos qui ab ecclesiastica suauitate et charitate per superbiam uel socordiam Recedentes hanc etiam uerbis impugnant figurate denuntiant. de quibus dicit Ioannes. ex nobis exierunt. sed non erant ex nobis.

Decima Hedibiae quaestione.

Unus est solis calor et secundum essentias subiacentes alia liquefacit alia indurat, alia soluit, alia constringit, liquatur enim cera. et induratur lutum.

Caeteris non est diversa Natura. sic et bonitas et clementia Dei vasa ira qua apta sunt in interitum idest populus Israel indurat, vasa autem misericordia qua Praeparavit in gloriam. quae vocavit hoc est nos. qui non solum ex judeis sumus. sed etiam ex gentibus. non salvat irrationabiliter, et absque Judicij verita te sed causis praecadentibus.

q 11 ad Hedibiam, quaestione.

Ecce hic Positus est in Ruinam et in Resurrectionem multorum in Israel et in signum cui contradicitur. solisque Radios, itam munda loca excipiant q immunda et sic in floribus quomodo in stercore luceant, nec tamen solis Radij polluuntur. sic et Christi bonus odor qui nunquam Mutari potest. nec suam naturam amittere credentibus vita est incredulis mors.

in 11 ad Algasiam quaestione

sicuti semina Paulatim formantur in uteris et tandiu non Reputatur homo donec elementa confusa suas imagines membraque suscipiant, ita sensus Ratione conceptus nisi in opera prorumperit ad huc in ventre Retinetur et cito abortio perit cum uid erit abominationem desolationis stantem in ecclesia et satanam transfigurari in angelum lucis.

In VIII ad eandem quaestione

quomodo medicina non est causa mortis, si ostendat uenena mortifera, licet his mali homines abutantur ad mortem, et uel se interficiant, uel insidientur inimicis sic lex data est, ut peccatorum uenena monstret, et hominem male libertate sua abutentem. qui prius ferebatur improuidus et per praecipitia labebatur. freno legis retineat et compositis doceat incedere ressibus ita ut seruiamus in nouitate spiritus et non in uetustate literae id est uiuamus sub praecepto qui prius in modum brutorum animalium dicebamus manducemus et bibamus. cras enim moriemur. ═

ad Pammachium aduersus errores Ioan. Hieroso ═

Si qui de adulterio nascitur non eius est culpa qui nascitur sed illius qui generat quomodo in seminibus non peccat terra quae fouet semen, quod in sulcis iacitur. non humor et calor quibus temperata frumenta in germen pullulant, sed (uerbi gratia) fur et latro qui fraude eruit eripit semina sic in generatione hominum recipit terra id est uulua quod suum est et receptum confouet, confotum corporat, corporatum in membra distinguit. ═ Epistola ad cyprianum. ═

quomodo enim loquentis sermo præteruolat, ita et opus aranea in cassum texitur: de quo semper persona hæreticorum scriptum est in Ysaia. Telam aranea texunt, quæ parua et leuia potest capere animalia ut muscas, culices et cætera huius modi. a fortioribus autem rumpuntur. instar leuium in ecclesia simplicium que qui eorum decipiuntur erroribus, cum uiros in fidei ueritate robustos non valeant obtinere.

in Comen in Matth. cap. te v.

quemadmodum Iudei uictimas immolabant Deo ne eas idolis immolarent. sic et iurare permittebatur in Deum id exhibere quam Demonibus. euangelica autem ueritas non recipit iuramentum, cum omnis sermo fidelis pro iure iurando sit.

non q. recte hoc facerent sed q. melius esset Deo

in caput VII prioris ad Corinth. epistola

et si quis se incontinentem non erubuerit confiteri in languorem. incontinentiæ reclamanti non denegetur. remedium nuptiarum. quomodo si peritus medicus inquieto ægro et negauti se posse a pomis omnis abstinere concedat aliquantum ne illa pernitiosa praesumat.

in epistolam ad galatas cap. III.

sicut in uinea multi usque ad prælum gradus sunt et primum necesse est. ut at uitis gemmet in papinis. spem promi[illegible]

in floribus: dehinc ut flore decusso futuri botri species deformetur paulatimque turgescens uva parturiat ut pressator calcibus dulcia musta desudet. ita et in doctrina singuli beatitudinum sunt profectus ut audiat quis verbum dei ut concipiat. ut in utero anima eius adolescat et ad partum usque perveniat. ut quem peperit illum lacte enutriat, et per infantiam, pueritiam, adolescentiam, juventutem, ad perfectum virum, usque perducat.

Sicut in vulvam mulieris primum semen jacitur informe ut sulcis et fundo eius quasi quodam glutino adhaereat. deinde per novem menses restricto sanguine, futurus homo coagulatur corporatur. fingitur. et quae distinguitur. ut postquam in utero palpitarit statuto tempore, fundatur in lucem, et tantis difficultatibus nascitur. quantis postea ne intereat, enutritur. ita et semen sermonis christi quum in animum audientis inciderit. per gradus crescit, et ut multa praeteream tandiu in ancipiti est, quandiu pariat, qui concepit.

in Epistola ad Galatas cap. II.

quomodo autem juxta apostolum jacobum. fides sine operibus mortua est sic absque fide. quamvis bona opera sint mortua computantur.

quomodo in consilio saepe viri servi in causa est

ne liberi procreentur et nonnumquam sterilis uxor semina non tenet et frequenter neuter ad generandum aptus est et e contrario uterque fecundus: ita et in his qui verbum Dei seminant quadrifariam haec divisio custoditur. ut impleat quidem suum doctor officium. sed sit sterilis auditor. vel auditor bonae indolis sit. sed per imperitiam doctoris verbi semen intereat. aut certe tam vecors sit qui docetur quam ille est qui praecipit. Raro quoque contigit et ut magister et discipulus sibi conscientiant scilicet ut tantum iste doceat. quantum ille potest haurire. vel tantum suscipere doctus quantum doctor ingerere.

Libro. III comentar. in epistolā ad galatas cap. v.

Scintilla parva est, et pene dum cernitur. non videtur. sed si fomitem comprehenderit et nutrimenta quamvis parva ignis invenerit moenia. urbes. latissimos saltus. regiones que consumit. fermentum quoque cuius ad aliam partem in evangelio parabola temperata est res modica videtur et nihili sed cum farina conspersum totam massam suo vigore corruperit in illius vim transit omne quod mixtum est. ita et doctrina perversa ab uno incipiens. vix duos aut tres primum in exordio reperit auditores sed paulatim. cancer serpit in corpore, et iuxta.

Vulgare proverbium. unius pecudis scabies totum commaculat gregem. igitur et scintilla statim, ut apparuerit extinguenda est et fermentum a massa vicinia semouendum. secandae putridae carnes scabiosum animal a caulis ouium depellendum ne tota domus. massa, corpus et pecora ardeat, consumpatur. putrescat, intereat. Arrius in Alexandria una scintilla fuit. sed quia non statim oppressa est totum orbem eius flama populata est. ==

in comment. episto. ad ephes. cap. 1.

Signaculum Dei est, ut quomodo primus homo conditus est ad imaginem et similitudinem dei. sicut in secunda regeneratione quicunque spiritum sanctum fuerit consequutus signetur ab eo et figuram conditoris accipiat. ==

lib. comment. II. in epist. ad ephesios. cap. IIII.

quod ut manifestius fiat imperfectum licet et non implens similitudinem tamen per quod parit intelligi. quod dicitur. sumamus exemplum. Mare certum immensum est et capacitas eius Deo soli nota. ex hoc si quis velit multis hominibus secundum id quod gestare queunt tradere necesse est ut ad mensuram unicuique tribuat et partes eius, mensuram respiciat cuius solidum immensurabile est: ita et spiritus sanctus immensus quidem est et nullo fine concluditur, tamen unicuique. datur secundum quod expedit. ==

qui autem vult haeresim non de humilitate sed de concientia protulisse, dicit Paulus apostolus, homo erat acuti et acris ingenij et qui ad primos quosque disputantium conatus sagaci mente quae erant inferenda, praenotaret. videbat igitur saepe ex utraque parte se dici. et tam verisimilia intelebas contrariis assertis ut ambigere faceret audientem. idcirco ut homo et adhuc in fragili corpusculo constitutus sic conferebat, quidem omnino vento doctrinae sed non elidebatur. in saxa nec mavis eius gurgitibus implebatur. stabat quippe in [illegible] gubernaculum tenens. et spumantes haereses fluctus fidei securitate frangebat. non tamen intrepidus et securus nec quietus et placidus prospiciebat ventos hinc inde perflantes et solicita aure captabat, vincebat que contraria; sed non erat illi secura victoria = ^

lib. 1. comment. in Isai cap. item. 1.
Ezechiel quoque evangelium veritatem corrumpit gratia intelligentia et sunt caupones pessimi facientes de vino aquam cum e contrario dominus noster aquas in vinum verterit et tale vinum quaereret Archetriclinus quale et regina Sabba in Salomonis est mirata convivio pincernas eius et ministros vini sua voce collaudans

lib. 11. commentar. in esaiam. cap. V.

quod autem iuxta hebraicum et omnes alios interpretes. appellantur funiculi vanitatis hoc significat, quod facientibus peccatum facile texitur. et tam inane et futile est ut aranearum fila texuntur: sed cum inde volueris exire solidissimis vinculis nectitur. — ^

lib. VI. comment in Isai. c. XIIIJ
Sicut enim grandi et cadaveris materia est et aliquis humor in cadavere vermes nascuntur ex putredine. Sic ex ipsa materia peccatorum supplicia gignuntur

libro XVI commentar. in esaiam cap. LVII.

Sicut igitur mare fervens quiescere non potest sed redundant fluctus eius et revolvuntur ad litora, atque iterum resorbentur, et in se fracti lutum efficiunt

lib. VI. comment. in Isai. cap. XVJ.
Da:

quod Pedibus conculcatur. sic impij eternæ conculcationi subjacebunt quorum nullū est gaudium, et qui nulla pace Requiescent, in eo quod impij perseuerent. ===

Libro VI comment. in esajam cap. XVI

Doctrina hæreticorum quæ pardis et præuaricatoribus comparatur deserta erit et deducetur ad nihil: pardi sunt. in Jheremia varietate sed macula non mutantur. et apostatæ de quibus in Psalmo legimus, præuaricatores Reputaui omnes peccatores terræ. ===

in esajam Caput XLIIII.

Et germinabant inter herbas quasi salices juxta præter fluentes aquas comparat quoque in baptismate Renascentes herbis uirentibus, et salici quæ juxta fluentes aquas oriuntur. et contra Rerum naturam affert fructus. quæ prius sterilis erat. uel. cuius semen in cibo sumptum steriles facit. ===

in esajam Cap. LVIII

Omnes enim qui hæretici sui vinculis alligantur declinant a domino et quasi bos dolus ad uictimam elegunt, atque commutant pro ueritate mendacium ..

Libro comen. XVIII. in esa cap. LXV.

Omnis hæreticus ad iracundiam prouocat Dominum, et in falsitate dogmatum suorum immunda offert sacrificia. nequaquam firma et mansura perpetuo sed instar hortorum ad breve uirentia. cætris

deliciis providens, cui dicitur omnis caro fœnum, et omnis gloria eius quasi flos fœni. aruit fœnum et flos decidit. uerbum autem Domini, quod in ecclesiis predicatur, permanet in æternum. ═

in esajam cap. LXVI

quomodo offerebant filij israel donum eorum, et templi ceremoniæ seruarentur offerre uictimas cum psalmis in domo Domini. ita quoque hodie in domo Dei, (quæ est ecclesia) filij israel qui mente conspiciunt Deum, spirituales offerunt hostias cum fructibus atque uirtutibus animæ suæ in uasis mundis. hoc est. in sanctis corporibus. ═

uermis autem quomodo morietur et ignis qui non extinguetur. a plerisque conscientia accipitur, peccatorum quæ torqueat in supplicijs constitutos. qua re uitio suo atque peccato caruerint electorum bono. iuxta illud quod dicitur, uersatus sum in miseria, dum infigitur mihi spina. et in prouerbijs tinea ossium, cor intelligens. et iterum sub obelo. sicut tinea uestimentum, et uermis lignum sic mœror excruciat cor uiri. ═

in I. Hieremiæ caput

quomodo nux siue amigdalum amarissimum habet corticem, et testa durissima cingitur, ut detractis austerioribus et duris fructibus dulcissimus reperiatur: sic omnis correptio et labor. ~~paritdul cissimos~~ continentiæ, amara quidem uidet

ad presens sed fructus parit dulcissimos.
unde et vetus illa sententia est: litterarum radices amaras, fructus dulces. =

Libro II commentar. in Hieremiam cap. VI.

Quomodo cisterna vel lacus frigidam facit aquam suam: sic in medio Hierusalem malitia, quae inea est, omnem calorem perdidit vita et quae sequuntur. —

Polluitur enim ex uno peccatore populus sicut ex una ove morbida universus grex inficitur. sic ex uno fornicante vel aliud quodcunque scelus committente, plebs universa polluitur. =

In Hieroniam libro VI cap. XXXI.

Peccata sunt uva acerba, ut comedentium dentes obstupescant, et non possint eius suavitatem sentire. de quo dicitur gustate et videte quoniam suavis est dominus. =

Libro IIII comment. in Ezechielem caput XIII.

Omnes haeretici propter fraudulentiam ac nequitiam vulpium similes sunt, de quibus salvator loquitur. vulpes foveas habent et volucres coeli nidos et de Herode scriptum est, Dicite vulpi huic et de isdem vulpibus quae parvulos simplicesque decipiunt, et populantur vineam Christi. Salomon loquitur. capite nobis vulpes parvulas dissipantes vineas. et in psalmo super his qui eorum fraudulentia supplantantur. canitur. introibunt in inferiora terrae tradentur.

in manus Gladij partes vulnerauerunt. =

Caput X. VI

Cruenta infantium corpora statim ut emittuntur ex utero lauari solent ita et generatio spiritualis lauacro indiget salutari. nullas enim mundus a sorde nec si unius quidem Diei fuerit uita eius. =

Lib. I comment osee, cap. IIII.

Sicut uacca percussa a̅ [a] asilo, percussi sunt hæretici ardentibus diaboli sagittis et legis notitiam Reliquerunt. ideo pascentur in lata et spatiosa uia quæ ducit ad mortem et pallentia Domini bonique pastoris eos inuitat ad interitu̅. =

Sicut vinum et ebrietas eum qui biberit mentis sua in postem facit ita et fornicatio ac uoluptates peruerterit. sensum animumque Debilitat. et de Rationabili homine Brutum efficit animal. ut ganeas et lupanaria et libidinum lustra sectetur. =

Comment, in osee lib. II, cap. VII.

hæreticorum corda Diaboli igne succensa ut in eis panes coquantur. Antichristi nemo ambigit qui idcirco primu̅ quiescunt in ecclesia et loquuntur obulte et omnia Pacificare promittunt, ut cancer paulatim, serpant in populos et fermentum Doctrinæ eorum. (quod et dominus intelligens loquitur cauete a fermento phariseorum.) cum intumuerit in cordibus deceptorum, tum in aperta

prorumpunt in insaniam et impletur in eis quod ab Joanne apostolo dicitur ex nobis exierunt, sed non fuerunt ex nobis. si enim fuissent ex nobis, mansissent utique nobiscum. ══

lib. commentar. III. in Osee, cap. X. ═

quomodo radix omnium malorum est avaritia. sic peccatorum scelerumque cunctorum radix est impietas. qua qui iam vacaverit sive seminaverit metet iniquitates. ══

l. comm. in Osee cap. — quia vero Galaad interpretatur translatio testimonii et Galgal volutabrum. hoc dicere possumus. quod principes haereticorum testimonia veritatis transferant in mendatium et quicquid colunt. idolum fit. et sacrificia eorum habeant similitudinem vel acervorum de lapidibus congregatorum vel testudinum. quomodo enim acervi hinc atque hinc de lapidibus et sabulo congregantur. ita et haeretici de sapientia seculari et argutiis hominum fraude atque mendacio simulacra componunt, et cum hoc fecerit tardis gressibus in uno modo tardigrada et honerata immo oppressa pondere suo. non tam ambulat. quam movetur. haereticorum gravissima peccata significans. qui suis in Galaad et volutabro. vitiis et sordibus immolant adorantes opera manuum suarum et instar boum cuncta provenientis frugibus laborantes. ═

~~gibus laborantes.~~

in Joelem. cap. 4.

ergo egredietur fons de domo domini qui interpretatur ecclesia de quo et Ezechiel et Zacharias ponunt in fine volumineum suorum ut spinas nostras et vitia atque peccata quæ nullam frugem habuere justitiæ commutent in domini nova lia et aviditatem nostram rigent aquis largissimis. et prospiciis acceptibus flores multiplices germinemus et in eo loco. ubi quondam fornicatus est Israel. et initiatus Beelphegor, lilia castitatis et Rosæ pudoris ac virginitatis exuberent.

in Proœmio in Habacuc prophetam

quomodo si ægrotus et æstuans febribus, aquam frigidam postulet, et dicat ad medicum. vim patior, crucior. uror, exanimor. usquequo medice clamabo. et non exaudies et respondeat ei clementissimus ac sapientissimus medicus scio quo tempore dare debeam quod postulas. et non misereor modo. quia misericordia ista crudelitas est et voluntas tua contra te petit, ita Deus noster sciens clementiæ suæ pondera atque mensuras interdum non exaudit clamantem ut eum probet et magis provocet eum ad rogandum. et quasi igne excoctum justiorem et puriorem faciat, quod intelligens Apostolus secundum id quod misericordiam consecutus est a domino. ait sed. -1

sed non deficimus in tribulationibus. et benedicit dominum in omni tempore, et scit quod qui perseveraverit usque in finem. hic salvus erit et gloriatur in labore, et dolore, et cum Hieremia dicit, tribulacionem et miseriam invocato, et quomodo alius invocat deum sic sanctus vir ac bellator. invictus ad exercendum se, et probandum tribulationem, et miseriam invenire desiderat. ==

in Habacuc cap. II

quomodo dominum contra potantem fecit et postquam surrexerit. neque pes neque mens suum officium tenent, omnisque laetitia et mentis exhilaratio vertitur in ruinam. sic vir superbus non delectabitur. nec voluptatem suam perducit ad finem. ==

caput. III

quomodo enim numerus capillorum acutae forcipi non repugnat ita et numerus adversariorum dei facile sic? ... ==

sicut enim flumina deventes? fluent et fontes uberes in vitam aeterna per varias multiplicesque sententias quibus imponat sermo domini, ita et hae heresiarchae. aquas suas quidus imperant et ex eorum una primum fonte manaverunt.

in Micheae cap. I

quomodo aquila quae regina est avium certo tempore amittit pellos et remanet in plumis. sic etiam is Israel deponat omnem gloriam suam. ==

cap. III

Cum tyrannus detruncat imagines quorquam de? ... et ... tantummodo ... tabs ablatis capite eius facies quinceri superponit ut ma... corpore capitibus precisses ea? ... sic hereticus? ... tabula capitibus heresum a? ... paratis populis in loco eorum caput esse ... ... incipiet -

quemadmodum in vulneribus putri dis ne cancer serpat, et emortuum corpus uiuas carnes depascatur. medici statim uulnus et urunt cauterio. uel puluere cauterico. ita spiritus Dei finem posuit mendatio, ne ultra populus Dei pseudoprophetarum, uocibus subuertatur. ═

in cap. 4

quomo in fabricatione turris lingua quæ malè unita fuerat separata est et pessimum foedus, utili diuisione concisam. sicut capita hæreticorum, quæ cum corporibus siue inter se uidebantur habere concentum. (plura enim hæreticorum capita sunt. quæ cum diuersos oculos habeant tamen in una (ut ita dicam). lingua blasphæmiæ aduersus ecclesiam latrant) diuiderentur in partes. et adecerptis corporibus separata. ab uno capite locum facerent. ═

Sermone 4

Sicut cum sinapis succum sumimus uultu constristamur. fronte contrahimur, ad lachrimas promouemur. et ipsam salubritatem corporis nostri, cum quodam fletu austeritatis accipimus. illinc enim nos amaritudo. exasperat, acrimonia penetrat, hinc calor igneis saporis accendit, et toto perturbati corpore tunc magis sani efficimur. cum amplius deploramus. ita et cum fidei christianæ mandata percipimus. constristamur animo, affligimur corpore, ad lachry-

mas. Permouemur. et ipsam nostram salutem cum quodam fletu ac merore consequimur. inde Jejunia nos exasperant. illinc peccatorum conscientia macerat, hinc patrimonij Jactura conturbat. et ideo constristati habitu magis salutem consequimur. si amplius defleamus. sicut Dominus ait: Vos plorabitis &c. beati qui lugent quod succus sinapis in corpore, hoc fides christiana operatur in anima. ═══

Sermone VIII.

Laudaberim virtutem gubernatoris, qui nullas procellas senserit et cursum navigij direxerit, nullatenus estate jactatus. sed illum laudaverim. qui adversus ventos renititur. insurgit adversus fluctus non timet. velaque elevatur. undis navigium vel ferri ad profundi ima deponitur. ita et ille laudandus est. gubernator sui quia quae adversa sunt vincet. patientia. virtute superat, et conditione felicitatis adversis non transitur. Rege enim et ipso spectando turbatur animus mens fluctuat. ═══

Sermone XX.

Fertur coluber cum urgetur periculo caput semper abscondere et in orbem se colligens objecta reliqua parte corporis. hoc solumueri. quod illaesa. feratur membra caetera salute facilis vigore reparare. hoc et temoraliter servat caput. hoc servato mistice. hoc caput quod Christus est. servati humani serpentes. etiam si omnia membra caedan-

tur. Eo tum uratur corpus incendiis mergatur profundo euisceretur. a bestiis. hoc tamen capite custodito, uita salusque integra est. =

Pascua sunt libri scripturarum caelestium in quibus recreamur. et reficimur. cum ea quae scripta sunt degustamus. uel summo prelibata frequentius ruminamus. his pascuis grex domini saginatur. carpis illic nouum florem, qui bonum odorem dedit resurrectionis. carpis lilium in quo est resplendor. aeternitatis carpis rosam, hoc est dominici corporis sanguinem, pascitur os nostrum sic cum loquimur mandata Dei uerbi pascitur. oculus interior. lucerna spiritualis lumine. quae nobis in hac mundi nocte prelucet ne sicut in tenebris ambulantes. incertis titubemus. uestigiis et uiam ueram inuenire nequeamus - =

Sermone LXXXIII de diffinitione lunae.

Cantauimus uobis et non saltastis id est annuntiauimus regni caelestis gaudium et minime corda uestra modo quodam alacritatis exultant, lamentauimus uobis et non planxistis. idest predicauimus triste iudicium et sensus uestri ad poenitentiam in lachrimas non prorumpunt. sicut enim qui corporaliter saltat, nunc in aere suspenditur. nunc ad altiora iactatur. nunc alternis saltibus loca diuersa perlustrat. ita et qui spiritualiter saltat. interueniente fide modo in aeris sublimitatem erigitur. et modo ad.

et sijderum cogitatione saltu sues paradi-
sum. celum quae collustrat. et sicut qui corpo-
raliter saltat, vel debilitate membrorum
se exercens. gyrum sibi saltationis acqui-
rit, ita qui spiritualiter saltat, fidei cla-
ritate semper mouens. gyrum sibi totius
orbis assumit. Solent autem homines (sicut
mos est) in uotis suis hoc est in nuptiis prae-
cipue saltare. vel canere. unde nos habe-
mus (votivas nuptias in quibus saltare
vel canere debemus, qui habet sponsam
sponsus est. propter has nuptias nos sal-
tare convenit. siquidem et David rex pa-
riter et propheta dum multa cecinerit
ante arcam testamenti, etiam saltasse dicitur
elatus enim gaudio in saltatione prorupit.
arcam autem quid nisi sanctam mariam
dixerimus. siquidem arca intrinsecus portabat
testamenti tabulas. maria autem ipsius
testamenti gestabat heredem. illa intra
semet. legem haec euangelium portabat
arca intus et foris auri nitore radiabat.
sed et sancta maria intus forisque virginita-
tis splendore fulgebat. illa terreno ornabatur
auro ista coelesti.

Sermo LXXXIIII

Sicut apes de diuinarum scripturarum
flosculis suauia mella conficiunt et quid-
quid ad medicinam pertinet animarum, vis
sui arte componunt. et sicut apes castitatem.

Corporis praeferunt. libum vitae caelestis exhibent. aculeum legis exercent puri ad sanctificationem, mauis ad refectionem, seuere ad ultionem, apibus plane comparandi sunt. qui velut alueario quodam gratiam matris ecclesiae continent. in qua diuersorum meritorum cellulas dulcissimis praedicationibus componentes de uno saluatoris examine. tyrannorum examina multa producunt. ==

Libro IIII super lucam. cap. IIII.

eadem est uirtutis natura quae nemorum ut si adhuc exigua de terrenis ad superna sese subrigunt. dum teneris aetas adolescit frondibus saeculariae uenientis ornatis facile. aut succidi possit. aut diri si uero alta se radice fundauerit. et nemorum sublimitatem superauerit frustra eam uel ferarum morsibus, uel lacertis agrestium. uel diuersorum flatuum procellis arbor robusta tentatur. ==

in lucam. lib. VII. cap. IX.

haereticis dominus uulpes comparat. uulpes plenus est fraudis animal. foueam parans. et in fouea latere semper desiderans. ita sunt haeretici. qui dominum sibi parare non norunt. sed circumuentioni suis suis alios decipere conantur. Jacob domum habitat haereticus in fouea est. et fraudulenta uulpes. gallinae euangelicae dolum intendens.

intendens semper meritò foveas habent quia domum quam habuerant, perdiderunt. hoc animal nec mansuescit unquã unde et Apostolus ait haereticum hominem post unam correptionem devita neque ullius usui est, aut cibo utile est, ideo. Sapson ad caudas eorum faces ligauit et dimisit in messes alienigenarum eo quod haeretici fructus incendere conentur alienos. latratibus magis sonori: quam vocibus exitati, qui enim unum verbum negat, nec uocem habet. ad praesens ore liberi. sed in futurum finem. iam victae caudae facibus significantes sui finis incendium.

In Luc. lib. cap. XLVII

Peccatum est febris eo quod ignitae sint. cupiditates quod ipsum moles tibus animae et corporis implicant. mentem animumque pertentant. vehementior est animi quam corporis febris et ideo pro animi voluntate corporis salus spernitur quae continentia nec a periculis abstinetur. unde non alienum videtur repetere. quemadmodum Theotimus cũ gravi oculorum incomodo laboraret et amat, et uxorem interdictam sibi a medico facultate fruendi cupiditatis impaciens atque impetu libidinis raptus. se moderari nequiverit. sciens enim.

Prudens que. quod esset oculos amissurus prius quam conueniret uxori. in ipso estu feruentis cupiditatis et concubitus apparatu. uale inquit amicum lumen sic fert libido fragratior est grauius que precipitat et inflammat. et ubi quis resipuerit a furore. tunc conscientiae interioris uisus aperitur. factique succedit penitentia et pudenda sui unusquisque facinoris erubescit etenim quasi clauis quibusdam suffigitur anima corporis uoluptatibus et cum semel adhesit cupiditatibus mens terrenis difficile in altum. potest unde descendit. sine Dei fauore reuolare. actum enim suorum uincta laqueis et deliciarum secularium illecebris obnoxia jam tenetur. =

Lib. V XX LX

deserto mundus comparatur adhuc incultus stellis infecundus in quem nos patronis Dominus ita prodeundum. = etc.

Arundines sumus nulla ualidioris naturae radice fundati si leuis aspirauerit prosperioris aure successus uago motu proximos uerberamus in opressa suffragandum faciles ad nocendum arundines fluuios amant. et nos labentia mundi capula delectant. tamen hanc arundinem siquis de terra euelat platanis et super fluuius exuat. expoliens sue.

torem hominem cum actibus suis et sonibentis (scribae) uelociter manu temperet incipit non Arundo esse. sed calamus quod precepta celestium scripturarum penetralibus mentis imprimat. ~~tauli~~ tabulis cordis inscripta. —

Lib. VII cap. IX. IIII.

Sicut uelut Eua femineo fidei tentat affectu et lubrica facilitate prolabens lenocinia falsi decoris affectat intemeratam negligens pulchritudinem ueritatis. =

Lib. de Cain. &. abel.

Sicut solis splendor ostendit ipsum solem et ex sole procedit. ita opera ostendunt fidem et dum texat ~~sub~~ indicatiua fidei et sic uerum est quod dixit Jacobus ut Habraam etiam ex factis tanquam ex bonis fidei iustificatur. =

Lib. de Jacob. et beata uita cap. VIII.

Perfecti uiri est quasi fortem militem grauissimorum casuum sustinere in Carris conflictus subire et quasi prouidum gubernatorem nauem in tempestate regere atque occurrendo in surgentibus fluctibus magis uitare naufragium, secando undas, quam declinando. —

Hexameron. Lib. IIII. cap. I

Qui uindemiam colligit uasa prius quibus uinum infunditur. mundare consueuit ne sors aliqua uini gratiam deleret. quid enim prodest ponere uitem ordine fodere quotannis aut aratris

sulcos ducere putare subrigere adjungere
ulmis et quodam connubio copulare. tanto
labore vina quaesita in vase quae alesc-
cant.

Matutinos quoque solis ortus si-
gnis expectare debuerat, emundato ocu-
los suos nequid pulveris nec quid pur-
gamentorum oculis eius incidat quo
intuentis hebetetur obtutus. neve aliqua
caligo nebulosa corporeos visus spectan-
tis obducat. sol Christus incipit
oriri in lectione scripturarum emundat
oculos mentis animique interiores
abstersos ne qua festuca peccati aciem
tui perstringat ingenii et puri cordis
turbet aspectum. Emundat autem aurem
ut pace sincero scriptura divina nitida
fluenta sapientiae neque ingrediatur
contagio. cave autem solis perpendere
magnitudinem, ne nimius fulgor eius
visus tuae mentis obcaecet. ut qui e re-
gione in radium eius intendit repercu-
sso lumine omnem subito admittit
aspectum. ac nisi in ceteras partes vul-
tus suos oculos que convertat, existimat
se nihil videre. et intuendi munere
esse fraudatum. si vero deflectat
potentem integrum sibi perseverat
officium. lib. V. cap. XII

Est tamen etiam bonus viator
qui dispendium regressionis relicti itine-
ris compendiosa celeritate compen-
set, ita mihi faciendum.
lib. VI cap. 4

Nec vereor ne quis mihi pauperis con

Quae presumtionem Conferendam patet qui studio humanitatis complures rogetnec his quicquam nisi uile et usitatos appo nat cibos. et tenuiorem sua pauperis agnatus plus reprehensionis incurrat. ex fastidio. conuiuarum quam gratia referat. ex hoc hospitalitatis affectum nec enim Heliseum. amici quasi malu conuiuam agrestia apponentem olera refutarunt.

lib. 4 de Officiis.

habent bitam alternam et bona facta quia vir justus et dictis et re bus probatur. nam et si exercitatus sit in sermonibus et desidiosus in gene ribus prudentiam suam factis depelit contraque strenuum esse in operibus et affectum infidum. ita est deli ciosis fundamento pulchra culminum uelis eleuare fastigia quod quo plus extraxeris plus corruit. quia sine mu nimento fidei non possunt bona opera manere.

in comment. super epist. Pauli.

Sicut uinum non temperatum ad mixtione aqua mentem alienat ita et scientia superbum facit nisi fuerit charitate temperata.

sicut diuitiae negligentiam pariunt salutis ita egestas eam seruari quaerit a justitia declinat

in epistolam Pauli. ad Romanos.

Sapientes saeculi bitantur qui ratio nes physicas inuestigare sperabant. Boru-

frantes cursus siderum et qualitates elementorum. dominum autem horum spernentes ideo stulti sunt cum haec laudanda sint. quanto magis creator illorum. solent tamen pudore passi neglecto deo. miserandi excusatione. ac dicere per istos posse ire ad Deum. sicut per Comites perveniatur ad Regem age nunc quid tandem mens est aliquis aut salutis suae immemor. ut honorificentiam Regis vendicet comiti, cum de hac re si qui etiam tractare fuerint inventi jure ut Rei damnantur. majestatis et isti se non putant Reos. qui honorem hominis Dei. deferunt creaturae relicto domino conservos adorant. quasi sit aliquid plus quod servetur deo. nam et ideo ad Regem per tribunos et Comites itur. quia homo utique est Rex et nescit quibus debeat Rempublicam credere. ad Dominum autem quem utique nihil latet. (omnium enim merita novit) ad ~~promerendum~~ ~~ut quem nihil latet,~~ promerendum suffragatore non est opus. sed mente devota.

in psal. Beati inmaculati ~~in~~ sermone III.

in vineis Engadi lignum est. quod siquis compungat unguentum emittit si non incidatur lignum. non ita fragat et Redolet, ita homo justus. ~~Fec~~.
in Psalmo. CXV. III sermo. XIII
neque arborem dixerim custodire fec.

cunditatem natura quae luxuriat in foliis uane scit in fructum. nec terram illam dixerint custodire fructus suos quae cum falcem. in uisam posuit agricolis edere. frumenta non solet. nec pastor custodire. uidetur pastores qui eligere pabula profutura non nouerit, lupos cauere. ranibus uallare, ouilia sua / nesciat potum. cum opus sit ministrare. nam producere tantum modo. sine ulla cura motum pecus tantundem est quantum scripturas legere. tantum populum iudeorum et ne scire ubi. sit spiritualis pascua sacramenti. ubi cetera. occidat, ubi intelligibiles incurrant lupi, ubi sit requies refectionis ubi spes resurrectionis. qui sint canes, qui pro gregis possint latrare custodia. populares et ipso grege magis inutiles ignorat.

in psalmum. XXXVI. C.

philosophi sermone diuites sunt fidei inopes ueritatis. exsortes et sunt plerique simplices domini sacerdotes. in sermone pauperes abstinentia et uirtute sublimes. illi multis loquuntur perfidiam. isti paucis fidem afferunt. illi suos amittunt quotidie sacerdos hic pauper. populos acquirit ecclesie numero pie credentium. qui ergo hos audierit et uiderit eorum qualitatem dicit melius est modicum iusto. super diuitias peccatorum multas.

hinc salomon declamauit. illud quod qua-
si nuum exposuit. ex multiloquio non
effugies peccatum. ——

lib. 1 de fide ad gratianum cap. 4°

haeresis uelut quedam hidra fa-
bularum uulneribus suis crevit. et du(m)
saepe resciditur. pullulauit igni debita
incendio quae peritura aut uelut qua-
dam monstruosae scila portenti. in
uarias formas dispsita. perfidiae ue-
lut superuenalium christianam se esse
nomine ostendit. sed quos in illo impie-
tatis suae freto miseros inter naufra-
gia fidei reperit fluctuantes. biformis
~~[illegible]~~ succincta prodigiis tetri dogmatis ~~[illegible]~~
dente dilacerat. cuius ~~[illegible]~~ speluncam
scientiae imperator. (ut ferunt nautae). ce-
cis latebris infrementem oramque eius
uiciniam ceruleis canibus inter perfi-
diae saxa resonantem clausa, quo-
dammodo pretterire aure debemus
scriptum quippe est sepi aures tuas
spinis et iterum haereticum hominem
deuita. est ~~[illegible]~~. itaque tanquam
boni gubernatores quo tutius praeter
meare possimus fidei uela tenda-
mus scripturarum relegamus ordinem.

lib. V. ad gratianum de fide
cap. I.

Vos auditores mei estis foeneratores
usurae. non pecuniae sed uerbi usurae.
uos agricolae reditus aedificatores aura-

argentum. lapide[s] preciosi. superedifi-
cantes eloquia enim dei argentum igne
examinatum. nos fac[ti] sed nitem fe-
neratorem. agricolam. fructuosam archi
tectum peritum.

in sermone nativitatis beate
virginis

Beata maria non fortuita aut solu
placito ut quidam putant sed divina
dispensatione nomen accepit. ita ut
ipsa quoque vocabuli sui signa mag
num quidam inveniret interpretatur. enim
stella maris nautis enim mare transe
untibus. uocare est opus stellam maris
longe a supremo celi cardine coruscan
tem et ex aspectu illius dirigere cursu
ut possint destinatum portum aprehen
dere. similimodo fratres. oportet uni-
uersos christicolas inter fluctus huius
seculi confugere ad mariam que su-
prema rerum cardine deo proxima
est et respectu exempli eius cur-
sum uite dirigere. quod qui fecerit
non iactabitur. vane gloria vento. nec
frangetur scopulis adversarum. nec ab-
sorbebitur. voragine voluptatum
sed prospere veniet. ad quietis eterna
portum.

Domini. V. post epiph.

singuli accipiunt christum domi-
num et in singulis portionibus totus est
nec per singulos minuitur, sed integrum
se prebet in singulis. sed quomodo impossibi-

le videatur. ut Caro verbi Dei, quae multo spiritualior et potentior est verbo nostro. sit tota et integra in ore omnium sumentium. Cum verbum nostrum idemque totum integrum sit in auribus omnium audientium. quod enim evidentibus Christus in seipso manifestans in cena, corpus et sanguinem suum discipulis suis distribuit. et cum ipse a singulis sumptus comederetur et biberetur in sacramento. ipse tamen vivus et integer mansit in se ipso. sed quid mirum si Christus comeditur et integer manet, cum sareptana vidua non minus eam comederit qua testante sacra historia lecythus olei non est imminutus quem eadem scriptura dicat adiit et fecit iuxta verbum Eliae. et comedit ipsa et domus eius.

Lib. VI epistolae epist. XII

Paradisus est divina scriptura in qua arbor vitae bonus fructus facit et aeternae spei mandata diffundit per universos populos deambulat. in hoc paradiso et nunc quando divinas scripturas lego aperiens oculos conscientiae deambulare mihi deum puto. Recognosco cupio me audire cupio valere. sed mundus tam deo apud quem nuda et intecta sunt omnia erubescens itaque tegere pudenda facino.

ra desiderio quasi membra mei corporis sed quia Deus omnia videt solus et centrantibus latebris techis apparea. [illegible] me ~~aut~~ abscondi quia corpore amictus sum.

lib. VII epist. XLIIII

Mare est scriptura divina habens in se sensus profundos altitudine profeticorum [illegible] in quod mare plurima introeunt flumina. Est huius fluminis plenitudine quicunque acceperit elevat vocem suā ex hoc flumine aqua saliens in vitā eternam. Quae letificat civitatem Dei. collige hinc aquam christi illam quae laudat dominum, collige de locis pluribus quam effundunt nubes profetica

epistola. XLII.

Non immerito sanctus moises delectationem serpentis figuravit similitudine prona est enim in ventre sicut serpens non pedibus incedens aut ulnis elevata cruribus sed gibboso flexa tortus velut corporis sui lubrica ~~tur~~ e terralibus est. sicut serpenti quod escam nescit celestem corporalibus enim pascitur. at que in varias mutatur species cupiditatum et tortuosis ambulatrix in fractibus. venenū in dentibus habet quibus se unusquisque quis erat luxuriosus eluo in cernecat ab figuriter perimit.

Augustinus de Ciuitate Dei
lib. 1 Cap. VIII.

Sicut ab uno igne aurum rutilat et
palea fumat et sub eadem tribula
stipulæ comminuuntur frumenta pur
gantur. nec ideo cum oleo amurca
confunditur quia eodem preli ponde
re exprimitur. ita una eademque ~~[illegible]~~ uis
irruens bonos ~~que~~ probat purificat elicat
malos damnat. uastat et extermınat
unde in eadem afflictione mali
Deum detestantur. atque blasfemant
boni autem precantur et laudant
tantum interest non qualia. sed qualis
quisque patiatur. nam pari modo exa
gitatum et exalat horribiliter cenum
et suauiter fragat unguentum.

Cap. XII.

Si enim paterna uestis et anu
lus ac siqui huius modi tanto carius est
posteris quanto erga parentes maior
extitit affectus nullo modo ipsa sper
nenda sunt corpora quæ utique mul
to familiarius atque coniunctius
quam quælibet indumenta gestamus

lib. 2 de ciuitate dei. capt. XXI.

Contra uero ætas cum rempublicam
sicut picturam accepisset egregiam sed
euanescentem uetustate, non modo
non coloribus isdem quibus fuerat re
nouare neglegit. sed nec id quidem curauit
ut formam saltem eius et extremas
tanquam lineamenta seruaret.

Cum autem Scipio in secundi libri fine dixisset ut in fidibus ac tibiis atque cantu ipso ac voce concentus est. quidam tenendus ex distinctis sonis quem immutatum aut discrepantem aures eruditae ferre non possunt, iisque concentus ex dissimillimarum vocum moderatione concors tamen efficitur et congruens sic et summis et mediis et infimis interiectis ordinibus, ut sonis moderatam ratione civitatem consensu dissimillimorum concinere et quae armonia a musicis dicitur in cantu. eam esse in civitate concordiam, artissimum atque optimum in Republica vinculum incolumitatis eamque sine iustitia nullo pacto esse posse.

lib X. cap. V.

Non solum igitur pecore vel qualibet alia re corruptibili atque terrena sed ne ipsa quidem iustitia hominum deum egere credendum est. totumque quo recte colitur Deus homini prodesse non deo. nec enim fonti se quis dixerit profuisse si biberit. aut luci si viderit.

lib, XVI. cap, II.

Non sane omnia quae gesta narrantur. aliquid etiam significare putanda sunt. sed propter illa quae aliquid significant. etiam ea quae nihil significant attexuntur. solo enim vomere terra proscinditur. sed ut hoc fieri possit

ctiam caetera aratri membra sunt necessaria et soli nervi incitoris atque huius modi uasis musicis aptantur ad cantum sed ut aptari possint insunt et caetera in compaginibus organorum quae non percutiuntur. ita et propheticis historia dicuntur. et aliqua quae nihil significant. sed quibus adhaereant quae significant. et quodammodo religentur.

quae non percutiuntur a canentibus sed eis quae percussa resonant his connectuntur

Lib. II caput XXXVII

Tanquam si quispiam dare volens praecepta ambulandi moneat non esse levandum pedem posteriorem nisi cum posuerit priorem. deinde minutatim quemadmodum articulorum et poplitum cardines oporteat movere describat. vera enim dicit nec aliter ambulare potes. sed facilius homines hoc faciendo ambulant, quam adnimadvertunt cum faciunt, aut intelligunt cum audiunt. qui autem ambulare non possunt multo minus ea curant, quae nec experiendo possunt. attendere itaque plerumque citius ingeniosus videt non esse ratam conclusionem, quam praecepta eius capit. tardus autem non ea videt, sed multo minus quod de illa praecipitur.

Lib. IIII, cap. XXVIII

Sicut autem cuius pulcrum corpus et deformis est animus magis dolendus est quam si deforme haberet et corpus ita qui eloquenter, ea quae falsa sunt, dicunt magis miserandi sunt. quam si talia

deformiter dicerent. quid est ergo non solu eloquenter. verum etiam sapienter dicere nisi verba in summisso genere sufficientia in temperato splendentia in grandi vehementia, veris tamen rebus quas audire oporteat. adhibere.

in Psalmum. LV. in præfatione

Erunt corpus christi idest ecclesia in torcularj idest in pressuris. sed torcularj fructuosa pressura. uva in vite, pressuram non sentit, integra videtur. sed nihil inde manat, mittitur in torcularj, calcatur premitur. iniuria videtur. fieri uvæ sed ista iniuria sterilis non est imo si nulla iniuria accederet. sterilis remaneret.

in Psalmum. LXXXVI.

istra Noe. qua figuram gessit ecclesiæ edificata est lignis quadratis, quid est quadrari, attendite similitudinem quadrati lapidis. similis esse debet christianus. in omni tribulatione non cadit, et si impellitur. et si quasi vertitur. non cadit, nam quadratum lapidem quacumque verteris stat, stantem te sic inveniat omnis casus.

in Psalmum XXXIII.

faciunt nutrices mamothreptis ut aliqua amara ponant, in papillis quo offensi parvuli. a ubere resiliant. et ad mensaram inhient, ita. X.

In Psalmum XXXVI.

Sic abscondita est apud Deum vita sanctorum. ut qui modo laborant in terra quasi tempore hyemis, arbores non habentes fructum et folia illo apparente. tanquam novo sole exorto, illud quod in radice vivebat,

in fluctibus appareat, licet castiget, flagellet,
amat judicium non derelinquet sanctos suos. =

in Psalmum LXIIII

Spem jam in terra sanctam quasi anchoram praemisimus ne in isto mari turbati naufragaremus. quemadmodum ergo de navi. quae in anchoris est. Recte dicimus quod iam in terra sit, adhuc tamen fluctuat, sed in terra quodam modo educta est contra ventos et tempestates. sic contra tentationes huius peregrinationis nostrae spes nostra fundata in illa civitate Hierusalem facit nos non abripi in saxa. =

In Psalmum. XCI.

Revera fratres nullum mare tam profundum est, quam est cogitatio Dei ut mali floreant, et boni laborent nihil tam altum ubi naufragat omnis infidelis. in isto vis transire. Profundum hoc? Ligno Christi noli recedere non mergeris tene te ad Christum, nam ipse laborare voluit ideo in terra. =

in Psalmum. XCVII.

Ductiles tubae aereae sunt. tundendo producuntur. sic tundendo, ergo vapulando eritis tubae ductiles. ad laudem dei productae. si cum tribulamur proficiatis. tribulatio, tunsio profectus productio est, quomodo sonuit quam suavem sonum dedit tuba ductilis qui in tribulationem percussus gratias egit, ecce inquit fabricator Deus. Nam tubam perficere volo. non perficiam nisi tundam. tradam malleo tundendum male sonabat, ductilis laudes domini sonabit, ami.

ra blasphemia.

in Psalmum CXXV

qui seminant in lachrymis in gaudio metent, ipse agricola quando procedit et portat semen, nonne aliquando frigidus est ventus, et imber deterret, attendit coelum, videt tristem diem, attendit et expectat diem laetam, ne tempus transeat, et non inveniat quod metat, seminate et vos in hyeme, seminate bona opera.

Epistola. XXXI Paulini ad Augustinum.

O vere sal terrae. quo praecordia nostra ne possint seculi vanescere errore condiuntur. o lucerna digna supra candelabrum ecclesiae posita quae late catholicis orbibus de septiformi lignio pastum Dei letitiae lumen effundens. densas licet haereticorum caligines discutis. et lucis veritatis a confusione tenebrarum splendore clarifici sermonis enubilas. fistulam aquae vivae et venam fontis aeterni merito dixerim, quia fons vitae aquae salientis in vitam aeternam. Christus effectus est cuius desiderio sitivit in te anima mea. et ubertate tui fluminis inebriari terra mea concupivit.

Episto, XXXVII. Severi ad Augustinum

O vere artificiosa apis Dei construens favos divino nectaris plenos. manantes misericordiam. et veritatem per quos discurrens deliciatur anima mea. et vitali pastu quicquid in se minus invenit. aut inbecillum sentit. resarcire et suffulcire molitur.

sicut est aliquando misericordia saeviens.

ita est crudelitas parcens. quis enim non crudelem pueris dixerit eum qui puero pepercit uolenti obstinatissime de serpenti- bus ludere, quis autem non misericordem qui talia prohibens contemptorem, uerboru etiam uerberibus emendauerit.

epist. ad marcellinum.

in corripiendo filio quamlibet asper. nunquam profecto paternus amor amitti- tur. fit tamen quod nolit, et doleat qui etiam inuitus uidetur dolore sanan- dus, cuius utilitati consulendum, magis quam uoluntati.

ad Iulianum epist. III.

inuidus uir similis est naui quae iacta- tur in fluctibus maris. imperturbatio- ne semper est, ut lupus rapax insanit inaniter. in miseria detinetur. et tabescens ad nihilum redigetur, semper furore ple- nus particeps demoniorum efficitur.

Animam tuam nutri diuinis lectio- nibus, parabunt enim tibi mensam spiritualem, quia sicut ex carnalibus alimentis pascitur hominis caro. sic ex diuinis eloquiis, lectionibus et orationibus nutritur noster interior homo.

Ad Ioannem comitem. epist. III.

Auarus enim [illegible] inferno similis est. infernus enim quantos mortuos deuorauerit, nunquam dicit satis est, sic et si omnes thesauri circumfluxerint in auarum numquam, satiabitur.

epistola. CVIII. ad seleucianam.

illa dimitti uolumus peccata, quae humanae fragilitati. quamuis parua tamen

crebra subrebunt. quae si collecta contra nos fuerint. ita nos grauabant et opprimunt sicut unum aliquod grande peccatum, quid enim interest ad naufragium utrum uno grandi fluctu nauis operiatur et obruatur: an paulatim subrepens aquam in sentinam, et per negligentiam derelicta atque contempta impleat nauem atque submergat. ==

Aug. LXXXIII. quaestionum. quaest. LXXI.

Decernis nonnulli talium cognitionum studiosi scripserunt cum fretum ad insulam transeunt, pascuarum gratia sic se ordinant, ut onera capitum suorum quae gestant in cornibus super inuicem portent, ita ut posterior super anteriorem ceruice caput collocet, et quia necesse est unum esse qui praecedens caeteros ante se non habeat, cui caput inclinet uicibus id agere dicuntur: ut lassatus sui capitis pondere et ei succedat, cui ferebat caput, cum ipse praeiret ita inuicem onera sua portantes fretum transeunt, donec ueniant ad terrae stabilitatem istam fortasse ceruorum naturam, intenderat, Salomon cum, ait, ceruus amicitiae et pullus gratiarum tuarum colloquatur tecum nihil sic probat amicum quemadmodum oneris amici portatio. ==

De Genesi: ad literam imperfecto cap. V. ==

Sicut in cantando interpositiones certis moderatisque intervallis quamvis vocum privatio sint bene tamen ordinantur ab his qui cantare sciunt et suavitati univer-sae cantilenae aliquid conferunt, et umbrae in picturis eminentiora quaeque distin-guntur hac non specie, sed ordine placent, nam et viciorum nostrorum non est auctor Deus. sed tamen ordinator est cum eos peccatores constituat et ea cogit quae meren-tur.

lib. quaestio. LXV ad orosium quaestio. LIL

Sicut arca de lignis cetrinis construebatur ita et ecclesia de sanctis construitur quadra-tum enim in quacunque parte posueris fortiter stat. et sancti quibus libet ten-tationibus. stabiles permanent. non adversitatibus. non prosperitatibus. cedunt

ad Orosium

Sicut solem non videt oculus nisi in lumine solis sicut verum et domini cum lumen non poterit videre in elligen-tia nisi in ipsius lumine de quo inquit propheta Domine in lumine tuo videbimus lumen.

quaestione CXX.

Sicut ferrum nisi usum fuerit erruginem generat. ita et anima nisi frequen-tius divinis exerceatur. lectionibus. nas-centur illi peccata

in lib. qui stribitur speculum peccatorum.

ut thus non redolet nisi pona-tur in igne nec virtus senapis sentitur

nisi conteratur in lapide, ita nulla sacrae scripturae sententia eum suam declarat nisi attrita in corde.

Quemadmodum formica statim collegit unde in hyeme pascatur sic unusquisque Christianus in rerum tranquilitate quam significat aetas colligat uerbum Dei. ut in aduersitate et tribulationibus quae hyemis nomine significantur. habeat unde spiritualiter uiuat.

lib. V. confess. cap. XIIII

ecce ubi jacet anima infirma nondum haerens soliditati ueritatis sicut aurae linguarum flauerint a pectoribus opinantium ita fertur. et uertitur, torquetur. retorquetur. et obnubilatur. ei tamen et non cernitur ueritas et ecce est ante nos.

lib. V. confess. cap. VI

Jam ergo abste didiceram nec eo debere uideri aliquid uerum dici quia eloquenter dicitur, nec eo falsum quia incomposite sonant signa labiorum, rursus nec ideo uerum quia impolite enuntiatur. nec ideo falsum quia splendidus sermo est. sed perinde esse sapientiam et stultitiam sicut cibi utiles et inutiles. uerbis autem ornatis et inornatis. sicut uasis urbanis et rusticanis utrorque cibos posse ministrari.

Teuera Religione.

Defectus autem iste qui peccatum uocatur si tanquam febris inuitum occuparet, recte iniusta poena uideretur. quae.

peccantem consequitur. et quae damnatio non
cupatur, nunc uero. usque adeo peccatum
uoluntarium malum est ut nullo modo
sit peccatum. si non sit uoluntarium et
hoc quidem ita manifestum est. ut nulla
hinc doctorum paucitas. nulla indocto-
rum turba dissentiat. =

~~capitulum~~ IIII.

Solem radiis per cloacarum feto-
res et quaeque horribilia usque quaque
diffundi uidemus et in his operari secun-
dum naturam suam non tamen inde
aliqua contaminatione sordescere
quum uisibilis lux uisibilibus sordi-
bus sit natura coniunctior quanto mi-
nus poterat ~~pauci~~ pollui uerbum dei
non corporeum nec uisibile de femine
corde ubi humanam carnem suscepit
cum anima et spiritu quibus inter-
uenientibus habitat maiestas uerbi
ad humani corporis fragilitatem secre-
tius. = lib. de praedest. Sanctorum. caput
VIII

Sicut in integre loquimur cum de
aliquo qui in ciuitate solus est, dicimus
omnes ipse hic literas docet, non quia
omnes discunt, sed quia nemo nisi ab
illo discit, quicunque ibi literas discit
ita recte dicimus omnes deus docet
ad Christum uenire non quia omnes
ueniunt, sed quia nemo aliter uenit. cur
omnes non doceat Apost. aperuit quan-
tum aperiendum iudicauit quia uolens
ostendere iram et demonstrare potentiam.

suam attulit in multa patientia vasa irae suae quae perfecta sunt. et ut notas faciat divitias gloriae suae in vasa misericordiae quae perparavit in gloriam. =

Lib. de salutaribus documentis. cap. LX.

Recognascamus et Recogitemus qualis honorare nobis dei Legatia accipienda. quid si Legatio a Rege aut a Judicibus ad nos veniret, nunquid non mox aliis curis posthabitis prompta aviditate et cum omni devotione literas acciperemus et libenter implere satageremus esse de coelo Rex Regum et Dominus dominantium imo et Redemptor noster per prophetas et Apostolos dignatus est nobis dirigere literas suas non ut aliquod servicium sibi necessarium demandet. sed quae ad salutem et gloriam nobis prodesse possint, innotescat, =

Lib. de duab. animab. contra manichaeos cap. V.

Non omne quod laudamus. omni quod vituperamus esse anteponendum nec enim quidam quia laudo purgatissimum plumbum. ob hoc illud vituperando aurum pluris aestimo in suo enim genere quidque considerandum est improbo peritissimum scelestum multas leges ignorantem. sed eum tamen probatissimo salvari sic praefero ut ne comparandum quidem reprehendo. = Lib. de toro coniugali, cap. XV.

Et item in lib. de virgine. =

Justus quamvis cupiat dissolvi et esse cum christo tamen sumit alimentum non cupiditate vivendi. sed officio consulendi maneat, quod necessarium est propter alios, sic misceri foeminis jure nuptiarum officiosum fuit sanctis viris non libidinoso. quod enim est cibus ad salutem hominis hoc est concubitus ad salutem humani generis

~~ibidem. cap~~ ibidem. cap. XXI.

Sicut non est impar meritum patientiae in petro qui passus est et in joanne qui passus non est. sic non est impar meritum continentiae in joanne qui nullas expertus est nuptias et in Habraham qui filios genuit. nam illius caelibatus. et istius connubium pro temporum distributione. christo militaverunt. ~~dem~~

lib. de cathechizandis Rudibus caput IIII.

Si in ipsis flagitiosis et sordidis amoribus videmus nihil aliud eos agere qui amare vicissim volunt, nisi documentis quibus valent aperiant et ostendant quantum amant. eam que imaginem justitiae pretendere affectant. ut invicem sibi reddi. quodam modo flagitem ab eis animis quos illecebrare moliuntur ipsi que ardentius estuant. cum jam moveri eodem in igne illas mentes. quas appetunt senserint si ergo et animus qui torpebat cum se

cum se amari senserit excitatur et qui jam fervebat, cum se redamari didicerit, magis accenditur, manifestum est nullam esse majorem causam, qua vel inchoetur, vel augeatur amor. quam cum amari se agnoscit qui nondum amat, aut redamari se vel posse sperat, vel jam probat qui prior amat et si hoc in turpibus amoribus quanto plus in amicitia? quid enim aliud cavemus in offensione amicitiæ, nisi ne amicus arbitretur. quod eum vel non diligamus vel minus diligamus, quam ipse nos diligit. —

de trinitate. IIII. cap. XV.

Sicut amalech restitit filiis israel ne intrarent in terram promissionis: sic nobis diabolus sed vincitur quando manus in crucis modum, extendit Moyses id est christus in cruce. — lib. XV. de trinitate cap. XIX.

Sicut corpus carnis nihil aliud est quam caro. sic donum spiritus S.ti nihil est quam spiritus sanctus. —

de convenientia X. preceptorum et X plagarum, cap. II —

quæ est ista secunda plaga rana in abundantia. in ranis hæretici intelliguntur. atque philosophi, habes congruenter signata philosophorum vel hereticorum pravitate si consideres ranarum loquacitatem. ranæ sunt clamantes in paludibus limosis per superbiam. et inanes contentiones strepitum vocum habere possunt. doctrinæ vero sapientiæ non possunt insinuare qui enim christianæ veritati decepti ranæ sunt, tædium afferentes auribus non cibos mentibus. —

De dulcitudine cathalicae conservationis.

Sicut nullum in uulnere valet medicamentum si sit in eo ferrum ita nihil proficit illius oratio in cuius pectore mortiferum versatur odium =

Lib. de honestate mulierum. Cap. V.

quomodo si aliquis carbones apprehenderit si cito eos proiecerit. nihil ei nocebunt. si vero diu eos tenere voluerit. sine uulnere abire non poterit ita et qui ad concupiscendum oculorum defixerit intuitum, et libidinis malum in corde suscipiens. morari in corde suo permiserit putere esse sine animae plaga non poterit. ideo fugiter clamemus cum prospecta oculi mei semper ad Dominum. =

Lib. quest. ueteris et noui testamenti. quest. LIX.

Sicut sordes corporeas aqua ita spiritus animam abluit a peccatis et mox ibidem ait ergo dominus ad nicodemum. suadendo illi spiritus ubi uult spirat. et uocem eius audis sed nescis unde ueniet aut quo vadat, sic est omnis qui renascitur ex aqua et spiritu sancto ut quemmodo uox aduenientes spiritus i de quenti, auditur quidem, non autem uidetur sicut dictum est. sic et oratio baptismi auditur quod dicatur. tamen quomodo per spiritum fit, non uidetur. auditur tamen cum quid futurum est ab eo qui uerba insinuat praedicatur et ut fieri credatur quod auditur. non tamen ratio facti uideatur. =

Lib. III contra Donatistas de baptismo cap. X.

Anuero solis, uel etiam lucernae lux cum per caenosa diffunditur. nihil inde sordium contrahit et baptismus christi, potest cuias.

quam ex sceleribus inquinari. ==

lib. IIII de baptismo contra donatistas
cap. 1

ita fit ut cum paradisi aqua sit extra paradisum, beatitudo tamen non sit nisi intra paradisum, sic ergo baptismus ecclesia potest esse extra ecclesiam. munus autem bonae vitae et beatae nonnisi intra ecclesiam reperitur. ==

De baptismo. ==

Est unitas ecclesiae quae late patet in sacramentorum omnium societate et communione quae complectitur cum granis et paleas. quando eas corporaliter mixtas ita patitur, ut neque illos juste vitent, nec ab illis juste vitentur. sic sunt in ecclesia homines mali, et in corpore humano humores mali qui interdum exeunt ex corpore. ==

De natura et gratia cap. XVIII

Sicut enim oculus corporis etiam plenissime sanus nisi cum candore lucis adjutus non potest cernere, sic homo etiam perfectissime justificatus nisi aeterna luce justitiae divinitus adjuvetur. Recte non potest vivere. ==

lib. 1 ad semplicia, quest. XII –

Non ut ferveat calefacit ignis sed quoniam fervet, nec ideo bene currit rota ut rotunda sit, sed quia rotunda, sic nemo propterea bene operatur ut accipiat gratiam sed quia accipit. ==

De spiritu et litera ad Marcellum
cap. IIII

Sed ubi sanctus non audiebat spiritus ~~illa~~ inspirans pro concupiscentia mala concupiscentiam bonam, hoc est caritatem diffundens

in cordibus nostris profecto illa lex quam
uis bona auget prohibendo. desiderium ma
lum. sicut aqua impetus si in eam partem
non cesset influeret. uehementior fit obi
ce opposita, cuius molem cum euicerit. majo
re lamulo precipitatus uiolentius per pro
na percoluitur. ═

Capite XXVIII

Sicut non impediunt a uita aeterna
Justum quaedam peccata venialia, sine quibus
haec uita non ducitur. sic ad salutem aeternam
nihil prosunt impio aliqua bona opera
sine quibus difficillime uita cuius libet, pessi
mi hominis inuenitur. uerum tamen sicut
in Regno dei uelut stella ab stella in gloria
differunt sancti: sic et in damnatione poenae
sempiternae. tolerabilius erit. Sodomae quam
alteri ciuitati, et erunt quidam duplo. am
plius quibusdam gehennae filij. ═

in Regula clericorum. ═

Si enim frater tuus vulnus habeat, in
corpore quod vult occultari. cum timet secari.
nonne crudeliter abs te silebitur. ac misericor
diter indicabitur, quanto ergo potius debes
manifestare crimen ne deterius putrescat in
corde. ═

A D. H. Eremitas in sermone de prudentia.

Prudentia te docet, ut in cunctis semper
idem sis tam in prosperis, quam in aduer
sis, sicut manus quae eadem est, et quum in
palmam extenditur, et in pugnam restrin
gitur. ═ lib. medit. cap. XXII.

Scripturarum sanctarum amena prata
ingredior uiridissimas. sententiarum herbas

ex orando, corpo [illegible]. comedo frequentando Ruminno atque congregando tandem in Altamemoriæ sede Reponno ut talimodo Dei dulcedine gustata minus istius mise-rrimæ amaritudinis sentiam. =

in Joan. tractatus. XII.

quomodo diminuta plura Peccata si negligantur occidunt minutæ sunt guttæ quæ flumina implent, minuta sunt grana arenæ. sed si multa arena ponatur premit et oprimit. hoc facit sentina neglecta quod facit fluctus irruens paulatim per sentinam intrat, sed diu intrando. et non exauriendo mergit navim quid est autem exaurire nisi bonis operibus agere ut non obruant peccata gemendo jejunando tribuendo, ignoscendo =

De verbis domini. secundum Joannem Serma LVIII

Videti. si quis nostrum aut purpuram aut Regalem clamidem jacens in luemat, numquid ea condebitur adorare. quum vero ea Rex fuerit indutus periculum mortis incurrit si ea simul cum Rege adorare contempserit, ita in Christo domino humanitatem non solo aut nudam sed diuinitati suæ unitam unum Dei filium, deum uerum. et hominem uerum qui adorare contempserit æternæ mortis pœnam patietur. =

Et noueris aliquando furem ad uersandum Peccatoribus pabulum spargere et aliquando pastorem flagello, ad stringendum peccora errantia Reuocare. =

Sermone x IIII.

quando sermones de diuinis operibus quae leguntur intellectum alicuius mysticae significationis exsculpere. quasi de abstrusis fauorum mellis. mella producimus uel christi discipulos imitantes spicas manibus confricamus ut ad latentia grana proueniamus et in his uitam inueniamus.

In euangelium eiusdem tracta. XLVI.

unde ergo sedit unde male facit non unde bona dicit. qui male facit non praedicat de cathedra christi. inde sedit unde male facit. non unde bene dicit. botrum carpe spinam caue. numquid colligo de spinis uuam aut de tribulis ficus. botrum carpe spinam caue. quia botrus aliquando de radice uitis exortus. pendet in saepe crescit palmes interiter spinis et portat fructum spinam non suum. non enim spina uitis attulit. sed spinis palmes incubuit. noli interrogare nisi radices quaere radicem spinae extrainuenies. quaere originem uuae. uitis hanc protulit. ex radice. cathedra ergo moysi uitis erat fariseorum mores spinae erat doctrina uero per malos palmes in saepe botrum inter spinas carpe. lege ne dum quaeris fructum. laceres manum. et cum audis bona dicentem. ne imiteris mala facientem. quae dicunt facite. legite uuas quae autem faciunt. facere nolite. cauete spinas.

+

quemadmodum ex multis granis unus conficitur panis et de racemis multis unus calix exprimitur. sic ex multis fidelibus unum corpus misticum integratur. enimuero. sicut ex multis membris et partibus unumquodque corpus consistit. ita ecclesiæ unitas ex diuersis personis conficitur. uidelicet ex præcitis prædestinatis, uocatis, iustificatis et glorificatis. quod enim presciuit Deus hos et prædestinauit.

De uera pœnitentia capt. CXCIII

Verbi Dei auditor similis esse debet animalibus quæ ab hoc quod ruminant munda esse dicuntur. et non piger cogitare quæ in alueo cordis accepit. et cum audit sit similis edenti cum audita in memoria reuocat. sit similis ruminanti.

Sermo. CXLVI.

ut acceptis muneribus iudices non ita cito proferent sententiam, et satagunt sigillum concordare partes. ita dominus facit cum iis quorum munera dantur pauperibus.

lib. I. Homiliarum ser. VIII.

Sicut oliua et uua prius quam ad usum ualeat humanum, premi debent in torcularibus ita debet homo persequutionem pati prius quam idoneus sit ad Regnum cœlorum.

De tempore barbarico. cap. IIII

Si aurum es quid times paleam, quid times ignem, simul quidem eritis in fornace sed ignis paleas in cineres uertit. tibi sordes tollet, si frumentum es, quid times tribulam. non apparebis, qualis antea eras in spica nisi tribula conterendo. ac separauerit pa.

Leam si oleum es quid times pressuram, prelis non declarabitur species tua. nisi etiam pondus lapidis, aut separaverit amurcam, verumtamen interroget se unaquaque anima et videat, si juste patitur. proferatur statera justitiae appendatur amor mundi. cum amore Dei.

De XII. abusionum gradibus gradu VI.

Paxillus nisi bene fixus firmiter alicui fortiori adhaereat, omne quod in eo pendet; cito dilabitur. et ipse solutus a rigore suae firmitatis cum oneribus ad terram dilabitur: sic et princeps nisi suo conditori, pertinaciter adhaeserit, et ipse et omnis qui ei consentit cito deperit.

In epistolam. Joann. tract. IIII.

Sicut si velles implere aliquem sinum et nosti quam magnum sit quod dabitur extendis sinum vel sacci, vel utris, vel alicuius rei et extendendo facis capaciorem, sic deus differendo extendit desiderium desiderando extendit animum extendendo facit capacem eorum quae oculus non vidit, et auris non audivit. om

Tract. IIII in epistol. Joan. Interior ergo magister est qui docet Christus docet inspiratio ipsius docet. alias inaniter perstrepunt verba foris; non enim qui plantat aut qui rigat sed qui incrementum dat deus; unctione interiori docendo sciebant sentientes in nobis per spiritum suum.

In epistolam. Joann. tract. IX.

Timor Dei sic vulnerat. quomodo medici ferramentum, putredinem tollit et videtur quasi vulnus augere, ecce putredo quando erat in corpore minus erat, vulnus sed periculosum, accedit ferramentum medici. minus dolebat illud vulnus quam dolet modo cum curatur. quam si non curaretur. sed ideo plus dolet, accedente medicina ut nunquam doleat succedente salute. occupet ergo cor tuum, timor et inducta charitate succedat.

cicatrix ferramenti medici. talis est medicus ut nec cicatrices appareant, tu subdere dextra ipsius. nam si sine timore es. non poteris iustificari. oportet ergo ut primo timor intret per quem veniat charitas. timor medicamentum. charitas sanitas.

tractatu LX.

Nonne videmus in multis animantibus irrationabilibus, ubi non spiritualis charitas, sed carnalis et naturalis est. exigit tamen magno effectu de uberibus matris lac. ac parvulis et si quis sugens impetum faciat in ubera melius est tamen matri, quam si non sugat. nec exigat quod charitate debetur. saepe videmus etiam vacarum etiam grandiusculis vitulis capite percuti. et pro ipso impetu. levari matrum corpora. nec tamen eas calce repellere. sed si deest filius quod sugat, mugitu provocari ad ubera. si ergo nobis illa charitas spiritualis quae in apostolo qui ait factus sum parvulus in medio vestrum tanquam nutrix fovens filios tunc vos diligimus. quando exigitis pigros non amamus. quia languentibus formidamus

Gregorius in prae fatione moralium. in job. cap. XI

fluvius dum per alveum defluit si valles concavas ex latere contigit. in eas protinus, sui impetus cursum divertit cumque illa sufficienter impleverit repente se in alveum refundit sic divini verbi esse tractator debet. ut cum de.

Re aliqua dixerit. si forte esse iustam posi-
tam occasionem congrue edificationis in-
uenerit. quasi ad uicinam. uallem lingua
undas intorqueat. et cum subiecte instru-
ctionis campum. sufficienter. infuderit
ad sermones. propositi al[ueum] recurrat.

cap. V.

quid est officium corporis nisi orga-
num cordis. et quamlibet peritus sit
artifex cantandi. explere artem non
ualet, nisi ad hanc. sibi ministeria
exteriora. concordent. quia canticum
quod docta manus imperat quassata
organa. proprie non resultant. nec artem
flatus exprimit. si scissa rimis. fis-
tula stridet, quanto igitur grauius
expositionis mea qualitas promitur
in qua dicendi gratiam, sic factura organi
dissipat. ut hanc peritia ars nulla com-
ponat

hic Verborum folia non requiras
cum in templo Dei nemo plantari prohibe-
tur et scimus quoties in foliis lecta sege-
tis culmi proficiunt, minori plenitudi-
ne spicarum grana turgescunt.

lib. I. cap. XXI.

Scriptura sacra. cibus est nobis in
obscurioribus quod quasi exponendo fran-
gitur. et mandendo glutitur potus est
in locis apertioribus. quia ita absorbetur.
sicut inuenitur.

lib. VI cap. VII.

Magna habet omne delectamentum et omnis saporis suavitatem et divinus sermo omnibus congruens qualitati audientium. condescendit. quem dum electus quisque utiliter iuxta modum suum intelligit. quasi acceptum manna in voluntarium saporem vertit.

lib. XIX. cap. XXVIII

Arcus est scriptura de qua ad corda hominum sicut ferientes sagittae. sic terrentes sententiae veniunt. nunc arcum Deus tetendit. quia peccatoribus per scripturarum minas exibet. in eo parauit vasa mortis. quia secundam eloquium sui sententiam eos qui nunc corrigi negligunt. reprobos damnat.

in arcu dum corda trahitur. cornu curvatur. sic in eloquio Dei dum testamentum nouum legitur. duritia veteris testamenti emollitur.

lib. XI. cap. XXVII.

Homines nati in mundo sunt quasi flores in campo, vita in carne flos in fenae est. homo more floris ex occultis et apparet subito in publico, qui statim per mortem trahitur. ad occultum carnis viriditas nos ostendit. sed ariditas pulveris. ab aspectibus retrahit.

lib. XIX. cap. XXV.

Iustorum vitae palma comparatur quia palma in ferius tactu aspera est, et quasi aridis corticibus obvoluta superius. vero visu et fructibus pulchra.

inferius corticum suorum in dolutioni-
bus angustatur. sed superius amplitudi-
ne pulchrae viriditatis expanditur. sic
est electorum vita. despecta inferius. su-
perius pulchra, in imo quasi multis
corticibus obvolvitur. dum innumeris
tribulationibus angustatur. in summo
vero illa quasi pulchris viriditatis
foliis amplitudine retributionis ex-
panditur habet quoque palma. quod a ceteris
arboris generibus differt.

Sicut enim ignotorum hominum
facies cernimus et corda nescimus
sed si familiari eius locutione coniun-
gimur usu colloquii eorum etiam cogita-
tiones indagamus. ita cum in sacro eloquio
historia sola aspicitur nihil aliud quam
facies videtur. sed si huic assiduo usu
coniungimur. eius nimirum mentem
quasi ex locutione familiaritate pene-
tramus. dum etiam alia ex aliis colligi-
mus facile in verbis cognoscimus aliud
esse quod intimant. aliud quod sonant.
tanto enim quisque notitiae illius extra-
neus redditur. quanto in sola eius super-
ficie ligatur.

Omnis arbor in suo robore iuxta te-
rram vasta succrescit. sed crescendo superius an-
gustatur. et quanto paulisper sublimior.
tanto in altum subtilior redditur. palma
vero minor ab imis inchoat. et iuxta ra-
mos a fructus ampliore robore exurgit
et quae tenuis ab imis proficit vastior

ad summa subcrescit. ita huius seculi dilectores in terrenis rebus fortes sunt in cœlestibus debiles. pro temporali lucro et gloria ad mortem desudare parati sunt. pro æterna gloria. ne parum. quidem in labore subsistunt. ~~&c.~~ at contra justorum vita per palmam signata qui nequaquam in terrenis studiis sunt fortes. sed longius studiosos se exibent. Deo quam sæculo. — lib. VII cap. X V.

Strutio uolandi speciem habet. sed usum uolandi non habet. ita hypochrisis cunctis intuentibus imaginem. de sanctitatis. insinuat. sed tenere uitam sanctitatis. ignorat. —

~~cap. X IX~~ lib. X I X. cap X V II

Si qua ciuitas contra insidiantes inimicos magno ualetur agere fortibus cingatur muris insomni muniatur. custodia unum uero foramen. tantummodo immunitum per negligentiam relinquatur. inde procul dubio. hostis ingreditur. qui undique. inclusus uidebatur. unde dictum est. omni custodia serua cor tuum. ~~hæc~~ sola justitia indutus est sicut uestimento. uestimento utique quo uestimur. omni ex parte circundamur. ita qui se undique bono opere desfodit. —

lib. VIII XX V II

Sepiges et auestrum e speciem uiriditatis habent. sed ad humana susus fructum utilitatis non habent. ita hypocritarum.

vita

lib. VIII cap. XXXVII.

hostes ad rapinam prouocat. qui bona suorum notitiæ diuitias demudat. quo usque etiam ab æternæ patriæ securitate disiungimur, per latronum insidiantium, interambulemus quis ergo in itinere deprædari formidat abscondat necesse est. bona quæ portat. =

lib. XI, cap. XXIIII.

Ut folium vento ducitur. ita homo flatibus tentationum, nunc ira. libidine. superbia. &c. eleuatur et deponitur flatibus tentationum.

Arbor sæpe quæ unius venti impulsu, ita impellitur, ut ne jam erigi posse videatur. alterius diuerso mouentis flatu erigitur et quæ hac ex parte inflexionem pertulit. ab alia ad statum reddit ita et nos Dei moderamine sæpe cum nos vox laudantis eleuat. lingua detrahentis humiliat,

lib. XI. cap. XVIII

Uua acerba est peccatum uua acerba est fructus ante tempus. quisquis præsentis vitæ delectationibus satiari desiderat, quasi fructus ante tempus, edere festinat ut qui uuam acerbam comederit. dentes eius obstupescunt, ita qui præsentis mundi delectationibus pascitur. interim eius sensus ligantur. ut jam spiritualia mandere id est intelligere nequeant, quia unde in exterioribus delectati sunt. inde in intimis obstupescunt. et dum peccato anima.

pascitur panem justitiæ edere non valet quin ligatim dentes, idest sensus interioris expectati consuetudine, justum quod intus sapit edere nequaquam possim.

cap. XX IIII

Homo peccator folium est, quod in paradiso ab arbore cecidit, qui tentationis vento rapitur, desideriorum flatibus levatur. mens hominis quot tentationes patitur, quasi tot flatibus movetur. iam ira perturbat, cum recedit ira, succedit inepta letitia, superbia levat, inordinatus timor in infirmis deponit.

cap. XVI

Porris ac cepis simile est peccatum, quia plerumque comedentes lacrimas emittunt, et ignobilium, ~~dat~~ hæc deserunt manna electo. lib. XXI.

Nunc flagelatur justus, quia ut filius ad æternæ hereditatis patrimonium præparatur. iniustus autem ad debitam mortem currens, effrenatis voluptatibus utitur, quia et vitali, qui mactati sunt, in liberis pastis relinquuntur. at contra justis à delectationis transitoriæ jucunditate restringitur, quia desperatis egris omne quod desiderant non negatur.

lib. XX III. cap. XX II.

Via est vita presens, qua ad patriam tendimus, ideo conterimur frequenti perperturbatione, ne viam pro patria diligamus.

Solent enim nonnulli viatores cum amena fortasse in itinere prata conspiciunt. sese in moras inflectere. et a recti itineris rectitudine declinare, electis autem suis deus. ad se pergentibus inter huius mundi asperum reddit nedum quisque vita praesentis requie quasi amenitate viae pascitur. obliviscatur patria.

Lib. moral. XXLX.

Est in arturo quod considerantius possumus intueri, in septem quidem uoluitur. et modo quidem tres ad summa eleuat atque ad ima quattuor inclinat, quandoque quattuor. superius erigit. et tres inferius premit. sic sancta ecclesia modo. cum infidelibus trinitatis notitiam modo uero fidelibus. quattuor uirtutes quasi alterata praedicationis status sui speciem quodam modo representat.

Gallum cum edere cantus parat. prius alas solerter excutit. et semetipsum feriens uigilationem reddit. ita praedicatores cum uerbum praedicationis monent. prius se in sanctis actionibus exercent. ne in semetipsis torpentes opere alios excitent. uos cupedante se per sublimia facta excutiunt. et tunc ad bene agendum alios solicitos reddunt. prius sua punire fletibus curant et tunc quae aliorum sunt punienda denuntiant. prius alis infe-

nant. quam lanternam immittant. quando ante quam uerba exortationis proferant. omne quod. locuturi sunt. operibus clamant.

Ebrius quisque quod patitur nescit qui uero absentio inebriatur. et hic quod sumpsit amarum est, et tamen non intelligit eandem amaritudinem qua repletur. ita omnis peccator. per uoluntates spontaneis delectationibus traditur. absintio est ebrius quia amara sunt. quae prouitae huius amore tolerat. et tamen eandem amaritudinem. caecitate, cupiditatis. quasi sensibilitate. ebrietatis ignorat amara omne quod bibit. et dicernere nequit quod amarum est. quia ebrius absintio est.

in pastorali parte. 1 cap. 1.

Nulla ars doceri presumitur nisi intenta prius meditatione discatur, ars artium est Regimen animarum quis cogitationum uulnera occultiora esse nesciat uulneribus uiscerum et tamen saepe qui nequaquam. spiritualia cognouerunt praecepta et tamen se medicos profiteri non metuunt. dum qui pigmentorum uim nesciunt. medici uideri carnis erubescunt.

Ex epistolari. lib. epist. XXVII. Narsae.

Aduersitas magis auget desiderium

in Icum sic semina mediuum gelu coperta fertilius germinant, sic ignis flatu premitur ut crescat.
in fine pastoralis.
Usurpaui mihi cotis officium quae ferrum reddit acutum, cum sit inutilis ad secandum pulchrum depinxi hominem, pictor foedus alios que ad perfectionis littus dirigo, qui adhuc in delictorum fluctibus uersor.
Ex Registro lib. II Epist. ci.
Sicut ex auro uno alij murenas, alij anulos, alij dextralia ad ornamentum faciunt, ita ex una scripturae scientia expositores, quique per innumeros intellectus quasi uaria ornamenta componunt, quae tamen omnia ad decorem caelestis sponsae proficiunt.
Aethiops in balneum niger intrat niger egreditur, sed tamen ualneator nummos accipit. ita concionator, si nihil proficerent auditores, hic praedicat fidem per se, et imperator eorum, non est conuersus.
lib. IIII. Epist. LXXXIIII.
Quid est scriptura sacra, nisi quaedam epistola Dei omnipotentis ad creaturam suam, et certe si alibi esset gloria uestra, alibi constituta et scripta terreni imperatoris acciperet non cessaret, non quiesceret somnum oculis non daret, nisi prius quid sibi imperator terrenus scripsisset agnouisset, imperator caeli Dominus hominum

et angelorum Dominus pro vita tua epistolas suas tibi trasmisit, et tamen easdem epistolas ardenter legere negligis. ==

ex Regist. lib. epist. VII epist. CXIIII.

Vulnerato pastore, quis curandi ovibus adhibeat medicinam? aut quis proculorationis clypeo tueatur, qui sacculis seferiendum hostilibus exponit? aut qualem de se fructum prolaturus est, cuius gravi peste radix infecta est ==

lib. VIII. epist. XXXV.

Fidelicioso cupitis pabulo saginari. Beati Augustini opuscula legite, et ad comparationem siliginis illius nostrum furfurem non quaratis. ==

lib. XI. epist. XLVII.

Crescunt quotidie per lingua vestra nomeve morando caelestia atque in orreis multiplicantur, superni etiam vobis impletum esse gaudemus. quod scriptum est. ubi plurima seges, ibi manifesta fortitudo boum. ==

lib. VI epist. XXVI.

Vita nostra navigantis similis est. sedet, jacet, vadit, quia impulsu navis ducitur, ita et nos sumus, qui sive vigilantes, sive dormientes, sive tacentes, sive loquentes per momenta temporum quotidie ad finem tendimus. ==

lib. III. Pasto. cura. cap. XXXV.

in hoc mundo anima humana quasi more navis est contra ictum fulminis condescendentis. uno in loco nequaquam stare permittitur, quia ad ima relabitur, nisi ad summa conetur. ==

lib. IIII dialog.

Sicut sub eodem igne aurum rutilat,

et palea fumat. ita sub eodem igne electus purgatur. et peccator crematur.

Sicut in hoc mundo sub uno sole multi consistunt. nec tamen eiusdem solis ardorem equaliter sentiunt. quia alius plus aestuat. et alius minus: ita illic in uno igne non unus est modus incendij. quia quod hic diversitas corporum hoc illic agit diversitas peccatorum. ut ignem non dissimilem habeant et tamen eosdem singulos dissimiliter exurat.

homilia xv. de xl super hoc: exiit qui seminat. &c.

In euang. lucae designavit dominus 72 discipulos. Qui res similes dixerim sacerdotes malos nisi aquae baptismatis quae peccata baptizatorum diluens. illos ad Regnum caeleste mittit, et ipsa in cloacas descendit.

in cantica in prologo.

Sicut palea frumentum, sic litera tegit spiritum. sed quia iumentorum est paleis vesci hominum frumentis. qui humana ratione utitur. paleas abiiciat, frumenta spiritus edere disponat.

Beda de verbis Aposto. iacobi. confitemini alteratrum.

Sicut caro morbis emortua, si abscisa non fuerit. salutem Reliquae carnis putredinis sua contagione consumpsit. ita qui emendari despiciunt, et in suo morbo perisi sunt. si morbis depravatis in societate sanctorum permanserint. eos exemplo suo perdi

tionis inficiunt ——

In Natali innocentium marty-
rum.

Sicut juxta Dei sententiam, uulneri
medicamentum. (si ad huc ferro inco ma-
net.) non proficit. ita nihil proficit ora-
tio. illius cuius adhuc dolor. in mente
uel odio manet in pectore ——

De uerbis Esaiæ Lauamini mundi
estote.

quid prodest spinis purgare. agrum
tuum. si non etiam aratro scindas cum et se-
res in eo semen. unde gaudeas in futuro ita
et qui deserit peccata. et ea non plangit
puniendo. nec bonum postea facere consue-
at. numquid fructuosum. est peccata deserere.
et bona non facere.

de uerb. Daniel. IX obsecro domi-
ne Deus.

qui plangit peccatum et iterum ad-
mittit, quasi si quis lauit laterem crudum.
quem quanto magis diluerit, tanto am-
plius lutum facit. —— Similia sancti Bernardj

Sermone de triplici custodia manus
linguæ. cordis. ——

quo nitidiores sumus. eo grauius
quoque minor in eis naeuus offendit. et
sicut preciosam uestem. exigua quæuis
macula turpius decolorat. ita a nobis
multo major iustitia exigitur. et in aliis
naeuus in nobis grauis macula. ——

Sermo I. de VII panibus. ——

Euangelium speculum est ueritatis
nemini blanditur. nullum seducit. talem

quisque Receperit, qualis fuerit, ut nec ibi timore trepidet. ibi non est timor nec letetur cum male fecerit.

Sermone de Santo andrea.

Fluctivus est predicatorum ordo non eodem per manens loco, sed extendens se et currens ut diversas irriget terras.

Sicut per Rimam sentina aqua latenter intrat et excrescit donec navis per nautarum incuriam demergitur. ita ex otio atque ignavia cogitationes graves et concupiscentie multiplicantur. Donec navis cordis lis sub celebrans in peccato periclitetur.

De adventu christi.

CHristus flos campi et non horti campus enim sine omni humano floret adminiculo. non seminatus ab aliquo, non defossus sarculo, non impinguatus fimo. sic omnino virginis alvus floruit. sic inviolata. integra et casta marie uiscera. tanquam pascua aeterni uiroris floruerunt. cuius pulchritudo non vidit corruptionem, flos in perpetuum non marcescat.

Sermone 2.

Cur ergo hoc displiceat. in sensibus scripturarum. quod in ipsis usibus Rerum assidue experimur. in quantos scilicet verbi gratia sola aqua nostrorum assumitur corporum usus vtaunus quilibet. divinus sermo non erit abre si diversos pariat intellectus. diversis animarum necessitatibus et usibus accommodandos.

Sermone 11 de Resurrectione domini

Sicut Corporis huius uitam ex motu suo dig-
noscimus ita et fidei uitam ex operibus bonis
ita que uita quidem corporis est anima per
quam mouetur. et sentit. uita uero fidei charitas
est. que per illam operatur.

Sermone de Ascensione Domini.

Errat siquis celestem dulcedinem spiritus
huic cinori diuinum balsamum. huic ueneno
charismatha. illa spiritus misceri posse
huius modi illecebris arbitratur ueritatem
uanitati. lucem tenebris. spiritum carni. igne
tepiditati Ejice ancillam et filium eius.

liB. de gratia et libero arbitrio.

Lapsus ex uoluntate non eque ex uolun
tate Resurgere jam liberum habet. non enim
tam facile quis ualet. exire de fouea. quam fa
cile in eam labi. cecidit sola uoluntate homo
in foueam peccati, sed non ex uoluntate sufficit.
et posse Resurgere. cum jam et si uelit non possit
non peccare.

idem in eo liB. qui de Diligendo
Deum inscribitur.

Si fame licet hominem. apertis fau
cibus uento inflatis aurire buccis. aerem
cernas. ~~qui~~ quasi *sic* consolat fami non credas
insanire: sic non minoris insania est. si
spiritum Rationalem. Rebus putes quibus
cunque corporalibus non magis inflari. quam
satiari

Sermone XVI.

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ ictus oculi eminus summitates
Ramorum et montium cacumina perustra
bat: sed uallium subteriacens uastitas. et den-
sitas dumetorum frustrabatur obtutus.

In serm. de Benedi.
Vt Symon cyreneus Christi crucem tulit angariatus non uolens ita hypocritae aliquando nummorum pro Christo nolentes portare opere exequentes foris quod intus non amant

Serm. III. de Petris.
Vt uidua in Euangelica duo ... omnia missit in gazophilacium templi ita nos duo minuta ... domino offeramus.

epist.a ultima
quemadmodum ... cordis ... conuersatio ... et tranquilitatem.

lib. epist. epistola LXXII.
Alicubi fidem cumulate componit. ... Reliquas uirtutes, et bonis opera.

Sermones de omnibus Sanctis:
Vt Adae indignamur merito omnes quod uxori suae Potius obedierit quam Deo: ita et nobis ipsis displiceamus quod carni nostrae aut quibus libet aliis creaturis magis quam Deo placere studemus.

epistola ultima.
Ut Helisei farinula potum dulcorat om... sic gratia spiritus ... alleuat.

de Conuersione Pauli. Sermo. 1.
fluminis aqua sistare coeperit, putrescit et inundatione facta superueniens ... sic plane gratiarum cessat decursus, ubi recursus non fuerit.

Sermone de duobus discipulis euntibus in Emaus.
Comparat orationem turturi, meditationem uero columbae quae dulces querimonias submurmurant in foramina petrae.

Sermone de circuncisi.
Christus alligaturam non Refugit, cum tamen ulcus non haberet: nos uero qui ulcerati sumus obligari penitentia erubescimus.

Absalon sermone V. de aduentu Domini.
Vita humana est ut nauis quae bonis operibus uelut quibusdam mercibus onusta in portum salutis tendit, gubernaculum huius nauis est sermo Dei, qui in mare huius seculi ita aduersa et prospera debet
dirigere

\+ dirigere ad Portum seu ubi Peccatrix anima expulerit verbum Dei a corde suo tunc ventis procellis tempestatibus irruentibus unde cunque quasi fracto gubernaculo periclitatur. tempestatib: Ab aquilone Diaboli suggestione a meridie vana gloria. =

qui ingenium suum ad poetas et ad philosophos convertit, quasi qui aurum hamum mittit in lutosam aquam. quia proreculi in profundo detinetur. nec potest jactura lucro piscis compensari. —

De nativitate Domini

Mater modo lactat filium nutrit fovet modo flagellat et increpat. magis tamen procedit de pietate materna pectoris fovere et nutrire quam flagellare. hoc natura sui pietate facit ad aliud a filio provocatur. sic et filius Dei naturaliter bonus nobis exibet pietatem. provocatus nostris peccatis facit ultionem. =

Dispe quod faciendum tibi ab eo qui accipitrem portat in leva ut jactet ad dexteram et sigrvelam capiat. si evolare facit eum ad sinistram nihil capit. perdit operam et impensam. ita tu secularis homo. cuius cor in leva idest bonis temporalibus Requiescit per amorem. fac accipitrem tuum idest animam evolare ad dexteram, idest vitam aeternam. ut capiat eam ut a leva ad dexterā transeat. dum Bona temporalia in pias causas erogas. — lib. 1 de dedicatione ecclesiae.

ut incensum cum incenditur flammam.

fumum odorem ex se mittit ita omnino Deo grata fumum compuntionis ob secreta flammam charitatis ob amorem cœlestium odorem deuotionis per assensionem mentis in Deum. =

Fulgentius ad Teodatum Senatorem.

Cum oculus sic factus est ut uidere lumen possit, sed uidere non potest nisi se in lumen infuderit. ita bonum quod facis gratiæ adscribendum. nam quod uidet oculus beneficium est luminis quo si careret cecus remanebit in tenebris =

uti summa confutio est alienis ornamentis se extollere. ita insanire est manifeste quemquam qui gratias quæ a Deo solo profectæ sunt uirtutis suæ attribuit, ~~[illegible]~~ =

Ignatius in epist. ad Heronem.

Omnis igitur qui dixerit præter ea quæ tradita sunt, et si ~~[illegible]~~ fide dignus sit, tametsi jejunet, tametsi uirginitatem seruet, tametsi signa faciat, tametsi prophetet, lupus tibi appareat in grege ouium corruptione faciens =

Climacus. —

quemadmodum panis præ cæteris terrestris alimentis sustentationi corporum ita saluti animarum supra omnia quæ bene sancteque fiant. cogitatio assidua mortis necessaria. nam memorans nouissima sua non peccabit =

lib. II. cap. VI.

quem ad modum igne qui uult calefie
ri sufficit si tangat illum. nam si interius
mittat manum. proco quod potuit cali-
fieri amburitur. sic et qui profundius
uel altius de Deo disputare presumit. pro
eo quod gloriosius, quid uult ostendere. in
blasphemiam cadit. cum comprehendere
altitudinem diuinorum indagatus non po-
ssit,

Leo Papa. Sermone IIII. de Epifania Domini.

Si lux ista uisibilis nullis immun
ditiis quibus super fussa fuerit uiolatur.
nec Radiorum solis nitore. quem corpo
ream creaturam esse non dubium est
loca ulla sordentia. uel cenosa contaminan
tur. quid illius sempiterna et incorporee lu
cis essentiam. potius qualibet. qui qualita
te polluere. quae se Dei quam ad imagi
nem suam condidit. sociando. creaturae
purificationem prestitit. macula non
Recipit, et sic sanauit uulnera
iniquitatis. ut nulla pararetur damna
uirtutis.

Lib. III.

aquila prae caeteris auibus cognosci
tur altius euolare. eis tamen demi
nus cibo. indigentia naturali subacta
mox ad ima descendit. sic ecclesia in
spiritualibus membris. cum ea quae
sursum sunt. mente petet. sapiat. in
firmitate tamen corporis. ac grauata
necessitatibus subjacet. indigentia
corporalis pro quibus ingemiscit. et parturi
rit usque ad huc

Certe si audite quis piam. Rerum aut ignarus accedat. malis ipsum te amet quam dista quæ tecum sunt, et quæ eliges ut ille vitæ tuæ potius quam opibus tuis affectum suum conferat. vis hanc hominum fidem servare. nam rebus quod tibi tribuere velis alium. ipse hoc tibi. qui est tibi fidissimus tribue, nos nos potius amemus quam nostra. =

Hugo De sancto Victore. lib. de carnalibus nuptiis vitandis.

Duobus modis ignis extinguitur. scilicet dum subtrahuntur ligna vel aspergitur aqua sic. luxuriæ flamma dum subtrahuntur carnis incentiva. vel dum mens irrigatur lacrimarum affluentia. suffocatur. ne noceat. =

Rebeles et in obedientiam murmurantes sunt velut rotæ currus quibus deest obtemperationis. secundum illud ecclesiast. XX3. præcordia fatui quasi rotæ currus. =

Idem lib. 1.

Sicut species aromaticæ cum in pulverem redigentur. vehementer redolent ita hominis bona cum per humilitatem quasi comminuta fuerint. deo sunt gratiora =

Sicut equus qui domitus non est idoneus. currere admotam. sic qui habet proprium sensum non est aptus voluntati obedientiæ. =

Sicut deformis pictor facere potest pulchram imaginem. nec vitium pictoris statuam deturpat. sic et prelatus magnum facere potest bonum præceptum. et cui sine periculo subditi. obedire possunt, immo de

bent. ===

Gerson Part. II. sermo de omnibus sanctis

Ut arca noe. quo magis abundarunt aquæ diluuij tanto altius ferebatur. sic mansuetus animus quo majores sentit tribulationes aquæ tanto erit excelsior. =

Felicianus episcopus sermo. XXXVIII.

Diues et pauper humo et mutuo aggi mi lantur. Illa ex se se sterilis est. quæ ad modum et diues, mitis vero ferax et sibi sustinendæ non sufficit. et pauperes pascentet oportet. ut alterius non sit plane inutilis et exundatur. ===

Theophastus episcopus Alexandrinus lib. III. pascalis.

infernus mortuis non explettur. sed quanto plures susceperit. tanto plures desiderat. assimilatur cum auaritia quæ satiari non potest. sed quidquid habuerit plus requirit. ===

S. noriys sermo de dominica XL.

Si proposito uno nummo aureos centum quis quam reciperet potius certarent om nes ad illum temporium se conferrent at pro caducis istis temporibus. uitam æternam commutare possumus et nemo festinat. ===

Honorius sermo de circumcisione =

ut aquila per senectutem tantum humal quirit rostrum ut uesci non possit. nisi ad capi dem dehinc percutiendo aduncitatem frangat, quo fracto rursus edit. et re iuuenescere dicitur. sic peccator qui peccatis est pregra

ebibit

uatus nihil spirituale ei sapiat morietur fame nisi ad petram christum per penitentiã se fortiter hac diu percutiat. usque ad propositi mutationem et duritiæ abiectionem.

Guliel. Parral. eccle. XIX.

Sagitta infixa femore canis sic uerbum in corde stulti sicut enim canis non quiescit. donec eiusquemodi. remouerit a femore suo: ita nec stultus quiescere potest. donec verbum malum quod de proximo audiuit alicui Retulerit.

THEODORIC. ARCK. tract. de utilitate monachi.

Ulmus etsi uinum non profert, tamen uitem uinum producentem sustentat. ita pare est eum qui uirginitatem aut aliam uirtutem in se præstare non potest in alio saltem prouehat. collaudat et admiretur. non autem impediat.

Fons cuius Riui obturati fuerint. cogitur in altum ascendere. et arbor cuius Rami a latere suo abscinduntur. crescit in terra. sic etiam homo qui exterius nudatur a temporalibus solatiis. et ab hominum complacentia melius se sursum conuertit ad Deum.

Theodoritus cyren. epus. sermone. IX de legibus.

Sed hi persimiles illis fuerunt qui flammam quidem extinguere petunt oleum pro aqua instilantes. ardentiorem illam fiunt. et sicut ignis Rubum ardebat. sed nõ consumpsit. quin potius sicut lignatoribus syluam cædentibus multo plures pullulant propagines ab Radicibus. quam sint Rami.

qui inciduntur: ita tunc quoque. piis compluribus interfectis. multo plures quotidie ad doctrinam euangelicam accedebant. ==

Sermone. x.

Sicut enim in Regiam militaremque uiam reliqui calles agrorum agrisque. proueniunt: ita hunc prophetæ (qui etiam uiæ sunt) hunc christum uiam esse credentibus ostenderunt. ==

p 2 lib. De benef. Cap. v. Similia Senecæ

quemadmodum acerbissima crudelitas est quæ trahit pœnam. et misericordiæ genus est. cito occidere quia tormentum ultimum finem sui secum affert. quod antecedit tempus maxima uenturi supplicij pars est. ita major est muneris gratia. quo minus diu pependit. est enim bonarum etiam rerum solicita expectatio. ==

CAP. XIIII.

quemadmodum pulcherrimum opus est etiam inuitos nolentes. seruare. ita Rogantibus pestifera largiri blandum et affabile odium est. ==

CAP. XXI.

quomodo est disertus etiam qui tacet. fortis etiam qui compressis manibus, uel etiam alligatis. gubernator etiam qui in sicco est. quia consummatæ scientiæ nihil deest. etiam si quid obstat. quo minus sentiatur: ita gratus est etiam qui uult tantum. nec habet huius uoluntatis suæ. ullum alium quam se testem. ==

quomodo male filiæ consulit qui illam contumelioso et sæpe repudiato collocauit, quomodo malus pater familias habebitur. qui negotiorum gestorum damnato, patrimonij sui curā

mandauerit. quomodo dementissime testabitur, qui tutorem filio Reliquerit, pupillorum spoliatorem sic pessime beneficia dare dicetur. quicunque in gratos eligit in quos peritura conferat. =

cap. XII.

quemadmodum stomachus morbo vitiatus et colligens bilem quoscunque: accepit cibos mutat. et omne alimentum in causam doloris trahit: ita animus caecus quicquid illi commiseris ad onus suum. et perniciem et occasionem Miseriae facit. =

LIB. VI de beneficiis. cap. I.

quomodo aliud est munus. aliud ipsa donatio, aliud qui nauigat. aliud ipsa nauigatio. et quamuis eger non sit sine morbo. nō tamen idem est aeger. et morbus. ita aliud est beneficium ipsum. aliud quod ad unumquemque nostrum beneficio peruenit. =

CAP. VIII.

quomodo multos fortuita sanauit. et in flumen alicui cecidisse. frigore magno. causa sanitatis fuit. quomodo quorundam flagellis quartana discussa est. et metus Repentinus animū in aliam curam auertendo. suspectas horas fefellit. nec ideo quicquam horum etiam si saluti fuit. salutare est. sic quaedam nobis prosunt. dum uolunt imo. quia nolunt non tamen ideo illis beneficium debemus. =

epistola. V.

quemadmodum delicatas Res. desiderare luxuriae est. ita usitatas et non magno parabiles fugere dementia est. =

epistola. XXIIII.

quemadmodum clepsydra non extremum,

stillicidium exhaurit, sed quidquid ante defluxit. sic ultima hora qua esse desinimus non sola mortem facit, sed sola consummat. =

epistola XXVII

quemadmodum scelera etiamsi non sint deprehensa cum fierent, solicitudo non cum ipsis abijt. ita improbarum voluptatum etiã post ipsas pœnitentia est. =

epistola XXXVIII.

Ut loca gravia etiam firmissimam valetudinem tentant. ita bonæ quoque menti, necdum ad huc perfectæ et convalescenti sunt aliqua parum salubria. =

epystola XXX.

quemadmodum in navi quæ sentinam trahit uni rimæ aut alteri obsistitur. ubi plurimis locis laxari cœpit, et cedere, succurri non potest navigio dehiscenti. ita in seni corpore aliquatenus imbecillitas sustineri, et fulciri potest. ubi tanquam in putri ædificio omnis junctura dilabitur et dum alia excipitur, alia descinditur. circumspiciendum est quomodo exeas. =

epistola XLVII.

quemadmodum stultus est qui equum empturus non ipsum inspicit, sed stratum eius ac frena. sic stultissimus est, qui hominem aut ex veste aut ex conditione, quæ vestis modo nobis circumdata est, æstimat. =

epistola LII.

quemadmodum aliqua vestis sapienti ac proposito viro magis convenit quam alia nec ullum colorem illic odit, sed aliquem putat parũ aptum esse frugalitatem professo. sic Rethorique est quam sapiens fieri aut ad sapientiam tendens declinet tanquam alienam bonis moribus. =

epistola LVIII.

epistol. XXXI

quemadmodum sine mixtura lucis nihil splendidum est nihil atrum nisi quod tenebras habet aut aliquid in se traxit obscuri. quemadmodum sine adiutorio ignis nihil calidum est nihil sine aere frigidum, ita honesta et turpia virtutis malitiæque societas efficit. -

quemadmodum flamma non potest op-
primi nam circa id diffugit quo urgetur. quem
ad modum aër verbere aut ictu non laeditur.
sic animus qui extenuissimo constat. deprehen
di non potest. nec intra corpus affligi. sed bene-
ficio subtilitatis suae per ipsa quibus premitur.
erumpit. =

epistola. LXVI.

quemadmodum artifices ex alicuius rei
subtilioris intentione quae oculos defatigat
si malignum et non praeclarum lumen habent
in publicum prodeunt. et in aliqua regione
ad populi otium dedicata oculos libera luce
delectant. sic animus in hoc tristi et obscuro domi
cilio clausus quoties potest. apertum petit et in
rerum natura contemplatione. Requiescit. =

epistola LXX.I

quemadmodum nauim eligam naui
gaturus et domum habitaturus: ita mortem
utique s. qua sum exiturus. e vita meliorem. =

epistola LXXIIII

Semina in corporibus humanis diuina dis
persa sunt. quae si bonus cultor excipit simi
lia origini prodeunt et paria his ex quibus
orta sunt. surgunt, si malus non aliter quam
humus sterilis ac palustris necat ac deinde
creat purgamenta pro frugibus. =

epystola L^d XXV.

Omnium animos mala aliena ac re
pentina solicitant. quemadmodum aues etiā
inanes fundae sonus terrifat. vt a nos non ad
ictum tantum exagitamur. sed ad crepitum =

epystola LXXVIII.

quemadmodum coena peracta reliquiae
circumstantibus diuiduntur. sic peracta uita ali
quid porrigi his quibus uitae ministri fuissent

epistola LXXIX

quemadmodum pernitiosior est hostis fugientibus. sic omne fortuitum incommodum magis instat. cedenti. et auerso. =

epistola LXXX.

quemadmodum aliquando umbra antecedit aliquando sequitur. vel a tergo est. ita gloria aliquando ante nos est. uisendamque se praebet aliquando in auerso est. major quo serior. ubi inuidia secessit. =

epystola LXXXIIII.

quemadmodum musto dolia ipsa rumpuntur, et omne quod in imo jacet in summam partem uis caloris ejectat. sic uino exaestuante quicquid in imo jacet abditum. effertur. et prodit in medium. =

epystola LXXXVI

quomodo oculos major et perfecta suffusio excaecat, sic modica turbat. =

quemadmodum rationi nullum animal obtemperat. non ferum. et domesticum et mite. natura enim illorum est surda suadenti. sic non sequuntur. non audiunt affectus quam tullicum sue sint. =

quemadmodum summum adjectionem non recipit. (quid ~~beata uita~~ enim supra summum erit?). ita ne beata quidem uita. quae sine summo bono non est. =

epistola LXXXIX.

quemadmodum est aliqua pars philosophiae naturalis, est aliqua moralis est aliqua rationalis sic et ~~et~~ hic quoque liberalium artium turba locum sibi in philosophia uendicat. =

epistola XCIII

quemadmodum incommodorum onere usque ad miserum non deprimitur. sic et commodorum inopia non deducit a beatissima =

quemadmodum corporum nostrorum habitus erigitur. et spectat in celum. ita animus qui in quantum uult licet porrigi [illegible] in hoc a natura Rerum formatus est. ut paria Diis uelit et sicutatur suis uiribus, ac se in spacium suum extendat. =

ut ex barba capillos detonsos negligimus ita ille diuinus animus egressurus hominem quo Receptaculum suum conferatur. ignis illud exurat. an ferae distrahant, an terra contegat. non magis ad se judicat pertinere. quam secundas ad editum infantem. =

epystola XCV.

Minuta quedam (ut ait phedon) animalia cum mordent. non sentiuntur. adeo tenuis illis et fallens in periculum uis est, timor indicat morsum. et in ipso tremore. nullum uulnus apparet. idem tibi in conuersatione uirorum sapientium eueniet. non deprehendes quemadmodum. aut quando tibi prosit. profuisse deprehendens. =

epystola. XCVI.

quemadmodum folia per se uirere non possunt tantum desiderant cui inhaereant. ex quo trahat succum. sic ista praecepta si sola sunt. marcent. infigi uolunt secta. =

epystola. C.

Oblitisci quidem suorum ac memoriam cum corporibus efferre, et effusissime flere, meminisse parcissime. inhumani est animi. sic aues sic ferae suos diligunt. quarum concitatus est amor. et pene Rapidus sed cum amissis totus. extinguitur. =

epystola. CIII.

quemadmodum nouem mensibus nos tenet maternus aluus et preparat non sibi. sed illi loco. in quem uidemur emitti jam idonei spiritum trahere. et in aperto durare. sic per hoc spacium

epistola. XCV

quemadmodum qui iaculari docet destram locum capere et manum formare ad derigenda que mittit cum hanc uim ex disciplina et exercitatione percepit quocunque uult illa utitur. didicit enim non hoc aut illud sed ferire quodcunque uoluerit. sic qui se ad totam uitam instruxit non desiderat particulatim ad monere. doctus in totum non quomodo cum uxore ac liberis uiuat sed quid sit oppositum morae nec ea nec ignoranda et illi quidem non abiectio operam perdit qui praecepit. sic ambulabis illum manu emungeris. eodem modo ubi aliqua res obcecat animum et ad officiorum ordinem inspiciendum impedit nihil agit qui praecipit. sic uiues cum patre sic cum uxore //

quod ab infancia datet in senectutem. in alienum natura semimur partum. — A.

eadem Epistola. C V.

Magnanimes non natura produxit et ut quibusdam animalibus ferum dedit. quibusdam subdolum. quibusdam pavidum, ita nobis gloriosum et excelsum spiritum. quaerentem ubi honestissime non ubi tutissime vivat. simillimum mundo. quem quantum mortalibus passibus licet. sequitur et emulatur. —

Epistola. CIX.

qui in solem venit licet non in hoc venerit. colo[r]abitur. qui in unguentaria taberna. resederunt. et paulo diutius commorati sunt. odorem secum loci ferunt. et qui apud philosophum fuerunt. traxerint aliquid necesse est. quod prodesset. etiam negligentibus. —

quemadmodum ex amphora primum quod est. syncerissimum effluit. gravissimum quodque turbidum que subsidet. sic in aetate nostra, quod est optimum primum est. —

Epistola. C.XX III.

aves quae conviviis comparantur ut immotae facile pinguescant. in obscuro continentur. ita sine ulla exercitatione. jacentibus tumor. pigrum corpus invadit. et superbam umbram iners sagina succrescit. —

Epistola C. XXIIII.

quemadmodum qui audierunt symphoniam ferunt. secum in auribus modulationem illam ac dulcedinem cantuumque cogitationes impedit. nec ad seria patitur intendi. sic adulatorum. et prava laudantium sermo. diutius haeret. quam auditur. nec facile est animo dulcem sonum excutere. prosequitur. et durat.

A

epist. C.V.

quemadmodum frondium calamitas facilis est quia renascuntur sic istorum quos amas. quosque solet tamenta vitae putas esse damnum quia reparant etiam si non renascuntur

et ex interuallo Recurrit. =

ePistola CXXV.

quemadmodum omnis scientia atque ars aliquid debet habere manifestum. ex quo comprehensum ex quo oriatur et crescat. sic beata uita fundamentum et initium a manifestis ducit, et eo quod sub sensum cadit. =

idem libro. de diuina prouidentia.

quemadmodum tot amnes tantum superne dejectorum imbrium. tanta medicamentorum fontium. uis non mutant. saporem maris, neque Remittunt quidem: ita aduersarum impetus Rerum. uiri fortis non uertit animum. =

solidissima est pars corporis quam frequens usus agitauit. praebendi fortunae sumus ut contra illam ab ipsa spiduremur. paulatim nos sibi pares faciat. contemptum periculorum assiduitas periclitandi dabit. sic sunt nauticis corpora ferendo mari dura: Agricolis manus tritae. ad excutienda tela militares lacertis ualent agilia sunt membra cursoribus. =

non est arbor solida nec fortis nisi in quam frequens uentus incursat.: ipsa enim uexatione constringitur. et Radices certius figit. fragiles sunt. quae in aprica ualle creuerunt. pro ipsis. ergo bonis uiris est. ut esse interriti possint. multum in terformidolosa uersari et aequo animo ferre quae non sunt mala. nisi male sustinenti:

idem. liB. de ira. =

Deinde non ideo uitia in usum Recipienda sunt. quia aliquando aliquid boni. effecerunt nam et febres quaedam genera valetudinis leuant. nec ideo non ex toto illis caruisse melius est. Abominandum remedii genus

est. sanitatem debere morbo. similimodo ira etiam si aliquando ut venena precipitatio et naufragium. ex inopinato profuit. non ideo salutaris iudicanda est: saepe enim saluti fuere pestifera. —

lib. II de ira. cap. XVIII

ut in corporum cura. alia de tuenda valetudine. alia de restituenda precepta sunt ita aliter iram debemus repellere aliter compescere ut vincamus. —

Capite XI.

Semper futurum aliquid quod te offendat existima. gubernator nunquam ita totos sinus explicuit securus. ut non expedite ad contrahendum armamenta disponeret. —

ut omnia inter se membra consentiunt. quia singula servari totius interest. ita homines singulis parcent. quia ad coetum geniti sumus. —

Ille magnus et nobilis est. qui more magnae ferae latratus minutorum canum securus audit. —

Capite. XXXIIII.

Pusilli hominis est repetere mordentem ut mures. et formica ad quas si manum admoveris. ora convertunt imbecilla. se laedi putant si tanguntur. —

lib. III. de ira. cap. I.

Caetera vitia impellunt animos. ira precipitat. caeteris etiam. si resistere contra suos affectus non licet at certe. affectibus ipsis licet stare: ista non secus quam fulmina. procellaeque. et si qua alia irrationabilia sunt. quia non eunt. sed cadunt. vim suam. magis ac magis tendit. —

Capite . V.

ut tela aduro Resiliunt cum dolore cedentis
solida feriuntur. ita nulla magnum animum
injuria. ad sensum sui adducit. fragilior eo
quod petit. =

Capite. VI.

quemadmodum per frequentia urbis
loca properanti in multos incursitandum
est. et alicubi labi necesse est alicubi Retineri.
alicubi respergi. ita in hoc vitae actu dissipato
et vago multa impedimenta. multae querelae. incidunt. =

Capite. IX.

Confusis oculis prosunt virentia et qui
busdam coloribus infirma acies acquiescit. quo
rundam splendore praestringitur. sic mentes
aegras studia laeta permulcent. =

Capite. X

ut ulcera ad leuem tactum deinde etiam
ad suspitionem. tactus condolescunt. ita animus affectus minimis offenditur adeo ut quos
dam. salutatio. epistola. oratio. et interrogatio
ad litem euocent. =

Capite XVI.

omnis enim indignatio in tormentum suum
proficit et imperia grauiora sentit. quo contumatius. patitur. sic laqueos fera dum iactat
astringit. sic aues uiscum. dum trepidantes
excutiunt. plumis omnibus illinunt. =

Capite. XXV.

proprium est magnitudinis uerae. non se
sentire percussum. sic immanis fera ad latratum. canum lenta respexit sic irritus ingenti
scopulo fluctus assultat. qui non irascitur.
inconcussus in injuria perstitit. qui irascitur motus est

idem. lib. 1. de clementia

capite. II.

Sicut medicina apud aegrotos usus etiam ~~etiam~~ apud sanos honor est. ita clementia quamuis poena digni inuocent. etiam innocentes colunt. D—

capite. VIII.

ut fulmina paucorum periculo cadunt. omnium metu sic adnimaduersiones magnarum potestatum terrent. latius quam nocent non sine causa.

capite XVIIII

quemadmodum domini crudeles tota ciuitate commonstrantur. inuisique et detestabiles sunt, ita et Regum et iniuria latius patet et infamia atque odium seculis traditur. —

cap. XX quemadmodum non est magnanimi quid de alieno liberalis est. se ille qui quod alteri donat. sibi detrahit. ita clementem uocabo non in alieno dolore facilem. sed eum qui cum suis stimulis exagitetur. non prosilit qui intelligit magni animi esse. in iurias in summa potentia pati. nec quidquam esse glorio sius principe impune laeso. —

idem lib. de beata vita. cap. I.

quando quidem non eadem hic, quae in caeteris peregrinationibus. conditio est in illis comprehensi aliquis limes. et interrogati incolae. non patiuntur errare, at hic tritissima quaeque uia et celeberrima maxime decipit. —

capite. IX.

Sicut in aruo quod segeti proscissum est aliqui flores internascuntur. non tamen huic herba quamuis delectet oculos tantum operis insumptum est. aliud fuit.

serenti Propositum hoc superuenit. sic uoluptas non est merces. nec causa uirtutis. sed accessio, nec quia delectat placet. sed quia placet delectat. =

capite XIIII.

quemadmodum quibestiarum cubicula indagat. et laqueo captare feras magno estimat. et magnis canibus circumdare saltus. ut illarum uestigia premat. potiora deserit multisque officiis Renuntiat. ita qui sectatur uoluptatem omnia postponit. et primam libertatem negligit. ac pro uentre dependit. nec uoluptates sibi emit. sed se uoluptatibus uendit. =.

capite. XV.

quere quisquis autem cogitur. queritur. et plorat. et gemit imperata facere sui cogitur. et inuitus Rapitur. ad iussa. nihilominus. quae autem dementia est. potius trahi quam sequi. =.

capite. XXV.

quemadmodum Corpus in procliuo retineri debet in ardua impelli: ita quaedam uirtutes in procliui sunt. quae cliuum subeunt =

capite. XXVIII.

non eo loco res humanae sunt. etiam si statem uestram. parum nostis. et uobis tantum otiis resperserit. ut in probrore [illegible] liorum capita uel linguam. uacat. haec uos non intelligitis. et alienum fortunae uestrae uultum geritis. sicut plurimi. quibus in circo aut in theatro. desidentibus. iam funesta Domus est. nec annuntiatum malum est. =

capite .XXX.

Nec illum erit admissura Respub. sina-

letudo illum impediet. quomodo nauem quassatam non deducet in mare. quomodo nomen in militiam non dare debilis. sic ad uitam quam inhabilem sciet non accedet.

Capite XXX. III.

quomodo res agere sine ullo uirtuti amore, et sine ullo ingenii ac nuda sedere operas minime probabile est (miscerienim inter se ista, et conferri debent). sic imperfectum ac languidum bonum est in otium sine actu proiecta uirtus, nunquam id quod didicit ostendens.

Idem. lib. 2 de tranquillitate uitae cap. II.

ut ulcera quaedam nocituras manus appetunt. et tactu gaudent. et foedam corporum scabiem delectat quidquid exasperat. non aliter dixerim his mentibus in quas uoluptates uelut mala ulcera eruperunt. uoluptati esse laborem vexationemque.

Capite. III.

ut quidam sole, et exercitatione curam corporis educunt. athletisque utilissimum est. lacertos suos roburque cui se uni dicauerunt, majore temporis parte nutrire. ita nobis animum ad rerum ciuilium certamen parantibus in opere esse longe pulcherrimum est.

Capite. VII.

ut in pestilentia cauendum est. ne corruptis iam corporibus et morbo flagrantibus assideamus. quia pericula trahemus afflatuque ipso in proximo laborabimus. ita in amicorum legendis ingeniis dabimus operam, ut quam minime inquinatos assumamus.

Capite. XV.

ut fertilibus agris non est imperandum cito enim exhauriet illos nunquam intermissa

fecunditas. ita animorum impetus assiduus
labor frangit. ═

Capite . III .

quomodo quorundam lapidum inex
pugnabilis ferro. duritia est. nec secari adamas. aut cedi. uel teri potest. sed incurrentia ultro retundit. quemadmodum non possunt quedam. igne consumi. sed flamma circumfusa rigorem suum habitumque. conseruant quemadmodum proiecti in altum scopuli. mare frangunt. nec ipsi ulla seuitia. uestigia tot uerberati. procellis. ostentant. ita sapientis animus solidus est. et id roboris collegit ut tam tutus sit ab iniuria. quam illa que retulit. ═.

Capt. IIII.

ut celestia humanas manus. effugiunt. et ab his qui templa diruunt. aut simulacra conflant. nihil diuinitati. nocetur. ita quicquid. fit in sapientem proterue. petulanter. superbe frustra atentatur. ═

Capite . XI .

Non immerito itaque horum contumelias. sapiens ut iocos. accipit. et aliquando illos tanquam pueros malos. poenasue admonet ut desinant facere. sic enim et pecora uerbere domantur. nec irascimur illis cum sessorem recusauerint. sed compescimus. ut dolor. contumaciam uincat. ═.

^ et afficit. non q̄ acceperint iniuriam sed q̄ fecerunt

Capite . XIX .

Non respicit quid homines turpe iudicent. aut miserum non id qua populus sed ut sydera contrarium mundo iter intendunt. ita hic aduersus opinionem omnium uadit. ═

idem. LIB. de breuitate uite. Pauli cap:

Sicut ample et regie opes ubi ad malum

Dominum pervenerunt. momento dissipan-
tur. at quamvis modica, si bono custodi tra-
dita sunt. usu crescunt. ita aetas nostra bene
disponenti. multum patet. —

capite. IX.

quemadmodum aut quos sermo. aut lectio.
aut aliqua interior cogitatio. iter facientes decipit.
pervenisse ante sciunt. quam appropinquasse.
ita hoc iter vitae. assiduum. et citatissimum
quod dormientes vigilantesque. eodem gradu
facimus occupatis. non apparet. nisi in fine. —

libro ad Polybium de consolatio
ne. cap. XX IIII.

Capite. VI.

Si mulier cogitare non es magni animi
se — Rebus. prosperis fortem. gerere, ubi secun-
do cursu vita procedit. nec gubernatoris quidem
artem. tranquillum mare. et obsequens. ventus
ostendit. Adversi aliquid incurrat oportet.
quod animum probet. —

capite. XVI.

Agricola eversis arboribus quas aut
ventus Radicitus. evulsit aut contortus repen-
tino impetu turbo perfregit. sobolem ex illis
Residuam fovet. et amissarum semina sta-
tim plantasque. disponit. et momento (nam
ut ad damna ita ad incrementa Rapidum
velox que tempus est) adolescunt. amissis
laetiora —.

capite XX III.

ignis quo clarior fulget citius extingui-
tur vivatior est. qui cum lenta difficilique materia
commistus fumo quod demersus est ex sordido lu-
cet eadem enim detinet causa quae maligni
alit. sic ingenia quae illustriora. brevissima sunt.

nam alii instrumentum loco omne est. ubinus otiosus est. =

Capite. XXIIII

ut istarum urbium mortales hospiti gratus est. ita visitanti caelestium causas domesticas inter ores et in fron, funda terrarum promittere agere iuvat. =

Idem liB. ad alvinam matre, cap. 11.

quemadmodum tirones leviter saucii vociferantur. ac manus medicorum magis quam ferrum horrent. at veterani quamvis confixi patienter ac sine gemitu velut aliena corpora excorieri patiuntur. ita tu nunc debes te fortiter praebere curationi. =

capite IX

Si desideraverit aureis fulgentem vasis supellectilem. et antiquis nominibus artificum argentum nobile est paucorum insania pretiosum et servorum turbam, quae quamvis magnam domum angustet. iumentorum corpora difecta et coacta pinguescere. et nationum omnium lapides ista congerantur licet. nunquam explebunt inexplebilem animum. non magis quam ullus sufficit humor ad sanandum eum. cuius desiderium non est ex inopia. sed ex aestuantium visceribus oritur. non enim sitis illa sed morbus est. non hoc in pecunia tantum aut alimentis evenit. eadem natura est in omni desiderio, quod modo non ex inopia. sed ex vitio nascitur. quidquid enim illi congesseris non finis erit cupiditatis. sed gradus. =

Lactantius de falsa Religione

liB. 1. cap. 11.

Sicut ne res quidem militaris nisi unum habeat ducem. atque Rectorem. quid si in una exercitu tot fuerint imperatores. et duces. ac Rectores. quot legiones. quot cohortes. quot cunei, quot alae! primum nec instrui potest acies uno quoque periculum Recusante. nec Regi facile. aut temperari quod suis propriis consiliis utantur omnes.

Octorum diversitate sibi repugnent quam praeerit sic in hoc rerum naturae imperio nisi unus fuerit ad quem totius summa cura referatur universa solventur et corruent.

lib. v. de iustitia. cap. iiii.

Nam sicut infans solidi ac fortis cibi capere vim non potest ob stomachi teneritudinem sed liquore lactis ac mollitudine alitur ita et huic oportebat quia nondum poterat capere divina prius humana testimonia offerri id est philosophorum et historicorum ut suis potissimum refutaretur autoribus.

lib. vi. de vero cultu. cap. v.

Sicut ergo in itinere celerando nihil prodest viam nosse nisi conatus ac vires suppetant ambulandi. Ita vero scientia nihil prodest si virtus propria deficiat.

capite. xvii.

Nam iste concitationes animorum iuncto currui similes sunt in quo recte moderando summum rectoris officium est et viam noverit quam si tenebit licet quam concitate ierit non offendet si autem erraverit licet placide ac leniter eat aut per confragosa vexabitur aut per praecipitia labetur aut certe quo non opus est deferetur. Sic currus ille vitae qui affectibus velut equis pernicibus ducitur si rectam viam teneat fungetur officio.

Sicut aqua quidem semper iacens et quieta insalubris et magis turbida est sic animus immobilis ac torpens inutilis est etiam sibi nec vitam ipsam tueri poterit quia nec faciet quidquam nec cogitabit cum cogitatio ipsa nihil aliud sit quam mentis agitatio.

Lib. VII. De diuino Premio. cap. II.

Si enim fecit mundum. fuit ergo sine mundo. si Regit. non utique. sicut mens corpus Regit sed tanquam Dominus Domum. nauim quae gubernator. aurigalum currus. nec tamen mixti sunt his Rebus quas Regunt. —

Capite IIII.

quis est enim ueltam ine ptus. uelta otiosus. ut agrediatur. facere aliquid frustra ex quo nullam utilitatem nullum commodum speret. qui domum edificat. non id circo edificat. ut tantum modo domus sit sed ut in ea possit habitari. qui nauim fabricat. non ideo assumit operam. ut tantum nauis appareat, sed ut in ea nauigetur. item quis uas aliquod. instruit aut format non propterea id facit ut tantum fecisse uideatur. sed ut uas illud effectum capiat. aliquid necessarium. similiter caetera quae cunque fiunt non utique in superuacuum. sed ad usus aliquod laborantur mundus igitur. adeo factus est non utique propter ipsum mundum. nec enim eget caloris solis aut lumine. aut aspiratione uentorum. aut humore. imbrium. aut alimonia frugum sensu careat indiget. —

Sicut Deus hominem ad uitam non nisi per uirtutem. ac laborem Vocat. ita ille ad mortem per delicias ac uoluptates et sicut ad uerum bonum per fallaciam malam. sic ad uerum malum. per bona fallacia peruenitur. —

Capite XXV.

Sicut autem dedit nobis oculos deus non ut ex spectemus uoluptatem. sed ut uideamus propter eos qui pertinent. ad uitae necessaria. ita genitalem corporis partem. quod

nomen.

Lumen splendoret nulla alia causa nisi efficienda sobolis accepimus. =

capite XXIIII.

Sicut nihil prodest male uiuenti ante acte uitae probitas quia superueniens nequitia justitiae opera deleuit. ita nihil efficient peccata uetera correcto, quia superueniens justitia labem uitae prioris aboleuit. = Denique muta quoque animalia cum fraude decipiuntur. si aliquo semel modo insidiam extricauerit. efficiunt post modū cautiora, uitantque semper ea omnia in quibus dolos insidiasque senserunt. sic hominem in penitentia castum, ac diligentem. facit ad euitanda peccata in qua semel fraude deciderit. =

capite VII.

Cum saepe philosophi per ignorantiā ueritatis a ratione desciuerint, atque in errores inciderint inextricabiles. id enim solet his euenire quod uiatori uiam nescienti. et non fatenti. se ignorare, ut uagatur. dum percontari obuios erubescit. =

capite XI.

Si autem fuerint multi. dum habent singuli potestatis aliquid. ac numinis. summa ipsa decrescit. nec poterunt singuli habere totum, quod est commune cum pluribus. unicuique tantū deerit, quantum caeteri possidebunt. non possunt igitur. in hoc mundo multi esse rectores. nec in una domo multi Domini. nec in naui una multi gubernatores. nec in armento. aut grege. duces multi. nec in uno Regimine multi reges. sed nec in caelo quidem multi soles esse potuerunt. sicut.

nec animæ plures in uno corpore, adeo in unitate natura universa consentit. —

capite XVIII.

Sicut corpus humanum Deus multis et varijs sensibus ad usum vitæ necessarijs instruxit. sic et animo varios attribuit affectus quibus vitæ Ratio constaret ut libidinem producendæ gratia sobolis. dedit, sic iram cohibendorum causa delictorum. —

Lib. VII de divino præmio — cap. I.

quid voce clarius? aut quid vento fortius? aut odore violentius? hæc tamen cum per aerem feruntur ad sensusque nostros veniunt. et eos potentia sua impellunt. non cernuntur. acie luminum. sed alijs corporis partibus. sentiuntur. Similiter. Deus non aspectu nobis alio ve fragili sensu comprehendendus est. sed mentis oculis intuendus. cum opera eius præclara et miranda videamus. —

capite XVIII.

latet autem mens oppressa somno tanquam ignis obducto cinere sopitus quem si paulalum. commoveris. rursu ardescit. et quasi evigilat. —

capite XX.

Iam ut victoria constare sine certamine non potest. sic nec virtus quidem ipsa sine hoste. —

in libro. Lact. Acephali. cap.

Sicut in Rudibus agris prius quam serere incipias evulsis sentibus. et omnium stirpium. radicibus amputatis. arva purganda, sic de nostris animis prius vitia detrahenda, et tunc demum. virtutes inserendæ de quibus seminatæ

Per uerbum Dei fructus immortalitatis oriantur.

Sicut si fortissime pro patria dimicas, bonum est. si contra patriam malum. sic et affectus si ad usus bonos habeas, uirtutes erunt: si ad mala, uitia dicentur.

SPYCILEGIA. SIMUL ET RAMENTA.

Lectori.

carpe spicilegia, ramentaque congerere saepe.
quae non oblectant singula, multa juvant.

Origines, homil. in psal. xxxvi.

Sed et hoc ipsum quod ait quia sicut foenum cito arescent (malitiosi scilicet). non arbitror otiosum cur eos foeno comparauerit. cum utique et alia possit esse materia cui comparentur. hi qui malitiose egerunt. foenum iumentorum et irrationabilium animalium cibus est. fortassis contra rationem et sapientiam Dei uiuunt. sequentur eos qui in malitia principes sunt. et ex illorum uita uelut cibus uesci dicuntur. quibus et obediunt. idcirco eos et foeno comparauit. nemo enim prudens ab illis sumit exemplum. nam sicut uir prudens, qui audit uerba domini, et facit ea, iste est. qui manducat panem illum, qui de caelo descendit, et Jesus est cibus ei. pro eo quod ex uerbis eius pascitur. et in mandatis eius uiuit. similiter et hi qui in malitia eminentes. sicut foenu efficiuntur. ijs qui sibi obtemperant. uel Jumen

lationem hui ad nequitiam gerunt. si-
milia autem etiam de oleribus herbarū
intelligenda sunt. quibus compara[n]-
tur. hi qui faciunt. iniquitatem praecog[.]
uelociter transeant. ==

gregorius. nazianzenus
oratione xi. de pace. =

Malitia natura est expedita
et uehemens ad deterius inclinatio, torrens
per pronum decurrens, aut calamus qui
per scintillam et uentum facile succen-
ditur. atque consumitur. germine ig-
nis enim materia fietus existet. quid
et materiam consumet, quemadmodum
malitia malos. et cum suo abit nutrimen-
to. =

apologetico.

Sicut aridae quis stipulae scintillam
ignis injiciat, qui insuper etiam uentis spi-
rantibus animetur. ita uelotius malitiae.
parua scintilla consumditur. quam ui [...]
ignibus uel accendi uel coalescere possimus
nam et melli plurimo cum paruum absin-
thij injectum. uelocem amaritudinem trahet.
mellis uero si duplum injiciatur absinthio
non poterit eius obtineri dulcedo. ==

homilia. LXVI.

ut ancillae uoluntas. dominae meren-
ti nihil confert. nec uestis magnifica
debile corporis ita nec anima quicquam. con-
fert. licet corpus florescit omnibus bo-
nis fruens. ==

de compunctione cordis. lib. 1.

Ut homines aegri cum multis febribus
aguntur. si in aquas semetipsos frigidas im-
merserunt. ad praesens. quidem. aliquid
uidentur. sibi que sibe solatij multiplicatas

uero corpori seu flammas, febrium separant. itaet nos animus ceem conscientia. stimulamur. peccatorum, et in Euripum. nos uel lacus contritos praue intelligentiæ præcipitamus. ==

Sermone III.

Medellam si apposuerit medicus neque priori te depurgauerit, num eam rursus die altera non apponet. est quispiam. querni uel roboris caetor. si quercu sicce let cædere. securim accipiat. incidat radicem. si plaga una aperta ufferat. neque ceciderit infructuosa arbor. nonne secundam dederit, non quartam, non quintam? non decimam. sic et fac et tu quercus est, fornicatio grandes ferens ima[?]. nationum. animalium. ascam multo tempore tua [?] mente. radicata in arborum. circuitu. tua deiecit conscientiam. meus sermo securis est. audistiuno die. quomodo uno die cadat. quæ tanto tempore radices immisit. si enim bis si ter, si centies. si decies milies. non jam mirum. modo incidere rem malam et fortem. consuetudinem malam. ==.

Sic delet peccata deus ut neque eorum uestigium maneat in corporibus quidem non est ita. sed quam quam milies. conetur medicus tametsi uulneribus medicinas adaat. uulnus quidem. ~~[?]~~ euanescit, sæpeque in facie. uulneratus quis et uulnus quidem curauit. cicatrix uero remanet uulneris argumentum faciei deformitatem habens.

Sermone. VI.

Leonides medicos. si de salute ægrotantis

diffidant. non sanari curae. dicunt enim quod
maluerit infirmitati dare quod non ultro occu-
rem suscipit morbus curam. artis enim industria
triam morbi malitia uincit. haec dicunt qui
de ægroti salute desperant. si uero sanitatem ex-
pectaturi omnia faciunt ægroti sa Calore sale-
runt. medicinas. Pari modo si quis peccatis
desperando afferit. quasi non superstit pœ-
nitenti salus. sese manus in malum stimulat. =

Sermo v. 11.

Nautæ. cum procella digressi fue-
rint et multum deinceps pelagus currentes
in portum decesserint quietum. dimittentes
vela deponentes remos. egredientes nauem.
quiete sese somno corpus recreantes. robu-
stiores conatus reliquam ad nauigationem
præparant. hos imitemur et ipsi; atque om-
ni procella tumultuque. et fluctibus li-
berati quasi tranquillam ad quærendum
portum scripturarum. ad lectionem impe-
llamus animas. =

Agricolæ si frumenta domini con
clusa tenent uermium in ea ammittent
si uero dispenserint in terras, non modo
custodiunt. sed etiam augent. sic opes stan-
tes quidem in arcas aedes sub sera et uesse
de fossa ad transfugiunt. si uero in elee
mosynas distributa fuerint. non solum
manent. custoditæ sed et majores inde
resurgunt. =

Si calciamentum quis supra men
suram pedibus adegerit itineri certe proli=
xiori impedimenta sentiet. et uestimentum
induens corporis staturam excedens pari
modo implicabitur. atque superfluum ubique
in eo quod satis est ad opportunitatem. inutile
est. in pecunia multo fortius id euenit et

qui supra quod satis est habent. non mo-
do infra sufficientia sed et in necessariis
quibusque impediuntur. =

Nemo in casura urbe aedificat
Dic inquam si quis tibi prenuntiauerit post
annum ... casuram urbem nunc for-
tasse in casura urbe edificas? id ita ipse
nunc dico, nequaquam in hoc edificemus mun-
do. cadet enim paulo post. et cuncta peri-
bunt. =

Sermone VIII.

quemadmodum in lignis et plantis
si quando excesum. videmus reliquam de-
cetero repudiamus partem. sic et in homi-
ne cum cor perierit in cassum et inde reli-
qua corporis sanitas. auriga perijt fractus
desertus est in vanum in posterum. equi [illegible] =

quemadmodum natura mel dulce-
dinem habet eandem que splendidissima
aegrotis tamen amarum quod atque illorum
est non propria illorum sed aegritudinis na-
tura. sic et lex tametsi videatur onerosa
non sua natura, sed nostra est pigritia =

Sermone X.

Veluti domo ardente et qui non
dum malo laeduntur. hi qui in malo sunt
molestia non minori premuntur. atque
universa conferunt quo ne urgens
ignis ad proprias invalescat domus sic
et Paulus. =

quemadmodum mare se extollente et fluctibus
undique ad summum levantibus tota procella sca-
pha inundatur. sic et anima undique moe-
rore circundata velocius dimergitur
ni quempiam dextram habuerit manus.

et qua salutaris in peccatis mestitia est,
exitialis immoderata fit.

Finis Coronat
opus.

AVS. DEO. PA
TRI. virgi
nique. ma
tri.

BIBLIOTECA SANTA CRU[illegible] VALLADOLID